

แนวทางการส่งเสริมนโยบายและแนวทางปฏิบัติการท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงของประเทศไทย

วิสันต์ ลมไธสง

คุณฉันทิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต

สาขาวิชาการจัดการสาธารณะ

วิทยาลัยพาณิชยศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

เมษายน 2560

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยบูรพา

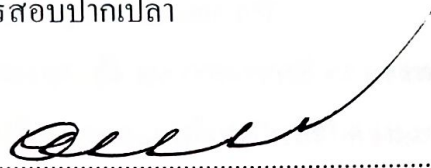
อาจารย์ผู้ควบคุมคุษฎีนิพนธ์และคณะกรรมการสอบปากเปล่าคุษฎีนิพนธ์ ได้พิจารณา
คุษฎีนิพนธ์ของ วิสันต์ สมไชสง ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตาม
หลักสูตรปรัชญาคุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการสาธารณะ ของมหาวิทยาลัยบูรพาได้

อาจารย์ผู้ควบคุมคุษฎีนิพนธ์

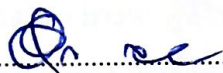

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุชนัน เมธิโยธิน)

คณะกรรมการสอบปากเปล่า

..... ประธาน
(รองศาสตราจารย์ ดร.เชาว์ โจนแสง)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.อิสระ สุวรรณกุล)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.บรรพต วิรุณราช)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุชนัน เมธิโยธิน)

วิทยาลัยพาณิชยศาสตร์อนุมัติให้รับคุษฎีนิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปรัชญาคุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการสาธารณะ ของมหาวิทยาลัยบูรพา

.....คณบดีวิทยาลัยพาณิชยศาสตร์
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.บรรพต วิรุณราช)

วันที่.....เดือน พ.ศ.....

กิตติกรรมประกาศ

คุษฎีนิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดีจากการดูแลและให้ความกรุณาจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุชนิ เมธิโยธิน อาจารย์ที่ปรึกษางานคุษฎีนิพนธ์ ซึ่งได้สละเวลาให้คำปรึกษา และให้ข้อเสนอแนะอันเป็นประโยชน์ยิ่ง ตลอดจนช่วยแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยความเอาใจใส่ คอยเป็นกำลังใจและให้ความห่วงใยเสมอมา ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาของท่านเป็นอย่างยิ่ง จึงกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.บรรพต วิรุณราช คณะบดีวิทยาลัย พาณิชยศาสตร์ ที่กรุณาให้ข้อเสนอแนะให้งานนิพนธ์มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้นและกราบขอบพระคุณ คณาจารย์วิทยาลัยพาณิชยศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพาทุกท่าน ที่ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้และ ประสบการณ์การเรียนการสอนที่มีค่ายิ่ง

สุดท้ายนี้ขอขอบพระคุณของบิดา มารดา ผู้ที่ให้กำเนิด ให้สติปัญญา ให้ความรัก ความห่วงใย และอยู่เบื้องหลังความสำเร็จของผู้ทำการวิจัยด้วยความกรุณาเสมอมา ขอขอบคุณครอบครัว ที่ได้เสียสละความสุขและให้สนับสนุนอย่างดี รวมทั้งพี่ ๆ น้อง ๆ ร่วมชั้นเรียนทุกท่านที่ได้ให้ความไว้วางใจและให้ความช่วยเหลือในด้านต่าง ๆ ด้วยดีมาตลอด จนงานคุษฎีนิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี คุณค่าและประโยชน์ที่ได้รับจากงานคุษฎีนิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอบแต่บุพการี คณาจารย์ ผู้ประสิทธิ์ประสาทวิชา และทุกท่านที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการศึกษาครั้งนี้ทุกท่าน

วิสันต์ ลมไธสง

56870048: สาขาวิชา: การจัดการสาธารณะ; ปร.ด. (การจัดการสาธารณะ)

คำสำคัญ: นโยบาย/ การส่งเสริม/ แนวทางปฏิบัติ/ การท่องเที่ยว/ แม่น้ำโขง

วิสันต์ त्मไชสง: แนวทางการส่งเสริมนโยบายและแนวทางปฏิบัติการท่องเที่ยว
ในแม่น้ำโขงของประเทศไทย (THE GUIDELINE FOR PROMOTING MEKONG TOURISM
POLICIES AND PRACTICES IN THAILAND) อาจารย์ควบคุมคุญฉินพนธ์: สุชนนี เมธิโยธิน,
D.B.A. 487 หน้า. ปี พ.ศ. 2561.

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาแนวทางการส่งเสริม นโยบาย และแนวทางปฏิบัติการ
ท่องเที่ยวในฝั่งแม่น้ำโขงของประเทศไทย โดยใช้การวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed method research)
เก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์เชิงลึกจากเจ้าหน้าที่ภาครัฐและผู้ประกอบการรวมถึงใช้แบบสอบถาม
ความคิดเห็นนักท่องเที่ยวตามแหล่งท่องเที่ยวในแม่น้ำโขง จำนวน 400 ตัวอย่าง

ผลการศึกษาพบว่า แนวทางการส่งเสริม นโยบายการท่องเที่ยว ได้แก่ 1) สนับสนุน
นโยบายและงบประมาณเพื่อพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว ด้าน โครงสร้างพื้นฐาน ระบบสาธารณูปโภค
และสิ่งอำนวยความสะดวก 2) พัฒนาศิลปวัฒนธรรมการท่องเที่ยว และจัดตั้งคณะกรรมการจาก
ภาครัฐเข้ามาดูแลบริหารจัดการร่วมกับชุมชน 3) สนับสนุนผู้เชี่ยวชาญด้านการท่องเที่ยว ผลิตภัณฑ์
สินค้าและบริการเพื่อให้ความรู้กับชุมชน 4) เพิ่มการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญและ
จัดทำข้อมูลอย่างเพียงพอและเข้าถึงได้ง่าย 5) สร้างความร่วมมือระหว่างรัฐ เอกชนและชุมชน
ในการพัฒนาภาพลักษณ์ของแหล่งท่องเที่ยว 6) ส่งเสริมการฝึกอบรม ให้ความรู้และแนวทางปฏิบัติ
ด้านการท่องเที่ยวให้กับผู้ประกอบการและชุมชน 7) พัฒนาแหล่งท่องเที่ยวด้านความสะอาด เป็น
ระเบียบเรียบร้อย และปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยว แนวทางการส่งเสริมการปฏิบัติการท่องเที่ยว ได้แก่
1) สนับสนุนผู้ประกอบการเรือนำเที่ยวในการจัดตั้งวิสาหกิจชุมชน หรือ SMEs เพื่อการท่องเที่ยว
2) ส่งเสริมให้ชุมชนและผู้ประกอบการให้บริการแก่นักท่องเที่ยวเป็นอย่างดี มีน้ำใจไมตรี ช่วย
ประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญ 3) ปรับปรุงสภาพของเรือให้บริการนำเที่ยวเพื่อให้ปลอดภัย
สวยงามและน่าใช้งานเสมอ 4) ปรับปรุงเส้นทางการเดินเรือและค้นหาเส้นทางใหม่ ๆ 5) เน้นการ
ประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวในแม่น้ำโขง เพื่อให้ให้นักท่องเที่ยวเห็นความแตกต่างจากแหล่งท่องเที่ยว
ประเภทอื่นอย่างชัดเจน 6) รณรงค์และเอาใจจริงเอาใจกับการบริหารจัดการขยะในแหล่งท่องเที่ยวให้
เป็นรูปธรรมและเกิดประสิทธิผล 7) เน้นการสร้างภาพลักษณ์ให้กับที่พัก โรงแรม สถาปัตยกรรม
ต่าง ๆ รวมถึงกิจกรรมการท่องเที่ยวให้กลมกลืนกับชุมชน มีความโดดเด่น เป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัว
8) กำกับดูแลบริการนำเที่ยวจัดระเบียบและแบ่งปันผลประโยชน์ร่วมกันอย่าง โปร่งใสและเป็น
ธรรม ผ่านความร่วมมือกันระหว่างผู้ประกอบการท้องถิ่น ผู้ประกอบการและประชาชนในพื้นที่

56870048: MAJOR: PUBLIC ENTERPRISE MANAGEMENT; Ph.D. (PUBLIC ENTERPRISE MANAGEMENT)

KEYWORDS: POLICY/ PROMOTING/ PRACTICES/ TOURISM/ THE MEKONG RIVER
WISAN LOMTHAISONG: THE GUIDELINE FOR PROMOTING MEKONG
TOURISM POLICIES AND PRACTICES IN THAILAND. ADVISOR: SUCHONNANEE
METHIYOTHIN, D.B.A. 487 P. 2018.

This research aimed to study the guideline for promoting the Mekong River tourism policies and practices in Thailand. Using mixed method research, the researcher conducted in-depth interviews with government officials and entrepreneurs, and also used questionnaires to collect the data from 400 tourists along the Mekong River.

The findings indicated that the guidelines for promoting the Mekong Tourism Policies as follows: 1) Policies should be supported and the budget should be appropriately allocated to develop tourism in term of infrastructure and public utilities. 2) Arts and culture related to tourism should be developed by establishing a committee from the public sectors to take care and manage with the community. 3) Tourism professionals should be supported. 4) Public relations of major tourist sites should be promoted, and sufficient and accessible tourist information should be provided. 5) Cooperations between the government, private sectors and community should be established. 6) There should be the promotion and support for the training, knowledge and practice of tourism promotion for entrepreneurs and the public and 7) tourism destinations should be developed to be clean and safe for tourists. The guidelines for the practices as follows: 1) the integration of boat operators should be encouraged to be SMEs for tourism. 2) The community and tourism operators should be promoted to provide services to tourists, as well as to help promote important tourist destinations. 3) The conditions of the boat tours should be improved for safety. 4) Navigation should be improved and new routes should be found. 5) There should be focus on tourism related to the Mekong River. 6) There should be a serious campaign and concrete and effective measures for the waste management in the tourism industry. 7) The image of the hotel architecture should be emphasized to be harmonized with the community in order to make the tour unique and 8) tours, especially car and boat tours, should be arranged in various ways, and there should be transparent and fair shares and organization system through cooperation between local authorities, entrepreneurs and people in the area.

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
สารบัญ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ช
สารบัญภาพ.....	ฅ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ที่มาและความสำคัญของปัญหา.....	1
คำถามของการวิจัย.....	8
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	8
สมมติฐานการวิจัยเชิงปริมาณ.....	8
กรอบแนวทางในการดำเนินการวิจัย.....	9
กรอบแนวคิดการวิจัยเชิงปริมาณ.....	10
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	10
ขอบเขตของการวิจัย.....	11
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	12
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	16
แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยว.....	17
แนวคิดเกี่ยวกับพฤติกรรมนักท่องเที่ยว.....	64
แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยวในแม่น้ำโขง.....	83
แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารจัดการทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมเพื่อการท่องเที่ยว.....	110
แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน.....	118
แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวของชุมชน.....	132
แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์และการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม.....	141
แนวคิดการเพิ่มขีดความสามารถทางการแข่งขันด้านการท่องเที่ยวของประเทศไทย....	163
แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับ Supply chain ด้านการท่องเที่ยวและขนส่ง.....	181
แนวคิดเกี่ยวกับการส่งเสริมนโยบายสาธารณะ.....	193
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	220

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	231
รูปแบบการวิจัย.....	231
ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย.....	230
การกำหนดประชากร และการเลือกกลุ่มตัวอย่าง.....	233
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	237
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	239
การจัดการข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล.....	240
4 ผลการวิจัย.....	243
ส่วนที่ 1 ผลการวิจัยเชิงคุณภาพ.....	243
ส่วนที่ 2 ผลการวิจัยเชิงปริมาณ.....	276
ส่วนที่ 3 ผลการทดสอบสมมติฐาน โดย Pearson chi-square.....	298
5 สรุปและอภิปรายผลการวิจัย.....	402
สรุปผลการวิจัย.....	402
สรุปผลการทดสอบสมมติฐาน.....	405
อภิปรายผลการวิจัย	425
ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย	433
ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป.....	438
บรรณานุกรม	440
ภาคผนวก	459
ภาคผนวก ก.....	460
ภาคผนวก ข.....	466
ภาคผนวก ค.....	478
ภาคผนวก ง.....	480
ประวัติย่อของผู้วิจัย.....	487

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1-1	จำนวนนักท่องเที่ยวระหว่างปี 2555-2559.....	3
1-2	จำนวนนักท่องเที่ยวในภูมิภาคอาเซียน ปี พ.ศ. 2555-2559.....	4
1-3	จำนวนนักท่องเที่ยวและรายได้ 7 จังหวัดติดแม่น้ำโขงปี พ.ศ. 2556-2558.....	7
2-1	สรุปความหมายของการท่องเที่ยวจากนักวิชาการ.....	17
2-2	การสังเคราะห์ความหมายของการท่องเที่ยว.....	19
2-3	สรุปองค์ประกอบของแหล่งท่องเที่ยวจากนักวิชาการ.....	22
2-4	จำนวนนักท่องเที่ยวในภูมิภาคอาเซียน ปี พ.ศ. 2555-2559.....	27
2-5	จำนวนนักท่องเที่ยว 7 จังหวัดติดแม่น้ำโขงปี พ.ศ. 2554-2559.....	33
2-6	รายได้จากการท่องเที่ยว 7 จังหวัดติด แม่น้ำโขงปี พ.ศ. 2555-2558.....	33
2-7	สรุปแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญในกลุ่มแม่น้ำไนล์ ประเทศอียิปต์.....	40
2-8	สรุปแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญในกลุ่มแม่น้ำดานูบ ประเทศฮังการี.....	43
2-9	สรุปแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญในกลุ่มแม่น้ำไรน์ ประเทศเยอรมันนี.....	46
2-10	สรุปแหล่งท่องเที่ยวทางน้ำที่สำคัญในเมืองเวนิส ประเทศอิตาลี.....	49
2-11	สรุปแหล่งท่องเที่ยวในแม่น้ำแซนน์ ประเทศฝรั่งเศส.....	52
2-12	สรุปแหล่งท่องเที่ยวในช่องแคบบอสฟอรัสประเทศตุรกี.....	56
2-13	แหล่งท่องเที่ยวทางน้ำในต่างประเทศที่เหมือนกันและแตกต่างกัน.....	61
2-14	สรุปความหมายของพฤติกรรมนักท่องเที่ยวจากนักวิชาการ.....	64
2-15	การสังเคราะห์ความหมายของพฤติกรรมนักท่องเที่ยว.....	66
2-16	สรุปรูปแบบพฤติกรรมนักท่องเที่ยว.....	68
2-17	การสังเคราะห์รูปแบบพฤติกรรมนักท่องเที่ยว.....	71
2-18	พฤติกรรมนักท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวจากประเทศในกลุ่มอาเซียน.....	76
2-19	พฤติกรรมการเดินทางท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวจากประเทศในกลุ่มอาเซียน.....	79
2-20	พฤติกรรมค่าใช้จ่ายของนักท่องเที่ยวจากประเทศในกลุ่มอาเซียน.....	79
2-21	สรุปแหล่งท่องเที่ยวในโตนเลสาบ ประเทศกัมพูชา.....	85
2-22	สรุปแหล่งท่องเที่ยวในอินเลสาบประเทศเมียนมา.....	89
2-23	สรุปแหล่งท่องเที่ยวในแม่น้ำอิรวดี ประเทศเมียนมา.....	90

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
2-24	สรุปแหล่งท่องเที่ยวในสามเหลี่ยมปากแม่น้ำโขง ประเทศเวียดนาม..... 92
2-25	สรุปแหล่งท่องเที่ยวในแม่น้ำโขง ประเทศ สปป. ลาว..... 95
2-26	สรุปแหล่งท่องเที่ยวในแม่น้ำโขง ประเทศไทย..... 102
2-27	สรุปความหมายของทรัพยากรการท่องเที่ยวจากนักวิชาการ..... 111
2-28	สังเคราะห์ความหมายของทรัพยากรการท่องเที่ยว..... 113
2-29	สรุปความหมายของการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนจากนักวิชาการ..... 119
2-30	สังเคราะห์ความหมายของการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน..... 122
2-31	หลักการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน..... 124
2-32	เมืองคู่แฝดตามปรัชญาพุทธ..... 129
2-33	การจับคู่เมืองคู่แฝด กรณีของไทยและลาว..... 130
2-34	สรุปความหมายของการมีส่วนร่วมของประชาชนจากนักวิชาการ..... 134
2-35	สังเคราะห์ความหมายของการมีส่วนร่วมของประชาชน..... 139
2-36	สรุปความหมายของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์ของนักวิชาการ..... 143
2-37	สังเคราะห์ความหมายของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์..... 146
2-38	สรุปองค์ประกอบของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ..... 148
2-39	สรุปความหมายของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของนักวิชาการ..... 152
2-40	สังเคราะห์ความหมายของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม..... 154
2-41	ขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศเอเชีย ปี ค.ศ. 2016-2017..... 165
2-42	สรุปความหมายของห่วงโซ่อุปทานจากนักวิชาการ..... 182
2-43	การสังเคราะห์ความหมายของห่วงโซ่อุปทานจากนักวิชาการ..... 185
2-44	สรุปความหมายของนโยบายสาธารณะ จากนักวิชาการ..... 195
2-45	การสังเคราะห์ความหมายของนโยบายสาธารณะ..... 197
2-46	สังเคราะห์นโยบายและแนวทางปฏิบัติด้านการท่องเที่ยวของไทยในปัจจุบัน..... 217
3-1	รายชื่อตัวแทนภาครัฐผู้ให้ข้อมูลหลัก..... 235
3-2	รายชื่อตัวแทนภาคเอกชนผู้ให้ข้อมูลหลัก..... 236
3-3	จำนวนนักท่องเที่ยวกลุ่มตัวอย่าง..... 237
4-1	จำนวนและร้อยละ เพศของผู้ให้สัมภาษณ์เชิงลึก..... 243

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
4-2	จำนวนและร้อยละ ระดับการศึกษาของผู้ให้สัมภาษณ์เชิงลึก..... 244
4-3	จำนวนและร้อยละ ประสบการณ์ในตำแหน่งปัจจุบันของผู้ให้สัมภาษณ์เชิงลึก..... 244
4-4	จำนวนและร้อยละ เพศของผู้ให้สัมภาษณ์เชิงลึก..... 245
4-5	จำนวนและร้อยละ ระดับการศึกษาของผู้ให้สัมภาษณ์เชิงลึก..... 245
4-6	จำนวนและร้อยละ ประสบการณ์ในตำแหน่งปัจจุบันของผู้ให้สัมภาษณ์เชิงลึก..... 246
4-7	จำนวนและร้อยละ ระยะเวลาในการดำเนินธุรกิจของผู้ให้สัมภาษณ์เชิงลึก..... 246
4-8	สรุปการสังเคราะห์แหล่งท่องเที่ยวทางบกที่สำคัญในแม่น้ำโขง..... 248
4-9	สรุปการสังเคราะห์แหล่งท่องเที่ยวทางน้ำที่สำคัญในแม่น้ำโขง..... 250
4-10	สรุปการสังเคราะห์กิจกรรมท่องเที่ยวทางบกที่สำคัญในแม่น้ำโขง..... 251
4-11	สรุปการสังเคราะห์กิจกรรมท่องเที่ยวทางน้ำที่สำคัญในแม่น้ำโขง..... 252
4-12	สรุปการสังเคราะห์กิจกรรมท่องเที่ยวทางบกในแม่น้ำโขงที่ต้องได้รับการพัฒนา..... 253
4-13	สรุปการสังเคราะห์กิจกรรมท่องเที่ยวทางน้ำในแม่น้ำโขงที่ต้องได้รับการพัฒนา..... 254
4-14	สรุปการสังเคราะห์ค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นระหว่างการเดินทางท่องเที่ยวในแม่น้ำโขง..... 254
4-15	สรุปการสังเคราะห์อาชีพที่ได้รับประโยชน์จากการท่องเที่ยวในแม่น้ำโขง..... 255
4-16	สรุปการสังเคราะห์ผลกระทบทางเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม ต่อชุมชนในแหล่งท่องเที่ยวในแม่น้ำโขง..... 255
4-17	สรุปการสังเคราะห์การส่งเสริมและสนับสนุนการท่องเที่ยวในแม่น้ำโขง ของภาครัฐและเอกชนในปัจจุบัน..... 257
4-18	สรุปการสังเคราะห์เส้นทางการท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงที่มีศักยภาพ ด้านการท่องเที่ยวมากที่สุด..... 260
4-19	สรุปการสังเคราะห์ข้อเสนอแนะเพื่อการส่งเสริมนโยบายและแนวทางการปฏิบัติ การท่องเที่ยวในฝั่งแม่น้ำโขง..... 261
4-20	สรุปผลการวิจัยที่สอดคล้องกับวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง..... 265
4-21	ความสอดคล้องกันระหว่างนโยบายด้านการส่งเสริมการท่องเที่ยว จากภาครัฐและสิ่งที่ผู้วิจัยค้นพบ รวมถึงแนวทางการส่งเสริม..... 269
4-22	ความสอดคล้องกับแนวปฏิบัติด้านการท่องเที่ยวจากภาครัฐ และแนวทางการส่งเสริม..... 273

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
4-23	จำนวนและร้อยละ เพศของนักท่องเที่ยวผู้ตอบแบบสอบถาม.....	276
4-24	จำนวนและร้อยละ อายุของนักท่องเที่ยวผู้ตอบแบบสอบถาม.....	277
4-25	จำนวนและร้อยละ ระดับการศึกษาของนักท่องเที่ยวผู้ตอบแบบสอบถาม.....	277
4-26	จำนวนและร้อยละ สถานภาพของนักท่องเที่ยวผู้ตอบแบบสอบถาม.....	278
4-27	จำนวนและร้อยละ อาชีพของนักท่องเที่ยวผู้ตอบแบบสอบถาม.....	278
4-28	จำนวนและร้อยละ ภูมิสำเนาของนักท่องเที่ยวผู้ตอบแบบสอบถาม.....	279
4-29	จำนวนและร้อยละ รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของนักท่องเที่ยวผู้ตอบแบบสอบถาม.....	279
4-30	จำนวนและร้อยละ รูปแบบการเดินทางท่องเที่ยวของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	280
4-31	จำนวนและร้อยละ จำนวนวันที่เดินทางท่องเที่ยวของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	280
4-32	จำนวนและร้อยละ ประมาณการค่าใช้จ่ายเพื่อการท่องเที่ยวต่อวัน ของนักท่องเที่ยวผู้ตอบแบบสอบถาม.....	281
4-33	จำนวนและร้อยละ สถานที่ท่องเที่ยวที่นักท่องเที่ยวผู้ตอบแบบสอบถาม อยากไปเยี่ยมชมมากที่สุด 5 อันดับแรก.....	282
4-34	จำนวนและร้อยละ กิจกรรมที่นักท่องเที่ยวผู้ตอบแบบสอบถามอยากทำมากที่สุด 5 อันดับแรก.....	283
4-35	จำนวนและร้อยละ ค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นในระหว่างการเดินทางท่องเที่ยว ในแม่น้ำโขง ของนักท่องเที่ยวผู้ตอบแบบสอบถาม.....	284
4-36	จำนวนและร้อยละ ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวผู้ตอบแบบสอบถาม เรื่องประโยชน์ของการท่องเที่ยวด้านเศรษฐกิจ.....	285
4-37	จำนวนและร้อยละ ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวผู้ตอบแบบสอบถาม เรื่องผลกระทบเชิงบวกของการท่องเที่ยวต่อสังคม.....	286
4-38	จำนวนและร้อยละ ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวผู้ตอบแบบสอบถาม เรื่องผลกระทบเชิงลบของการท่องเที่ยวต่อสังคม.....	287
4-39	จำนวนและร้อยละ ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวผู้ตอบแบบสอบถาม เรื่องความเปลี่ยนแปลงทางด้านศิลปวัฒนธรรม.....	288
4-40	จำนวนและร้อยละ ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวผู้ตอบแบบสอบถาม เรื่องการส่งเสริมและสนับสนุนการท่องเที่ยวจากภาครัฐ.....	289

สารบัญญัตราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
4-41	จำนวนและร้อยละ ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวผู้ตอบแบบสอบถาม เรื่องการส่งเสริมและสนับสนุนการท่องเที่ยวจากภาคเอกชน.....	291
4-42	จำนวนและร้อยละ ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวผู้ตอบแบบสอบถาม เรื่องข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนการท่องเที่ยว.....	292
4-43	จำนวนและร้อยละ ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวผู้ตอบแบบสอบถาม เรื่องข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนการท่องเที่ยว.....	295
4-44	ผลการทดสอบสมมติฐานที่ 1.1-1.8.....	301
4-45	ผลการทดสอบสมมติฐานที่ 1.9-1.16.....	303
4-46	ผลการทดสอบสมมติฐานที่ 1.17-1.24.....	305
4-47	ผลการทดสอบสมมติฐานที่ 1.25-1.32.....	308
4-48	ผลการทดสอบสมมติฐานที่ 1.33-1.40.....	311
4-49	ผลการทดสอบสมมติฐานที่ 1.41-1.48.....	313
4-50	ผลการทดสอบสมมติฐานที่ 1.49-1.56.....	316
4-51	ผลการทดสอบสมมติฐานที่ 1.57-1.64.....	319
4-52	ผลการทดสอบสมมติฐานที่ 1.65-1.72.....	321
4-53	ผลการทดสอบสมมติฐานที่ 1.73-1.80.....	324
4-54	ผลการทดสอบสมมติฐานที่ 2.1-2.7.....	327
4-55	ผลการทดสอบสมมติฐานที่ 2.8-2.14.....	330
4-56	ผลการทดสอบสมมติฐานที่ 2.15-2.21.....	332
4-57	ผลการทดสอบสมมติฐานที่ 2.22-2.28.....	335
4-58	ผลการทดสอบสมมติฐานที่ 2.29-2.35.....	337
4-59	ผลการทดสอบสมมติฐานที่ 2.36-2.42.....	340
4-60	ผลการทดสอบสมมติฐานที่ 2.43-2.49.....	342
4-61	ผลการทดสอบสมมติฐานที่ 2.50-2.56.....	345
4-62	ผลการทดสอบสมมติฐานที่ 2.57-2.63.....	347
4-63	ผลการทดสอบสมมติฐานที่ 2.64-2.70.....	350
4-64	ผลการทดสอบสมมติฐานที่ 3.1-3.7.....	354

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
4-65	ลำดับของความสอดคล้องจากมากไปน้อยจากผลการทดสอบสมมติฐาน.....	356
4-66	ผลการทดสอบสมมติฐานที่ 3.8-3.14.....	360
4-67	ลำดับของความสอดคล้องจากมากไปน้อยจากผลการทดสอบสมมติฐาน.....	362
4-68	ผลการทดสอบสมมติฐานที่ 3.15-3.21.....	366
4-69	ลำดับของความสอดคล้องจากมากไปน้อยจากผลการทดสอบสมมติฐาน.....	368
4-70	ผลการทดสอบสมมติฐานที่ 3.22-3.28.....	372
4-71	ลำดับของความสอดคล้องจากมากไปน้อยจากผลการทดสอบสมมติฐาน.....	375
4-72	ผลการทดสอบสมมติฐานที่ 3.29-3.35.....	378
4-73	ลำดับของความสอดคล้องจากมากไปน้อยจากผลการทดสอบสมมติฐาน.....	380
4-74	ผลการทดสอบสมมติฐานที่ 3.36-3.42.....	384
4-75	ลำดับของความสอดคล้องจากมากไปน้อยจากผลการทดสอบสมมติฐาน.....	387
4-76	ผลการทดสอบสมมติฐานที่ 3.43-3.49.....	390
4-77	ลำดับของความสอดคล้องจากมากไปน้อยจากผลการทดสอบสมมติฐาน.....	392
4-78	ผลการทดสอบสมมติฐานที่ 3.50-3.56.....	396
4-79	ลำดับของความสอดคล้องจากมากไปน้อยจากผลการทดสอบสมมติฐาน.....	398
4-80	สรุปความสอดคล้องของแนวนโยบายและแนวปฏิบัติการท่องเที่ยว.....	400
5-1	สรุปผลการทดสอบสมมติฐานที่ 1.....	405
5-2	สรุปผลการทดสอบสมมติฐานที่ 2.....	413
5-3	สรุปผลการทดสอบสมมติฐานที่ 3.....	420

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
1-1	กรอบแนวทางในการดำเนินการวิจัย.....	9
1-2	กรอบแนวคิดการวิจัยเชิงปริมาณ.....	10
2-1	บรรยากาศสถานที่ท่องเที่ยวในแม่น้ำไรน์.....	45
2-2	การใช้เรือคอนโดล่าเพื่อการท่องเที่ยวทางน้ำในเมืองเวนิส.....	48
2-3	การท่องเที่ยวในแม่น้ำแซนน์โดยเรือบาโต มูช.....	51
2-4	แผนที่ตำแหน่งของอินเลสาบ	87
2-5	สามพัน โบกที่บ้านสองคอน อำเภอโพธิ์ไทร จังหวัดอุบลราชธานี.....	99
2-6	บรรยากาศสะพานข้ามแม่น้ำเหือง ไทย-ลาว อำเภอท่าลี่ จังหวัดเลย.....	102
2-7	Basic/ direct supply chain.....	184
2-8	Extended supply chain.....	187
2-9	Ultimate supply chain.....	188
3-1	ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย.....	232
4-1	กรอบแนวคิดการวิจัยเชิงปริมาณ.....	298
4-2	สรุปความสอดคล้องระหว่างแนวนโยบาย 1 และแนวปฏิบัติ 1-7.....	353
4-3	สรุปความสอดคล้องระหว่างแนวนโยบาย 2 และแนวปฏิบัติ 1-7.....	358
4-4	สรุปความสอดคล้องระหว่างแนวนโยบาย 3 และแนวปฏิบัติ 1-7.....	365
4-5	สรุปความสอดคล้องระหว่างแนวนโยบาย 4 และแนวปฏิบัติ 1-7.....	371
4-6	สรุปความสอดคล้องระหว่างแนวนโยบาย 5 และแนวปฏิบัติ 1-7.....	377
4-7	สรุปความสอดคล้องระหว่างแนวนโยบาย 6 และแนวปฏิบัติ 1-7.....	383
4-8	สรุปความสอดคล้องระหว่างแนวนโยบาย 7 และแนวปฏิบัติ 1-7.....	388
4-9	สรุปความสอดคล้องระหว่างแนวนโยบาย 8 และแนวปฏิบัติ 1-7.....	395

บทที่ 1

บทนำ

ที่มาและความสำคัญของปัญหา

อุตสาหกรรมท่องเที่ยวได้เจริญเติบโตอย่างรวดเร็ว และขยายตัวไปทุกส่วนของโลก การท่องเที่ยวเป็นกิจกรรมที่มีบทบาทสำคัญต่อสังคม ความเป็นอยู่ เศรษฐกิจ วัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อมทั้งระดับท้องถิ่น ระดับประเทศและระดับโลก องค์การที่กำกับดูแลและจัดการทางด้านการท่องเที่ยวเกิดขึ้น โดยภาครัฐและเอกชน เพื่อร่วมมือกันพัฒนาการท่องเที่ยวให้ยั่งยืนและเป็นประโยชน์ต่อส่วนรวมให้มากที่สุด ซึ่งในอดีตการเดินทางมีข้อจำกัดและอุปสรรคมากมาย อีกทั้งยังมีความเสี่ยงอันตรายต่าง ๆ นานัปการ (Mcintosh & Goeldner, 1986) และส่วนใหญ่ของการเดินทางในสมัยโบราณ มักจะเป็นการสำรวจหรือเพื่อขยายอำนาจทางการเมือง การค้า การอพยพไปตั้งถิ่นฐานในดินแดนต่างถิ่น หรือเพื่อท่องเที่ยวเยี่ยมชมโบราณสถานที่สำคัญ รวมไปถึงการผจญภัยเพื่อแสวงหาโชคลาภและการทำสงคราม เรือเป็นพาหนะสำคัญในการเดินทาง ซึ่งในสมัยนั้นมีการติดต่อทางทะเลระหว่างเมืองต่าง ๆ รอบ ๆ ทะเลเมดิเตอร์เรเนียน (Mill, 1990) ชาวสุเมเรียนสามารถประดิษฐ์ “ล้อ” ซึ่งใช้ประกอบกับยานพาหนะนำไปเทียมสัตว์ โดยลักษณะทรงกลมของล้อนี้เองทำให้การเคลื่อนที่ของยานพาหนะเป็นไปอย่างราบรื่นบนถนน

ในอดีต อาณาจักรกรีซมีความชำนาญในการเดินเรืออย่างมาก ทั้งนี้ก็เพื่อติดต่อค้าขาย การทำสงครามและการผจญภัย มีการค้าขายระหว่างนครรัฐกรีกกับหมู่เกาะต่าง ๆ ในทะเลเอเจียนและหัวเมืองชายฝั่งทะเลของดินแดนแถบอาณาจักรเมโสโปเตเมีย (Burns & Ralph 1955) รวมไปถึงการเดินทางเพื่อการแข่งขันกีฬาโอลิมปิก (Olympic games) ของชาวกรีก ซึ่งได้เริ่มต้นครั้งแรกเมื่อ 776 ปีก่อน คริสต์ศักราช (Pond, 1993) ในขณะที่ชาวโรมันก็มีการเดินเรือค้าขายกับประเทศต่าง ๆ แถบทะเลเมดิเตอร์เรเนียน และประเทศอื่น ๆ ในทวีปเอเชีย และการท่องเที่ยวแบบมวลชน (Mass tourism) ได้เกิดขึ้นครั้งแรกในอาณาจักรโรมัน (Pond, 1993) โดยที่สถานที่ท่องเที่ยวที่สำคัญได้แก่ โคลอสเซียม (Colosseum), เซอร์คัส แมกซิมัส (Circus Maximus), โรมัน ฟอรัม (Roman forum) (Wallbank, 1981) สถานที่อาบน้ำแบบโรมัน (Roman bath) ซึ่งมีกิจกรรมหลากหลาย เช่น อาบน้ำร้อนหรือน้ำเย็น นวดตัว อบไอน้ำ ออกกำลังกาย เล่นเกม อ่านหนังสือ แม้กระทั่งพบปะสังสรรค์ ชาวโรมันทั้งยังมีและยากจนนิยมอาบน้ำหมู่ สถานที่อาบน้ำเหล่านี้เปิดเป็นสาธารณประโยชน์โดยคิดค่าใช้จ่ายไม่แพง (Harris, 2003) การค้าระหว่างชาวโรมันกับดินแดนต่าง ๆ ส่งผลให้พ่อค้าชาวโรมัน นำสินค้าจากดินแดนต่าง ๆ เข้ามาในอาณาจักร ในสมัยราชวงศ์ฮั่น (202 ปีก่อนคริสตศักราช

ถึง ค.ศ. 200) (Stavrianos, 1998) สินค้าที่ชาวโรมันต้องการคือ ผ้าไหม เพราะเชื่อว่าไหมผลิตมาจาก ไบไม้ (Wallbank, 1981)

ต่อมาในศตวรรษที่ 17 และ 18 ก็มีการท่องเที่ยวเรียกว่า แกรนด์ทัวร์ (Grand tour) เกิดขึ้น แกรนด์ทัวร์นี้เป็นเรื่องของการเดินทางเพื่อแสวงหาประสบการณ์ทางการศึกษา และแสวงหาความเพลิดเพลิน ซึ่งการเดินทางดังกล่าวเป็นที่นิยมเพราะเป็นการเสริมสร้างประสบการณ์ชีวิต (Fridgen, 1991) ต่อมาได้เกิดการการท่องเที่ยวสมัยใหม่ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ การท่องเที่ยวในสมัยหลังปฏิวัติอุตสาหกรรมและการท่องเที่ยวสมัยปัจจุบัน ในปี ค.ศ. 1830 ได้เกิดขบวนการไปพจนส่งผู้โดยสารขึ้นครั้งแรกและต่อมาในปี ค.ศ. 1841 โทมัส คูก (Thomas Cook) ได้เปิดธุรกิจบริษัทนำเที่ยวขึ้นเป็นครั้งแรก โดยเริ่มต้นในประเทศอังกฤษก่อน แล้วขยายการนำเที่ยวไปสู่ประเทศอื่น ๆ ในยุโรป และสหรัฐอเมริกาในปี ค.ศ. 1879 (Ekman & Davidson, 1994) โดยที่ในระหว่างปี ค.ศ. 1970-1979 ได้มีการพัฒนาเครื่องบินไอพ่นเพื่อการโดยสารขนาดใหญ่ขึ้น ซึ่งการพัฒนาทางด้านเครื่องบินเป็นพื้นฐานสำคัญของการท่องเที่ยวระหว่างประเทศ เพราะการเดินทางโดยเครื่องบิน ประหยัด รวดเร็ว ปลอดภัย และมีความสะดวกสบาย (Collier & Harraway, 1997)

ในปัจจุบัน การท่องเที่ยวมีหลายรูปแบบ ซึ่งการท่องเที่ยวในแม่น้ำเป็นการท่องเที่ยวที่ได้รับความนิยมมากขึ้นทั้งในอเมริกา อาฟริกา เอเชีย และยุโรป อย่างเช่น การท่องเที่ยวในแม่น้ำไนล์ การล่องเรือชมโบราณสถานริมฝั่งแม่น้ำไนล์จำนวนมากที่เก่าแก่ 2,000-4,000 ปี เป็นสถานที่ที่นักท่องเที่ยวทั่วโลกเดินทางไปเที่ยวชมมากที่สุด เมืองลักซอร์ (Luxor) ซึ่งอยู่ทางใต้ของประเทศ เป็นเมืองที่มีวิหารและหุบผากษัตริย์ที่จารึกประวัติศาสตร์อียิปต์โบราณ เมืองอัสวาน (Aswan) เป็นเมืองที่แม่น้ำไนล์สวยงามที่สุด เมื่อพุดถึงแม่น้ำไนล์ เราจะนึกถึงประเทศอียิปต์และการล่องเรือสำราญเพื่อชมเมืองต่าง ๆ รวมถึงโบราณสถานที่มีอายุเก่าแก่นับพันปี ในขณะที่เมืองเวนิสประเทศอิตาลี เป็นเมืองท่าโบราณ ใ้ช้คลองในการคมนาคมมากที่สุด มีอาคาร ร้าน บ้านเมืองตั้งริมคลอง มีเรือบริการในการเดินทางไปในที่ต่าง ๆ ของเมืองมีการบริการท่องเที่ยวชมทิวทัศน์ธรรมชาติของสองฝั่งคลองโดยทางเรือ ปัจจุบันเวนิสมีบทบาทใหม่ ซึ่งอาคารโบราณต่าง ๆ นั้นได้กลายเป็นพิพิธภัณฑ์ ร้านค้า โรงแรม และอพาร์ทเมนต์ สามารถเดินทางท่องเที่ยวเยี่ยมชมได้ง่ายด้วยเรือโดยสาร เช่นเดียวกันกับฝรั่งเศส ที่มีการล่องเรือบาดามูซ (เรือแมลงวัน) โดยการพานักท่องเที่ยวชมสถานที่สำคัญหมู่บ้านคูเมือง สองฝั่งของแม่น้ำแซนน์ โบราณสถานและอาคารที่เก่าแก่สร้างด้วยศิลปะแบบเรอเนสซองส์ ควรค่าแก่การอนุรักษ์ และสร้างภาพให้ปารีสโดดเด่นเป็นมหานครที่งดงามแห่งหนึ่งของโลก อาทิเช่น โบสถ์นอร์เทรอดาม สะพานอเล็กซานเดอร์ที่ 3 พระราชวังลูฟท์ ชิตีฮอลล์ เทพีสันติภาพขนาดเล็ก หอไอเฟล พิพิธภัณฑ์ลูฟท์ เป็นต้น (มีทาวี ทัวร์, 2561) และในเมืองอิสตันบูล ประเทศตุรกี มีเรือล่องบอสฟอรัสที่มีทั้งแบบเรือโดยสารที่จอดตามท่าต่าง ๆ และ

แบบเหมาลำ เส้นทางขอดนิยมเป็นเรือเฟอร์รี่จากท่าเรือเอมิโนนูไป อนุโคลู คาวาอือ เรือจอดป้ายแรกที่เบซิคัตส หรือพิพิทกันท์เรือ (ฝั่งยุโรป) ผ่านพระราชวังโคลมาบาเซ ถัดมาคือพระราชวังชีราอาน ปัจจุบันเป็นโรงแรมชีราอานไฮเทลเคมปินสกี ตรงข้ามกันเป็นฝั่งเอเชียที่เรียกว่า เฟติอาห์เมต ปาชาฮาดี เรียงรายไปด้วยเรือนไม้ฤดูร้อน และสถานทูตต่างชาติในยุคออกโตมัน ได้สะพานบอสฟอรัสฝั่งยุโรป จากนั้นเรือจะล่องสู่ย่านชานเมืองที่สงบและมีเสน่ห์แบบโบราณ อย่าง คานลิจา อาร์นาวูตเคอย์ (หมู่บ้านอัลบาเนีย) และอานาโกลูอิซารี (ปราสาทอนาโตเลีย) ที่อยู่บนฝั่งเอเชีย ส่วนที่อยู่เยื้องกันบนฝั่งยุโรปเป็น รูเมลิอิซารี (โอเชียนสไมล์ทาวน์, 2561)

องค์การท่องเที่ยวโลก (World Tourism Organization) รายงานสถานการณ์การท่องเที่ยวโลกในปัจจุบัน โดยระบุว่า จำนวนนักท่องเที่ยวนานาชาติปี พ.ศ. 2559 มีจำนวนถึง 1,186 ล้านคน และคาดการณ์ว่าจะมีนักท่องเที่ยว 1.4 พันล้านคน ในปี พ.ศ. 2563 แล้วเพิ่มขึ้นเป็น 2 พันล้านคน ในปี พ.ศ. 2573 จากตัวเลขรายได้ทั่วโลกพบว่า อุตสาหกรรมท่องเที่ยวโลกก่อให้เกิดรายได้ประมาณ 1,260 พันล้านเหรียญสหรัฐอเมริกา ในปี พ.ศ. 2559 การท่องเที่ยวภูมิภาคยุโรปยังคงเป็นภูมิภาคที่นักท่องเที่ยวยังคงให้ความสนใจมากที่สุดอยู่ แต่หากพิจารณาในช่วงหลายปีที่ผ่านมา จะเห็นได้ว่าภูมิภาคยุโรปได้รับความนิยมที่ลดน้อยลง ในขณะที่ภูมิภาคอื่น ๆ โดยเฉพาะเอเชีย กลับได้รับความนิยมมากขึ้น โดยมีอัตราการเติบโตของจำนวนนักท่องเที่ยวในภูมิภาคเอเชียเพิ่มสูงมากขึ้นอย่างเห็นได้ชัด ซึ่งสะท้อนได้จากสัดส่วนของการเดินทางข้ามภูมิภาคที่เพิ่มสูงขึ้น ข้อมูลรายได้จากการท่องเที่ยว ที่แสดงให้เห็นว่ามีรายได้ต่อหัวในภูมิภาคเอเชียที่สูงที่สุดอย่างต่อเนื่องมาเป็นเวลากว่าหลายปีที่ผ่านมา (United Nations World Tourism Organization [UNWTO], 2016)

ตารางที่ 1-1 จำนวนนักท่องเที่ยว ระหว่างปี พ.ศ. 2555-2559 (หน่วย: ล้านคน) (UNWTO, 2016)

พื้นที่	2555	2556	2557	2558	2559
โลก	1035.3	1,087	1,087	1,134	1,186
ยุโรป	534.2	563.4	566.4	580.2	607.7
เอเชีย/แปซิฟิก	233.6	248.1	249.8	264.3	279.2
อเมริกา	163.1	167.9	167.5	181.9	192.6
แอฟริกา	52.4	55.8	54.4	55.3	53.5
ตะวันออกกลาง	51.7	51.6	48.4	52.4	53.3

หากพิจารณาเป็นรายภูมิภาคจะเห็นได้ว่า ภูมิภาคยุโรปมีจำนวนนักท่องเที่ยวสูงที่สุดในปี พ.ศ. 2559 โดยมีสัดส่วนกว่าร้อยละ 51.2 (607.7 ล้านคน) ตามมาด้วยภูมิภาคเอเชียและแปซิฟิก ในสัดส่วนร้อยละ 23.5 (279.2 ล้านคน) และอเมริกา ในสัดส่วนร้อยละ 16.2 ตามลำดับ (192.6 ล้านคน) อย่างไรก็ตาม ภูมิภาคที่มีอัตราการเติบโตของจำนวนนักท่องเที่ยวสูงที่สุด (อัตราการเติบโตเฉลี่ย นับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2555-2559) กลับเป็นภูมิภาคในกลุ่มตะวันออกกลาง ที่ประมาณร้อยละ 8 ตามมาด้วยภูมิภาคเอเชียและแปซิฟิก ที่ประมาณร้อยละ 6.7 แนวโน้มการเติบโตของจำนวนนักท่องเที่ยวจะเติบโตขึ้นอย่างต่อเนื่องโดยเฉลี่ยประมาณปีละ 43 ล้านคน จนถึงปี พ.ศ. 2573 ซึ่งคาดว่าในปี พ.ศ. 2563 จะมีจำนวนนักท่องเที่ยวอยู่ประมาณ 1.4 พันล้านคน ปี พ.ศ. 2553-2563 จะโตเฉลี่ยประมาณร้อยละ 4.2 และในปี พ.ศ. 2573 จะมีจำนวนนักท่องเที่ยวถึงประมาณ 2 พันล้านคน ซึ่งปี พ.ศ. 2563-2573 จะโตประมาณร้อยละ 3.3 ต่อปี (UNWTO, 2016)

สถานการณ์การท่องเที่ยวของภูมิภาคอาเซียน ในภาพรวมของสิบประเทศสมาชิกอาเซียน หากเปรียบเทียบด้านความสามารถในการแข่งขันด้านการท่องเที่ยวแล้ว พบว่าประเทศไทยยังคงเป็นอันดับที่สองรองจากมาเลเซีย ประเด็นสำคัญที่ประเทศไทยขาดความพร้อม คือ ประเด็นด้านความพร้อมของทรัพยากรมนุษย์ โดยเฉพาะความสามารถด้านภาษา ในขณะที่ทรัพยากรทางธรรมชาติในประเทศไทยได้คะแนนสูงสุดในอาเซียน (ASEAN Tourism Association, 2015)

ตารางที่ 1-2 จำนวนนักท่องเที่ยวในภูมิภาคอาเซียน ปี พ.ศ. 2555-2559 (หน่วย: พันคน)
(UNWTO, 2016)

ประเทศ	พ.ศ. 2555	พ.ศ. 2556	พ.ศ. 2557	พ.ศ. 2558	พ.ศ. 2559
บรูไน	242	209	225	201	218
กัมพูชา	2,882	3,514	4,210	4,503	4,775
อินโดนีเซีย	7,650	8,044	8,802	9,435	10,407
ลาว	2,724	3,330	3,779	4,159	4,684
มาเลเซีย	24,714	25,033	25,715	27,437	25,725
เมียนมาร์	816	1,059	2,044	3,081	4,681
ฟิลิปปินส์	3,917	4,273	4,681	4,833	5,361
สิงคโปร์	13,171	14,496	15,568	15,095	15,213
ไทย	19,230	22,354	26,547	24,801	29,923
เวียดนาม	6,014	6,848	7,527	7,874	7,944
รวม	81,360	89,160	99,098	101,419	108,931

โดยจากตัวเลขดังกล่าวนี้ มากกว่าร้อยละ 40 จะเป็นนักท่องเที่ยวที่มาจากประเทศสมาชิกอาเซียนด้วยกันเองทั้งสิ้น ในขณะที่อีกกว่าร้อยละ 60 จะเป็นนักท่องเที่ยวที่มาจากประเทศอื่น ๆ นอกเหนือจากกลุ่มสมาชิกอาเซียน มีเพียงประเทศมาเลเซียเพียงประเทศเดียวเท่านั้นที่มีจำนวนนักท่องเที่ยวจากในภูมิภาคอาเซียนเดินทางเข้ามามากกว่านักท่องเที่ยวจากประเทศที่ไม่ใช่สมาชิกอาเซียน ในทางตรงกันข้ามประเทศสมาชิกอาเซียนอื่น ๆ กลับมีจำนวนนักท่องเที่ยวที่ไม่ใช่สมาชิกอาเซียนมากกว่าจำนวนนักท่องเที่ยวจากอาเซียนทั้งสิ้น โดยประเทศไทยมีจำนวนนักท่องเที่ยวที่ไม่ใช่อาเซียนสูงที่สุดประมาณ 20 ล้านคน (UNWTO, 2016) ซึ่งการท่องเที่ยวได้นำเงินตราต่างประเทศเข้าสู่ประเทศไทยมากเป็นอันดับหนึ่ง ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2525 ยืนยมนับสืบปีต่อเนื่องกัน (กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2557) ในปี พ.ศ. 2559 ประเทศไทยมีจำนวนนักท่องเที่ยวสูงที่สุดเป็นประวัติการณ์ถึง 30 ล้านคน เพิ่มขึ้นจากปีก่อนหน้าถึงกว่าร้อยละ 20.7 โดยนักท่องเที่ยวจากภูมิภาคเอเชียและแปซิฟิกเข้ามามากที่สุดประมาณ 14.8 ล้านคน คิดเป็นร้อยละ 66 ตามมาด้วยภูมิภาคยุโรปประมาณ 5.6 ล้านคน คิดเป็นร้อยละ 25 ของจำนวนนักท่องเที่ยวที่เข้ามาในประเทศไทยทั้งหมด (UNWTO, 2016) ในส่วนของรายได้จากการท่องเที่ยวนับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2555 ที่ไทยมีรายได้จากการท่องเที่ยวประมาณ 7.7 แสนล้านบาท มาเป็นกว่า 2.51 ล้านล้านบาทในปี พ.ศ. 2559 หรือคิดเป็นอัตราการเติบโตเฉลี่ยต่อปีที่ประมาณร้อยละ 17.3 นอกจากนี้หากเทียบรายได้ในปี พ.ศ. 2558 กับปี พ.ศ. 2559 จะเห็นได้ว่าการเติบโตที่สูงมากถึงร้อยละ 31 นักท่องเที่ยวจากประเทศจีนเข้ามาท่องเที่ยวที่ประเทศไทยมากที่สุด โดยในปี พ.ศ. 2559 มีจำนวนมากถึง 7.9 ล้านคน ตามมาด้วยประเทศมาเลเซีย ญี่ปุ่น รัสเซีย และเกาหลีใต้ ตามลำดับ นอกจากนี้ยังเป็นที่น่าสังเกตอีกว่าจำนวนนักท่องเที่ยวจากประเทศรัสเซีย ในช่วงหลายปีที่ผ่านมาเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว จากประมาณ 3 แสนกว่าคนในปี พ.ศ. 2551 เป็นกว่า 1.3 ล้านคนในปี พ.ศ. 2559 (UNWTO, 2016)

การเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวต่างชาติจำนวนมาก ส่งผลให้การท่องเที่ยวของไทยสร้างรายได้และสร้างความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจให้กับประเทศเป็นจำนวนมาก โดยพิจารณาได้จากข้อมูลของกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬาในปี พ.ศ. 2559 มีจำนวนนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ 29,923,185 คน สร้างรายได้ประมาณ 2.51 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปี พ.ศ. 2558 ที่มีจำนวนนักท่องเที่ยว 29,881,091 คน เพิ่มขึ้นคิดเป็นร้อยละ 0.14 และคาดว่าในปี พ.ศ. 2560 จะมีจำนวนนักท่องเที่ยวเพิ่มขึ้นจากปี พ.ศ. 2559 ร้อยละ 10 ซึ่งสอดคล้องกับกับจำนวนนักท่องเที่ยวระหว่างประเทศโดยรวมของโลกที่คาดว่าจะมีการขยายตัวร้อยละ 3-5 ในปี พ.ศ. 2560 (UNWTO, 2016) ซึ่งอาจเป็นผลมาจากการเมืองในประเทศเริ่มที่จะมีเสถียรภาพมากขึ้น ทำให้นักท่องเที่ยวมีความมั่นใจที่จะเดินทางมาท่องเที่ยวที่ประเทศไทยมากขึ้น

แม่น้ำโขงเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียงและทำรายได้ให้กับประเทศปีหนึ่งกว่า 300 ล้านบาท ซึ่งเป็นผลมาจากสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติที่งดงาม ผนวกกับสถาปัตยกรรม บ้านเรือนวัฒนธรรมของคนพื้นถิ่นที่สะท้อนความเป็นเอกลักษณ์ของชาติ ซึ่งชุมชนริมน้ำมีการพัฒนา มาตั้งแต่ พ.ศ. 2137 สมัยกรุงศรีอยุธยาเป็นราชธานีและต่อมาในปีพ.ศ. 2551 ได้รับรางวัลการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมจากองค์การยูเนสโก “UNESCO Asian-Pacific for culture heritage conservation” ระดับ Honorable mention เป็นต้น (สุภาวดี รัตนมาศ, 2554)

แม่น้ำโขงกำเนิดจากเทือกเขาหิมาลัยบริเวณที่ราบสูงชิงไห่ ทิเบต ประเทศจีน ไหลผ่านนานาประเทศในภูมิภาค ความยาว 4,880 กิโลเมตร ไหลผ่านประเทศไทยที่ จังหวัดเชียงราย, จังหวัดเลย, จังหวัดหนองคาย, จังหวัดนครพนม, จังหวัดมุกดาหาร, และจังหวัดอุบลราชธานี รวมระยะทางทั้งหมด 917 กิโลเมตร ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ช่วง (คณะกรรมการแม่น้ำโขง, 2553) คือ ช่วงแรกอยู่ในพื้นที่จังหวัดเชียงราย ระยะทางประมาณ 85 กิโลเมตร และช่วงที่ 2 อยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ตั้งแต่จังหวัดเลยถึงจังหวัดอุบลราชธานี ระยะทางประมาณ 832 กิโลเมตร หล่อเลี้ยงชีวิตริมสองฝั่ง ก่อเกิดแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติที่งดงามมากมาย การท่องเที่ยวตามสายแม่น้ำโขงจึงเต็มไปด้วยมนต์เสน่ห์ ที่จะทำให้นักท่องเที่ยวผู้มาเยือนประทับใจกับวิถีชีวิตผู้คนริมสองฝั่งที่ผูกพันกับสายน้ำอย่างลึกซึ้ง จนเกิดเป็นสะพานมิตรภาพ ไทย-ลาว ที่เชื่อมความสัมพันธ์แห่งความเป็นบ้านพี่เมืองน้องให้แน่นแฟ้นทั้งการค้า วัฒนธรรม ตลอดจนการท่องเที่ยวที่มีกันมาอย่างยาวนาน

แม่น้ำโขงไหลผ่านประเทศไทยใน 7 จังหวัด ส่งผลต่อการเติบโตของธุรกิจการท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงในแต่ละจังหวัด ทำให้เกิดการสร้างอาชีพและรายได้ให้แก่ประชาชนในพื้นที่อย่างมาก และจากจำนวนนักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้าไปท่องเที่ยวทั้ง 7 จังหวัด คิดแม่น้ำโขง พบว่าตั้งแต่ปี พ.ศ. 2556 เป็นต้นมา จำนวนนักท่องเที่ยวมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น โดยในปี พ.ศ. 2558 มากขึ้นจากปี พ.ศ. 2556 ถึงร้อยละ 10.7 นักท่องเที่ยวเดินทางเข้าจังหวัดเชียงรายมากที่สุด 2,686,034 คน รองลงมาได้แก่ จังหวัดอุบลราชธานี จำนวน 1,471,607 คน และจังหวัดที่มีนักท่องเที่ยวเดินทางไปน้อยที่สุด คือ จังหวัดอำนาจเจริญ จำนวน 171,763 คน ซึ่งจำนวนนักท่องเที่ยวทั้งหมดที่เดินทางเข้าสู่ทั้ง 7 จังหวัด (7,747,805) คิดเป็น ร้อยละ 5.64 ของนักท่องเที่ยวทั้งหมดของประเทศไทย ในขณะที่จังหวัดรายมีรายได้จากการท่องเที่ยวสูงที่สุดคือ 22,848 ล้านบาทในปี พ.ศ. 2558 ซึ่งเพิ่มขึ้นถึง ร้อยละ 10.2 จากปี พ.ศ. 2556 โดยที่จังหวัดอุบลราชธานีเป็นจังหวัดที่มีรายได้อันดับรองลงมาอยู่ที่ 5,665 ล้านบาทเพิ่มขึ้นร้อยละ 6.2 จากปี พ.ศ. 2556 และจังหวัดอำนาจเจริญมีรายได้จากการท่องเที่ยวน้อยที่สุดอยู่ที่ 372 ล้านบาท เพิ่มขึ้นถึงร้อยละ 11.9 จากปี พ.ศ. 2556 ดังตารางที่ 1-3 (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2560)

ตารางที่ 1-3 จำนวนนักท่องเที่ยวและรายได้ 7 จังหวัดติดแม่น้ำโขงปี พ.ศ. 2556-2558
(หน่วย: คน, บาท) (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2560)

จังหวัด	พ.ศ. 2556		พ.ศ. 2557		พ.ศ. 2558	
	นักท่องเที่ยว	รายได้	นักท่องเที่ยว	รายได้	นักท่องเที่ยว	รายได้
เชียงราย	2,549,554	20,729	2,506,891	20,424	2,686,034	22,848
เลย	829,611	2,469	879,670	2,675	1,087,948	3,347
หนองคาย	1,146,466	4,126	1,156,527	4,177	1,241,475	4,508
มุกดาหาร	474,410	1,878	489,163	1,995	641,199	2,648
อำนาจเจริญ	161,673	343	166,206	355	171,763	372
อุบลราชธานี	1,438,916	5,333	1,429,648	5,405	1,471,607	5,665
นครพนม	397,334	1,300	415,255	1,407	447,779	1,556
รวม	6,997,964	36,178	7,043,360	2,709,233	7,747,805	3,384,737

ถึงแม้ว่าจำนวนนักท่องเที่ยวในปี พ.ศ. 2560 มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นเพียงร้อยละ 3-5 จากปี พ.ศ. 2559 แต่รายได้จากการท่องเที่ยวก็ยังเป็นรายได้หลักของประเทศที่ส่งผลต่อ GDP ของประเทศอย่างมีนัยสำคัญ จะเห็นได้จากปี พ.ศ. 2559 ที่การท่องเที่ยวสามารถนำรายได้เข้าสู่ประเทศกว่า 2.51 ล้านล้านบาท ซึ่งคาดว่าในปี พ.ศ. 2560 จะสามารถทำรายได้ให้กับประเทศประมาณ 2.65 ล้านบาท (กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2559) ถึงแม้จะมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นไม่มากไปจากปี พ.ศ. 2559 แต่รายได้จากการท่องเที่ยวก็ยังเป็นรายได้อันดับหนึ่งของประเทศ สามารถสร้างรายได้ให้กับประชาชนหลากหลายอาชีพ (กองส่งเสริมการมีงานทำ, 2558)

แต่ปัจจุบัน ถึงแม้ว่ารัฐบาลจะมีความตั้งใจอย่างสูงในการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวในเชิงคุณภาพแบบองค์รวม ดังจะเห็นได้จากแผนพัฒนาเศรษฐกิจแห่งชาติฉบับที่ 11 และ 12 ด้านการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยว แด่นโยบายการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพการท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงด้านต่าง ๆ เช่น การบริหารจัดการอุปสงค์และอุปทาน รวมถึงทรัพยากรมนุษย์ในทุกระดับ การกำหนดมาตรฐานต่าง ๆ การควบคุมคุณภาพของแหล่งท่องเที่ยวและบริการ รวมถึงความมั่นคงและความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ยังไม่มีความชัดเจนเพียงพอทั้งในเชิงนโยบายและเชิงปฏิบัติและไม่เป็นไปตามกลุ่มเป้าหมาย ที่สำคัญที่สุดคือ การมีส่วนร่วมของประชาชนในพื้นที่ยังมีไม่มากพอ จึงทำให้ไม่สามารถกระจายรายได้จากการท่องเที่ยวไปสู่ชุมชนตามแหล่งท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงอย่างทั่วถึง มากกว่านั้น แหล่งท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงบางพื้นที่ไม่ได้รับการพัฒนาและส่งเสริมอย่างเพียงพอเพื่อให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญประจำท้องถิ่น จึง

ทำให้แหล่งท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงเหล่านั้นเสื่อมโทรม ขาดแรงดึงดูดและไม่เป็นที่สนใจของนักท่องเที่ยวโดยทั่วไป ดังนั้นการพัฒนาการรูปแบบการท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงของไทยทั้งในเชิงนโยบายและเชิงปฏิบัติ นอกจากจะมีเป้าหมายเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันกับประเทศเพื่อนบ้านแล้ว (กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2558) ก็ยังเป็นการส่งเสริมให้ประชาชนในพื้นที่ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงได้มีอาชีพและมีรายได้ สามารถเลี้ยงตนเองและคนในครอบครัวได้ งานวิจัยนี้จึงมีความมุ่งหมายที่จะศึกษาถึงแนวทางการส่งเสริมนโยบายและแนวทางการปฏิบัติการท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงของประเทศไทย ซึ่งจะเป็นการศึกษาการการท่องเที่ยวทางเรือในแม่น้ำโขง โดยเลือกทำการศึกษาในเส้นทางท่องเที่ยวทางเรือที่มีศักยภาพด้านการท่องเที่ยวสูง ผู้วิจัยหวังว่า ผลการศึกษานี้จะสามารถช่วยส่งเสริมศักยภาพและขีดความสามารถทางการแข่งขันในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงของไทย ให้สามารถแข่งขันกับประเทศเพื่อนบ้าน ซึ่งเป็นผลดีต่อระบบเศรษฐกิจโดยรวมของประเทศ

คำถามของการวิจัย

จะมีแนวทางอย่างไรในการส่งเสริมนโยบายและแนวทางการปฏิบัติการท่องเที่ยวในฝั่งแม่น้ำโขงของประเทศไทย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อหาแนวทางการส่งเสริมนโยบายและแนวทางการปฏิบัติการท่องเที่ยวในฝั่งแม่น้ำโขงของประเทศไทย

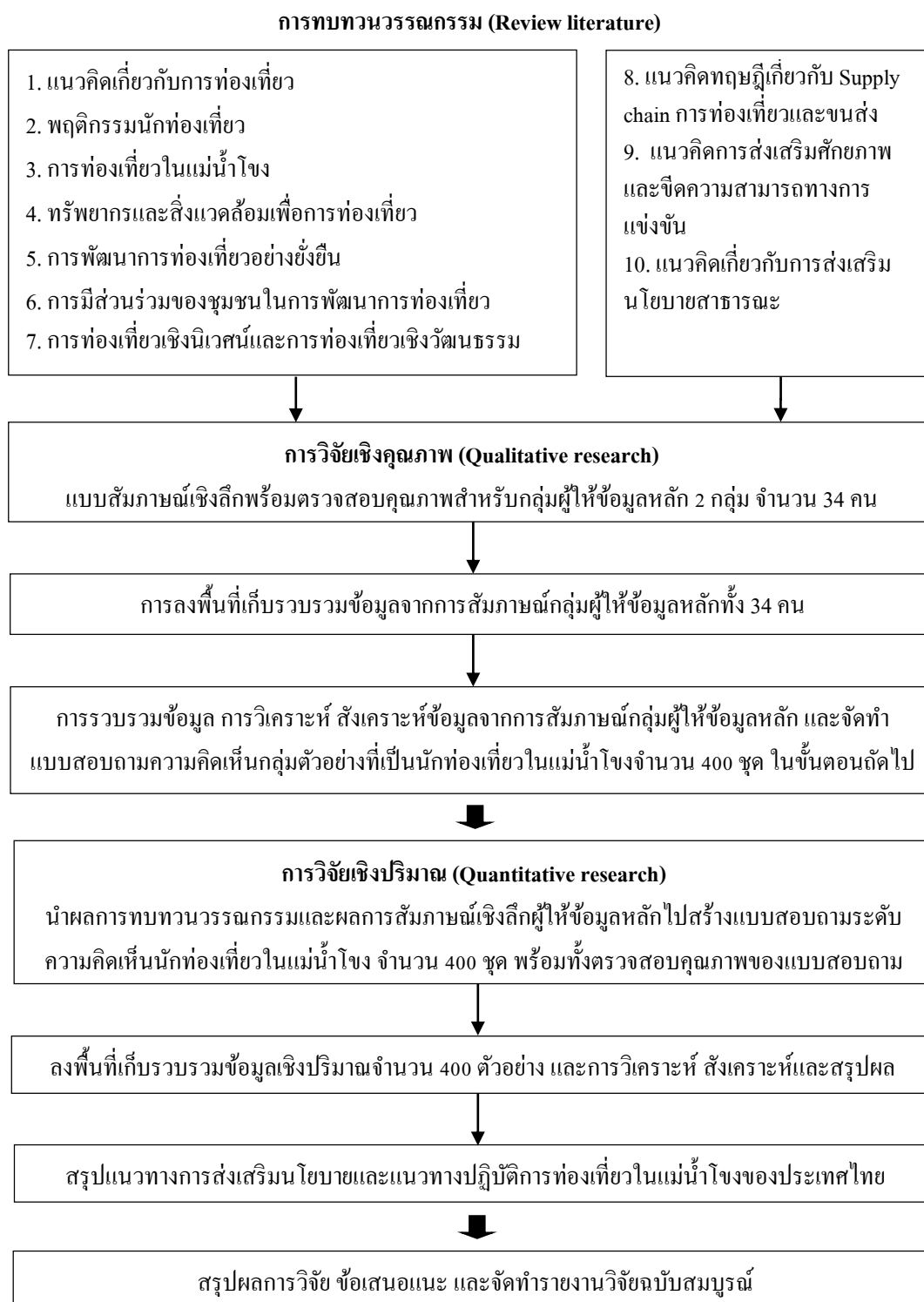
สมมติฐานการวิจัยเชิงปริมาณ

สมมติฐานที่ 1 (H_1) ปัจจัยส่วนบุคคลของนักท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงมีความสัมพันธ์กับแนวทางการส่งเสริมนโยบายการท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงของประเทศไทย 8 แนวทาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

สมมติฐานที่ 2 (H_2) ปัจจัยส่วนบุคคลของนักท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงมีความสัมพันธ์กับแนวทางการส่งเสริมการปฏิบัติการท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงของประเทศไทย 7 แนวทาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

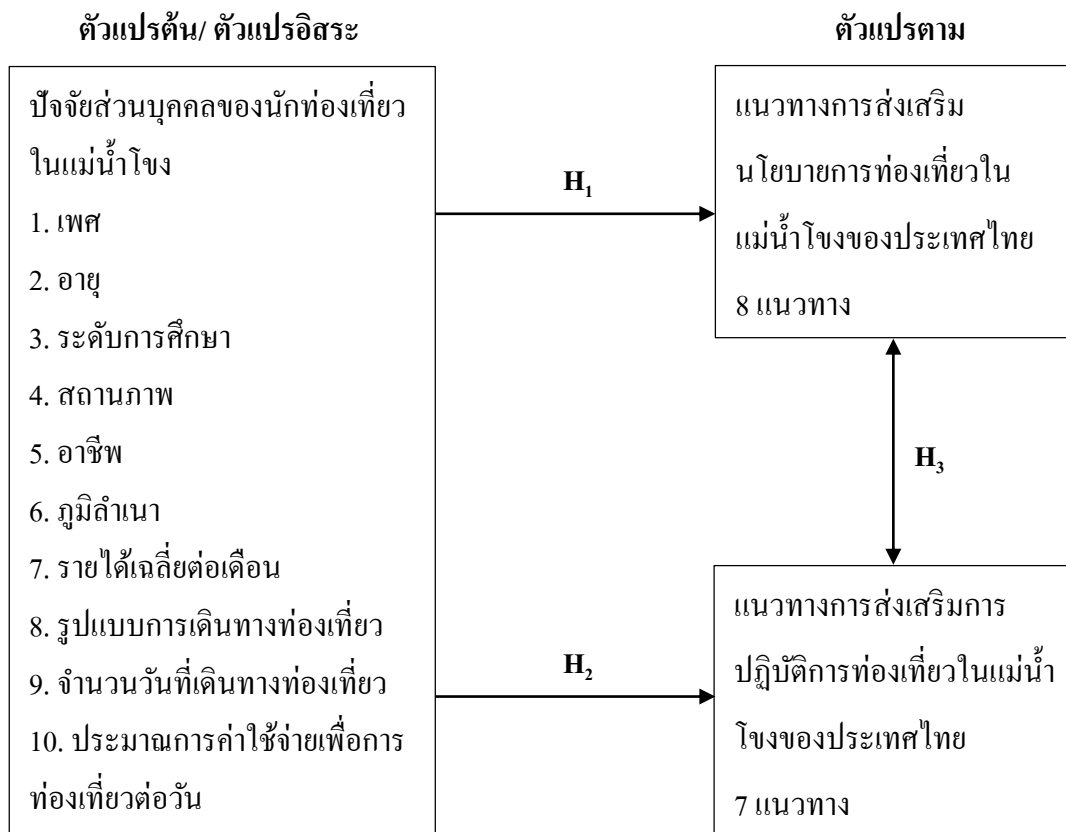
สมมติฐานที่ 3 (H_3) แนวทางการส่งเสริมนโยบายการท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงของประเทศไทยทั้ง 8 แนวทาง มีความสัมพันธ์กับแนวทางการส่งเสริมการปฏิบัติการท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงของประเทศไทย 7 แนวทาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

กรอบแนวทางในการดำเนินการวิจัย

ภาพที่ 1-1 กรอบแนวทางในการดำเนินการวิจัย

กรอบแนวคิดการวิจัยเชิงปริมาณ

ภาพที่ 1-2 กรอบแนวคิดการวิจัยเชิงปริมาณ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. สามารถเรียนรู้และเข้าใจบริบทเชิงวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียม ประเพณี แหล่งท่องเที่ยว สภาพความเป็นอยู่ สถานการณ์การท่องเที่ยว รวมไปถึงรูปแบบการบริหารจัดการพื้นที่และการจัดสรรทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมเพื่อการท่องเที่ยวในแม่น้ำโขง จังหวัดเชียงราย เลย และ นครพนม
2. ได้แนวทางการส่งเสริมนโยบายและแนวทางปฏิบัติการการท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงของไทย ตามนโยบายการส่งเสริมการท่องเที่ยว แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 ร่วมกันกับองค์การบริหารส่วนท้องถิ่น จังหวัดเชียงราย เลย และ นครพนม
3. สามารถเสนอแนะแนวทางการส่งเสริมนโยบายและแนวทางปฏิบัติการการท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงของไทยเชิงนโยบายให้กับองค์การบริหารส่วนท้องถิ่น จังหวัดเชียงราย เลย และ

นครพนม และสามารถนำไปปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีประชาชนในพื้นที่มีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงครั้งนี้ด้วย

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตของเนื้อหา การศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาเพื่อหาแนวทางส่งเสริมนโยบายและแนวทางปฏิบัติการท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงของไทย พร้อมทั้งจัดทำข้อเสนอแนะเชิงนโยบายและเชิงปฏิบัติเสนอต่อภาครัฐ เพื่อใช้ในการปรับปรุงและพัฒนาการท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงของไทยให้ดียิ่งขึ้น

2. ขอบเขตพื้นที่ที่จะศึกษา พื้นที่ที่จะใช้ในการศึกษาครั้งนี้คือ แหล่งท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงดังนี้

2.1 จังหวัดเชียงราย ประกอบด้วย อำเภอเชียงแสน อำเภอเชียงของ และอำเภอเวียงแก่น

2.2 จังหวัดเลย ประกอบด้วย อำเภอท่าลี่ อำเภอเชียงคาน และอำเภอปากชม

2.3 จังหวัดนครพนม ประกอบด้วย อำเภอท่าอุเทน อำเภอเมืองนครพนม และอำเภอธาตุพนม

3. ขอบเขตด้านประชากร ผู้วิจัย ได้แบ่งกลุ่มประชากรที่ทำการศึกษา ดังนี้

3.1 การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research)

3.1.1 ภาครัฐ ได้แก่ เจ้าหน้าที่ของรัฐและผู้ดูแลนโยบายด้านการท่องเที่ยว นักการเมืองท้องถิ่นและนักปกครองในเขตพื้นที่ในแม่น้ำโขงและแหล่งท่องเที่ยวในแม่น้ำโขง จังหวัดเชียงราย เลย และนครพนม

3.1.2 ภาคเอกชน คือ ผู้ประกอบการธุรกิจด้านการบริการการท่องเที่ยวดีริมฝั่งแม่น้ำโขง และผู้ให้บริการเรือท่องเที่ยวแม่น้ำโขง

3.2 การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative research)

3.2.1 นักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวยังแหล่งท่องเที่ยวในแม่น้ำโขง จังหวัดเชียงราย เลย และนครพนม

4. ขอบเขตด้านตัวแปรที่จะศึกษา

4.1 การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative research)

4.1.1 ตัวแปรต้น/ ตัวแปรอิสระ ได้แก่ ปัจจัยส่วนบุคคลของนักท่องเที่ยวในแม่น้ำโขง ประกอบด้วย 1) เพศ 2) อายุ 3) ระดับการศึกษา 4) สถานภาพ 5) อาชีพ 6) ภูมิลำเนา 7) รายได้

เฉลี่ยต่อเดือน 8) รูปแบบการเดินทางท่องเที่ยว 9) จำนวนวันที่เดินทางท่องเที่ยว และ 10) ประมาณการค่าใช้จ่ายเพื่อการท่องเที่ยวต่อวัน

4.1.2 ตัวแปรตาม ได้แก่

4.1.2.1 แนวทางการส่งเสริมนโยบายการท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงของประเทศไทย 8 แนวทาง

4.1.2.2 แนวทางการส่งเสริมการปฏิบัติการการท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงของประเทศไทย 7 แนวทาง

5. ขอบเขตระยะเวลาวิจัย ในการทำวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้เวลาในการศึกษา รวบรวมข้อมูล จัดทำข้อมูล วิเคราะห์และสรุปผล ระยะเวลารวมทั้งสิ้น 3 ปี 6 เดือน (มกราคม พ.ศ. 2558-มิถุนายน พ.ศ. 2560)

6. ข้อจำกัดของการวิจัย

6.1 ข้อจำกัดด้านเวลาในการเก็บข้อมูล ผู้วิจัยเป็นพนักงานเอกชน อาจไม่มีเวลามากพอในการลงพื้นที่เพื่อเก็บข้อมูลได้ครั้งละหลาย ๆ วัน ซึ่งอาจส่งผลให้การรวบรวมข้อมูลไม่เสร็จตามระยะเวลาที่กำหนด เกิดความล่าช้าในกระบวนการวิเคราะห์ข้อมูลในขั้นตอนต่อไป

6.2 ข้อจำกัดด้านพื้นที่ที่จะศึกษา เนื่องจากแม่น้ำโขงไหลผ่านทั้งหมด 7 จังหวัด ระยะทางกว่า 917 กิโลเมตร ตลอดแนวชายฝั่งมีแหล่งท่องเที่ยวที่น่าสนใจมากมาย อาจทำให้การเก็บข้อมูลที่สมบูรณ์เกิดขึ้นได้ยากและอาจใช้เวลานาน

6.3 ข้อจำกัดในด้านความชำนาญในพื้นที่ที่จะศึกษา เนื่องจากผู้วิจัยเป็นคนนอกพื้นที่ที่จะศึกษา อาจไม่มีความชำนาญในเส้นทางและพื้นที่ ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อการวางแผนการเดินทาง และอาจเสียเวลาไปเนื่องจากการหลงเส้นทาง

6.4 ข้อจำกัดในด้านเงินทุนวิจัย การเก็บข้อมูลในพื้นที่ ต้องใช้เงินทุนในการเดินทาง การเช่าที่พัก การเตรียมเอกสารและค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อสภาพคล่องทางการเงินได้ ผู้วิจัยจะต้องมีแผนสำรองเพื่อป้องกันความผิดพลาดที่อาจเกิดขึ้นได้ในระหว่างทำการวิจัย

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การท่องเที่ยว หมายถึง การเดินทางเพียงชั่วคราวจากที่หนึ่ง ไปอีกที่หนึ่ง เพื่อทำกิจกรรมผ่อนคลายความเครียดและแสวงหาประสบการณ์แปลกใหม่ ซึ่งเป็นการเดินทางด้วยวัตถุประสงค์ใด ๆ ที่มีไว้เพื่อการประกอบอาชีพหรือหารายได้และต้องเป็นความสมัครใจ ฟังพอใจของนักเดินทาง เพื่อเปลี่ยนบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมหรือเยี่ยมชมภูมิทัศน์หรือวัตถุประสงค์อื่น ๆ โดยจะต้องเกี่ยวเนื่องกับการบริการและการอำนวยความสะดวกเพื่อให้เกิดความสนุกสนานใน

การเดินทาง และเป็นความสัมพันธ์ของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องและการสร้างความพึงพอใจให้กับนักท่องเที่ยว สำหรับงานวิจัยเล่มนี้จะหมายถึงการท่องเที่ยวในแม่น้ำโขง

2. ทรัพยากรการท่องเที่ยว หมายถึง สิ่งใด ๆ หรือสถานที่ที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติหรือเกิดจากมนุษย์สร้างขึ้น ทั้งที่เป็นรูปธรรมสามารถสัมผัสได้ และนามธรรมที่ไม่สามารถสัมผัสได้ ซึ่งมนุษย์สามารถนำมาใช้ประโยชน์เพื่อการพักผ่อนและประกอบกิจกรรมนันทนาการ โดยที่จะต้องเป็นสิ่งที่น่าสนใจ เป็นสิ่งดึงดูดใจหรือจูงใจ โดยสามารถคิดได้ว่าเป็นสินค้าการท่องเที่ยวที่มีคุณลักษณะพิเศษที่ดึงดูดให้นักท่องเที่ยวเข้ามาซื้อของที่ตั้งของสินค้า ซึ่งเป็นมรดกที่ทรงคุณค่าของชาติและเป็นประโยชน์รวมถึงมีคุณค่าต่อการท่องเที่ยวด้วย

3. การพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน หมายถึง เป็นการจัดการสมดุลของธรรมชาติระบบนิเวศ เศรษฐกิจ สังคม ชุมชน ขนบธรรมเนียม ประเพณีและวัฒนธรรม ซึ่งผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียทุกฝ่ายได้รับประโยชน์อย่างเสมอภาคเท่าเทียมกัน โดยที่จะต้องเกิดจากการมีส่วนร่วมของประชาชนก่อให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืน ซึ่งจะต้องสามารถสนองตอบความต้องการของคนยุคปัจจุบันและมีทรัพยากรเหลือไว้ใช้ในยุคต่อไป โดยจะต้องส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมน้อยที่สุด และนักท่องเที่ยวจะต้องได้รับความพึงพอใจจากกิจกรรมการท่องเที่ยวนั้น ๆ ด้วย

4. การท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์ หมายถึง การท่องเที่ยวที่อาศัยผลิตผลทางธรรมชาติเป็นดึงดูด นักท่องเที่ยวสามารถชื่นชม ศึกษาเรียนรู้ และเพลิดเพลินกับธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมและขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรมท้องถิ่น ส่งเสริมให้มีการอนุรักษ์และสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจและประโยชน์สูงสุดต่อท้องถิ่น มีการจัดการที่ยั่งยืน โดยให้ประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ เพื่อสร้างความพึงพอใจแก่นักท่องเที่ยวที่มาเยี่ยมชม

5. การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม หมายถึง การเดินทางเพื่อศึกษาธรรมชาติ ขนบธรรมเนียม ความเชื่อและศาสนา สร้างการเรียนรู้ มีประสบการณ์ร่วมและตระหนักคุณค่าของวัฒนธรรม ให้ความเคารพ เรียนรู้ และเข้าใจวัฒนธรรมของกันและกัน ซึ่งจะมีอัตลักษณ์เฉพาะแตกต่างกันออกไป โดยแหล่งท่องเที่ยวเหล่านั้น ๆ จะต้องคงไว้ซึ่งสภาพแวดล้อม วิถีชีวิตแบบเดิม เพื่อตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวและชุมชนทั้งในปัจจุบันและอนาคตได้

6. เส้นทางการท่องเที่ยวในแม่น้ำโขง หมายถึง เส้นทางการท่องเที่ยวทั้งทางบกและทางน้ำในแม่น้ำโขงที่นักท่องเที่ยวจะต้องผ่านและแวะท่องเที่ยวตามสถานที่ท่องเที่ยวสำคัญ ๆ ในแม่น้ำโขงทั้งขาไปและขากลับ สร้างความเพลิดเพลินให้กับนักท่องเที่ยวที่มาเยี่ยมชม ซึ่งมีจุดเริ่มต้นและจุดสุดท้ายที่เป็นรูปแบบชัดเจน

7. กิจกรรมการท่องเที่ยวในแม่น้ำโขง หมายถึง กิจกรรมต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นระหว่างการเดินทางท่องเที่ยวในแม่น้ำโขง เป็นกิจกรรมที่แหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ ได้จัดเตรียมไว้อย่างมี

ขั้นตอนและรูปแบบชัดเจน เพื่อให้นำเสนอหรือปฏิบัติต่อนักท่องเที่ยว ซึ่งก่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจและความเพลิดเพลินแก่นักท่องเที่ยวจากกิจกรรมนั้น ๆ

8. แนวทางปฏิบัติการท่องเที่ยวในแม่น้ำโขง หมายถึง วิธีปฏิบัติหรือขั้นตอนการปฏิบัติเกี่ยวกับการท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงที่จะทำให้การท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงประสบความสำเร็จตามเป้าหมาย เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืนและเกิดสร้างรายได้ให้แก่ชุมชน ซึ่งมีหลักฐานของความสำเร็จปรากฏชัดเจน มีการสรุปวิธีปฏิบัติหรือขั้นตอนการปฏิบัติตลอดจนความรู้และประสบการณ์บันทึกเป็นเอกสาร เผยแพร่ให้หน่วยงานภายในหรือภายนอกนำไปใช้ประโยชน์ได้

9. พฤติกรรมนักท่องเที่ยว หมายถึง กระบวนการการตัดสินใจในการเลือกใช้สินค้าหรือบริการเพื่อตอบสนองความต้องการของตนเอง ซึ่งการตัดสินใจและการแสดงออกต่าง ๆ จะขึ้นอยู่กับอุปนิสัยใจคอส่วนบุคคล โดยการตัดสินใจและการแสดงออกเหล่านั้นเป็นการกระทำที่ส่งผลต่อกันและกัน รวมถึงมีการแลกเปลี่ยนกันระหว่างบุคคล ซึ่งพฤติกรรมเหล่านี้ นักท่องเที่ยวจะแสดงออกมาแตกต่างกันตามปัจจัยของแต่ละบุคคล

10. การมีส่วนร่วมของประชาชน หมายถึง การรวมตัวที่สามารถจะกระทำการตัดสินใจใช้ทรัพยากรหรือการบริหารจัดการส่วนรวม และมีความรับผิดชอบในกิจกรรมที่กระทำในกลุ่ม ทำให้บุคคลเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องในการดำเนินงานพัฒนา ร่วมคิด ตัดสินใจ แก้ไขปัญหา รวมถึงร่วมกันในการสังสรรค์ทางสังคม มีส่วนร่วมในการแบ่งปันผลประโยชน์ที่ได้รับมา รวมถึงการมีส่วนร่วมในการประเมินผล โครงการที่เกิดขึ้นและเกี่ยวข้องกับชุมชน

11. ชีตความสามารถทางการแข่งขันด้านการท่องเที่ยว หมายถึง ปัจจัยต่าง ๆ ที่กำหนดระดับผลิตภาพของประเทศที่สนับสนุนการสร้างความรู้เรื่องให้กับเศรษฐกิจของประเทศอย่างมั่นคงและยั่งยืน ทั้งยังอาจเป็นการบ่งชี้ถึงอัตราผลตอบแทนจากการลงทุน และเป็นปัจจัยบ่งชี้ถึงการสร้างระดับรายได้ที่สูงขึ้นให้กับประชากรของประเทศและช่วยให้เกิดความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจได้ในอัตราที่รวดเร็วขึ้น

12. การส่งเสริมนโยบายสาธารณะ หมายถึง เป็นการสนับสนุนและส่งเสริมชุดของข้อเสนอสำหรับแนวทางหรือแผนงานการดำเนินงานของรัฐ เพื่อใช้ประโยชน์และนำไปสู่การบรรลุเป้าหมายนั้น โดยจะเป็นการตัดสินใจของผู้บริหารระดับสูงในรัฐบาล แต่เป็นกิจกรรมที่รัฐบาลเลือกที่จะกระทำหรือไม่กระทำก็ได้ตามความเหมาะสม ซึ่งเป็นหลักการพื้นฐานหรือความเชื่อถือของผู้ที่มีหน้าที่รับผิดชอบ โดยกิจกรรมเหล่านั้นจะต้องเกี่ยวกับการบริการสาธารณะและประชาชน

13. ห่วงโซ่อุปทาน หมายถึง การบริหารจัดการเกี่ยวกับวัตถุดิบ มีการไหลเข้าออกของข้อมูลสารสนเทศในองค์กร การส่งมอบสินค้า/ บริการไปยังลูกค้า รวมถึงการบริหารลูกค้าด้วย ซึ่งจะเกี่ยวเนื่องกับกระบวนการกระจายสินค้า/ บริการ ไปยังผู้บริโภคในรูปแบบของการไหลที่เป็น

กระบวนการ จากกระบวนการผลิตไปจนถึงขั้นตอนการส่งมอบสินค้าและบริการ ซึ่งจะต้องมีการทำงานเชื่อมโยงกันเป็น โครงข่าย

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาเรื่อง “การศึกษาการส่งเสริมนโยบายและแนวทางปฏิบัติการท่องเที่ยวริมแม่น้ำโขงของประเทศไทย” ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี ความรู้ ที่เกี่ยวข้องและงานวิจัยต่าง ๆ ที่สอดคล้องและเป็นประโยชน์ที่จะช่วยให้การศึกษารุ่นนี้บรรลุผลสำเร็จ โดยเริ่มจากการศึกษาแนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการท่องเที่ยว เพื่อทำความเข้าใจพื้นฐานของการท่องเที่ยวในรูปแบบต่าง ๆ แล้วจึงทำการศึกษาในเชิงลึกเกี่ยวกับการท่องเที่ยวในแม่น้ำโขง ว่ามีที่มาที่ไปและความสำคัญอย่างไรกับการท่องเที่ยวของไทย โดยการศึกษารูปแบบการท่องเที่ยวริมโขงครั้งนี้จะเป็นรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงนิเวศผสมผสานกับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม โดยให้ประชาชนในพื้นที่ได้มีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวในชุมชนของตน ซึ่งผู้วิจัยได้ทำการศึกษาและทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องดังต่อไปนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยว
2. แนวคิดเกี่ยวกับพฤติกรรมนักท่องเที่ยว
3. แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยวในแม่น้ำโขง
4. แนวคิดเกี่ยวกับทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมเพื่อการท่องเที่ยว
5. แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน
6. แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวของชุมชน
7. แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศและการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม
8. แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับ Supply chain ด้านการท่องเที่ยวและขนส่ง
9. แนวคิดเกี่ยวกับการเพิ่มขีดความสามารถทางการแข่งขันด้านการท่องเที่ยวของไทย
10. แนวคิดเกี่ยวกับการส่งเสริมนโยบายสาธารณะ
11. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยว

1. ความหมายของการท่องเที่ยว

การท่องเที่ยวเป็นกิจกรรมอย่างหนึ่งของมนุษย์ ซึ่งกระทำเพื่อผ่อนคลายความตึงเครียด จากกิจการงานประจำ ซึ่งจากการศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยวจากนักวิชาการหลายท่าน ผู้วิจัยสามารถสรุปความหมายของการท่องเที่ยวได้ดังนี้

ตารางที่ 2-1 สรุปความหมายของการท่องเที่ยวจากนักวิชาการ

นักวิชาการ	แนวคิดและหลักการ
กระทรวงการ ท่องเที่ยวและกีฬา (2550)	การท่องเที่ยวเป็นการเดินทางเพื่อผ่อนคลายความเครียด แสวงหา ประสบการณ์แปลกใหม่ โดยมีเงื่อนไขว่า การเดินทางนั้นเป็นการ เดินทางเพียงชั่วคราว ผู้เดินทางจะต้องไม่ถูกบังคับให้เดินทาง
สมชาติ อุ่ออัน (2552)	การเคลื่อนย้ายของผู้คนจากแห่งหนึ่งไปสู่อีกแห่งหนึ่ง ซึ่งรวมไปถึง การเดินทางภายในประเทศและระหว่างประเทศ การเดินทางเพื่อการ ประชุมสัมมนา ศึกษาหาความรู้ การกีฬา การติดต่อธุรกิจ การเยี่ยมญาติ พี่น้อง โดยมีเงื่อนไขคือ 1) เดินทางจากที่อยู่อาศัยปกติไปยังสถานที่อื่น เป็นการชั่วคราว 2) เดินทางด้วยความสมัครใจ 3) เดินทางด้วย วัตถุประสงค์ใด ๆ ที่มีไว้เพื่อการประกอบอาชีพหรือหารายได้
นิตา ชัชกุล (2550)	เป็นกิจกรรมการเดินทางจากจุดหนึ่งไปยังจุดหนึ่ง ซึ่งนับตั้งแต่ จุดเริ่มต้นจนถึงปลายทางจะต้องประกอบด้วยปัจจัยสามประการ คือ การเดินทาง การค้างแรม และการกินอาหารนอกบ้าน
ฉลองศรี พิมลสมพงศ์ (2546)	การเดินทางเพื่อความเพลิดเพลินและพักผ่อนหย่อนใจ เป็นการเดินทาง ที่มีเงื่อนไขสำคัญ 3 ประการ คือ 1) เดินทางจากที่อยู่อาศัยปกติไปยังที่ อื่นเป็นการชั่วคราว 2) เดินทางด้วยความสมัครใจ และ 3) เดินทางด้วย วัตถุประสงค์ใด ๆ ก็ได้ แต่ไม่ใช่เพื่อประกอบอาชีพหรือหารายได้
ศรัญญา เลิศมนไพโรจน์ (2550)	กิจกรรมใด ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเดินทางของบุคคลจากที่อยู่อาศัยปกติ ไปยังที่อื่นเป็นการชั่วคราวเพื่อวัตถุประสงค์ใด ๆ ที่ไม่ใช่เพื่อการหา รายได้ ซึ่งกิจกรรมดังกล่าวก่อให้เกิดปรากฏการณ์และความสัมพันธ์ ระหว่างบุคคลที่เดินทางธุรกิจในอุตสาหกรรมท่องเที่ยวที่ผลิตสินค้า และบริการ

ตารางที่ 2-1 (ต่อ)

นักวิชาการ	แนวคิดและหลักการ
World tourism organization (1963)	การเดินทางจากสถานที่อยู่อาศัยประจำไปยังสถานที่อื่น ๆ ด้วยความสมัครใจ เป็นการเดินทางด้วยวัตถุประสงค์ที่ไม่ใช่การประกอบอาชีพหรือหารายได้ ซึ่งมีลักษณะสำคัญดังนี้ 1) การเคลื่อนที่เกิดจากการเคลื่อนที่ของมนุษย์ผู้ที่มีหมายต่าง ๆ รวมทั้งการหยุดพัก ณ ที่เหล่านั้น 2) การเดินทางและการหยุดพักเกิดขึ้นนอกภูมิลำเนาและที่ทำงาน 3) การเดินทางสู่จุดหมายนั้น เป็นการเดินทางชั่วคราว ซึ่งระยะสั้น ๆ โดยมีความตั้งใจว่าจะกลับภายใน 2-3 วัน 2-3 สัปดาห์ หรือ 2-3 เดือน ความตั้งใจในการเยือนจุดหมายปลายทางมิได้เป็นไปเพื่อหลักแหล่งหรือประกอบอาชีพ
Holloway (1983)	การที่คนเดินทางออกจากที่พักหรือที่ทำงาน ไปยังสถานที่อื่น ๆ ในระยะเวลาสั้น ๆ และคนเหล่านี้จะทำกิจกรรมต่าง ๆ ระหว่างพักอาศัยชั่วคราวในสถานที่ท่องเที่ยว วัตถุประสงค์ในการเดินทางต้องการไปเยี่ยมญาติมิตรหรือท่องเที่ยว
Davidson (1995)	การเดินทางออกจากบ้านพักเป็นการชั่วคราว ระยะเวลาสั้นเพื่อไปเยี่ยมญาติมิตรหรือวัตถุประสงค์อื่น ๆ ทางด้านการท่องเที่ยว เช่น การพักผ่อน เล่นกีฬา การประชุม สัมมนา ฯลฯ
Pond (1993)	เป็นกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการจัดบริการและการอำนวยความสะดวกเพื่อให้เกิดความสุขสบายในการเดินทาง
Mill (1990)	การจัดกิจกรรมทั้งหมดที่เกี่ยวข้องกับการสร้างความประทับใจ การบริการและการสร้างความพึงพอใจให้กับนักท่องเที่ยว
McIntosh and Goeldner (1984)	เป็นผลรวมของปรากฏการณ์ต่าง ๆ และความสัมพันธ์ที่เกิดขึ้น จากปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักท่องเที่ยวกับธุรกิจบริการต่าง ๆ ซึ่งเกี่ยวข้องกับกิจกรรมหรือสร้างความพอใจให้กับนักท่องเที่ยว
Coltman (1989)	เป็นความสัมพันธ์ซึ่งเกิดขึ้นจากความเกี่ยวข้องซึ่งกันและกันระหว่างนักท่องเที่ยว ผู้จัดบริการด้านการท่องเที่ยว หน่วยงานของรัฐบาลในท้องถิ่น และประชาชนในแหล่งท่องเที่ยว
Gee and Choy (1989)	เป็นการเดินทางที่ทำให้นักท่องเที่ยวมีความเพลิดเพลินสนุกสนาน โดยที่นักท่องเที่ยวเดินทางนั้นคือนักท่องเที่ยวนั่นเอง

ตารางที่ 2-2 การสังเคราะห์ความหมายของการท่องเที่ยว

นักวิชาการ	แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยว								
	การเดินทางเพื่อผ่อนคลายความเครียด	แสวงหาประสบการณ์แปลกใหม่	เป็นการเดินทางเพียงชั่วคราว	เป็นความสมัครใจ	การเคลื่อนย้ายของผู้คนจากแห่งหนึ่งไปสู่อีกแห่งหนึ่ง	เดินทางด้วยวัตถุประสงค์ใด ๆ ที่มีขึ้นเพื่อการประกอบอาชีพหรือหารายได้	การค้างแรมและกินอาหารนอกบ้านนอกบ้าน	การจัดการและการอำนวยความสะดวกเพื่อให้เกิดความสนุกสนานในการเดินทาง	เป็นความเต็มใจของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องและการสร้างความพึงพอใจให้กับนักท่องเที่ยว
กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา (2550)	✓	✓	✓	✓					
สมชาติ อุ่ออื่น (2552)			✓	✓	✓	✓			
นิตา ชัชกุล (2550)			✓		✓		✓		
ฉลองศรี พิมลสมพงศ์ (2546)	✓		✓	✓	✓	✓			
ศรัญญา เลิศมนไพโรจน์ (2550)	✓		✓	✓	✓	✓			

ตารางที่ 2-2 (ต่อ)

นักวิชาการ	แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยว								
	การเดินทางเพื่อผ่อนคลายความเครียด	แสวงหาประสบการณ์แปลกใหม่	เป็นการเดินทางเพียงชั่วคราว	เป็นความสมัครใจ	การเคลื่อนย้ายของผู้คนจากแห่งหนึ่งไปสู่อีกแห่งหนึ่ง	เดินทางด้วยวัตถุประสงค์ใด ๆ ที่มีขึ้นเพื่อการประกอบอาชีพหรือหารายได้	การค้างแรมและกินอาหารนอกบ้านนอกบ้าน	การจัดการและการอำนวยความสะดวกเพื่อให้เกิดความสนุกสนานในการเดินทาง	เป็นความเต็มใจของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องและการสร้างความพึงพอใจให้กับนักท่องเที่ยว
World tourism organization (1963)	✓		✓	✓	✓	✓	✓		
Holloway (1983)	✓		✓		✓	✓			
Davidson (1995)	✓		✓		✓	✓			
Pond (1993)							✓		
Mill (1990)									✓
McIntosh and Goeldner (1984)							✓		✓
Coltman (1989)							✓		✓

ตารางที่ 2-2 (ต่อ)

นักวิชาการ	แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยว								
	การเดินทางเพื่อผ่อนคลายความเครียด	แสวงหาประสบการณ์แปลกใหม่	เป็นการเดินทางเพียงชั่วคราว	เป็นความสมัครใจ	การเคลื่อนย้ายของผู้คนจากแห่งหนึ่งไปสู่อีกแห่งหนึ่ง	เดินทางด้วยวัตถุประสงค์ใด ๆ ที่มีใช้เพื่อการประกอบอาชีพหรือหารายได้	การค้างแรมและกินอาหารนอกบ้านนอกบ้าน	การจัดการบริการและการอำนวยความสะดวกเพื่อให้เกิดความสนุกสนานในการเดินทาง	เป็นความเต็มใจของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องและการสร้างความพึงพอใจให้กับนักท่องเที่ยว
Gee and Choy (1989)	✓				✓				
ความถี่	7	1	8	5	8	6	2	3	3
อันดับ	2	7	1	4	1	3	6	5	5

โดยสรุปแล้วการท่องเที่ยวเป็นการเดินทางเพียงชั่วคราวจากที่หนึ่งไปอีกที่หนึ่ง เพื่อทำกิจกรรมผ่อนคลายความเครียดและแสวงหาประสบการณ์แปลกใหม่ ซึ่งเป็นการเดินทางด้วยวัตถุประสงค์ใด ๆ ที่มีใช้เพื่อการประกอบอาชีพหรือหารายได้และต้องเป็นความสมัครใจ พึงพอใจของนักเดินทาง เพื่อเปลี่ยนบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมหรือเยี่ยมชมมิตรหรือวัตถุประสงค์อื่น ๆ โดยจะต้องเกี่ยวเนื่องกับการจัดการบริการและการอำนวยความสะดวกเพื่อให้เกิดความสนุกสนานในการ

เดินทาง และเป็นความสัมพันธ์ของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องและการสร้างความพึงพอใจให้กับนักท่องเที่ยว

2. องค์ประกอบของแหล่งท่องเที่ยว

แหล่งท่องเที่ยวมีองค์ประกอบเป็นต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกันทั้งทางตรงและทางอ้อมจำนวนมาก ซึ่งจากการศึกษาของผู้วิจัยสามารถสรุปองค์ประกอบของแหล่งท่องเที่ยวได้ดังนี้

ตารางที่ 2-3 สรุปองค์ประกอบของแหล่งท่องเที่ยวจากนักวิชาการ

นักวิชาการ	องค์ประกอบของแหล่งท่องเที่ยว
Cooper and Boniface (2005)	<ol style="list-style-type: none"> 1. สิ่งดึงดูดใจ (Attractions) แหล่งท่องเที่ยวควรมีสิ่งดึงดูดความสนใจของนักท่องเที่ยวได้หรือมีลักษณะชวนใจ มีเสน่ห์เฉพาะตัว 2. การเข้าถึง (Accessibility) แหล่งท่องเที่ยวจะดึงดูดความสนใจได้มากหากมีความสะดวกในการเข้าถึง 3. สิ่งอำนวยความสะดวก (Amenities) แหล่งท่องเที่ยวควรก่อให้เกิดความประทับใจ สุขใจและซาบซึ้งในการเที่ยวชม 4. บริการเสริมที่คนในท้องถิ่นเป็นผู้จัดหาขึ้นมาเอง (Ancillary service) แหล่งท่องเที่ยวควรจัดสรรบริการด้านต่าง ๆ ให้กับนักท่องเที่ยว หน่วยงาน และภาคธุรกิจที่เกี่ยวข้อง เพื่ออำนวยความสะดวกและดึงดูดนักท่องเที่ยวมายังสถานที่ท่องเที่ยว
Collier and Harraway (1997)	<ol style="list-style-type: none"> 1. สิ่งดึงดูดใจ (Attraction) ที่เกิดจากสถานที่ (Site) หรือเหตุการณ์ (Event) โดยสถานที่อาจเกิดจากธรรมชาติหรือมนุษย์สร้างขึ้นแต่เหตุการณ์ที่น่าประทับใจเกิดจากมนุษย์เป็นผู้สร้างขึ้น 2. สิ่งอำนวยความสะดวก (Amenities) หมายถึง บริเวณพื้นที่และโครงสร้างสิ่งปลูกสร้างต่าง ๆ ที่สร้างขึ้นรองรับกิจกรรมของผู้มาเยือน 3. การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว (Accessibility) ซึ่งจะต้องมีระบบขนส่ง (Transportation) ประกอบด้วยเส้นทาง ยานพาหนะ และผู้ประกอบการขนส่งเพื่อลำเลียงคนและสิ่งของไปยังจุดหมายปลายทาง

ตารางที่ 2-3 (ต่อ)

นักวิชาการ	องค์ประกอบของแหล่งท่องเที่ยว
เทิดชาย ช่วยบำรุง (2557)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Accessibility หมายถึง การเข้าถึง คือ มีความสามารถในการเข้าถึงความสามารถในการคมนาคม ไปยังสถานที่หรือแหล่งท่องเที่ยวได้ 2. Activity หมายถึง กิจกรรม คือ ภายในแหล่งท่องเที่ยวมีสถานที่ท่องเที่ยวหลายแห่งที่มีกิจกรรมที่ทำให้นักท่องเที่ยวได้เข้ามามีส่วนร่วมในการท่องเที่ยวอย่างสมบูรณ์แบบ 3. Amenity หมายถึง สิ่งอำนวยความสะดวก ต้องมีสิ่งอำนวยความสะดวกเตรียมไว้สำหรับนักท่องเที่ยวอย่างครบครันและเพียงพอ 4. Attraction หมายถึง สิ่งดึงดูดใจ ต้องมีสิ่งดึงดูดใจนักท่องเที่ยวเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวยังแหล่งท่องเที่ยวได้ 5. Accommodation หมายถึง ที่พัก ภายในบริเวณแหล่งท่องเที่ยวหรือบริเวณใกล้เคียงต้องมีที่พักไว้เพื่อบริการนักท่องเที่ยว
พยอม ธรรมบุตร (2549)	<ol style="list-style-type: none"> 1. การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว (Accessibility) ได้แก่ การมีระบบโครงสร้างพื้นฐานที่เหมาะสม 2. การมีที่พักแรมเพื่อรองรับนักท่องเที่ยว (Accommodation) ที่ต้องการค้างคืน ได้แก่ ที่พักประเภทต่าง ๆ 3. แหล่งท่องเที่ยว (Attractions) นับเป็นองค์ประกอบที่มีความสำคัญสูงสุดของการเดินทาง เพราะเป็นจุดดึงดูดให้นักท่องเที่ยวเดินทางมาท่องเที่ยว แหล่งท่องเที่ยวอาจเป็นแหล่งธรรมชาติหรือแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่มีความโดดเด่นและสวยงาม 4. กิจกรรมการท่องเที่ยว (Activities) และกิจกรรมนันทนาการ (Tourist activities และ Recreational activities) เป็นการที่นักท่องเที่ยวได้มีโอกาสทำกิจกรรมต่าง ๆ ในแหล่งท่องเที่ยว 5. บริการเบ็ดเตล็ดทั้งหมดที่มีให้นักท่องเที่ยว (Ancillary) อาทิเช่น บริการด้านร้านอาหาร โรงพยาบาล ไปรษณีย์ สถานีบริการน้ำ มัน ร้านค้า ร้านขายของที่ระลึก ห้องสุขา ฯลฯ

ตารางที่ 2-3 (ต่อ)

นักวิชาการ	องค์ประกอบของแหล่งท่องเที่ยว
Pike (2008)	<ol style="list-style-type: none"> 1. ความสามารถในการจัดโปรแกรมการท่องเที่ยว (Available package) 2. ความสามารถในการเข้าถึง (Accessibility) 3. สิ่งดึงดูดใจ (Attraction) 4. สิ่งอำนวยความสะดวก (Amenities) 5. กิจกรรม (Activities) 6. การให้บริการของแหล่งท่องเที่ยว (Ancillary service)

จากแนวคิดของนักวิชาการหลายท่านข้างต้น ผู้วิจัยสามารถสรุปได้ว่า องค์ประกอบของแหล่งท่องเที่ยวจะต้องประกอบไปด้วย 5 อย่าง ดังนี้

1. สิ่งดึงดูดใจ (Attractions)
2. การเข้าถึงการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว (Accessibility)
3. สิ่งอำนวยความสะดวก (Amenities)
4. กิจกรรมการท่องเที่ยว (Activities)
5. ที่พักแรมเพื่อรองรับนักท่องเที่ยว (Accommodation)

3. นักท่องเที่ยว

เป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุดของการท่องเที่ยว เพราะเป็นผู้ก่อให้เกิดการท่องเที่ยวขึ้น ดังนั้นนักท่องเที่ยวจึงเป็นปัจจัยสำคัญที่องค์กรและหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวทั้งระดับประเทศและระดับโลก จะทำการศึกษาวิจัยและเก็บข้อมูลเกี่ยวกับนักท่องเที่ยว เพื่อนำมาวางแผนในการพัฒนาการท่องเที่ยวต่อไป การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (2555) ได้แบ่งลักษณะนักท่องเที่ยวออกเป็น 3 แบบ ดังนี้

3.1 นักท่องเที่ยวภายในประเทศ (Domestic tourist) หมายถึง นักท่องเที่ยวชาวไทย และชาวต่างประเทศที่อาศัยอยู่ในประเทศไทย ซึ่งเดินทางจากจังหวัดที่อาศัยอยู่ไปยังจังหวัดอื่น ๆ โดยจะต้องเป็นการเดินทางที่มีค่าใช้จ่ายได้ในจังหวัดหรือสถานที่ที่ไปเยือน โดยมีเวลาในการพักอาศัยไม่เกิน 60 วัน

3.2 นักท่องเที่ยวนานาชาติ (Inbound tourists) หมายถึง นักท่องเที่ยวที่เดินทางมาประเทศไทยและพักอยู่ไม่น้อยกว่า 1 วัน แต่ไม่เกิน 60 วัน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อการท่องเที่ยวพักผ่อน เยี่ยมญาติ รักษาสุขภาพ ประชุมสัมมนา ศึกษาดูงาน หรือเป็นนักกีฬา เป็นต้น

3.3 นักท่องเที่ยวที่เดินทางไปต่างประเทศ (Outbound tourist) หมายถึง ชาวไทยที่เดินทางท่องเที่ยวไปต่างประเทศ โดยจะต้องเป็นการเดินทางที่มีค่าใช้จ่ายได้และมีระยะเวลาในการอาศัยอยู่ในประเทศนั้น ๆ ไม่เกิน 1 ปี

4. การเปลี่ยนแปลงแนวคิดด้านการท่องเที่ยว

สถาบันพัฒนาการท่องเที่ยวเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม (2554) ได้กล่าวถึงวิวัฒนาการด้านการท่องเที่ยวจากในอดีตเป็นแบบมวลชนมาถึงแบบเชิงนิเวศในปัจจุบัน เริ่มต้นจาก พ.ศ. 2493-2503 (ค.ศ. 1950-1960) การท่องเที่ยวเป็นแบบกลุ่มใหญ่ (Mass tourism) ทุกคนชอบท่องเที่ยวมาก ไปกันเป็นกลุ่มใหญ่ หาความสุขความพอใจจากธรรมชาติ โดยไม่สนใจสิ่งแวดล้อมแหล่งท่องเที่ยวถูกใช้และเกิดผลกระทบมากมาย ผู้ประกอบการขอมีประโยชน์แต่ฝ่ายเดียวเรียกว่า ยุค Boosterism ในปี พ.ศ. 2504-2513 (ค.ศ. 1961-1970) เกิดอุปสงค์อุปทานมีความต้องการแหล่งท่องเที่ยวมาก การพัฒนาเศรษฐกิจมุ่งแต่วัตถุมากกว่าสนใจสิ่งแวดล้อม และมีนักการเงินใช้เงินต่อเงิน ทำให้เศรษฐกิจฟองสบู่ ในปี พ.ศ. 2514-2523 (ค.ศ. 1971-1980) การท่องเที่ยวเริ่มเปลี่ยนแปลงแหล่งท่องเที่ยวต้องมีพื้นฐานการจัดการโดยคำนึงถึงสิ่งแวดล้อม, การวางแผนการใช้ที่ดิน และมีกิจกรรมที่ทำให้เกิดผลกระทบน้อยที่สุดในปี พ.ศ. 2524-2533 (ค.ศ. 1981-1990) การท่องเที่ยวเปลี่ยนแปลงเป็นการต้องอยู่บนพื้นฐานของชุมชน คือ ให้ชุมชนมีส่วนร่วม, ให้ชุมชนมีอำนาจในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวด้วยตนเอง และมีความรู้สึกเป็นเจ้าของ หวงแหนแหล่งท่องเที่ยวใน และในปี พ.ศ. 2534-3549 (ค.ศ. 1991-2006) การท่องเที่ยวเป็นแบบเชิงนิเวศและพัฒนาต่อมาเป็นแบบบูรณาการอย่างยั่งยืนในปัจจุบัน

5. ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว

5.1 นักท่องเที่ยว คือ ผู้ที่ลงทุนเงินและเวลาเพื่อแสวงหาสินค้าและบริการ ตลอดจนประสบการณ์การท่องเที่ยวที่มีคุณภาพ

5.2 ภาคเอกชน ได้แก่ ผู้ประกอบการธุรกิจการท่องเที่ยว เช่น ที่พักแรม แหล่งท่องเที่ยว กิจกรรมและบริการต่าง ๆ ผู้ประกอบการลงทุนทำธุรกิจดังกล่าวโดยมีเป้าประสงค์ที่จะเสนอสินค้าและบริการที่มีคุณภาพให้แก่นักท่องเที่ยวโดยมุ่งสร้างกำไรจากธุรกิจ

5.3 ภาครัฐ ซึ่งหมายถึง รัฐบาลของประเทศที่รองรับซึ่งต้องการดึงดูดนักท่องเที่ยวมาสู่จุดหมายปลายทาง เพื่อที่จะใช้อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวสร้างเงินและสร้างงานในการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ

5.4 ภาคประชาชน ได้แก่ ชุมชนที่เกิดการท่องเที่ยว มีวัตถุประสงค์จะเสนอแหล่งท่องเที่ยวและบริการแก่นักท่องเที่ยวตลอดจนแลกเปลี่ยนด้านวัฒนธรรม เพื่อก่อให้เกิดการกระจายรายได้และพัฒนาเศรษฐกิจท้องถิ่น

6. สถานการณ์การท่องเที่ยวในปัจจุบันของโลก

สถานการณ์การท่องเที่ยวของทั่วโลก (Global tourism landscape) ภาพรวมในปัจจุบัน การท่องเที่ยวภูมิภาคยุโรปยังคงเป็นภูมิภาคที่นักท่องเที่ยวยังคงให้ความสนใจมากที่สุดอยู่ แต่เริ่มได้รับความนิยมน้อยลง ในขณะที่ภูมิภาคเอเชียกลับได้รับความนิยมน่าสนใจ โดยมียุทธศาสตร์การเติบโตของจำนวนนักท่องเที่ยวในภูมิภาคเอเชียเพิ่มสูงมากขึ้นอย่างเห็นได้ชัด (UNWTO, 2014) สาเหตุส่วนหนึ่งอาจเกิดมาจากปัจจัยในเรื่องของเศรษฐกิจ ที่ทำให้นักท่องเที่ยวในภูมิภาคต่าง ๆ เริ่มมองหาสถานที่ที่มีความคุ้มค่าเพิ่มมากขึ้น ซึ่งจากข้อมูลขององค์การการท่องเที่ยวโลก (World tourism organization) ในปี พ.ศ. 2557 ที่ระบุจำนวนนักท่องเที่ยวนานาชาติระหว่างปี พ.ศ. 2550 ถึง พ.ศ. 2556 เพิ่มขึ้นถึง 558 ล้านคน ในอัตราเฉลี่ยประมาณร้อยละ 13.09 ต่อปี และคาดการณ์ว่าจะมีนักท่องเที่ยว 1.4 พันล้านคน ในปี พ.ศ. 2563 แล้วเพิ่มขึ้นเป็น 2 พันล้านคน ในปี พ.ศ. 2573 และก่อให้เกิดรายได้ประมาณ 1,074 พันล้านเหรียญสหรัฐอเมริกา ในปี พ.ศ. 2555 (UNWTO, 2014) ในปี พ.ศ. 2558 องค์การการท่องเที่ยวโลก (World tourism organization: WTO) คาดว่าจำนวนนักท่องเที่ยวต่างชาติในอาเซียนจะเพิ่มขึ้นเป็น 120 ล้านคน

หน่วยงานองค์การการท่องเที่ยวโลก หรือ The United Nations World tourism organization (UNWTO, 2014) ได้ทำการวิเคราะห์แนวโน้มการเติบโตของนักท่องเที่ยวในอนาคตจนถึงปี พ.ศ. 2573 (ค .ศ. 2030) ซึ่งอ้างอิงจากข้อมูลในอดีตและปัจจุบันมาคาดการณ์ตัวเลขและแนวโน้มของจำนวนนักท่องเที่ยวดังกล่าว ซึ่งจากข้อมูลการวิเคราะห์และการคาดการณ์ในครั้งนี้ พบว่าการเติบโตของจำนวนนักท่องเที่ยวจะเติบโตขึ้นอย่างต่อเนื่องโดยเฉลี่ยประมาณปีละ 43 ล้านคน จนถึงปี พ.ศ. 2573 ซึ่งคาดว่าในปี พ.ศ. 2563 จะมีจำนวนนักท่องเที่ยวอยู่ประมาณ 1.4 พันล้านคน ปี พ.ศ. 2553-2563 จะโตเฉลี่ยประมาณร้อยละ 4.2 และในปี พ.ศ. 2573 จะมีจำนวนนักท่องเที่ยวถึงประมาณ 2 พันล้านคนต่อปี ปี พ.ศ. 2563-2573 จะโตประมาณร้อยละ 3.3 ต่อปี โดยที่ในอนาคต แม้ว่าภูมิภาคที่ได้รับความนิยมเดิมอย่างยุโรปหรืออเมริกาจะยังได้รับความนิยมอยู่ แต่ความนิยมนดังกล่าวอาจจะลดน้อยลง โดยมีการคาดการณ์ว่าตั้งแต่ปี ปี พ.ศ. 2558 จะมีจำนวนนักท่องเที่ยวมายังประเทศเกิดใหม่มากกว่าจำนวนนักท่องเที่ยวที่จะไปประเทศที่พัฒนาแล้ว ซึ่งยังมีการคาดการณ์ต่ออีกว่าส่วนแบ่งจำนวนนักท่องเที่ยวที่เดินทางไปยังภูมิภาคเอเชียแปซิฟิก ตะวันออกกลาง และแอฟริกา จะเพิ่มมากขึ้น ในขณะที่ส่วนแบ่งจากภูมิภาคยุโรปและอเมริกาจะมีสัดส่วนที่ลดลง และภูมิภาคเอเชียและแปซิฟิกจะเป็นภูมิภาคที่มีอัตราการเติบโตมากที่สุด โดยมีการคาดการณ์ว่าจะมีนักท่องเที่ยวเพิ่มขึ้นกว่า 331 ล้านคน และจะมีจำนวนนักท่องเที่ยวสูงถึง 535 ล้านคน ในปี พ.ศ. 2573 หรือเติบโตประมาณร้อยละ 4.9 ต่อปี (UNWTO, 2014) ในอนาคตอันใกล้

7. สถานการณ์การท่องเที่ยวในปัจจุบันของอาเซียน

สถานการณ์การท่องเที่ยวของภูมิภาคอาเซียน (ASEAN tourism landscape) (ASEAN Tourism Association, 2015) ในภาพรวมของสิบประเทศสมาชิกอาเซียน หากเปรียบเทียบด้านความสามารถในการแข่งขันด้านการท่องเที่ยวแล้ว พบว่าในอาเซียนประเทศไทยยังคงเป็นอันดับที่สองรองจากมาเลเซีย (Census and Economic Information Center (CEIC), 2013) ประเด็นสำคัญที่ประเทศไทยขาดความพร้อม คือ ประเด็นด้านความพร้อมของทรัพยากรมนุษย์ โดยเฉพาะความสามารถด้านภาษา ในขณะที่ทรัพยากรทางธรรมชาตินั้นประเทศไทยได้คะแนนสูงสุดในอาเซียน

ตารางที่ 2-4 จำนวนนักท่องเที่ยวในภูมิภาคอาเซียน ปี พ.ศ. 2555-2559 (หน่วย: คน)

(UNWTO, 2016)

ประเทศ	พ.ศ. 2555	พ.ศ. 2556	พ.ศ. 2557	พ.ศ. 2558	พ.ศ. 2559
บรูไน	242	209	225	201	218
กัมพูชา	2,882	3,514	4,210	4,503	4,775
อินโดนีเซีย	7,650	8,044	8,802	9,435	10,407
ลาว	2,724	3,330	3,779	4,159	4,684
มาเลเซีย	24,714	25,033	25,715	27,437	25,725
เมียนมาร์	816	1,059	2,044	3,081	4,681
ฟิลิปปินส์	3,917	4,273	4,681	4,833	5,361
สิงคโปร์	13,171	14,496	15,568	15,095	15,213
ไทย	19,230	22,354	26,547	24,801	29,923
เวียดนาม	6,014	6,848	7,527	7,874	7,944
รวม	81,360	89,160	99,098	101,419	108,931

โดยจากตัวเลขดังกล่าวนี้ ประมาณร้อยละ 41 จะเป็นนักท่องเที่ยวที่มาจากประเทศสมาชิกอาเซียนด้วยกันเองทั้งสิ้น ในขณะที่อีกกว่าร้อยละ 59 จะเป็นนักท่องเที่ยวที่มาจากประเทศอื่น ๆ นอกเหนือจากกลุ่มสมาชิกอาเซียน มีเพียงประเทศมาเลเซียเท่านั้นที่มีจำนวนนักท่องเที่ยวจากในภูมิภาคอาเซียนเดินทางเข้ามามากกว่านักท่องเที่ยวจากประเทศที่ไม่ใช่สมาชิกอาเซียน ในทาง

ตรงกันข้ามประเทศสมาชิกอาเซียนอื่น ๆ กลับมีจำนวนนักท่องเที่ยวที่ไม่ใช่สมาชิกอาเซียนมากกว่าจำนวนนักท่องเที่ยวจากอาเซียนทั้งสิ้น โดยประเทศไทยมีจำนวนนักท่องเที่ยวที่ไม่ใช่อาเซียนสูงที่สุดประมาณ 13 ล้านคน ตามมาด้วยสิงคโปร์อยู่ที่ประมาณ 7.7 ล้านคน (CEIC, 2013)

8. สถานการณ์การท่องเที่ยวของประเทศในกลุ่ม CLMV

อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวของกลุ่มประเทศ AEC มีการเติบโตอย่างรวดเร็วโดยมีจำนวนนักท่องเที่ยว 108 ล้านคนในปี พ.ศ. 2558 เพิ่มขึ้นถึงร้อยละ 45 เมื่อเทียบกับปี พ.ศ. 2552 และมีการคาดการณ์โดย World Travel and Tourism Council ว่าจำนวนนักท่องเที่ยวจะเพิ่มขึ้นเป็น 187 ล้านคนในปี พ.ศ. 2573 โดยในปี พ.ศ. 2559 มีสัดส่วนมูลค่าเมื่อเทียบกับ GDP สูงถึงร้อยละ 11.8 และคาดว่าจะมีมูลค่าเป็นร้อยละ 12.1 ของ GDP ในปี พ.ศ. 2560 หากพิจารณาในกลุ่มประเทศ CLMV พบว่าในปี พ.ศ. 2558 มีสัดส่วนนักท่องเที่ยวประมาณร้อยละ 20 ของกลุ่มประเทศ AEC และมีอัตราเพิ่มขึ้นเฉลี่ยร้อยละ 15.1 มากกว่าอีกกลุ่ม 6 ประเทศที่เหลือที่มีอัตราเพิ่มขึ้นเฉลี่ยร้อยละ 7.1 ในช่วงปี พ.ศ. 2551-2558 (ภราดร หิมมูเต็น, 2560)

สถานการณ์การท่องเที่ยวในประเทศเมียนมา หลังจากปี พ.ศ. 2559 เมียนมาร์มียอดนักท่องเที่ยวต่างชาติ 4.68 ล้านคน เติบโตร้อยละ 52 เมื่อเทียบกับปีก่อน และเมื่อมาดู 5 อันดับแรกที่เข้ามาเที่ยวเมียนมาร์มากที่สุด พบว่าไม่ใช่ใครอื่น เป็นนักท่องเที่ยวชาวไทย ด้วยจำนวน 2.04 แสนคน การเติบโตส่วนหนึ่งเป็นผลมาจากตั้งแต่เดือนสิงหาคมปี พ.ศ. 2559 เมียนมาร์ได้ยกเว้นวีซ่าให้กับนักท่องเที่ยวไทยที่เดินทางเข้าไปเที่ยวเมียนมาร์ด้วยเครื่องบิน ประกอบกับการเดินทางผ่านแดนมีความสะดวก จากการมีด่านตรวจคนเข้าเมืองมากถึง 5 จุด รองลงมา คือ นักท่องเที่ยวจากจีน 1.47 แสนคน ตามมาด้วยญี่ปุ่น 9.03 หมื่นคน สหรัฐอเมริกา 6.98 หมื่นคน และเกาหลี 6.37 หมื่นคน ด้านรายได้อยู่ที่ 2.12 พันล้านเหรียญสหรัฐ ขยายตัวสูงถึง 6.6 เท่า เมื่อเทียบกับรายได้ปี พ.ศ. 2554 ซึ่งเป็นปีแรกที่เปิดประเทศต้อนรับนักท่องเที่ยวอย่างเต็มตัว ตามแผนแม่บทภาคท่องเที่ยวปี พ.ศ. 2564 เมียนมาร์จะมีนักท่องเที่ยวต่างชาติกว่า 7.5 ล้านคน และไม่ต้องห่วงว่าชะงักหลายที่พักในเมียนมาร์จะขาดแคลน เพราะปัจจุบันมีโรงแรมที่เปิดให้บริการและอยู่ระหว่างการพัฒนาพร้อมกันประมาณ 1,400 แห่ง เพิ่มขึ้นจากปี พ.ศ. 2559 ซึ่งมีโรงแรมอยู่ที่ 1,279 แห่ง หรือเกือบ 5 หมื่นห้องพัก อัตราเข้าพักของโรงแรมแบรนด์ระดับนานาชาติในช่วงพีคชั้้นอยู่ที่ระดับดีมาก รวบรวมร้อยละ 80-90 (ไทยโฮเทลบิซิเนส, 2560)

ด้านสถานการณ์การเมือง จากการเลือกตั้งที่มีเสถียรภาพ รัฐบาลใหม่ของเมียนมาร์เองก็มุ่งโปรโมทอุตสาหกรรมท่องเที่ยว ทำให้นักลงทุนต่างชาติสนใจเข้ามาลงทุนธุรกิจโรงแรมและที่พักต่อเนื่อง ปัจจุบันมีพื้นที่สำหรับส่งเสริมการขยายธุรกิจ โรงแรม 19 โซนทั่วประเทศ โดยที่รัฐบาลให้ถือสิทธิ์ครองที่ดิน 70 ปี พร้อมอนุญาตให้ถือหุ้นได้ร้อยละ 100 สำหรับสถิติการลงทุนที่น่าสนใจ

ตลอดปี พ.ศ. 2559 มีต่างชาติเข้ามาลงทุนธุรกิจกลุ่มโรงแรมและคอมเมอร์เชียลคอมเพล็กซ์ทั้งหมด 48 แห่ง รวมมูลค่าเกือบ 2.68 พันล้านเหรียญสหรัฐ แบ่งเป็นโครงการที่ก่อสร้างเสร็จแล้ว 34 แห่ง คิดเป็นจำนวนห้องพัก 6,346 ห้อง อยู่ระหว่างการก่อสร้าง 11 แห่ง คิดเป็น 2,296 ห้อง และได้รับใบอนุญาตให้ก่อสร้างแล้ว 3 แห่ง จำนวน 490 ห้อง ส่วนนักลงทุนต่างชาติที่มีมูลค่าเงินลงทุนสูงสุด 3 อันดับแรก ในธุรกิจกลุ่มโรงแรมและคอมเมอร์เชียลคอมเพล็กซ์ อันดับ 1 คือ สิงคโปร์ จำนวน 21 แห่ง มูลค่า 1.51 พันล้านเหรียญสหรัฐ รองลงมา คือ เวียดนาม ลงทุนเพียง 1 แห่ง แต่ลงทุนสูงถึง 440 ล้านดอลลาร์สหรัฐ และไทย ลงทุน 10 แห่ง มูลค่าลงทุน 343 ล้านดอลลาร์สหรัฐ (ไทยโฮเทล บิซิเนส, 2560)

สถานการณ์การการท่องเที่ยวในประเทศเวียดนาม ภาคท่องเที่ยวเวียดนามอยู่ในช่วงเติบโตอย่างมาก ปีที่แล้วมีจำนวนนักท่องเที่ยวต่างชาติรวม 8 ล้านคน เป็นตลาดเอเชียตะวันออกมากที่สุด ประกอบด้วย จีน ซึ่งปัจจุบันส่งออกนักท่องเที่ยวมาเยือนเวียดนามในสัดส่วนมากถึงร้อยละ 25 รองลงมา คือ เกาหลี ญี่ปุ่น ไต้หวัน รวมกันมากที่สุดกว่าร้อยละ 51 ตามมาด้วยอาเซียน ราวร้อยละ 16 เชื่อว่าตลาดอาเซียนมีโอกาสเพิ่มขึ้น หลังเห็นอัตราการเติบโตเนื่องร้อยละ 20 ทุกปี ด้านรายได้จากการท่องเที่ยวปีที่แล้วอยู่ที่ 1.1 หมื่นล้านเหรียญสหรัฐ ครองสัดส่วนเป็นร้อยละ 7 ของจีดีพีประเทศ ขณะที่เป้าหมายจำนวนนักท่องเที่ยวต่างชาติในปี พ.ศ. 2559 คาดว่าเวียดนามจะดันยอดแตะที่ 10 ล้านคน สำหรับความร่วมมือระหว่างกลุ่มประเทศ CLMVT (กัมพูชา-ลาว-เมียนมา-เวียดนาม-ไทย) ทั้ง 5 ประเทศมีแผนส่งเสริมเส้นทางท่องเที่ยวร่วมกัน โดยหนึ่งในเส้นทางที่เวียดนามเตรียมผลักดัน คือ เส้นทางมรดกโลก ภายใต้โครงการสามเหลี่ยมมรดกโลก (World heirtage triangle) ร่วมกัน 3 ประเทศ ซึ่งต่างมีแหล่งท่องเที่ยวที่ยูเนสโกรับรอง คือ ฮาลองเบย์-หลวงพระบาง-อุตรธานี (ไทยโฮเทลบิซิเนส, 2560)

สถานการณ์การการท่องเที่ยวในประเทศ สปป.ลาว ภาพรวมปี ค.ศ. 2015 ลาวมีนักท่องเที่ยวต่างชาติ 4.68 ล้านคน เติบโตร้อยละ 12 เป็นคนไทยมากที่สุด 2.32 ล้านคน เติบโตมากถึงร้อยละ 50 รองลงมา คือ เวียดนาม 1.18 ล้านคน เติบโตร้อยละ 25 ตามมาด้วยเกาหลี 1.65 แสนคน เพิ่มขึ้นเพียงร้อยละ 4 ส่วนไฮไลต์ปี พ.ศ. 2559 ท่องเที่ยวลาวจะคึกคักเป็นพิเศษ เพราะจะมีการจัดประชุม 'อาเซียน ชัมมิต' ที่กรุงเวียงจันทน์ในเดือนพฤศจิกายนนี้ แน่ใจว่าต้องพร้อมหน้าด้วยแขกระดับผู้นำประเทศที่เดินทางมาร่วมประชุม จึงถือเป็นโอกาสดีมาก ๆ ที่ สปป.ลาวจะได้ไปโรแมนติก ความพร้อมทั้งภาคการค้า การลงทุน รวมถึงการเดินทางท่องเที่ยวแก่สายตาชาวต่างชาติ (ไทยโฮเทลบิซิเนส, 2560)

สถานการณ์การการท่องเที่ยวในประเทศกัมพูชา ตลอดปี พ.ศ. 2559 กัมพูชาตั้งเป้าหมายนักท่องเที่ยวต่างชาติที่ 5 ล้านคน เพิ่มจากปี พ.ศ. 2558 ซึ่งปิดตัวเลขไปที่ 4.78 ล้านคน เติบโต

ร้อยละ 6.1 เป็นนักท่องเที่ยวจากลาว เวียดนาม เมียนมาร์ และไทยรวม 1.75 ล้านคน ครองสัดส่วนร้อยละ 36 ของนักท่องเที่ยวต่างชาติทั้งหมด ขณะที่รายได้ปีที่แล้วปิดที่ตัวเลข 3 พันล้านเหรียญสหรัฐ คิดเป็นร้อยละ 13 ของจีดีพีประเทศ ส่วนเป้าหมายปี พ.ศ. 2563 กัมพูชาคาดมีนักท่องเที่ยวต่างชาติเพิ่มขึ้นเป็น 7.5-8 ล้านคน สร้างรายได้ 5 พันล้านเหรียญสหรัฐ และสามารถสร้างงานได้ถึง 1 ล้านตำแหน่ง (ไทยโฮเทลบิซิเนส, 2560)

สถานการณ์การการท่องเที่ยวในประเทศไทย นักท่องเที่ยวที่เดินทางมาประเทศไทยจากประเทศในกลุ่ม CLMV ในไตรมาสที่ 4 ปี พ.ศ. 2559 ขยายตัวในอัตราที่ลดลงเมื่อเทียบกับไตรมาสเดียวกันของปีที่ผ่านมา ไตรมาสที่ 4 ปี พ.ศ. 2559 มีนักท่องเที่ยว CLMV เดินทางมาประเทศไทยจำนวน 767,492 คน ขยายตัวร้อยละ 4.65 จากช่วงเวลาเดียวกันของปีที่ผ่านมา โดยนักท่องเที่ยว CLMV ที่เดินทางมาประเทศไทยมากที่สุด คือ ลาว รองลงมาได้แก่ เวียดนาม กัมพูชา และ เมียนมา ตามลำดับ ทั้งนี้ นักท่องเที่ยว CLMV สร้างรายได้ให้ประเทศไทย 24,110.37 ล้านบาท ขยายตัวร้อยละ 7.11 จากช่วงเวลาเดียวกันของปีที่ผ่านมา โดยนักท่องเที่ยว CLMV ที่สร้างรายได้ให้ประเทศไทยมากที่สุด คือ ลาว รองลงมา ได้แก่ เวียดนาม กัมพูชา และ เมียนมา ตามลำดับ ระยะเวลาพำนักในไทยของนักท่องเที่ยว CLMV ในไทยไตรมาสที่ 4 ปี พ.ศ. 2559 เท่ากับ 6.12 วัน ลดลง 0.02 วัน นักท่องเที่ยว CLMV มีค่าใช้จ่ายเพื่อการซื้อสินค้ามากที่สุด 8,268.29 ล้านบาท รองลงมา คือ ค่าที่พักอาศัย และค่าอาหารและเครื่องดื่ม (สำนักงานปลัดกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2559)

สำหรับยุทธศาสตร์ของ ททท. ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวไทยเพื่อก้าวสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ก็จะมี 2 ส่วน คือ ยุทธศาสตร์ ASEAN for ASEAN และ ยุทธศาสตร์ ASEAN for all ซึ่งยุทธศาสตร์ ASEAN for ASEAN เน้นการส่งเสริมการเดินทางท่องเที่ยวภายในภูมิภาค ทั้งการส่งเสริมให้ประเทศไทยเป็นแหล่งท่องเที่ยวเพื่อพักผ่อนของประชากร ASEAN และกลุ่ม Expat แหล่งท่องเที่ยวเพื่อซื้อสินค้า และประชุมสัมมนาในภูมิภาค รวมถึงแหล่งท่องเที่ยวเพื่อรักษาพยาบาล หรือ Medical tourism โดยเฉพาะในกลุ่ม Expat และผู้มีรายได้สูง ของกลุ่มตลาด CLMV (กัมพูชา ลาว เมียนมาร์ และเวียดนาม) (จูริรัตน์ คงตระกูล, 2556)

ในยุทธศาสตร์ ASEAN for all สนับสนุนการเดินทางของนักท่องเที่ยวจากทั่วโลก มาท่องเที่ยวยังอาเซียน โดยเชื่อมต่อการเดินทางไปยังประเทศต่าง ๆ อย่างน้อย 2 ประเทศขึ้นไป โดยมีประเทศไทยเป็นศูนย์กลาง ภายใต้โครงการหลัก คือ Thailand and beyond ซึ่งปัจจุบันประเทศไทยมีคู่ค้าที่นำเสนอ Combined packages อยู่ในหลากหลายตลาด เช่น อังกฤษ เยอรมัน ฝรั่งเศส สหรัฐอเมริกา ก็จะขยายการส่งเสริม Combined packages นี้ให้หลากหลายสู่กลุ่มตลาดเป้าหมายมากขึ้น รวมทั้งใช้เวทีการจัดงาน Thailand travel mart plus ในประเทศไทย เป็นเวทีสนับสนุนให้เกิดการซื้อขาย Combined packages ระหว่างประเทศไทยกับกลุ่มประเทศ CLMV ในกลุ่มตลาด

นอกภูมิภาคมากขึ้น ซึ่งปัจจุบัน กลุ่ม Seller จาก CLMV มีแนวโน้มเข้ามามีส่วนร่วมในเวทิดังกล่าวเพิ่มขึ้น (จิวรีรัตน์ กงตระกูล, 2556)

9. สถานการณ์การท่องเที่ยวในปัจจุบันของประเทศไทย

ปี พ.ศ. 2559 สถานการณ์การท่องเที่ยวของไทยมีการเติบโตอย่างต่อเนื่อง โดยจำนวนนักท่องเที่ยวต่างชาติที่เดินทางมาประเทศไทยขยายตัวร้อยละ 8.86 เมื่อเปรียบเทียบกับปีที่ผ่านมา และนักท่องเที่ยวชาวไทยเที่ยวไทยขยายตัวร้อยละ 6.49 เมื่อเปรียบเทียบกับปีที่ผ่านมา ส่งผลให้ในปี พ.ศ. 2559 ประเทศไทยมีรายได้จากการท่องเที่ยวรวมทั้งสิ้น 2.51 ล้านล้านบาท สูงกว่าเป้าหมายที่ตั้งไว้ 2.4 ล้านล้านบาท ทำให้มีรายได้จากการท่องเที่ยวภายในประเทศได้เพิ่มขึ้นจาก 187,898 ล้านบาทจากปี พ.ศ. 2541 เป็น 380,417 ล้านบาทในปี พ.ศ. 2550 และมากขึ้นเป็น 2.51 ล้านล้านบาท ในปี พ.ศ. 2559 (สำนักงานปลัดกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2559)

การท่องเที่ยวของประเทศไทยได้นำเงินตราต่างประเทศเข้าสู่ประเทศไทยมากเป็นอันดับหนึ่งตั้งแต่ปี พ.ศ. 2525 ยืนขงมาหลายสิบปีต่อเนื่องกัน (กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2557) สถานการณ์ท่องเที่ยวระหว่างประเทศของไทยปี พ.ศ. 2559 มีจำนวนนักท่องเที่ยวต่างชาติเดินทางมาท่องเที่ยวในประเทศไทยรวมทั้งสิ้น 32,573,545 คน ขยายตัวร้อยละ 8.86 เมื่อเปรียบเทียบกับปีที่ผ่านมา ซึ่งเป็นผลจากการเติบโตของนักท่องเที่ยวเกือบทุกกลุ่ม โดยเฉพาะนักท่องเที่ยวตลาดหลัก เช่น รัสเซีย และจีน ที่ขยายตัวสูงถึงร้อยละ 22.65 และ 10.56 เมื่อเปรียบเทียบกับปีที่ผ่านมา ตามลำดับ รวมถึงนักท่องเที่ยวจากประเทศเพื่อนบ้านในกลุ่ม CLMV ที่ขยายตัวสูงร้อยละ 18.68 เมื่อเปรียบเทียบกับปีที่ผ่านมา (สำนักงานปลัดกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2559)

ในส่วนของรายได้จากการท่องเที่ยวนับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2538 ที่ไทยมีรายได้จากการท่องเที่ยวประมาณ 1.9 แสนล้านบาท มาเป็นกว่า 2.51 ล้านล้านบาทในปี พ.ศ. 2559 หรือคิดเป็นอัตราการเติบโตเฉลี่ยต่อปีที่ประมาณร้อยละ 9.2 นอกจากนี้หากเทียบรายได้ในปี พ.ศ. 2559 กับปี พ.ศ. 2558 จะเห็นได้ว่าการเติบโตที่สูงมากถึงร้อยละ 8.86 นักท่องเที่ยวจากประเทศจีนเข้ามาท่องเที่ยวที่ประเทศไทยมากที่สุด โดยในปี พ.ศ. 2559 มีจำนวนมากถึง 7.3 ล้านคน เพิ่มขึ้นร้อยละ 12 จากปี พ.ศ. 2558 ที่ผ่านมา ตามด้วยประเทศมาเลเซีย ญี่ปุ่น รัสเซีย และเกาหลีใต้ ตามลำดับ นอกจากนี้ยังเป็นที่น่าสังเกตอีกว่า จำนวนนักท่องเที่ยวจากประเทศรัสเซีย ในช่วงหลายปีที่ผ่านมานั้นเพิ่มสูงขึ้นอย่างรวดเร็ว จากปี พ.ศ. 2555 กว่า 5 ล้านคนในปี พ.ศ. 2559 (UNWTO, 2014)

ธุรกิจบริการเป็นธุรกิจหลักในการสร้างรายได้และสร้างความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจให้กับประเทศเป็นจำนวนมาก โดยพิจารณาได้จากข้อมูลของกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา ในปี พ.ศ. 2557 มีจำนวนนักท่องเที่ยวต่างชาติ 24,779,768 คน สร้างรายได้ประมาณ 950,000 ล้านบาท ลดลงจากปี พ.ศ. 2556 ที่มีจำนวนนักท่องเที่ยว 26,546,725 คน ลดลงร้อยละ 6.65 และ

มีแนวโน้มลดลงต่อเนื่องในปี พ.ศ. 2558 โดยคาดว่าในปี พ.ศ. 2558 จะมีจำนวนนักท่องเที่ยวลดลงจากปี พ.ศ. 2557 ร้อยละ 3-5 ซึ่งสวนทางกับจำนวนนักท่องเที่ยวระหว่างประเทศโดยรวมของโลกที่คาดว่าจะมีการขยายตัวร้อยละ 3-4 ในปี พ.ศ. 2558 (กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2557) ซึ่งอาจเป็นผลมาจากปัญหาการเมืองในประเทศ ที่ทำให้นักท่องเที่ยวขาดความมั่นใจและหันไปเที่ยวในประเทศเพื่อนบ้านของไทยที่มีแหล่งท่องเที่ยวที่มีลักษณะคล้ายคลึงกัน

อย่างไรก็ตาม รัฐบาลไทยก็ได้พยายามผลักดันให้ประเทศไทยเป็น “ศูนย์กลางการท่องเที่ยวแห่งเอเชีย” (Tourism capital of Asia) ซึ่งสอดคล้องกับแผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติ พ.ศ. 2555-2559 ที่มีวัตถุประสงค์เพื่อฟื้นฟูและกระตุ้นภาคการท่องเที่ยวให้ขยายตัวและเกิดความยั่งยืน ตลอดจนเพื่อเร่งรัดและสร้างศักยภาพในการหารายได้ทาง การท่องเที่ยว เพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวของประเทศไทยให้มีความพร้อมทั้งด้านคุณภาพและการแข่งขัน ทำให้เกิดการสร้างรายได้และกระจายรายได้ควบคู่ไปกับการพัฒนาที่ยั่งยืน โดยมุ่งเน้นการป้องกันและแก้ไขผลกระทบด้านการท่องเที่ยวให้สอดคล้องกับสถานการณ์ทั้งในและต่างประเทศ ตามแนวทางแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564) (กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2559)

10. สถานการณ์การท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงของไทย

แม่น้ำโขงไหลผ่านประเทศไทยใน 7 จังหวัด ส่งผลต่อการเติบโตของธุรกิจการท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงในแต่ละจังหวัดทำให้เกิดการสร้างอาชีพและรายได้ให้แก่ประชาชนในพื้นที่อย่างมาก และจากจำนวนนักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้าไปท่องเที่ยวทั้ง 7 จังหวัดติดแม่น้ำโขง พบว่าตั้งแต่ปี พ.ศ. 2554 เป็นต้นมา จำนวนนักท่องเที่ยวมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น โดยในปี พ.ศ. 2559 มากขึ้นจากปี พ.ศ. 2554 ถึงร้อยละ 49 นักท่องเที่ยวเดินทางเข้าจังหวัดเชียงรายมากที่สุด 2,311,370 คน รองลงมาได้แก่ จังหวัดอุบลราชธานี จำนวน 2,281,020 คน และจังหวัดที่มีนักท่องเที่ยวเดินทางไปน้อยที่สุด คือ จังหวัดอำนาจเจริญ จำนวน 246, 332 คน ซึ่งจำนวนนักท่องเที่ยวทั้งหมดที่เดินทางเข้าสู่ทั้ง 7 จังหวัด (9,831,415 คน) คิดเป็น ร้อยละ 5.64 ของนักท่องเที่ยวทั้งหมดของประเทศไทย (ประมาณ 174,118,377 คน) ดังตารางที่ 2-5 (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2560)

ตารางที่ 2-5 จำนวนนักท่องเที่ยว 7 จังหวัด ดินแดนน้ำโขงปี พ.ศ. 2554-2559 (หน่วย: คน)
(สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2560)

จังหวัด	พ.ศ. 2554	พ.ศ. 2555	พ.ศ. 2556	พ.ศ. 2557	พ.ศ. 2558	พ.ศ. 2559
เชียงราย	1,332,518	1,436,435	1,741,246	1,680,248	2,288,218	2,311,370
เลย	870,071	914,837	842,381	734,972	1,044,467	1,105,981
หนองคาย	1,254,643	1,263,949	1,093,684	1,035,142	1,874,230	2,151,028
มุกดาหาร	947,678	1,078,099	894,333	868,088	891,499	1,088,321
อำนาจเจริญ	173,790	183,979	187,385	175,161	226,744	246,332
อุบลราชธานี	1,367,311	1,507,946	1,025,308	1,108,888	1,832,383	2,281,020
นครพนม	636,475	671,270	618,105	579,637	599,246	647,363
รวม	6,582,486	7,056,515	6,402,442	6,182,136	8,756,787	9,831,415

ตารางที่ 2-6 รายได้จากการท่องเที่ยว 7 จังหวัด ดินแดนน้ำโขงปี พ.ศ. 2555-2558 (หน่วย: ล้านบาท)
(การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย จังหวัดเชียงราย, 2559; การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย จังหวัดเลย, 2559; การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย จังหวัดหนองคาย, 2559; การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย จังหวัดมุกดาหาร, 2559; การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย จังหวัดอำนาจเจริญ, 2559; การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย จังหวัดอุบลราชธานี, 2559; การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย จังหวัดนครพนม, 2559)

จังหวัด	พ.ศ. 2555	พ.ศ. 2556	พ.ศ. 2557	พ.ศ. 2558
เชียงราย	15,024.64	14,485.38	18,817.93	20,728.69
เลย	1,366.98	1,576.90	2,200.01	2,469.23
หนองคาย	3,059.94	3,579.00	3,505.47	4,126.79
มุกดาหาร	1,183.66	1,423.62	1,499.12	1,877.59
อำนาจเจริญ	182.07	280.13	313.00	343.38
อุบลราชธานี	3,710.97	3,969.60	4,731.24	5,333.13
นครพนม	806.98	838.89	1,112.70	1,299.78
รวม	25,335.24	26,153.52	32,179.47	36,178.59

จังหวัดที่มีรายได้จากการท่องเที่ยวสูงที่สุดคือ จังหวัดเชียงราย อยู่ที่ 20,728.69 ล้านบาท ในปี พ.ศ. 2558 ซึ่งเพิ่มขึ้นถึงร้อยละ 37.5 จากปี พ.ศ. 2555 โดยที่ จังหวัดอุบลราชธานีเป็นจังหวัดที่มีรายได้รองลงมาอยู่ที่ 5,333.13 ล้านบาท เพิ่มขึ้นถึงร้อยละ 43.7 จากปี พ.ศ. 2555 และจังหวัดอำนาจเจริญมีรายได้จากการท่องเที่ยวที่น้อยที่สุด อยู่ที่ 343.38 ล้านบาท เพิ่มขึ้นถึงร้อยละ 88.6 จากปี พ.ศ. 2555 ดังตารางที่ 2-6

11. ประเด็นปัญหาด้านการท่องเที่ยวของไทยในปัจจุบัน

อุตสาหกรรมท่องเที่ยวของประเทศไทย เป็นอุตสาหกรรมที่มีการขยายตัวสูง มีบทบาทความสำคัญต่อระบบเศรษฐกิจและสังคมของประเทศไทยเป็นอย่างมาก เป็นแหล่งรายได้ที่สำคัญ นำมาซึ่งเงินตราต่างประเทศ การสร้างงาน และการกระจายความเจริญไปสู่ภูมิภาค นอกจากนี้การท่องเที่ยวยังมีส่วนสำคัญในการพัฒนาระบบ โครงสร้างพื้นฐานของการคมนาคมขนส่ง รวมไปถึงการค้าและการลงทุน เมื่อประเทศประสบภาวะวิกฤตทางเศรษฐกิจ การท่องเที่ยวมีบทบาทสำคัญในการสร้างรายได้ให้กับประเทศสามารถช่วยให้เศรษฐกิจฟื้นตัวได้ในเวลาที่รวดเร็วกว่าภาคผลิตและบริการอื่น ๆ อย่างไรก็ตามอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวมีแนวโน้มการแข่งขันรุนแรงขึ้นตามลำดับ มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและมีความอ่อนไหวง่ายจากปัจจัยลบทั้งภายในและภายนอกประเทศ โดยไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ สถานการณ์และผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงที่เป็นความท้าทายต่อการท่องเที่ยวของประเทศไทย (กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2558)

เทิดชาย ช่วยบำรุง (2557) นายคสมาคมน์กวิชากรการท่องเที่ยว (ประเทศไทย) กล่าวว่า การพัฒนาการท่องเที่ยวสู่ความยั่งยืนนั้น มีมิติการพัฒนาที่ต้องจัดการให้เกิดความสมดุลใน 4 มิติ ซึ่งประกอบไปด้วย 1) มิติเจ้าบ้าน/ อุปทาน (Host) 2) มิติผู้มาเยือน (Guest) 3) มิติด้านกลไกการบริหารจัดการการท่องเที่ยว (Tourism mechanism) และ 4) มิติด้านคุณภาพ การบริการ (Service quality) หากเราวิเคราะห์อย่างลึกซึ้งถึงปัญหาการพัฒนาการท่องเที่ยวของไทยตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน พบว่า ปัญหาของการท่องเที่ยวของประเทศไทยไม่ได้ อยู่ที่จำนวนของผู้มาเยือน (นักท่องเที่ยว Demand) สังเกตได้จากจำนวนของนักท่องเที่ยวที่เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง แม้ประเทศไทยได้เผชิญกับวิกฤตต่าง ๆ มากมาย หากแต่ปัญหาคือ คุณภาพของนักท่องเที่ยว อย่างไรก็ตามปัญหาสำคัญที่ถูกมองข้ามมาโดยตลอดและปัญหานี้เองส่งผลกระทบโดยตรงต่อการได้มาซึ่งนักท่องเที่ยวคุณภาพ คือ การจัดการฐานทรัพยากรและผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยว (Supply) ที่ขาดประสิทธิภาพ เนื่องจากอำนาจในการพัฒนาและจัดการ Supply กระจายไปยังหน่วยงานต่าง ๆ มากมาย อาทิ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) กระทรวงและหน่วยงานต่าง ๆ ส่งผลให้การจัดการอุปทานทางการท่องเที่ยวไร้ทิศทางไม่มีเอกภาพ รวมทั้งเกิดการกระจายตัวของอำนาจในการบริหารจัดการ

ซึ่งสวนทางกับนโยบายการพัฒนาและการตลาดของหน่วยงานการท่องเที่ยวหลัก สะท้อนภาพของการพัฒนาและการจัดการที่ขาดองค์รวม (Holistic) และขาดการบูรณาการ (Integration)

เทิดชาย ช่วยบำรุง (2557) ยังให้ความเห็นเพิ่มเติมอีกว่า ยังมีปัญหาด้านการกำกับดูแล (Regulator) โดยเฉพาะการบังคับใช้กฎหมายต่าง ๆ (Law enforcement) ที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว ทั้ง 1) การรุกกล้าพื้นที่อุทยานและพื้นที่สาธารณะของผู้ประกอบการโรงแรมและธุรกิจบริการการท่องเที่ยว 2) การพิจารณาให้ใบอนุญาตสถานประกอบการท่องเที่ยวและโรงแรมที่ไม่มีมาตรการป้องกันมลพิษและผลกระทบอย่างเพียงพอ 3) การกำกับดูแลธุรกิจทัวร์และบริการการท่องเที่ยวที่ดำเนินธุรกิจเกินกว่าขอบเขตธุรกิจที่ได้รับใบอนุญาต 4) การติดตามและดำเนินคดีกับธุรกิจที่เอาเปรียบหรือหลอกลวงผู้บริโภคคือนักท่องเที่ยวทั้งธุรกิจรถแท็กซี่ ธุรกิจกลางคืน และธุรกิจจำหน่ายของที่ระลึก เป็นต้น

มากกว่านั้น เทิดชาย ช่วยบำรุง (2557) ยังกล่าวต่อไปอีกว่า เมื่อทำการศึกษาว่าเพราะเหตุใดอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวจึงมีความสำคัญมากยิ่งขึ้น พบว่า ทิศทางการพัฒนาเศรษฐกิจโลกจะมีการเคลื่อนตัวจากสิ่งที่เรียกว่า Heavy industry ไปสู่ Soft industry เพิ่มมากขึ้น ซึ่งอุตสาหกรรมท่องเที่ยวและบริการก็เป็นส่วนหนึ่งของ Soft industry และสาเหตุที่ Soft industry เข้ามามีบทบาทสำคัญในการพัฒนาโลก เนื่องมาจากต้นทุนของการผลิตอยู่ในวิถีชีวิต วัฒนธรรม เพราะฉะนั้นจากจุดเริ่มต้นนี้เอง ทำให้รัฐบาลไทยในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 10 ได้เน้นแนวคิดเศรษฐกิจเชิงสร้างสรรค์ ที่หันมาลงทุนปัญญา ทุนมนุษย์ในการยกระดับสู่การพัฒนาเศรษฐกิจด้วย จากการสำรวจของหลาย ๆ หน่วยงาน พบว่า อุตสาหกรรมที่ส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจของประเทศไทยในปี พ.ศ. 2555-2574 มีอย่างน้อย 5 อุตสาหกรรม ซึ่งส่งผลกระทบต่อพัฒนา เศรษฐกิจของประเทศอันได้แก่ อุตสาหกรรมยานยนต์และชิ้นส่วนยานยนต์ อุตสาหกรรม สิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม อุตสาหกรรมยาง อุตสาหกรรมอัญมณีและเครื่องประดับ และอุตสาหกรรมอาหาร วิธีการที่จะสามารถเชื่อมโยงอุตสาหกรรมหลักทั้ง 5 ที่เป็นอุตสาหกรรมต้นน้ำไปสู่อุตสาหกรรมปลายน้ำ ซึ่งก็คืออุตสาหกรรมบริการและการท่องเที่ยว แต่กระบวนทัศน์ในการพัฒนาการท่องเที่ยวของไทยไม่ได้มองอุตสาหกรรมท่องเที่ยวและบริการเป็นอุตสาหกรรมต้นน้ำ คือ เป็นอุตสาหกรรมที่รัฐบาลต้องให้ความสำคัญ แต่กลับไปมุ่งเน้นอุตสาหกรรมอื่น ๆ ที่เป็นองค์ประกอบและพยายามหาทางเชื่อมโยงมายังอุตสาหกรรมท่องเที่ยวและบริการ ซึ่งที่ผ่านมามีหลายภาคส่วนคิดว่าเมื่อจัดการอุตสาหกรรมอย่างอื่นดีแล้ว อุตสาหกรรมท่องเที่ยวและบริการก็จะดีเอง ซึ่งเป็นการมองที่ผิด เพราะภาครัฐต้องพุ่งเป้าไปที่การท่องเที่ยวเป็นหลัก เน้นบริหารจัดการอุตสาหกรรมท่องเที่ยวและบริการแล้วหันไปมองว่าจะนำไปเชื่อมโยงกับอุตสาหกรรมอื่น ๆ อย่างไร

12. ประเด็นปัญหาด้านการท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงของประเทศไทย

ปัจจุบันปัญหาและอุปสรรคของการท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงของประเทศไทย เป็นสิ่งขัดขวางการพัฒนาและความเจริญเติบโตของการท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงของประเทศไทย ซึ่งปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน สามารถแยกออกเป็นประเด็นหลัก ๆ ได้ดังนี้ (สมาคมไทยธุรกิจการท่องเที่ยว, 2558)

1. ปัญหาด้านข้อมูลและการประชาสัมพันธ์ การขาดข้อมูลพื้นฐานที่จำเป็นและการประชาสัมพันธ์ของภาครัฐที่มีประสิทธิภาพ ถือเป็นอุปสรรคสำคัญของประเทศไทยในการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับการท่องเที่ยว ซึ่งข้อมูลในที่นี้ได้แก่ ข้อมูลพื้นฐานทั่วไปเกี่ยวกับอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว ควรมีรายละเอียดที่สำคัญและเป็นข้อมูลใหม่ที่เป็นประโยชน์ต่อผู้ประกอบการในแม่น้ำโขงของไทย เป็นข้อมูลพื้นฐานทั่วไปที่ใช้ประกอบในการวางแผนการดำเนินงานทางธุรกิจ เช่น แผนการตลาดและประชาสัมพันธ์แล้ว ยังใช้ประกอบในการพัฒนาสินค้าและบริการเพื่อให้สามารถตอบสนองกับความต้องการของกลุ่มลูกค้าได้สูงสุด และที่สำคัญยังช่วยให้ผู้ประกอบการสามารถเตรียมความพร้อมในการแข่งขันในตลาดการบริการท่องเที่ยวในประเทศเพื่อนบ้านได้อย่างเป็นขั้นตอน รวมทั้งสามารถรับรู้และเข้าใจทิศทางการดำเนินงานของภาครัฐได้อย่างถูกต้องและชัดเจน ปัญหาที่สำคัญ คือ เรื่องของการจัดทำข้อมูลด้านการท่องเที่ยวอย่างบูรณาการ ข้อมูลต่าง ๆ ที่มีอยู่ในปัจจุบันเป็นข้อมูลที่ค่อนข้างกระจัดกระจายเนื่องจากถูกรวบรวมโดยหลายหน่วยงานและองค์กรภาครัฐ รวมทั้งขาดการมีส่วนร่วมของผู้ใช้ประโยชน์ซึ่งได้แก่ ผู้ประกอบการ ภาคเอกชน อันเกิดจากการขาดการจัดการที่เป็นระบบ ทำให้รูปแบบของข้อมูลที่หน่วยงานภาครัฐ จัดทำไม่เอื้อต่อการนำไปใช้ประโยชน์ หรือไม่ตรงกับความต้องการของภาคเอกชน (สมาคมไทยธุรกิจการท่องเที่ยว, 2558)

2. ปัญหาผู้ประกอบการ SMEs ด้านการท่องเที่ยวของประเทศไทย ถึงแม้ว่าโดยรวมแล้ว SMEs ด้านการท่องเที่ยวของประเทศไทย จะมีความสามารถในการแข่งขันในระดับท้องถิ่นหรือในประเทศ แต่ยังคงขาดความสามารถในการแข่งขันในระดับสากล ทั้งนี้เนื่องด้วยสาเหตุหลายประการ อาทิเช่น ข้อจำกัดในการรับรู้ข่าวสารข้อมูล ขาดความรู้ที่จำเป็นในการดำเนินธุรกิจและการแข่งขันในระดับสากล ความรู้ความเชี่ยวชาญและทักษะด้านการบริหารจัดการ ด้านการตลาด ด้านความรู้ด้านภาษาต่างประเทศ ขาดความรู้และทักษะด้านเทคโนโลยีการสื่อสารและสารสนเทศ (ICT) โดยเฉพาะการสร้างพื้นฐานเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ซึ่งจะช่วยในการประชาสัมพันธ์และการตลาดของธุรกิจไทยเพื่อให้สามารถแข่งขันกับบริษัทต่างชาติได้ ด้านนวัตกรรมและความคิดสร้างสรรค์ในการออกผลิตภัณฑ์ สินค้าและบริการ ขาดทรัพยากรและเงินทุนที่จำเป็นในการพัฒนาธุรกิจบริการการท่องเที่ยว และขาดเครือข่ายการพัฒนา SMEs ด้านการท่องเที่ยว ซึ่งในปัจจุบันจากการ

สร้างเครือข่ายธุรกิจบริการท่องเที่ยวขนาดกลางและเล็กจะช่วยส่งเสริมให้ธุรกิจบริการการท่องเที่ยวกว้างไกลและเกิดการเรียนรู้อย่างกว้างขวาง (สถาบันพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม เครือข่ายมหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2552)

3. ปัญหาด้านบุคลากรและแรงงานไทย ในภาพรวมแรงงานด้านท่องเที่ยวของไทยยังมีความขาดแคลนทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพ ปัญหาด้านบุคลากรและแรงงานไทยที่เป็นอุปสรรคสำคัญต่อการรองรับการท่องเที่ยวในแม่น้ำโขง ได้แก่ ปัญหาขาดแคลนแรงงาน ซึ่งสาเหตุสำคัญของปัญหาขาดแคลนแรงงานดังกล่าว ได้แก่ การที่คนไทยส่วนมากไม่สนใจงานในธุรกิจบริการท่องเที่ยวเนื่องจากเห็นว่าเป็นงานที่ไม่ได้ใช้ความรู้ความชำนาญมาก ปัญหาด้านศักยภาพและทักษะด้านภาษา และปัญหาด้านทัศนคติของแรงงานไทยที่พบได้แก่ ค่านิยมของคนไทยโดยเฉพาะบัณฑิตจบใหม่ที่ไม่นิยมทำงานบริการและงานในโรงแรม เนื่องจากเห็นว่าเป็นงานที่ไม่เจ็ดหน้าชูตาในสังคม ไม่ค่อยมีความก้าวหน้าในการทำงาน และค่าตอบแทนค่อนข้างน้อยเมื่อเทียบกับงานในสาขาอาชีพอื่น ๆ นอกจากนี้ผู้ประกอบการส่วนใหญ่ยังมีความเห็นว่า แรงงานไทยค่อนข้างเลือกงาน ไม่มีทัศนคติในการทำงานที่ดี ไม่มีความอดทนในการทำงานบริการ (สถาบันพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม เครือข่ายมหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2552)

4. ปัญหาด้านหน่วยงานภาครัฐ ซึ่งมีบทบาทสำคัญอย่างมากต่อการพัฒนาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวในแม่น้ำโขง แต่กลับพบว่า การดำเนินงานยังไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร เนื่องจากภาครัฐยังคงประสบกับปัญหาและอุปสรรคหลายประการ ได้แก่ ปัญหากรอบการทำงานด้านกฎระเบียบและการบังคับใช้กฎหมาย ซึ่งปัจจุบันประเทศไทยยังมีกฎระเบียบหลายประการที่ไม่เอื้อต่อการพัฒนาธุรกิจด้านการท่องเที่ยวในแม่น้ำโขง หน่วยงานภาครัฐไม่สามารถบังคับใช้กฎหมายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวได้อย่างมีประสิทธิภาพ ปัญหาด้านนโยบาย ภาครัฐยังไม่ได้มีการวางนโยบายหรือแผนงานระดับชาติเพื่อการท่องเที่ยวในแม่น้ำโขง ปัญหาด้านการประสานงานของหน่วยงานของรัฐที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการพัฒนาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวในแม่น้ำโขง อีกประการหนึ่งคือการประสานงานและร่วมมือกันระหว่างภาครัฐกับภาคเอกชนที่ยังมีอย่างจำกัด สุดท้ายเป็นปัญหาด้านการใช้งบประมาณ การใช้งบประมาณด้านการท่องเที่ยวของภาครัฐยังไม่คุ้มค่า โดยเฉพาะหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการท่องเที่ยวในระดับพื้นที่ (สมาคมไทยธุรกิจการท่องเที่ยว, 2558)

5. ปัญหาเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยว ได้แก่ ความเสื่อมโทรมของแหล่งท่องเที่ยวในแม่น้ำโขง ซึ่งเกิดจากสาเหตุหลายประการ อาทิเช่น การพัฒนาและการส่งเสริมการท่องเที่ยวที่เกินศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวที่จะสามารถรองรับได้ตามธรรมชาติ ขาดการวางแผนการจัดการด้านสิ่งแวดล้อมในเชิงอนุรักษ์ การกำหนดเขตและจำกัดการใช้ประโยชน์ที่ดินอย่างเหมาะสม ประกอบ

กับพฤติกรรมที่ขาดจิตสำนึกทั้งของผู้ประกอบการบางกลุ่มและนักท่องเที่ยวเอง ปัญหาด้านความปลอดภัยรวมไปถึงปัญหาความมั่นคงในชีวิตและทรัพย์สิน ปัญหาการเอาเปรียบนักท่องเที่ยว ปัญหาเหล่านี้ย่อมส่งผลกระทบต่อความมั่นใจและความประทับใจของนักท่องเที่ยวต่างชาติ ปัญหาการจัดการ โครงสร้างสาธารณูปโภคพื้นฐาน เกิดการแย่งการใช้ทรัพยากรระหว่างนักท่องเที่ยวกับคนท้องถิ่นหรือประชาชนในชุมชน (สมาคมไทยธุรกิจการท่องเที่ยว, 2558)

13. บรรยากาศการท่องเที่ยวทางน้ำในต่างประเทศ

การท่องเที่ยวทางน้ำ การเดินเรือในสมัยดังกล่าวแล้ว มีวัตถุประสงค์เพื่อการค้าขาย การสำรวจดินแดน การขนส่งผู้โดยสาร สำหรับการเดินทางเพื่อการท่องเที่ยวก็มีบ้างแต่ไม่มากนัก การเดินเรือยังอาศัยแรงลมธรรมชาติและแรงคน จนกระทั่งคริสต์ศตวรรษที่ 18 นักประดิษฐ์ชาวอังกฤษ 2 คน คือ Patrick Miller (ค.ศ. 1731-1815) และ William Symington (ค.ศ. 1763-1831) ได้ร่วมกันประดิษฐ์เรือโดยใช้เครื่องจักรไอน้ำเป็นพลังในการขับเคลื่อน ใน ค.ศ. 1807 Robert Fullton (ค.ศ. 1765-1815) ได้ปรับปรุงให้ดียิ่งขึ้น

ในระหว่างคริสต์ศตวรรษที่ 19 ถึงต้นคริสต์ศตวรรษที่ 20 หรือก่อนการพัฒนาการคมนาคมทางอากาศ การขนส่งทางเรือ มีบทบาทสำคัญทั้งด้านการขนส่งผู้โดยสารและขนส่งสินค้าระหว่างประเทศ เรือเดินสมุทรได้พัฒนาในด้านความสะดวกสบาย ความปลอดภัยและเปลี่ยนวัตถุประสงค์ใหม่ในการเดินทาง คือ เน้นการเดินทางเพื่อการท่องเที่ยวมากยิ่งขึ้น ควบคู่กับการขนส่งสินค้าและผู้โดยสาร ประมาณปี ค.ศ. 1844 ได้เริ่มจัดเรือท่องเที่ยว (Cruise ship) เป็นครั้งแรกในระหว่างทศวรรษที่ 1920 ได้จัดเรือสำราญรอบโลก การเดินทางโดยเรือท่องเที่ยวได้รับความนิยมมากในทศวรรษที่ 1960 จากการสำรวจพบว่า มีการเดินทางโดยเรือท่องเที่ยว ระหว่าง ค.ศ. 1964-1976 ทั้งหมด 26 บริษัท (Lundberg, 1985) ในปี ค.ศ. 1969 อังกฤษได้จัดสร้างเรือท่องเที่ยว ชื่อควีนเอลิซาเบธที่ 2 (The Queen Elizabeth 2) นับเป็นเรือท่องเที่ยวที่ใหญ่ที่สุดในโลก ขนาดของเรือยาว 296.57 เมตรหรือยาวกว่าสนามฟุตบอล 3 เท่า กว้าง 32.31 เมตร ในเรือมีสิ่งอำนวยความสะดวกและสถานบันเทิง เช่น โรงแรม โรงภาพยนตร์ บ่อนการพนัน (Casino) ร้านค้า ภัตตาคาร สามารถบรรจุคนได้ 882 ที่นั่ง ฯลฯ เรือสำราญผู้โดยสาร 1,740 คน ลูกเรือและพนักงาน โรงแรม ในเรือ 900 คน (Lundberg, 1985)

เรือท่องเที่ยวในปัจจุบัน มีลักษณะเหมือนที่พักผ่อนลอยน้ำ (Floating resort) เพราะมีการจัดบริการต่าง ๆ เหมือนโรงแรม เช่น ที่พัก ภัตตาคาร สถานบันเทิง พนักงานต้อนรับ นอกจากนี้ยังมีสถานที่เที่ยวกลางแจ้ง และเลือกซื้อสินค้าในเรือ ในเรื่องอาหาร เรือจัดเตรียมอาหารให้แก่ผู้โดยสาร 3 เวลา คือ อาหารเช้า จัดให้เลือก 2 รายการ ระหว่าง 7.00 หรือ 8.30 น. นอกจากนี้ก็มีอาหารกลางวันและอาหารเย็น เรือท่องเที่ยวบางบริษัทจะจัดงานรื่นเริงเพื่อเลี้ยงขอบคุณผู้โดยสาร

ในวันสุดท้ายของการเดินทาง จำนวนวันในการจัดรายการนำเที่ยวทางเรือขึ้นอยู่กับวัย หนุ่มสาว ชอบเดินทางระหว่าง 3-7 วัน ผู้สูงอายุชอบเดินทางระหว่าง 2-3 สัปดาห์ หรือเดินทางรอบโลกเพราะมีเวลาว่างมาก

การท่องเที่ยวทางเรือนิยมกันมากในอเมริกาเหนือ แหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญของโลกในการเดินทางเรือ ได้แก่ หมู่เกาะต่าง ๆ ในทะเลแคริบเบียน ชายฝั่งตะวันตกของเม็กซิโก เมืองท่าและหมู่เกาะในทะเลเมดิเตอร์เรเนียน สำหรับเขตแม่น้ำนักท่องเที่ยวชอบล่องเรือในแม่น้ำไนล์ (Nile) เพื่อศึกษาโบราณสถานต่าง ๆ ของอียิปต์ นอกจากเรือท่องเที่ยวทางทะเลแล้ว ในปัจจุบันยังมีเรือท่องเที่ยวเล่นระหว่างชายฝั่งกับหมู่เกาะ หรือเล่นข้ามฝั่งในระยะใกล้ ๆ เช่น เรือ เฟอร์รี่ (Ferry) ซึ่งสามารถบรรทุกผู้โดยสาร สินค้าและรถยนต์ นอกจากนี้ยังมีเรือเร็วที่สามารถลอยตัวอยู่ผิวน้ำจึงทำให้การเดินทางสะดวกและรวดเร็วยิ่งขึ้น ตัวอย่างรูปแบบการท่องเที่ยวทางน้ำมีดังนี้

13.1 รูปแบบการท่องเที่ยวลุ่มแม่น้ำไนล์ ประเทศอียิปต์

อียิปต์ เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่เก่าแก่ที่สุดในโลกแห่งหนึ่ง นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ นอกจากจะชมโบราณสถานตามริมแม่น้ำไนล์ ตลาดเก่าในกรุงไคโรแล้ว ยังเดินทางไปเที่ยวชมภูเขาในคาบสมุทรซีไนและชายหาดริมทะเลแดงด้วย สำหรับ ไคโรก็เยี่ยมชมปิรามิดและสฟิงค์ส์ที่กิซา (Giza) และปิรามิดขั้นบันไดที่ ซักการา (Saqqara) และยังชมพิพิธภัณฑสถานต่าง ๆ เพื่อศึกษาอียิปต์โบราณ การล่องเรือชมโบราณสถานริมฝั่งแม่น้ำไนล์จำนวนมากที่เก่าแก่ 2,000-4,000 ปี เป็นสถานที่ที่ผู้คนชอบมากที่สุด เมืองลักซอร์ (Luxor) เป็นเมืองที่มีวิหารและหุบผาขัณฑ์ที่จารึกประวัติศาสตร์อียิปต์โบราณ เมืองอัสวาน (Aswan) เป็นเมืองที่แม่น้ำไนล์สวยงามที่สุด เมืองอาบูซิมเบล (Abu Simbel) มีวิหารที่มีรูปปั้นขนาดมหึมาที่สง่าและ อารามตาปัจจุบันนักท่องเที่ยวสามารถไปชมแหล่งน้ำ (Oasis) ที่อยู่กระจัดกระจายในทะเลทรายหลายแห่งด้วย

การเดินทางของนักท่องเที่ยวไปอียิปต์ในช่วงเวลาไหนเป็นเรื่องที่สำคัญ เพราะอากาศแตกต่างกันมาก เดือนพฤศจิกายนถึงปลายกุมภาพันธ์ อากาศจะดีที่สุดเพราะไม่ร้อน ต้องใส่เสื้อกันหนาวแม้จะมีแดด โดยเฉพาะตอนค่ำเมื่อไปชมรายการแสงและเสียง (Light and sound) กลางทะเลทรายแถบปิรามิด ในช่วงนี้จะมีนักท่องเที่ยวมาก หากไปอียิปต์หลังจากเดือนกุมภาพันธ์ถึงเดือนพฤษภาคมก็จะดี เพราะถึงแม้อากาศจะเริ่มร้อนแล้ว แต่ก็พอทนได้ ส่วนช่วงเดือนกรกฎาคมถึงกันยายน จะมีบางวันที่จะออกข้างนอกได้เฉพาะช่วงเช้าหรือค่ำ เพราะในตอนกลางวันอากาศจะร้อนมากกว่า 40 องศาเซลเซียส แต่โดยทั่วไปอียิปต์เป็นประเทศที่คืนฟ้าอากาศกำลังสบาย อาจจะแห้งไปสำหรับนักท่องเที่ยวที่ไม่คุ้นชินและจะมีฝุ่นมากเป็นบางครั้ง แต่เมื่อรู้สึกชินแล้ว นักท่องเที่ยวก็จะไม่อี้อัดอีกต่อไป

ตารางที่ 2-7 สรุปแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญในกลุ่มแม่น้ำไนล์ ประเทศอียิปต์

แหล่งท่องเที่ยว	เส้นทาง	เรือนำเที่ยว	แหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญ	สถาปัตยกรรมที่สำคัญและความสำคัญทางประวัติศาสตร์
แม่น้ำไนล์	เมืองอัสวาน-ทะเลสาบน์สเซอร์- เมืองคอมอมโบ-เมืองเอ็ดฟู-เมืองลักซอร์	1. เดอะ ซินไนล์ ชาโต คัดแปลงมาจากเรืออียิปต์ โบราณ “คาซาบียา” 2. เรือเฟลุกกา (Felucca) 3. Deluxe Movenpick Hamess Nile Cruise	1. เชื่อนอัสวาน	สร้างขึ้นในปี ค.ศ. 1960 เพื่อช่วยให้มีน้ำหล่อเลี้ยงไร่นาตลอดปี อีกทั้งยังใช้เพื่อผลิตกระแสไฟฟ้าและเพื่อป้องกันน้ำจากแม่น้ำไนล์ไหลท่วมเวลาถึงฤดูน้ำหลาก
			2. วิหารฟิลีย์	วิหารนี้สร้างขึ้นเพื่อบูชาเทพีไอซิส (Isis) ระหว่างทางแฉวมแหล่งหินแร่แกรนิต ที่เก่าแก่และเสาหินโอเบลิก (The unfinished Obelisk) ที่ยังสร้างไม่เสร็จ หากสร้างเสร็จเมื่อยกขึ้นตั้งจะเป็นเสาโอเบลิกที่สูงที่สุดในอียิปต์
			3. วิหารคอมอมโบ	เป็นวิหารที่สร้างขึ้นเพื่อบูชาเทพเจ้าสององค์คือเทพโซเบค มีเศียรเป็นจระเข้
			4. วิหารเอ็ดฟู	วิหารสร้างขึ้นเพื่อบูชาเทพเจ้าฮอรัส ซึ่งสร้างด้วยหินสีดำ ในสมัยพระนางคลีโอพัตรา เมื่อประมาณ เกือบ 2000 ปีมาแล้ว
			5. ประตูน้ำอิสน์าล็อก	การเปิดประตูน้ำจากระดับน้ำที่สูงกว่าจนถึงการนำเรือลงสู่ระดับน้ำที่ต่ำกว่า
			6. อนุสาวรีย์แห่งเมมนอน	เป็นวิหารที่ใช้ฝังพระศพของฟาโรห์เมนโนฟิสที่ 3 แต่เมื่อ 27 ปีก่อนคริสตกาลเกิดแผ่นดินไหวรุนแรง ทำให้ตัววิหารทั้งหลังพังลงมา เหลือเพียงรูปสลัก 2 รูปเท่านั้น
			7. หุบผากษัตริย์	เป็นสถานที่ฝังพระศพของฟาโรห์ 62 พระองค์แยกตามสุสานต่าง ๆ ในบริเวณหุบผา ซึ่งตั้งอยู่บริเวณหน้าผาธิบัน ที่บริเวณนี้เป็นภูเขาหินทรายสีแดง
			8. วิหารเดลบาสารี	อนุสรณ์สถานที่ประดิษฐานพระศพของฟาโรห์หญิงฮับเซปซุท หรือที่รู้จักกันในนามของ “ราชินีหนวด” ได้รับการออกแบบโดยสถาปนิกคนสนิท “เซนเนมุต” เมื่อกว่า 3500 ปีมาแล้ว
			9. มหาวิหารคาร์นัค	เป็นวิหารที่ใหญ่ที่สุดในโลก มหาวิหารแห่งนี้เริ่มก่อสร้างในสมัยฟาโรห์ทุตโมซิสที่ 1 เพื่อถวายแด่เทพอมอนรา เมื่อกว่า 3600 ปีมาแล้ว
			10. วิหารลักซอร์	สร้างถวายแก่เทพอมอน-รากษัตริย์แห่งเทพประกอบด้วยซุ้มประตูขนาดใหญ่และรูปสลักหินแกรนิตขนาดมหึมา สลักเป็นรูปฟาโรห์รามเซสที่ 2 และมหาราชินีเนเฟอติส

13.2 รูปแบบการท่องเที่ยวลุ่มแม่น้ำดานูบ ประเทศฮังการี

กรุงบูดาเปสต์ (Budapest) เป็นเมืองหลวงของ “สาธารณรัฐฮังการี” (Republic of Hungary) ที่รวมเอาสองเมืองเข้าด้วยกัน คือเมือง "บูดา" กับเมือง "เปสต์" รวมกันเมื่อปี ค.ศ. 1873

บูดาเปสต์นั้น ได้ชื่อว่าเป็นเมืองหลวงที่มีความงดงามติดอันดับโลก จนได้รับสมญานามว่า “บูดาเปสต์ ไช้มุกแห่งแม่น้ำดานูบ” ด้วยเพราะทัศนียภาพบนสองฝั่งแม่น้ำดานูบ (Danube) หรือที่คนฮังการีเรียกกันว่า ดุนา (Duna) เป็นแม่น้ำสายสำคัญที่ไหลผ่านกลางเมือง ทางทิศตะวันตกของแม่น้ำดานูบ มีภูมิประเทศเป็นเนินเขาสลับซับซ้อนเรียกว่าฝั่งบูดา (Buda) เต็มไปด้วยสิ่งก่อสร้างสถาปัตยกรรม โบราณและศิลปวัฒนธรรมอันเก่าแก่ ส่วนฝั่งเปสต์ (Pest) มีลักษณะภูมิประเทศเป็นพื้นราบเป็นย่านธุรกิจการค้าที่สำคัญของเมือง

รูปแบบการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวกรุงบูดาเปสต์ (Budapest) ส่วนใหญ่จะต้องล่องเรือในแม่น้ำดานูบ การท่องเที่ยวเป็นแบบการเยี่ยมชมวัฒนธรรม โบราณ อาคารสถานที่ที่สำคัญทางประวัติศาสตร์ทั้งด้านสังคม วัฒนธรรม การเมืองการปกครองที่เคยมีมาในอดีต นักท่องเที่ยวจะต้องเรือไปในแม่น้ำดานูบ ผ่านเมืองบูดากับเมืองเปสต์ ที่ทั้งสองฝั่งมีสถาปัตยกรรมเก่าแก่ สวยงามมากมาย อาทิเช่น มหาวิหารเซนต์สตีเฟน (St. Stephen Basilica) ที่ตั้งอยู่ใจกลางเมืองสูงโดดเด่นเป็นสง่าในฝั่งเปสต์ เป็นมหาวิหารที่สร้างขึ้นเพื่อเป็นอนุสรณ์แก่เซนต์สตีเฟน กษัตริย์พระองค์แรกแห่งราชอาณาจักรฮังการี สร้างขึ้นในปี ค.ศ. 1851 เสร็จสมบูรณ์เมื่อปี ค.ศ. 1905 ใช้เวลากว่า 54 ปี ในการก่อสร้าง มหาวิหารแห่งนี้มีความสูงถึง 96 เมตร ถือว่าเป็นอาคารที่มีความสูงที่สุดในบูดาเปสต์ ภายในมหาวิหารโอโถงอลังการท่ามกลางบรรยากาศอันเงียบสงบ การตกแต่งภายในถึงแม้จะดูเรียบง่ายแต่ก็แฝงไว้ด้วยความงดงามทางสถาปัตยกรรม

อาคารรัฐสภาฮังการี (Hungary parliament) เป็นอีกหนึ่งสถานที่ท่องเที่ยวอันตระการที่ไม่ควรพลาดมาเที่ยวชม ถือว่าเป็นสัญลักษณ์ของฮังการี อาคารรัฐสภาตั้งโดดเด่นอยู่ริมแม่น้ำดานูบบนฝั่งเปสต์ เป็นอาคารรัฐสภาที่ชาวฮังการีภูมิใจว่าเป็นอาคารรัฐสภาที่สวยงามที่สุดในโลก เพราะตัวอาคารมีความสวยงามด้วยสถาปัตยกรรมแบบนีโอโกธิคที่ดูคลาสสิกด้วยหลังคาสีแดง อาคารรัฐสภาแห่งนี้เริ่มสร้างเมื่อปี ค.ศ. 1885 และใช้เวลากว่า 20 ปีกว่าจะเสร็จสมบูรณ์ โดยรูปแบบอาคารได้รับอิทธิพลมาจากอาคารรัฐสภาแห่งลอนดอน สหราชอาณาจักร

สะพานเซน (Chain bridge) หรือสะพานโซ่ เป็นอีกหนึ่งสิ่งก่อสร้างที่เป็นดั่งสัญลักษณ์ของบูดาเปสต์ สะพานเซนแห่งนี้เป็นสะพานถาวรแห่งแรกที่ทอดตัวข้ามแม่น้ำดานูบ เป็นสะพานที่มีความสวยงามอย่างมาก มีรูปปั้นแกะสลักสิงห์โตที่สะพาน ยิ่งยามค่ำคืนสะพานจะสว่างไสวไปด้วยไฟราวที่ถูกประดับประดาไว้ยังสร้างความงามตาให้กับสะพานอย่างยิ่งยวด

ฮีโร่สแควร์ (Hero square) สถานที่แห่งนี้เป็นลานโล่งกว้างขนาดใหญ่ ที่มีอนุสาวรีย์แห่งสหัสวรรษ (Millennium memorial) ตั้งตระหง่านอยู่กลางลานฮีโร่สแควร์ อนุสาวรีย์แห่งนี้สร้างขึ้นเพื่อเฉลิมฉลองการก่อตั้งอาณาจักรฮังการีครบรอบหนึ่งพันปี บริเวณฮีโร่สแควร์ยังมีสถานที่ที่น่าสนใจอีกหลายแห่ง เช่น Museum of fine arts พิพิธภัณฑ์ศิลปะที่เก็บรวบรวมผลงานของศิลปิน

ชื่อดังไว้มากมายกว่า 120,000 ชิ้น มี Art gallery แสดงผลงานทางศิลปะในยุคใหม่ มีปราสาท Vajdahunyad castle สวนสัตว์ สวนสาธารณะ และ Szechenyi medicinal bath โรงอาบน้ำสาธารณะเก่าแก่กว่าร้อยปีซึ่งยังเปิดให้บริการ ซึ่งประเทศฮังการีนั้นมีชื่อเสียงเรื่องสปาและน้ำพุร้อนอยู่แล้ว

Buda's castle hill ในฝั่งบูดา ซึ่งเป็นย่านที่เต็มไปด้วยสถาปัตยกรรมโบราณเก่าแก่อันทรงคุณค่ามากมายให้มาเที่ยวชมกัน อย่าง โบสถ์แมทธิส (Matthias church) เป็น โบสถ์ใหญ่เก่าแก่ อายุ 700 ปี โบสถ์แห่งนี้ตั้งชื่อตามพระนามของกษัตริย์แมทธิส กษัตริย์ผู้ยิ่งใหญ่แห่งฮังการี เมื่ออดีต โบสถ์แห่งนี้เคยเป็นสถานที่ประกอบพระราชพิธีเถลิงราชสมบัติของกษัตริย์แห่งฮังการี มีหลังคาสลัปลีอันสวยงามตามสไตล์นีโอ-โกธิค ส่วนด้านโบสถ์ประดับประดาไปด้วยภาพเขียนสี และกระจกสีที่บอกเล่าเรื่องราวทางศาสนาที่งดงาม

ตารางที่ 2-8 สรุปแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญในกลุ่มแม่น้ำดานูบ ประเทศฮังการี

แหล่งท่องเที่ยว	เส้นทาง	เรือ่น่าเที่ยว	แหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญ	สถาปัตยกรรมที่สำคัญและความสำคัญทางประวัติศาสตร์
แม่น้ำดานูบ	เมืองบูดา-เมืองเปสต์	1. Dunai legenda	1. มหาวิหารเซนต์สตีเฟน	ตั้งอยู่ใจกลางเมืองสูงโดดเด่นเป็นสง่าในฝั่งเปสต์ เป็นมหาวิหารที่สร้างขึ้นเพื่อเป็นอนุสรณ์แก่เซนต์สตีเฟน กษัตริย์พระองค์แรกแห่งราชอาณาจักรฮังการี สร้างขึ้นในปี ค.ศ. 1851 เสร็จสมบูรณ์เมื่อปี ค.ศ. 1905 ใช้เวลากว่า 54 ปีในการก่อสร้าง มหาวิหารแห่งนี้มีความสูงถึง 96 เมตร ถือว่าเป็นอาคารที่มีความสูงที่สุดในบูดาเปสต์ ภายในมหาวิหารไฮโดรอลิงการท่ามกลางบรรยากาศอันเงียบสงบ การตกแต่งภายในถึงแม้จะดูเรียบง่ายแต่ก็แฝงไว้ด้วยความงดงามทางสถาปัตยกรรม
		2. Duna bella	2. อาคารรัฐสภาฮังการี	เป็นอาคารรัฐสภาที่สวยงามที่สุดในโลก เพราะตัวอาคารมีความสวยงามด้วยสถาปัตยกรรมแบบนีโอโกธิคที่ดูคลาสสิกด้วยหลังคาสีแดง อาคารรัฐสภาแห่งนี้เริ่มสร้างเมื่อปี ค.ศ. 1885 และใช้เวลากว่า 20 ปีกว่าจะเสร็จสมบูรณ์ โดยรูปแบบอาคารได้รับอิทธิพลมาจากอาคารรัฐสภาแห่งลอนดอน สหราชอาณาจักร
		3. Candlelit dinner cruise	3. สะพานเซน	เป็นอีกหนึ่งสิ่งก่อสร้างที่เป็นดั่งสัญลักษณ์ของบูดาเปสต์ สะพานเซนแห่งนี้เป็นสะพานถาวรแห่งแรกที่ทอดตัวข้ามแม่น้ำดานูบ สร้างโดยวิศวกรชาวอังกฤษชื่อ William Tierney Clark เหล็กทุกชิ้นล้วนนำมาจากอังกฤษ เป็นสะพานที่มีความสวยงามอย่างมาก มีรูปปั้นแกะสลักสิงห์โตที่สะพาน
		4. Legenda pass	4. ฮีโรสแควร์	มีอนุสาวรีย์แห่งสหัสวรรษ (Millennium memorial) ตั้งตระหง่านอยู่กลางลานฮีโรสแควร์ อนุสาวรีย์แห่งนี้สร้างขึ้นเพื่อเฉลิมฉลองการก่อตั้งอาณาจักรฮังการีครบรอบหนึ่งพันปี เสาสูงตระหง่านของอนุสาวรีย์ เป็นที่ตั้งของรูปหล่อเทวทูตกาเบรียล อันเป็นสัญลักษณ์ของคริสตจักรโรมันคาทอลิกที่เป็นดั่งหลักของอาณาจักรฮังการี รอบเสาสูงเป็นที่ตั้งของรูปหล่อผู้นำของชนเผ่าทั้ง 7 ที่ร่วมกันก่อตั้งอาณาจักรฮังการีขึ้นเมื่อคริสตศวรรษที่ 9
			5. Museum of fine arts	พิพิธภัณฑ์ศิลปะที่เก็บรวบรวมผลงานของศิลปินชื่อดังไว้มากกว่า 120,000 ชิ้น มี Art gallery แสดงผลงานทางศิลปะในยุคใหม่มากมาย
			6. Buda's castle hill	เป็นย่านที่เต็มไปด้วยสถาปัตยกรรม โบราณเก่าแก่อันทรงคุณค่ามากมายให้มาเที่ยวชมกัน อย่างโบสถ์แมทเทียส (Matthias church) เป็นโบสถ์ใหญ่เก่าแก่อายุ 700 ปี ที่ได้รับขึ้นทะเบียนเป็นมรดกโลก โบสถ์แห่งนี้ตั้งชื่อตามพระนามของกษัตริย์แมทเทียส กษัตริย์ผู้ยิ่งใหญ่แห่งฮังการี
			7. อนุสาวรีย์ของพระเจ้าสตีเฟนที่ 1	เป็นอนุสาวรีย์พระบรมรูปทรงม้าผลงานประติมากรรมที่งดงามของศตวรรษที่ 11 ตั้งอยู่หน้าป้อมชาวประมง (Fishermen's bastion) ซึ่งสร้างขึ้นตั้งแต่ปีค.ศ. 1905 โดยกลุ่มชาวประมงฮังการีชน สร้างขึ้นไว้เพื่อรำลึกถึงความกล้าหาญของชาวประมงผู้เสียสละชีวิตปกป้องบ้านเมืองในคราวที่ถูกพวกมองโกลเข้ามารุกรานเมื่อปี ค.ศ. 1241-1242

13.3 รูปแบบการท่องเที่ยวลุ่มแม่น้ำไรน์ ประเทศเยอรมัน

แม่น้ำไรน์ เป็นแม่น้ำที่ยาวและสำคัญมากของยุโรป เกิดจากต้นน้ำในเทือกเขาแอลป์ที่สวิส ไหลผ่านลิชเตินชไตน์ เยอรมนี ออสเตรีย ฝรั่งเศส และไหลลงสู่ทะเลเหนือที่เนเธอร์แลนด์ รวมความยาวประมาณ 1,233 กิโลเมตร (766 ไมล์) เวลาดูแผนที่จะคล้ายแม่น้ำไนล์ คือ ไหลย้อนจากขอบล่างของแผนที่ ไปสู่ขอบบน (ทิศเหนือ) ของแผนที่ บริเวณ Rhine river ในเยอรมันนี่ที่เป็นเป้าหมายสำหรับนักท่องเที่ยว อยู่ใกล้กับเมืองแฟรงเฟิร์ต การเดินทางสะดวก และมีอากาศดี ไม่นหนาวมากนัก เพราะได้กระแสน้ำอุ่นจากทางฝรั่งเศสผ่านมาทางแม่น้ำ สัญลักษณ์อย่างหนึ่งที่ Rhine river เราจะเห็นทุ่งต้นองุ่น เต็มภูเขาหลาย ๆ ลูก เพราะบริเวณนี้อุ่นกว่าแถบอื่น ในเยอรมันนี่จึงเป็นแหล่งปลูกองุ่น และผลิตไวน์ที่สำคัญของประเทศ อีกอย่างเห็นทีจะเป็นปราสาทน้อยใหญ่ที่ถูกสร้างอยู่ริมแม่น้ำไรน์ เมื่อได้เห็นแล้วก็อดนึกไม่ได้ว่า เมื่อก่อนบ้านเมืองริมฝั่งแม่น้ำไรน์ จะคึกคักเพียงใด

ในส่วนรูปแบบการท่องเที่ยวในแม่น้ำไรน์นั้น นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มาจากยุโรป และเอเชีย นักท่องเที่ยวในเยอรมนีใช้ระบบการเดินทางท่องเที่ยวที่หลากหลาย อาทิเช่น รถไฟ, รถประจำทาง, เรือเฟอร์รี่ และเที่ยวบินหลายร้อยเที่ยวต่อวัน ระบบการเดินทางภายในประเทศจะเน้นการลดเวลาในการเดินทาง และการรอรถ อีกทั้งยังเชื่อถือในความปลอดภัยได้เป็นอย่างดี นักท่องเที่ยวในเยอรมันไม่นิยมการจ่ายเงินด้วยบัตรเครดิต ส่วนใหญ่จะพกเป็นเงินสดหรือเดบิตการ์ดเอาไว้ เนื่องจากในร้านเล็ก ๆ ของเยอรมนีจะไม่รับบัตรเครดิต รวมถึงร้านอาหารและคาเฟ่ต่าง ๆ ส่วนใหญ่ก็จะไม่รับทั้งบัตรเครดิตและเดบิตอีกด้วย ดังนั้นสำหรับนักท่องเที่ยวที่ต้องการจะไปช้อปปิ้งในเยอรมนีควรพกเงินสดที่ดีที่สุด และนักท่องเที่ยวในเยอรมันส่วนใหญ่มักจะหิ้วถุงผ้ากันมาเองสำหรับการซื้อของ เนื่องจากหลาย ๆ ร้านขายของชำส่วนใหญ่จะไม่ให้ถุงกับลูกค้า เพื่อเป็นการรณรงค์อีกวิธีหนึ่ง แหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญในแม่น้ำไรน์มีดังนี้

มหาวิหารโคโลญจน์ เป็นศาสนสถานของคริสต์ศาสนาโรมันคาทอลิก นับเป็นวิหารที่ใหญ่และสูงที่สุดในโลกในสมัยนั้นคือช่วงปี ค.ศ. 1880-1884 ซึ่งลักษณะสถาปัตยกรรมแบบโกธิค (Gothic) เป็นหอคอยแฝดสูง 157 เมตร กว้าง 86 เมตร ยาว 144 เมตร สร้างเพื่ออุทิศให้นักบุญปีเตอร์ (Saint Peter) และพระแม่มารี (Blessed Virgin Mary) ได้รับการขึ้นทะเบียนเป็นมรดกโลกจากองค์การยูเนสโกในปี ค.ศ. 1996 บริเวณรอบ ๆ วิหารจะเป็นร้านค้าสำหรับช้อปปิ้งตั้งเรียงรายอยู่มากมาย หากใครหลงทางก็สามารถเดินกลับมาเริ่มต้นใหม่ได้ หรือใช้เป็นจุดศูนย์กลางในการตระเวนเที่ยวรอบ ๆ เมือง และยังเมื่อได้เข้าไปภายในยิ่งรู้สึกว่าง่างยิ่งใหญ่อลังการ มีความสวยงามบวกกับความเก่าแก่ดูมีมนต์ขลังสะกดจิตให้ใครหลายคนหลงไหลอยากมาเที่ยวชมอีกสักครั้ง

นอกจากนี้ยังมีความสวยงามในเวลากลางวันและกลางคืนแตกต่างกันอีกด้วยจึงไม่ควรพลาดที่จะแวะไปชมทั้งสองบรรยากาศ

ปราสาทชโตลเซนเฟลส์ (Schlooss stolzenfels) สร้างเสร็จในปี ค.ศ. 1925 เพื่อเป็นที่พำนักของบาทหลวง Arnold II Von Isenburg จากระบียงปราสาทสามารถเห็นทัศนียภาพงดงามของแม่น้ำไรน์ได้อย่างชัดเจน นักท่องเที่ยวสามารถสัมผัสบรรยากาศของเมืองและเดินเล่นบริเวณจัตุรัสโรงงานกษาปณ์ (Munzplatz) ที่ตั้งของโรงงานผลิตเหรียญในสมัยศตวรรษที่ 11 ปัจจุบันเป็นย่านธุรกิจสำคัญของเมืองที่ยังคงรักษาสภาพความเป็นเมืองเก่าไว้อย่างดีเยี่ยม

เมืองรือเดสไฮม์ (Rudesheim) เมืองริมฝั่งขวาของแม่น้ำไรน์ ได้รับขึ้นบัญชีมรดกโลกในปี ค.ศ. 2002 มีชื่อเสียงในการผลิตไวน์ตั้งแต่สมัยมาปกครองที่บริเวณนี้ นั่งรถกระเช้าขึ้นชมอนุสาวรีย์นีเคอร์วัลท์เดลมัล (Niederwalddenkmal) ซึ่งมีรูปปั้นเทพธิดาเยอรมาเนียที่สูงถึง 10.5 เมตร สร้างขึ้นเพื่อเฉลิมฉลองชัยชนะในสงครามฟรังโก-ปรัสเซีย (ค.ศ. 1870-1871) นักท่องเที่ยวสามารถช้อปปิ้งไวน์และสินค้าที่ระลึกพื้นเมืองในตรอกแห่งความหรูหรา โดรสเชิล (Drosselgasse) ที่เต็มไปด้วยร้านสินค้า ร้านกาแฟและภัตตาคารที่มีวงดนตรีสดแข่งประชันสร้างความเพลิดเพลินให้แก่นักท่องเที่ยวที่มาเยี่ยมชม

ภาพที่ 2-1 บรรยากาศสถานที่ท่องเที่ยวในแม่น้ำไรน์ (โอเชียนสไมล์ทัวร์, 2561)

ตารางที่ 2-9 สรุปแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญในกลุ่มแม่น้ำไรน์ ประเทศเยอรมนี

แหล่งท่องเที่ยว	เส้นทาง	เรือท่องเที่ยว	แหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญ	สถาปัตยกรรมที่สำคัญและความสำคัญทางประวัติศาสตร์
แม่น้ำไรน์	คูนเซลดอร์ฟ-โคโลญจ์-โคเบลนซ์-เรือเคสไฮม์-แฟรงค์เฟิร์ต	1. MS Rhine prinzeessin	1. เมืองโคโลญจ์	เมืองโคโลญจ์ (Cologne) เมืองใหญ่ 1 ใน 5 ของเยอรมนี เป็นหนึ่งในเมืองที่เก่าแก่ที่สุดของเยอรมนี สร้างโดยชาวโรมัน มีประวัติศาสตร์ย้อนไปถึง ค.ศ. 50 ชาวเยอรมันเรียกโคโลญจ์ว่าเคิลน์ เมืองเคิลน์ หรือโคโลญจ์
		2. Rhine river cruise	2. เคิลน์โดม (Kolner dome)	วิหารแห่งเมืองโคโลญจ์ มหาวิหารโคโลญจ์ เป็นวิหารโรมันคาทอลิก มหาวิหารโคโลญจ์ได้ก่อสร้างมาตั้งแต่ปี ค.ศ. 1248 สร้างเสร็จสมบูรณ์ในปี ค.ศ. 1880 เพื่ออุทิศให้นักบุญปีเตอร์และพระแม่มารี และปัจจุบันก็ได้ถูกจัดอันดับให้อยู่อันดับ 4 วิหารที่สูงที่สุดในโลกลักษณะสถาปัตยกรรมแบบโกธิค
		3. KD rhine pass.	3. เมืองโคเบลนซ์ (Koblenz)	เป็นเมืองโบราณที่ถูกสร้างขึ้น 8 ปีก่อนคริสตกาล โดยจักรพรรดิเนโร ภายในเมืองนั้นรายล้อมไปด้วยป้อมปราการที่แข็งแกร่งเหล่า รวมไปถึงอาคารที่มีความเก่าแก่ มีพระบรมรูปทรงม้าสง่างามของจักรพรรดิวิลเฮล์มที่ 1
		4. Paddle-wheel steamship Goethe	4. ปราสาทชโตลเซนเฟลส์ (Schlooss stolzenfels)	สร้างเสร็จในปี ค.ศ. 1925 เพื่อเป็นที่พำนักของบาทหลวง Arnold II Von Isenburgจากกระเบื้องปราสาทสามารถเห็นทัศนียภาพงดงามของแม่น้ำไรน์ได้อย่างชัดเจน และสวยงาม
			5. จตุรัสโรงงานกษาปณ์ (Munzplatz)	โรงงานผลิตเหรียญในสมัยศตวรรษที่ 11 ปัจจุบันเป็นย่านธุรกิจสำคัญของเมืองที่ยังรักษาสภาพความเป็นเมืองเก่าไว้อย่างดีเยี่ยม
			6. เมืองรือเคสไฮม์ (Rudesheim)	เมืองริมฝั่งขวาของแม่น้ำไรน์ ได้รับขึ้นบัญชีมรดกโลกในปี ค.ศ. 2002 มีชื่อเสียงในการผลิตไวน์ตั้งแต่สมัยมาปกครองที่บริเวณนี้ มีอนุสาวรีย์เนเดอร์วัลท์เคลมัล (Niederwalddenkmal) และรูปปั้นเทพธิดาเยอรมานีที่สูงถึง 10.5 เมตร สร้างขึ้นเพื่อเฉลิมฉลองชัยชนะในสงครามฝรั่งเศส-ปรัสเซีย (ค.ศ. 1870-1871)
			7. โดรสเซล (Drosselgasse)	สถานที่จำหน่ายไวน์และสินค้าที่ระลึกพื้นเมืองในตรอกแห่งความหรรษา ที่เปี่ยมไปด้วยร้านสินค้า ร้านกาแฟและภัตตาคารที่มีผู้คนตรึงตาแข่งประชันกัน

13.4 รูปแบบการท่องเที่ยวทางน้ำในเมืองเวนิส ประเทศอิตาลี

เวนิส หรือ เวเนเซีย จุดหมายปลายทางสุดโรแมนติก แห่งแคว้นเวเนโต ประเทศอิตาลี ถูกสร้างขึ้นจากการเชื่อมเกาะเล็ก ๆ จำนวน 118 เกาะ เข้าด้วยกันในบริเวณ ทะเลสาบเวนิเทีย ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของทะเลอาเดรียตริกในภาคเหนือของประเทศอิตาลี ด้วยความสวยงามและความน่าอยู่ของบ้านเมืองทำให้ เวนิส เป็นสถานที่ซึ่งได้รับฉายามากมาย ตั้งแต่ เมืองแห่งสายน้ำ เมืองแห่งสะพาน เมืองแห่งแสงสว่าง ราชนิแห่งทะเลอาเดรียตริก และที่สำคัญ ยูเนสโก ยกให้ เวนิส เป็นหนึ่งในเมืองมรดกโลก ล้าคลอง เรือกอนโดลา มหาวิหารซานมาร์โก (St.Mark's basilica) ถือเป็นสัญลักษณ์แห่งเวนิส เป็นเมืองที่มีการใช้คลองในการคมนาคมมากที่สุด ที่อยู่อาศัยก็ปลูกสร้างลัดเลาะตามสายน้ำ เดินทางโดยเรือบริการไปยังที่ต่าง ๆ เพื่อชมทิวทัศน์ธรรมชาติ 2 ฟังคลอง นับเป็นเมืองหนึ่งที่มีคลองมากกว่าลอน

รูปแบบการท่องเที่ยวในเมืองเวนิส คือใช้เรือแทนรถใช้คลองแทนถนน ดังนั้นจึงไม่มีความวุ่นวายหรือเสียงดังจากรถยนต์ นักท่องเที่ยวสามารถเพลิดเพลินกับการเดินชมเมืองหรือนั่งเรือชมเมืองที่เงียบสงบด้วยความรู้สึกที่ผ่อนคลาย การเดินทางจากจุดท่องเที่ยวหนึ่งไปอีกจุดหนึ่ง จะใช้เรือที่เรียกว่า กอนโดลา (Gondola) ซึ่งนักท่องเที่ยวที่มาเยือนสามารถล่องเรือกอนโดลาไปตามตรอกซอก ซอยของเมืองเวนิส เพื่อเยี่ยมชมสถานที่ทางวัฒนธรรม สถาปัตยกรรมที่สวยงาม อาคารบ้านเรือนเก่าแก่ ที่แสดงความเป็นเอกลักษณ์ของเมืองเวนิสไว้อย่างครบถ้วน

ชาว “เวเนเซีย” เป็นคนเปิดกว้าง พร้อมทั้งจะเรียนรู้และรับรู้ศิลปะวิทยาการใหม่ ๆ ศาสตร์แขนงใหม่ ๆ โดยไม่ปิดกั้นตัวเอง ภายใต้งานใจของการนำมาปรับประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมพอดี และพอควรกับวิถีการดำรงชีวิตเป็นผลให้เวนิสกลายเป็นเมืองท่าที่สำคัญในแผนที่โลก ไคร ๆ ก็รู้จักและใฝ่ฝันว่าสักครั้งจะมาเยี่ยมชมเมืองน้ำแห่งนี้ เพราะเป็นเมืองที่มีอัตลักษณ์เฉพาะตัวชัดเจน ทั้งยังมีรูปแบบทางภูมิบ้าน, ภูมิเมืองและภูมิสังคม ที่เป็นเอกลักษณ์ติดตราตรึงใจ มีความงดงามในด้านการวางผังเมืองและรูปลักษณะทางสถาปัตยกรรม แหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญ ได้แก่

สะพานถอนหายใจ (Bridge of sighs) สะพานนี้ใช้เดินข้ามเพื่อไปเข้าคุกที่อยู่อีกฝั่ง วิวที่เห็นจากสะพานนี้จะเป็นวิวที่สวยงามของเมืองเวนิส แสงสว่างที่เห็นจากช่องสะพาน นักโทษจะให้เห็นเป็นครั้งสุดท้ายก่อนเข้าคุก และจะถอนหายใจด้วยเหตุผลนี้ เพราะรู้ตัวว่าจะไม่มีโอกาสเดินออกมาเห็นแสงสว่างอีกแล้ว ตามประวัติมีอยู่คนเดียวที่ได้ออกมาเขาคือ คาสโนว่า นักรักผู้ยิ่งใหญ่เวนิสที่คลองมากกว่า 100 คลอง จึงไม่น่าแปลกใจ ที่เวนิสมีสระพานกว่า 400 สะพาน สะพานนี้เดิมชื่อ Antonio contino's bridge สร้างในราวปี ค.ศ. 1600 สร้างข้าม Rio di palazzo เชื่อมระหว่าง Doge's prisons (ด้านขวา-เดิมเป็นศาสนสถาน) กับ Inquisitor's rooms ของพระราชวัง (ด้านซ้าย)

จัตุรัสซานมาร์โก (St. Mark's square) เริ่มก่อตั้งเป็นรูปร่างในช่วงศตวรรษที่ 12 เพื่อเป็นเกียรติแก่การประชุมของสมเด็จพระสันตะปาปาอเล็กซานเดอร์ที่สามและจักรพรรดิบาร์บารอซา ในการประชุมริโอ บาเทริโอได้กล่าวไว้ว่า คลองที่เคยตัดผ่านจัตุรัสได้ถูกถมจนเต็ม มีการก่อสร้างจัตุรัสขนาดเล็กแห่งใหม่ ตกแต่งด้วยเสาซานมาร์โกและซานโทคาโร ซึ่งเป็นนักบุญอุปถัมภ์ของ เวนิสจำนวนหลายเสา จัตุรัสแห่งนี้เป็นสักขีพยานที่สำคัญของเหตุการณ์ทางศาสนาและการเมืองของเวนิสในหลาย ๆ เรื่อง นับต่อเนื่องเป็นเวลาเกือบพันปีที่จัตุรัสได้รับเลือกให้เป็นเป็นศูนย์กลางของชีวิตทางสังคมในเวนิส

โบสถ์ซานมาร์โก (St. Mark's basilica) ที่มีโดมใหญ่ 5 โดม ตามแบบศิลปะไบแซนไทน์ มีที่ตั้งอยู่ที่จัตุรัสซานมาร์โกติดและเชื่อมกับวังดยุคแห่งเวนิส เดิมตัววัดเป็นชาเปลของประมุขผู้ครองเวนิส ตัวสิ่งก่อสร้างเป็นสิ่งก่อสร้างที่งดงาม มีการประดับประดาด้วยโมเสกแบบไบแซนไทน์ และรูปแบบของประติมากรรมที่แสดงถึงความอุดมสมบูรณ์ อำนาจ และความมั่งคั่งของเวนิส

ภาพที่ 2-2 การใช้เรือกอนโดลา (Gondola) เพื่อการท่องเที่ยวทางน้ำในเมืองเวนิส (โอเชียนสไมล์ ทัวร์, 2561)

ตารางที่ 2-10 สรุปแหล่งท่องเที่ยวทางน้ำที่สำคัญในเมืองเวนิส ประเทศอิตาลี

แหล่งท่องเที่ยว	เส้นทาง	เรือท่องเที่ยว	แหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญ	สถาปัตยกรรมที่สำคัญและความสำคัญทางประวัติศาสตร์
เวนิซ อิตาลี	เกาะเวนิส (Venice) หรือ เวเนเซีย (Venezia)	1. กอนโดลา (Gondola)	1. เมืองเวนิส	เมืองเวนิสถูกสร้างขึ้นจากการเชื่อมเกาะเล็ก ๆ จำนวนมากเข้าด้วยกันในบริเวณทะเลสาบเวนิทีย ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของทะเลแอดริอติก ในภาคเหนือของประเทศอิตาลี ทะเลสาบน้ำเค็มนี้ตั้งอยู่บริเวณชายฝั่งระหว่างปากแม่น้ำโปกับแม่น้ำปลาวิ เป็นเมืองที่มีการใช้คลองในการคมนาคมมากที่สุด มีอาคาร ร้าน บ้านเมืองตั้งริมคลอง มีเรือบริการในการเดินทางไปในที่ต่าง ๆ ของเมืองมีการบริการท่องเที่ยวชมทิวทัศน์ธรรมชาติของ 2 ฝั่งคลองโดยทางเรือ นับเป็นเมืองที่คลองมากกว่าถนนอีกเมืองหนึ่งของโล
			2. สะพานถอนหายใจ (Bridge of sighs)	สะพานที่มีเรื่องราวน่าสนใจในอดีต เมื่อนักโทษที่เดินออกจากห้องพิพากษาไปสู่คุกจะได้มีโอกาสเห็นแสงสว่างและโลกภายนอกเป็นครั้งสุดท้ายระหว่างเดินผ่านช่องหน้าต่างที่สะพานนี้ ซึ่งเชื่อมต่อกับวังดอคจ์ (Doge's palace) อันเป็นสถานที่พำนักของเจ้าผู้ครองนครเวนิสในอดีต ซึ่งนักโทษชื่อดังที่เคยเดินผ่านสะพานนี้มาแล้วคือ คลาสโนว่านักร้อง
			3. จัตุรัสซานมาร์โก (St. Mark's square)	เริ่มก่อตั้งเป็นรูปร่างในช่วงศตวรรษที่ 12 เพื่อเป็นเกียรติแก่การประชุมของสมเด็จพระสันตะปาปาอเล็กซานเดอร์ที่สามและจักรพรรดิบาร์บารอสซา ในการประชุมริโอ บาเทริโอได้กล่าวไว้ว่า คลองที่แยกตัดผ่านจัตุรัสได้ถูกถมจนเต็ม มีการก่อสร้างจัตุรัสขนาดเล็กแห่งใหม่ ตกแต่งด้วยเสาซานมาร์โกและซานโทคาโร ซึ่งเป็นนักบุญอุปถัมภ์ของเวนิสจำนวนหลายเสา จัตุรัสแห่งนี้เป็นสักขีพยานที่สำคัญของเหตุการณ์ทางศาสนาและการเมืองของเวนิสในหลาย ๆ เรื่อง นับต่อเนื่องเป็นเวลาเกือบพันปีที่จัตุรัสได้รับเลือกให้เป็นศูนย์กลางของชีวิตทางสังคมในเวนิส
			4. โบสถ์ซานมาร์โก (St. Mark's basilica)	ที่มีโดมใหญ่ 5 โดม ตามแบบศิลปะไบแซนไทน์ ตั้งอยู่ที่จัตุรัสซานมาร์โกติดและเชื่อมกับวังดยุกแห่งเวนิส เดิมตัววัดเป็นชาเปลของประมุขผู้ครองเวนิส และมีได้เป็นมหาวิหารของเมือง แต่ตั้งแต่ปี ค.ศ. 1807 เป็นต้นมาบาซิลิกาที่เป็นที่นั้งของอัครสังฆราชแห่งเวนิส ตัวสิ่งก่อสร้างเป็นสิ่งก่อสร้างที่สร้างอย่างงดงามประดับด้วยงานโมเสกแบบไบแซนไทน์ และ ประติมากรรมต่างที่แสดงถึงความอุดมสมบูรณ์ อำนาจ และ ความมั่งคั่งของเวนิส ตั้งแต่คริสต์ศตวรรษที่ 11 ก็ได้รับสมญาว่า "Chiesa d'Oro" หรือ "วัดสุวรรณ"

13.5 รูปแบบการท่องเที่ยวในแม่น้ำแซนน์ ประเทศฝรั่งเศส

ฝรั่งเศสมีสถานที่ท่องเที่ยวทางด้านวัฒนธรรมและธรรมชาติมากมายที่มีชื่อเสียง โดยสถานที่ท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียงมากของฝรั่งเศสก็คือ หอไอเฟล และพิพิธภัณฑลัฟร์ รวมถึงพระราชวังแวร์ซายส์ เป็นต้น ชาวฝรั่งเศสมีวัฒนธรรมการนอนกลางวัน จึงส่งผลให้ประเทศอานานิคมของฝรั่งเศสชอบนอนกลางวันตามไปด้วย อย่างไรก็ตามในส่วนลึกของวัฒนธรรมคล้ายคลึงกับของอังกฤษและอิตาลีซึ่งไม่สามารถแบ่งได้ชัดเจนเด่นชัด เนื่องจากชนพื้นเมืองเป็นชนผิวดำ จึงได้วัฒนธรรมตามกันมา

รูปแบบการท่องเที่ยวในแม่น้ำแซนน์ นักท่องเที่ยวจะล่องเรือที่ชื่อว่า บาโต มูซ คือการล่องเรือเพื่อเที่ยวชมเมืองปารีสของฝรั่งเศส ซึ่งจะล่องน้ำไปตามแม่น้ำแซนเพื่อชมเมืองปารีสโดยรอบ คำว่า บาโต มูซ (Bateaux mouches) นั้นเป็นคำที่มาจากชื่อเครื่องหมายทางการค้าของคอมปานี เดส บาโต มูซ (Compagnie des bateaux mouches) ซึ่งเป็นผู้ให้บริการล่องเรือในกรุงปารีส คำว่า บาโต มูซ ในภาษาฝรั่งเศสแปลว่า เรือแมลงวัน ซึ่งเป็นการใช้คำที่เข้าใจผิดอันที่จริงแล้ว เป็นการนำคำมาจากสถานที่ที่สร้างเรือ คือ บริเวร ย่านมูซ (Mouche) ในเมืองริยง (Lyon) โดยที่เรือที่นำเที่ยวนี้เป็นที่นิยมมากในปารีส เรือมีที่นั่งเยอะและจะมีบริเวณที่เปิดและปิดหลังคาให้เลือกนั่งได้ ใช้เวลาในการชมเมืองประมาณ 1 ชั่วโมง ซึ่งหลาย ๆ บริษัทมีการให้บริการอาหารกลางวัน รวมไปถึงอาหารเย็นบนเรืออีกด้วย และเนื่องจากแม่น้ำแซนตั้งอยู่ใจกลางเมืองใหญ่อย่าง ปารีส ทำให้การล่องเรือไปตามแม่น้ำนั้นได้พบกับสถานที่ที่สวยงามมากมายที่อยู่ในปารีส เช่น หอไอเฟล, มหาวิหารนอร์ทเทอดาม, สะพานอเล็กซานเดอร์ที่ 3 และ พิพิธภัณฑลัฟร์ เป็นต้น ดังนั้น การมาล่องเรือ บาโต มูซ เป็นอีกกิจกรรมหนึ่งสำหรับคนที่มาเที่ยวฝรั่งเศสจะต้องแวะเวียนมา

หอไอเฟล (Eiffel tower) เป็นหนึ่งในสิ่งก่อสร้างที่โด่งดังที่สุดแห่งหนึ่งของโลก และเป็นสัญลักษณ์ของกรุงปารีส โครงสร้างเหล็กตั้งอยู่บนชองปี เดอ มาร์ส์ บริเวณแม่น้ำแซน ในกรุงปารีส สร้างโดยตั้งชื่อตามสถาปนิกผู้ออกแบบ "กุस्ताฟ ไอเฟล" ในปี พ.ศ. 2549 หอไอเฟลมีความสูง 324 เมตร ถ้าวรวมเสาอากาศสูง 24 เมตร ซึ่งก็สูงเท่ากับตึก 81 ชั้น หอไอเฟลสร้างเสร็จในปี พ.ศ. 2432 และได้กลายเป็นสิ่งก่อสร้างที่สูงที่สุดในโลกแทนที่อนุสาวรีย์วอชิงตัน

มหาวิหารนอเทรอดาม (Cathédrale notre dame de Paris) เป็นมหาวิหารสมัยกอธิคตั้งอยู่ทางฝั่งตะวันออกของกรุงปารีส ถือได้ว่าเป็นวัดที่สวยงามที่สุดในลักษณะกอธิคแบบฝรั่งเศส วัดนี้ได้รับการบูรณปฏิสังขรณ์โดยเออแซน วียอเลต์ เลอ คูเรเริ่มสร้างเมื่อปี ค.ศ. 1163 ระหว่างรัชสมัยของพระเจ้าหลุยส์ที่ 7 เริ่มการก่อสร้างทางด้านหน้าหรือด้านตะวันตก ซึ่งมีหอคอยสองหอเมื่อราวปี ค.ศ. 1200 ก่อนที่จะสร้างโถงกลางของตัววัดเสร็จ วัดนี้มีสถาปนิกหลายคนที่มีส่วน

ในการก่อสร้าง จะเห็นได้จากความเปลี่ยนแปลงของรูปทรงไปตามสมัยนิยมของสถาปนิก เป็นต้นว่าหอสองหอทางด้านตะวันตกจะไม่เท่ากัน

สะพาน Pont Alexandre III เป็นหนึ่งในสะพานที่ได้รับการยอมรับว่าสวยที่สุดในปารีส สะพานถูกออกแบบในสไตล์อาร์ทนูโว ตรงกลางสะพานตกแต่งด้วยโคมไฟ ตัวคิวดึง ทูตสวรรค์ ส่วนเชิงสะพานทั้ง 2 ฝั่งจะมีเสาหินสูงและบนยอดมีรูปปั้นคนขี่เพกาซัสสีทองสวยงาม สะพานถูกสร้างขึ้นในช่วงปี ค.ศ. 1896-1900

พิพิธภัณฑ์ลูฟวร์ (Chateau de versailles) เป็นพิพิธภัณฑ์ทางศิลปะตั้งอยู่ในกรุงปารีส ประเทศฝรั่งเศส เป็นพิพิธภัณฑ์ที่มีชื่อเสียงที่สุดและความเก่าแก่ที่สุดของโลก ตัวอาคารเดิมเคยเป็นพระราชวังหลวงมาก่อน โดยปัจจุบันเป็นสถานที่เก็บรักษาผลงานทางศิลปะและสถานที่จัดแสดงศิลปะที่มีความสำคัญในระดับโลกมากมาย

ภาพที่ 2-3 การท่องเที่ยวในแม่น้ำแซนน์โดยเรือบาโต มูซ (Bateaux mouches) (มีทาวีทัวร์, 2561)

ตารางที่ 2-11 สรุปแหล่งท่องเที่ยวในแม่น้ำแซนน์ ประเทศฝรั่งเศส

แหล่งท่องเที่ยว	เส้นทาง	เรือนำเที่ยว	แหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญ	สถาปัตยกรรมที่สำคัญและความสำคัญทางประวัติศาสตร์
แม่น้ำแซนน์ ฝรั่งเศส	Paris bateaux- mouches	1. บาโต มูช (Bateaux mouches)	1. มหาวิหารนอเทรอดาม (Cathédrale notre dame de Paris)	เป็นมหาวิหารสมัยกอธิค ตั้งอยู่ทางฝั่งตะวันออกของกรุงปารีส ถือได้ว่าเป็นวัดที่สวยงามที่สุดในลักษณะกอธิคแบบฝรั่งเศส วัดนี้ได้รับการบูรณปฏิสังขรณ์โดยออลแซน ฌ็องเลต์ เลอ ดูคเริ่มสร้างเมื่อปี ค.ศ. 1163 ระหว่างรัชสมัยของพระเจ้าหลุยส์ที่ 7 เริ่มการก่อสร้างทางด้านหน้าหรือด้านตะวันตก ซึ่งมีหอคอยสองหอ เมื่อราวปี ค.ศ. 1200 ก่อนที่จะสร้างโถงกลางของตัววัดเสร็จ วัดนี้มีสถาปนิกหลายคนที่มีส่วนในการก่อสร้าง จะเห็นได้จากความเปลี่ยนแปลงของรูปทรงไปตามสมัยนิยมของสถาปนิก เป็นต้นว่าหอคอยสองหอทางด้านตะวันตกจะไม่เท่ากัน
			2. พิพิธภัณฑ์ออร์แซย์ (Musée d'orsay)	ถูกสร้างขึ้นเมื่อ ค.ศ. 1900 ภายหลังได้รับการปรับปรุงให้มีความสวยงามมากขึ้นและใช้เป็นสถานที่เก็บรวบรวมผลงานศิลปะอิมเพรสชันนิสม์ และศิลปะอิมเพรสชันนิสม์สมัยหลังของศิลปินหลายท่าน ซึ่งผลงานหลายชิ้นเคยถูกจัดแสดงในพิพิธภัณฑ์ศิลปะร่วมสมัย (Galerie nationale du jeu du paume) ก่อนพิพิธภัณฑ์แห่งนี้จะเปิดให้เข้าชมได้ในปี ค.ศ. 1986
			3. หอไอเฟล (Eiffel tower)	เป็นหนึ่งในสิ่งก่อสร้างที่โด่งดังที่สุดแห่งหนึ่งของโลก และเป็นสัญลักษณ์ของกรุงปารีส โครงสร้างเหล็กตั้งอยู่บนชองปี เดอ มาร์ส์ บริเวณแม่น้ำแซน ในกรุงปารีส สร้างโดยตั้งชื่อตามสถาปนิกผู้ออกแบบ "กุस्ताฟ ไอเฟล" ในปี พ.ศ. 2549 หอไอเฟลมีความสูง 324 เมตร ถ้าวรวมเสาอากาศสูง 24 เมตร ซึ่งก็สูงเท่ากับตึก 81 ชั้น หอไอเฟลสร้างเสร็จในปี พ.ศ. 2432 และได้กลายเป็นสิ่งก่อสร้างที่สูงที่สุดในโลกแทนที่อนุสาวรีย์อองซังตัน
			4. พิพิธภัณฑ์ลูฟวร์ (Chateau de versailles)	ได้รับการออกแบบโดยสถาปนิกชาวฝรั่งเศส-อเมริกันชื่อ อ็องโท เอ็มเมต เป็ พิพิธภัณฑ์ลูฟวร์เป็นพิพิธภัณฑ์ทางศิลปะตั้งอยู่ในกรุงปารีส ประเทศฝรั่งเศส พิพิธภัณฑ์ลูฟวร์เป็นพิพิธภัณฑ์ที่มีชื่อเสียงที่สุด และยังเป็นพิพิธภัณฑ์ที่มีความเก่าแก่ที่ใหญ่ที่สุดแห่งหนึ่งของโลก เปิดให้สาธารณะชนเข้าชมเมื่อปี พ.ศ. 2336 มีประวัติความเป็นมายาวนานตั้งแต่สมัยราชวงศ์กาเปเชียง ตัวอาคารเดิมเคยเป็นพระราชวังหลวง ซึ่งปัจจุบันเป็นสถานที่ที่จัดแสดงและเก็บรักษาผลงานทางศิลปะที่ทรงคุณค่าระดับโลกเป็นจำนวนมาก
			5. แกรนด์พาเลซ (Grand palais)	สถานที่จัดแสดงนิทรรศการ ขนาดยักษ์ สร้างขึ้นในปี ค.ศ. 1900 ตั้งอยู่ ณ กรุงปารีส โดม แกรนด์พาเลซ สร้างจากโครงเหล็กและแก้ว ถือ สถาปัตยกรรมแก้ว ที่ใหญ่ที่สุดในโลก หลังจาก Crystal palace ใน London ถูกทำลายจากไฟไหม้ เมื่อปี ค.ศ. 1936 แกรนด์พาเลซ เคยถูกปิดปรับปรุงเป็นเวลากว่า 10 ปี เนื่องจากอุบัติเหตุกระจกหลังคาตกลงมา ในปี ค.ศ. 1993 ก่อนจะกลับมาเปิดให้บริการได้ส่วนหนึ่งในปี ค.ศ. 2004 และส่วนที่เหลือในปี ค.ศ. 2007

ตารางที่ 2-11 (ต่อ)

แหล่งท่องเที่ยว	เส้นทาง	เรือ่น่าเที่ยว	แหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญ	สถาปัตยกรรมที่สำคัญและความสำคัญทางประวัติศาสตร์
แม่น้ำแซนน์ ฝรั่งเศส	Paris bateaux- mouches	1. บาโต มูซ (Bateaux mouches)	6. สะพาน Pont Alexandre III	เป็นหนึ่งในสะพานที่ได้รับการยอมรับว่าสวยที่สุดในปารีส สะพานถูกออกแบบในสไตล์อาร์ทนูโว ตรงกลางสะพานตกแต่งด้วยโคมไฟ ตัวลวดลาย หูดสวรรค์ ส่วนเชิงสะพานทั้ง 2 ฝั่งจะมีเสาหินสูงและบนยอดมีรูปปั้นคนขี่เพกาซัสสีทองสวยงาม สะพานถูกสร้างขึ้นในช่วงปี ค.ศ. 1896-1900
			7. จัตุรัสคองคอร์ด (Place de la concorde)	เป็นจัตุรัสที่กว้างใหญ่ที่สุดในกรุงปารีส สร้างในสมัยพระเจ้าหลุยส์ที่ 15 นอกจากโอเบลิสก์สูง 23 เมตร อายุกว่า 3,000 ปี และจัตุรัสคองคอร์ด ยังสถานที่ที่เป็นลานประหารชีวิตพระเจ้าหลุยส์ที่ 16 และ พระนางมารีอังตัวเนตด้วยเครื่องกิโยติน
			8. ปาแลเดอชาโย (Palais de chaillot)	สร้างขึ้นเพื่อใช้จัดงานนิทรรศการ Exposition internationale des arts et techniques dans la vie moderne ซึ่งจัดขึ้น ณ กรุงปารีส เมื่อ 25 พฤษภาคม ค.ศ. 1937-25 พฤศจิกายน ค.ศ. 1937 โดยสร้างในรูปแบบของสถาปัตยกรรมแบบฟื้นฟูคลาสสิก (Neo-classic)
			9. กงซีแยร์เมอริ (ฝรั่งเศส: Conciergerie)	กงซีแยร์เมอริได้ถูกใช้เป็นพระราชวังหลวงของกษัตริย์ฝรั่งเศสในช่วงศตวรรษที่ 10 ถึงศตวรรษที่ 13 ในช่วงการปฏิวัติฝรั่งเศส ตัวพระราชวังได้ถูกใช้เป็นเรือนจำเพื่อคุมขังนักโทษ เพื่อรอการประหารโดยกิโยติน ในปัจจุบันตัวอาคารเป็นพื้นที่หนึ่งของศาลฎีก
			10. ออแตลเดอวีล (Hôtel de ville)	เป็นศาลาว่าการกรุงปารีสและยังใช้เป็นจวนผู้ว่าราชการกรุงปารีสและใช้เป็นห้องจัดงานต่าง ๆ ด้วย ปี ค.ศ. 1533 พระเจ้าฟร็องซัวที่ 1 แห่งฝรั่งเศส ได้ก่อสร้างอาคารหลังใหม่ทดแทนอาคารหลังเดิม (Maison aux piliers-house of pillars) เพื่อแสดงถึงความยิ่งใหญ่ของกรุงปารีส

13.6 รูปแบบการท่องเที่ยวในช่องแคบบอสฟอรัส ประเทศตุรกี

ช่องแคบบอสฟอรัส ถือเป็นหนึ่งในช่องแคบเลื่องชื่ออันดับต้น ๆ ของโลก เป็นพรมแดนธรรมชาติที่แบ่งอิสตันบูลออกจากยุโรปและเอเชีย ซึ่งเป็นช่องแคบที่เชื่อมต่อกับทะเลดำ (The black sea) เข้ากับทะเลมาร์มาร่า (Sea of marmara) ความยาวทั้งสิ้นประมาณ 32 กิโลเมตร ความกว้างตั้งแต่ 500 เมตร จนถึง 3 กิโลเมตร ถือว่าสุดขอบของทวีปยุโรปและสุดขอบของทวีปเอเชียมาพบกันที่นี่ นอกจากความสวยงามแล้วช่องแคบบอสฟอรัสยังเป็นจุดยุทธศาสตร์ที่สำคัญยิ่งในการป้องกันประเทศตุรกีตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน เพราะมีป้อมปืนตั้งเรียงรายอยู่ตามช่องแคบเหล่านี้ ในปี ค.ศ. 1973 มีการเปิดใช้สะพานบอสฟอรัส ซึ่งทำให้เกิดการเดินทางไปมาระหว่างฝั่งเอเชียและยุโรปสะดวกมากขึ้น ซึ่งวันนี้ช่องแคบบอสฟอรัสยังเป็นหนึ่งในสถานที่ท่องเที่ยวที่สำคัญของอิสตันบูลที่นักท่องเที่ยวไม่ควรพลาด สำหรับจุดที่น่าสนใจของช่องแคบบอสฟอรัสคือสะพานข้ามช่องแคบที่มีอยู่สองสะพานด้วยกัน สะพานแรกสะพานบอสฟอรัส เริ่มสร้างในปี ค.ศ. 1970 เพื่อเชื่อมสองทวีปเข้าด้วยกัน ส่วนอีกสะพานหนึ่งคือสะพานสุลต่านเมห์เหม็ดผู้พิชิต ที่สร้างในปี ค.ศ. 1988 ตั้งอยู่ในบริเวณส่วนที่แคบที่สุดของช่องแคบแห่งนี้

รูปแบบการท่องเที่ยวในช่องแคบบอสฟอรัส นักท่องเที่ยวจะใช้บริการเรือเฟอร์รี่ล่องไปตามช่องแคบเพื่อเยี่ยมชมสถานที่ท่องเที่ยวที่สวยงามทางประวัติศาสตร์ เส้นทางยอดนิยมเป็นเรือเฟอร์รี่จากท่าเรือเอมิโนนู ไป อนาโกลู คาวาอือ เรือจอดป้ายแรกที่เบซิคตัสหรือพิพิธภัณฑสถานเรือ (ฝั่งยุโรป) ผ่านพระราชวัง โดลมาบาเซ ถัดมาคือพระราชวังชีราอาน เคยเป็นที่ประทับของสุลต่าน अबดุลอาซิซ ถูกไฟไหม้ในทศวรรษ 1920 ปัจจุบันเป็นโรงแรมชีราอานโฮเทล เคมปินสกีอันเลิศหรู ตรงข้ามกันเป็นฝั่งเอเชียที่เรียกว่า เฟดิ อาห์เมด ปาซา ฮาลี เรียงรายไปด้วยเรือนไม้ถูกร้อน และสถานทูตต่างชาติในยุคออตโตมัน ใต้สะพานบอสฟอรัสฝั่งยุโรปเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีสีสัน ทั้งหอศิลป์ บาร์ ร้านอาหารมีระดับ บริเวณนี้ในอดีตเป็นหมู่บ้านออร์ตาเคย์ ถัดมาคือ เบย์เลอร์เบชี ชาราฮี ตำแหน่งเล็กขนาด 30 ห้อง ของสุลต่าน अबดุลอาซิซ จากนั้นเรือจะล่องสู่ย่านชานเมืองที่สงบและมีเสน่ห์แบบโบราณ อย่าง คานลิจา ที่มีโยเกิร์ตอร่อยขึ้นชื่อ อาร์นาวูตเคย์ (หมู่บ้านอัลบาเนีย) และอานาโกลูฮารี (ปราสาทอนาโกลเลีย) ที่อยู่บนฝั่งเอเชีย ส่วนที่อยู่เอียงกันบนฝั่งยุโรปเป็น รุเมลีฮารี (ปราสาทเรซ หรือปราสาทเครื่องตัดคอ) ที่สร้างโดยสุลต่านเมห์เหม็ด แหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญได้แก่

พระราชวัง โดลมาบาเซ (Dolmabahce palace) พระราชวังที่สะท้อนให้เห็นถึงความเจริญอย่างสูงสุดทั้งทางวัฒนธรรมและทางวัตถุของจักรวรรดิออตโตมัน ซึ่งได้แผ่ขยายอำนาจออกไปอย่างกว้างขวาง พระราชวังแห่งนี้สร้างโดย สุลต่าน अबดุล เมอซิท ในปี ค.ศ. 1843 ใช้เวลาก่อสร้างทั้งสิ้น 12 ปี เพราะความที่สุลต่านทรงเป็นผู้คลั่งไคล้ยุโรปอย่างสุดขอบ ดังนั้นไม่ว่าจะเป็นศิลปะ วัฒนธรรม การดำรงชีวิต ตลอดจนการทหาร ล้วนคัดลอกมาจากตะวันตกทั้งสิ้น พระราชวัง

แห่งนี้ออกแบบโดยสถาปนิกผู้ใจชาวอามะเนียน ชื่อ บัลซัน เป็นศิลปะผสมผสานของยุโรปและ ตะวันออกที่ได้รับการตกแต่งอย่างสวยงาม ภายนอกพระราชวังประดับตกแต่งด้วยสวนไม้ดอก รัย ล้อมพระราชวังซึ่งอยู่เหนืออ่าวเล็ก ๆ ของช่องแคบบอสฟอรัส ภายในประกอบด้วยห้องต่าง ๆ ตกแต่งด้วยโคมระย้า บันไดลูกกรง แก้วเจียรไน และ โคมไฟมหึมาหนัก 4.5 ตัน ซึ่งแขวนไว้อย่าง โดดเด่นในห้องห้องพระโรงใหญ่

พระราชวังทอปกาปี (Topkapi palace) ซึ่งสร้างในสมัยสุลต่านเมห์เมดที่ 2 ภายหลังที่ ทรงตีกรุงคอนสแตนติโนเปิล หรือ อิสตันบูลในปัจจุบันได้แล้ว ทรงมีพระราชประสงค์ที่จะให้เมือง นี้เป็นศูนย์กลางของอาณาจักรออตโตมัน จึงโปรดให้มีการสร้างพระราชวังนี้ขึ้นเป็นที่ประทับอย่าง ถาวร พระราชวังทอปกาปีนี้มีอาณาบริเวณกว้างใหญ่กินเนื้อที่เกือบ 700,000 ตารางเมตร ล้อมรอบ ด้วยกำแพงสูงตามแนวฝั่งทะเลมาร์มาร่า ภายในพระราชวังทอปกาปีกลายเป็นพิพิธภัณฑ์สถาน แห่งชาติที่ใช้เก็บมหาสมบัติอันล้ำค่า

ช่องแคบบอสฟอรัส (Bosphorus strait) ช่องแคบเชื่อมทะเลดำเข้ากับทะเลมาร์มาร่า มีความยาวทั้งสิ้นประมาณ 32 กิโลเมตร และกว้างตั้งแต่ 500 เมตร จนถึง 3 กิโลเมตร ถือว่าสุดขอบ ของทวีปยุโรปและทวีปเอเชียมาพบกันที่นี่ นอกจากมีความสวยงามแล้วยังเป็นจุดยุทธศาสตร์สำคัญ ในการป้องกันตุรกีด้วย เพราะมีป้อมปืนตั้งเรียงรายอยู่ตามช่องแคบเหล่านี้ กระทั่งถึงยุคของการ นำเอาเรือปืนใหญ่มาใช้ และไม่เคยปรากฏว่ากรุงอิสตันบูลถูกล้อมจนเสียหายอย่างหนักมาก่อนเลย ทั้งที่เป็นเพราะป้อมปืนดังกล่าวนี้เอง ในปี ค.ศ. 1973 เปิดใช้สะพานบอสฟอรัสทำให้เกิดการ เดินทางไปมาระหว่างฝั่งเอเชียและยุโรปสะดวกมากขึ้น

พระราชวังชีราอาน เคยเป็นที่ประทับของสุลต่านอับดุลอาซิซ ถูกไฟไหม้ในทศวรรษ 1920 ปัจจุบันเป็นโรงแรมชีราอาน โฮเทล เคมปินสกี อันเลิศหรู รวมถึงปราสาทเรซซ ที่สร้างโดย สุลต่านเมห์เมด ผู้พิชิต ปราสาททั้งสองดูงามแปลกตาและไม่ค่อยน่ากลัว แต่ในอดีตคือเคยใช้เป็น ที่บัญชาการและติดตั้งอาวุธยุทโธปกรณ์ในการตัดความ ช่วยเหลือที่กรุงคอนสแตนติโนเปิลจะได้รับ เพื่อจะปิดล้อมกรุงในปี ค.ศ. 1453

ตารางที่ 2-12 สรุปแหล่งท่องเที่ยวในช่องแคบบอสฟอรัสประเทศตุรกี

แหล่งท่องเที่ยว	เส้นทาง	เรือนำเที่ยว	แหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญ	ความสำคัญทางประวัติศาสตร์
ช่องแคบบอสฟอรัส ตุรกี	เอมิโนนูไป-อนา โกลู-กาวาอือ	1. Cruise along the bosporus 2. Turyol	1. พระราชวังโดลมาบาซ เช่น Dolmabahce palace	พระราชวังที่สะท้อนให้เห็นถึงความเจริญอย่างสูงสุดทั้งทางวัฒนธรรมและทางวัตถุของจักรวรรดิออตโตมัน ซึ่งได้แผ่ขยายอำนาจออกไปอย่างกว้างขวาง พระราชวังแห่งนี้สร้างโดย สุลต่าน อับดุล เมอซิท ในปี ค.ศ. 1843 ใช้เวลาก่อสร้างทั้งสิ้น 12 ปี เพราะความที่สุลต่านทรงเป็นผู้คลั่งไคล้ยุโรปอย่างสุดขอบ ดังนั้นไม่ว่าจะเป็นศิลปะ วัฒนธรรม การดำรงชีวิต ตลอดจนการทหาร ล้วนคัดลอกมาจากตะวันตกทั้งสิ้น พระราชวังแห่งนี้ออกแบบโดยสถาปนิกผู้ใจชาวอามเนี่ยน ชื่อ บัลซัน เป็นศิลปะผสมผสานของยุโรปและตะวันออกที่ได้รับการตกแต่งอย่างสวยงาม ภายนอกพระราชวังประดับตกแต่งด้วยสวนไม้ดอกไม้ประดับ พระราชวังซึ่งอยู่เหนืออ่าวเล็ก ๆ ของช่องแคบบอสฟอรัส ภายในประกอบด้วยห้องต่าง ๆ ตกแต่งด้วยโคมระย้า บันได ลูกกรง แก้วเจียรไน และ โคมไฟมหึมาหนัก 4.5 ตัน ซึ่งแขวนไว้อย่างโดดเด่นในห้องท้องพระโรงใหญ่
			2. พระราชวังทอปกาปี Topkapi palace	ซึ่งสร้างในสมัยสุลต่านเมห์เมดที่ 2 หรือ เมห์เมดผู้พิชิต ภายหลังที่ทรงตีกรุงคอนสแตนติโนเปิล หรือ อิสตันบูลในปัจจุบันได้แล้ว ทรงมีพระราชประสงค์ที่จะให้เมืองนี้เป็นศูนย์กลางของอาณาจักรออตโตมัน จึงโปรดให้มีการสร้างพระราชวังนี้ขึ้นเป็นที่ประทับอย่างถาวร พระราชวังทอปกาปีนี้มีอาณาบริเวณกว้างใหญ่กินเนื้อที่เกือบ 700,000 ตารางเมตร ล้อมรอบด้วยกำแพงสูงตามแนวฝั่งทะเลมาร์มาร่า ภายในพระราชวังทอปกาปีกลายเป็นพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติที่ใช้เก็บมหาสมบัติอันล้ำค่า
			3. ช่องแคบบอสฟอรัส (Bosphorus strait)	ช่องแคบเชื่อมทะเลดำเข้ากับทะเลมาร์มาร่า มีความยาวทั้งสิ้นประมาณ 32 กม. และกว้างตั้งแต่ 500 เมตร จนถึง 3 กิโลเมตร ถือว่าสุดขอบของทวีปยุโรปและทวีปเอเชียมาพบกันที่นี่ นอกจากนี้ความสวยงามแล้วยังเป็นจุดยุทธศาสตร์สำคัญในการป้องกันตุรกีด้วย เพราะมีป้อมปืนตั้งเรียงรายอยู่ตามช่องแคบเหล่านี้ กระทั่งถึงยุคของการนำเอาเรือปืนใหญ่มาใช้ และไม่เคยปรากฏว่ากรุงอิสตันบูลถูกล้อมจนเสียหายอย่างหนักมาก่อนเลย ทั้งที่เป็นเพราะป้อมปืนดังกล่าวนี้เอง ในปี ค.ศ. 1973 เปิดใช้สะพานบอสฟอรัสทำให้เกิดการเดินทางไปมาระหว่างฝั่งเอเชียและยุโรปสะดวกมากขึ้น
			4. พระราชวังชีราอาน	เคยเป็นที่ประทับของสุลต่านอับดุลฮาซิช ถูกไฟไหม้ในทศวรรษ 1920 ปัจจุบันเป็นโรงแรมชีราอาน โฮเทล เคมปินสกี อันเลิศหรู
			5. ปราสาทเชรช	ที่สร้างโดยสุลต่านเมห์เมด ผู้พิชิต ปราสาททั้งสองดูงามแปลกตาและไม่ค่อยน่ากลัว แต่ในอดีตคือเคยใช้เป็นที่บัญชาการและติดตั้งอาวุธยุทธโปกรณ์ในการตัดความ ช่วยเหลือที่กรุงคอนสแตนติโนเปิลจะได้รับ เพื่อจะปิดล้อมกรุงในปี ค.ศ. 1453

13.7 รูปแบบของการท่องเที่ยวทางน้ำของไทย

การท่องเที่ยวทางน้ำเป็นรูปแบบหนึ่งของการท่องเที่ยวที่ใช้เส้นทางน้ำเป็นสื่อกลาง การท่องเที่ยว ซึ่งอาจเป็นเพียงเส้นทางคมนาคมหรือเป็นการท่องเที่ยวที่จัดกิจกรรมเพื่อความสนุกสนานเพลิดเพลินด้วยก็ได้ โดยสามารถให้ความหมายของแหล่งท่องเที่ยวทางน้ำคือ แหล่งท่องเที่ยวประเภทต่าง ๆ ซึ่งตั้งอยู่ในลำน้ำหรือบนสอง ฟากฝั่งของลำน้ำ หรือมองเห็นได้จาก พาหนะเดินทาง เช่น บ้าน วัด เป็นต้น รูปแบบการเดินทางท่องเที่ยวทางน้ำ สามารถจำแนกได้ 3 ลักษณะ ตามเงื่อนไขต่าง ๆ ดังนี้ (UNWTO, 2014)

ก. การท่องเที่ยวที่กำหนดตามคาบเวลาการท่องเที่ยว ได้แก่ การท่องเที่ยวคาบเวลายาว การท่องเที่ยวคาบเวลาสั้น และการท่องเที่ยวแบบเข้าไปเยือนกลับดังที่ UNWTO เรียกว่า Excursion หรือทัศนจร การพักผ่อนอาจพักบนเรือหรือแพ หรือแวะขึ้นบกระหว่างทาง (UNWTO, 2014)

ข. การท่องเที่ยวที่กำหนดตามลักษณะของการเดินทาง ได้แก่ การเดินทางโดยใช้เรือ ตลอดสายการเดินทาง โดยใช้เรือเฉพาะช่วง และการเดินทางทางน้ำซึ่งต่อเนื่องกับการเดินทางโดยวิธีอื่น ๆ

ค. การท่องเที่ยวที่กำหนดตามลักษณะของพาหนะ ได้แก่ การเดินทางโดยเรือหางยาว เรือเร็ว (ควาน) เรือน้ำเที่ยวในแม่น้ำ เรือลาก แพลก เป็นต้น ซึ่งลักษณะพาหนะแต่ละอย่างจะสนอง วัตถุประสงค์และให้บรรยากาศที่แตกต่างกันด้วย

นอกจากการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (2550) ยังได้แบ่งรูปแบบการท่องเที่ยวทางน้ำ ออกเป็นอีก 2 ลักษณะ คือ

ก. การสัญจรทางน้ำเพื่อการเดินทางของคนภายในท้องถิ่น

ข. การสัญจรทางน้ำเพื่อการท่องเที่ยว เช่น การชมเมือง

การเดินทางเพื่อไปชมสถานที่ การชมเมืองจากแม่น้ำลำคลอง เป็นที่นิยมสำหรับ นักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศ เนื่องจากอากาศเย็นสบาย และยังสามารถเห็นวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของชาวบ้านด้วย เช่น การซักผ้า การเล่นน้ำของเด็ก การเร่ขาย ของตามลำน้ำ ซึ่งเป็นสิ่งดึงดูดความสนใจของนักท่องเที่ยว โดยเฉพาะนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ เนื่องจากเป็นรูปแบบของวิถีชีวิตที่แตกต่างจากหลายประเทศ

องค์ประกอบของการท่องเที่ยวทางน้ำ

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (2550) กล่าวว่า การท่องเที่ยวทางน้ำมีองค์ประกอบ พื้นฐานของการท่องเที่ยวโดยทั่วไป คือ ทรัพยากรการท่องเที่ยวและนักท่องเที่ยว นอกจากนี้ยัง ประกอบด้วยลักษณะที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัว คือ การใช้เรือเป็นพาหนะในการเดินทางและมีลำน้ำเป็นเส้นทางสัญจร ซึ่งมีรูปแบบแตกต่างกันไปตามระยะเวลาที่ขึ้นอยู่กับระยะทางของเส้นทาง

การท่องเที่ยว นอกจากนี้ ระยะเวลาของการท่องเที่ยวทางน้ำยังขึ้นกับวัตถุประสงค์ของการเดินทาง เช่น ถ้านักท่องเที่ยวต้องการเพียงเพื่อเยี่ยมชมแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ อย่างฉาบฉวย ระยะเวลาในการเดินทางจะค่อนข้างสั้น แต่ถ้านักท่องเที่ยวต้องการสัมผัสธรรมชาติสองฝั่งสองฝั่งลำน้ำแบบดื่มด่ำ รวมถึงการใช้ชีวิตบนเรือ ระยะเวลาในการเดินทางก็จะยาวนานขึ้น องค์ประกอบสำคัญของการท่องเที่ยวทางน้ำ แบ่งได้เป็น

ก. แหล่งท่องเที่ยว หมายถึง สถานที่หรือบริเวณที่มีเหตุจูงใจให้นักท่องเที่ยวที่ต้องการที่จะเดินทางท่องเที่ยวเพื่อชม สัมผัส หรือประกอบกิจกรรมตามวัตถุประสงค์เช่นการชม

โบราณสถาน การสัมผัสวิถีชีวิตของชาวบ้านริมน้ำ เป็นต้น

ข. บรรยากาศและทัศนียภาพ ลำน้ำ เนื่องจากการท่องเที่ยวทางน้ำได้หมายถึงการเดินทางจากจุดหนึ่งไปอีกจุดหนึ่งเท่านั้น แต่นักท่องเที่ยวสามารถสัมผัสและรับรู้รู้สึกประทับใจได้จากทัศนียภาพสองฟากฝั่งอันเป็นการใช้ประโยชน์จากลำน้ำได้ตลอดระยะเวลาการเดินทางทางน้ำ การท่องเที่ยวทางน้ำควรให้ความสำคัญกับทัศนียภาพริมน้ำตามแม่น้ำลำคลองที่นักท่องเที่ยวเดินทางผ่านด้วย

ค. การบริการ คือ ลักษณะของยานพาหนะ การอำนวยความสะดวกบนเรือ การให้ข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้องโดยมีมัคคุเทศก์ และการสร้างกิจกรรมเพื่อทดแทนความเบื่อหน่ายให้นักท่องเที่ยวในระหว่างการเดินทาง พาหนะที่ใช้สัญจรทางน้ำในปัจจุบันมีหลายลักษณะ เช่น เรือพาย เรือหางยาว และเรือที่ใช้น้ำมันขนาดใหญ่ ซึ่งเรือแต่ละแบบจะมีข้อดีและข้อเสียต่างกันไป

การกำหนดเส้นทางท่องเที่ยว

ก. ลักษณะของเส้นทางท่องเที่ยว เส้นทางท่องเที่ยว (Tourism route) เป็นแนวทางการสัญจรที่กำหนดขึ้นสำหรับนักท่องเที่ยว เพื่อให้สามารถพบเห็นหรือเข้าชมจุดที่น่าสนใจตามแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ ได้ง่าย สะดวก ปลอดภัย ได้รับความรู้ และความเพลิดเพลินจากการใช้เส้นทางที่จัดทำขึ้น ซึ่งเส้นทางสำหรับนักท่องเที่ยวอาจเป็นการใช้เส้นทางร่วมกับเส้นทางสัญจรปกติของคนท้องถิ่น หรืออาจเป็นการกำหนดเส้นทางขึ้นมาใหม่เฉพาะเป็นพิเศษสำหรับนักท่องเที่ยวก็ได้ (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2550)

ข. การสำรวจเส้นทางเพื่อการจัดนำเที่ยว การสำรวจเส้นทางเพื่อการท่องเที่ยวในขั้นต้นจะต้องสำรวจสภาพภูมิศาสตร์และภูมิประเทศของแหล่งท่องเที่ยวและบริเวณใกล้เคียง สิ่งสำคัญที่ต้องนำมาพิจารณาประกอบ ได้แก่ แหล่งท่องเที่ยว การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว ร้านอาหาร ร้านขายของที่ระลึก และที่พัก และช่วงเวลาการเดินทางที่เหมาะสม

พาหนะสำหรับการท่องเที่ยวทางน้ำ

พาหนะที่ใช้สัญจรทางน้ำในปัจจุบันมีหลายลักษณะ เช่น เรือพาย เรือหางยาว และเรือที่ใช้น้ำมันขนาดใหญ่ ซึ่งเรือแต่ละแบบจะมีข้อดีและข้อเสียต่างกันไป เรือหางยาวจะมีข้อดีคือเป็นที่สนใจของนักท่องเที่ยว โดยเฉพาะนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ เนื่องจากไม่สามารถพบเห็นได้ในประเทศอื่น แต่ก็มีข้อเสียในเรื่องของเสียงที่ดังมาก รวมถึงการทำลายสิ่งแวดล้อมเนื่องจากคลื่นที่เกิดจากความเร็วของเรือด้วย ส่วนเรือที่ใช้้ำมันขนาดใหญ่มีข้อเสียในเรื่องความดังของเสียงที่ทำลายความเงียบสงบของพื้นที่ริมน้ำ และขนาดที่ใหญ่ไม่สามารถล่องเข้าไปในลำคลองขนาดเล็ก พาหนะหลักที่ใช้เพื่อการเดินทางท่องเที่ยวทางน้ำ 7 ประเภท คือ (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2550)

ก. เรือโดยสารข้ามฟาก (Ferry) เป็นบริการขนส่งผู้โดยสารที่เดินทางไปมาระหว่างฝั่งของแม่น้ำ ระยะทางวิ่งสั้น ๆ เน้นการขนส่งผู้โดยสาร

ข. เรือควานเลียบแม่น้ำ ส่วนใหญ่เป็นกิจการของเอกชน มีเส้นทางวิ่งที่แน่นอนตายตัว เพราะเป็นการสัมปทานเส้นทางจากภาครัฐ

ค. เรือหางยาว ลักษณะของเรือเป็นเรือเพลลาใบจักรยาว มีจำนวน 24-40 ที่นั่งต่อลำ เส้นทางของเรือหางยาวจะเป็นเส้นทางติดตอระหว่างพื้นที่ส่วนที่อยู่ลึกเข้าไปที่เรือชนิดอื่น ๆ ไม่สามารถเข้าถึงได้ โดยเฉพาะส่วนที่ยังไม่มีระบบถนนที่ดีติดต่อกับท่าเรือริมฝั่งแม่น้ำ

ง. เรือ Rice barge หรือเรือกระแชง หรือเรือต้อ ใช้เป็นเรือบรรทุกสินค้า เช่น ข้าว ทราย ไม่มีเครื่องยนต์ในตัว ต้องใช้เรือที่มีเครื่องยนต์ เช่น เรือหางยาวหรือเรือสองตอนเป็นเรือลากจูง ต่อมาเรือกระแชงขนาดกลางถูกนำมาดัดแปลงเพื่อใช้บรรทุกนักท่องเที่ยวแทน มีหลังคาผ้าใบเลื่อนขึ้นลงได้ใช้กันฝนและแดด เรือประเภทนี้มีความกว้างไม่เกิน 6 เมตร จุผู้โดยสารได้ไม่เกิน 30 คน ต่อมามีการนำเรือกระแชงขนาดใหญ่ มาดัดแปลงเป็นเรือท่องเที่ยว

จ. เรือท่องเที่ยวแบน หรือเรือสองตอน หรือเรือเสต็ป เป็นเรือเล็กท่องเที่ยวแบนติดเครื่องยนต์ ตั้งแต่ 2-4 สูบขึ้นไป และมีหางเสือเหมือนเรือหางยาว จุคนได้ตามขนาดของเรือและเครื่องยนต์ มีหัวแหลม ท้ายตัด วิ่งได้เร็ว อาจมีหรือไม่มีหลังคา มีที่นั่ง 2 ตอน ทำเรือใช้แข่งเดียวกับเรือหางยาว เรือสองตอนจะไม่รับผู้โดยสารกลางทางในขณะที่มีผู้โดยสารนั่งอยู่ในเรือสำหรับการท่องเที่ยวทางน้ำ เรือประเภทนี้นับว่ามีอันตรายที่สุด เพราะการทรงตัวไม่ดี น้ำหนักเบาเมื่อวิ่งด้วยความเร็วสูง

ฉ. เรือแท็กซี่ หรือเรือตุ๊ก ๆ หรือเมล์ เป็นเรือโดยสารติดเครื่องยนต์ ตั้งแต่ 15 แรงม้า ถึง 120 แรงม้า มีที่นั่งและหลังคา ด้านข้างมีผ้าใบ ถ้าขนาดเครื่องยนต์ 15 แรงม้า จุผู้โดยสารได้ไม่เกิน 10 คน ขนาดเครื่องยนต์ 60 แรงม้า จุผู้โดยสารได้ไม่เกิน 25 คน ปัจจุบันยังเป็นที่นิยมของนักท่องเที่ยว เพราะมีความเร็วปานกลาง ปลอดภัยกว่าเรือหางยาว นักท่องเที่ยวสามารถถ่ายรูปทิวทัศน์ข้างทางได้สะดวกกว่าการนั่งเรือหางยาว

ช. เรือสำราญและแพสำราญ คือเรือที่ให้บริการนักท่องเที่ยวในรูปแบบของกิจกรรมพิเศษที่ นอกเหนือไปจากการขนส่ง เช่น เรืออาหาร เรือโรงแรม เป็นต้น สำหรับเรืออาหารนั้น ปัจจุบันมีจำนวนมาก ส่วนใหญ่เป็นเรือติดเครื่องยนต์ให้บริการท่องเที่ยวทั้งในเวลากลางวันและกลางคืน สำหรับการบริการอาหารเย็นบนเรือ จัดในรูปแบบของทัวร์ที่เรียกว่า Dinner cruise หรือ Candle light dinner

13.8 ผู้ประกอบการทัวร์ (Tour operator)

ในปัจจุบัน ประเทศไทยมีกิจการท่องเที่ยวอยู่ประมาณ 400 แห่ง กิจการดังกล่าวสามารถแบ่งออกได้เป็น 5 ประเภท ดังนี้ (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2556)

- กิจการนำเที่ยวรับเฉพาะนักท่องเที่ยวจากต่างประเทศอย่างเดียว (In-bound operator)
- กิจการนำเที่ยวคนในประเทศไปยังต่างประเทศ (Out-bound operator)
- กิจการนำเที่ยวภายในประเทศอย่างเดียว (Local operator)
- กิจการนำเที่ยวทั้งในประเทศและต่างประเทศ (Local and world wide operator)
- กิจการที่ดำเนินธุรกิจทั่วไปเกี่ยวกับการท่องเที่ยว (General travel agent)

ธุรกิจการนำเที่ยวประกอบด้วย ตัวแทนจำหน่ายการท่องเที่ยว (Travel agency) บริษัทนำเที่ยว (Tour operator) และแหล่งท่องเที่ยว (Tourist destination)

ก. ตัวแทนจำหน่ายการท่องเที่ยว (Travel agency) บุคคลหรือบริษัทที่มีความสามารถจัดการนำเที่ยว การขนส่ง ที่พัก อาหาร การรับ-ส่งทั้งขาไปและขากลับ การนำสถานที่และงานอื่น ๆ ของการเดินทางซึ่งเป็นการบริการให้แก่สาธารณชน เช่น บริษัทนำเที่ยว จำกัด มีความชำนาญ เบ็ดเสร็จทุกอย่าง สามารถดำเนินการเองได้ ตัวแทนจำหน่ายการท่องเที่ยว ทำหน้าที่ คือ

- จำหน่ายรายการท่องเที่ยว ที่บริษัทนำเที่ยวจัดขึ้น
- เป็นตัวแทนจำหน่ายตั๋วโดยสารพาหนะเดินทางทุกประเภท
- เป็นตัวแทนจัดหาและสำรองที่พักแรมตลอดจนกิจกรรมบันเทิงต่าง ๆ
- บริการจัดเอกสารการเดินทาง
- บริการต้อนรับและรับส่งนักท่องเที่ยว
- บริการให้คำปรึกษาและคำแนะนำเกี่ยวกับการท่องเที่ยว

ข. บริษัทนำเที่ยว (Tour operator) บริษัทที่มีความชำนาญในการจัดและดำเนินการเกี่ยวกับการ ตลาด ทางด้านการจัดการเดินทางไปพักผ่อนแบบ Inclusive tour โดยเก็บเงินล่วงหน้าแล้วมอบให้ Travel agent เป็นผู้ขาย แต่บางครั้งก็ลงมือขายแก่นักท่องเที่ยวโดยตรง บริษัทนำเที่ยว

(Tour operator) ทำหน้าที่จัดรายการนำเที่ยว และบริการนำเที่ยวโดยการจําหน่ายของ บริษัทนำเที่ยวจําแนกเป็น (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2556)

- จัดรายการนำเที่ยวเบ็ดเสร็จ (Package tour) ส่งให้ตัวแทนไปจําหน่าย
- จัดรายการนำเที่ยวประเภทต่าง ๆ สำหรับผู้สนใจเฉพาะเรื่องให้แก่องค์กร สถาบัน

วิชาชีพต่าง ๆ และกลุ่มเอกชนที่มีความสนใจเฉพาะเรื่อง

การบริการนำเที่ยวของบริษัทนำเที่ยวตามประเภทของรายการท่องเที่ยว นำโดย มัคคุเทศก์ (Guide หรือ Tour guide) ซึ่งอาจเป็นมัคคุเทศก์ประจำบริษัทหรือมัคคุเทศก์อิสระ (Freelance guide) นอกจากนี้ บริษัทนำเที่ยวยังให้บริการการวางแผนการจัดประชุมสัมมนาและการ จัดนิทรรศการทั้งในประเทศและต่างประเทศให้แก่องค์กรต่าง ๆ อีกด้วย นอกเหนือจากการจัดนำ เที่ยวเพื่อเป็นรางวัล (Incentive tour) (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2556)

ก. Wholesaler บริษัทที่มีความชำนาญงานในงานเดินทาง คิดและเสนอโปรแกรมที่จัด ไว้แบบเหมาหรือจัดขึ้นตามแต่จะรับคำสั่งมาจากลูกค้าแล้วมอบให้ Travel agent รับไปขายต่อ Wholesaler ต่างกับ Tour operator คือ Wholesaler มักไม่เสนอรายการเดินทางต่อบริษัทนำเที่ยว บ่อย ๆ แต่ Tour operator จะเสนอขายให้แก่ Retailer (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2556)

จากการทบทวนวรรณกรรมเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวทางน้ำข้างต้น ผู้วิจัยสามารถสรุป แหล่งท่องเที่ยวทางน้ำในต่างประเทศที่เหมือนกันและแตกต่างกันที่สำคัญได้ดังนี้

ตารางที่ 2-13 แหล่งท่องเที่ยวทางน้ำในต่างประเทศที่เหมือนกันและแตกต่างกัน

ประเทศ	แหล่งท่องเที่ยวทางน้ำ	
	เหมือนกันหรือคล้ายกัน	แตกต่างกัน
อียิปต์	ล่องเรือเฟลุกะ ในลุ่มแม่น้ำไนล์ ใน เส้นทางเมืองอัสวาน-ทะเลสาบนั้นส เซอร์-เมืองคอมมอมโบ-เมืองเอ็ดฟู- เมืองลัคซอร์ แหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญ ตลอดเส้นทาง ได้แก่ เขื่อนอัสวาน วิหารฟีเลีย วิหารคอมมอมโบ วิหารเอ็ด ฟู ประตุน้ำอัสนาล็อค อนุสาวรีย์แห่งเม มนอน หุบผากษัตริย์ วิหารเดลบาสารี มหาวิหารคาร์นัค และวิหารลักซอร์	ทะเลแดงของอียิปต์ มีเมืองตาก อากาศริมชายหาดที่มีชื่อเสียงมาก สองแห่งคือ เซอร์กาดา (Hurghada) และชาร์มเอลเชค (Sharm el-sheikh) ซึ่งสามารถเดินทางโดยเครื่องบิน และรถยนต์ได้อย่างสะดวกสบาย

ตารางที่ 2-13 (ต่อ)

ประเทศ	แหล่งท่องเที่ยวทางน้ำ	
	เหมือนกันหรือคล้ายกัน	แตกต่างกัน
ฮังการี	ล่องเรือลุ่มแม่น้ำดานูบ ในเส้นทางเมืองบูดา-เมืองเปสต์ โดยแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญตลอดเส้นทางประกอบด้วย มหาวิหารเซนต์สตีเฟน อาคารรัฐสภาฮังการี สะพานเซน ฮีโรสแควร์ Museum of fine arts buda's castle hill และอนุสาวรีย์ของพระเจ้าสตีเฟนที่ 1	สปาในถ้ำ Cave bath of Miskolctapolca เป็นสปาน้ำพุร้อนมีสระทั้งในร่ม และกลางแจ้ง อุณหภูมิของน้ำแร่ในห้องโถงกลางก็อุ่น ๆ อยู่ที่ 30 องศา น้ำแร่ธรรมชาติมีคุณสมบัติช่วยบรรเทาอาการปวดและช่วยปรับระบบไหลเวียนโลหิตในร่างกาย
เยอรมันนี	ล่องเรือลุ่มแม่น้ำไรน์ ในเส้นทางคูลเซลดอร์ฟ-โคโลญจ์-โคเบลนซ์-หรือเคสไฮม์-แฟรงค์เฟิร์ต โดยแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญตลอดเส้นทางประกอบด้วย เมืองโคโลญจ์ เคล็นโดม เมืองโคเบลนซ์ ปราสาททอเลเซนเฟลส์ จัตุรัสโรงงานกษยาปณ์ เมืองรือเคสไฮม์ และโครสเซล	ทะเลสาบโบเคนเซ (Lake constance) มีอาณาเขตติดสามประเทศก็คือ สวิส ออสเตรีย และ เยอรมัน ใช้เล่นเรือใบ วินเซิร์ฟ วายน้ำ หรือพายเรือเล่น บนเกาะกลางทะเลสาบ มีวิวเมืองสวย ๆ ของเมือง และหมู่บ้าน รวมไปถึงปราสาทหลายหลังที่ตั้งอยู่ติดกับทะเลสาบ เป็นสถานที่ท่องเที่ยวธรรมชาติของเยอรมันที่นำมาเขียนเป็นอย่างยิ่ง
อิตาลี	ล่องเรือที่เมืองเวนิส ในเส้นทางเกาะ เวนนิส (Venice) หรือ เวนเซีย (Venezia) โดยแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญตลอดเส้นทางประกอบด้วย เมืองเวนิส สะพานถอนหายใจ (Bridge of sighs) จัตุรัสซานมาร์โค (St.Mark's square) และ โบสถ์ซานมาร์โค (St. Mark's bacilica)	ทะเลสาบโคโม (Lake como) มีความงดงาม บ้านเรือนสไตล์วิลล่า และบ้านพักต่างอากาศ ทะเลสาบนี้เกิดจากการกักเซาะของธารน้ำแข็ง และทิ้งน้ำไว้จำนวนมาก จุดเด่นคือสีสันของบ้านเรือนที่นี้จะใช้สีสดใสสะบตา แต่ดูกลมกลืนเข้ากับทะเลสาบสีน้ำเงินเข้ม และป่าเขาสีเขียว

ตารางที่ 2-13 (ต่อ)

ประเทศ	แหล่งท่องเที่ยวทางน้ำ	
	เหมือนกันหรือคล้ายกัน	แตกต่างกัน
ฝรั่งเศส	<p>ล่องเรือในแม่น้ำแซนน์ ในเส้นทาง Paris bateaux-mouches โดยแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญตลอดเส้นทาง ประกอบด้วย มหาวิหารนอเทรอดาม (Cathédrale notre dame de Paris) พิพิธภัณฑ์ออร์เซย์ (Musée d'orsay) หอไอเฟล (Eiffel tower) พิพิธภัณฑ์ลูฟวร์ (Chateau de versailles) แกรนด์ฟาเลซ (Grand palais) สะพาน Pont Alexandre III จัตุรัสคองคอร์ด (Place de la concorde) ปาเลเดอชาโย (Palais de chaillot) กงซีแยร์เนอริ (Conciergerie) และออแตลเดอวีล (Hôtel de ville)</p>	<p>เมืองนีส (Nice) ในแคว้นพรอว็องซาลป์ โกดคาซัวร์ (Provence-alpes-côte d'azur) นีสเป็นเมืองตากอากาศบรรยากาศสบายริมชายฝั่ง French riviera เมืองแห่งนี้ขึ้นชื่อในเรื่องท้องฟ้าที่แจ่มใส น้ำทะเลสีฟ้า สดสวย ร้านรวงต่าง ๆ และอาหาร สไตล์เมดิเตอร์เรเนียนพักผ่อนริมหาดในวันที่อากาศสดใส เดินเล่นไปตาม Promenade des anglais แล้วแวะรับประทานอาหารที่ร้านอาหารกลางแจ้ง ฝึกภาษากับคนท้องถิ่นระหว่างเดินช้อปปิ้งที่ Rue de France ซึ่งเต็มไปด้วยร้านขายของพื้นเมืองหรือร้านค้าในตลาดที่ Cours saleya และถือเป็นเมืองชั้นนำของฝรั่งเศส</p>
ตุรกี	<p>ล่องเรือในช่องแคบบอสฟอรัส ในเส้นทางเอมิโนนูไป-อนาโกลู-กา วาอือ โดยแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญตลอดเส้นทางประกอบด้วย พระราชวังโดลมาบาซเซ Dolmabahce palace พระราชวังทอปกาปี Topkapi palace ช่องแคบบอสฟอรัส (Bosphorus strait) พระราชวังชีราอาน และปราสาทเชรซ</p>	<p>หาด Ölüdeniz เมืองมูลา ชายหาดที่สวยงามที่สุดในตุรกี ความโดดเด่นของชายหาดแห่งนี้ก็คือ Blue lagoon หาดทรายขาวแสนสวยที่โด่งดังไปทั่วโลก รูปร่างของชายหาดคล้ายแหลมที่ทอดตัวออกไปกลางอ่าว รายล้อมด้วยน้ำทะเลสีครามใสจนมองเห็นพื้นทราย แวดล้อมด้วยธรรมชาติอันงดงาม ประกอบไปด้วยน้ำตกสวยและทิวเขาที่ยังอุดมสมบูรณ์ไปด้วยแมกไม้เขียวจี๋นานาพันธุ์</p>

จากตารางที่ 2-13 ผู้วิจัยสามารถสรุปแหล่งท่องเที่ยวทางน้ำในต่างประเทศที่เหมือนกันและแตกต่างกัน ได้ดังนี้

ก. แหล่งท่องเที่ยวทางน้ำในต่างประเทศที่เหมือนกันหรือคล้ายกัน ได้แก่ ล่องเรือในลุ่มแม่น้ำไนล์ ประเทศอียิปต์ ล่องเรือในลุ่มแม่น้ำดานูบ ประเทศฮังการี ล่องเรือในลุ่มแม่น้ำไรน์ ประเทศเยอรมันนี ล่องเรือในเมืองเวนิส ประเทศอิตาลี ล่องเรือในแม่น้ำแซนน์ ประเทศฝรั่งเศส ล่องเรือในช่องแคบบอสฟอรัส ประเทศตุรกี โดยรูปแบบการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวเหล่านี้ จะใช้เรือนำเที่ยวพาผู้โดยสารล่องเรือไปตามแม่น้ำชมวิทิวทัศน์และแหล่งวัฒนธรรมสองริมฝั่งแม่น้ำ ซึ่งการล่องเรือท่องเที่ยวในแม่น้ำบางประเทศจะจอดเรือเทียบท่าตามแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญบนริมฝั่งแม่น้ำ และสามารถกลับมาลงเรือล่องไปตามเส้นทางท่องเที่ยวจนสิ้นสุดเส้นทางต่อไป นักท่องเที่ยวจะได้รับชมบรรยากาศที่สวยงามทั้งในแม่น้ำและริมสองฝั่ง รวมถึงได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมการท่องเที่ยวในสถานที่ท่องเที่ยวสำคัญตลอดเส้นทางล่องเรื่อนั้นด้วย

ข. แหล่งท่องเที่ยวทางน้ำในต่างประเทศที่ไม่เหมือนกัน ได้แก่ ทะเลแดงของอียิปต์ สเปนในถ้ำ Cave bath of miskolctapolca ที่ฮังการี ทะเลสาปโบเคนเซ (Lake constance) ที่เยอรมันนี ทะเลสาปโคโม (Lake como) อิตาลี เมืองนิส (Nice) ในแคว้นพรอว็องซาลป์โกตดาซัวร์ (Provence-Alpes-côte d'azur) ที่ฝรั่งเศส หาด Ölüdeniz เมืองมูลาที่ตุรกี โดยที่แหล่งท่องเที่ยวเหล่านี้ เป็นแหล่งท่องเที่ยวทางน้ำแต่ไม่ได้เน้นการล่องเรือ แต่เป็นการใช้น้ำเพื่อการพักผ่อนในรูปแบบอื่น ๆ เช่น สปาอน้ำแร่ หรือชายหาดที่สวยงามและบ้านเรือนและที่พักสไตล์ที่เป็นเอกลักษณ์ สวยงาม และธรรมชาติเงียบสงบ เหมาะกับการพักผ่อนหย่อนใจ

แนวคิดเกี่ยวกับพฤติกรรมนักท่องเที่ยว

1. ความหมายของพฤติกรรมนักท่องเที่ยว

จากการศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับพฤติกรรมนักท่องเที่ยวจากนักวิชาการหลากหลายท่าน ผู้วิจัยสามารถสรุปความหมายของพฤติกรรมนักท่องเที่ยวได้ดังนี้

ตารางที่ 2-14 สรุปความหมายของพฤติกรรมนักท่องเที่ยวจากนักวิชาการ

นักวิชาการ	แนวคิดและหลักการ
Engel, Blackwell and Miniard (1995)	พฤติกรรมนักท่องเที่ยวในแง่ผู้บริโภค เป็นการทำกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับการได้รับการท่องเที่ยว และการจัดการสินค้าหรือบริการ และหมายรวมถึงการศึกษากระบวนการตัดสินใจที่เกี่ยวข้องทั้งก่อนและหลังจากการทำ กิจกรรมเหล่านี้

ตารางที่ 2-14 (ต่อ)

นักวิชาการ	แนวคิดและหลักการ
McColl et al. (1994)	เป็นพฤติกรรมที่มีความเกี่ยวข้องกับการกระทำในการที่ผู้บริโภคใช้เวลาต่อการตัดสินใจซื้อ ใช้ผลิตภัณฑ์และบริการ
Solomon (1996)	เป็นกระบวนการใด ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการที่บุคคลหรือกลุ่มบุคคลเลือกและการจัดการหลังการใช้สินค้าและบริการที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวและความคิดหรือประสบการณ์เพื่อตอบสนองความต้องการของตนเอง
Schiffman and Kanuk (1994)	พฤติกรรมผู้บริโภคที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว นั้น เป็นการแสดงออกค้นหา ประเมิน เก็บรักษาหรือทิ้งสินค้าและบริการที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว ซึ่งคาดหวังว่าจะตอบสนองความต้องการได้อย่างน่าพอใจ
Peter and Olson (1990)	เป็นการกระทำซึ่งส่งผลต่อกันและกันตลอดเวลาของความรู้ ความเข้าใจ พฤติกรรม และเหตุการณ์ภายใต้สิ่งแวดล้อมที่มนุษย์ได้กระทำขึ้น การแลกเปลี่ยนสำหรับการดำเนินชีวิตมนุษย์เพื่อตอบสนองความต้องการ
Loudon and Bitta (1988)	กระบวนการตัดสินใจและกิจกรรมทางกายภาพที่บุคคลเข้าไปเกี่ยวข้องเมื่อมีการประเมินการได้มา การใช้หรือการจับจ่ายใช้สอย ซึ่งสินค้าและบริการ
Chang and Chen (2009)	บุคคลผู้ซึ่งแสวงหา จัดซื้อใช้ประโยชน์ และ ประเมิน สินค้าบริการที่คาดว่าจะสามารถสนองความต้องการได้
Walters (1978)	การตัดสินใจทั้งหลายและกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจส่วนบุคคลในการใช้สินค้าและบริการ
Williams (1982)	เป็นวิถีทางในการกระทำของบุคคลในการแลกเปลี่ยนกับสิ่งต่าง ๆ ภายนอก
ศุภลักษณ์ อัครางกูร (2548)	การประพจน์หรือปฏิบัติของนักท่องเที่ยว การแสดงออกในขณะที่เดินทางท่องเที่ยว อาจจะเป็นคำพูด การกระทำสีหน้า หรือท่าทาง ซึ่งการแสดงออกนั้นอาจมีรากฐานมาจากอุปนิสัยหรือความต้องการพื้นฐานของแต่ละคน ที่อาจคล้ายคลึงหรือแตกต่างหรืออาจมาจากสิ่งแวดล้อม
ชวัลนุช อุทยาน (2551)	หมายถึงการกระทำทุกอย่างของนักท่องเที่ยวไม่ว่านักท่องเที่ยวจะรู้ตัวหรือไม่ก็ตาม และบุคคลอื่น ๆ จะสังเกตเห็นหรือไม่ก็ตาม เพื่อตอบสนองสิ่งใดสิ่งหนึ่งในสถานการณ์ใด ๆ

ตารางที่ 2-14 (ต่อ)

นักวิชาการ	แนวคิดและหลักการ
สุกัญญา เจริญศรี (2552)	เป็นพฤติกรรมที่นักท่องเที่ยวแสดงออกมาแตกต่างกันตามปัจจัยส่วนบุคคล ซึ่งส่งผลต่อเป้าหมายการท่องเที่ยวที่แตกต่างกัน
บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา (2555)	การกระทำทุกอย่างของนักท่องเที่ยวไม่ว่าจะรู้ตัวหรือไม่รู้ตัวก็ตาม และบุคคลอื่นจะสังเกตเห็นหรือไม่ก็ตาม ขึ้นอยู่กับสภาวะแวดล้อม ความรู้สึกนึกคิด และความรู้ความเข้าใจของนักท่องเที่ยว เพื่อตอบสนองความต้องการและความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง
ชมพูนุท โมราชาติ (2551)	การกระทำหรือการแสดงออกของนักท่องเที่ยวที่เกี่ยวกับกระบวนการตัดสินใจซื้อสินค้าและบริการการท่องเที่ยว
สุวรรณฤกษ์ วงศ์ชะอุ่ม (2553)	พฤติกรรมของบุคคลผู้แสวงหา จัดซื้อ ใช้ประโยชน์และประเมินสินค้าและบริการที่สามารถตอบสนองความต้องการได้

ตารางที่ 2-15 การสังเคราะห์ความหมายของพฤติกรรมนักท่องเที่ยว

นักวิชาการ	แนวคิดเกี่ยวกับพฤติกรรมนักท่องเที่ยว						
	การทํากิจกรรมการท่องเที่ยว	การเลือกสินค้าหรือบริการ	กระบวนการตัดสินใจ	ตอบสนองความต้องการของตนเอง	เป็นการกระทำที่ส่งผลต่อกันและกัน รวมถึงการแลกเปลี่ยน	อุปนิสัยใจคอส่วนบุคคล	พฤติกรรมที่นักท่องเที่ยวแสดงออกมาแตกต่างกัน
Engel, Blackwell and Miniard (1995)	✓	✓	✓				
Solomon (1996)	✓	✓		✓			
Schiffman and Kanuk (1994)	✓	✓	✓	✓			
Peter and Olsem (1990)				✓	✓		
McCull et al. (1994)		✓	✓				
Loudon and Bitta (1988)		✓	✓				
Chang and Chen (2009)		✓	✓	✓			
Walters (1978)		✓	✓				
Williams (1982)			✓		✓		
ศุภลักษณ์ อัครางกูร (2548)	✓					✓	

ตารางที่ 2-15 (ต่อ)

นักวิชาการ	แนวคิดเกี่ยวกับพฤติกรรมนักท่องเที่ยว						
	การทำกิจกรรมการท่องเที่ยว	การเลือกสินค้าหรือบริการ	กระบวนการการตัดสินใจ	ตอบสนองความต้องการของตนเอง	เป็นการกระทำที่ส่งผลต่อกันและกัน รวมถึงการแลกเปลี่ยน	อุปนิสัยใจคอส่วนบุคคล	พฤติกรรมที่นักท่องเที่ยวแสดงออกมาแตกต่างกัน
ชวัลนุช อุทยาน (2551)	✓			✓		✓	
ศุภัญญา เจริญศรี (2552)	✓				✓	✓	✓
บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา (2555)	✓			✓		✓	
ชมพูนุช โมราชาดิ (2551)	✓	✓	✓	✓			
สุวรรณฤทธิ์ วงศ์ชะอุ่ม (2553)		✓	✓	✓			
ความถี่	8	9	9	7	3	4	1
อันดับ	2	1	1	3	5	4	6

จากการสังเคราะห์ความหมายของพฤติกรรมนักท่องเที่ยวจากนักวิชาการหลายท่าน ผู้วิจัยสามารถสรุปความหมายของพฤติกรรมนักท่องเที่ยวได้ว่า เป็นกระบวนการการตัดสินใจในการเลือกใช้สินค้าหรือบริการเพื่อตอบสนองความต้องการของตนเอง ซึ่งการตัดสินใจและการแสดงออกต่าง ๆ จะขึ้นอยู่กับอุปนิสัยใจคอส่วนบุคคล โดยการตัดสินใจและการแสดงออกเหล่านั้นเป็นการกระทำที่ส่งผลต่อกันและกัน รวมถึงมีการแลกเปลี่ยนกันระหว่างบุคคล ซึ่งพฤติกรรมเหล่านี้ นักท่องเที่ยวจะแสดงออกมาแตกต่างกันตามปัจจัยของแต่ละบุคคล

2. รูปแบบพฤติกรรมนักท่องเที่ยว

Perreault, Dorden and Dorden (1979) ได้เสนอรูปแบบพฤติกรรมนักท่องเที่ยวออกเป็น 4 รูปแบบ ในขณะที่ Cohen (1979) ได้เสนอรูปแบบพฤติกรรมนักท่องเที่ยวไว้ 5 รูปแบบ ส่วน Swarbrook and Horner (2007) ได้เสนอรูปแบบพฤติกรรมนักท่องเที่ยวไว้ 7 รูปแบบ และรูปแบบพฤติกรรมนักท่องเที่ยวของ Westvlaams (1986) มีทั้งหมด 7 รูปแบบ โดยมีรายละเอียดดังนี้

ตารางที่ 2-16 สรุปรูปแบบพฤติกรรมนักท่องเที่ยว

นักวิชาการ	รูปแบบพฤติกรรมนักท่องเที่ยว
Plog (1977)	<p>1. นักท่องเที่ยวประเภทเน้นตัวเองเป็นศูนย์กลาง (Psychocentrics) ส่วนใหญ่เป็นนักท่องเที่ยวที่คิดหรือสนใจตนเองเป็นหลัก ชอบสถานที่ท่องเที่ยวที่เป็นที่รู้จักกันดี ไม่ต้องการทดลองหรือค้นหาสิ่งแปลกใหม่ทั้งในเรื่องที่พัก อาหาร และสิ่งบันเทิง ไม่ต้องการพบสิ่งที่ย่างยากเหตุการณ์ที่ผิดปกติและบุคคลใหม่ ๆ</p> <p>2. นักท่องเที่ยวประเภทเน้นตัวเองปานกลาง (Near psychocentrics) ส่วนใหญ่เป็นนักท่องเที่ยวประเภทที่อยู่กึ่งกลางระหว่างการเน้นตัวเองและการเดินทางสายกลาง สามารถทดลองสิ่งใหม่ได้ ถ้าไม่สามารถหาสิ่งที่คุ้นเคยได้ปรับตัวได้ดีและไม่เรื่องมาก</p> <p>3. นักท่องเที่ยวประเภทเดินทางสายกลาง (Mid-centrics) ส่วนใหญ่เป็นนักท่องเที่ยวประเภทที่ไม่ชอบผจญภัย แต่ก็ไม่ได้ต่อต้านหรือไม่ชอบการทดลองสิ่งใหม่ ๆ トラバドที่ไม่ได้เสี่ยงอันตรายเกินไปหรือไม่ ผิดปกติเกินไปหรือทำให้รู้สึกได้ว่าไม่น่าลอง</p> <p>4. นักท่องเที่ยวประเภทชอบความหลากหลายพอสมควร (Near allocentrics) ส่วนใหญ่เป็นนักท่องเที่ยวประเภทที่เป็นกลุ่มหรือหมู่คณะ มีพฤติกรรมอยู่ระหว่างกลุ่มเดินทางสายกลาง และกลุ่มที่มีความสนใจหลากหลาย เป็นนักท่องเที่ยวที่สามารถเที่ยวแบบผจญภัยได้ แต่ไม่ถึงกับชอบ</p> <p>5. นักท่องเที่ยวประเภทมีความสนใจหลากหลาย (Allocentrics) ส่วนใหญ่เป็นนักท่องเที่ยวประเภทที่มีความสนใจในกิจกรรมหลากหลายประเภท เปิดเผยและมีความมั่นใจในตัวเองสูง ชอบผจญภัยอย่างมาก และ การเดินทางกลายเป็นช่องทางให้พวกเขาได้แสดงออกมา ซึ่งความอยากรู้อยากเห็นและได้สนองความอยากรู้อยากเห็นของพวกเขาเอง</p>

ตารางที่ 2-16 (ต่อ)

นักวิชาการ	รูปแบบพฤติกรรมนักท่องเที่ยว
Perreault et al. (1979)	<ol style="list-style-type: none"> 1. นักท่องเที่ยวแบบประหยัด (Budget travelers) นักท่องเที่ยวประเภทนี้ส่วนใหญ่จะมีรายได้ปานกลาง แต่มักจะแสวงหาการพักผ่อนหรือเดินทางท่องเที่ยวที่มีใช้จ่ายต่ำ ๆ 2. นักท่องเที่ยวแบบชอบเดินทางโดยใช้ระยะเวลาเดินทางยาวนาน (Moderates travelers) ส่วนใหญ่เป็นนักท่องเที่ยวที่มีรักการเดินทางเพื่อการท่องเที่ยวอย่างมาก จะชอบการเดินทางที่ใช้ระยะเวลานานมากกว่าการท่องเที่ยวในระหว่างวันหยุดสุดสัปดาห์หรือการใช้เวลาในการเล่นกีฬา 3. นักท่องเที่ยวชอบผจญภัย (Adventurous travelers) ส่วนใหญ่เป็นนักท่องเที่ยวที่มีรายได้ปานกลางจนถึงสูง มีการศึกษาดีและชื่นชอบในการผจญภัยในหลายรูปแบบ 4. นักท่องเที่ยวประเภทเดินทางระหว่างวันหยุด (Vacationers travelers) นักท่องเที่ยวกลุ่มนี้มีลักษณะมีความกระตือรือร้น แต่มีรายได้ค่อนข้างไปทางน้อย ส่วนใหญ่เป็นกลุ่มเล็ก ๆ ใช้เวลาในการคิดหรือวางแผนเกี่ยวกับการท่องเที่ยวน้อย
Swarbrook and Horner (2007)	<ol style="list-style-type: none"> 1. นักท่องเที่ยวประเภทชอบชมธรรมชาติ (Nature viewers) ชอบความงดงามของภูมิทัศน์ของแหล่งท่องเที่ยว 2. นักค้นหา (Discovers) ชอบกิจกรรมประเภทผจญภัยและแสวงหามิตรใหม่ 3. นักท่องเที่ยวแบบประเพณีนิยม (Traditionalists) ชอบเดินทางท่องเที่ยว 4. นักท่องเที่ยวแบบเดินทางพร้อมครอบครัว (Family-orientated) เป็นนักท่องเที่ยวที่หลงใหลในแสงแดดและทะเล และชอบเดินทางท่องเที่ยวแบบไปเป็นครอบครัว 5. นักท่องเที่ยวประเภทชอบผูกมิตร (Contact-minded holiday makers) มีจิตใจชอบติดต่อพบปะกับผู้อื่น แสวงหามิตรใหม่โดยเฉพาะที่เป็นคนท้องถิ่น 6. นักท่องเที่ยวประเภทแสวงหาการพักผ่อน (Rest-seekers) ใช้เวลาไปกับการนอนพักผ่อนหย่อนใจมากกว่าการทำกิจกรรมอื่น ๆ 7. นักท่องเที่ยวประเภทหลงใหลในทะเล (Active sea lovers)

ตารางที่ 2-16 (ต่อ)

นักวิชาการ	รูปแบบพฤติกรรมนักท่องเที่ยว
Cohen (1979)	<ol style="list-style-type: none"> 1. นักท่องเที่ยวแบบชอบทดลอง (The experimental tourists) โดยมีลักษณะที่เห็นได้ชัดเจนคือ ชอบมีปฏิสัมพันธ์ ติดต่อกันเองกับนักท่องเที่ยวคนอื่น เพื่อทำความเข้าใจและเรียนรู้วิถีชีวิตความเป็นอยู่ และการปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมของคนในท้องถิ่น 2. นักท่องเที่ยวที่ใช้ชีวิตแบบคนท้องถิ่น (The experimental tourists) ลักษณะของนักท่องเที่ยวประเภทนี้คือ ต้องการผจญภัยหรือใช้ชีวิตภายใต้วัฒนธรรมและวิถีชีวิตเดียวกับคนท้องถิ่น ซึ่งจะใช้เวลาอยู่ในแหล่งท่องเที่ยวนั้นเป็นเวลานาน 3. นักท่องเที่ยวแบบปลีกตัวหาความเพลิดเพลิน (The diversionary tourists) ส่วนใหญ่เป็นนักท่องเที่ยวที่พยายามค้นหาแนวทางการท่องเที่ยวเพื่อลี้ภัยจากความจำเจ ซ้ำซากในชีวิตประจำวัน 4. นักท่องเที่ยวแบบนันทนาการ (Recreational tourists) ส่วนใหญ่เป็นนักท่องเที่ยวซึ่งเน้นความสำคัญในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการนันทนาการหรือการพักผ่อนทางร่างกาย 5. นักท่องเที่ยวมุ่งหาประสบการณ์ (The experimental tourists) ส่วนใหญ่เป็นนักท่องเที่ยวที่แสวงหาประสบการณ์ที่แท้จริง มีความสนใจศึกษาและหาประสบการณ์ที่แท้จริงจากแหล่งท่องเที่ยวที่ได้ไปสัมผัส และได้ไปเขียนแล้วนำประสบการณ์เหล่านั้นมาเป็นรูปแบบในการท่องเที่ยวครั้งต่อไป
Westvlaams (1986)	<ol style="list-style-type: none"> 1. นักท่องเที่ยวประเภทนักค้นหา (Discovers) ชอบกิจกรรมประเภทผจญภัย และชอบแสวงหามิตรใหม่ 2. นักท่องเที่ยวประเภทชอบชมธรรมชาติ (Nature viewers) ชอบความงดงามของภูมิทัศน์ของแหล่งท่องเที่ยว 3. นักท่องเที่ยวประเภทชอบผูกมิตร (Contact-minded holiday makers) ชอบติดต่อพบปะกับผู้อื่น แสวงหามิตรใหม่ โดยเฉพาะที่เป็นคนท้องถิ่น 4. นักท่องเที่ยวประเภทหลงใหลในทะเล (Active sea lovers) 5. นักท่องเที่ยวประเภทแสวงหาการพักผ่อน (Rest-seekers) ใช้เวลาไปกับการนอนพักผ่อนหย่อนใจมากกว่าการทำกิจกรรมอื่น ๆ

ตารางที่ 2-16 (ต่อ)

นักวิชาการ	รูปแบบพฤติกรรมการท่องเที่ยว
Westvlaams (1986)	7. นักท่องเที่ยวแบบประเพณีนิยม (Traditionalists) ชอบเดินทางท่องเที่ยวที่เน้นความปลอดภัยและไม่เสี่ยงภัย 6. นักท่องเที่ยวแบบเดินทางพร้อมครอบครัว (Family-orientated) หลงใหลในแสงแดดและทะเล และชอบเดินทางท่องเที่ยวแบบไปเป็นครอบครัว

ตารางที่ 2-17 การสังเคราะห์รูปแบบพฤติกรรมการท่องเที่ยว

นักวิชาการ	รูปแบบพฤติกรรมการท่องเที่ยว																
	เห็นตัวเองเป็นศูนย์กลาง	เห็นตัวเองปานกลาง	เดินทางสายกลาง	ความหลากหลายพอสมควร	ความสนใจหลากหลาย	นักท่องเที่ยวแบบชอบทดลอง	นักท่องเที่ยวแบบประเพณีนิยม	นักท่องเที่ยวแบบประหยัด	ใช้ระยะเวลาเดินทางยาวนาน	เดินทางระหว่างวันหยุด	ปลื้มในความเพลิดเพลิน	นักท่องเที่ยวแบบนันทนาการ	นักท่องเที่ยวมุ่งหาประสบการณ์ผจญภัย	นักท่องเที่ยวประเภทชอบผู้มึน	นักท่องเที่ยวประเภทชอบชมธรรมชาติ	นักท่องเที่ยวประเภทแสวงหาการพัฒนา	นักท่องเที่ยวแบบเดินทางพร้อมครอบครัว
Plog (1977)	✓	✓	✓	✓	✓												
Perreault et al. (1979)								✓	✓	✓			✓				
Swarbrook and Horner (2007)							✓					✓	✓	✓	✓	✓	✓
Cohen (1979)						✓	✓				✓	✓	✓				
Westvlaams (1986)							✓					✓	✓	✓	✓	✓	✓
ความถี่	1	1	1	1	1	1	3	1	1	1	1	3	4	2	2	2	2
อันดับ	4	4	4	4	4	4	2	4	4	4	4	2	1	3	3	3	3

จากการสังเคราะห์รูปแบบพฤติกรรมการท่องเที่ยวจากนักวิชาการหลายท่าน ผู้วิจัยสามารถสรุปว่า รูปแบบพฤติกรรมการท่องเที่ยวประกอบด้วย

1. นักท่องเที่ยวมุ่งหาประสบการณ์และชอบผจญภัย
2. นักท่องเที่ยวแบบนันทนาการ
3. นักท่องเที่ยวประเภทชอบผู้มึน

4. นักท่องเที่ยวประเภทชอบชมธรรมชาติ
5. นักท่องเที่ยวประเภทแสวงหาการพักผ่อน
6. นักท่องเที่ยวแบบเดินทางพร้อมครอบครัว

3. พฤติกรรมนักท่องเที่ยวชาวไทย

วัตถุประสงค์หลักของการเดินทาง นักท่องเที่ยวชาวไทยมีวัตถุประสงค์หลักของการเดินทางที่สำคัญที่สุด คือ เพื่อมาท่องเที่ยวพักผ่อนหย่อนใจและผ่อนคลายความเครียดมากที่สุด เนื่องจากสภาพสังคมในปัจจุบันทำให้คนเราเกิดภาวะตึงเครียด และต้องการหาเวลาว่างเพื่อการพักผ่อนอย่างแท้จริง และนักท่องเที่ยวชาวไทยส่วนใหญ่เดินทางท่องเที่ยวด้วยตนเอง มากกว่ามา กับบริษัททัวร์ และมักจะเดินทางท่องเที่ยวกับเพื่อนหรือเพื่อนร่วมงานมากที่สุด

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (2550) ระบุว่าพฤติกรรมการเดินทางท่องเที่ยว ค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวไทยส่วนใหญ่มีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยในแต่ละครั้งอยู่ที่ประมาณ 2,776 บาทต่อคน หากเป็นการเดินทางแบบไม่พักค้างคืนอยู่ที่ 1,418 บาทต่อคน แบบพักค้างคืน 3,914 บาทต่อคน หากพิจารณาตามภาคที่อยู่อาศัย พบว่า คนภาคตะวันออก ใช้เงินในการเดินทางท่องเที่ยวเฉลี่ยต่อคน สูงสุด คือ 3,776 บาทต่อคน รองลงมากรุงเทพมหานครและปริมณฑล 3,554 บาทต่อคน ภาคใต้ 3,219 บาทต่อคน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 2,460 บาทต่อคน ภาคเหนือตอนบน 2,374 บาทต่อคน ภาคกลาง 2,137 บาทต่อคน และต่ำสุดในภาคเหนือตอนล่างอยู่ที่ประมาณ 1,675 บาทต่อคน ซึ่งสอดคล้องกับรายงานฉบับสมบูรณ์ โครงการสำรวจลักษณะกิจกรรมของนักท่องเที่ยวปี พ.ศ. 2550 โดยการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ที่ระบุว่าในการเดินทางท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวไทยจะนิยมพักค้างคืนในต่างจังหวัดประเภทของกิจกรรมที่นักท่องเที่ยวชาวไทยนิยมและสนใจ คือ ศาสนสถานและวัดมากที่สุด รองลงมา คือพิพิธภัณฑ์ งานประเพณี/ เทศกาล ตลาดน้ำ และ งานฝีมือ/ หัตถกรรม

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (2550) ยังระบุอีกว่า ปัจจัยที่เป็นแรงจูงใจสำคัญให้นักท่องเที่ยวชาวไทยเดินทางมาท่องเที่ยว คือ ต้องการเดินทางไปสัมผัสแหล่งท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียงด้วยตนเอง ปัจจัยลำดับรองลงมา คือ ได้รับคำแนะนำจากผู้อื่นให้มาเที่ยว เคยเดินทางมาเที่ยวแล้วประทับใจอยากกลับมาอีกและมีกิจกรรมท่องเที่ยวน่าสนใจ ตามลำดับ ในด้านสื่อที่รับรู้ข้อมูลด้านการท่องเที่ยวนั้น พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยรับรู้ข้อมูลเกี่ยวกับสถานที่ท่องเที่ยวหรือกิจกรรมท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมจากสื่อหลากหลายช่องทาง โดย ได้แก่ สื่อโทรทัศน์ เพื่อน/ญาติ/ครอบครัว อินเทอร์เน็ต/ เว็บไซต์ นิตยสาร หนังสือ/ คู่มือท่องเที่ยว นอกจากนี้ยังมีปัจจัยการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการบริโภคสื่อ โดยพบว่าพฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ตมีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้นและยัง

ส่งผลต่อการใช้เวลาในการดูโทรทัศน์ลดลง ผู้คนจะมองหาความบันเทิงจากสื่ออินเทอร์เน็ตมากกว่าจากสื่อโทรทัศน์

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (2555) แนวโน้มของพฤติกรรมที่กำลังเปลี่ยนแปลง จากการศึกษาพฤติกรรมนักท่องเที่ยวชาวไทย พบว่า เพศชายมีแนวโน้มใช้การเดินทางท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้และศึกษามากกว่าเพศหญิง ขณะที่วัยรุ่นและกลุ่มคนเกษียณอายุใช้การเดินทางท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้และศึกษามากกว่ากลุ่มคนทำงาน นอกจากนี้ มีแนวโน้มที่นักท่องเที่ยวใช้การเดินทางท่องเที่ยวเพื่อประกอบกิจกรรมอื่น ๆ ที่ตนเองชื่นชอบ นอกเหนือไปจากการท่องเที่ยวเพื่อการพักผ่อนหย่อนใจ เช่น การเดินทางท่องเที่ยวเชิงนิเวศ/ เชิงอนุรักษ์ การเดินทางท่องเที่ยวเชิงเทศกาล ประเพณี และการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน เป็นต้น

4. พฤติกรรมของนักท่องเที่ยวต่างชาติ

กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา (2550) กล่าวว่าโครงสร้างของนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ ส่วนใหญ่เดินทางมาจากภูมิภาคยุโรปมากที่สุด รองลงมาเป็นนักท่องเที่ยวจากภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้และภูมิภาคอเมริกา ตามลำดับ เพศนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศทั้งเพศชายและเพศหญิงนิยมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม และ/ หรือการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในสัดส่วนที่ใกล้เคียงกัน โดยวัตถุประสงค์หลักของการเดินทางที่สำคัญที่สุด คือ เพื่อมาท่องเที่ยวพักผ่อน รองลงมาเดินทางมาเพื่อเยี่ยมญาติ/ เพื่อนและมาประชุมสัมมนา ตามลำดับ

การจัดการเดินทาง นักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศส่วนใหญ่เดินทางท่องเที่ยวด้วยตนเอง มากกว่ามากับบริษัททัวร์ และมักจะเดินทางท่องเที่ยวกับเพื่อน/ เพื่อนร่วมงานมากที่สุด และจากสถิตินักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศที่เดินทางเข้าประเทศไทย ปี พ.ศ. 2554 พบว่า ค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ มีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อวัน 4,187.12 บาท หรือ 137.33 เหรียญสหรัฐ ซึ่งส่วนใหญ่ใช้ระยะเวลาในการท่องเที่ยวพักค้างเฉลี่ย 9.64 วัน น้อยลงจากปี พ.ศ. 2550 จากการศึกษาโครงการสำรวจลักษณะกิจกรรมของนักท่องเที่ยว ปี พ.ศ. 2550 ของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (2550) ที่ระบุว่า นักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศที่เดินทางมาเที่ยวประเทศไทยและจัดการเดินทางด้วยตนเองนั้นมีระยะพักค้างในไทยเฉลี่ย 13.94 วัน ส่วนนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศที่จัดการเดินทางผ่านบริษัททัวร์มีระยะการพักค้างเฉลี่ยเพียง 8.22 วัน

กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา (2550) ยังกล่าวอีกว่า กิจกรรมที่สนใจของนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ คือ ศาสนสถาน/ วัด พระราชวัง พิพิธภัณฑ์ ตลาดน้ำ และอุทยานประวัติศาสตร์ โดยที่นักท่องเที่ยวจากภูมิภาคตะวันออกกลางให้ความสนใจท่องเที่ยวตลาดน้ำเป็นลำดับแรก แตกต่างจากนักท่องเที่ยวจากภูมิภาคอื่น ๆ ที่สนใจเที่ยวชมศาสนสถาน/ วัด เป็นลำดับแรก แต่การเที่ยวแห่งประเทศไทย (2550) ได้นำเสนอข้อมูลจากการศึกษาพฤติกรรมนักท่องเที่ยวชาว

ต่างประเทศ ในโครงการสำรวจทัศนคติและความพึงพอใจนักท่องเที่ยวต่างชาติว่า ทะเลและชายหาด และการช้อปปิ้ง ซื้อสินค้าทั่ว ๆ ไป เป็นลักษณะการท่องเที่ยวที่นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ชื่นชอบ รวมไปถึงการท่องเที่ยวตามแหล่งท่องเที่ยวประวัติศาสตร์ ศึกษาวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของคนในพื้นที่ และสปา เป็นต้น ซึ่งการช้อปปิ้ง ซื้อสินค้าทั่ว ๆ ไป และการทำสปา เป็นลักษณะการท่องเที่ยวที่เป็นที่นิยมมากในกลุ่มนักท่องเที่ยวชาวเอเชีย เช่น ชาวจีน ใต้หวัน สิงคโปร์ และฮ่องกง นอกเหนือจากลักษณะการท่องเที่ยวดังกล่าวแล้ว ชาวใต้หวันยังชื่นชอบการท่องเที่ยวในรูปแบบการท่องเที่ยวชมเมืองด้วย ในส่วนของนักท่องเที่ยวชาวตะวันตกนั้น นักท่องเที่ยวชาวอเมริกันชื่นชอบลักษณะการท่องเที่ยวตามแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ ศึกษาวิถีชีวิตความเป็นอยู่ งานเทศกาล งานประเพณีประจำชาติหรือท้องถิ่น ตลอดจนการท่องเที่ยวตามธรรมชาติ ป่าเขา น้ำตก การท่องเที่ยวผจญภัยและกึ่งผจญภัย รวมทั้งกิจกรรมทางกีฬา

กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา (2550) กล่าวว่า ปัจจัยและแรงจูงใจในการท่องเที่ยวที่จูงใจให้นักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศเลือกใช้บริการกิจกรรมท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม คือ จะต้องเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียง รวมถึงการที่นักท่องเที่ยวได้เห็นวิถีการดำเนินชีวิตของคนในพื้นที่นั้น ๆ และนักท่องเที่ยวชอบและสนใจด้านประวัติศาสตร์วัฒนธรรม โดยที่นักท่องเที่ยวจะได้รับคำแนะนำหรือการบอกต่อจากเพื่อน/ญาติ/คนรู้จัก (Word of mouth) และจะต้องเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่คุ้มค่าเงิน ในขณะที่การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (2550) ได้กล่าวเสริมอีกว่าความเป็นมิตรไมตรีของคนในพื้นที่ถือเป็นปัจจัยพื้นฐานที่สำคัญที่สุดในการพิจารณาเลือกประเทศที่จะเดินทางไปท่องเที่ยว รวมไปถึงความหลากหลายของสถานที่ท่องเที่ยว วิถีชีวิตความเป็นอยู่ของคนในพื้นที่และวัฒนธรรมท้องถิ่นที่น่าสนใจ โดยที่วิถีชีวิตของคนในพื้นที่ และความน่าสนใจของวัฒนธรรม เป็นปัจจัยที่ดึงดูดใจอย่างมากสำหรับกลุ่มนักท่องเที่ยวชาวอเมริกัน และนักท่องเที่ยวจากประเทศในแถบยุโรป ได้แก่ ฝรั่งเศส เยอรมัน และสหราชอาณาจักร (อังกฤษ)

กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา (2550) ยังให้ข้อมูลเพิ่มเติมอีกว่า นักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศรับรู้ข้อมูลเกี่ยวกับสถานที่ท่องเที่ยวหรือกิจกรรมท่องเที่ยวจากสื่อหลากหลายช่องทาง ได้แก่ หนังสือ/คู่มือท่องเที่ยว อินเทอร์เน็ต/เว็บไซต์ เพื่อน/ญาติ/ครอบครัว บริษัทนำเที่ยวนิตยสาร ในขณะที่การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (2550) ระบุว่า สื่อที่นักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศส่วนใหญ่รับรู้ข้อมูลเกี่ยวกับกิจกรรมท่องเที่ยวมากที่สุด คือ อินเทอร์เน็ต รองลงมา ได้รับข้อมูลจากการบอกต่อจากเพื่อน/ครอบครัว, สิ่งพิมพ์ทั่วไป (นิตยสาร/หนังสือพิมพ์), บริษัทนำเที่ยว และจากการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.) ตามลำดับ

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (2550) ระบุว่าปัจจัยที่มีผลกระทบต่อพฤติกรรมการเดินทางของนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ ได้แก่

1. ปัจจัยด้านเวลาและเศรษฐกิจ เช่น การไม่มีเวลา ระยะการเดินทางนาน การไม่มีเพื่อนร่วมทางที่มีเงินไม่พอ โดยเฉพาะนักท่องเที่ยวแถบตะวันตกให้เหตุผลเรื่องการเดินทางที่ยาวนาน ส่งผลต่องบประมาณที่สูงขึ้น ไม่สามารถงานได้หรือต้องพาครอบครัวมาด้วย ล้วนทำให้ไม่สะดวกต่อการท่องเที่ยว

2. ปัจจัยที่ว่า “ประเทศไทยไม่ใช่เป้าหมายแรกของที่ท่องเที่ยว” (Thailand is not dream destination) เกิดจากสาเหตุต่าง ๆ ดังนี้ ไม่มีความรู้และความเข้าใจอย่างเพียงพอเกี่ยวกับประเทศไทย เช่น เข้าใจว่าประเทศไทยคุดและเข้าใจแต่ภาษาไทย ทำให้กังวลใจว่ามาแล้วไม่สามารถสื่อสารได้ หรือเข้าใจว่าอาหารไทยมีแต่รสเผ็ด ทำให้ไม่สามารถนำเด็ก ๆ มาเที่ยวและทานอาหารของไทยได้ เป็นต้น ประเทศไทยไม่ใช่ตัวเลือกแรกของการมาเที่ยว หากมีเงินพอจะเลือกไปเที่ยวที่อื่นก่อน เพราะเมืองไทยมาเมื่อไรก็ได้

3. ปัจจัยด้านภาพลักษณ์ที่ไม่ดีทำให้ไม่อยากมา แม้กลุ่มนี้สนใจอยากมาประเทศไทยจริง ๆ แต่ภาพลักษณ์เชิงลบ เช่น วิกฤตการเมือง ภัยธรรมชาติ โสเภณี ฯลฯ ล้วนมีผลต่อการตัดสินใจมาเที่ยวประเทศไทย อาจเกิดการชะลอตัวหรือตัดสินใจไม่มาได้

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (2550) ยังกล่าวต่อไปอีกว่าแนวโน้มของพฤติกรรมที่กำลังเปลี่ยนแปลงจากข้อมูลการศึกษาแนวโน้มพฤติกรรมนักท่องเที่ยวในอนาคต, พบว่ามีแนวโน้มสำคัญ 5 ประการ ดังนี้

1. การซื้อสินค้าทางการท่องเที่ยว ระยะเวลาการวางแผนการเดินทางสั้นลง สนใจการเดินทางแบบกระชั้นชิด (Last minute holiday) เนื่องจากมีตัวเลือกในการเดินทางมาก การซื้อแพ็คเกจทัวร์ในลักษณะที่รวมบริการทุกอย่างไว้ด้วยกันจะมีน้อยลง แต่จะเป็นการจัดแบบแยกราคา (Optional tours) มากขึ้น เนื่องจากนักท่องเที่ยวต้องการอิสระในการเดินทางมากขึ้น ปัจจัยด้านราคาจะเป็นปัจจัยสำคัญลำดับต้น ๆ ในการตัดสินใจซื้อสินค้าและบริการท่องเที่ยว นักท่องเที่ยวสามารถเปรียบเทียบราคาสินค้าทางการท่องเที่ยวทางอินเทอร์เน็ตได้

2. ความถี่ของการเดินทางท่องเที่ยว จะมีการเดินทางระยะสั้นเพิ่มมากขึ้น

3. ความสนใจในแหล่งท่องเที่ยว แหล่งท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้จะได้รับความนิยมเพิ่มขึ้น เช่น แหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ แหล่งท่องเที่ยวเพื่อศึกษาวัฒนธรรมและชีวิตความเป็นอยู่ แหล่งท่องเที่ยวทางการเกษตรและการศึกษาธรรมชาติ เป็นต้น

4. ความต้องการบริการพิเศษ การเดินทางที่เป็นส่วนตัวและมีรูปแบบที่ตรงกับความต้องการเฉพาะของตน (Personalization) จะมีความสำคัญเพิ่มมากขึ้น การบำบัดสุขภาพภายใน คือ อารมณ์และจิตวิญญาณ เพื่อผ่อนคลายจากความตึงเครียดในสังคม จะได้รับความนิยมมากขึ้น

5. ความคาดหวัง นักท่องเที่ยวที่มีความคาดหวังสูงในการที่จะได้รับบริการที่สะดวก รวดเร็ว มีข้อผิดพลาดน้อยลง เนื่องจากการนำเอาเทคโนโลยีเข้ามาใช้ในการบริการมากขึ้น นักท่องเที่ยวที่มีความคาดหวังว่าการบริการส่วนใหญ่ยังใช้คนในการบริการ เพื่อเอาใจใส่ดูแล ซึ่งคอมพิวเตอร์ไม่สามารถทำได้ (Human touch) นักท่องเที่ยวจะใช้อินเทอร์เน็ตในการเล่าเรื่อง ประสบการณ์การเดินทางให้คนทั่วโลกได้รับรู้มากขึ้น และจะเป็นเวทีในการแสดงความพึงพอใจ ในบริการที่ได้รับในแต่ละแหล่งท่องเที่ยวที่ไปเยือน ซึ่งทำให้คนทั่วโลกได้รับรู้เรื่องราวและใช้เป็น ข้อมูลในการตัดสินใจการเดินทางได้

5. พฤติกรรมของนักท่องเที่ยวกลุ่มประเทศอาเซียนที่มาท่องเที่ยวในประเทศไทย

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (2556) ได้ทำการศึกษาและคัดแยกนักท่องเที่ยวชาติ อาเซียนอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไป ที่ได้เดินทางท่องเที่ยวต่างประเทศที่มาท่องเที่ยวในประเทศไทย ในช่วงระยะเวลา 5 ปี (ปี พ.ศ. 2551-2555) ออกจากประชากรทั่วไปของประเทศในภูมิภาคอาเซียน ทั้ง 9 ชาติ (ยกเว้นประเทศไทย) ซึ่งพบว่า มีจำนวนรวมกันเท่ากับ 37,405,791 คน คิดเป็นร้อยละ 6.8 ของประชากรทั้งหมด (549,332,820 คน) โดยสามารถแสดงพฤติกรรมนักท่องเที่ยวของแต่ละ ประเทศในกลุ่มอาเซียนที่เข้ามาท่องเที่ยวในประเทศไทยได้ดังตารางที่ 2-18

ตารางที่ 2-18 พฤติกรรมนักท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวจากประเทศในกลุ่มอาเซียน (การท่องเที่ยว แห่งประเทศไทย, 2556)

ประเทศ	จำนวน (คน)	รูปแบบพฤติกรรมนักท่องเที่ยวและการเดินทาง
เวียดนาม	5,357,874	แนวโน้มเป็นเพศหญิง (ร้อยละ 69.2) วัยทำงานช่วงต้นถึงกลาง (61.6) เศรษฐฐานะปานกลางลงไป (รวมกันร้อยละ 82.0) แต่นิยมเลือกเดินทางโดยเครื่องบิน (ร้อยละ 86.6) สัดส่วนการเดินทางเป็นหมู่คณะไปกับกรุ๊ปทัวร์มีสูง (ร้อยละ 54.6)
กัมพูชา	592,853	ส่วนใหญ่อายุไม่มาก (อายุน้อยกว่า 35 ปี ร้อยละ 81.9) เศรษฐฐานะปานกลางลงไป (รวมกันร้อยละ 82.0) เป้าหมายการเดินทางส่วนใหญ่เป็นประเทศไทยหรือเวียดนาม และส่วนใหญ่เป็นการเดินทางระยะทางไม่ไกล การเดินทางด้วยตัวเอง (FIT) โดยใช้รถยนต์สาธารณะ (ร้อยละ 70.5) หรือรถยนต์ส่วนตัวจึงมีสัดส่วนสูง

ตารางที่ 2-18 (ต่อ)

ประเทศ	จำนวน (คน)	รูปแบบพฤติกรรมการทำงานที่เกี่ยวข้องและการเดินทาง
เมียนมา	1,156,930	ส่วนใหญ่เป็นคนวัยทำงานช่วงต้นถึงกลาง (อายุ 25-44 ปี ร้อยละ 59.9) เศรษฐฐานะปานกลางลงไป (รวมกันร้อยละ 91.0) แต่นิยมเลือกเดินทางโดย เครื่องบิน (ร้อยละ 95.0) เนื่องจากบริษัททัวร์ที่ถูกต้องตามกฎหมายมีไม่มาก รูปแบบการเดินทางจึงยังถูกระบุว่าเป็นการเดินทางด้วยตัวเองในสัดส่วนที่สูง (รวมกัน ร้อยละ 76.2)
บรูไน	206,968	นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่อายุน้อย (อายุน้อยกว่า 35 ปี ร้อยละ 60.3) ส่วนใหญ่มีฐานะดีถึงดีมาก (รวมกันร้อยละ 62.9) รูปแบบการเดินทางส่วนใหญ่เป็นการ เดินทางด้วยตัวเอง (ร้อยละ 70.9) โดยเครื่องบิน ทั้งไฟลท์ปกติ (ร้อยละ 84.4) หรือ ชาร์เตอร์ไฟลท์ (ร้อยละ 39.7)
มาเลเซีย	10,831,949	ส่วนใหญ่เป็นกลุ่มคนวัยทำงานช่วงต้น-กลาง (อายุ 25-44 ปี ร้อยละ 60.4) เศรษฐฐานะปานกลางถึงดี (รวมกันร้อยละ 86.7) เนื่องจากการเดินทางส่วนหนึ่ง เป็นการเดินทางไปประเทศที่มีพรมแดนติดกัน โดยเฉพาะไทย หรือสิงคโปร์ สัดส่วนการเดินทางโดยรถสาธารณะ (ร้อยละ 45.7) หรือรถยนต์ส่วนตัว (ร้อยละ 25.2) จึงมีสัดส่วนสูงพอสมควร อย่างไรก็ตามการเดินทางโดยเครื่องบินทั้งไฟลท์ปกติ (ร้อยละ 65.3) หรือชาร์เตอร์ไฟลท์ (ร้อยละ 32.3) ก็มีสัดส่วนสูงเช่นเดียวกัน
ลาว	305,377	ส่วนใหญ่เป็นกลุ่มคนวัยทำงานช่วงต้น-กลาง หรือเยาวชน (อายุน้อยกว่า 45 ปี ร้อยละ 73.3) เศรษฐฐานะปานกลางลงไป (รวมกันร้อยละ 89.0) เป้าหมายการเดินทางส่วนใหญ่เป็นประเทศไทยหรือเวียดนาม และส่วนใหญ่เป็นการเดินทางระยะทางไม่ไกล การเดินทางด้วยตัวเอง (ร้อยละ 75.7) โดยใช้รถยนต์สาธารณะ (ร้อยละ 19.3) หรือรถยนต์ส่วนตัว (ร้อยละ 42.3) จึงมีสัดส่วนสูง

ตารางที่ 2-18 (ต่อ)

ประเทศ	จำนวน (คน)	รูปแบบพฤติกรรมการท่องเที่ยวและการเดินทาง
สิงคโปร์	3,990,721	กระจายตัวทุกกลุ่มอายุ ส่วนใหญ่มีเศรษฐกิจฐานระดับสูง (รวมกันร้อยละ 80.2) รูปแบบการเดินทางส่วนใหญ่เป็นการเดินทางด้วยตัวเอง (ร้อยละ 83.9) โดยเครื่องบิน ทั้งไฟลท์ปกติ (ร้อยละ 75.2) หรือชาร์เตอร์ไฟลท์ (ร้อยละ 41.6)
อินโดนีเซีย	8,531,876	ส่วนใหญ่เป็นคนวัยทำงานช่วงต้นถึงกลาง (อายุ 25-44 ปี ร้อยละ 50.0) เศรษฐกิจฐานปานกลางถึงดี (รวมกันร้อยละ 80.3) รูปแบบการเดินทางส่วนใหญ่เป็นการเดินทางด้วยตัวเอง (ร้อยละ 76.9) แต่กิจกรรมที่ต้องใช้บริการของบริษัททัวร์ก็มีไม่น้อย (ร้อยละ 23.1) เนื่องจากภูมิศาสตร์เป็นประเทศหมู่เกาะ การเดินทางส่วนใหญ่จึงใช้พาหนะเครื่องบิน โดยเฉพาะไฟลท์บินปกติ (ร้อยละ 99.4)
ฟิลิปปินส์	6,431,243	นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เป็นคนวัยทำงานช่วงต้นถึงปลาย (อายุ 25-54 ปี ร้อยละ 69.5) เศรษฐกิจฐานปานกลางขึ้นไป (รวมกันร้อยละ 73.0) รูปแบบการเดินทางส่วนใหญ่เป็นการเดินทางด้วยตัวเอง (ร้อยละ 78.8) เนื่องจากภูมิศาสตร์เป็นประเทศหมู่เกาะ การเดินทางส่วนใหญ่จึงใช้พาหนะเครื่องบิน โดยเฉพาะไฟลท์บินปกติ (ร้อยละ 97.3)

ภาพรวมนักท่องเที่ยวชาวอาเซียนนิยมเลือกเป้าหมายและวางแผนการเดินทางด้วยตัวเอง (Own arrangement) ในสัดส่วนเฉลี่ยทั้งภูมิภาคเท่ากับร้อยละ 58.3 แต่ก็สามารถกล่าวได้เช่นกันว่า สัดส่วนนักท่องเที่ยวชาวอาเซียนที่ใช้บริการอย่างใดอย่างหนึ่งของบริษัททัวร์ ทั้งการเดินทางกับกรุ๊ปทัวร์ หรือใช้บริการอย่างใดอย่างหนึ่งของทัวร์โอเปอเรเตอร์/ ทัวร์เอเจนต์ เช่น จองตั๋วเครื่องบิน หรือจองที่พัก หรือตัวชมกิจกรรม หรือตัวเดินทางภายในประเทศ แล้วเลือกที่จะเดินทางเอง ก็มีสัดส่วนสูงไม่น้อย ถึงร้อยละ 41.7 แม้ว่าการเดินทางไปกับกลุ่มทัวร์เป็นหมู่คณะ Group tour จะมีสัดส่วนน้อยกว่าค่อนข้างมาก เพียงร้อยละ 29.5 เท่านั้น

ตารางที่ 2-19 พฤติกรรมการเดินทางท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวจากประเทศในกลุ่มอาเซียน
(การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2556)

ประเทศ	เดินทางกับ กรุ๊ปทัวร์	ใช้บริการเดินทางอย่างหนึ่ง แล้วเลือกเดินทางเอง	รวมสัดส่วนนักท่องเที่ยวที่มี กิจกรรมเกี่ยวข้องกับบริษัททัวร์
เวียดนาม	54.5	4.7	59.2
กัมพูชา	16.2	7.6	23.8
เมียนมา	23.8	7.3	31.1
ลาว	22.3	12.3	34.7
มาเลเซีย	25.2	15.2	40.4
สิงคโปร์	9.4	42.8	52.2
บรูไน	21.2	28.5	49.7
อินโดนีเซีย	37.3	3.4	40.7
ฟิลิปปินส์	21.1	6.8	27.9

นักท่องเที่ยวศกยภาพสูงมีการใช้จ่ายเงินระหว่างการเดินทางท่องเที่ยวสูงกว่า
นักท่องเที่ยวทั่วไป เพราะมีพื้นฐานเศรษฐกิจฐานะทางสังคมดีกว่า และต้องการการสื่อสารที่มีสาระให้
การยกย่อง เพื่อแสดงความเหนือชั้นอย่างแตกต่างของกลุ่มพวกเขา และต้องการสื่อสารถึงวิถีคิดที่
ชาญฉลาด และเป็นเหตุเป็นผลของกลุ่มตน มากกว่านักท่องเที่ยวทั่ว ๆ ไป อย่างเด่นชัด

ตารางที่ 2-20 พฤติกรรมการใช้จ่ายของนักท่องเที่ยวจากประเทศในกลุ่มอาเซียน (การท่องเที่ยว
แห่งประเทศไทย, 2556)

ค่าใช้จ่ายเพื่อการท่องเที่ยว	นักท่องเที่ยวศกยภาพสูง	นักท่องเที่ยวทั่วไป
1. ค่าใช้จ่ายค่าห้องพักเฉลี่ยต่อคืน	5,873	1,667
2. ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยรวมค่าที่พัก	25,261	6,258
3. ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยรวมสำหรับกิจกรรมซื้อของ	23,398	11,323
4. ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยรวมสำหรับอาหารและ เครื่องดื่ม	14,483	5,739

ตารางที่ 2-20 (ต่อ)

ค่าใช้จ่ายเพื่อการท่องเที่ยว	นักท่องเที่ยวศักยภาพสูง	นักท่องเที่ยวทั่วไป
5. ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยรวมกิจกรรมบันเทิงและ สันทนาการ	12,458	5,593

ช่องทางข่าวสารด้านการท่องเที่ยวที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกเป้าหมายการท่องเที่ยวในภูมิภาคอาเซียน 10 อันดับแรกคือ 1) ข้อมูลจากการบอกเล่า 2) บริษัททัวร์ 3) นิตยสารท่องเที่ยว 4) สังคมออนไลน์ 5) โทรทัศน์ 6) หนังสือคู่มือการเดินทาง 7) โบรชัวร์ 8) หนังสือพิมพ์ 9) เว็บไซต์ และ 10) ฟอรัมเวิร์คเมต/อีบุ๊ก/อีแมกกาซีน

จำแนกกิจกรรมระหว่างการท่องเที่ยวออกเป็น 23 ประเภท พบว่ากิจกรรมยอดนิยม 5 ลำดับแรกของนักท่องเที่ยวชาวอาเซียน ได้แก่ กิจกรรมช้อปปิ้ง เที่ยวชมอาหารท้องถิ่น กิจกรรมบันเทิง (หรือ สวนสนุก) เที่ยวชมสถานที่ทางประวัติศาสตร์/อารยธรรม และกิจกรรมทะเลและชายหาด ตามลำดับ

ประเภทผู้ร่วมการเดินทางส่วนใหญ่ได้แก่ครอบครัว (ร้อยละ 59.9) หรือเพื่อน (ร้อยละ 44.6) รวมถึงอีกส่วนหนึ่งที่เลือกเดินทางกับคณะทัวร์ (ร้อยละ 29.5) ในขณะที่ร้อยละ 22.5 ชอบเดินทางคนเดียว ในขณะที่ร้อยละ 21.9 จะเดินทางเป็นคู่สามี-ภรรยา โดยที่ส่วนหนึ่งร้อยละ 16.0 จะเดินทางกับเพื่อนร่วมงานและร้อยละ 4.4 จะเดินทางกับคนรัก

จากการทบทวนวรรณกรรม ผู้วิจัยสามารถสรุปพฤติกรรมนักท่องเที่ยวในอาเซียนได้ ดังนี้ นิยมเลือกเป้าหมายและวางแผนการเดินทางด้วยตัวเอง (Own arrangement) แต่ก็มีถึงร้อยละ 41.7 ที่ใช้บริการอย่างใดอย่างหนึ่งของบริษัททัวร์ ทั้งการเดินทางกับกรุ๊ปทัวร์ หรือใช้บริการอย่างใดอย่างหนึ่งของทัวร์โอเปอเรเตอร์/ทัวร์เอเจนต์ และการเดินทางแบบกลุ่มทัวร์เป็นหมู่คณะ จะมีสัดส่วนน้อยที่สุด แต่นักท่องเที่ยวในอาเซียน บางส่วนเป็นนักท่องเที่ยวศักยภาพสูง ที่มีการใช้จ่ายเงินระหว่างการเดินทางท่องเที่ยวสูงกว่านักท่องเที่ยวทั่วไป เพราะมีพื้นฐานฐานะทางสังคมดีกว่า และต้องการการสื่อสารที่มีสาระให้การยกย่อง เพื่อแสดงความเหนือชั้นอย่างแตกต่างของกลุ่มพวกเขา และต้องการสื่อสารถึงวิถีคิดที่ชาญฉลาด และเป็นเหตุเป็นผลของกลุ่มตน มากกว่านักท่องเที่ยวทั่วไป อย่างเด่นชัด

ในส่วนของพฤติกรรมนักท่องเที่ยวชาวไทย ส่วนใหญ่มีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยในแต่ละครั้งอยู่ที่ประมาณ 2,776 บาทต่อคน หากเป็นการเดินทางแบบไม่พักค้างคืนอยู่ที่ 1,418 บาทต่อคน แบบพักค้างคืน 3,914 บาทต่อคน คนภาคตะวันออก ใช้เงินในการเดินทางท่องเที่ยวเฉลี่ยต่อคน สูงสุด และ

ต่ำสุดคือภาคเหนือตอนล่างอยู่ที่ประมาณ 1,675 บาทต่อคน ซึ่งปัจจัยที่เป็นแรงจูงใจสำคัญให้นักท่องเที่ยวชาวไทยเดินทางมาท่องเที่ยว คือ ต้องการเดินทางไปสัมผัสแหล่งท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียงด้วยตนเอง และได้รับคำแนะนำจากผู้อื่นให้มาเที่ยว เคยเดินทางมาเที่ยวแล้วประทับใจอยากกลับมาอีกและมีกิจกรรมท่องเที่ยวที่น่าสนใจ นักท่องเที่ยวชาวไทยรับรู้ข้อมูลเกี่ยวกับสถานที่ท่องเที่ยวหรือกิจกรรมท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมจากสื่อหลากหลายช่องทางโดย ได้แก่ สื่อโทรทัศน์ เพื่อน/ญาติ/ครอบครัว อินเทอร์เน็ต/ เว็บไซต์ นิตยสาร หนังสือ/ คู่มือท่องเที่ยว และเพศชายมีแนวโน้มใช้การเดินทางท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้และศึกษามากกว่าเพศหญิง ขณะที่วัยรุ่นและกลุ่มคนเกษียณอายุใช้การเดินทางท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้และศึกษามากกว่ากลุ่มคนทำงาน นอกจากนี้ มีแนวโน้มที่นักท่องเที่ยวใช้การเดินทางท่องเที่ยวเพื่อประกอบกิจกรรมอื่น ๆ ที่ตนเองชื่นชอบ นอกเหนือไปจากการท่องเที่ยวเพื่อการพักผ่อนหย่อนใจ

จากการทบทวนวรรณกรรมเกี่ยวกับพฤติกรรมนักท่องเที่ยวในช่วงต้น ผู้วิจัยสามารถสรุปพฤติกรรมนักท่องเที่ยวทางน้ำได้ว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เป็นชาวเอเชีย โดยเฉพาะชาวจีน มีอายุอยู่ในวัยทำงานช่วงต้นถึงกลาง (อายุ 25-44 ปี) ส่วนใหญ่มีฐานะปานกลางถึงดี นิยมเดินทางโดยเครื่องบินและชอบเดินทางด้วยตัวเองไม่นิยมไปเป็นหมู่คณะหรือกลุ่มทัวร์ ใช้วิธีซื้อแพ็คเกจแบบวันเดย์ทัวร์เพื่อทำการล่องเรือท่องเที่ยว และส่วนหนึ่งก็เดินทางไปเที่ยวแล้วก็กลับไปพักที่โรงแรมในเมือง ชอบล่องเรือชมวิวทิวทัศน์ธรรมชาติและวิถีชีวิตสองฝั่งริมและจอดเรือขึ้นฝั่งไปเที่ยวตามจุดต่าง ๆ ริมแม่น้ำ โดยนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่จะล่องเรือแบบไปเช้าเย็นกลับภายใน 1 วัน และมีค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยวเฉพาะจุดจอดเรือและค่าบริการล่องเรือเป็นรายเที่ยวทั้งแบบส่วนบุคคลและแบบเหมาจ่าย โดยพฤติกรรมนักท่องเที่ยวทางน้ำที่ได้กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยสามารถสรุปพฤติกรรมนักท่องเที่ยวที่เหมือนหรือแตกต่างกันของแต่ละประเทศ ได้ดังนี้

1. อายุของนักท่องเที่ยว

1.1 นักท่องเที่ยวมีอายุน้อยจนถึงเริ่มเป็นผู้ใหญ่ (อายุน้อยกว่า 35 ปี) ประเทศที่มีนักท่องเที่ยวกลุ่มนี้เหมือนกัน ได้แก่ กัมพูชาและบรูไน

1.2 นักท่องเที่ยวอยู่ในวัยทำงานช่วงต้นถึงกลาง (อายุ 25-44 ปี) ประเทศที่มีนักท่องเที่ยวกลุ่มนี้เหมือนกัน ได้แก่ เวียดนาม เมียนมา ลาว มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ อินโดนีเซีย และไทย

2. ฐานะทางเศรษฐกิจของนักท่องเที่ยว

2.1 ฐานะปานกลางลงไป ประเทศที่มีนักท่องเที่ยวกลุ่มนี้เหมือนกัน ได้แก่ เวียดนาม กัมพูชา เมียนมา ลาว

2.2 ฐานะปานกลางถึงดี ประเทศที่มีนักท่องเที่ยวกลุ่มนี้เหมือนกัน ได้แก่ มาเลเซีย
ฟิลิปปินส์ ไทยและอินโดนีเซีย

2.3 ฐานะดีถึงดีมาก ประเทศที่มีนักท่องเที่ยวกลุ่มนี้เหมือนกัน ได้แก่ บรูไน และ
สิงคโปร์

3. พาหนะในการเดินทาง

3.1 นิยมเดินทางโดยเครื่องบิน ประเทศที่มีพฤติกรรมนักท่องเที่ยวกลุ่มนี้เหมือนกัน
ได้แก่ เวียดนาม เมียนมา บรูไน สิงคโปร์ ฟิลิปปินส์ อินโดนีเซียและไทย

3.2 นิยมเดินทางโดยใช้รถยนต์สาธารณะ ประเทศที่มีพฤติกรรมนักท่องเที่ยวกลุ่มนี้
เหมือนกัน ได้แก่ กัมพูชา ลาว มาเลเซีย

4. รูปแบบการเดินทาง

4.1 นิยมเดินทางการเดินทางเป็นหมู่คณะไปกับกรุ๊ปทัวร์ ประเทศที่มีพฤติกรรม
นักท่องเที่ยวกลุ่มนี้เหมือนกัน ได้แก่ เวียดนาม และอินโดนีเซีย

4.2 นิยมการเดินทางด้วยตัวเอง ประเทศที่มีพฤติกรรมนักท่องเที่ยวกลุ่มนี้เหมือนกัน
ได้แก่ กัมพูชา เมียนมา ลาว มาเลเซีย บรูไน สิงคโปร์ ฟิลิปปินส์ และอินโดนีเซีย

5. รูปแบบการท่องเที่ยว

5.1 ชื้อแพ็คเกจแบบวันเดย์ทัวร์เพื่อทำการล่องเรือท่องเที่ยว ประเทศที่มีนักท่องเที่ยว
กลุ่มนี้เหมือนกัน ได้แก่ เวียดนาม และกัมพูชา

5.2 เดินทางไปเที่ยวแล้วกลับไปพักที่โรงแรมในเมือง ประเทศที่มีพฤติกรรม
นักท่องเที่ยวกลุ่มนี้เหมือนกัน ได้แก่ เมียนมา ลาว ไทย

6. ลักษณะการท่องเที่ยว

6.1 ล่องเรือชมวิวทิวทัศน์ธรรมชาติและวิถีชีวิตสองฝั่งริมแม่น้ำ ประเทศที่มี
พฤติกรรมนักท่องเที่ยวกลุ่มนี้เหมือนกัน ได้แก่ เวียดนาม และกัมพูชา

6.2 ล่องเรือจอดขึ้นฝั่งไปเที่ยวตามจุดต่าง ๆ ประเทศที่มีพฤติกรรมนักท่องเที่ยวกลุ่ม
นี้เหมือนกัน ได้แก่ เมียนมา ลาว ไทย

7. ระยะเวลาการท่องเที่ยว

7.1 ไปเข้าเย็นกลับภายใน 1 วัน ประเทศที่มีพฤติกรรมนักท่องเที่ยวกลุ่มนี้เหมือนกัน
ได้แก่ เวียดนาม เมียนมา และกัมพูชา

7.2 มีการพักค้างแรมในแหล่งท่องเที่ยวหรือสถานที่ใกล้เคียง ประเทศที่มีพฤติกรรม
นักท่องเที่ยวกลุ่มนี้เหมือนกัน ได้แก่ ลาวและไทย

แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยวในแม่น้ำโขง

แม่น้ำโขงไหลผ่านประเทศจีน ประเทศลาว ประเทศเมียนมา ประเทศไทย ประเทศกัมพูชา และประเทศเวียดนาม มีความยาวทั้งหมด 4,880 กิโลเมตร ตลอดแนวริมแม่น้ำโขงเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติและทางวัฒนธรรมมากมาย ดึงดูดนักท่องเที่ยวจากทั่วโลกให้มาเยี่ยมชมและสัมผัสกับความงดงามทางธรรมชาติและวัฒนธรรมของแต่ละประเทศ ซึ่งตัวอย่างของแหล่งท่องเที่ยวทางน้ำที่มีความสัมพันธ์กับแม่น้ำโขงมีดังนี้ (กรมควบคุมมลพิษ, 2555)

1. รูปแบบการท่องเที่ยวโตนเลสาบ (Tonle sap) ประเทศกัมพูชา

โตนเลสาบ (Tonle sap) หรือ ทะเลสาบเขมร คำว่า “โตนเล” ในภาษาเขมร หมายถึง แม่น้ำ สาบ หมายถึง จืด ทะเลสาบน้ำจืดที่ใหญ่ที่สุดในเอเชียแห่งนี้ ตั้งอยู่บริเวณตอนกลางก่อนไปทางตะวันตกเฉียงเหนือของกัมพูชา ล้อมรอบด้วยพื้นที่จังหวัดเสียมเรียบพระตะบอง โพธิ์สัด กัมปงชนัง กัมปงธม (กรมควบคุมมลพิษ, 2555)

โตนเลสาบ (Tonle sap) มีพื้นที่ประมาณ 2,700 ตารางกิโลเมตรในยามปกติ แต่ถ้าในช่วงที่มีน้ำมากพื้นที่ของทะเลสาบจะกว้างใหญ่ถึง 16,000 ตารางกิโลเมตร อาณาบริเวณของโตนเลสาบครอบคลุมพื้นที่ 5 จังหวัดได้แก่ กำปงธม กำปงชนัง โพธิ์สัด พระตะบอง และเสียมเรียบ ที่ปลายทะเลสาบด้านตะวันออกเฉียงใต้ทางด้านจังหวัดกัมปงชนัง แม่น้ำโตนเลสาบ (Tonle sap river) ซึ่งไหลเชื่อมโยงกับแม่น้ำโขงและแม่น้ำบาสัก (Basac river) ห่างออกไปถึง 100 กิโลเมตร ที่กรุงพนมเปญ เกิดเป็นจุดจตุรमुखที่แม่น้ำ 3 สายได้มาบรรจบกัน คือ แม่น้ำโตนเลสาบ แม่น้ำบาสัก และแม่น้ำโขง ที่บริเวณนี้กระแสน้ำของแม่น้ำโตนเลสาบจะสลับทิศทางการไหลตามฤดูกาล หรือที่เรียกว่า River with return

รูปแบบการท่องเที่ยวที่โตนเลสาบ นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เป็นชาวกัมพูชาและชาวเอเชียจากประเทศเพื่อนบ้านรวมถึงประเทศไทยด้วย การเดินทางเป็นการนั่งเรือท่องเที่ยวชมบรรยากาศของโตนเลสาบ ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ช่วงคือ ช่วงเช้าชมพระอาทิตย์ขึ้นและบรรยากาศยามเช้า หรือช่วงเย็นชมบรรยากาศก่อนตะวันตกฟ้าวิถีชีวิตภายในโตนเลสาบ ในโตนเลสาบมีเรือนแพของชาวประมงพื้นบ้าน รวมไปถึงมีบ้านพัก ร้านอาหาร และร้านของฝากนักท่องเที่ยว ซึ่งชาวบ้านได้มีการนำมาตัดแปลงเพื่อให้เป็นเรือท่องเที่ยว ล่องเรือชมวิถีชีวิตของชุมชนตามริมน้ำ และชมบรรยากาศพระอาทิตย์ขึ้น และบรรยากาศก่อนตะวันตกฟ้าที่โตนเลสาบแห่งนี้

ขณะที่เรือวิ่งออกไปยังทะเลสาบ เรือหางยาววิ่งประกบเรือใหญ่ เด็ก ๆ เวียดนามมาเทียบที่เรือ เขาจะมาโชว์หูล้อมห้อยคอ หลายลำที่มาจอดเทียบให้เราถ่ายรูป แล้วจ่ายเงินคนน้ำเหล่านี้ส่วนใหญ่เป็นเชื้อสายเวียดนาม มีวิถีชีวิตแบบชาวเวียดนามริมปากแม่น้ำโขงที่เวียดนามได้เลี้ยงชีพโดยการจับปลา ขายน้ำอัดลม โชว์งู มาเรียกร้องความสงสารขอบริจาคเงิน เพื่อหารายได้เป็นหลัก

เรียกความสงสารจากนักท่องเที่ยว โดยนำเอาลูกตุ้มเล็กให้นั่งบนเรือ พอออกไปปากคลอง ก็จะมีแพขนาดใหญ่ให้นักท่องเที่ยวขึ้นไปพักผ่อนอริยาบท ชื่อของที่ระลึก ของฝากสำหรับนักท่องเที่ยว มีตั้งแต่กระเป๋า เสื้อ กางเกง พวงกุญแจ แปะบางหลัง จะมีการเลี้ยงจระเข้ น้ำจืดด้วย และแสดงข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับพันธุ์ปลา พันธุ์พืชไม้น้ำ ซึ่งมีประโยชน์อย่างยิ่งสำหรับนักท่องเที่ยว จากนั้นทางคณะทัวร์ได้เยี่ยมชมโรงเรียนลอยน้ำ นักเรียนเป็นชาวเวียดนาม สอนหลักสูตรภาษาเวียดนาม เปิดทำการสอนระดับชั้น ป.1-5 แบ่งเวลาเรียนเป็น 2 ช่วง คือ ช่วงเช้าและช่วงบ่าย

ตารางที่ 2-21 สรุปแหล่งท่องเที่ยวใน โตนเลสาป ประเทศกัมพูชา

แหล่งท่องเที่ยว	เส้นทางและการเดินทาง	นักท่องเที่ยว	แหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญ	ศิลปวัฒนธรรมและความสำคัญทางประวัติศาสตร์
โตนเลสาป (Tonle sap)	ห่างจากกรุงพนมเปญ ประมาณ 100 กิโลเมตร เดินทางโดยทางรถยนต์ ไปยังท่าเรือโตนเลสาป ท่าเรือโตนเลสาบจากเสียม เรียบมีสองแนวทางคือ ซื้อตั๋วเรือล่องจากเสียม เรียบไปพนมเปญ หรือไป พระตะบอง อีกแนวทาง คือ เหมารถให้เขาพา เที่ยวโตนเลสาบลำละ 1,500 บาท	ส่วนใหญ่เป็น ชาวกัมพูชา และ นักท่องเที่ยว ในอาเซียน รวมถึง นักท่องเที่ยว ชาวไทย	1. ล่องเรือทะเลสาปโตนเล	การล่องเรือเที่ยว โตนเลสาปทำให้นักท่องเที่ยวที่มาเยี่ยมชมจะได้เห็นวิถีชีวิตของชาวเรือนแพริม โตนเลสาป เห็นความเป็นอยู่ที่แตกต่างจากที่นักท่องเที่ยวเคยเห็นมีการเลี้ยงหมู ไข่ ปลา ในแพบ้านที่เป็นน้ำ มีโรงเรียน สำหรับชาวแพหรือ Floating house ทำให้นักท่องเที่ยวรู้จักชีวิตที่หลากหลายมากขึ้น
			2. ตลาดสด เสียมเรียบ	ตลาดที่มีปลาขายหลายประเภท มีจำนวนมาก นอกจากปลายังมีงู หอย กุ้ง ครบทุกอย่างแบบเต็ม ๆ แต่ตามร้าน จะไม่มีปลาขาย ร้านที่ขายนักท่องเที่ยวไม่มีปลาเพราะว่าส่วนใหญ่เป็นนักท่องเที่ยวไม่คุ้นกะปลา แตกต่างจาก นักท่องเที่ยวไทยที่ชอบเดินตลาดแล้วซื้อปลา ในตลาดแห่งนี้นอกจากจะมีปลาสดแล้ว ยังมีปลาแห้งหรือปลาที่ แปรรูปแล้วอีกมากมายหลายชนิด รอให้นักท่องเที่ยวที่ผ่านไปมาเยี่ยมชมได้ซื้อหาเป็นของฝากมากมาย
			3. เขตอนุรักษณ์ นกเปรี กโตล	ตั้งอยู่ทางทิศตะวันตกเฉียงเหนือของเสียมเรียบติดกับโตนเลสาป เขตรักษาพันธุ์นกแห่งนี้เป็นแหล่งที่อยู่อาศัย ของประชากรนกจำนวนมากที่อพยพมาจากทั่วภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ซึ่งมีปริมาณเพิ่มขึ้นอย่าง ต่อเนื่องในช่วงฤดูแล้งที่ผ่านมา การเที่ยวชมสามารถขึ้นเรือจากปลายสุดของทะเลสาบซึ่งอยู่บริเวณทิศใต้ของ เสียมเรียบ และล่องเรือคาน้ำลัดเลาะแนวเขตอนุรักษณ์ หรือเลือกใช้บริการนำเที่ยวที่จัดโดยผู้ประกอบการ ท่องเที่ยวในเสียมเรียบ ซึ่งปกติใช้เวลาอย่างน้อยหนึ่งวันหรืออาจมากกว่า
			4. นิทรรศการ โตนเลสาป	การแวะชมนิทรรศการที่จัดขึ้น ในเมืองเพื่อให้ข้อมูลที่เป็นประ โยชน์แก่ผู้เข้าชมเกี่ยวกับโตนเลสาบก่อนไป เยือนสถานที่จริง ทำให้ผู้มาเยือนมีความเข้าใจและมองเห็นภาพได้ชัดเจนมากขึ้น เนื้อหาของนิทรรศการ อธิบายเกี่ยวกับระบบนิเวศของโตนเลสาบ ซึ่งเป็นแหล่งที่อยู่ของพืชพันธุ์และสัตว์หลากหลายชนิดบริเวณ รอบนอกทะเลสาบควบคู่ไปกับผู้คนอยู่อาศัยอยู่ในบริเวณ จุดเด่นของนิทรรศการคือรูปแบบจำลองที่อธิบาย การทำงานของระบบการบริหารจัดการน้ำที่ซับซ้อนของทะเลสาบที่เชื่อมต่อกับ โตนเลสาบและแม่น้ำโขง
			5. ตลาดซาจ๊ะ (Psar chas)	จับจ่ายซื้อสินค้าได้ด้วยเงินสด เงินบาทไทยและเงินดอลลาร์สหรัฐที่ตลาดเก่า หรือ ตลาดซาจ๊ะ (Psar chas) และตลาดกลางซึ่งเป็นแหล่งช้อปปิ้งสำหรับสินค้าของที่ระลึกของฝากต่าง ๆ เพลิดเพลินกับการต่อรองราคา สินค้าซึ่งมักได้ราคาต่ำกว่าราคาขายปกติเสมอ
			6. โรงเรียน ลอยน้ำ	นักเรียนเป็นชาวเวียดนาม สอนหลักสูตรภาษาเวียดนาม เปิดทำการสอนระดับชั้น ป.1-5 แบ่งเวลาเรียนเป็น 2 ช่วง คือ ช่วงเช้าและช่วงบ่าย

2. รูปแบบการท่องเที่ยวอินเลสาบ (Inle sap) และแม่น้ำอิระวดี ประเทศเมียนมา

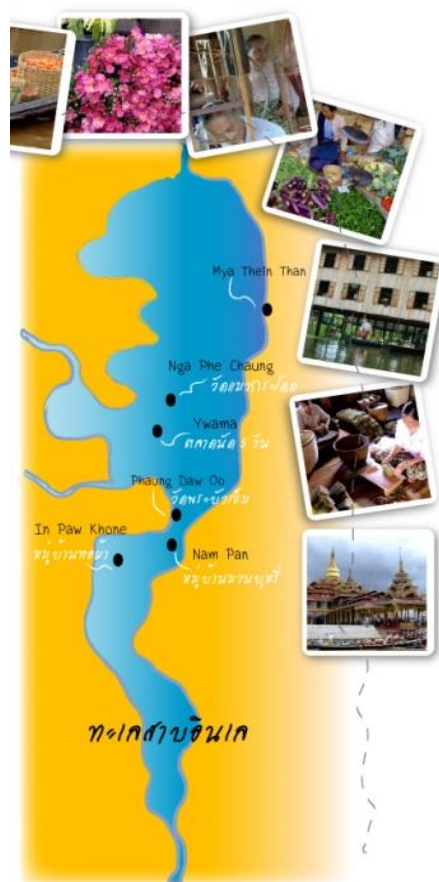
รูปแบบการท่องเที่ยวที่อินเลสาบและแม่น้ำอิระวดีมีรูปแบบที่คล้ายกัน คือ การล่องเรือไปตามน้ำ และแวะชมสถานที่ท่องเที่ยวต่าง ๆ ทั้งในน้ำและริมน้ำ แต่ที่แตกต่างกันก็คือสถานที่ท่องเที่ยวในอินเลสาบส่วนใหญ่จะอยู่ในน้ำ ส่วนแม่น้ำอิระวดีจะอยู่บนบกริมน้ำ นักท่องเที่ยวที่มาเยี่ยมชมสามารถล่องเรือบริการไปตามจุดท่องเที่ยวต่าง ๆ และสามารถจับจ่ายซื้อของที่ระลึกมากมายตามร้านขายของที่ระลึก ทั้งในอินเลสาบและตามริมแม่น้ำอิระวดี พฤติกรรมนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่จะมาเป็นกรุ๊ปทัวร์ขนาดเล็ก มีจำนวนคนไม่เกิน 20 คน ซึ่งนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เป็นชาวเมียนมา ชาวไทยและชาวจีน มีส่วนที่เป็นชาวยุโรปและอเมริกาบ้างแต่ไม่มากนัก ส่วนใหญ่มาท่องเที่ยวเพื่อศึกษาธรรมชาติ ระบบนิเวศและเพื่อการศึกษาหรือการทำงานวิจัย พฤติกรรมด้านการพักผ่อน สำหรับนักท่องเที่ยวชาวเมียนมา ชาวไทยและชาวจีน จะไม่นิยมพักผ่อนหรือค้างคืน แต่รูปแบบจะเป็นการพักค้างแรมในเมือง ตามโรงแรมต่าง ๆ แล้วออกเดินทางมาท่องเที่ยว เมื่อเสร็จแล้วก็เดินทางกลับไปยังที่พักค้างแรมในเมือง ต่างจากนักท่องเที่ยวชาวยุโรปและอเมริกาที่นิยมพักตามสถานที่ท่องเที่ยวหรือตามวัดและสถานที่ที่เป็นสาธารณะ เช่น การกางเต็นท์ หรือการพักในวัด การท่องเที่ยวรูปแบบนี้เรียกว่า Back pack เป็นลักษณะคำไหนดอนนั้น เหมาะสำหรับนักท่องเที่ยวเพื่อการสำรวจ

อินเลเป็นทะเลสาบน้ำจืดขนาดใหญ่ ตั้งอยู่ทางตอนล่างของรัฐฉาน ประเทศเมียนมาร์ มีความกว้างประมาณ 11.25 กิโลเมตร ยาวประมาณ 22.5 กิโลเมตร ครอบคลุมพื้นที่ราว 158 ตารางกิโลเมตร มีความเป็นธรรมชาติที่บริสุทธิ์และสวยงามมาก ภูมิประเทศเป็นทิวเขาสูง ทะเลสาบแห่งนี้เป็นที่อยู่ของชาวอินทา (Intha) มีความหมายว่าบุตรแห่งทะเลสาบ (Sons of the lake) ซึ่งมีเชื้อสายแตกต่างจากชาวเมืองอื่น ๆ ของรัฐฉานที่ส่วนใหญ่เป็นชาวไทยใหญ่ มีหมู่บ้านทั้งหมด 36 หมู่บ้าน ในจำนวนนี้มี 32 หมู่บ้านที่ตั้งอยู่กลางทะเลสาบ (กรมควบคุมมลพิษ, 2555)

ทะเลสาบอินเลเป็นเมืองที่มีชื่อเสียงเนื่องจากสวนผักลอยน้ำกลางทะเลสาบของชาวอินทา ซึ่งเรียกว่า Kyunpaws เบื้องหลังภูมิปัญญาพื้นบ้านนี้มาจากบรรพบุรุษของชาวอินทาซึ่งมีรากเหง้าอพยพลงมาจากเมืองพุกาม พวกเขาเรียนรู้ที่จะปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมที่อยู่อาศัยด้วยการปลูกผักลอยน้ำในทะเลสาบ พืชที่ปลูกเป็นหลักในทะเลสาบอินเลคือ มะเขือเทศ ที่นี้จึงจัดว่าเป็นแหล่งปลูกมะเขือเทศที่ใหญ่ที่สุดในเมียนมาร์ สามารถผลิตมะเขือเทศได้ผลผลิตเฉลี่ยประมาณวันละ 50 ตัน แต่อย่างไรก็ตามปัจจุบันเกษตรกรมีการใช้สารเคมีทางการเกษตรมากขึ้นเพื่อเพิ่มจำนวนผลผลิต นอกจากนั้นเกษตรกรยังทิ้งผลผลิตที่เสียหรือไม่ได้ขนาดตามที่ตลาดต้องการ ลงในทะเลสาบลอยเป็นแพ ทำให้คุณภาพน้ำในทะเลสาบอินเลเริ่มเน่าเสีย ประกอบกับทะเลสาบอินเล

เป็นแหล่งน้ำจืดที่จำเป็นสำหรับอุปโภค บริโภคของประชาชนในรัฐฉานตอนล่างเกือบครึ่งหนึ่ง หากคุณภาพน้ำในทะเลสาบอินเลเสื่อมโทรมจะส่งผลกระทบต่อประชาชนจำนวนมาก

ด้วยเหตุนี้สมาคมพัฒนาพิเศษอินเล (The inle special development association: ISDA) เตรียมที่จะนำร่องโครงการปลูกพืชโดยลดการใช้สารเคมี ในสวนแปลงผักลอยน้ำในทะเลสาบอินเล เมืองตองจี เมืองหลวงของรัฐฉาน อย่างไรก็ตามกลุ่มเป้าหมายผู้บริโภคหลัก ๆ คาดว่าจะเป็นนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติที่มาเที่ยวทะเลสาบอินเล โดยที่โครงการนี้ได้รับการสนับสนุนเงินจำนวน 24,000 ดอลลาร์สหรัฐ จากรัฐบาลนอร์เวย์ และได้รับการแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญจากประเทศอิสราเอล โดยจะเริ่มโครงการในเดือนกุมภาพันธ์ ปี พ.ศ. 2556 ซึ่งจะเริ่มปลูกพืชในสวนแปลงลอยน้ำ 65 แปลง ทางภาคตะวันออกของทะเลสาบอินเล โดยเตรียมปลูกพืชอย่างแตงกวาญี่ปุ่น มะละกอ และพืชตระกูลพริกไทย คาดว่าผู้บริโภคกลุ่มเป้าหมายคือนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติที่มาเที่ยวที่ทะเลสาบอินเล (กรมควบคุมมลพิษ, 2555)

ภาพที่ 2-4 แผนที่ตำแหน่งของอินเลสาบ (Inle sap)

แม่น้ำอิรวดี ซึ่งชาวเมียนมาเรียกว่า “เอยาวดี” แปลว่า “มหานที” นั้น ทั้งเป็นอู่ข้าวอู่น้ำหล่อเลี้ยงชีวิตและอารยธรรมหล่อเลี้ยงนับพันปี มีต้นกำเนิดมาจากขุนเขาในรัฐกะฉิ่น ทางตอนเหนือสุดของเมียนมาไหลผ่านใจกลางเมียนมาไปออกทะเลอันดามัน มหาสมุทรอินเดีย ที่เขตอิรวดี ไกล่กรุงอย่างกึ่ง คิดเป็นระยะทางรวม 2,170 กิโลเมตร มีจุดล่องเรือชมความงามของแม่น้ำอิรวดีหลายจุด แต่ที่ได้รับความนิยมจุดหนึ่งคือล่องจากซานเมืองมณฑลพะเย่ หรือจากท่าเรือใกล้เจดีย์ชเวตจีโยต เขตเมืองอมรปุระ ทวนน้ำไปหมู่บ้านมิงกุน ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของอมรปุระ แต่อยู่บนเกาะกลางลำน้ำ อิรวดีและไปได้ด้วยเส้นทางเรือเท่านั้น ซึ่งมีอนุสรณ์สถานที่แสดงความยิ่งใหญ่ของพระเจ้าปดุง และระหว่างทางจะให้เห็นหมู่บ้านอิรวดีที่มีลักษณะเป็น “กึ่งบ้านกึ่งแพ” เนื่องจากระดับน้ำอิรวดีในแต่ละฤดูกาลจะมีความแตกต่างกันมาก โดยเฉพาะฤดูน้ำหลาก ระดับน้ำจะขึ้นสูงกว่าฤดูแล้งกว่า 10 เมตร ชาวเมียนมาจึงนิยมสร้างบ้านกึ่งแพ คือถ้ำน้ำขึ้นสูงก็ร่วมแรงกันยกบ้านขึ้นที่ดอน ครั้นน้ำลงมากก็ยกบ้านมาตั้งใกล้น้ำ เพื่อความสะดวกสบายในการใช้แม่น้ำในชีวิตประจำวัน

สถานที่ท่องเที่ยวที่สำคัญตลอดแม่น้ำอิรวดี คือ เจดีย์มิงกุน เมื่อขึ้นฝั่งที่ทำเรือหมู่บ้านมิงกุนจะพบโบราณสถานจุดแรกคือ เจดีย์เซตตอยา ซึ่งพระเจ้าปดุงโปรดฯให้สร้างครอบรอยพระพุทธรูปท่าหลังบนหินอ่อน เป็นสัญลักษณ์ของการก้าวเข้าสู่ดินแดนที่พระเจ้าปดุงมีพระราชดำริจะสร้างเจดีย์มิงกุน หรือ “เจดีย์จักรพรรดิ” ที่ใหญ่ที่สุดและสูงกว่าเจดีย์ใด ๆ ในสุวรรณภูมิ จุดต่อมาคือซากเจดีย์ขนาดใหญ่ที่สร้างไม่เสร็จ มีสิงห์คู่ประดับอยู่ด้านหน้า นั่นคือเจดีย์มิงกุน ร่องรอยแห่งความทะเยอทะยานของพระเจ้าปดุง ซึ่งหากสร้างเสร็จตามแผนจะเป็นเจดีย์ที่ใหญ่ที่สุดและสูงที่สุดในโลก เพราะสูงถึง 152 เมตร ส่วนรอยแตกร้าวตรงกลางฐานเกิดจากเหตุการณ์แผ่นดินไหวในปี พ.ศ. 2381 หลังจากนั้นนักท่องเที่ยวจะได้พบกับระฆังมิงกุน ที่พระเจ้าปดุงโปรดฯให้สร้างเพื่ออุทิศถวายแด่มหาเจดีย์มิงกุน เป็นระฆังยักษ์ที่มีเส้นรอบวงถึง 10 เมตร สูง 3.70 เมตร น้ำหนัก 87 ตัน

เจดีย์ชินพิวมิน (เม็ยะเต็งคาน) ประดิษฐานอยู่เหนือระฆังมิงกุนไม่ไกล ได้ชื่อว่าเป็นเจดีย์ที่สวยงามมากแห่งหนึ่ง สร้างขึ้นในปี พ.ศ. 2359 โดยพระเจ้าบาคะยิดอว์ พระราชนัดดาในพระเจ้าปดุง เพื่อเป็นอนุสรณ์แห่งความรักที่พระองค์มีต่อพระมหาเทวีชินพิวมิน ซึ่งถึงแก่พิราลัยก่อนเวลาอันควร จึงได้รับสมญานามว่า “ทัชมาฮาลแห่งลุ่มอิรวดี” เจดีย์องค์นี้เป็นพุทธศิลป์ที่สร้างขึ้นด้วยหลักภูมิจักรวาลคือ มืองค์เจดีย์สถิตอยู่ตรงกลาง ณ ยอดเขาพระสุเมรุ อันเชื่อกันว่าเป็นศูนย์กลางและโลกและจักรวาล ล้อมรอบด้วยขุนเขาและมหาสมุทรตามหลักไตรภูมิ

วัดกวางมูดอร์ (วัดเจดีย์นมนาง) ศาสนสถานสำคัญของเมืองสกายน์ สร้างโดยพระเจ้าต้าหลู่ เมื่อปี ค.ศ. 1636 เพื่อใช้เป็นที่ประดิษฐานพระเขี้ยวแก้วหรือพระทันตธาตุที่ได้มาจากลังกา เจดีย์นี้เป็นเจดีย์ทรง โอคว่าแบบสิงหล หรือเจดีย์ทรงลังกา องค์เจดีย์มีความสูง 46 เมตร เส้นรอบวงวัดได้ 274 เมตร

ตารางที่ 2-22 สรุปแหล่งท่องเที่ยวในอินเลสาบ (Inle sap) ประเทศเมียนมา

แหล่งท่องเที่ยว	เส้นทางและการเดินทาง	นักท่องเที่ยว	แหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญ	ศิลปวัฒนธรรมและความสำคัญทางประวัติศาสตร์
1. อินเลสาบ (Inle sap)	มณฑลพะเย่-พระราชวัง มณฑลพะเย่-พระตำหนักไม้ สักชเวนานจง-วัดกุ โศดอ-วัดกุสินารา- Mandalay hill- ทะเลสาบ อินเล-หมู่บ้านทอผ้าอินปอ ขอม-หมู่บ้านผลิตนุหรี พื้นเมือง-วัดเมวลอดหัวง	ส่วนใหญ่เป็น ชาวเมียนมา และ นักท่องเที่ยว ในอาเซียน รวมถึง นักท่องเที่ยว ชาวไทย	1. วัดผ่องค่ออู	เป็นวัดที่เป็นศูนย์รวมจิตใจชาวบ้านของชาวอินเล ภายในวันผ่องค่ออนั้นจะประดิษฐานพระพุทธรูปไม้ ศักดิ์สิทธิ์ 5 องค์ ที่คนไทยเรารู้จักกันว่า “พระบัวเข็ม” ถูกปิดทองจนกลายเป็นก้อนกลมใหญ่กว่าองค์พระเดิม ซึ่งชาวบ้านและนักท่องเที่ยวที่แวะมาเยี่ยมชมเชื่อกันว่าจะทำให้เกิดความร่ำรวยและ ชนะศัตรูได้ วัดนี้ยังมี เทศกาลประจำปีที่สำคัญ ซึ่งเป็นเทศกาลที่สำคัญระดับชาติกันเลยทีเดียว จะจัดขึ้นในช่วงออกพรรษา มีการอัน เชิญพระบัวเข็ม 4 องค์ลงขบวนเรือการะเวกแล้วแห่ไปตามหมู่บ้านรอบ ๆ ทะเลสาบซึ่งใช้เวลาเกือบ 20 วัน
			2. วัดพญาจู	เป็นวัดที่มีความเชื่อว่า มีพญาจูมีส่วนช่วยสร้างวัดนี้ขึ้นมา แต่แปลกมากที่งูพวกนี้ไม่ทำร้ายใครเลย ทุก ๆ วัน ตอน 11.00 น. ก็จะมีพิธีอาบน้ำให้งู ผู้คนที่มีจิตศรัทธาก็จะแห่ไปดูกัน
			3. พระราชวังมณฑลพะเย่	สร้างขึ้นเมื่อย้ายราชธานีมา จากอมรปุระ เป็นพระราชวังขนาดใหญ่มีประตูเข้าถึง 12 ประตู ตัว พระราชวังปั้นหุ้มอาคาร ไม้และตึก ประกอบด้วยห้องพระโรง พระที่นั่ง และตำหนักต่าง ๆ ทั้งหมดถูกไฟไหม้ เมื่อคราวสงครามโลกครั้งที่ 2 แต่ปัจจุบันทางการเมียนมาได้จำลองขึ้นใหม่อีกครั้งบนฐานเดิม
			4. พระตำหนักไม้สักชเว นานค่อว	สร้างด้วยไม้สักทั้งหลังงดงามตามแบบศิลปะเมียนมาแท้ ๆ วิจิตรตระการตาด้วยลวดลายแกะสลักประณีตอ่อน ช้อยทั้งหลังคา บานประตูและหน้าต่างโดยเน้นรายละเอียดเกี่ยวกับพุทธประวัติและทศชาติของพระพุทธเจ้า สร้างโดยพระเจ้ามินคองในปี พ.ศ. 2400 ซึ่งเป็นปีที่พระองค์ย้ายราชธานีจากอมรปุระมาอยู่ที่เมืองมณฑลพะเย่เพื่อ เป็นพระตำหนักยามแปรพระราชฐาน พระเจ้าธิบอ หรือ สีป้อ พระโอรสก็ทรงยกพระตำหนักนี้ถวายเป็นวัด
			5. วัดกุโศดอ	ซึ่งพระเจ้า มินคองทรงใช้เป็นที่สังคายนา พระไตรปิฎก ที่วัดนี้จึงเป็นที่เก็บพระไตรปิฎกที่ใหญ่ที่สุดในโลก พระไตรปิฎกนี้สลักลายบนแผ่นหินขนาดใหญ่ถึง 729 แผ่น แต่ละแผ่นตั้งอยู่โดยมีศาลาล้อม ตั้งเรียงรายเป็นแถว แนวในวัด
			6. หมู่บ้านผลิตนุหรี พื้นเมืองและแปลงสวน ผักลอยน้ำ (Floating garden)	ชาวอินเลประกอบอาชีพเกษตรกรรมในน้ำโดยการปลูกผักมากมายในน้ำ เช่น พริก, ผักกาด, มะเขือเทศ ซึ่งเป็น จำนวนมากพอที่จะเลี้ยงคนเมียนมาทั้งประเทศได้ อีกทั้งยังผลิตนุหรีพื้นเมืองขายในประเทศ ซึ่งขึ้นชื่อในด้าน ความหอมและเป็นธรรมชาติ ชาวแกมพูชาชอบที่จะสูบนุหรีพื้นเมืองมาก เพราะราคาถูกและรสชาติดี
			5. วัดเมวลอดหัวง อินเล	Nga-phe-kyannong monastery เป็นสำนักสงฆ์ที่รวบรวมพระพุทธรูปสำคัญ ๆ ไว้เป็นจำนวนมากเป็นวัดที่ได้รับ การประกาศให้เป็นโบราณสถาน ประกอบด้วยเสาไม้สักถึง 654 ต้น สร้างในปี ค.ศ. 1205 สมัยพระเจ้ามินคอง

ตารางที่ 2-23 สรุปแหล่งท่องเที่ยวในแม่น้ำอิรวดี ประเทศเมียนมา

แหล่งท่องเที่ยว	เส้นทางและการเดินทาง	นักท่องเที่ยว	แหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญ	ศิลปวัฒนธรรมและความสำคัญทางประวัติศาสตร์
2. แม่น้ำอิรวดี	ล่องเรือแม่น้ำอิรวดี-หมู่บ้านมิงกุน เมืองมัณฑะเลย์	ส่วนใหญ่เป็นชาวเมียนมา และนักท่องเที่ยวในอาเซียนรวมถึงนักท่องเที่ยวชาวไทย	1. เจดีย์มิงกุน	เจดีย์เซตตอชา ซึ่งพระเจ้าปดุงโปรดฯให้สร้างครอบรอยพระพุทธรูปทองคำหลังบนหินอ่อน เป็นสัญลักษณ์ของการก้าวเข้าสู่ดินแดนที่พระเจ้าปดุงมีพระราชดำริจะสร้างเจดีย์มิงกุน หรือ “เจดีย์จักรพรรดิ” ที่ใหญ่ที่สุดและสูงกว่าเจดีย์ใด ๆ ในสุวรรณภูมิ จุดต่อมาคือซากเจดีย์ขนาดใหญ่ที่สร้างไม่เสร็จ มีสิงห์คู่ประดับอยู่ด้านหน้า นั่นคือเจดีย์มิงกุน หากสร้างเสร็จตามแผนจะเป็นเจดีย์ที่ใหญ่ที่สุดและสูงที่สุดในโลก เพราะสูงถึง 152 เมตร ส่วนรอยแคว่ตรงกลางฐานเกิดจากเหตุการณ์แผ่นดินไหวในปี พ.ศ. 2381
			2. ระฆังมิงกุน	ไม่ไกลจากฐานเจดีย์มิงกุนคือระฆังมิงกุน ที่พระเจ้าปดุงโปรดฯให้สร้างโดยสำเร็จ เพื่ออุทิศถวายแด่มหาเจดีย์มิงกุน จึงต้องมีขนาดใหญ่คู่ควรกัน คือเป็นระฆังยักษ์ที่มีเส้นรอบวงถึง 10 เมตร สูง 3.70 เมตร น้ำหนัก 87 ตัน เล่าขานกันว่า พระเจ้าปดุงทรงไม่ต้องการให้มีใครสร้างระฆังเลียนแบบ จึงรับสั่งให้ประหารชีวิตนายช่างทันทีที่สร้างเสร็จ ปัจจุบันถือเป็นระฆังยักษ์ที่มีขนาดเล็กกว่าระฆังแห่งหนึ่งแห่งพระราชวังक्रमลินในกรุงมอสโก เพียงใบเดียวที่ระฆังक्रमลินแตกแล้ว ชาวเมียนมาจึงภาคภูมิใจว่าระฆังมิงกุนเป็นระฆังยักษ์ที่ยังคงส่งเสียงก้องกังวาน ทั้งนี้เคยมีการทดสอบความกว้างใหญ่ของระฆังใบนี้ โดยให้เด็กตัวเล็ก ๆ ไปยืนรวมกันอยู่ใต้ระฆังได้ถึง 100 คน
			3. เจดีย์ชินพิวมิน (เมียเซ็งคาน)	ประดิษฐานอยู่เหนือระฆังมิงกุนไม่ไกล ได้ชื่อว่าเป็นเจดีย์ที่สวยงามมากแห่งหนึ่ง สร้างขึ้นในปี พ.ศ. 2359 โดยพระเจ้าบาคะฮ์ค่อว้ พระราชนัดดาในพระเจ้าปดุง เพื่อเป็นอนุสรณ์แห่งความรักที่พระองค์มีต่อพระมหาเทวีชินพิวมิน ซึ่งถึงแก่พิราลัยก่อนเวลาอันควร จึงได้รับสมญานามว่า “ทัชมาฮาลแห่งลุ่มอิรวดี” เจดีย์องค์นี้เป็นพุทธศิลป์ที่สร้างขึ้นด้วยหลักภูมิจักรวาลคือมีองค์เจดีย์สถิตอยู่ตรงกลาง ณ ยอดเขาพระสุเมรุ อันเชื่อกันว่าเป็นศูนย์กลางและโลกและจักรวาล ล้อมรอบด้วยขุนเขาและมหาสมุทรตามหลักไตรภูมิ
			4. วัดกวงมุดอร์ (วัดเจดีย์นมนาง)	สร้างโดยพระเจ้าต้าหลู่ เมื่อปี ค.ศ. 1636 เพื่อใช้เป็นที่ประดิษฐานพระเขี้ยวแก้วหรือพระทันตธาตุที่ได้มาจากลังกา เจดีย์นี้เป็นเจดีย์ทรงโอคว่ำแบบสิงหล หรือเจดีย์ทรงลังกา มีตำนานเล่าว่าองค์ระฆังทรงกลมผ่าครึ่งซีกนี้ได้ค้นแบบมาจากถัน พระชายาคณโปรคของพระเจ้าต้าหลู่ องค์เจดีย์มีความสูง 46 เมตร เส้นรอบวงวัดได้ 274 เมตร

3. รูปแบบการท่องเที่ยวสามเหลี่ยมปากแม่น้ำโขง ประเทศเวียดนาม

ดินดอนสามเหลี่ยมปากแม่น้ำโขง มีภูมิประเทศเป็นหนองบึงและป่าไม้ มีการแบ่งแยกของลำน้ำโขงเป็น 9 สายด้วยกัน ชาวเวียดนามเลยเรียกชื่อว่า Nine dragon delta ซึ่งรูปแบบการท่องเที่ยวในสามเหลี่ยมปากแม่น้ำโขงนั้น นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เลือกซื้อแพ็คเกจแบบวันเดย์ทัวร์ เพื่อทำการล่องเรือท่องเที่ยวบริเวณสามเหลี่ยมปากแม่น้ำโขง และนักท่องเที่ยวเหล่านั้นก็จะเดินทางไปเที่ยวจังหวัดเตียงยาง (Tien giang) ซึ่งเป็นเขตปลูกข้าวที่สำคัญแห่งหนึ่งของประเทศ รวมไปถึงเมืองหมีโถ (My tho) ตั้งอยู่บนฝั่งซ้ายของแม่น้ำมีโอ อันเป็นสาขาเหนือสุดของแม่น้ำโขง เมืองนี้ตั้งขึ้นช่วงทศวรรษที่ 1680 โดยผู้ลี้ภัยทางการเมืองจากไต้หวันและ โอจิมินห์ซิติ นักท่องเที่ยวจะลงเรือที่ทำเรือของเมืองหมีโถ เพื่อจะเดินทางไปท่องเที่ยวชมความหลากหลายของชีวภาพของเกาะต่าง ๆ ที่อยู่กลางแม่น้ำโขง ซึ่งคนท้องถิ่นเรียกว่า แม่น้ำเดียน ซึ่งจะมีไกด์บรรยายทันทีเมื่อเรือออกจากฝั่งแล่นผ่านเกาะต่าง ๆ ในแม่น้ำ โดยบรรยายถึงประวัติความเป็นมาของแต่ละเกาะ วัฒนธรรม ประเพณี อาชีพ การดำรงชีวิต ความเป็นอยู่ของชาวบ้านบนเกาะ จากฝั่งเมืองหมีโถประมาณ 30 นาที จะถึงเกาะยูนิครอน เป็นเกาะขนาดใหญ่กลางแม่น้ำโขง มีความกว้างประมาณ 1 กิโลเมตร และมีความยาวประมาณ 11 กิโลเมตร มีผู้คนอาศัยอยู่ อาชีพหลักของคนบนเกาะนี้คือการเกษตรปลูกผลไม้ต่าง ๆ เช่น ลำไย กุ้งไข่ ละมุด เงาะ มะละกอ สับปะรด มะพร้าว มีจุดสาธิต แสดงผลผลิต และผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ ของชาวบ้าน มีผลิตภัณฑ์ลูกอมกะทิและผลไม้อบแห้งต่าง ๆ และหัตถกรรมพื้นบ้านที่ทำจากต้นมะพร้าวอายุกว่า 100 ปี มีการบริการน้ำส้มคั้นผสมน้ำผึ้ง และเหล้าดองสมุนไพรให้บริการนักท่องเที่ยวพร้อมฟังดนตรีบรรเลงพื้นเมืองด้วย

ตารางที่ 2-24 สรุปแหล่งท่องเที่ยวในสามเหลี่ยมปากแม่น้ำโขง ประเทศเวียดนาม

แหล่งท่องเที่ยว	เส้นทางและการเดินทาง	นักท่องเที่ยว	แหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญ	ศิลปวัฒนธรรมและความสำคัญทางประวัติศาสตร์
สามเหลี่ยมแม่น้ำโขง	หมีธอ-สามเหลี่ยมแม่น้ำโขง-แคนธอ	นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เป็นชาวเวียดนามและชาวจีน รองลงมาคือนักท่องเที่ยวชาวไทย	1. หมีถ่อ (Mekong delta)	ดินดอนสามเหลี่ยมปากแม่น้ำโขง ชมบรรยากาศสภาพภูมิประเทศ สัมผัสวิถีการดำรงชีวิตของชาวชนบทเวียดนาม ตลอดสองข้างทาง ล่องเรือในแม่น้ำโขงสู่ดินดอนสามเหลี่ยมปากแม่น้ำโขงเกาะเล็ก ๆ ชมภูมิปัญญาท้องถิ่นในการทำลูกกวาดจากมะพร้าว เลือกซื้อของฝากของที่ระลึกที่ระลึกที่ไว้ติดดูจากมะพร้าว ชมการแสดงดนตรีพื้นบ้านในบรรยากาศร่มรื่นในสวนผลไม้ จากนั้นนำท่านเดินทางลัดเลาะตามสวนผลไม้ ล่องเรือเล็กชมธรรมชาติและวิถีชีวิตตามชายฝั่งแม่น้ำโขง
			2. ตลาดน้ำ Can tho	เรือจะพาเราล่องเรือไปตลาดน้ำส่วนใหญ่คือที่ที่สุดของสามเหลี่ยมปากแม่น้ำโขง Cai rang ตลาดน้ำ เต็มไปด้วยเรือหลายร้อยลำมารวมกันอยู่ที่นั่นเพื่อนำผลไม้ทั้งหมดมาจากสวนผลไม้ที่อุดมสมบูรณ์ที่อยู่บริเวณนั้น นำมาจำหน่ายแล้วเราจะเดินผ่านหมู่บ้าน ไปเยี่ยมชม โรงสีข้าวและ และร้านทำเส้นก๋วยเตี๋ยว เป็นชีวิตประจำวันของชาวเวียดนามในสามเหลี่ยมปากแม่น้ำโขง
			3. ตลาด Cai khe	เป็นตลาดน้ำ ที่มีวิถีชีวิตที่ปกติและวัฒนธรรมของภูมิภาคตะวันตกเฉียงใต้ของเวียดนาม เยี่ยมชมหมู่บ้านหัตถกรรม สามารถดูคนในท้องถิ่นทำผลิตภัณฑ์จากข้าว, ลูกอมมะพร้าว มาถึงฟาร์มผึ้งและผลิตผลิตภัณฑ์อาหารท้องถิ่น, ชาน้ำผึ้ง ใช้เรือพายในคลองเล็ก ๆ ใต้ร่มเงาของ เยี่ยมชมพื้นที่ Binh การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ผลิตผลิตภัณฑ์ไปกับผลไม้เขตร้อนและฟังเพลงแบบดั้งเดิม
			4. ตลาดน้ำ Cai rang	เป็นตลาดน้ำที่สวยงามที่สุดใน และที่ใหญ่ที่สุดของสามเหลี่ยมปากแม่น้ำโขง ในระหว่างการเยือนนี้คุณจะมีโอกาสเห็นเรือพ่อค้าที่ขายสินค้าประมงซึ่งมาจากเมือง Can tho หลังจากนั้นเรายังคงอยู่บนเส้นทางแม่น้ำของเราประมาณ 5-7 นาที แล้วเดินเท้าประมาณ 5 นาที ถึงโรงงานทำก๋วยเตี๋ยว ต่อไป คือ โรงงานแปรรูปข้าว
			5. เกาะ Con phung หรือ Phoenix island	เป็นสถานที่ท่องเที่ยวสำคัญเพราะมีทั้งรีสอร์ทและสถานที่สำคัญทางประวัติศาสตร์ สมัยก่อนที่นี่เคยเป็นสำนักปฏิบัติธรรมของ Coconut monk ซึ่งเป็นผู้นำลัทธิทางศาสนานิกายหนึ่งที่เคยมีชื่อเสียงมากบริเวณดินดอนสามเหลี่ยมปากแม่น้ำโขง และได้ปรับเปลี่ยนเกาะแห่งนี้ให้เป็นแหล่งท่องเที่ยว และพิพิธภัณฑ์
			6. เจดีย์ ลองคิงห์ Long dinh pagoda	สถานที่ไหว้พระทำบุญและสถานที่ท่องเที่ยวแห่งนี้เป็นแหล่งทำรูปที่มีความสำคัญในท้องถิ่น นักท่องเที่ยวสามารถที่จะเพลิดเพลินกับการเยี่ยมชมศิลปะวัฒนธรรมที่สวยงามของเจดีย์ ลองคิงห์ และเก็บภาพประทับใจสวยงามได้ที่นี่

4. รูปแบบการท่องเที่ยวในแม่น้ำโขง ประเทศ สปป.ลาว

สปป. ลาว เป็นประเทศที่ถูกปิดล้อมด้วยผืนแผ่นดินและภูเขา แม้ว่าจะไม่มีอาณาเขตติดกับน้ำทะเลเลย แต่ประเทศลาวก็อุดมไปด้วยต้นไม้ ภูเขา ที่ยังคงความสมบูรณ์ทางธรรมชาติ นอกจากนี้ ยังมีสถานที่ท่องเที่ยวที่สะท้อนให้เห็นถึงความเป็นมาทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมที่น่าสนใจ จนกลายเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ดึงดูดนักท่องเที่ยวชาวตะวันตก ยุโรป เอเชีย รวมถึงไทย ได้เป็นอย่างดี แหล่งท่องเที่ยวริมน้ำที่สำคัญของ สปป. ลาว ได้แก่ แม่น้ำโขง (Mekong river) วังเวียง (Vang vieng) สีพันดอน (Si phan don) ถ้ำปากอู (Pak ou) และเวียงไซ (Vieng xai)

รูปแบบการท่องเที่ยวในแม่น้ำโขง เนื่องจากแม่น้ำโขงเป็นแม่น้ำที่ยาวที่สุดในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ โดยมีความยาวถึง 4,350 กิโลเมตร จึงทำให้แม่น้ำโขงเป็นทั้งเส้นทางสัญจรและเส้นทางท่องเที่ยวในเวลาเดียวกัน นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เป็นชาวไทยและชาวจีน โดยที่คนไทยส่วนหนึ่งใช้รถส่วนตัวขับจากประเทศไทยใช้เส้นทางหนองคาย-หลวงพระบาง ข้ามสะพานมิตรภาพไทย-ลาว และใช้เส้นทางหมายเลข 13 จากเวียงจันทน์สู่หลวงพระบาง แต่นักท่องเที่ยวไทยบางคนเลือกวิธีการเดินทางโดยใช้เรือซึ่งจะต้องไปใช้บริการที่ทำเรือหลวงไซ อำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย และที่จังหวัดน่าน ด้านห้วยโก๋น ทำเรือปากห้วยแคน ส่วนนักท่องเที่ยวชาวจีน จะพักค้างแรมในหลวงพระบางแล้วเดินทางโดยรถบัสเป็นขบวนไปยังท่าเรือริมโขง และล่องเรือไปกลับตามเส้นทางห้วยทราย-หลวงพระบาง แล้วจึงเดินทางเที่ยวในเมืองหลวงพระบาง เสร็จแล้วจึงเดินทางกลับโรงแรมที่พัก ในการล่องเรือในแม่น้ำโขง นักท่องเที่ยวจะได้สัมผัสกับทัศนียภาพตลอดแนวริมฝั่ง ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงวิถีชีวิตของคนลาวและความงดงามทางธรรมชาติ อากาศที่บริสุทธิ์ ทำให้ทริปล่องแม่น้ำโขงนั้นเป็นที่นิยมในหมู่นักท่องเที่ยวจำนวนมาก โดยจุดเริ่มต้นเส้นทางเริ่มที่เมืองห้วยทรายและสิ้นสุดที่เมืองหลวงพระบาง หรือจะออกเดินทางจากหลวงพระบาง-ห้วยทรายก็ได้ (มีทาวีทัวร์, 2561)

แหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญในแม่น้ำโขง คือ ถ้ำปากอู (Pak ou) หรือถ้ำดิ่ง อยู่ในแขวงหลวงพระบาง (Laung prabang) ตั้งอยู่ริม แม่น้ำโขง แบ่งออกเป็น 2 ถ้ำ คือ ถ้ำดิ่งลุ่ม และถ้ำดิ่งเท่ง เมื่อลงมาจากเรือจะพบทางเข้าถ้ำดิ่งลุ่ม เป็นถ้ำที่มีโพรงไม่ลึก ภายในมีหินงอกหินย้อย และมีรูปปั้นพระพุทธรูปที่ทำจากไม้เต็มไปหมด เชื่อกันว่าในสมัยก่อนเคยถูกใช้เป็นสถานที่สำหรับสักการบูชาดวงวิญญาณ ภูตผี แต่เมื่อศาสนาพุทธเข้ามาในลาวจึงกลายเป็นศาสนสถานทางพุทธไป และเมื่อเดินไปอีกทางหนึ่งจะพบถ้ำเท่ง เป็นถ้ำที่ลึกมาก ภายในมีพระพุทธรูปเช่นกัน แต่มีจำนวนไม่มากเท่ากับถ้ำดิ่งลุ่ม (มีทาวีทัวร์, 2561)

วัดเชียงทอง วัดเก่าแก่ที่สวยงามด้วยศิลปะแบบล้านช้าง “หลังคาปีกนก” 3 ชั้น สร้างขึ้นในสมัยพระเจ้าไชยเชษฐาธิราช พ.ศ. 2102-2103 ภายในอุโบสถมีงานจิตรกรรมฝาผนังเรื่องราวใน

พระชาดกและนิทานพื้นบ้านสวยงาม นอกจากนี้ภายในเขตวัดยังมีพอบพระมานซึ่งเป็นที่ประดิษฐาน “พระมาน” 1 ใน 3 พระพุทธรูปคู่เมืองของหลวงพระบาง หอพระพุทธรูปไสยาสน์ที่มีงานประดับกระจกสีเป็นลายเรื่องราวพื้นบ้านของชาวลาว และยังเป็นທີ່ประดิษฐานพระพุทธรูปปางไสยาสน์อายุกว่า 400 ปี พระธาตุศรีสว่างวงศ์ซึ่งเป็นสถานที่เก็บพระอัฐิของเจ้าเมืองในอดีต และโรงราชรถพระโกศหรือ “โรงเมี้ยนโกศ” โรงราชรถเจ้าเมืองโบราณ ภายในมีราชรถไม้แกะสลักปิดทองคำเปลว และภาพแกะสลักลงรักปิดทองตอนสำคัญต่าง ๆ ของมหากาพย์รามเกียรติ์

วัดใหม่สุวรรณภูมาราม-สุวรรณมาราม หรือ “วัดใหม่” วัดศักดิ์สิทธิ์ที่เคยเป็นที่ประดิษฐานของพระคู่เมือง “พระบาง” เป็นที่ประกอบพิธีสำคัญ ๆ ทางศาสนาและพิธีถือน้ำพระพิพัฒน์สัตยาบรรณ นอกจากนี้วัดแห่งนี้ยังเป็นที่พักของพระสังฆราชองค์สุดท้ายของประเทศลาวอีกด้วย จุดเด่นของวัดใหม่ในด้านศิลปวัฒนธรรม คือ บานประตูไม้แกะสลักศิลปะเชียงขวาง และภาพลงรักปิดทองบริเวณฝาผนังด้านในพระอุโบสถเป็นเรื่องราวในพระเวสสันดรชาดก และงานสถาปัตยกรรมหลังคาปีกนกประดับช่อฟ้า

พระราชวังหลวงพระบาง (พิพิธภัณฑสถานหลวงพระบาง) แต่เดิมนั้นเป็นที่พำนักของสมเด็จพระเจ้ามหาชีวิตศรีสว่างวงศ์วัฒนา โดดเด่นด้วยสถาปัตยกรรมตะวันตกผสมศิลปะล้านช้างของลาว อาณาเขตของพระราชวังหลวงพระบางเป็นกลุ่มอาคารชั้นเดียวแต่ยกพื้นสูง ตั้งอยู่ริมแม่น้ำโขง ภายหลังจากการเปลี่ยนการปกครองจึงถูกยกให้เป็นหอพิพิธภัณฑสถานประจำเมือง ภายในอาคารต่าง ๆ มีงานแกะสลักฝาผนังและงานเขียนสีอันสวยงามวิจิตร โดยมีเรื่องราวบางส่วนจากรามเกียรติ์ เรื่องราวพื้นบ้านและวิถีชีวิตของชาวลาวในอดีต รวมทั้งยังเป็นที่ยึดโยงโบราณวัตถุสำคัญ ๆ หลายชิ้น เช่น เศียรพระพุทธรูปมูรธาจากประเทศอินเดีย พระพุทธรูปศิลปะลาวโบราณที่สร้างขึ้นราวพุทธศตวรรษที่ 17 งานไม้แกะสลักสกุลช่างหลวงพระบาง และเครื่องใช้ในราชสำนักเดิมอีกหลายชิ้น

วัดพระมหาธาตุราชบวรวิหาร (วัดทาดน้อย) วัดเก่าแก่ที่สร้างขึ้นในสมัยพระเจ้าไชยเชษฐาธิราชอีกแห่งหนึ่ง โดดเด่นด้วยงานศิลปะแบบล้านช้าง มีราวเทียนแกะสลักขนาด 24 ตัว และงานแกะสลักประตูและหน้าต่างโบสถ์เรื่องราวของพระชาดกพระสุชน-มโนราห์ นอกจากนี้ยังมีเจดีย์ธาตubrจุอัฐิของนายกรัฐมนตรีคนแรกของประเทศลาว “เจ้าเพชรราชรัตนวงศา” ในบริเวณด้านหลังของวัดมีส่วนของพระธาตุเจดีย์ยอดทรงระฆังประดับเศวตฉัตร 17 ช่อ อันสวยงาม

น้ำตกกวางสีน้ำตกหินปูนสูงราว 70 เมตร เป็นน้ำตกที่สวยงามและมีขนาดใหญ่ที่สุดในหลวงพระบาง บริเวณน้ำตกมีสะพานไม้และเส้นทางเดินเพื่อเข้าไปชมวิวมุมต่าง ๆ และบริเวณโดยรอบน้ำตกนั้นก็ยังมีป่าอุดมสมบูรณ์ เนื่องจากตัวน้ำตกตั้งอยู่ในเขตป่าสงวน ฉะนั้นการเข้าไปชมจะต้องผ่านด่านตรวจของป่าไม้ลาวและจะปิดให้เข้าชมหลัง 15.00 น. บริเวณทางเข้าน้ำตกมีร้านค้าของที่ระลึกและร้านอาหารให้บริการหลายแห่ง

ตารางที่ 2-25 สรุปแหล่งท่องเที่ยวในแม่น้ำโขง ประเทศ สปป.ลาว

เส้นทางและการเดินทาง	นักท่องเที่ยว	แหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญ	ศิลปวัฒนธรรมและความสำคัญทางประวัติศาสตร์
ล่องเรือแม่น้ำโขง ห้วยทราย- หลวงพระบาง	ส่วนใหญ่เป็น นักท่องเที่ยวชาวไทย และชาวจีน มาเป็นกรุ๊ป ทัวร์ขนาดเล็กถึงขนาด กลาง ไม่เกิน 20 คน แต่บางครั้งก็มีกรุ๊ปทัวร์ ขนาดใหญ่ชาวจีน เดินทางจากโรงแรม ที่พักในหลวงพระบาง โดยรถบัส เพื่อมาขึ้น เรือท่องเที่ยวแม่น้ำโขง	1. ถ้ำดิ่ง หลวงพระบาง	เป็นถ้ำศักดิ์สิทธิ์ที่เจ้ามหาชีวิตแห่งหลวงพระบางต้องไปสักการบูชาพระพุทธรูปในถ้ำ รวมถึงข้าราชการ พะสงฆ์ ประชาชนทั่วไปจะเดินทางไปสรงน้ำพระพุทธรูปที่ถ้ำดิ่งบนและถ้ำดิ่งล่าง ถ้ำดิ่งแสดงถึงยุคแห่งการปฏิวัติความเชื่อของชาว ลาวในอดีตที่เคยนับถือผี พระเจ้าโพธิสารราชทรงเลื่อมใสในพุทธศาสนาเป็นผู้นำพุทธศาสนาเข้ามา และทรงใช้ถ้ำดิ่งเป็น สถานที่ศักดิ์สิทธิ์ทางพุทธศาสนาและมีการค้นพบพระพุทธรูปที่สร้างขึ้นในคริสต์ศตวรรษที่ 18-19 กว่า 2,500 องค์ ส่วนใหญ่ ทำขึ้นจากไม้
		2. วัดเชียงทอง	วัดเก่าแก่ที่สวยงามด้วยศิลปะแบบล้านช้าง “หลังคาปีกนก” 3 ชั้น สร้างขึ้นในสมัยพระเจ้าไชยเชษฐาธิราช พ.ศ. 2102-2103 ภายในอุโบสถมีงานจิตรกรรมฝาผนัง เรื่องราวในพระชาคคและนิทานพื้นบ้านสวยงาม นอกจากนั้นภายในเขตวัดยังมีหอ พระม่านซึ่งเป็นที่ประดิษฐาน “พระม่าน” 1 ใน 3 พระพุทธรูปคู่เมืองของหลวงพระบาง หอพระพุทธรูปไสยาสน์ที่มีงานประดับ กระจกสีเป็นลายเรื่องราวพื้นบ้านของชาวลาว และยังเป็นທີ່ประดิษฐานพระพุทธรูปปางไสยาสน์อายุกว่า 400
		3. พระธาตุจอมพูสี	เป็นทั้งหลักเมืองของหลวงพระบาง และยังเป็นศูนย์กลางวัฒนธรรมในอดีต พระธาตุแห่งนี้สร้างขึ้นบนภูเขาของญาติ มีอายุ ราว 227 ปี ด้านบนของพระธาตุมีจุดชมวิวเมืองที่สวยงาม บนจุดชมวิวแห่งนี้สามารถมองเห็นเขตพระราชวังหลวงพระบาง อาคารบ้านเรือนและแม่น้ำคานที่ไหลผ่านเมืองได้อย่างชัดเจน เวลาที่เหมาะสมแก่การขึ้นสักการะพระธาตุและถ่ายรูป-ชมวิว คือ หลังสี่โมงเย็นไปแล้ว เพราะอากาศจะเย็นสบาย ไม่ร้อนแดด ที่สำคัญยังเป็นสถานที่ชมพระอาทิตย์ตกดินที่สวยงามที่สุดของเมือง อีกด้วย
		4. วัดใหม่สุวรรณภูมาราม-สุวรรณภูมาราม	หรือ “วัดใหม่” วัดศักดิ์สิทธิ์ที่เคยเป็นที่ประดิษฐานของพระคู่เมือง “พระบาง” เป็นที่ประกอบพิธีสำคัญ ๆ ทางศาสนาและพิธี ถือน้ำพระพิพัฒน์สัตยาบรรณ นอกจากนั้นวัดแห่งนี้ยังเป็นที่พักของพระสังฆราชองค์สุดท้ายของประเทศลาวอีกด้วย จุดเด่นของวัดใหม่ในด้านศิลปวัฒนธรรม คือ บานประตูไม้แกะสลักศิลปะเชียงขวาง และภาพลวงรักปิดทองบริเวณฝาผนัง ด้านในพระอุโบสถเป็นเรื่องราวในพระเวสสันดรชาค และงานสถาปัตยกรรมหลังคาปีกนกประดับช่อฟ้า
		5. วัดวิชุนราช	สร้างขึ้นโดยพระเจ้าวิชุนราชในราวปี พ.ศ. 2057 วัดนี้ผ่านการเผาทำลายโดยจีนฮ่อที่เข้ามาปล้นเมืองในอดีตและได้รับการ บูรณะใหม่ในปี พ.ศ. 2457 โดยนายช่างชาวฝรั่งเศสผู้ที่ได้ทำการบูรณะนครวัด จุดเด่นของวัดแห่งนี้ คือ เป็นที่ประดิษฐาน พระธาตุหมากโม พระธาตุที่มีลักษณะพิเศษคล้ายผลแดง โมคว่า ในปัจจุบันได้เปิดส่วนหนึ่งเป็นพิพิธภัณฑ์เพื่อเก็บรักษา โบราณวัตถุสำคัญ ๆ รวมไปถึงขุมประติมากรรมในพระอุโบสถที่เป็นขุมประติมากรรมที่เก่าแก่ที่สุดของเมือง

ตารางที่ 2-25 (ต่อ)

แหล่งท่องเที่ยว	เส้นทางและการเดินทาง	นักท่องเที่ยว	แหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญ	ศิลปวัฒนธรรมและความสำคัญทางประวัติศาสตร์
แม่น้ำโขง	ล่องเรือแม่น้ำโขง ห้วยทราย-หลวงพระบาง	ส่วนใหญ่เป็นนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวจีน มาเป็นกรุ๊ปทัวร์ขนาดเล็กถึงขนาดกลาง ไม่เกิน 20 คน แต่บางครั้งก็มีกรุ๊ปทัวร์ขนาดใหญ่ชาวจีน เดินทางจากโรงแรมที่พักในหลวงพระบางโดยรถบัสเพื่อมาขึ้นเรือท่องเที่ยวแม่น้ำโขง	6. หอพระบาง	พระอุโบสถศิลปะลาวโบราณประดับกระจกสี ภายในเป็นที่ประดิษฐาน “พระบาง-พระบางพุทธลาวารรณ” พระพุทธรูปทองสำริดเก่าแก่ปางห้ามสมุทร สร้างขึ้นราว พ.ศ. 436 ภายในองค์พระบางประดิษฐานพระบรมสารีริกธาตุอยู่ถึง 6 ตำแหน่ง พระบางหล่อขึ้นด้วยส่วนผสมของทองคำรวมร้อยละ 90 เชื่อกันว่าพระบางถูกหล่อขึ้นโดยจุนาคเถระแห่งลังกาทวีปและได้อัญเชิญมายังนครเชียงทองหรือหลวงพระบาง เป็นพระพุทธรูปที่ศักดิ์สิทธิ์ที่สุดของประเทศลาว
			7. พระราชวังหลวงพระบาง (พิพิธภัณฑสถานหลวงพระบาง)	แต่เดิมนั้นเป็นที่พำนักของสมเด็จพระเจ้ามหาชีวิตศรีสว่างวงศ์วัฒนา โคดเค่นด้วยสถาปัตยกรรมตะวันตกผสมศิลปะล้านช้างของลาว อาณาเขตของพระราชวังหลวงพระบางเป็นกลุ่มอาคารชั้นเดียวแต่ยกพื้นสูงตั้งอยู่ริมแม่น้ำโขง ภายหลังจากการเปลี่ยนการปกครองจึงถูกยกให้เป็นหอพิพิธภัณฑสถานประจำเมือง ภายในอาคารต่าง ๆ มีงานแกะสลักฝาผนังและงานเขียนสีอันสวยงามวิจิตร โดยมีเรื่องราวบางส่วนจากรามเกียรติ์ เรื่องราวพื้นบ้านและวิถีชีวิตของชาวลาวในอดีต รวมทั้งยังเป็นທີ່เก็บโบราณวัตถุสำคัญ ๆ หลายชิ้น
			8. น้ำตกกวาสี	น้ำตกหินปูนสูงราว 70 เมตร เป็นน้ำตกที่สวยงามที่สุดและมีขนาดใหญ่ที่สุดในหลวงพระบาง บริเวณน้ำตกมีสะพานไม้และเส้นทางเดินเพื่อเข้าไปชมวิวมุมต่าง ๆ และบริเวณโดยรอบน้ำตกนั้นก็ยังมีป่าอุดมสมบูรณ์เนื่องจากตัวน้ำตกตั้งอยู่ในเขตป่าสงวน
			9. วัดหนองศรีคูณเมือง	วัดขนาดใหญ่ในเขตตัวเมือง ภายในประดิษฐาน “พระเจ้าองค์แสน” 1 ใน 3 พระพุทธรูปศักดิ์สิทธิ์ประจำเมืองหลวงพระบาง มีลักษณะเป็นพระพุทธรูปสกุลเชียงแสนหนักร่วม 120 กิโลกรัม โดยมีตำนานเล่าว่าแต่เดิมนั้นพระพุทธรูปประดิษฐานอยู่ที่เมืองเชียงแสนและได้ถูกน้ำพัดมาขึ้นยังริมฝั่งของหลวงพระบาง
			10. วัดพระมหาธาตุราชบวรวิหาร (วัดทาดน้อย)	วัดเก่าแก่ที่สร้างขึ้นในสมัยพระเจ้าไชยเชษฐาธิราชอีกแห่งหนึ่ง โคดเค่นด้วยงานศิลปะแบบล้านช้าง มีราวเขียนแกะสลักนาค 24 ตัว และงานแกะสลักประตูและหน้าต่างโบสถ์เรื่องราวของพระชาคกพระสุทนต์มโนราห์ นอกจากนี้ยังมีเจดีย์ชาคคบูรจุลิจูของนายกรัฐมนตรีคนแรกของประเทศลาว “เจ้าเพชรราชรัตนวงศา” ในบริเวณด้านหลังของวัดมีส่วนของพระธาตุเจดีย์ยอดทรงระฆังประดับเศวตฉัตร 17 ชั้น อันสวยงาม

5. รูปแบบการท่องเที่ยวในแม่น้ำโขง ประเทศไทย

ความงามของลำน้ำโขงโดยเฉพาะอย่างยิ่งในเขตลุ่มแม่น้ำโขงตอนบนช่วงบริเวณสามเหลี่ยมทองคำ (Golden triangle) ของประเทศไทยและริมตะเข็บชายแดนเมียนมาร์ ลาว เวียดนามจนถึงแคว้นสิบสองปันนาในจีน สองฟากฝั่งยังคงอุดมสมบูรณ์ไปด้วยป่าและพื้นที่ที่ทำการเกษตรมีทิวเขาสลับซับซ้อนลดหลั่นไป ความงามตามธรรมชาติในเขตแม่น้ำโขง ได้สร้างความประทับใจแก่นักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศตลอดจนผู้คนในภูมิภาคต่าง ๆ เป็นจำนวนมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งคนไทยมีความปรารถนามากที่จะได้เดินทางไปท่องเที่ยวยังดินแดนประวัติศาสตร์ในแม่น้ำโขง (มิ่งสรรพ ขาวสะอาด และคณะ, 2549)

การท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงของไทยยังต้องการการพัฒนาและปรับปรุงหลายด้าน นอกจากปรับปรุงสิ่งแวดล้อมแล้ว จะต้องปรับปรุงร่องน้ำสำหรับการเดินเรือในแม่น้ำโขง เพื่อให้เรือที่มีน้ำหนักมากผ่านได้ การก่อสร้างท่าเรือ การแก้ไขปัญหาการผ่านแดน การฝึกภาษาอังกฤษ แก่มีคักเทศก์ การพัฒนาบุคลากรในธุรกิจท่องเที่ยว การบริการทางการท่องเที่ยวในด้านอื่น ๆ ตลอดจนเรื่องความปลอดภัยให้มีมาตรฐาน และมีความพร้อมที่จะรองรับการขยายตัวอย่างสูงของจำนวนนักท่องเที่ยวในอนาคตได้ (มิ่งสรรพ ขาวสะอาด และคณะ, 2551)

รูปแบบการท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงของไทย นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เป็นนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวจีน การเดินทางเพื่อไปยังแหล่งท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงสามารถทำได้หลายวิธี โดยสามารถเดินทางโดยรถส่วนตัวจะเป็นวิธีที่สะดวกที่สุด สำหรับนักท่องเที่ยวชาวจีนที่มาเป็นกรุ๊ปทัวร์ขนาดใหญ่ ทัวร์จะจัดรถบัสให้บริการพาร่นักท่องเที่ยวไปตามแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ รวมทั้งการนำนักท่องเที่ยวไปยังท่าเรือ เพื่อล่องเรือเที่ยวชมตามแหล่งท่องเที่ยวในแม่น้ำโขง ส่วนนักท่องเที่ยวที่มาจากประเทศในแถบยุโรปและอเมริกา จะนิยมการเดินทางท่องเที่ยวแบบสำรวจพื้นที่ทางธรรมชาติ ศึกษาศิลปวัฒนธรรมและมีรูปแบบการพักแรมตามสถานที่หรือแหล่งท่องเที่ยว หรือเรียกว่า Backpack แตกต่างจากนักท่องเที่ยวชาวเอเชียที่จะนิยมพักตามโรงแรมในเมืองและเดินทางโดยรถบัสนำเที่ยว และเดินทางกลับโรงแรมที่พักหลังจากการท่องเที่ยวเสร็จสิ้น (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2550)

แหล่งท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงที่สำคัญของไทยได้แก่ คือ สามพันโบกที่บ้านสองคอน อำเภอโพธิ์ไทร จังหวัดอุบลราชธานี จังหวัดอุบลราชธานี ชุมชนเล็ก ๆ ริมโขง คือจุดที่แม่น้ำโขงอันยิ่งใหญ่พาดผ่าน แนวเทือกเขาภูพานยามแม่น้ำโขงลดระดับลง สำหรับจังหวัดอำนาจเจริญ มีแหล่งท่องเที่ยวที่นิยมคือ บ้านหมอลำ บ้านปลาข้าว อำเภอเมือง ทั้งหมู่บ้านยึดอาชีพหารายได้ด้วยกรเป็นหมอลำ หมอลำบ้านปลาข้าว จึงได้รับการขนานนามว่า หมู่บ้านหมอลำ ซึ่งชาวบ้านที่นี่สามารถถ่ายทอดวัฒนธรรมของบรรพบุรุษกว่า 200 ปี ได้อย่างกลมกลืนและดีเยี่ยม เป็นชุมชนที่ร่ำรวยด้วย

ศิลปวัฒนธรรมพื้นบ้านอีสานอีกมากมาย ในส่วนของจังหวัดหนองคายมีแหล่งท่องเที่ยวริมแม่น้ำโขงที่สำคัญคือ บึงโขงหลงซึ่งเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติเชิงนิเวศ เป็นแหล่งน้ำจืดขนาดใหญ่ มีเนื้อที่ประมาณ 8,064 ไร่ บึง เป็นแหล่งอาศัยของสัตว์น้ำ และพืชน้ำนานาชนิดเหมาะกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์ (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย จังหวัดอุบลราชธานี, 2559)

ภาพที่ 2-5 สามพัน โบกที่บ้านสองคอน อำเภอโพธิ์ไทร จังหวัดอุบลราชธานี (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย จังหวัดอุบลราชธานี, 2559)

จังหวัดเลยมีสถานที่ท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงที่นิยม คือ แก่งคุดคู้ อำเภอเชียงคาน แก่งขนาดใหญ่ แห่งหนึ่งของไทย ที่เกิดจากการทอดตัวของแนวหินลงในแม่น้ำโขง ประกอบด้วยหินก้อนใหญ่ เป็นจำนวนมากจากการที่หินเหล่านี้อยู่น้ำเป็นเวลานาน ทำให้หินเหล่านี้มีสีกันไปต่าง ๆ ตัวแก่งกว้างใหญ่เกือบจรดสองฝั่งแม่น้ำโขง มีกระแสน้ำไหลผ่านไปเพียงช่องแคบ ๆ ใกล้เคียงไทยเท่านั้น (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย จังหวัดเลย, 2559) นอกจากนี้ยังมีแก่งโตน อำเภอท่าลี่ ซึ่งมีลักษณะเป็น โขดหินและพีคหินที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ เป็นก้อนหินทรายและหินกรวดมนซึ่งเรียงตัวลงไปขวางกั้นลำน้ำเหือง และเรียงตัวอยู่ริมสองฝั่งของแม่น้ำ อีกทั้งยังเป็นแนวพรมแดนกั้นระหว่างประเทศไทยกับสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว โดยอายุของชั้นหินทรายบริเวณนี้มีอายุ 145-65 ล้านปี (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย จังหวัดเลย, 2559)

แก่งกะเบา เป็นแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่สวยงาม และเป็นสถานที่ที่มีประวัติความเป็นมาที่ยาวนานมาก แก่งกะเบาตั้งอยู่ในเขตบ้านนาแกน้อย ตำบลปงขาม อำเภอห้วยน้ำใหญ่ จังหวัดมุกดาหาร มีแก่งหินและโขดหินที่ขวางกั้นแม่น้ำโขง สายน้ำโขงที่ไหลมาจะมากระทบกับแก่งหิน และมีการกัดเซาะทำให้เกิดรูปร่างที่สวยงาม ในบางที่จะเป็นลักษณะเหมือนกับหลุมลึกบางที่ก็จะ เป็นลักษณะเหมือนถ้ำใต้น้ำซึ่งมีความสวยงามมากในช่วงฤดูร้อน ภายในแก่งกะเบานั้นก็จะมีสิ่งอำนวยความสะดวกมากมายไม่ว่าจะเป็นที่พัก ร้านค้า ร้านอาหาร สำหรับเมนูอาหารยอดนิยมคือ หมูหันแก่งกะเบา (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย จังหวัดมุกดาหาร, 2559)

บึงโขงหลง เป็นบึงน้ำขนาดใหญ่ เป็นพื้นที่ชุ่มน้ำของโลก อันดับที่ 1,098 มีชายหาดคาบสมุทรสำหรับการพักผ่อนหย่อนใจและเล่นน้ำ อยู่ห่างจากตัวอำเภอบึงโขงหลงเพียง 3-4 กิโลเมตร มีบริการร้านอาหารบริเวณรอบมีการทำนายว่า วันออกพรรษาจะมีปรากฏการณ์พญานาคเล่นน้ำในบึงโขงหลง และอาจจะเกิดปรากฏการณ์บั้งไฟพญานาคในบึงโขงหลง ซึ่งโดยทั่วไปบั้งไฟพญานาคจะขึ้นในแม่น้ำโขงในจังหวัดหนองคายในวันออกพรรษาของทุกปี (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย จังหวัดหนองคาย, 2559)

ที่จังหวัดเชียงรายมีแหล่งท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงที่สำคัญคือ สามเหลี่ยมทองคำ ซึ่งเป็นจุดที่แม่น้ำรวกไหลมาบรรจบกับแม่น้ำโขง มองเห็นสันดอนทรายและพื้นที่รอยต่อสามประเทศ คือ ไทย เมียนมา และลาว เดิมเรียกพื้นที่บริเวณนี้ว่า “สบรวก” ต่อมาเป็นที่รู้จักในการท่องเที่ยวว่า สามเหลี่ยมทองคำ มีร้านจำหน่ายของที่ระลึก ป้ายให้ถ่ายภาพเป็นที่ระลึก และท่าเรือหางยาวล่องแม่น้ำโขง เป็นพื้นที่รอยต่อระหว่างสามประเทศ ได้แก่ จังหวัดเชียงราย ประเทศไทย, แขวงบ่อแก้ว ประเทศลาว และจังหวัดท่าขี้เหล็ก ประเทศเมียนมา มีลักษณะเป็นพื้นที่สามเหลี่ยมบรรจบกัน โดยมีแม่น้ำโขงตัดผ่านชายแดนไทยและลาว นับเป็นพื้นที่เศรษฐกิจที่สำคัญของภูมิภาคนี้ (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย จังหวัดเชียงราย, 2559)

จังหวัดเชียงายยังมีแก่งผาได้อะลู่จตุสมวิวิรม โขงบ้านห้วยเอียน เป็นแหล่งท่องเที่ยวสำคัญ เป็นสวนสาธารณะพักผ่อนหย่อนใจ มองเห็นธรรมชาติที่สวยงาม โดยเฉพาะในช่วงเดือนพฤศจิกายน-เดือนพฤษภาคม จะเป็นช่วงน้ำลดน้อยลง ทำให้มองเห็น โขดหินที่โผล่พ้นแม่น้ำ ปกคลุมไปด้วยพันธุ์ธรรมชาติประกอบกับอากาศที่บริสุทธิ์ มองเห็นฝั่งตรงข้ามแม่น้ำโขง คือ สาธารณะรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว แก่งนี้นอกจากปกคลุมด้วยทรายแล้ว ยังมีก้อนหินขนาดเล็กมากมาย ก้อนหินเหล่านี้จะเป็นแหล่งกำเนิดไค เช่นเดียวกับแก่งหินใต้น้ำ หาดทรายยังเป็นที่อาบน้ำเล่นทรายของนกอีกด้วย และมีแก่งหินที่มีลักษณะเป็นแท่งหินตั้งอยู่ในแม่น้ำโขง ซึ่งเกิดจากการทับถมของตะกอนแม่น้ำจึงมีพีชริมนี้ขึ้นอยู่ คือ ต้นไคร้ (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย จังหวัดเชียงราย, 2559)

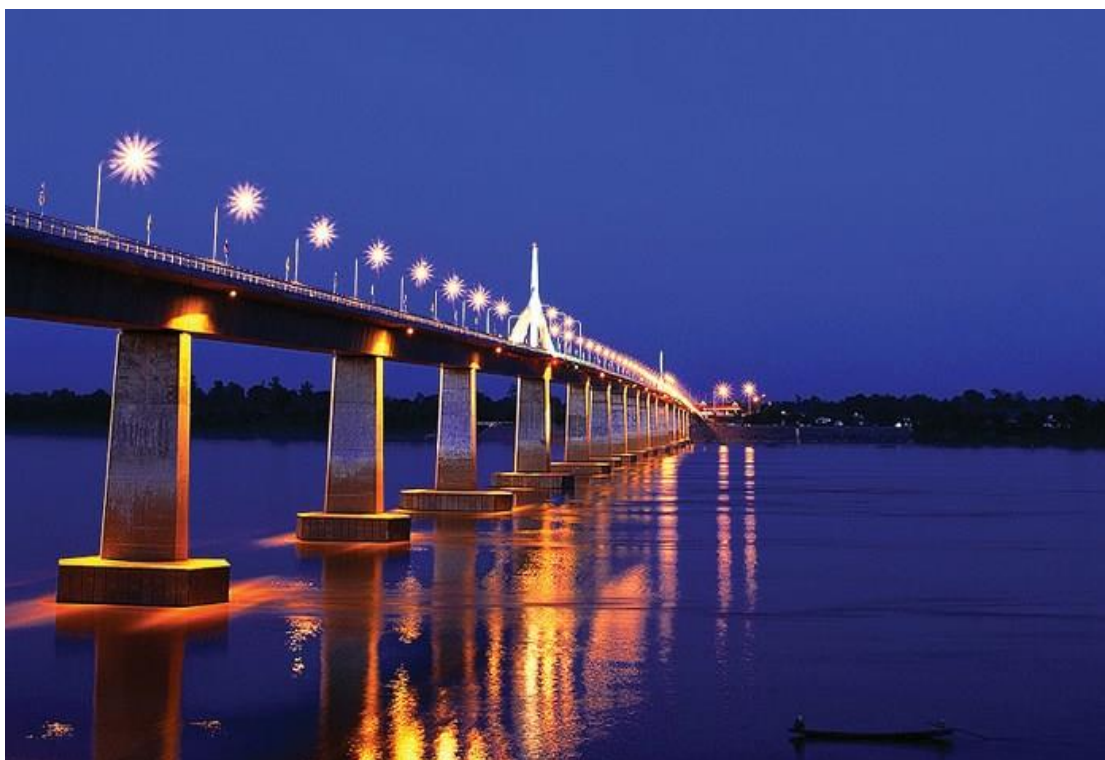
ที่อำเภอเชียงแสน มีพระธาตุจอมกิตติ เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญและมีนักท่องเที่ยวเดินทางมาเยี่ยมชมมากมายในแต่ละปี เช่นเดียวกับอำเภอเชียงของ ที่มีสำนักสงฆ์เทพนิมิต ที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวสำคัญของเชียงราย ในขณะที่อำเภอเทิง ก็มีภูชี้ฟ้าที่สวยงาม อากาศดีมาก อำเภอเมืองเชียงราย มีวัดร่องขุน ที่มีศิลปะภาพเขียนที่สวยงาม เป็นศิลปะประจำรัชสมัยของรัชการที่ 9 รวมถึงแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่ไร่บุญรอด สิงห์ปาร์ค ซึ่งมีพืชพันธุ์เขตร้อนนานาชนิด และอุทยานศิลปะวัฒนธรรมแม่ฟ้าหลวง ที่อำเภอแม่สรวย ก็มีดอยช้างที่สวยงามและบรรยากาศดี เหมาะกับการพักผ่อนและชมวิวิวทิวทัศน์ในมุมกว้าง (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย จังหวัดเชียงราย, 2559)

นครพนม ที่ตั้งของเมืองนี้ที่อยู่ติดริมฝั่งโขง ทำให้มีทัศนียภาพอันสวยงาม บรรยากาศแสนสงบ ผู้คนเป็นมิตร เหมาะสำหรับมาพักผ่อน ปล่อยใจ ใช้ชีวิตแบบช้า ๆ เป็นดินแดนแห่งพระธาตุศักดิ์สิทธิ์ นอกจากพระธาตุพนมปูชนียสถานคู่บ้านคู่เมืองอันมีชื่อเสียงแล้ว ยังเป็นที่ประดิษฐานของพระประจำวันเกิดที่แสนงดงามทั้ง 7 วัน อีกทั้งยังมากด้วยเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ที่ทรงคุณค่า เต็มไปด้วยสถาปัตยกรรมเก่าแก่น่าเยี่ยมชม จนทำให้ผู้คนต่างให้จำกัดความของนครพนมว่า เป็นเมืองแห่งความสุข ที่ควรเดินทางมาเยือน (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย จังหวัดนครพนม, 2559)

ที่จังหวัดนครพนม มีแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญที่สุดคือ พระธาตุพนม นักท่องเที่ยวที่เดินทางมาเยี่ยมชมเยือน จะต้องเดินทางไปนมัสการแทบทุกคน สำหรับการท่องเที่ยวทางน้ำของนครพนม มีบริการการล่องเรือท่องเที่ยวในแม่น้ำโขง โดยเริ่มต้นลงเรือที่บริเวณท่าเทียบเรือเทศบาลเมืองนครพนม ล่องผ่านไปยังวัดโกลาสศรีบัวบาน-ตลาดย่านการค้าเก่าตลาดอินโดจีน-หอนาฬิกา-จวนผู้ว่าหลังเก่า-โบสถ์คาทอลิกวัดนักบุญอันนา-สะพานมิตรภาพไทย-ลาว แห่งที่ 3 ชีวิตชุมชนเมืองท่าแขก แขวงคำม่วน-บ้านเรือนสไตส์โคโลเนียลยุคฝรั่งเศส-วัดพระธาตุนคร-วัดโพธิ์ศรี ซึ่งนักท่องเที่ยวสามารถที่จะดื่มด่ำกับบรรยากาศริมฝั่งโขงได้อย่างเต็มที่ตลอดเส้นทาง ในขณะที่เส้นทางท่องเที่ยวทางบกที่สำคัญ ได้แก่ สถานีประมงน้ำจืด อำเภอเมือง พิพิธภัณฑน์หมู่บ้านไทย-เวียดนาม บ้านลุงโฮจิมินห์ อำเภอเมือง วัดมรุกขนคร อำเภอธาตุพนม สวนศรีโคตรบูรณ์ อำเภอธาตุพนม วัดหัวเวียงรังษี อำเภอธาตุพนม อุทยานแห่งชาติภูถ้ำก้า อำเภอบ้านแพง วัดสองคอน อำเภอนาแก และวัดพุทธนิมิต อำเภอท่าอุเทน

จังหวัดเลย มีแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญ ได้แก่ อุทยานแห่งชาติภูเรือ อำเภอภูเรือ พื้นที่ป่าภูเรือประกอบด้วยทิวเขาสูง สลับซับซ้อนเรียงรายเป็นรูปต่าง ๆ มีลักษณะคล้าย ท้องเรือตลอดจนมีธรรมชาติและ ทิวทัศน์ที่สวยงาม ในขณะที่อำเภอเชียงคาน ก็มีภูทอก จุดชมทะเลหมอกสุดงดงามแห่งเชียงคาน รวมถึงวัดศรีคุณเมือง ที่เป็นวัดเก่าแก่ที่อยู่คู่บ้านคู่มือเมืองเชียงคานมาอย่างยาวนาน และทุกวันพระรวมถึงวันสำคัญทางพุทธศาสนา มากกว่านั้น อำเภอเชียงคาน ยังมีพระพุทธรูปที่ศักดิ์

ควายเงิน โบราณสถานเก่าแก่ทางพระพุทธศาสนาอีกแห่งหนึ่ง ถือเป็นศาสนสถานศักดิ์สิทธิ์สำคัญที่อยู่คู่บ้านคู่มืองเชียงคานมานาน และอำเภอเชียงคาน ยังมีพระใหญ่ภูอกจิว ที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวสำคัญ เป็นพระพุทธรูปปางลีลาประทานพร ตั้งอยู่ในบริเวณที่เป็นผืนดินแห่งแรกของอีสานที่แม่น้ำโขงไหลผ่าน โดยมีแม่น้ำเหือง แม่น้ำอีกสายที่เป็นพรมแดนธรรมชาติกั้นระหว่าง สปป.ลาว กับไทย ซึ่งตรงบริเวณที่แม่น้ำเหืองไหลมาบรรจบกับแม่น้ำโขง ในขณะที่อำเภอปากชม ก็มีภูลำดวน ที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญและมีชื่อเสียงของอำเภอปากชม เป็นจุดชมทะเลหมอกแห่งใหม่ ของอำเภอปากชม จังหวัดเลย สามารถชมทะเลหมอก พระอาทิตย์ขึ้น-ตก ชมวิวน้ำตก ได้แบบ 360 องศา และ แหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญอีกที่หนึ่งของจังหวัดเลย คือ สะพานข้ามแม่น้ำเหืองไทย-ลาว อำเภอท่าลี่ เส้นทางลัดไปสู่เมืองมรดกโลกหลวงพระบางสำหรับชาวไทย และเป็นเส้นทางลัดสู่กรุงเทพฯ สำหรับชาวลาว

ภาพที่ 2-6 บรรยากาศสะพานข้ามแม่น้ำเหืองไทย-ลาว อำเภอท่าลี่ จังหวัดเลย (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย จังหวัดเลย, 2559)

ตารางที่ 2-26 สรุปแหล่งท่องเที่ยวในแม่น้ำโขง ประเทศไทย

แหล่งท่องเที่ยว	จังหวัด	แหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญ	รูปแบบการท่องเที่ยวและการเดินทาง	ศิลปวัฒนธรรมและความสำคัญทางประวัติศาสตร์
แม่น้ำโขง	อุบลราชธานี	สามพันโบก	สามารถขับรถไปได้เลย เพราะรถสามารถเข้าไปจอดได้ หรือขอเช่าเรือได้ มีเรือคอยให้บริการมากมาย โดยล่องเรือจากหาดสิ่งที่สองคอนริสอร์ทราคา 700-1,000 บาท ผ่านไปยัง "ปากบ่อง" จุดแคบที่สุดของแม่น้ำโขง และผ่านไป ยังหาดหงส์ และ ไปสิ้นสุดที่สามพันโบก	สามพันโบก เป็นแก่งหินขนาดใหญ่ซึ่งจะปรากฏให้เห็นเฉพาะในช่วงฤดูแล้งในลำน้ำโขง บนแก่งหินมีแอ่งน้ำขนาดเล็กใหญ่จำนวนมากกว่า 3,000 แอ่ง แก่งหินมีลักษณะคล้ายภูเขากลางลำน้ำโขง มีความสวยงามของหินที่ถูกกระแสน้ำกัดเซาะจนเว้าแหว่ง มองเห็นเป็นภาพศิลปะ มีรูปร่างต่าง ๆ มากมาย เป็นแกรนแคนยอนเมืองไทย การท่องเที่ยวสามพันโบก นักท่องเที่ยวนิยมนั่งเรือจากหาดสิ่งที่สองคอน ตำบลสองคอน อำเภอโพธิ์ไทรแล้วล่องไปตามแม่น้ำโขงเพื่อชมความสวยงามตามธรรมชาติเหล่านี้
	อำนาจเจริญ	บ้านหมอลำ	นักท่องเที่ยวสามารถเลือกรูปแบบได้ทั้งแบบ Home visit และ Home stay ซึ่งเป็น การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์วัฒนธรรม ของชาวภูไทยลาว แบบเรียบง่าย ชมวิถีชีวิตของชุมชนหมู่บ้านหมอลำ กิจกรรมเกี่ยวกับการแสดงหมอลำ	บ้านหมอลำ บ้านปลาข้าว อำเภอเมือง ทั้งหมู่บ้านยึดอาชีพหารายได้ด้วยการเป็นหมอลำ หมอลำบ้านปลาข้าว จึงได้รับการขนานนามว่า หมู่บ้านหมอลำ ชาวบ้านที่นี่กว่า 3,000 คน ไม่ว่าจะเป็นหมอลำกลอน หมอลำพื้นบ้าน หมอลำเชิงคู่ หมอลำหมู่ หมอลำซิ่ง และหมอลำผสมวงดนตรี ชาวบ้านที่นี่ก็สามารถถ่ายทอดวัฒนธรรมของบรรพบุรุษกว่า 200 ปี ได้อย่างกลมกลืนและดียิ่ง เป็นชุมชนที่ร่ำรวยด้วยศิลปวัฒนธรรมพื้นบ้านอีสานอีกมากมาย
	หนองคาย	บึงโขงหลง	เป็นการท่องเที่ยวเชิงสำรวจและการท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์หรือการศึกษาธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่สมบูรณ์	เป็นแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติเชิงนิเวศ เป็นแหล่งน้ำจืดขนาดใหญ่ มีเนื้อที่ประมาณ 8,064 ไร่ บึงโขงหลงได้ขึ้นทะเบียนเป็นพื้นที่ชุ่มน้ำระดับนานาชาติอันดับที่ 1,098 ของโลก (Wetland of international importance) ประกาศขึ้นทะเบียนปี พ.ศ. 2544 มีพื้นที่กว่า 22 ตารางกิโลเมตร ยาว 13 กิโลเมตร กว้าง 2 กิโลเมตร เป็นแหล่งอาศัยของสัตว์น้ำ และพืชน้ำนานาชนิด
	เลย	แก่งกุดคู	จากตัวอำเภอเชียงคานนักท่องเที่ยวสามารถนั่งรถสายรอบเมืองไปแก่งกุดคูได้ซึ่งห่างจากตัวอำเภอเชียงคานประมาณ 3 กิโลเมตร	เป็นแก่งหินใหญ่ขวางอยู่กลางลำน้ำโขง ห่างจากตัวอำเภอเชียงคานประมาณ 3 กิโลเมตร ประกอบด้วย หินก้อนใหญ่ ๆ เป็นจำนวนมากจากการที่หินเหล่านี้อยู่นานเป็นเวลานาน ทำให้หินเหล่านี้มีสีส้ม ไปต่าง ๆ ตัวแก่งกว้างใหญ่เกือบจรดสองฝั่งแม่น้ำโขง มีกระแสน้ำไหลผ่านไปเพียงช่องแคบ ๆ โกลสีฝั่งไทยเท่านั้นเองเวลาที่เหมาะจะชมแก่งกุดคูที่สุดคือ เดือนกุมภาพันธ์ ถึงเดือน พฤษภาคม ซึ่งเป็นเวลาที่น้ำแห้ง มองเห็นเกาะแก่งชัดเจน บริเวณแก่ง มีร้านอาหารจำหน่าย มากมาย

ตารางที่ 2-26 (ต่อ)

แหล่งท่องเที่ยว	จังหวัด	แหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญ	รูปแบบการท่องเที่ยวและการเดินทาง	ศิลปวัฒนธรรมและความสำคัญทางประวัติศาสตร์
แม่น้ำโขง	นครพนม	พระเจดีย์ธาตุนม	โคจรรถยนต์เดินทางมาตามเส้นทางหลวง 212 ประมาณ 50 กิโลเมตร ถึงอำเภอธาตุนม หรือ ล่องเรือมาตามแม่น้ำโขง ขึ้นฝั่งที่วัดวัดพระธาตุนม	รูปลักษณะพระธาตุเป็นรูปสี่เหลี่ยมก่อด้วยอิฐ มีลวดลายสลักลงบนแผ่นอิฐสวยงามมาก มีซุ้มกั้นด้านและซุ้มซ้อนกันสามชั้น ลดหลั่นกันลงมา แล้วจึงถึงองค์พระศูป เบื้องบนยอดพระธาตุหุ้มทองคำประดับพลอยสวยงามมาก สร้างเป็นสถาปัตยกรรมพุทธศาสนาจะสร้างตามลัทธิมหานิกายหรือหินยาน
	มุกดาหาร	แก่งกะเบา	นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มาเล่นน้ำในแก่งกะเบา ตามริมแก่งมีร้านให้เช่าห่วงยาง มีร้านอาหารให้บริการ นักท่องเที่ยวมากมาย โดยที่รูปแบบการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เดินทางมาเที่ยวเยี่ยมชมแก่งในตอนเช้า และก็เดินทางกลับก่อนฟ้ามีด	มีแก่งหินและโขดหินที่ขวางกั้นแม่น้ำโขง สายน้ำโขงที่ไหลมาจะมากกระทบกับแก่งหิน และมีการกัดเซาะทำให้เกิดรูปร่างที่สวยงาม ในบางที่จะเป็นลักษณะเหมือนกับหลุมลึก บางทีก็จะเป็นลักษณะเหมือนถ้ำใต้น้ำซึ่งมีความสวยงามมากในช่วงฤดูร้อน ภายในแก่งกะเบานั้นก็จะมีสิ่งอำนวยความสะดวกมากมายไม่ว่าจะเป็นที่พัก ร้านอาหาร สำหรับเมนูอาหารยอดนิยมที่มาเที่ยวแล้วต้องสั่งคือ หมูหันแก่งกะเบา
	เชียงราย	สามเหลี่ยมทองคำ	มีท่าเรือหางยาวให้บริการหลายท่า เล่นทวนลำน้ำโขงเลียบฝั่งเมียนมา ผ่านเกาะหม้อโท ผ่านหน้าพาราไดส์ รีสอร์ท วกกกลับล่องน้ำเลียบฝั่งลาว แวะให้ขึ้นไปชมตลาดปลอดภาษีของชาวบ้านคอนชา จากนั้นกลับมายังท่าเรือที่สบรวก หากต้องการนั่งเรือชมทิวทัศน์ สามารถว่าจ้างล่องเรือไป อำเภอเชียงแสน หรือล่องเรือท่องเที่ยวไปถึงท่าเรือบักที่ อำเภอเชียงของ สามารถชมทิวทัศน์โขดหิน หาดทรายกลางลำน้ำโขง	สามเหลี่ยมทองคำ เป็นจุดที่แม่น้ำรวกไหลมาบรรจบกับแม่น้ำโขง มองเห็นสันดอนทรายและพื้นรอยต่อสามประเทศ คือ ไทย เมียนมา และลาว เดิมเรียกพื้นที่บริเวณนี้ว่า “สบรวก” ต่อมาเป็นที่รู้จักในการท่องเที่ยวว่า สามเหลี่ยมทองคำ มีร้านจำหน่ายของที่ระลึก ป้ายให้ถ่ายภาพเป็นที่ระลึก และท่าเรือหางยาวล่องแม่น้ำโขง เป็นพื้นที่รอยต่อระหว่างสามประเทศ ได้แก่ จังหวัดเชียงราย ประเทศไทย, แขวงบ่อแก้ว ประเทศลาว และจังหวัดท่าขี้เหล็ก ประเทศเมียนมา มีลักษณะเป็นพื้นที่สามเหลี่ยมบรรจบกัน โดยมีแม่น้ำโขงตัดผ่านชายแดนไทยและลาว นับเป็นพื้นที่เศรษฐกิจที่สำคัญของภูมิภาคนี้

จากการทบทวนวรรณกรรมและการสังเคราะห์การท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงของไทย ผู้วิจัยสามารถสรุปการท่องเที่ยวริมแม่น้ำโขงของไทยทั้ง 7 จังหวัดได้ดังนี้

1. ด้านรูปแบบการท่องเที่ยว

รูปแบบการท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงหลัก ๆ แบ่งได้ 2 รูปแบบ คือ

1.1 การท่องเที่ยวเชิงนิเวศหรือการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ธรรมชาติ ซึ่งเป็นการท่องเที่ยวที่เกี่ยวข้องกับการเดินทางไปยังแหล่งธรรมชาติอย่างมีความรับผิดชอบ โดยไม่ก่อให้เกิดผลเสียใด ๆ แก่ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อชื่นชม ศึกษาเรียนรู้ และเพลิดเพลินไปกับธรรมชาติ เป็นการสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจในท้องถิ่นให้ชุมชนได้รับประโยชน์โดยตรงจากการท่องเที่ยวที่เน้นอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (UNWTO, 2014)

1.2 การท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์และเชิงวัฒนธรรม เป็นการเดินทางท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้ หาคำความรู้ในแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์และการให้คุณค่าของสังคม ผ่านรูปแบบของสถาปัตยกรรมหรือสภาพแวดล้อมที่เป็นธรรมชาติที่สวยงาม สะท้อนให้เห็นถึงบริบทความเป็นอยู่ สภาพชีวิตชุมชนของคนในแต่ละยุคสมัย ทั้งในแง่ของสภาพทางเศรษฐกิจ สังคม หรือขนบธรรมเนียม วัฒนธรรมและประเพณี (ไกรฤกษ์ ปิ่นแก้ว, 2556)

2. จำนวนและพฤติกรรมนักท่องเที่ยว

นักท่องเที่ยวที่เดินทางมาเที่ยวในแม่น้ำโขงส่วนใหญ่เป็นนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวจีนเป็นส่วนใหญ่ จากการสำรวจพบว่าตั้งแต่ปี พ.ศ. 2549 เป็นต้นมา จำนวนนักท่องเที่ยวมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น โดยในปี พ.ศ. 2554 มากขึ้นจากปี พ.ศ. 2549 ถึงร้อยละ 49 นักท่องเที่ยวเดินทางเข้าจังหวัดเชียงรายมากที่สุด 2,311,370 คน รองลงมาได้แก่ จังหวัดอุบลราชธานี จำนวน 2,281,020 คน และจังหวัดที่มีนักท่องเที่ยวเดินทางไปน้อยที่สุด คือ จังหวัดอำนาจเจริญ จำนวน 246,332 คน ซึ่งจำนวนนักท่องเที่ยวทั้งหมดที่เดินทางเข้าสู่ทั้ง 7 จังหวัด (9,831,415 คน) คิดเป็น ร้อยละ 5.64 ของนักท่องเที่ยวทั้งหมดของประเทศไทย (ประมาณ 174,118,377 คน) ดังตารางที่ 1-4 (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2555)

จังหวัดที่มีรายได้จากการท่องเที่ยวสูงที่สุดคือ จังหวัดเชียงราย อยู่ที่ 20,728.69 ล้านบาท ในปี พ.ศ. 2554 ซึ่งเพิ่มขึ้นถึงร้อยละ 37.5 จากปี พ.ศ. 2551 โดยที่ จังหวัดอุบลราชธานีเป็นจังหวัดที่มีรายได้รองลงมาอยู่ที่ 5,333.13 ล้านบาทเพิ่มขึ้นถึงร้อยละ 43.7 จากปี พ.ศ. 2551 และจังหวัดอำนาจเจริญมีรายได้จากการท่องเที่ยวที่น้อยที่สุด อยู่ที่ 343.38 ล้านบาท เพิ่มขึ้นถึงร้อยละ 88.6 จากปี พ.ศ. 2551 ดังตารางที่ 1-5 (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2555)

นักท่องเที่ยวที่เดินทางมาเที่ยวในแม่น้ำโขงส่วนใหญ่มีวัตถุประสงค์หลักของการเดินทางที่สำคัญที่สุด คือ เพื่อมาท่องเที่ยวพักผ่อนหย่อนใจและผ่อนคลายความเครียดมากที่สุด

เนื่องจากสภาพสังคมในปัจจุบันทำให้คนเราเกิดภาวะตึงเครียด และต้องการหาเวลาว่างเพื่อการพักผ่อนอย่างแท้จริง และนักท่องเที่ยวชาวไทยส่วนใหญ่เดินทางท่องเที่ยวด้วยตนเอง มากกว่ามากับบริษัททัวร์และมักจะเดินทางท่องเที่ยวเกี่ยวกับเพื่อนหรือเพื่อนร่วมงานมากที่สุด และในเรื่องของพฤติกรรมค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยว การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (2550) ระบุว่าพฤติกรรมค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวไทยส่วนใหญ่มีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยในแต่ละครั้งอยู่ที่ประมาณ 2,776 บาทต่อคน หากเป็นการเดินทางแบบไม่พักค้างคืนอยู่ที่ 1,418 บาทต่อคน แบบพักค้างคืน 3,914 บาทต่อคน หากพิจารณาตามภาคที่อยู่อาศัย พบว่า คนภาคตะวันออก ใช้เงินในการเดินทางท่องเที่ยวเฉลี่ยต่อคน สูงสุด คือ 3,776 บาทต่อคน รองลงมากรุงเทพมหานครและปริมณฑล 3,554 บาทต่อคน ภาคใต้ 3,219 บาทต่อคน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 2,460 บาทต่อคน ภาคเหนือตอนบน 2,374 บาทต่อคน ภาคกลาง 2,137 บาทต่อคน และต่ำสุดในภาคเหนือตอนล่างอยู่ที่ประมาณ 1,675 บาทต่อคน ซึ่งสอดคล้องกับรายงานฉบับสมบูรณ์ โครงการสำรวจลักษณะกิจกรรมของนักท่องเที่ยว ปี พ.ศ. 2550 โดยการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ที่ระบุว่าในการเดินทางท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวไทยจะนิยมพักค้างคืนในต่างจังหวัดประเภทของกิจกรรมที่นักท่องเที่ยวชาวไทยนิยมและสนใจ คือ ศาสนสถานและวัดมากที่สุด รองลงมา คือ พิพิธภัณฑ์ งานประเพณี/ เทศกาล ตลาดน้ำ และงานฝีมือ/ หัตถกรรม

สำหรับพฤติกรรมนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ ส่วนใหญ่เดินทางท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงด้วยบริษัททัวร์ และมักจะเดินทางท่องเที่ยวเกี่ยวกับเพื่อน/ เพื่อนร่วมงานมากที่สุด และจากสถิตินักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศที่เดินทางเข้าประเทศไทย ปี พ.ศ. 2554 พบว่า ค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ มีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อวัน 4,187.12 บาท และจากการศึกษาของกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา (2550) พบว่า กิจกรรมที่นักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศสนใจในแม่น้ำโขงคือกิจกรรมเกี่ยวกับ ศาสนสถาน/ วัด แหล่งธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม วิถีชีวิตชาวบ้าน งานฝีมือและหัตถกรรม

3. ด้านผลกระทบกับแหล่งท่องเที่ยวและชุมชนในแม่น้ำโขง

3.1 ผลกระทบด้านบวก

3.1.1 ชุมชนรู้จักการอนุรักษ์และจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวอย่างพอดี และลดการใช้ทรัพยากรเกินความจำเป็น รวมถึงลดของเสียที่เกิดจากการบริโภค ซึ่งจะช่วยกันรักษาและส่งเสริมความหลากหลายของธรรมชาติ สังคม และวัฒนธรรม

3.1.2 มีการประสานการพัฒนาการท่องเที่ยวให้เข้ากับกิจกรรมและแผนกลยุทธ์การพัฒนาของชาติและท้องถิ่น รวมไปถึงการส่งเสริมเศรษฐกิจท้องถิ่น โดยพิจารณาใช้วัตถุดิบที่มาจากท้องถิ่นและเปิดโอกาสให้ท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยว

3.1.3 ช่วยให้เกิดการปรึกษาหารือระหว่างผู้ที่เกี่ยวข้องในชุมชนและเจ้าหน้าที่ของรัฐที่มีส่วนในการท่องเที่ยวในแม่น้ำโขง เพื่อแก้ไขหรือปรับปรุงข้อผิดพลาดอยู่เสมอ รวมถึงมีฝึกรอบรบบบุคลากรเพื่อให้เกิดความรู้และยกระดับมาตรฐานการบริการการท่องเที่ยว

3.1.4 ชุมชนมีส่วนสนับสนุนการจัดการทรัพยากรธรรมชาติโดยชุมชน ความอยู่รอดของชุมชนขึ้นอยู่กับฐานทรัพยากรธรรมชาติวิถีชีวิตและวัฒนธรรมของคนท้องถิ่นมีความเชื่อมโยงผูกพันกับทรัพยากร ดิน น้ำ ป่า

3.1.5 ชุมชนมีส่วนสนับสนุนการพัฒนาคน ความภาคภูมิใจในความเป็นท้องถิ่นหรือชาติพันธุ์ของตน ความร่วมมือและความสามัคคีของคนในชุมชน การมีพื้นที่ทางสังคม ได้รับการยอมรับจากคนภายนอก เป็นหัวใจสำคัญของการดำรงไว้ซึ่งความเป็นชุมชน

3.1.6 สนับสนุนเศรษฐกิจชุมชนและคุณภาพชีวิตคนท้องถิ่น เพราะการท่องเที่ยวเป็นการดึงคนจากภายนอกมาเรียนรู้ชุมชน แรงจูงใจที่ทำให้นักท่องเที่ยวเข้ามาในชุมชนคือ วิถีชีวิตที่แตกต่าง และวัฒนธรรมดั้งเดิม จุดดึงดูดคือวิถีที่เรียบง่ายและมีการดำรงชีวิตที่ผูกพันกับธรรมชาติ

3.1.7 ช่วยให้เกิดรายได้แก่ท้องถิ่นภายในแหล่งท่องเที่ยว (Local income) กิจกรรมการท่องเที่ยว ที่พัก ร้านอาหาร ร้านขายของที่ระลึก บริการรถขนส่ง บริการมัคคุเทศก์ ทำให้รายได้แก่คนในท้องถิ่น โดยรวมเพิ่มสูงขึ้น รวมถึงค่าครองชีพในท้องถิ่นเพิ่มขึ้นสูงอีก

3.1.8 ช่วยให้เกิดการจ้างงาน (Employment) ธุรกิจท่องเที่ยว อาทิ ที่พักแรม ร้านอาหาร บริการขนส่ง สถานบันเทิง ร้านจำหน่ายของที่ระลึก การนำเที่ยว

3.1.9 ช่วยให้เกิดอาชีพใหม่ (Creating new job) ชาวบ้านในท้องถิ่นเดิมอาจมีอาชีพทำนาทำไร่ เปลี่ยนแปลงปรับตัวให้เข้ากับสถานที่ท่องเที่ยว เช่น เมื่อทำนาไร่ก็เปลี่ยนมาทำเครื่องจักสาน เครื่องมือเครื่องใช้ เป็นต้น

3.2 ผลกระทบด้านลบ

3.2.1 ค่าครองชีพของคนในพื้นที่สูงเพิ่มสูงขึ้น (Increase of living expenses) เกิดความลำบากในการดำเนินชีวิต จากนักท่องเที่ยวเดินทางเข้าไปใช้ในสถานที่จำนวนมากก็จะส่งผลกระทบทำให้ค่าใช้จ่ายสูงขึ้น

3.2.2 ราคาที่ดินแพงขึ้น เมื่อการท่องเที่ยวเข้ามาทำให้ราคาสูงขึ้น เพราะเมื่อระบบเศรษฐกิจดีขึ้น การลงทุนก็มากขึ้นไปด้วย ทำให้เกิดการสร้างสิ่งปลูกสร้างมากมายเพื่อรองรับการท่องเที่ยว

3.2.3 มีค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ที่ต้องนำเข้าจากต่างประเทศเพื่อตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวต่างชาติ

3.2.4 รายได้จากธุรกิจท่องเที่ยวต่าง ๆ ในแม่น้ำโขงเป็นไปตามฤดูกาล ต้องสามารถอดทนให้อยู่รอดในช่วง Low season หรือการทำให้มีรายได้จากการท่องเที่ยวตลอดปี

3.2.5 วัฒนธรรมประเพณีที่ถูกนำมาเสนอขายในรูปแบบของสินค้าเน้นการตอบสนองแก่นักท่องเที่ยว ซึ่งอาจทำให้คุณค่าของวัฒนธรรมประเพณีเหล่านั้นสูญหายไป

3.2.6 ผลกระทบด้านลบจากการท่องเที่ยวต่อสิ่งแวดล้อมด้านกายภาพ ได้แก่ พื้นที่ธรรมชาติบางส่วนถูกทำลาย เพื่อการสร้างที่พักในแหล่งธรรมชาติ กิจกรรมนันทนาการบางประเภทมีผลต่อธรรมชาติ อาทิ การตั้งแคมป์ไฟ การตัดต้นไม้ รวมไปถึงการสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกอาจส่งผลกระทบต่อภูมิทัศน์ของแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติ และการท่องเที่ยวแบบทัวร์ป่า อาจส่งผลกระทบต่อธรรมชาติในแง่ดินถล่ม การบุกรุกพื้นที่ เป็นต้น

ปัญหาการรุกล้ำพื้นที่ธรรมชาติ ได้แก่ การรบกวนธรรมชาติอันเกิดจากการไม่จำกัดจำนวนนักท่องเที่ยวที่เข้าเยี่ยมชมธรรมชาติ เกิดการพัฒนาและใช้ประโยชน์จากที่ดินในแนวทางที่ไม่เหมาะสม เกิดการรู้เท่าไม่ถึงการณ์ของผู้ประกอบการในแหล่งท่องเที่ยวบางราย

ด้านมลภาวะ ได้แก่ ขยะมูลฝอยต่าง ๆ ที่เกิดจากนักท่องเที่ยวและผู้ประกอบการที่กำจัดไม่เหมาะสม ทำลายภูมิทัศน์ของแหล่งท่องเที่ยวทั้งกลิ่นและภาพ น้ำเน่าเสีย จากผู้ประกอบการต่าง ๆ อาทิ โรงแรม ที่พัก ร้านอาหาร ฯลฯ อากาศเสีย จากการก่อสร้างเนื่องมาจากการขยายตัวของแหล่งท่องเที่ยว

4. แหล่งท่องเที่ยวทางเรือที่สำคัญ

จากการทบทวนวรรณกรรมเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวทางน้ำข้างต้น ผู้วิจัยสามารถสรุปแหล่งท่องเที่ยวทางเรือที่สำคัญได้ดังนี้

4.1 โตนเลสาป ประเทศกัมพูชา แหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญตลอดเส้นทางประกอบด้วย ล่องเรือทะเลสาปโตนเล ตลาดสดเสียมเรียบ เขตอนุรักษ์นกเป็ดน้ำ นันทนาการ โตนเลสาป ตลาดชาจ๊ะ (Psar chas) โรงเรียนลอยน้ำ

4.2 ประเทศเมียนมา

4.2.1 อินเลสาป (Inle sap) เส้นทางมัณฑะเลย์-พระราชวังมัณฑะเลย์-พระตำหนักไม้สักขเวนานจง-วัดกุโสดอ-วัดกุสินารา-Mandalay hill-ทะเลสาบอินเล-หมู่บ้านทอผ้าอินปอ-ขอม-หมู่บ้านผลิตบุหรี่ปิ่นเมือง-วัดแมวลอดหวัง โดยแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญตลอดเส้นทางประกอบด้วย วัดผ่องดอ อู วัดพญาภู พระราชวังมัณฑะเลย์ พระตำหนักไม้สักขเวนานจง วัดกุโสดอ หมู่บ้านผลิตบุหรี่ปิ่นเมืองและแปลงสวนผักลอยน้ำ (Floating garden) วัดแมวลอดหวัง อินเล

4.2.2 แม่น้ำอิรวดี เส้นทางล่องเรือแม่น้ำอิรวดี-หมู่บ้านมิงกุน เมืองมณฑลพะเยย์โดยแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญตลอดเส้นทางประกอบด้วย เจดีย์มิงกุน ระฆังมิงกุน เจดีย์ชินพิวมิน (เมียะเต็งदान) และวัดกวางมูดอร์ (วัดเจดีย์นมนาง)

4.3 สามเหลี่ยมปากแม่น้ำโขง ประเทศเวียดนาม เส้นทางหมีธอ-สามเหลี่ยมแม่น้ำโขง-แคนธอ โดยแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญตลอดเส้นทางประกอบด้วย หมีถ่อ (Mekong delta) ตลาดน้ำ Can tho ตลาด Cai khe ตลาดน้ำ Cai rang เกาะ Con phung หรือ Phoenix island และเจดีย์ ล่องดิงห์ Long dinh pagoda

4.4 แม่น้ำโขง ประเทศ สปป.ลาว เส้นทางล่องเรือแม่น้ำโขง ห้วยทราย-หลวงพระบาง โดยแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญตลอดเส้นทางประกอบด้วย ถ้ำดั่ง หลวงพระบาง วัดเชียงทอง พระธาตุจอมพูสี วัดใหม่สุวรรณภูมาราม-สุวรรณภูมาราม วัดวิชุนราช หอพระบาง พระราชวังหลวงพระบาง (พิพิธภัณฑสถานหลวงพระบาง) น้ำตกกวางสี วัดหนองศรีคุณเมือง และวัดพระมหาธาตุราชบรรพการ (วัดทาดน้อย)

4.5 แม่น้ำโขง ประเทศไทย แหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญประกอบด้วย สามพันโบก จังหวัดอุบลราชธานี บ้านหมอลำ จังหวัดอำนาจเจริญ บึงโขงหลง จังหวัดหนองคาย แก่งคุดคู้ จังหวัดเลย พระเจดีย์ธาตุพนม จังหวัดนครพนม แก่งกะเบา จังหวัดมุกดาหาร และสามเหลี่ยมทองคำ จังหวัดเชียงราย

5. ประเด็นสำคัญที่น่าสนใจในการเดินทางท่องเที่ยวทางเรือ

การให้บริการเรือนำเที่ยวในแม่น้ำ เป็นธุรกิจการท่องเที่ยวที่เติบโตต่อเนื่องมาอย่างยาวนาน ลักษณะเฉพาะของเรือนำเที่ยวในแม่น้ำ คือ การผสมผสานระหว่างธุรกิจท่องเที่ยวและการคมนาคมขนส่งไว้ด้วยกัน โดยมีกิจกรรมการท่องเที่ยวบริเวณริมแม่น้ำ วิว ทิวทัศน์ วิถีชีวิตริมน้ำ รวมถึงสิ่งปลูกสร้างและสถาปัตยกรรมเชิงวัฒนธรรมที่สวยงาม นำเสนอระหว่างการเดินทางล่องเรือเพื่อไปสู่จุดหมายในการเดินทางท่องเที่ยวในแต่ละเส้นทาง ส่วนใหญ่แล้วเรือนำเที่ยวในแม่น้ำไม่มีบริการพื้นฐานต่าง ๆ เช่น ห้องอาหาร การแสดง หรือกิจกรรมอื่น ๆ บนเรือ และแต่อาจจะมีบริการเสริมอื่น ๆ ให้เหมาะสมกับกลุ่มลูกค้าเป้าหมาย และใช้ท่าเรือหรือโปิ๊ะแวะพักชมแหล่งท่องเที่ยวตามเส้นทางล่องเรือ เป็นจุดดึงดูดกลุ่มเป้าหมายให้ตัดสินใจล่องเรือนำเที่ยวในแม่น้ำ ทั้งนี้ความปลอดภัยตลอดการล่องเรือถือเป็นสิ่งสำคัญมากที่สุด (ไพฑูรย์ มนต์พานทอง, 2559) ซึ่งประเด็นสำคัญที่น่าสนใจของการเดินทางท่องเที่ยวทางซึ่งประเด็นสามารถสรุปได้ดังนี้

5.1 เส้นทางหรือโปรแกรมท่องเที่ยว ซึ่งจะประกอบไปด้วย จุดเริ่มต้นหรือท่าจอดเรือโปิ๊ะจากที่ใดไปที่ใด ระยะทางไกลเท่าใดและใช้เวลาในการล่องเรือทั้งหมดประมาณเท่าใด

จุดจอดเรือมีที่ใดบ้าง แล้วแต่ละจุดบนเส้นทางเดินเรือ นั้น มีอะไรน่าสนใจ และแต่ละจุดมีเวลาในการท่องเที่ยวเท่าใด

5.2 แหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญตลอดเส้นทางเดินเรือ หมายถึงสถานที่ท่องเที่ยวสำคัญ ๆ ทั้งในแม่น้ำและริมฝั่งแม่น้ำ รวมไปถึงกิจกรรมในแหล่งต่าง ๆ ในแหล่งท่องเที่ยวเหล่านั้น ซึ่งส่วนใหญ่แล้วแหล่งท่องเที่ยวในแม่น้ำจะเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมวิถีชีวิตชุมชนและการเกษตร สิ่งที่สำคัญที่สุดอีกหนึ่งสิ่งในการจัดเส้นทางท่องเที่ยวในแม่น้ำก็คือ จุดจอดเรือเพื่อให้นักท่องเที่ยวได้พักและขึ้นไปท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวตามริมฝั่งแม่น้ำได้

5.3 สภาพและขนาดของเรือนำเที่ยวในแม่น้ำ เป็นประเด็นที่น่าสนใจและส่งผลต่อการจัดการท่าเรือหรือ โป๊ะจอดเรือมากที่สุด ส่งผลต่อการจัดการท่าเรือทั้งท่าเรือหลักและท่าเรือหรือ โป๊ะแหวะพักอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ เรือนำเที่ยวต้องมีศักยภาพและประสิทธิภาพที่สามารถรองรับเรือได้หลายขนาด ซึ่งจะต้องเป็นท่าเรือหรือ โป๊ะที่มีสิ่งอำนวยความสะดวกพื้นฐานที่เหมาะสม มีความปลอดภัยกับนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาใช้บริการ

5.4 ท่าเรือหรือ โป๊ะจอดเรือ ท่าเรือหรือ โป๊ะจอดเรือเป็นปัจจัยสำคัญที่สุดปัจจัยหนึ่งที่ตั้งใจให้นักท่องเที่ยวให้ตัดสินใจลงเรือ ศักยภาพและความพร้อมของตัวท่าเรือหรือ โป๊ะจอดเรือ และความสามารถในการรองรับเรือนำเที่ยวในแม่น้ำ มีสาธารณูปโภคที่จำเป็นพร้อม มีโครงสร้างพื้นฐานที่จำเป็น สิ่งเหล่านี้คือปัจจัยในการพิจารณาในการคัดเลือกเส้นทางท่องเที่ยวทางเรือของนักท่องเที่ยวและผู้ให้บริการเดินเรือท่องเที่ยวในแม่น้ำในปัจจุบัน

5.5 ความปลอดภัย ซึ่งถือว่าเป็นเรื่องสำคัญที่สุดในการท่องเที่ยวทางน้ำ โดยเฉพาะการท่องเที่ยวโดยเรือในแม่น้ำ ซึ่งการเดินทางส่วนใหญ่อยู่ในทะเลหรือแม่น้ำ และมีความเสี่ยงจากการเดินเรือในน้ำ เช่น อุบัติเหตุการกระชน โขดหิน การชนกันเองของเรือ หรือแม้แต่การเกิดอัคคีภัยหรือไฟไหม้ เป็นต้น ดังนั้น ผู้ให้บริการเรือในแม่น้ำจะต้องให้ความสำคัญกับเรื่องความปลอดภัยเป็นอันดับสูงสุด เพื่อสร้างภาพลักษณ์และความไว้วางใจให้นักท่องเที่ยวที่เดินทางมาใช้บริการ

5.6 กลุ่มลูกค้า ซึ่งในปัจจุบันนี้มีความหลากหลายมากขึ้น ผู้ให้บริการเดินเรือต่าง ๆ จึงกำหนดกลยุทธ์ในการบริการลูกค้าให้ดีขึ้น ซึ่งลูกค้าส่วนใหญ่เป็นกลุ่มนักท่องเที่ยวชาวจีน โดยพฤติกรรมการเดินทางของกลุ่มนี้จะเน้นการเดินทางกับครอบครัวเป็นหมู่คณะ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อการเดินทางท่องเที่ยวพักผ่อนหย่อนใจไปตามเส้นทางท่องเที่ยวในน้ำ ให้ความสำคัญกับท่าเรือหรือจุดจอดเรือแหวะตามแหล่งท่องเที่ยวชายฝั่งที่น่าสนใจ

จากการทบทวนวรรณกรรม พบว่า การท่องเที่ยวเรือในแม่น้ำ ถือเป็นการท่องเที่ยวประเภทหนึ่งที่เจาะกลุ่มนักท่องเที่ยวคุณภาพ ที่สนใจเดินทางท่องเที่ยวโดยเรือในแม่น้ำ

แม่น้ำ เพื่อเชื่อมชมเมืองและวิว ทิวทัศน์ริมสองฝั่งแม่น้ำต่าง ๆ การจัดการการท่องเที่ยวโดยเรือนำเที่ยวในแม่น้ำ จึงมีหลากหลายมิติ ไม่ใช่แค่การพัฒนาท่าเรือหรือ โป๊ะจอดเรือเพียงเท่านั้น แต่จะต้องพัฒนาองค์ประกอบการท่องเที่ยวอื่น ๆ ควบคู่กันไป เมื่อบริบทการท่องเที่ยวโดยเรือนำเที่ยวในแม่น้ำ เปลี่ยนไปดังที่กล่าวมาข้างต้น การเพิ่มขีดความสามารถในการให้บริการของเรือนำเที่ยวในแม่น้ำ ผู้ให้บริการเดินเรือในแม่น้ำจะต้องมีการปรับตัวให้สอดคล้องกับสถานการณ์การท่องเที่ยวที่เปลี่ยนไป หากแต่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของความยั่งยืนและแบ่งปันผลประโยชน์อย่างเป็นธรรมร่วมกันกับชุมชนในแหล่งท่องเที่ยว การท่องเที่ยวโดยเรือนำเที่ยวในแม่น้ำ ไม่ได้มองในแง่การแข่งขันเพียงอย่างเดียว หากแต่การร่วมมือกันระหว่างท่าเรือในในเส้นทางท่องเที่ยวที่สามารถเชื่อมต่อกันได้ เช่น ในแม่น้ำโขง จะช่วยให้ผู้ให้บริการเดินเรือสามารถจัดเส้นทางท่องเที่ยวในแม่น้ำได้อย่างน่าสนใจและครอบคลุมแหล่งท่องเที่ยวในแม่น้ำอย่างทั่วถึง ซึ่งจะช่วยสร้างรายได้ให้กับชุมชนในแหล่งท่องเที่ยวได้

แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารจัดการทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมเพื่อการท่องเที่ยว

1. ความหมายของทรัพยากรการท่องเที่ยว

จากการศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับทรัพยากรการท่องเที่ยวจากนักวิชาการหลายท่าน ผู้วิจัยสามารถสรุปความหมายของทรัพยากรการท่องเที่ยวจากแนวคิดนักวิชาการเหล่านั้น ได้ดังนี้

ตารางที่ 2-27 สรุปความหมายของทรัพยากรการท่องเที่ยวจากนักวิชาการ

นักวิชาการ	แนวคิดและหลักการ
Mill and Morrison (1985)	เป็นสิ่งหรือสถานที่ที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติหรือเกิดจากมนุษย์สร้างขึ้น ทั้งที่เป็นรูปธรรมสามารถสัมผัสได้ และนามธรรมที่ไม่สามารถสัมผัสได้ ซึ่งสามารถนำมาเป็นสินค้าทางการท่องเที่ยวได้ อีกทั้งเป็นมรดกที่ทรงคุณค่าของชาติ ได้แก่ ความสวยงามทางธรรมชาติ คุณค่าทางศิลปวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภาษา ชนเผ่า ประเพณี ประวัติศาสตร์ และการเรียนรู้ต่าง ๆ
Aswin (2010)	สิ่งเกิดขึ้นเองตามธรรมชาติหรือสิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้น ทั้งในรูปแบบนามธรรมและรูปธรรม มนุษย์สามารถนำมาใช้ประโยชน์เพื่อการพักผ่อนและประกอบกิจกรรมนันทนาการอันนำมาซึ่งความพอใจและความสุขในรูปแบบต่าง ๆ

ตารางที่ 2-27 (ต่อ)

นักวิชาการ	แนวคิดและหลักการ
Shiju and Lanlan (2005)	สิ่งใด ๆ หรือสถานที่ที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติหรือเกิดจากมนุษย์สร้างขึ้น ทั้งที่เป็นรูปธรรมนามธรรมที่ ซึ่งสามารถนำมาเป็นสินค้าทางการท่องเที่ยว ได้ อีกทั้งเป็นมรดกที่ทรงคุณค่าของชาติ
Jufeng and Xinhui (2014)	สิ่งที่น่าสนใจ เป็นประโยชน์และมีคุณค่าต่อการท่องเที่ยว เป็นสิ่งดึงดูดใจ หรือจูงใจให้นักท่องเที่ยวเดินทางไปเยือนหรือไปท่องเที่ยว ซึ่งอาจเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ หรือสิ่งที่มนุษย์สร้างสรรค์และสืบทอดเป็นมรดกทางวัฒนธรรม กล่าวได้ว่าเป็น “สินค้า” ที่มีคุณลักษณะพิเศษที่สามารถดึงดูดให้ลูกค้า หรือนักท่องเที่ยวเดินทางเข้ามา “ซื้อ” ถึงที่ตั้งของสินค้า
Xiuli and Zhong (2005)	เป็นสิ่งที่น่าสนใจและเป็นปัจจัยที่ดึงดูดนักท่องเที่ยว ที่ใช้เป็นประโยชน์ในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวและนำมาซึ่งผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจ ผลประโยชน์ทางสังคมและผลประโยชน์ด้านสิ่งแวดล้อม ประกอบด้วยแหล่งข้อมูลที่มีตัวตนและไม่มีตัวตน
Navarro (2015)	สถานที่ท่องเที่ยวซึ่งรวมถึงสถานที่ที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติและสิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้นเพื่อใช้เป็นสถานที่ท่องเที่ยวกิจกรรม ขนบธรรมเนียม ประเพณีและวัฒนธรรมที่สะท้อนให้เห็นถึงวัฒนธรรมของแต่ละท้องถิ่น ที่มีลักษณะเด่น ดึงดูดความสนใจของนักท่องเที่ยว
สำนักงาน ราช บัณฑิตยสภา (2560)	สิ่งดึงดูดใจนักท่องเที่ยวที่มีอยู่ในพื้นที่ใดพื้นที่หนึ่ง ตั้งแต่ในระดับท้องถิ่น จนถึงระดับภูมิภาค และระดับโลก อาจเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ หรือเป็นสิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้นก็ได้ โดยสิ่งเหล่านั้นจะต้องมีความงดงาม แปลกตา มีความสำคัญหรือมีคุณค่า รวมทั้งวิถีการดำเนินชีวิตอันดีงามที่สะท้อนให้เห็นถึงอารยธรรมอันทรงคุณค่า และมีลักษณะเด่นเป็นเอกลักษณ์

ตารางที่ 2-28 สัมเคราะห์ความหมายของทรัพยากรการท่องเที่ยว

นักวิชาการ	ความหมายของทรัพยากรการท่องเที่ยว							
	เป็นสิ่งหรือสถานที่ที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติหรือเกิดจากมนุษย์สร้างขึ้น	เป็นรูปธรรมสามารถสัมผัสได้ และนามธรรมที่ไม่สามารถสัมผัสได้	สามารถนำมาเป็นสินค้าทางการท่องเที่ยว	เป็นมรดกที่ทรงคุณค่าของชาติ	มนุษย์สามารถนำมาใช้ประโยชน์เพื่อการพักผ่อนและประกอบกิจกรรมนันทนาการ	ดึงดูดที่น่าสนใจ เป็นสิ่งดึงดูดใจหรือจูงใจ	เป็นประโยชน์และมีคุณค่าต่อการท่องเที่ยว	เป็นสินค้า ที่มีคุณลักษณะพิเศษที่ดึงดูดให้นักท่องเที่ยวเข้ามาซื้อถึงที่ต่างของสินค้า
Mill and Morrison (1985)	✓	✓	✓	✓				✓
Aswin (2010)	✓	✓	✓		✓			
Jufeng and Xinhui (2014)	✓					✓	✓	✓
Xiuli1 and Zhong (2005)		✓			✓	✓		
Shiju and Lanlan (2005)	✓	✓	✓	✓				✓
Navarro (2015)	✓	✓			✓	✓	✓	
สำนักงานราชบัณฑิตยสภา (2560)	✓	✓		✓	✓	✓	✓	✓
ความถี่	6	6	3	3	4	4	3	4
อันดับ	1	1	3	3	2	2	3	2

จากตารางสัมเคราะห์ความหมายของทรัพยากรการท่องเที่ยวจากนักวิชาการข้างต้น ผู้วิจัยสามารถสรุปความหมายของทรัพยากรการท่องเที่ยวได้ว่า ทรัพยากรการท่องเที่ยว หมายถึง สิ่งใด ๆ หรือสถานที่ที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติหรือเกิดจากมนุษย์สร้างขึ้น ทั้งที่เป็นรูปธรรมสามารถสัมผัสได้ และนามธรรมที่ไม่สามารถสัมผัสได้ ซึ่งมนุษย์สามารถนำมาใช้ประโยชน์เพื่อการพักผ่อนและประกอบกิจกรรมนันทนาการ โดยที่จะต้องเป็นสิ่งที่น่าสนใจ เป็นสิ่งดึงดูดใจหรือจูงใจ โดย

สามารถคิดได้ว่าเป็นสินค้าการท่องเที่ยวที่มีคุณลักษณะพิเศษที่ดึงดูดให้นักท่องเที่ยวเข้ามาซื้อของที่ระลึกของสินค้า ซึ่งเป็นมรดกที่ทรงคุณค่าของชาติและเป็นประโยชน์รวมถึงมีคุณค่าต่อการท่องเที่ยวด้วย

2. ประเภทของทรัพยากรการท่องเที่ยว

ทรัพยากรการท่องเที่ยวเป็นมรดกที่ทรงคุณค่าของประเทศเป็นสิ่งที่ดึงดูดความสนใจของนักท่องเที่ยว ทั้งสถานที่ท่องเที่ยวทางธรรมชาติและทางวัฒนธรรม การแบ่งประเภทของทรัพยากรการท่องเที่ยวมีหลายลักษณะขึ้นอยู่กับเกณฑ์ที่ใช้ในการแบ่งและการนำทรัพยากรการท่องเที่ยวไปใช้ประโยชน์ ดังนี้

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (2550) ได้แบ่งประเภทของทรัพยากรการท่องเที่ยวที่มีทั้งหมดออกเป็น 3 ประเภทตามลักษณะ คุณค่าและความสนใจของนักท่องเที่ยว ประกอบด้วย

1. ทรัพยากรการท่องเที่ยวประเภทธรรมชาติ หมายถึง ทรัพยากรการท่องเที่ยวที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติมีความสวยงาม และนับว่าทรัพยากรการท่องเที่ยวประเภทนี้เป็นสิ่งที่ดึงดูดใจนักท่องเที่ยวได้มากที่สุด โดยแบ่งย่อยออกได้เป็น 4 ประเภท คือ

1.1 สัตว์ป่าและพรรณไม้ (Wildlife and flora) เป็นส่วนหนึ่งของความงามตามธรรมชาติ เพราะความหลากหลายของพรรณไม้ป่าเป็นสิ่งที่น่าศึกษาหาความรู้ รวมทั้งชีวิตสัตว์ในป่าประเภทต่าง ๆ ที่มีอยู่มากมาย เช่น วนอุทยานแห่งชาติ หรือสวนสัตว์เปิด เป็นต้น

1.2 ทิวทัศน์ (Scenery) เช่น แกรนด์แคนยอนในประเทศสหรัฐอเมริกา ภูเขาไฟฟูจิในประเทศญี่ปุ่นหรือทุ่งดอกทิวลิปในเนเธอร์แลนด์ เป็นต้น

1.3 ปรากฏการณ์ทางธรรมชาติ (Natural phenomenon) เป็นลักษณะของปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ เช่น พระอาทิตย์เที่ยงคืน การเกิดสุริยุปราคา การเกิดฝนดาวตก เป็นต้น

1.4 สภาพภูมิอากาศ (Climate) เช่น ในฤดูร้อนนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่นิยมเดินทางไปท่องเที่ยวตามชายหาด หรือฤดูหนาวชาวไทยมักเดินทางไปท่องเที่ยวประเทศเกาหลี ซึ่งมีอากาศที่หนาวหรืออาจมีหิมะในบางพื้นที่ซึ่ง มีบรรยากาศดี เป็นต้น

2. ทรัพยากรการท่องเที่ยวประเภทประวัติศาสตร์ โบราณวัตถุ โบราณสถาน และศาสนา หมายถึง แหล่งท่องเที่ยวหรือสถานที่ท่องเที่ยวที่มีความเกี่ยวข้องในฐานะที่เป็นหลักฐานสำคัญทางประวัติศาสตร์ โบราณคดีและศาสนา ซึ่งได้แก่

2.1 โบราณสถาน หมายถึง สิ่งของโบราณที่เคลื่อนที่ไม่ได้ เช่น โบสถ์ วิหาร วัง โดยมีอายุเก่าแก่กว่า 100 ปีขึ้นไป เช่น อุทยานประวัติศาสตร์ศรีสัตนาลัย จังหวัดสุโขทัย วัดไชยวัฒนาราม จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เป็นต้น

2.2 โบราณวัตถุ หมายถึง สิ่งของโบราณที่เคลื่อนย้ายได้ เช่น พระพุทธรูป เทวรูป ศิลปจารึก มีอายุเก่าแก่กว่า 100 ปีขึ้นไป

2.3 ศาสนสถานหรือปูชนียสถาน หมายถึง สถานที่ควรแก่การนับถือหรือควรแก่การบูชา เช่น พระปฐมเจดีย์ จังหวัดนครปฐม วัดพระศรีรัตนศาสดาราม กรุงเทพมหานคร และวัดพระพุทธรบาท จังหวัดสระบุรี เป็นต้น

2.4 ศาสนวัตถุหรือปูชนียวัตถุ หมายถึง วัตถุที่ควรแก่การบูชา เคารพนับถือ เช่น พระพุทธรูป เทพเจ้า เป็นต้น

2.5 แหล่งประวัติศาสตร์ หมายถึง สถานที่ท่องเที่ยวที่เคยมีความสำคัญทางประวัติศาสตร์ เช่น แหล่งวัฒนธรรมจังหวัดอยุธยา แหล่งรามคดีที่เชียงใหม่ เป็นต้น

3. ทรัพยากรการท่องเที่ยวประเภทศิลปวัฒนธรรม ประเพณี และกิจกรรม หมายถึง ทุกสิ่งอย่างที่มีแหล่งท่องเที่ยวที่เกี่ยวข้องเนื่องกับการท่องเที่ยวทั้งหมด โดยจะต้องมีคุณค่าทางศิลปะ และขนบธรรมเนียมประเพณีที่สืบทอดกันมา ตั้งแต่บรรพบุรุษ และยังคงเป็นสิ่งที่มีความค่า น่าเรียนรู้ อยู่มาจนถึงปัจจุบัน

3. ความสำคัญของทรัพยากรการท่องเที่ยว

ทรัพยากรการท่องเที่ยวทั้งประเภทที่เป็นทรัพยากรทางธรรมชาติ โบราณสถานและศิลปวัฒนธรรมจัดเป็นองค์ประกอบที่สำคัญอย่างหนึ่งของระบบการท่องเที่ยว นอกจากบริการการท่องเที่ยวและตลาดการท่องเที่ยว ซึ่งทรัพยากรการท่องเที่ยว สามารถก่อให้เกิดผลกระทบต่อท้องถิ่นที่นักท่องเที่ยวเดินทางไปเยือนได้ จึงนับได้ว่าทรัพยากรการท่องเที่ยวมีความสำคัญมากต่ออุตสาหกรรมท่องเที่ยว ดังนี้

3.1 ความสำคัญด้านจิตวิทยา คือ

3.1.1 เป็นสิ่งดึงดูดใจให้มีการเดินทางท่องเที่ยว ทรัพยากรการท่องเที่ยวนับเป็นปัจจัยหลักที่นักท่องเที่ยวนำมาพิจารณาในการตัดสินใจเลือกที่จะเดินทางไปท่องเที่ยวยังสถานที่นั้นหรือไม่

3.1.2 เป็นสิ่งที่ช่วยให้เกิดความสุขลดความตึงเครียด ทรัพยากรการท่องเที่ยวทั้งประเภทความสวยงามตามธรรมชาติ หรือประเภทโบราณสถาน ศิลปวัฒนธรรมสามารถใช้เป็นแหล่งท่องเที่ยวให้นักท่องเที่ยวเดินทางไปพักผ่อนหย่อนใจให้หายจากความเครียดจากภาระหน้าที่ประจำได้

3.2 ความสำคัญด้านเศรษฐกิจ คือ

3.2.1 เป็นแหล่งที่มาของรายได้ของท้องถิ่น เมื่อนักท่องเที่ยวเดินทางมาท่องเที่ยวยังสถานที่ท่องเที่ยวย่อมก่อให้เกิดการสร้างงาน อาชีพให้กับท้องถิ่นในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการ

ท่องเที่ยว เช่น การผลิตสินค้าที่ระลึก จำหน่ายนักท่องเที่ยว การจัดบริการที่พักให้ลักษณะ โฮมสเตย์ ให้กับนักท่องเที่ยว เป็นต้น

3.2.2 เป็นแหล่งที่มาของรายได้ของธุรกิจที่เกี่ยวข้อง เมื่อนักท่องเที่ยวนิยมเดินทางไปยังสถานที่ท่องเที่ยวโดยข้อมก่อก่อให้เกิดการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกและบริการในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อสนองตอบต่อความต้องการของนักท่องเที่ยวจึงทำให้สามารถกระจายรายได้สู่ธุรกิจที่เกี่ยวข้องหลายประเภท เช่น ธุรกิจนำเที่ยว ธุรกิจที่พักแรม ธุรกิจขายของที่ระลึก ธุรกิจขนส่ง เป็นต้น

3.2.3 เป็นแหล่งที่มาของรายได้ภาครัฐ รัฐบาลสามารถเรียกเก็บภาษีอากรจากการค้าและภาษีเงินได้จากผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมท่องเที่ยว ซึ่งรัฐสามารถนำไปใช้พัฒนาประเทศ และช่วยชดเชยภาวะการขาดดุลการค้ากับต่างประเทศได้

3.3 ความสำคัญด้านสังคม คือ

3.3.1 ช่วยเพิ่มคุณภาพชีวิตของประชาชน ประชาชนที่อาศัยอยู่ในบริเวณที่มีทรัพยากรการท่องเที่ยวอุดมสมบูรณ์จะมีคุณภาพชีวิตดีขึ้น เพราะสามารถใช้เป็นสถานที่พักผ่อนหย่อนใจทำให้มีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่สมบูรณ์แข็งแรง และยังช่วยให้มาตรฐานการครองชีพของประชาชนดีขึ้นด้วยการมีรายได้จากการท่องเที่ยวทำให้มีอำนาจซื้อสินค้าอุปโภคและบริโภคต่าง ๆ ได้มากขึ้น ทั้งยังช่วยลดปัญหาอาชญากรรมในสังคมได้

3.3.2 ช่วยเปิดโลกทัศน์ให้กับประชาชน เนื่องจากการเดินทางไปท่องเที่ยวในสถานที่ต่าง ๆ ทำให้มีโอกาสได้เรียนรู้ได้สัมผัสของจริงได้รับประสบการณ์ตรงย่อมส่งผลให้เกิดทัศนคติที่กว้างไกล เกิดความประทับใจ และช่วยเสริมสร้างให้เกิดความรักและหวงแหนในทรัพยากรการท่องเที่ยวเหล่านั้น

3.3.3 ช่วยสร้างความภาคภูมิใจให้แก่ประชาชนที่อยู่ในพื้นที่ ทรัพยากรการท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียงเป็นที่รู้จักและยอมรับของคนทั่วโลก ย่อมนำมาซึ่งความภาคภูมิใจของคนในพื้นที่ เช่น นักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศมักกล่าวชมประเทศไทยเสมอว่าเป็นประเทศที่มีทรัพยากรการท่องเที่ยวที่สวยงาม น่าสนใจ มีความหลากหลาย น่าตื่นตาตื่นใจ ซึ่งนำความภาคภูมิใจมาสู่คนไทยทุกคน

3.4 ความสำคัญด้านวัฒนธรรม

3.4.1 แสดงถึงความเป็นเอกลักษณ์ของชาติ ทรัพยากรการท่องเที่ยวประเภทศิลปวัฒนธรรม ประเพณี เช่น ภาษา การแต่งกาย วิถีชีวิต การละเล่น งานเทศกาล ประเพณีต่าง ๆ เป็นต้น นับเป็นสิ่งซึ่งแสดงออกถึงเอกลักษณ์ของท้องถิ่นและของประเทศชาติ

3.4.2 สะท้อนให้เห็นคุณค่าของภูมิปัญญาบรรพชน ทรัพยากรการท่องเที่ยวจำนวนมากได้สะท้อนให้เห็นภูมิปัญญาของบรรพชนที่ล้ำลึก เป็นความรู้ที่สามารถนำมาใช้เป็นแนวทางในการดำรงชีวิตของคนในรุ่นปัจจุบัน เช่น ขนบธรรมเนียมประเพณีที่แสดงถึงการมีวัฒนธรรม เช่น การไหว้ ความมีน้ำใจไมตรี ลักษณะของสถาปัตยกรรมอันประณีตงดงาม เป็นต้น

3.5 ความสำคัญด้านสิ่งแวดล้อม คือ อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเป็นอุตสาหกรรมที่เน้นการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวเพื่อเป็นสิ่งที่ดึงดูดใจนักท่องเที่ยว ซึ่งแตกต่างจากอุตสาหกรรมอื่นที่เน้นการนำเอาทรัพยากรขึ้นมาใช้ประโยชน์ จากประโยชน์ที่เกิดขึ้นมากมายที่ตนได้รับจากทรัพยากรการท่องเที่ยวทำให้เกิดกระแสการอนุรักษ์และพัฒนาทรัพยากรการท่องเที่ยวให้อยู่ในสภาพที่เหมาะสมไม่เสื่อมสลาย การนำทรัพยากรไปใช้อย่างระมัดระวัง มีจิตสำนึกและมีระบบการจัดการที่มีประสิทธิภาพ เพื่อให้อนุชนรุ่นหลังได้ใช้ประโยชน์ต่อไป

4. การอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยว

สำนักงานคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ (2554) ได้ให้ความหมายของการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวว่า เป็น การสงวน รักษาคุณภาพและการใช้อย่างรู้คุณค่า เพื่อคงเอกลักษณ์เดิมพร้อมทั้งปรับปรุงพัฒนา เสริมสร้าง ให้เกิดประโยชน์สูงสุด ในขณะที่เดียวกันก็ต้องให้เกิดผลกระทบน้อยที่สุด เพื่อให้เกิดความรัก ความหวงแหนและพร้อมที่จะช่วยกันปกป้องดูแลรักษาให้ยั่งยืนต่อไป การอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยว ให้ประสบผลสำเร็จควรร่วมมาตรการดังต่อไปนี้

4.1 มาตรการทางสังคม มนุษย์มีความเชื่อผูกพันเกี่ยวกับศาสนา สิ่งศักดิ์สิทธิ์จิตใจของมนุษย์มี ความกลัว ความยำเกรง ความเคารพนับถือ หรือความรู้สึกอื่น ๆ ต่อสิ่งดังกล่าวแล้ว สิ่งศักดิ์สิทธิ์ให้ทั้ง คุณประโยชน์และโทษแก่มนุษย์ การอาศัยความเกรงกลัวของมนุษย์ดังกล่าวแล้ว เป็นปฏิบัติหรือมาตรการมิให้การทำลายแหล่งท่องเที่ยวก็จัดเป็นแนวปฏิบัติที่ใดอย่างหนึ่งแหล่งท่องเที่ยวหลายแห่งเป็นที่ศักดิ์สิทธิ์ หรือมีความเกี่ยวข้องกับสิ่งศักดิ์สิทธิ์ ก็ควรใช้มาตรการดังกล่าว

4.2 มาตรการทางธรรมชาติ แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ สามารถเสริมสร้างขึ้นมาใหม่ได้ตามขบวนการธรรมชาติ กล่าวคือ ทรัพยากรประเภทนี้เมื่อใช้แล้วก็คืนรูปตามขบวนการทางธรรมชาติ เช่น ป่าไม้ เมื่อถูกโค่นทำลายหลังจากปล่อยทิ้งไว้ระยะหนึ่งป่าไม้จะเกิดขึ้นมาใหม่ และปรับตัวเข้าสู่สภาพเดิม แต่ทั้งนี้ต้องไม่ถูกทำลายมากมายจนปรับเปลี่ยนเข้าสู่สภาพเดิมไม่ได้

4.3 มาตรการทางกฎหมาย การใช้มาตรการทางกฎหมายเพื่อป้องกันและลงโทษผู้ฝ่าฝืนเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งในการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยว ในปัจจุบันมีกฎหมายหลายฉบับที่เกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยว เช่น พระราชบัญญัติสงวน และคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. 2503 พระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. 2504 พระราชบัญญัติโบราณสถาน โบราณวัตถุศิลปวัตถุ

และพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ พ.ศ. 2504 พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 ฯลฯ

4.4 มาตรการทางเศรษฐกิจ การพัฒนาการท่องเที่ยวโดยมุ่งเป้าหมายด้านปริมาณ คือ จำนวนนักท่องเที่ยว และรายได้ที่เพิ่มขึ้น ย่อมก่อให้เกิดผลเสียต่อแหล่งท่องเที่ยว เพราะแหล่งท่องเที่ยวไม่สามารถรองรับปริมาณจำนวนมากของนักท่องเที่ยว ได้ก่อให้เกิดปัญหามลพิษ เช่น อากาศเสีย น้ำเน่า ขยะ การทำลายระบบนิเวศในด้านอื่น ๆ การใช้มาตรการทางเศรษฐกิจโดยการลดรายได้จากนักท่องเที่ยวให้น้อยลงเพื่อให้สมดุลกับปริมาณนักท่องเที่ยวและการปรับสภาพของแหล่งท่องเที่ยว การเก็บภาษีอากรจากผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยว เพื่อนำรายได้จากภาษีอากรมาพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว การยกเว้นหรือลดหย่อนภาษีอากร ให้แก่ผู้ประกอบการที่อนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยว เป็นต้น

4.5 มาตรการทางการศึกษา การวางมาตรการทางการศึกษาในเรื่องการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยว ต้องกระทำพร้อมกันทั้ง 2 ระบบ คือ การศึกษาภายในโรงเรียน และการศึกษาภายนอกโรงเรียน หรือการศึกษานอกระบบ สถานการศึกษาตั้งแต่ระดับชั้นประถมศึกษา ระดับชั้นอุดมศึกษา ต้องจัดกระบวนการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับการอนุรักษ์ การปลูกฝังเจตคติในเรื่องแหล่งท่องเที่ยว ในด้านการศึกษานอกระบบ

วิธีการอนุรักษ์ทรัพยากรท่องเที่ยว อาจสรุปได้ดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ, 2554)

1. สงวน (Preservation) คือ การเก็บรักษาไว้ใช้ประโยชน์สูงสุดแต่ต้องไม่ให้เกิดเสียหาย
 2. ป้องกัน (Prevention) มิให้เกิดการบุกรุก รบกวนจนเกิดความเสียหาย
 3. ฟื้นฟู (Rehabilitation) ให้คืนสภาพดั้งเดิม เสริมสร้างให้คงอยู่สืบไป
 4. บริหารจัดการ (Management) ตามนโยบายการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยว
- การพัฒนาการอนุรักษ์ทรัพยากรท่องเที่ยว มี 2 ประเภท (สำนักงานคณะกรรมการ

สิ่งแวดล้อมแห่งชาติ, 2554)

1. แหล่งท่องเที่ยวที่มีอยู่เดิม

ขั้นตอนที่ 1 สำรวจแหล่งท่องเที่ยว แล้วแยกประเภทตาม ททท. ได้แก่ ประเภทธรรมชาติ

ประเภทประวัติศาสตร์โบราณสถาน-วัตถุ ประเภทศิลปวัฒนธรรม ประเพณี วิถีชีวิต

ขั้นตอนที่ 2 จัดแบ่งเขตพื้นที่ในแหล่งท่องเที่ยว

ขั้นตอนที่ 3 กำหนดสิ่งอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยว

ขั้นตอนที่ 4 การจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนเสริม

ขั้นตอนที่ 5 การประเมินขีดความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยว

ขั้นตอนที่ 6 ให้การศึกษาถึงผลกระทบของการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวต่อสิ่งแวดล้อมต่อผู้เกี่ยวข้อง

ขั้นตอนที่ 7 การจัดให้มีข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยว

ขั้นตอนที่ 8 การจัดหางบประมาณในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวให้เพียงพอ

2. แหล่งท่องเที่ยวที่เกิดขึ้นใหม่

ขั้นตอนที่ 1 การสรรหาล้างคังคูดใจ

ขั้นตอนที่ 2 มีการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยว

ขั้นตอนที่ 3 จัดการส่งเสริมการท่องเที่ยวผ่านสื่อสารมวลชน

ขั้นตอนที่ 4 จัดตั้งหน่วยงานในการพัฒนาและอนุรักษ์

ขั้นตอนที่ 5 จัดสรรงบประมาณเพื่อใช้ในการพัฒนาและอนุรักษ์อย่างเหมาะสม

ขั้นตอนที่ 6 สรรหาบุคคลที่มีความรู้ ความชำนาญด้านวิชาการท่องเที่ยวเพื่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวด้วยความเข้าใจและมีทิศทางพัฒนาที่ชัดเจน

แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

1. ความหมายของการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

จากการศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนจากนักวิชาการหลายท่าน ผู้วิจัยสามารถสรุปความหมายของการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนจากแนวคิดนักวิชาการเหล่านั้น ได้ดังนี้

ตารางที่ 2-29 สรุปความหมายของการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนจากนักวิชาการ

นักวิชาการ	แนวคิดและหลักการ
สถาบันพัฒนาการท่องเที่ยวเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม (2554)	เป็นการท่องเที่ยวที่มีการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวโดยผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย โดยต้องเป็นการจัดการที่ยั่งยืนและใช้ทรัพยากรที่มีอยู่เพื่อสนองตอบความต้องการของคนยุคปัจจุบัน และมีทรัพยากรเหลือไว้ใช้ในยุคต่อไปได้ใช้เพื่อสนองตอบความต้องการได้เช่นกัน
Fenell (1999)	จะต้องเป็นการท่องเที่ยวที่กระทบต่อสิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมประเพณีในแหล่งท่องเที่ยวนั้น ๆ น้อยที่สุด โดยให้ประชาชนในท้องถิ่นได้รับผลประโยชน์จากการท่องเที่ยวมากที่สุด และจะต้องสร้างความพึงพอใจให้กับนักท่องเที่ยวด้วย

ตารางที่ 2-29 (ต่อ)

นักวิชาการ	แนวคิดและหลักการ
การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (2550)	จะต้องเป็นการท่องเที่ยวที่ก่อให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืน ภายใต้ความสามารถของธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม ขนบธรรมเนียม ประเพณี วัฒนธรรม วิถีชีวิตในชุมชน ตระหนักถึงการมีส่วนร่วมของ ชุมชน ให้ประชาชนทุกส่วนได้รับประโยชน์ทางเศรษฐกิจที่เกิดจากการท่องเที่ยวอย่างเสมอภาคเท่าเทียมกัน ตามความต้องการของชุมชนในแหล่งท่องเที่ยว
Owen et al. (2000)	เป็นการพัฒนาที่ให้ผลระยะยาว โดยคำนึงถึงแต่ละลักษณะของแต่ละพื้นที่และให้คนที่เป็นเจ้าของพื้นที่นั้น ได้มีการร่วมตัดสินใจในการที่จะนำเอาการพัฒนานั้นเข้ามาในพื้นที่ของตน
Roger and Slimm (1993)	การรักษาสิ่งแวดล้อมให้มีสภาพเหมือนเดิม มิให้ถูกทำลายในระยะสั้น ซึ่งจะต้องจัดกิจกรรมที่อำนวยความสะดวกให้กับชุมชนแหล่งท่องเที่ยว ให้มีความเสมอภาคเท่าทันักท่องเที่ยว จะต้องจัดการเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างการท่องเที่ยวกับสิ่งแวดล้อม ส่งผลต่อการพัฒนาแบบยั่งยืน ไม่ทำลายทรัพยากร สิ่งแวดล้อมและก่อให้เกิดผลเสียหายในอนาคตยอมรับสภาพธรรมชาติ และลักษณะของสถานที่
World tourism organization (1997)	การท่องเที่ยวที่ตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวและผู้เป็นเจ้าของแหล่งท่องเที่ยว โดยเน้นการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ เพื่อให้สามารถรักษาความมั่นคงของระบบนิเวศ ตลอดจนวัฒนธรรมและวิถีชีวิตของชุมชน เพื่อประโยชน์ทั้งในปัจจุบันและอนาคต
Beech and Chadwick (2006)	การพัฒนาที่สามารถตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวและผู้เป็นเจ้าของท้องถิ่นในปัจจุบัน โดยมีการปกป้องและสงวน รักษาโอกาสต่าง ๆ ของอนุชนรุ่นหลังด้วย การท่องเที่ยวนี้มีความหมายรวมถึงการจัดการทรัพยากรเพื่อตอบสนองความจำเป็นทางเศรษฐกิจสังคม และความงามทางสุนทรียภาพ ในขณะที่สามารถรักษาเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมและระบบนิเวศนี้ด้วย

ตารางที่ 2-29 (ต่อ)

นักวิชาการ	แนวคิดและหลักการ
Neto (2003)	การพัฒนาการท่องเที่ยวที่มุ่งด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อมพร้อมกันไป ในขณะที่เดียวกันก็ให้ชุมชนท้องถิ่นมีส่วนร่วม และได้รับผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจจากการท่องเที่ยวอย่างเสมอภาค และเท่าเทียมกัน
UNEP and UNWTO (2005)	การท่องเที่ยวที่คำนึงถึงผลกระทบทางเศรษฐกิจสังคมและสิ่งแวดล้อม ทั้งในปัจจุบันและในอนาคต เพื่อตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวอุตสาหกรรมท่องเที่ยว สิ่งแวดล้อมและชุมชนในแหล่งท่องเที่ยว
Meyer and Milewski (2009)	ความสัมพันธ์ระหว่างเสาหลักต่าง ๆ ที่เกี่ยวเนื่องกับการท่องเที่ยว ซึ่งมีจุดประสงค์เพื่อให้เกิดความสมดุลทางเศรษฐกิจสมดุลทางสังคมและภายในระหว่างกัน
World tourism organization (2004)	การท่องเที่ยวที่ให้ความสำคัญต่อการเสมอภาคระหว่างเศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม รวมไปถึงสังคมและวัฒนธรรมของคนทั้งในรุ่นปัจจุบันต่อไปจนถึงคนใน การท่องเที่ยว ต้องตระหนักและใช้ทรัพยากรธรรมชาติ ความหลากหลายทางชีวภาพ ให้เหมาะสมและเกิดประโยชน์สูงสุด การเคารพในสังคม วัฒนธรรม และประเพณีของประชาชนพื้นเมือง การรู้จักปรับตัวและเข้าใจถึงความแตกต่างทางวัฒนธรรมและประเพณีของแต่ละชุมชน การสร้างความเจริญมั่นคงทางเศรษฐกิจอย่างยั่งยืน เกิดการกระจายของรายได้อย่างเป็นธรรมและทั่วถึงแก่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ก่อให้เกิดการจ้างงานและการสร้างรายได้
UNEP (2005)	การใช้ประโยชน์สูงสุดของทรัพยากรธรรมชาติ การรักษาระบบนิเวศวิทยาที่จำเป็นและช่วยอนุรักษ์มรดกทางธรรมชาติและ ความหลากหลายทางชีวภาพ เคารพความถูกต้องทางสังคมวัฒนธรรมของชุมชนเจ้าบ้านอนุรักษ์วัฒนธรรมที่มีอยู่และมีชีวิตชีวา สร้างความมั่นใจในการดำเนินงานทางเศรษฐกิจในระยะยาวและเป็นประโยชน์ต่อผู้มีส่วนได้เสียทั้งหมด ที่มีการแบ่งปันอย่างเป็นธรรม รวมถึงการจ้างงาน สร้างรายได้รายได้ โอกาสและบริการทางสังคม

ตารางที่ 2-29 (ต่อ)

นักวิชาการ	แนวคิดและหลักการ
Sambotin, Sambotin, Patrascoiu, Coroian, Merce (2011)	การพัฒนาการท่องเที่ยวที่มีความรับผิดชอบต่อพื้นที่ธรรมชาติ การรักษาสีเขียวและรักษาสวัสดิการของคนในท้องถิ่น
Panasiuk (2011)	การพัฒนาการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนจะอยู่เกี่ยวข้องกับบริบทใน 3 ด้านคือ ด้านเศรษฐกิจ สีเขียวและด้านสังคมวัฒนธรรม

ตารางที่ 2-30 สัมเคราะห์ความหมายของการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

นักวิชาการ	ความหมายของการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน							
	การจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวโดยผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย	การพยายามที่จะก่อให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืน	สนองตอบความต้องการของคนยุคปัจจุบัน และมีทรัพยากรเหลือไว้ใช้ในยุคต่อไป	การจัดการสมดุลของธรรมชาติ ระบบนิเวศ เศรษฐกิจ สังคม ชุมชน ขนบธรรมเนียม ประเพณี วัฒนธรรม	การมีส่วนร่วมของประชาชน ชุมชน	ได้รับประโยชน์จากการท่องเที่ยวอย่างเสมอภาคเท่าเทียม	กระทบต่อสิ่งแวดล้อมน้อยที่สุด	นักท่องเที่ยวได้รับความพึงพอใจกิจกรรมด้านการท่องเที่ยวอื่น ๆ
สถาบันพัฒนาการท่องเที่ยวเพื่ออนุรักษ์สีเขียว (2554)	✓	✓	✓					
การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (2550)		✓	✓	✓	✓	✓		
Fenell (1999)		✓		✓		✓	✓	✓
Owen et al. (2000)	✓				✓	✓		

ตารางที่ 2-30 (ต่อ)

นักวิชาการ	ความหมายของการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน							
	การจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวโดยผู้ที่มีส่วน เกี่ยวข้องทุกฝ่าย	การพยายามที่จะก่อให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืน	สนองตอบความต้องการของคนยุคปัจจุบัน และมี ทรัพยากรเหลือไว้ใช้ในยุคนต่อไป	การจัดการสมดุลของธรรมชาติ ระบบนิเวศ เศรษฐกิจ สังคม ชุมชน วัฒนธรรมนิยม ประเพณี วัฒนธรรม	การมีส่วนร่วมของประชาชน ชุมชน	ได้รับประโยชน์จากการท่องเที่ยวอย่างเสมอภาคเท่า เทียม	กระทบต่อสิ่งแวดล้อมน้อยที่สุด	นักท่องเที่ยวได้รับความพึงพอใจจากกิจกรรมด้านการ ท่องเที่ยวอื่น ๆ
Roger and Slinn (1993)		✓		✓	✓	✓	✓	
World tourism organization (1997)	✓		✓	✓		✓	✓	
Beech and Chadwick (2006)	✓		✓	✓				✓
Neto (2003)				✓	✓	✓		
World tourism organization (2004)	✓	✓		✓	✓	✓	✓	
UNEP and UNWTO (2005)		✓	✓	✓				✓
Meyer and Milewski (2009)		✓	✓	✓	✓	✓	✓	
Sambotin et al. (2011)			✓	✓	✓	✓		
Panasiuk (2011)				✓				

ตารางที่ 2-30 (ต่อ)

นักวิชาการ	ความหมายของการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน							
	การจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวโดยผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย	การพยายามที่จะก่อให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืน	สนองตอบความต้องการของคนยุคปัจจุบัน และมีทรัพยากรเหลือไว้ใช้ในยุคต่อไป	การจัดการสมดุลของธรรมชาติ ระบบนิเวศ เศรษฐกิจ สังคม ชุมชน ขนบธรรมเนียม ประเพณี วัฒนธรรม	การมีส่วนร่วมของประชาชน ชุมชน	ได้รับประโยชน์จากการท่องเที่ยวอย่างเสมอภาคเท่าเทียม	กระทบต่อสิ่งแวดล้อมน้อยที่สุด	นักท่องเที่ยวได้รับความพึงพอใจจากกิจกรรมด้านการท่องเที่ยวอื่น ๆ
UNEP (2005)	✓	✓		✓	✓	✓	✓	
ความถี่	6	8	7	12	8	10	6	3
อันดับ	5	3	4	1	3	2	5	6

จากนิยามการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนของนักวิชาการดังที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น ผู้วิจัยสามารถสรุปความหมายของการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนได้ว่าเป็นการจัดการสมดุลของธรรมชาติ ระบบนิเวศ เศรษฐกิจ สังคม ชุมชน ขนบธรรมเนียม ประเพณีและวัฒนธรรม ซึ่งผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียทุกฝ่ายได้รับประโยชน์จากการท่องเที่ยวอย่างเสมอภาคเท่าเทียมกัน โดยที่จะต้องเกิดจากการมีส่วนร่วมของประชาชน ชุมชน เพื่อการพยายามที่จะก่อให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืน ซึ่งจะต้องสามารถสนองตอบความต้องการของคนยุคปัจจุบันและมีทรัพยากรเหลือไว้ใช้ในยุคต่อไป เป็นการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวโดยผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย โดยจะต้องส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมน้อยที่สุด และนักท่องเที่ยวจะต้องได้รับความพึงพอใจจากกิจกรรมด้านการท่องเที่ยว นั้น ๆ ด้วย

2. หลักการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

นักวิชาการและสถาบันด้านการท่องเที่ยว ได้นำเสนอหลักการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนไว้หลากหลายหลักการ ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ได้ศึกษาและทำการสังเคราะห์หลักการพัฒนาการ

ท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของ Eber (1992), องค์การการท่องเที่ยวโลก (World Tourism Organization, 1997) การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (2554) และแสดงไว้ดังตารางที่ 2-31

ตารางที่ 2-31 หลักการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

นักวิชาการ	หลักการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน
Eber (1992)	<ol style="list-style-type: none"> 1) การอนุรักษ์และใช้ทรัพยากรอย่างพอดี (Using resource sustainably) 2) การลดการบริโภคที่มากเกินไปและการลดของเสีย (Reducing overconsumption and waste) 3) การรักษาและการส่งเสริมความหลากหลายทางธรรมชาติ สังคม และวัฒนธรรม (Maintaining diversity) 4) การประสานการท่องเที่ยวเข้ากับกรอบการวางแผนพัฒนา (Integrating tourism in to planning) 5) การสนับสนุนเศรษฐกิจท้องถิ่น (Supporting local economies) 6) การมีส่วนร่วมของประชาชนในท้องถิ่น (Involving local communities) 7) การปรึกษากับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและประชาชนในท้องถิ่น (Consulting stakeholders and the public) 8) การฝึกอบรมบุคลากร (Training staff) 9) การทำการตลาดด้วยความรับผิดชอบ (Marketing tourism responsibility) 10) การดำเนินการวิจัย (Undertaking research)
Gerald and Robert (1980)	<p>เป็นการยากที่สุดที่จะแยกสิ่งมีชีวิตออกจากสิ่งไม่มีชีวิต ระหว่างสรรพสิ่งทั้งหลายบนผิวโลก ต้องอาศัยพึ่งพากัน และกันเกี่ยวข้องกันอย่างลึกซึ้ง แยกออกจากกันไม่ได้ ดังนั้น ระบบนิเวศซึ่งรวมสิ่งมีชีวิต ได้แก่ มนุษย์ สัตว์ พืช สิ่งแวดล้อมรวมทั้ง เปลือกโลก ต่างเป็นสิ่งมีชีวิตไม่รูปใดก็รูปหนึ่ง และมีความเป็นไปได้ว่าโลกนี้มีชีวิตได้จริงรับรู้เรื่องที่เกิดขึ้น กับมันได้ โลกแก้ไข และปรับตนเองได้ มีวิวัฒนาการได้ สามารถจัดองค์กรตนเองด้านสิ่งแวดล้อม และบรรยากาศที่เปลี่ยนแปลงตลอดเวลาได้ มนุษย์เป็นเพียงส่วนย่อยในระบบนิเวศ แต่มีอิทธิพลสำคัญในการสร้างผลกระทบอย่างมหาศาล</p>

ตารางที่ 2-31 (ต่อ)

นักวิชาการ	หลักการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน
World Tourism Organization (1997)	<ol style="list-style-type: none"> 1) ให้ประสบการณ์นั้นทนทานการที่มีคุณค่าแก่นักท่องเที่ยว (Quality of experience) 2) ให้ผู้มาเยือนหรือนักท่องเที่ยวได้เรียนรู้และเข้าใจเกี่ยวกับพื้นที่ ทรัพยากร และวิถีชีวิต (Education and understanding) 3) มีการดำเนินการจัดการภายใต้ขีดความสามารถของระบบธรรมชาติ (Carrying capacity) 4) มีการกระจายประโยชน์อย่างเป็นธรรมสู่ท้องถิ่น (Equity) 5) เน้นข้อมูลพื้นฐานเพื่อเป็นฐานการตัดสินใจ และการติดตามตรวจสอบ (Information and monitoring) 6) เน้นการผสมผสานการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนสู่แผนพัฒนาระดับท้องถิ่น ภูมิภาค และระดับประเทศ (Integration of sustainable tourism to local, regional and national plans) 7) เน้นการออกแบบที่กลมกลืนกับสถาปัตยกรรมท้องถิ่น และใช้วัสดุในท้องถิ่น (Local architecture and local material)
การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (2554)	<ol style="list-style-type: none"> 1) คำนึงถึงขีดความสามารถในการรองรับสภาพทางกายภาพชุมชน 2) ต้องให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดการแหล่งท่องเที่ยว 3) ต้องก่อให้เกิดการกระจายรายได้ (ผลประโยชน์) อย่างเท่าเทียมกัน 4) การจัดการพื้นที่ภายใต้ความยินดีของประชาชนในชุมชน

จากหลักการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนจากแนวคิดของนักวิชาการหลายท่านในข้างต้น ผู้วิจัยสามารถสรุปได้ว่า หลักการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน สามารถกระทำได้โดย การอนุรักษ์และใช้ทรัพยากรอย่างพอดี ไม่บริโภคที่มากเกินไปจนเกิดความจำเป็น โดยคำนึงถึงขีดความสามารถในการรองรับสภาพทางกายภาพชุมชน มีรักษาและการส่งเสริมความหลากหลายทางธรรมชาติ สังคม และวัฒนธรรม ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในท้องถิ่น ซึ่งจะต้องต้องเป็นไปด้วยความยินดีของประชาชนในชุมชนในพื้นที่นั้น การปรึกษากับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและประชาชนในท้องถิ่น การฝึกอบรมให้ความรู้กับบุคลากรในชุมชนให้มีความรู้ความสามารถในการบริหารจัดการการท่องเที่ยว มีจิตสำนึกในการทำการตลาดด้วยความรับผิดชอบต่อสังคม รวมไปถึงการวิจัยและพัฒนาอย่าง

ต่อเนื่อง เพื่อให้ประสบการณ์นั้นทนทานการที่มีคุณค่าแก่นักท่องเที่ยว ทำให้ผู้มาเยือนหรือนักท่องเที่ยวได้เรียนรู้และเข้าใจเกี่ยวกับพื้นที่ ทรัพยากรและวิถีชีวิต มีการดำเนินการจัดการภายใต้ขีดความสามารถของระบบธรรมชาติ โดยจะต้องมีการกระจายประโยชน์อย่างเป็นธรรมสู่ท้องถิ่น เน้นข้อมูลพื้นฐานเพื่อเป็นฐานการตัดสินใจ และการติดตามตรวจสอบ ผสมผสานการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนสู่แผนพัฒนาระดับท้องถิ่น ภูมิภาค และระดับประเทศ รวมถึงการออกแบบที่กลมกลืนกับสถาปัตยกรรมท้องถิ่น และใช้วัสดุในท้องถิ่น

3. ยุทธศาสตร์การส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวเมืองคู่แฝดหรือเมืองคู่มิตร (Sister cities)

แนวคิดเมืองคู่มิตรเป็นแนวคิดที่มาจากตะวันตกโดยเริ่มจากแนวคิดการจับคู่เมือง (Town twinning) เพื่อสร้างสัมพันธ์ไมตรีระหว่างเมือง (Towns) หรือนคร (Cities) ซึ่งมีลักษณะร่วมกัน ไม่ว่าจะเป็นทางด้านภูมิศาสตร์กายภาพการเมือง สังคม หรือวัฒนธรรม โดยที่ไม่ได้จำกัดว่าจะต้องเป็นเมืองที่ใกล้หรือห่างไกลกัน ไม่ว่าจะเป็นการจับคู่เมืองในประเทศเดียวกันหรือต่างประเทศ และมีใช้ในความหมายที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการอีกด้วย แนวคิดเรื่อง “เมืองคู่” นี้ ได้มีการอ้างอิงว่าเกิดขึ้นภายหลังสงครามโลกครั้งที่ 1 แต่แพร่หลายหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 ในที่นี้ ยุโรปและอเมริกา มีบทบาทสำคัญในการทำให้แนวคิดเกิดการปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม ในยุโรปใช้คำว่า Twin cities ส่วนในอเมริกาเหนือใช้คำว่า Sister cities ซึ่งในเชิงปฏิบัติแล้วมีความหมายไม่แตกต่างกันมากนัก ศูนย์ศึกษาความร่วมมือระหว่างประเทศแห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ได้ให้ความหมายคำว่า Sister cities โดยแปลว่า “บ้านพี่เมืองน้อง” หมายถึง ความตกลงระหว่างประเทศหรือเมืองในประเทศที่ต่างกัน ในการที่จะสถาปนาเมืองในประเทศของแต่ละฝ่ายให้มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกัน เป็นแม้แต่สมาคมประจำท้องถิ่น อย่างไรก็ตาม คำสองคำนี้ถูกนำมาใช้ในความหมายที่ไม่แตกต่างกันมากนัก โดยหลักการแล้วแนวคิดเมืองคู่แฝดหรือเมืองพี่เมืองน้องเป็นการส่งเสริมความเข้าใจอันดีระหว่างเมืองรวมถึงระหว่างประเทศ การจับคู่เมืองเสมือนการเป็นเพื่อน พี่น้อง หรือหุ้นส่วนกัน

กระทรวงการต่างประเทศ (2557) กล่าวว่า เมืองคู่แฝด (Sister cities) หมายถึง เมืองที่การเจริญสัมพันธ์ไมตรีอันดีต่อกัน นำมาซึ่งความร่วมมือในการพัฒนาในด้านของสังคม เศรษฐกิจ การศึกษา ศิลปวัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อมตลอดจนพร้อมยกระดับคุณภาพชีวิตของประชากรเมืองนั้น ๆ มีการมีการแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ถ่ายทอดซึ่งกันและกัน นำสิ่งดี ๆ ที่อีกฝ่ายหนึ่งมี มาพัฒนาต่อยอดเมืองของตนเอง รวมทั้งแบ่งปันประสบการณ์จากแนวปฏิบัติที่เป็นเลิศและความบกพร่องล้มเหลวจากการพัฒนาเมืองของตน อันจะนำไปสู่การเรียนรู้ประยุกต์ใช้กับเมืองซึ่งกันและกันอย่างเหมาะสม ในบางครั้งเมืองคู่แฝดมักจะถูกตีความไปตามลักษณะเมืองที่มีความคล้ายคลึงกันทางด้านศิลปะ วัฒนธรรมประเพณี ชีวิตความเป็นอยู่ ตลอดจนสภาพสิ่งแวดล้อมของเมืองที่

คล้ายคลึงกัน เราก็เรียกว่าเมืองคู่แฝดได้ อย่างเช่น อำเภอปาย ประเทศไทยกับเมืองวังเวียง ประเทศลาว ที่มีบรรยากาศของเมืองพักท่ามกลางขุนเขา ลำน้ำ และสายหมอกเหมือนกัน

ในปัจจุบัน การจับคู่เมืองคู่แฝด มักจะเป็นการจับคู่เมืองเพื่อการพัฒนาที่มุ่งผลด้านเศรษฐกิจและการท่องเที่ยว เช่น การจับคู่เมืองคู่แฝดตามยุทธศาสตร์ ACMECS เป็นต้น ส่วนบทบาทอื่น ๆ อาจมีการประชาสัมพันธ์เมือง การส่งเสริมการศึกษา วัฒนธรรม และการกีฬา กิจกรรมที่สามารถเห็นได้ชัดเจน เช่น การแลกเปลี่ยนนักเรียนนักศึกษา การช่วยเหลือทางการศึกษา จากประเทศที่พัฒนากว่า เป็นต้น การจับคู่เมืองในลักษณะที่เป็นทางการมักจะกระทำการลงนามระหว่างรัฐบาลท้องถิ่น หรือผ่านองค์กรระหว่างประเทศซึ่งจะเป็นผู้ดำเนินส่งเสริมการสร้างกิจกรรมระหว่างเมืองในส่วนของกรจับคู่เมืองที่ไม่เป็นทางการมักจะเป็นการจับคู่เมืองท่องเที่ยว เช่น การจับคู่เมืองปายของประเทศไทยกับวังเวียงของประเทศลาว เป็นต้น

4. เมืองคู่แฝดในประเทศไทย

ประเทศไทยมีแนวคิดในการสถาปนาความสัมพันธ์แบบเมืองคู่มาแล้วกว่า 20 ปี โดยความสัมพันธ์ที่เป็นทางการแบบเมืองคู่ครั้งแรกพบจากบันทึกความตกลงการสถาปนาความสัมพันธ์เมืองพี่เมืองน้องระหว่างเทศบาลนครเชียงใหม่กับเมืองยูโอซู จังหวัดโทยามะ ประเทศญี่ปุ่น เมื่อวันที่ 8 สิงหาคม พ.ศ. 2532 (ค.ศ. 1989) โดยในเบื้องต้นนั้นมีวัตถุประสงค์หลักในการดำเนินการเพื่อการแสวงหาความร่วมมือในสาขาต่าง ๆ ที่มีความสนใจร่วมกัน และเป็นไปตามสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคมทั้งในระดับภูมิภาคและระหว่างประเทศที่ประเทศต่าง ๆ ต้องพึ่งพาอาศัยกันมากขึ้นความร่วมมือในการจับคู่เมืองระหว่างประเทศไทยมักจะเป็นการจับคู่ระหว่างเมืองใหญ่ เช่น เชียงใหม่, ภูเก็ต และกรุงเทพฯ ที่ต่างมีการลงนามเมืองพี่เมืองน้องกับหลายประเทศ ตัวอย่างเช่น กรุงเทพฯได้ลงนามความสัมพันธ์เป็นเมืองพี่เมืองน้องกับ 14 เมือง จาก 13 ประเทศ โดยมีวัตถุประสงค์ของการสถาปนาความสัมพันธ์แบบเมืองพี่เมืองน้องเพื่อนำมาร่วมมือพัฒนากรุงเทพฯในด้านของสังคม เศรษฐกิจ การศึกษา ศิลปวัฒนธรรม สิ่งแวดล้อม และด้านอื่น ๆ โดยการเรียนรู้จากประสบการณ์และการดำเนินงานที่เป็นเลิศแล้วนำมาประยุกต์ใช้กับกรุงเทพฯ อย่างเหมาะสม (กระทรวงการต่างประเทศ, 2557)

ลักษณะของการจับคู่เมืองมี 2 ระดับคือ การจับคู่เมืองในระดับจังหวัด โดยผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้ลงนามบันทึกความตกลง หรือจับคู่เฉพาะเมืองต่อเมืองในจังหวัดนั้น ๆ เท่านั้น ซึ่งการลงนามความร่วมมือก็จะมีนายกเทศมนตรีเทศบาลเมืองเป็นผู้ลงนาม ในการลงนามสถาปนาความสัมพันธ์เมืองคู่ระหว่างประเทศดังกล่าวจะต้องได้รับการรับรองจากคณะรัฐมนตรีด้วย นอกจากการจับคู่เมืองคู่แฝดระหว่างประเทศแล้ว ภายในประเทศยังมีการจับคู่เมืองระหว่างจังหวัด เช่น ตรวค-เลย, เชียงใหม่-ลำพูน, สมุทรสงคราม (แม่กลอง)-สมุทรสาคร (มหาชัย) เมืองคู่แฝดเชิง

ประวัติศาสตร์ สุโขทัย-ศรีสัชนาลัย และการจับคู่อำเภอเมืองแฝดภายในจังหวัด เช่น อำเภอเมือง-อำเภอลำปาง จังหวัดอุบลราชธานีอีกด้วย (กระทรวงการต่างประเทศ, 2557)

การสถาปนาความสัมพันธ์แบบเมืองคู่มิตรส่งผลทั้งในด้านบวกและลบสำนักเลขาธิการกองอำนวยการปฏิบัตินโยบายชายแดนและประเทศเพื่อนบ้าน สะท้อนการปฏิบัตินโยบายชายแดนไทยกับประเทศเพื่อนบ้านในพื้นที่จังหวัดชายแดนไทย-กัมพูชา เมื่อวันที่ 27 กรกฎาคม พ.ศ. 2550 ว่า การที่มีระบบเมืองคู่มิตรหรือเมืองคู่แฝด เป็นสิ่งที่ดีที่สามารถช่วยให้ความร่วมมือในเรื่องต่าง ๆ มีความสำเร็จได้ง่ายขึ้น เช่น การไปช่วยสร้างหมู่บ้านชุมชนเข้มแข็ง หรือการนำระบบเศรษฐกิจพอเพียงไปเผยแพร่ เพื่อให้เกิดความมั่นคงยั่งยืนร่วมกัน ในอีกแง่มุมหนึ่ง Lyttleton (1999) ได้วิพากษ์กรณีของเมืองคู่แฝดมุกดาหาร-สะหวันนะเขตว่า การสร้างสะพานซึ่งเป็นเส้นทางคมนาคมเชื่อมระหว่างสองประเทศก่อให้เกิดปัญหาโรคเอดส์และปัญหาโสเภณีข้ามชาติที่ขยายวงกว้างขึ้น นอกจากนี้ แนวคิดเมืองคู่แฝดถูกวิพากษ์วิจารณ์ว่าเป็นแนวคิดที่ไม่จำเป็นและทำให้เกิดค่าใช้จ่ายสูงสำหรับเมืองที่ไม่มีศักยภาพทางการเงินและการพัฒนาทางเศรษฐกิจ นักการเมืองท้องถิ่นบางคนเพียงแค่อ้างอิงเรื่องการเดินทางสร้างความสัมพันธ์ระหว่างเมือง โดยใช้งบประมาณของประชาชนเพื่อการท่องเที่ยวส่วนตัวเท่านั้น เมืองคู่มิตรตามปฏิญญาพุกาม หรือ ACMECS โครงการเมืองคู่แฝด (เมืองคู่มิตร) ตามยุทธศาสตร์ ACMECS เป็นการดำเนินงานเพื่อพัฒนาพื้นที่ระหว่างประเทศไทยกับประเทศเพื่อนบ้านให้เป็นเมืองเชื่อมโยงระหว่างกัน เป็นรากฐานการผลิตด้านอุตสาหกรรม การค้า การท่องเที่ยว สนับสนุนการย้ายฐานการผลิตด้านอุตสาหกรรมจากไทยไปสู่ประเทศเพื่อนบ้านเพื่อส่งเสริมกิจกรรมความร่วมมือต่าง ๆ โดยได้กำหนดเมืองคู่มิตรระหว่างประเทศดังตารางที่ 2-32

ตารางที่ 2-32 เมืองคู่แฝดตามปฏิญญาพุกาม (กระทรวงการต่างประเทศ, 2557)

ประเทศ	ลาว	กัมพูชา	เมียนมา
ไทย	1) สะหวันนะเขต-มุกดาหาร 2) ตันผิง-เชียงแสน 3) ห้วยทราย-เชียงของ 4) ท่าแขก-นครพนม	1) เสียมเรียบ-ศรีสะเกษ 2) อุดรมิซัย-สุรินทร์ 3) บันเตียนเมียนเจย-สระแก้ว 4) ไพลิน-จันทบุรี	1) เมียวดี-แม่สอด 2) ท่าจี้เหล็ก-แม่สาย 3) เกาะสอง-ระนอง 4) พญาทองชู-ด่านเจดีย์สามองค์

ตารางที่ 2-32 (ต่อ)

ประเทศ	ลาว	กัมพูชา	เมียนมา
ไทย	5) ปากเซ-อุบลราชธานี 6) เมืองเงิน-ห้วยโก๋น 7) เวียงจันทน์-หนองคาย	5) เกาะกง-ตราด 6) พระวิหาร-อุบลราชธานี 7) พระตะบอง-จันทบุรี 8) ปราสาท-ตราด 9) อุดรมิชัย-บุรีรัมย์	5) ทวาย-กาญจนบุรี 6) ปៃกเปี้ยก-บางสะพาน 7) มะริด-ภูเก็ต 8) เชียงตุง-เชียงราย 9) มัณฑะเลย์-เชียงใหม่ 10) ย่างกุ้ง-กรุงเทพฯ
เมียนมา	1) หลวงพระบาง-มัณฑะเลย์ 2) ตันผึ่ง-Wan Pung	1) เสียมเรียบ-พุกาม 2) พระวิหาร-จำปาสัก	
กัมพูชา	1) เสียมเรียบ-ปากเซ 2) สตรึงตรง-จำปาสัก		

ตารางที่ 2-33 การจับคู่เมืองคู่แฝด กรณีของไทยและลาว (กระทรวงการต่างประเทศ, 2557)

ลำดับ	ไทย	ลาว	เส้นทางเชื่อมโยง
1	อุบลราชธานี	ปากเซ แขวงจำปาสัก	ด่านช่องเม็ก
2	มุกดาหาร	สะหวันนะเขต	สะพานมิตรภาพไทย-ลาว 2
3	เชียงแสน จังหวัด เชียงราย	ตันผึ่ง แขวงบ่อแก้ว	ด่าน ตเมตร อำเภอ เชียง แสน
4	เชียงของ จังหวัดเชียงราย	ห้วยทราย แขวงบ่อแก้ว	ด่าน ตเมตร อำเภอ เชียงของ
5	นครพนม	ท่าแขก แขวงคำม่วน	ด่าน ตเมตร นครพนม
6	ห้วยโก๋น จังหวัดน่าน	เมืองเงิน แขวงไซยะบุรี	ด่าน ห้วยโก๋น
7	หนองคาย	เวียงจันทน์	สะพานมิตรภาพไทย-ลาว

5. เมืองคู่แฝดไทยกับประเทศเพื่อนบ้านที่สำคัญ

ปฎิญญาพุกามปี พ.ศ. 2546 อย่างเป็นทางการระหว่างผู้นำจากกัมพูชา ลาว เมียนมาร์ ไทย และเวียดนาม ซึ่งได้ร่วมลงนามไว้ในการพัฒนาศาสตร์ความร่วมมือเศรษฐกิจลุ่มน้ำเอชวดี

(อิระวดี)-เจ้าพระยา-แม่โขง หรือ "ACMECS" (Ayeyawaddy-Chao Phraya-Mekong economic cooperation strategy) เกิดเป็นโครงการเมืองคู่แฝด (Sister/ Twin cities) อย่างเป็นทางการ สร้างพลังขับเคลื่อนทางเศรษฐกิจ เชื่อมโยงภายในอาเซียนภาคพื้นทวีป โดยเฉพาะธุรกิจบริการ ธุรกิจการเงิน การขนส่ง การท่องเที่ยว ตลาดสินค้าต่าง ๆ เขตเศรษฐกิจการเกษตรและเขตอุตสาหกรรมต่าง ๆ ทั้งนี้ ตามกรอบปฏิญญาพุกาม ไทยได้กระชับเมืองคู่แฝดกับกัมพูชา เมียนมาร์ และลาว ในหลากหลายเขตภูมิศาสตร์ยุทธศาสตร์เศรษฐกิจ (กระทรวงการต่างประเทศ, 2557)

จุดเด่นของระบบเมืองคู่แฝด คือ การจับคู่กันระหว่างเมืองชายแดนที่มีศักยภาพทางเศรษฐกิจกับเมืองชายแดนประเทศเพื่อนบ้านที่ตั้งประชิด ซึ่งเป้าหมายโครงการ ได้แก่ การส่งเสริมความสัมพันธ์ระดับพื้นที่แบบข้ามพรมแดน ซึ่งนำไปสู่ความร่วมมือในสาขาอื่น ๆ เช่น การขยายระบบโลจิสติกส์และการโยกย้ายฐานการผลิตอุตสาหกรรม โดยหากยึดตามกรอบปฏิญญาพุกาม ไทยได้กระชับเมืองคู่แฝดกับกัมพูชา เมียนมาร์ และลาว ในหลากหลายเขตภูมิศาสตร์ อาทิ มุกดาหาร-สะหวันนะเขต, นครพนม-ท่าแขก, อุบลราชธานี-ปากเซ, ศรีสะเกษ-เสียมเรียบ, สระแก้ว-บันเตียเมียนเจย, แม่สอด-เมียวดี, กาญจนบุรี-ทวาย, ภูเก็ต-มะริด ขณะเดียวกัน ระบบเมืองคู่แฝดยังครอบคลุมถึงกลุ่มเมืองที่ไม่มีพรมแดนติดกัน แต่มีความเชื่อมโยงกันในทางเศรษฐกิจ การท่องเที่ยว และวัฒนธรรม เช่น เชียงใหม่-มัณฑะเลย์, กรุงเทพฯ-ย่างกุ้ง, พุกาม-เสียมเรียบ และสตึงแตรง-จำปาสัก (กระทรวงการต่างประเทศ, 2557)

สำหรับไทยและรัฐอินโดจีนอื่น ๆ การสถาปนาเมืองคู่แฝดถือเป็นหมุดหมายหลักในการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจได้ยุคเออีซี แต่ด้วยพื้นฐานภูมิและศักยภาพของแต่ละเมือง รวมถึงทรัพยากรย่อมมีผลต่อการเติบโตของพลังทางเศรษฐกิจ ซึ่งพบว่าหัวเมืองชายแดนตามวงตะเข็บไทย-เพื่อนบ้านล้วนมีทั้งจุดอ่อน จุดแข็ง และขีดความสามารถที่จะรองรับการพัฒนาในระดับที่แตกต่างกัน ตัวอย่างเมืองคู่แฝดระหว่างไทยกับเพื่อนบ้านมีดังนี้ (กระทรวงการต่างประเทศ, 2557)

1. เมืองคู่มิตรระหว่างอุบลราชธานีกับเมืองปากเซ แขวงจำปาสัก แม้ว่าจังหวัด

อุบลราชธานีได้ดำเนินนโยบายเมืองคู่มิตรกับจำปาสัก ภายใต้ยุทธศาสตร์ ACMECS (กระทรวงการต่างประเทศ, 2557) แต่ทั้งสองเมืองก็ยังไม่เคยมีการลงนามบันทึกความร่วมมืออย่างเป็นทางการ นอกจากการเป็นเมืองคู่มิตรกับจำปาสักแล้ว อุบลราชธานียังดำเนินการตามโครงการเมืองคู่มิตรกับประเทศเพื่อนบ้านที่เป็นโครงการริเริ่มของจังหวัดเพื่อสนับสนุนยุทธศาสตร์ของจังหวัด โดยได้จับคู่กับจังหวัดอื่น ๆ คือ จังหวัดพระวิหารของกัมพูชา และเมืองจินตของสาธารณรัฐประชาชนจีน ซึ่งเป็นการสัมพันธ์เมืองพี่เมืองน้องที่มีการลงนาม “บันทึกความร่วมมือสถาปนามิตรภาพ ความสัมพันธ์และความร่วมมือระหว่างนครจินตแห่งสาธารณรัฐประชาชนจีนและจังหวัดอุบลราชธานีแห่งราชอาณาจักรไทย” อย่างเป็นทางการเพียงฉบับเดียวเมื่อวันที่ 1 สิงหาคม พ.ศ.

2547 การจับคู่เมืองคู่มิตรของอุบลราชธานีและจำปาสักนั้นเกิดขึ้นเนื่องจากความเหมาะสมหลายประการ ทั้งความใกล้ชิดทางกายภาพและความสัมพันธ์ทางประวัติศาสตร์ การเมือง และสังคมต่อกันในหลายมิติ ในเชิงภูมิศาสตร์ทั้งสองจังหวัดมีพื้นที่ติดกันซึ่งสามารถข้ามไปมาระหว่างกันได้สะดวกเพราะมีทั้งด้านสากลช่องเม็ก-วังเต่า ด้านชั่วคราวและจุดผ่อนปรนต่าง ๆ และมีพรมแดนร่วมทั้งส่วนที่เป็นแม่น้ำโขงและผืนแผ่นดิน ในมิติประวัติศาสตร์ พบว่าทั้งสองเมืองต่างเป็นเมืองในเขตอาณาจักรโบราณที่มีความเป็นมายาวนาน

เมืองจำปาสักและอุบลราชธานีดำรงอยู่โดยผ่านกาลเวลาและมีประสบการณ์ด้านต่าง ๆ ก่อนข้างใกล้เคียงกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในยุคอาณาจักร ยุคอาณานิคม และตอนต้นของสมัยรัฐชาติ ในมิติเศรษฐกิจ อติสร เสมแย้ม (2547) ได้วิเคราะห์รูปแบบการค้าชายแดนของลาวไว้ว่า การค้าชายแดนไทย-ลาว ครอบคลุมอุบลราชธานี-จำปาสัก หากพิจารณาลักษณะการค้าแล้วจะเห็นได้ว่าเป็นพัฒนาการธุรกิจโดยธรรมชาติระหว่างประชาชนที่อาศัยอยู่ตามแนวชายแดน ลักษณะร่วมของชายแดนไทย-ลาวที่ไม่แตกต่างจากชายแดนด้านอื่น ๆ ไม่ว่าจะเป็นไทย-กัมพูชา ไทย-เมียนมา หรือไทย-มาเลเซีย ก็คือ “อำนาจรัฐ” จาก “ส่วนกลาง” ยังไม่สามารถเข้าไปควบคุมได้อย่างทั่วถึง ดังนั้นจึงเกิดการพัฒนาการที่มีลักษณะเฉพาะตัวขึ้น การค้าชายแดนไทย-ลาวในอดีตมีลักษณะการค้าที่เรียกว่า “การค้าประเพณี” ซึ่งตั้งอยู่บนฐานของความสัมพันธ์ในรูปแบบเครือญาติ ดังนั้นไม่ว่าสถานการณ์ทางการเมืองระหว่างประเทศทั้งสองจะเปลี่ยนแปลงไปอย่างไร การค้าในลักษณะรูปแบบนี้ก็ยังคงดำรงอยู่ไม่เปลี่ยนแปลงไป แม้อลาวได้เปลี่ยนแปลงทางการเมืองไปเป็นระบบสังคมนิยม และความสัมพันธ์ระหว่างประเทศทั้งสองจะคงดำรงการติดต่อกันเพียงแต่ช่องทางการทูตที่เปิดไว้เท่านั้น และการค้าระหว่างสองประเทศนี้อาจจะหยุดชะงักไปบ้างเมื่อเกิดเหตุการณ์กระทบกระทั่งในความสัมพันธ์ไทย-ลาว แต่กลับไม่ได้ส่งผลกระทบต่อการค้าชายแดนไทย-ลาวมากนัก

นอกจากนี้ อุบลราชธานีในปัจจุบันเป็นจุดเชื่อมต่อระหว่างประเทศที่สำคัญ มีเส้นทางคมนาคมทั้งทางอากาศและทางบก จึงมีความสะดวกพร้อมรองรับนักลงทุนและนักท่องเที่ยวที่ต้องการเดินทางข้ามประเทศไปสู่ทั้งกัมพูชาและลาว เป็นหนึ่งในเส้นทางเชื่อมโยงกรอบสามเหลี่ยมมรกตและวงกลมเศรษฐกิจกลุ่มประเทศลุ่มน้ำโขงตอนล่าง ทั้งในเชิงการท่องเที่ยว การลงทุน และอื่น ๆ ร่วมกัน ส่วนในมิติวัฒนธรรม โดยภาพรวมทั้งสองเมืองมีภาษาและวัฒนธรรมที่คล้ายคลึงกัน และสามารถติดต่อสื่อสารกันได้โดยง่ายแม้ว่าอุบลราชธานีกับจำปาสักไม่มีการลงนามเป็นเมืองคู่มิตรอย่างเป็นทางการ แต่จังหวัดอุบลราชธานีเองกลับไม่มีการวางนโยบายอย่างชัดเจน หาระกึ่งก็ตีความสัมพันธ์แบบไม่เป็นทางการที่ทราบกันดีก็กลับมีความเหนียวแน่นยิ่งกว่าความสัมพันธ์ของเมืองบางแห่งที่มีการเซ็นสัญญาเป็นทางการ ทั้งนี้เนื่องจากปัจจัยในด้านความสัมพันธ์ระหว่าง

ประชาชนที่มีการข้ามไปมาหาสู่กันในพื้นที่พี่น้อง คนบางกลุ่มเป็นเครือญาติมาตั้งแต่ก่อนการอพยพโยกย้ายถิ่นฐานข้ามประเทศ โดยเฉพาะในช่วงที่จำปาสักเคยเป็นเมืองในกำกับของประเทศไทย การใช้ภาษาเดียวกัน (ภาษาลาว-ภาษาไทยถิ่นอีสาน) เป็นเครื่องมือเอื้อให้เกิดความร่วมมือโดยง่าย ปัจจัยการเป็นเมืองคู่มิตรในเชิงพื้นที่ที่อยู่ติดกันและการเป็นเมืองหน้าด่านก็เป็นส่วนสำคัญที่ทำให้ความร่วมมือด้านการค้าดำเนินมาได้จนปัจจุบัน โดยเฉพาะกิจกรรมการค้าระหว่างกันที่ได้ดำเนินผ่านการค้าแบบประเพณีจากอดีตสู่การค้าชายชายแดนและการค้าระหว่างประเทศตามลำดับ ดังนั้นเจ้าหน้าที่รัฐของอุบลราชธานีและจำปาสักจึงนำศักยภาพของเมืองและความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจและสังคมมาเป็นฐานในการพัฒนาการค้าชาย การลงทุน และการท่องเที่ยวข้ามชาติร่วมกัน โดยเฉพาะการร่วมกันพัฒนาโครงการเกษตรแบบมีพันธะสัญญาข้ามชาติ

2. เมืองคู่แฝดสระแก้ว-บันเตียเมียนเจย (ศรีโสภณ) ถือว่ามีศักยภาพด้านโลจิสติกส์เนื่องจากตั้งอยู่บนแนวระเบียงเศรษฐกิจตอนใต้ (Southern-economic corridor: SEC) ซึ่งเชื่อมระหว่างนครโฮจิมินห์ของเวียดนามผ่านกรุงเทพฯ แล้ว โยงเข้าสู่ทวายของเมียนมาร์ รวมถึงเป็นชุมทางตลาดโรงเกลือ แหล่งกาสิโน และแหล่งกระจายสินค้าไปยังเขตอุตสาหกรรมพิเศษปอยเปต โอนีเยง เมื่อเทียบสระแก้วกับบันเตียเมียนเจย พบว่าเขตอำเภออรัญประเทศมีความโดดเด่นในฐานะจุดพักสินค้า ตลาดค้าส่งและค้าปลีกคู่อินโดจีน พร้อมมีเส้นทางคมนาคมเชื่อมสู่กรุงเทพฯ และหัวเมืองชายทะเลใกล้เคียง หากแต่ก็มีจุดอ่อน อาทิ การขาดแคลนแรงงานภาคเกษตรและสภาพแวดล้อมตรงจุดผ่านแดนถาวรบ้านคลองลึก ส่วนบันเตียเมียนเจยของกัมพูชา นับเป็นแหล่งทรัพยากรธรรมชาติและแรงงานราคาถูก รวมถึงควบคุมระบบขนส่งทางถนนและระบบรางเพื่อกระจายสินค้าสู่เวียดนามได้ แต่มีจุดอ่อนในเรื่องขาดแคลนแรงงานฝีมือระดับสูงและระบบสาธารณสุขที่ได้อาณาเขตมาตรฐาน

3. เมืองคู่แฝดนครพนม-คำม่วน (ท่าแขก) หลังการก่อสร้างสะพานข้ามแม่น้ำโขงแห่งที่ 3 พบว่าเริ่มมีการขยายตัวของเศรษฐกิจและการพัฒนาเมืองอย่างต่อเนื่อง เช่น ยุทธศาสตร์การพัฒนาตำบลหนองญาติให้เป็นเขตอุตสาหกรรม-พาณิชย์กรรม และการตั้งเขตเศรษฐกิจจำเพาะภูเขียวให้เป็นเขตพัฒนาฝีมือแรงงานประจำแขวงคำม่วน โดยจุดแข็งของนครพนม ได้แก่ การควบคุมผลผลิตทางการเกษตร เช่น ข้าว ข้าวโพด และปลาแม่น้ำ พร้อมได้รับสิทธิพิเศษการส่งเสริมการลงทุนจาก BOI (เขต 3) ด้านการยกเว้นภาษี แต่มีปัญหาขาดแคลนความร่วมมือระหว่างภาคการผลิตต่าง ๆ ขณะที่แขวงคำม่วนที่แม้จะเต็มไปด้วยแร่ธาตุ เช่น โปแตช ทองคำ ยิปซัม และเป็นที่ตั้งของเขื่อนผลิตกระแสไฟฟ้าน้ำเทิน 2 แต่กลับมีจุดอ่อนเรื่องความพร้อมของสิ่งอำนวยความสะดวกตามเส้นทางหมายเลข 12 ระหว่างนครพนมกับกวางบิ่งห์ของเวียดนาม เช่น สถานีเติมน้ำมัน

4. เมืองคูแผลคกาญจนบุรี-ทวาย ถือเป็นจุดเปลี่ยนของระบบการค้าคมนาคมย่านอาเซียนพื้นที่ทวีป โดยเฉพาะการโยกทวายผ่านกาญจนบุรี กรุงเทพฯ เข้าแหลมฉบังและมาบตาพุด โดยจุดแข็งของกาญจนบุรี ได้แก่ ท่าเลที่ตั้งซึ่งอยู่ไม่ไกลจากกรุงเทพฯ พร้อมด้วยศักยภาพในการพัฒนาสินค้าเกษตรกรรม ส่วนจุดอ่อนอยู่ที่การขาดแคลนศูนย์กระจายสินค้า ส่วนเมืองทวายมีจุดเด่นอยู่ตรงแหล่งวัตถุดิบทางประมงและท่าเลการค้าผ่านโครงการทำเรื่อน้ำลึกทวาย แต่มีจุดบกพร่องที่ระบบสาธารณูปโภคพื้นฐานและความไม่สงบในบางพื้นที่ อาทิ เขตอิทธิพลของกำลังกลุ่มชาติพันธุ์กะเหรี่ยงที่อยู่ไม่ไกลจากแนวถนน-ท่อก๊าซ พร้อมทั้งยังมีปัญหาเรื่องการเจรจาสันติภาพกับรัฐบาลเมียนมาร์ในบางกรณี

โครงการเมืองคูแผลคถือเป็นนวัตกรรมเออีซีที่มีรากฐานมาจากปรัชญาพุทธามพร้อมทวิบทบาทสำคัญชิ้นเรื่อย ๆ ผ่านการกระชับแน่นทางเศรษฐกิจ แต่ทว่าความแตกต่างของขีดกำลังเมืองในแต่ละย่านย่อมส่งผลให้นักลงทุนต้องหันมาพลิกกลยุทธ์เพื่อวิเคราะห์สภาพแวดล้อมและศักยภาพเมืองอย่างมีชั้นเชิงในการวิเคราะห์จุดอ่อนจุดแข็ง พร้อมทั้งชิงคว้าโอกาสและจัดอุปสรรคอย่างชาญฉลาด อาจเป็นหลักพิชัยยุทธ์พื้นฐานที่ช่วยให้นักลงทุนไทยเจาะตลาดและคุมฐานเศรษฐกิจเมืองคูแผลคได้สมใจ

แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวของชุมชน

1. ความหมายของการมีส่วนร่วม

จากการศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชน จากความเห็นของนักวิชาการผู้วิจัยได้ทำการสรุปแนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชน ไว้ตามตารางที่ 2-34

ตารางที่ 2-34 สรุปความหมายของการมีส่วนร่วมของประชาชนจากนักวิชาการ

นักวิชาการ	ความหมายของการมีส่วนร่วมของประชาชน
WHO/ UNICEF (1978)	เป็นการที่กลุ่มของประชาชนก่อให้เกิดการรวมตัวที่สามารถจะกระทำการตัดสินใจใช้ทรัพยากร และมีความรับผิดชอบในกิจกรรมที่กระทำในกลุ่ม
Berkley (1975)	เป็นการที่ผู้นำเปิดโอกาสให้ผู้ตามทุกคนเข้ามามีส่วนร่วมตัดสินใจในการทำงานเท่าที่จะสามารถกระทำได้
Reeder (1963)	เป็นการร่วมกันในการปะทะสังสรรค์ทางสังคม ซึ่งรวมทั้งการมีส่วนร่วมของปัจเจกบุคคลและการมีส่วนร่วมเป็นกลุ่ม

ตารางที่ 2-34 (ต่อ)

นักวิชาการ	ความหมายของการมีส่วนร่วมของประชาชน
Erwin (1976)	เป็นกระบวนการที่ทำให้บุคคลเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องในการดำเนินงานพัฒนาร่วมคิด ตัดสินใจ แก้ไขปัญหาด้วยตนเอง เน้นการมีส่วนร่วมเกี่ยวข้องอย่างแข็งขันของ บุคคล แก้ไขปัญหาพร้อมกับการใช้วิทยาการที่เหมาะสมและสนับสนุน ติดตามการปฏิบัติงานขององค์กรและบุคคลที่เกี่ยวข้อง
Putti (1987)	การมีส่วนร่วมนั้นพื้นฐานของกิจกรรมต่าง ๆ จะต้องส่งผลให้การบริหารจัดการมีลักษณะกว้าง ซึ่งเป็นทางหนึ่งที่จะทำให้การมีส่วนร่วมขยายไปสู่การปฏิบัติงานในระดับล่างขององค์กร
Oakley and Marsden (1991)	สัมพันธ์กับเรื่องการสร้างประชาธิปไตยทางการเมือง หรือมิฉะนั้นก็เอาไปเกี่ยวข้องกับกระบวนการเปลี่ยนแปลงทางสังคม หรือการเติบโตตามคำว่า “พัฒนา” ชี้นำ หรือที่ไขกันบ่อย ๆ คือ ในแง่ที่รัฐบาลจะเข้าไปกับสภาพของการมีส่วนร่วมที่รัฐบาลใช้
Stiefel and Pearse (1979)	มองได้ในหลายมิติ ซึ่งประกอบไปด้วยการมีส่วนร่วมเป็นการประจันหน้า (Confrontation) เป็นเรื่องของกลุ่มและขบวนการในการเข้ากลุ่ม (Group and process) รวมไปถึงการมีส่วนร่วมเป็นประสบการณ์เฉพาะบุคคล (Individual) มากกว่านั้นการมีส่วนร่วมยังมองในมิติของการเป็นโครงการ (Project) หรือเป็นนโยบาย (Policy making) ได้ด้วย
Cohen and Uphoff (1977)	สมาชิกของชุมชนต้องเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องใน 4 มิติ ได้แก่ 1) การมีส่วนร่วมการตัดสินใจว่าควรทำอะไรและทำอย่างไร 2) การมีส่วนร่วมเสียสละในการพัฒนา รวมทั้งลงมือปฏิบัติตามที่ได้ตัดสินใจ 3) การมีส่วนร่วมในการแบ่งปันผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงาน 4) การมีส่วนร่วมในการประเมินผลโครงการ
Kasperson and Breitbank (1974)	การที่ประชาชนทำตนเป็นผู้สร้างสรรค์กิจกรรมในกระบวนการพัฒนา ซึ่งจะบังเกิดผล คือ สามารถแสดงบทบาทที่สร้างสรรค์ได้และผลของกิจกรรมจะต้องย้อนกลับมาสู่พวกเขาเอง
United Nations (1981)	<ol style="list-style-type: none"> 1. มีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจในเรื่องการพัฒนา 2. การมีส่วนร่วมในเรื่องการได้รับผลประโยชน์จากการพัฒนา 3. การมีส่วนร่วมเพื่อก่อให้เกิดการพัฒนา

ตารางที่ 2-34 (ต่อ)

นักวิชาการ	ความหมายของการมีส่วนร่วมของประชาชน
Lisk (1985)	ต้องมีความไว้วางใจและการยอมรับตนเอง เพื่อการมีส่วนร่วมของประชาชนอย่างยั่งยืน โดยดูได้จากระดับความพึงพอใจ ทักษะคิด ระดับความไว้วางใจ ความคาดหวังและกิจกรรมใด ๆ ที่ต้องปฏิบัติหรือร่วมมือกัน
Fairchild, Hayward, Stuart and Deemer (1964)	การเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมร่วมกันหรือการเข้ามามีส่วนติดต่อสัมพันธ์กันและอาจหมายถึงสถานการณ์ทางสังคมด้วยก็ได้
William (1980)	การเกี่ยวข้องทางสังคมด้านจิตใจและอารมณ์ของบุคคลหนึ่งในสถานการณ์ซึ่งผลของการเกี่ยวข้องดังกล่าวเป็นเหตุเร้าใจให้กระทำการให้บรรลุจุดมุ่งหมายของกลุ่มนั้น ทำให้เกิดความรู้สึกร่วมรับผิดชอบกับกลุ่ม
Newstrom and Davis (1993)	เป็นการเกี่ยวข้องในด้านจิตใจ และอารมณ์ความรู้สึกของบุคคลในสถานการณ์กลุ่ม ที่จะกระตุ้นให้เกิดการสร้างสรรค์ที่จะกระทำในสิ่งที่บรรลุเป้าหมายของกลุ่ม และแบ่งความรับผิดชอบกันระหว่างสมาชิกในกลุ่มทำให้เกิดการมีส่วนร่วม
Creighton (2005)	กระบวนการที่ความกังวล ความต้องการ และคุณค่าของประชาชน ได้รับการบูรณาการในกระบวนการตัดสินใจ ผ่านการสื่อสารแบบสองทาง โดยมีเป้าหมายโดยรวมเพื่อที่จะทำให้เกิดการตัดสินใจที่ดีขึ้นและได้รับการสนับสนุนจากประชาชน
William (1976)	การที่ประชาชนได้มีโอกาสเข้าไปมีส่วนร่วมในการปฏิบัติในการส่งเสริมร่วมกันคิด รวมถึงการตัดสินใจแก้ปัญหาต่าง ๆ ในการใช้ความรู้ ความคิด และวิธีการที่ดีในการแก้ปัญหาด้วยตัวของประชาชน เพื่อส่งเสริมดูแลติดตามผลการดำเนินงานขององค์กรและพนักงานผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้อง
Likert (1961)	การรับฟังข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะ กระตุ้นจูงใจให้เกิดกำลังใจในการปฏิบัติงาน การสื่อสารภายในองค์กรมีความคล่องตัวเป็นไปโดยอิสระ มีปฏิริยาโต้ตอบกันอย่างเปิดเผย การตัดสินใจต่าง ๆ กระทำโดยกลุ่ม เปิดโอกาสให้กลุ่มเข้ามามีส่วนร่วม มีการกระจายอำนาจในองค์กร เห็นความสำคัญของการพัฒนาพนักงาน

ตารางที่ 2-35 สังเคราะห์ความหมายของการมีส่วนร่วมของประชาชน

นักวิชาการ	ความหมายของการมีส่วนร่วมของประชาชน									
	การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ	มีความรับผิดชอบในกิจกรรมที่กระทำในกลุ่ม	แก้ไขปัญหาและพัฒนาารร่วมกัน	กระบวนการเปลี่ยนแปลงทางสังคม	การมีส่วนร่วมในการแบ่งปันผลประโยชน์	การมีส่วนร่วมในการประเมินผลโครงการ	มีการกระจายอำนาจในองค์กร	การสื่อสารแบบสองทาง	ทำในนามของกลุ่มหรือกระทำการผ่านองค์กร	การต่างประเทศปฏิบัติราชการเมืองและการ
Reeder (1963)	✓		✓							
Erwin (1976)	✓	✓	✓							
Putti (1987)	✓	✓	✓							
Oakley and Marsden (1991)	✓			✓						✓
Stiefel and Pearse (1979)	✓	✓								✓
Cohen and Uphoff (1977)	✓		✓		✓	✓				
Kasperson and Breitbank (1974)	✓		✓		✓					
United Nations (1981)	✓		✓		✓					
Lisk (1985)	✓	✓			✓					
Fairchild et al. (1964)	✓	✓	✓							
William (1980)	✓	✓			✓					
Newstrom and Davis (1993)	✓	✓	✓		✓					
Creighton (2005)	✓	✓	✓		✓			✓		
Williams (1976)	✓		✓		✓	✓				
Likert (1961)	✓	✓	✓		✓	✓	✓	✓		

ตารางที่ 2-35 สังเคราะห์ความหมายของการมีส่วนร่วมของประชาชน

นักวิชาการ	ความหมายของการมีส่วนร่วมของประชาชน									
	การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ	มีความรับผิดชอบในกิจกรรมที่กระทำในกลุ่ม	แก้ไขปัญหาและพัฒนาารร่วมกัน	กระบวนการเปลี่ยนแปลงทางสังคม	การมีส่วนร่วมในการแบ่งปันผลประโยชน์	การมีส่วนร่วมในการประเมินผลโครงการ	มีการกระจายอำนาจในองค์กร	การสื่อสารแบบสองทาง	ทำในนามของกลุ่มหรือกระทำการผ่านองค์กร	การสร้างประชาธิปไตยทางการเมืองและการดำเนินตามนโยบาย
ประพันธ์พงศ์ ชินพงษ์ (2551)	✓	✓		✓					✓	
สันติชัย เอื้อจงประสิทธิ์ (2551)	✓	✓			✓					
จินตวิวัฒน์ เกษมสุข (2554)	✓	✓	✓			✓				
ความถี่	20	13	12	2	10	4	1	2	1	2
อันดับ	1	2	3	6	4	5	7	6	7	6

จากการสังเคราะห์ความหมายของการมีส่วนร่วมของนักวิชาการหลายท่านในตารางที่ 2-35 ผู้วิจัยสามารถสรุปการมีส่วนร่วมของประชาชน หมายถึง การรวมตัวที่สามารถจะกระทำการตัดสินใจใช้ทรัพยากรหรือการบริหารจัดการส่วนรวม และมีความรับผิดชอบในกิจกรรมที่กระทำในกลุ่ม ทำให้บุคคลเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องในการดำเนินงานพัฒนา ร่วมคิด ตัดสินใจ แก้ไขปัญหา รวมถึงร่วมกันในการสังสรรค์ทางสังคม มีส่วนร่วมในการแบ่งปันผลประโยชน์ที่ได้รับมา รวมถึงการมีส่วนร่วมในการประเมินผล โครงการที่เกิดขึ้นและเกี่ยวข้องกับชุมชน

2. แนวคิดและกระบวนการมีส่วนร่วม

ในที่ประชุมเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชน ณ องค์การสหประชาชาติ เมื่อปี ค.ศ. 1975 กลุ่มผู้เชี่ยวชาญที่ให้ข้อเสนอแนะไว้ว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนเป็น คำที่ไม่อาจกำหนดนิยามความหมายเดียวที่ครอบคลุมได้ เพราะความหมายของการมีส่วนร่วมอาจแตกต่างกันไปใน

แต่ละประเทศ หรือแม้แต่ในประเทศเดียวกันก็ตาม ดังนั้น การนิยามความหมายของการมีส่วนร่วมของประชาชน ควรมีลักษณะจำกัดเฉพาะในระบบเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองหนึ่ง ๆ เท่านั้น อย่างไรก็ตามผู้ที่เชี่ยวชาญดังกล่าวได้ขยายความการมีส่วนร่วมของประชาชนว่าครอบคลุมประเด็นดังนี้ (กรมอนามัย, 2550)

ประเด็นที่ 1 การมีส่วนร่วมเป็นตัวเชื่อมโยงระหว่างประชาชนและทรัพยากรเพื่อพัฒนากับประโยชน์ที่ได้รับจากการลงทุนดังกล่าว กล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือ การมีส่วนร่วมของประชาชนในการตัดสินใจ ไม่ว่าจะระดับท้องถิ่น ภูมิภาค และระดับชาติจะช่วยให้เกิดความเชื่อมโยงระหว่างสิ่งที่ประชาชนลงทุนลงแรงกับประโยชน์ที่ได้รับ

ประเด็นที่ 2 การมีส่วนร่วมของประชาชนครอบคลุมการสร้างโอกาสที่เอื้อให้สมาชิกทุกคนของชุมชนและของสังคมได้ร่วมกิจกรรมซึ่งนำไปสู่ และมีอิทธิพลต่อกระบวนการ พัฒนา และเอื้อให้ได้รับประโยชน์จากการพัฒนาโดยเท่าเทียมกัน

ประเด็นที่ 3 การมีส่วนร่วมของประชาชนอาจแตกต่างกันไปตามสภาพเศรษฐกิจของประเทศ นโยบาย และโครงสร้างการบริหาร รวมทั้งลักษณะเศรษฐกิจสังคมของ ประชากร การมีส่วนร่วมของประชาชนมิได้เป็นเพียงเทคนิควิธีการ แต่เป็นปัจจัยสำคัญในการประกันให้เกิดกระบวนการพัฒนาที่มุ่งเอื้อประโยชน์ต่อประชาชน

ประเด็นที่ 4 การมีส่วนร่วมสะท้อนการเข้าเกี่ยวข้องโดยสมัครใจ และเป็นประชาธิปไตยในกรณีนี้ก็คือ การเอื้อให้เกิดการพัฒนา การแบ่งสรรผลประโยชน์จากการพัฒนาโดยเท่าเทียมกัน และการตัดสินใจเพื่อกำหนดเป้าหมาย นโยบายและการวางแผนดำเนินการ โครงการพัฒนาทางเศรษฐกิจและสังคม

3. รูปแบบของการมีส่วนร่วมของประชาชน

United Nations (1981) ได้รวบรวมรูปแบบของการมีส่วนร่วมไว้ ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมแบบเป็นไปเอง เป็นการอาสาสมัครหรือการรวมตัวกันขึ้นเองเพื่อแก้ไขปัญหาในกลุ่มตนเอง โดยเน้นการกระทำที่มีได้รับการช่วยเหลือจากภายนอกซึ่งมีรูปแบบที่เป็นเป้าหมาย

2. การมีส่วนร่วมแบบชักนำ ซึ่งเป็นการเข้าร่วมโดยต้องการความเห็นชอบหรือสนับสนุนโดยรัฐบาล เป็นรูปแบบโดยทั่วไปของประเทศที่กำลังพัฒนา

3. การมีส่วนร่วมแบบบังคับ ซึ่งเป็นผู้มีส่วนร่วมภายใต้การดำเนินนโยบายของรัฐบาลภายใต้การจัดการโดยเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือโดยการบังคับโดยตรง รูปแบบนี้เป็นรูปแบบที่ผู้กระทำได้รับผลทันที แต่จะไม่ได้รับผลกระทบยาว และจะมีผลเสียคือไม่ได้รับการสนับสนุนจากประชาชนในที่สุด

4. แนวทางการจัดการการมีส่วนร่วมของประชาชน

สมลักษณ์ ไชยเสริฐ (2549) ได้แบ่งแนวทางการจัดการการมีส่วนร่วมของประชาชน เป็น 3 ด้านหลัก คือ ด้านประชาชน (Public) ด้านการมีส่วนร่วม (Participation) และด้านภาครัฐ โดยการมีส่วนร่วม (Participation) มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อให้ประชาชนที่เป็นบุคคลหรือคณะบุคคลเข้ามามีส่วนร่วมในขั้นตอนต่าง ๆ ในการดำเนินการพัฒนา ช่วยเหลือ สนับสนุนทำประโยชน์ในเรื่องต่าง ๆ หรือกิจกรรมต่าง ๆ ตั้งแต่ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมดำเนินการ ร่วมรับผลประโยชน์ และร่วมประเมินผล เพื่อให้เกิดการยอมรับ และก่อให้เกิดผลประโยชน์สูงสุดกันทุกฝ่าย ดังนี้

1. การเป็นตัวแทน (Representation) จะต้องคำนึงถึงประชาชนทุกกลุ่ม ทุกฝ่าย เพื่อให้มีตัวแทนเข้าไปร่วมด้วย จะได้ประสานผลประโยชน์กันจนลงตัวและเกิดความเป็นธรรมขึ้น
2. ความเป็นอิสระ (Independence) จะต้องมีความเป็นประชาธิปไตย โดยการให้เกียรติยอมรับความคิดเห็นของกันและกัน สมาชิกทุกคนในองค์กร มีอิสระทางความคิดสูง
3. การแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร (Information-sharing) สร้างกลไกเพื่อการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร ซึ่งจะทำการวินิจฉัยปัญหาและการเสนอทางเลือกในการแก้ไขปัญหาที่หลากหลาย และตรงกับความต้องการมากขึ้น
4. ฉันทามติ (Consensus) การสร้างฉันทามติ โดยการให้ประชาชนและผู้ที่เกี่ยวข้องทุกภาคส่วนเข้าร่วม ในการหาวิธีแก้ไขปัญหาที่ยุ่ยากซับซ้อนร่วมกันในทางสันติ เป็นที่ยอมรับของประชาสังคม
5. การมีปฏิสัมพันธ์ (Interaction) ต้องสร้างให้เกิดการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างกัน ในองค์กร เป็นการสื่อสารแบบ 2 ทาง (Two ways Communication) ก่อให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างกัน
6. การรับรู้ (Perception) ต้องสร้างสำนึกให้ทั้งภาครัฐและประชาชน มีความตระหนัก การรับรู้ การยอมรับในสิทธิหน้าที่และส่วนร่วมของทุกกลุ่มทุกฝ่าย โดยภาครัฐนั้น ต้องทำให้เป็นสาธารณกิจที่สาธารณชนชอบที่จะมีส่วนร่วมในการคิด ร่วมกระทำหรือตรวจสอบ
7. ความประสงค์หรือความมุ่งหมาย (Purpose) ต้องกำหนดความประสงค์หรือความมุ่งหมายในการมีส่วนร่วมไว้อย่างชัดเจนว่าเป็นไปเพื่ออะไร ผู้เข้าร่วมจะได้ตัดสินใจดีกว่า ควรเข้าร่วมหรือไม่ การมีความมุ่งหมายที่ต้องการบรรลุชัดเจน จะนำทางให้สมาชิกผู้เข้าร่วมได้เข้าใจตรงกัน และเดินไปในทิศทางเดียวกัน
8. ทักษะคติ (Attitude) ต้องสร้างความเข้าใจและปรับทัศนคติของบุคลากรภาครัฐและภาคประชาชนทั้งสองฝ่าย ให้มีทัศนคติที่ดีต่อการมีส่วนร่วมของประชาชน

9. ความเชื่อมั่นและไว้วางใจ (Trust) ต้องสร้างให้สมาชิกมีความเข้าใจและมีความจริงใจในการเข้าร่วม ต้องแสดงให้เห็นอย่างชัดเจน กำหนดให้เป็นรูปธรรมและเป็นวัฒนธรรมขององค์กร

10. การประเมินผล (Appraisal) ต้องมีระบบการประเมินผล เนื่องจากการประเมินผลเป็นขั้นตอนหนึ่งในกระบวนการมีส่วนร่วม และถือเป็นเครื่องมือสำคัญอย่างหนึ่งของผู้บริหารในการบริหารทรัพยากรบุคคลให้เกิดประโยชน์สูงสุด

11. ก้าวไปข้างหน้าอย่างต่อเนื่อง (Onward-doing) ต้องเปิดโอกาสประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ เนื่องจากการมีส่วนร่วมของประชาชน ทำให้เกิดประสบการณ์การเรียนรู้ใหม่ ความคิดใหม่ที่ท้าทายอย่าง

12. เครือข่าย (Network) ส่งเสริมให้มีการผนึกกำลังร่วมกันของทั้งภาครัฐ และภาคประชาชนในลักษณะเครือข่าย โดยจะต้องมาทำความเข้าใจกัน มาผนึกกำลังกันเป็นหนึ่งเดียว เพื่อสร้างผลประโยชน์ในเชิงการทำงานร่วมในรูปกิจกรรม โครงการ แผนงาน ที่จะต้องร่วมมือกัน

13. ความโปร่งใส (Transparency) ปรับปรุงกลไกการทำงานขององค์กรการมีส่วนร่วม ให้มีความโปร่งใส ให้ประชาชนมีโอกาสตรวจสอบการใช้ดุลยพินิจ สำหรับการตัดสินใจของรัฐบาลและหน่วยงานของรัฐ ซึ่งจะก่อให้เกิดความโปร่งใสในการดำเนินการ ลดการทุจริตและข้อผิดพลาดของนโยบายและแผนโครงการลงได้

5. การมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาการท่องเที่ยวระดับท้องถิ่น

พยอม ธรรมบุตร (2549) ได้กำหนดบทบาทของชุมชนในการมีส่วนร่วมของการพัฒนาการท่องเที่ยวระดับท้องถิ่นไว้ 4 ระดับ ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมระดับการตัดสินใจ (Decision making level) ควรจะมีการประชุมของชุมชน ให้ทุกคนลงความเห็นร่วมกันในการตัดสินใจว่าควรหรือไม่ควรพัฒนาการท่องเที่ยว และถ้าจะพัฒนาควรพัฒนาไปในลักษณะใด

2. การมีส่วนร่วมระดับการวางแผน (Planning level) ชุมชนจะต้องร่วมมือกันวางแผนเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวของชุมชนของตนเอง เพราะการมีส่วนร่วมในวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยวของชุมชนเป็นการร่วมรับผิดชอบในบทบาทและหน้าที่ในการพัฒนาท่องเที่ยวในชุมชน

3. การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการด้านการพัฒนาการท่องเที่ยว (Implementation level) ชุมชนควรเป็นเจ้าของธุรกิจหรือกิจการด้านการท่องเที่ยวทั้งขนาดย่อมและขนาดกลางใน แหล่งท่องเที่ยว

4. การมีส่วนร่วมในการประเมินผลการพัฒนาการท่องเที่ยว (Evaluation level) จะต้องให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการประเมินผลเพื่อการปรับปรุงแผนพัฒนาให้ยั่งยืนและระยะยาว

จากการทบทวนวรรณกรรมเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชนกับการท่องเที่ยวข้างต้น ผู้วิจัยสามารถสรุปการมีส่วนร่วมของชุมชนกับการท่องเที่ยวได้ว่า ประชาชนจะต้องมีการรวมตัวที่ เพื่อตัดสินใจใช้ทรัพยากรหรือการบริหารจัดการส่วนรวม และมีความรับผิดชอบในกิจกรรมที่ กระทำร่วมกัน ทำให้ประชาชนทุกคนที่เข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องในการดำเนินงานพัฒนา ร่วมคิด ตัดสินใจ แก้ไขปัญหา รวมถึงร่วมกันในการสร้างสรรค์ทางสังคม มีส่วนร่วมในการแบ่งปัน ผลประโยชน์ที่ได้รับมา รวมถึงการมีส่วนร่วมในการประเมินผลโครงการที่เกิดขึ้นและเกี่ยวข้องกับ ชุมชน โดยรูปแบบการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยว นั้น จะต้องมีการ การรับรู้ร่วมกันของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว จะต้องมีการตระหนักและการรับรู้ ยอมรับใน สิทธิหน้าที่และส่วนร่วมของทุกกลุ่มทุกฝ่าย จะต้องมีความคิดที่ดีต่อการมีส่วนร่วมของประชาชน เพื่อให้เกิดการประสานผลประโยชน์กันจนลงตัวและเกิดความเป็นธรรมขึ้น สร้างความเชื่อมั่นและ ไว้วางใจ ทำให้สมาชิกมีความเข้าใจและมีความจริงใจในการเข้าร่วมอย่างเป็นรูปธรรม มีการ แลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารอย่างสมบูรณ์ครบถ้วน ซึ่งจะทำให้การวินิจฉัยปัญหาและการเสนอ ทางเลือกในการแก้ไขปัญหาที่หลากหลาย และตรงกับความต้องการมากขึ้น โดยจะต้องผ่านการ จัดทำฉันทามติจากประชาชนและผู้ที่เกี่ยวข้องทุกภาคส่วน มีการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างกันในองค์กร โดยการใช้สื่อแบบ 2 ทาง ซึ่งจะนำไปสู่การลดอคติที่มีต่อกันและเกิดความเข้าใจที่ดีขึ้นระหว่างผู้ที่ เข้าร่วม โดยจะต้องกำหนดความประสงค์หรือความมุ่งหมายในการมีส่วนร่วมไว้อย่างชัดเจน และมีการ ประเมินผลการมีส่วนร่วมนั้นอย่าง โปร่งใสและเป็นอิสระ ความเป็นประชาธิปไตย พร้อมทั้งจะ ก้าวไปข้างหน้าอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ และมีการทำงานร่วมกันเชื่อมโยงเป็นแบบเครือข่าย (Network) ผนึกกำลังกันเป็นหนึ่งเดียวกัน เพื่อสร้างผลประโยชน์ในเชิงการทำงานร่วมในรูปแบบ กิจกรรม โครงการ และแผนงาน เพื่อบรรลุเป้าหมายตามวัตถุประสงค์

แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์และการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

1. การท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์

1.1 ความหมายของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์

ตารางที่ 2-36 สรุปความหมายของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์ของนักวิชาการ

นักวิชาการ	ความหมายของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์
Buckley (1995)	เป็นการท่องเที่ยวที่อาศัยผลิตผลทางธรรมชาติ การจัดการที่ยั่งยืน และ องค์ประกอบทางการศึกษา ซึ่งมีส่วนก่อให้เกิดการอนุรักษ์

ตารางที่ 2-36 (ต่อ)

นักวิชาการ	ความหมายของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์
Boo (1991)	เป็นการท่องเที่ยวแบบอิงธรรมชาติที่เอื้อประโยชน์ต่อการอนุรักษ์ อันเนื่องมาจากการมีเงินทุนสำหรับการปกป้องดูแลรักษาพื้นที่ มีการสร้างงานให้กับชุมชนหรือท้องถิ่น พร้อมทั้งให้การศึกษาและสร้างจิตสำนึกด้านสิ่งแวดล้อม
Lascurain (1991)	เป็นการท่องเที่ยวรูปแบบหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับการเดินทางไปยังแหล่งธรรมชาติ โดยไม่ให้เกิดการรบกวนหรือทำความเสียหายแก่ธรรมชาติ แต่เพื่อชื่นชม ศึกษาเรียนรู้ และเพลิดเพลินไปกับทัศนียภาพ พืชพรรณ และสัตว์ป่า ตลอดจนลักษณะทางวัฒนธรรมที่ปรากฏในแหล่งธรรมชาติเหล่านั้น ซึ่งเป็นวัตถุประสงค์หลักของการท่องเที่ยว
The Ecotourism Society (1991)	เป็นการเดินทางไปเยือนแหล่งธรรมชาติ โดยยึดหลักของการเรียนรู้ถึงวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ด้วยความระมัดระวัง เป็นวัตถุประสงค์หลักที่สำคัญ จะต้องไม่ให้เกิดการเปลี่ยนแปลงหรือทำลายคุณค่าของระบบนิเวศ และจะต้องช่วยสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจที่จะทำให้การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติสร้างประโยชน์สูงสุดต่อประชาชนท้องถิ่นด้วย
Commonwealth Department of Tourism (1994)	การท่องเที่ยวธรรมชาติที่ครอบคลุมถึงสาระด้านการศึกษา การเข้าใจธรรมชาติสิ่งแวดล้อม และการจัดการเพื่อรักษาระบบนิเวศให้ยั่งยืน ซึ่งครอบคลุมถึงขนบธรรมเนียมประเพณีท้องถิ่นด้วย ส่วนคำว่าการรักษา ระบบนิเวศให้ยั่งยืนนั้นหมายถึง การบินผลประโยชน์ต่าง ๆ กลับสู่ชุมชนท้องถิ่นและการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ
UNEP (2005)	เป็นการท่องเที่ยวที่ไม่เป็นการรบกวนลักษณะทางธรรมชาติที่มีอยู่เดิม โดยมุ่งหวังด้านการศึกษา พอใจต่อทัศนียภาพ พืชพรรณและสัตว์ที่มีอยู่ตามธรรมชาติ ซึ่งจะต้องมีความเข้าใจต่อประวัติความเป็นมาของสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ รวมถึงลักษณะทางวัฒนธรรม โดยไม่เป็นการรบกวนต่อระบบนิเวศ
Buckley (1995)	การท่องเที่ยวที่จัดการดูแลอย่างยั่งยืน อยู่บนพื้นฐานของธรรมชาติ มีการศึกษาด้านการเรียนรู้วัฒนธรรม และ/ หรือ สิ่งแวดล้อมเอื้อประโยชน์ต่อการอนุรักษ์ และสร้างความพึงพอใจแก่นักท่องเที่ยว

ตารางที่ 2-36 (ต่อ)

นักวิชาการ	ความหมายของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์
Western (1993)	การเดินทางท่องเที่ยวที่รับผิดชอบต่อแหล่งธรรมชาติซึ่งมีการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม และทำให้ชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนท้องถิ่นดีขึ้น
Ceballos (1991)	เป็นการเดินทางไปยังแหล่งธรรมชาติ แต่ไม่ทำความเสียหายแก่ธรรมชาติ เพื่อศึกษาเรียนรู้ ชื่นชมและเพลิดเพลินกับทัศนียภาพในธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมที่ปรากฏในแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติเหล่านั้น
Dowling (1995)	เป็นการท่องเที่ยวที่มีความรับผิดชอบในแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติ มีการจัดการสิ่งแวดล้อมและการให้ความรู้การศึกษาธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยประชาชนในท้องถิ่นจะต้องมีส่วนร่วมในการจัดการ ร่วมคิด ร่วมดำเนินการ ได้รับผลประโยชน์ และบำรุงรักษา เพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างมีคุณภาพ และมีคุณภาพชีวิตที่ดี
World Tourism Organization (2002)	เป็นการท่องเที่ยวไปยังแหล่งธรรมชาติ เพื่อเรียนรู้ทำความเข้าใจกับพัฒนาการทางวัฒนธรรม และสภาพแวดล้อม ด้วยความระมัดระวังไม่ให้เกิดความเสียหายต่อระบบนิเวศ ในขณะที่เดียวกัน ก็ช่วยสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจ เพื่อให้ชาวบ้านในท้องถิ่น ได้รับประโยชน์โดยตรงจากการอนุรักษ์ธรรมชาติแวดล้อม
Richardson (1993)	การเดินทางท่องเที่ยวตามแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นธรรมชาติ การให้ความรู้เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจในธรรมชาติและความเป็นอยู่ในชุมชนท้องถิ่น
ไพฑูริย์ พงศบุตร (2552)	การท่องเที่ยวเพื่อเรียนรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมและธรรมชาติ การดำรงชีวิตของสิ่งมีชีวิตต่าง ๆ ทั้งคน พืช และสัตว์ เป็นรูปแบบการท่องเที่ยวที่นักท่องเที่ยวจะได้เรียนรู้และสัมผัสสิ่งมีชีวิต ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเหล่านั้นได้อย่างใกล้ชิด
การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (2554)	การท่องเที่ยวในแหล่งธรรมชาติและแหล่งวัฒนธรรมที่เกี่ยวกับระบบนิเวศ โดยมีกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันภายใต้การจัดการสิ่งแวดล้อมและการท่องเที่ยวอย่างมีส่วนร่วมของชุมชน เพื่อสร้างจิตสำนึกในรักษาระบบนิเวศอย่างยั่งยืน

ตารางที่ 2-37 สัมเคราะห์ความหมายของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์

นักวิชาการ	ความหมายของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์							
	อาศัยผลิตผลทางธรรมชาติ	การจัดการที่ยั่งยืน	เกิดการอนุรักษ์	ชั้นชม ศึกษาเรียนรู้ และเพลิดเพลิน	การรักษามรดกวัฒนธรรมประเพณีและวัฒนธรรมท้องถิ่น	สร้างจิตสำนึกด้านสิ่งแวดล้อม	สร้างโอกาสทางเศรษฐกิจและประโยชน์สูงสุดท้องถิ่น	สร้างความพึงพอใจแก่นักท่องเที่ยว
Buckley (1995)	✓	✓	✓					
Lascurain (1991)	✓			✓	✓			
The Ecotourism Society (1991)	✓		✓		✓	✓	✓	
Boo (1991)	✓		✓	✓		✓	✓	
The Commonwealth Department of Tourism (1994)	✓	✓	✓	✓	✓			
UNEP (2005)	✓	✓	✓	✓	✓	✓		
Buckley (1995)	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Western (1993)			✓			✓	✓	
Dowling (1995)			✓	✓		✓	✓	✓
World Tourism Organization (2002)	✓				✓	✓	✓	
Ceballos (1991)	✓			✓	✓	✓		
Richardson (1993)	✓			✓	✓		✓	
ไพฑูริย์ พงศบุตร (2552)	✓			✓		✓		

ตารางที่ 2-37 (ต่อ)

นักวิชาการ	ความหมายของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์								
	อาศัยผลผลิตทางธรรมชาติ	การจัดการที่ยั่งยืน	เกิดการอนุรักษ์	ชื่นชม ศึกษาเรียนรู้ และผลิตเพลีน	การรักษาขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรมท้องถิ่น	สร้างจิตสำนึกด้านสิ่งแวดล้อม	สร้างโอกาสทางเศรษฐกิจและประโยชน์สูงสุดต่อท้องถิ่น	สร้างความพึงพอใจแก่นักท่องเที่ยว	ประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วม
การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (2554)	✓	✓		✓	✓	✓			✓
ความถี่	12	5	7	10	9	10	7	1	2
อันดับ	1	5	4	2	3	2	4	7	6

จากการสังเคราะห์ความหมายของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์ของนักวิชาการหลายท่านตามตารางที่ 2-36 ผู้วิจัยสามารถสรุปความหมายของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์ได้ว่าเป็นการท่องเที่ยวที่อาศัยผลผลิตทางธรรมชาติเป็นสิ่งดึงดูด นักท่องเที่ยวสามารถชื่นชม ศึกษาเรียนรู้ และผลิตเพลีนกับธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมและขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรมท้องถิ่น ส่งเสริมให้มีการอนุรักษ์และสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจและประโยชน์สูงสุดต่อท้องถิ่น มีการจัดการที่ยั่งยืนโดยให้ประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ เพื่อสร้างความพึงพอใจแก่นักท่องเที่ยวที่มาเยี่ยมชม

2. องค์ประกอบของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

จากการศึกษาแนวคิดของนักวิชาการหลายท่าน ผู้วิจัยสามารถสรุปองค์ประกอบของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ได้ดังนี้

ตารางที่ 2-38 สรุปองค์ประกอบของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

นักวิชาการ	องค์ประกอบของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ
Downling (2011)	<ol style="list-style-type: none"> 1. เป็นแหล่งธรรมชาติ (Nature-based) เน้นลักษณะสำคัญทางชีวภาพ ภายภาพ และวัฒนธรรม 2. มีความยั่งยืนทางนิเวศ (Ecologically sustainable) ควรจะเอื้ออำนวยให้เกิดความยั่งยืนทางเศรษฐกิจ สังคม และ เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมน้อยที่สุด 3. ให้ความรู้ทางสิ่งแวดล้อม (Environmentally education) การให้ความรู้ทางธรรมชาติ เพื่อที่จะพัฒนาความรู้ ความตระหนัก และสานักคุณค่าของธรรมชาติ 4. ก่อให้เกิดผลประโยชน์แก่คนท้องถิ่น (Locally beneficial) ทำให้เกิดการจ้างงาน การใช้วัสดุที่หาได้จากท้องถิ่น กิจกรรมที่คนท้องถิ่นเป็นเจ้าของ และมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในการพัฒนาการท่องเที่ยวด้วย 5. ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว (Tourist satisfaction) ความพอใจและความปลอดภัยของนักท่องเที่ยวเป็นสิ่งสำคัญในการอยู่รอดของการท่องเที่ยว
การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (2554)	<p>องค์ประกอบหลักที่สำคัญของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ มี 4 ประการ คือ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. องค์ประกอบด้านพื้นที่ 2. องค์ประกอบด้านการจัดการ 3. องค์ประกอบด้านกิจกรรมและกระบวนการ 4. องค์ประกอบด้านการมีส่วนร่วม
สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย (2554)	<ol style="list-style-type: none"> 1. ต้องมีการควบคุม ดูแล รักษา และจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวให้คงสภาพเดิมเดิมไว้ให้มากที่สุด 2. กำหนดบทบาทที่ชัดเจนในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ มีการกำหนดวิธีการจัดการที่เหมาะสม รวมถึงจัดสรรงบประมาณ บุคลากรอย่างเพียงพอ 3. ใช้กฎหมายในการควบคุมดูแลและรักษาสภาพแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยวอย่างเคร่งครัด 4. ให้ความสำคัญต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนในท้องถิ่น ในการจัดการทรัพยากร การบริการ และการวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยว 5. จัดให้มีเครือข่ายการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ โดยให้มีการประสานงานด้านข้อมูล ข่าวสารและการจัดการร่วมกันในทุกระดับ

ตารางที่ 2-38 (ต่อ)

นักวิชาการ	องค์ประกอบของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ
สถาบันวิจัย วิทยาศาสตร์ และ เทคโนโลยี แห่งประเทศไทย (2554)	<p>6. สนับสนุนการศึกษาวิจัย และประเมินผลการพัฒนาการท่องเที่ยว เพื่อกำหนดแนวทางการปรับปรุงแผนอย่างเป็น</p> <p>7. จัดทำแนวทางปฏิบัติ หรือคู่มือการจัดการให้แก่ผู้ที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้เกิดการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ อย่างถูกต้อง</p> <p>8. ให้การศึกษา สร้างจิตสำนึกที่ดีในการรักษาระบบนิเวศร่วมกัน มากกว่าการมุ่งเน้นความเจริญทางด้านเศรษฐกิจเพียงอย่างเดียว</p> <p>9. นำแผนพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเข้าสู่แผนพัฒนาระดับต่าง ๆ อย่างมีความสำคัญ พร้อมทั้งให้มีการจัดสรรงบประมาณอย่างเพียงพอ และทั่วถึงทุกพื้นที่</p>

จากแนวคิดเกี่ยวกับองค์ประกอบของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศข้างต้น ผู้วิจัยสามารถสรุปได้ว่า องค์ประกอบของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่สำคัญมีดังนี้คือ จะต้องเป็นพื้นที่ในแหล่งธรรมชาติ ที่เน้นลักษณะสำคัญทางชีวภาพ กายภาพและวัฒนธรรม สามารถเรียนรู้เพื่อที่จะพัฒนาความรู้ ความตระหนัก และสำนึกคุณค่าของธรรมชาติได้ มีการบริหารจัดการในแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นระบบภายใต้กฎข้อบังคับร่วมกัน เพื่อสร้างความยั่งยืนทางนิเวศและก่อให้เกิดผลประโยชน์แก่คนในท้องถิ่นสูงสุด ให้ชุมชนได้มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการอย่างเท่าเทียม รวมไปถึงการสร้างเครือข่ายการท่องเที่ยวเชิงนิเวศร่วมกับชุมชนอื่น ๆ เพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูล ข่าวสารที่จำเป็นต่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวซึ่งกันและกัน

3. การท่องเที่ยวเชิงนิเวศกับการพัฒนาที่ยั่งยืน

จากกรอบแนวความคิด Earth summit (United Nation, 1992) ที่ประเทศบราซิล กำหนดกระแสการท่องเที่ยวที่สำคัญ 3 ด้าน คือ ความต้องการการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและทรัพยากร ทรัพยากรธรรมชาติ ความต้องการของตลาดการท่องเที่ยวในด้านการศึกษาเรียนรู้ และความต้องการพัฒนาคนโดยการมีส่วนร่วมของประชาชนที่มาจากรากหญ้า ซึ่งจะนำไปสู่การกระจายรายได้ที่เหมาะสมในท้องถิ่น จึงนำไปสู่การเกิดทางเลือกใหม่ในการท่องเที่ยว คือ การท่องเที่ยวแบบยั่งยืน

4. การท่องเที่ยวเชิงนิเวศกับการมีส่วนร่วมของชุมชน

มีการศึกษาวิจัยโดยชุมชนเป็นฐานในเรื่องการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ แต่ยังคงขาดการศึกษาประเมินความยั่งยืนของการมีส่วนร่วมของชุมชนในการดูแลจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ อย่างไรก็ตาม ได้มีสิ่งบ่งชี้ว่าการมีส่วนร่วมของชุมชนจะยั่งยืนได้ ขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายประการ ซึ่งสรุปได้ดังนี้

1. ความต้องการของชุมชน โครงการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศสำหรับชุมชนใดก็ตาม จะต้องเกิดจากความสนใจและความต้องการของสมาชิกชุมชนเองเป็นหลัก มิใช่หน่วยงานของทางราชการหรือองค์กรภาคเอกชนหรือใครก็ตามไปยึดเยียดให้โดยที่ชุมชนไม่เต็มใจที่รับโครงการไว้ และมีส่วนร่วม อาจเพราะความเกรงใจเกรงบารมีหรืออำนาจตามวิสัยธรรมชาติของชุมชนในชนบท

2. ความรู้และความตระหนักของชุมชน เป็นปัจจัยสำคัญอีกตัวหนึ่งที่จะชี้ว่าการมีส่วนร่วมของชุมชนจะยั่งยืนหรือไม่ ความรู้และความตระหนักนี้ รวมไปถึงแนวคิดและองค์ประกอบของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ทรัพยากรท่องเที่ยวของชุมชนและศักยภาพ ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นต่อวัฒนธรรมและวิถีชีวิตของชุมชน (ต้นทุนทางสังคม) และสภาพแวดล้อมธรรมชาติ (ต้นทุนทางธรรมชาติแวดล้อม) หากดำเนินงานด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศและความรู้อื่น ๆ ที่จำเป็นต้องใช้ในการพัฒนาและการบริหารจัดการ

3. การได้รับการสนับสนุนจากภายนอก ชุมชนท้องถิ่นในชนบทส่วนใหญ่มักอยู่ในภาวะด้อยโอกาสในหลายเรื่อง โดยเฉพาะอย่างยิ่งเรื่องความรู้และทักษะในการพัฒนาและการจัดการ ยิ่งเรื่องการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ซึ่งเป็นงานบริการที่ต้องมีมาตรฐานขั้นต่ำ เพราะมีการแข่งขันทางการตลาดแล้ว เป็นสิ่งที่ชุมชนท้องถิ่นไม่คุ้นเคย ก็เป็นสาเหตุทำให้เกิดความท้อแท้และไม่สามารถดำเนินการต่าง ๆ ตามความตั้งใจได้ ตรงจุดนี้หน่วยงานภาครัฐ หรือภาคเอกชนรวมทั้ง NGOs หรือผู้รู้ต่าง ๆ จะต้องเข้ามาสนับสนุนหรือช่วยเหลือ สร้างความเข้มแข็งให้แก่ชุมชนดังกล่าวในข้อ 2 อย่างจริงจังและต่อเนื่อง พร้อมสร้างภูมิคุ้มกันต่ออิทธิพลต่าง ๆ เพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงที่มีผลมาจากการท่องเที่ยวด้วย

4. การตัดสินใจและการแบ่งปันประโยชน์ การมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นจะต้องพัฒนาให้รวมถึงการมีส่วนร่วมในการคิด การปฏิบัติ การแก้ไขปัญหา และการติดตามประเมินผลแบบครบวงจร ไม่ใช่ผู้นำหรือกลุ่มผู้นำท้องถิ่นดำเนินการเองทั้งหมด และที่สำคัญจะต้องมีกลไกและระบบการแบ่งปันรายได้หรือประโยชน์อื่น ๆ อันเกิดจากการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เป็นธรรมและความโปร่งใส โดยเฉพาะประเด็นหลังนี้มักจะพบว่าเป็นสาเหตุของความไม่ยั่งยืนในการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นค่อนข้างสูงทีเดียว

5. ผลกระทบของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

เดชา ศิริสุวรรณ (2550) กล่าวว่า ผลกระทบของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศมีทั้ง ข้อดีและข้อเสีย จากการศึกษาของผู้วิจัย สามารถสรุปได้ ดังนี้

5.1 ข้อดี

- 5.1.1 เป็นการพัฒนาเศรษฐกิจและคุณภาพชีวิตของชุมชนและประเทศ
- 5.1.2 ส่งเสริมให้เกิดความสามัคคี ร่วมมือกันทำงานของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง
- 5.1.3 ช่วยสร้างจิตสำนึก และส่งเสริมการอนุรักษ์ธรรมชาติและวัฒนธรรม
- 5.1.4 ช่วยให้กองทุนสำหรับการบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่เพิ่มขึ้น
- 5.1.5 เป็นการควบคุมศักยภาพของนักท่องเที่ยว ทำให้มีนักท่องเที่ยวที่มีคุณภาพเพิ่มมากขึ้น
- 5.1.6 เป็นรูปแบบของการท่องเที่ยวที่ช่วยสร้างภาพลักษณ์ที่ดีให้กับประเทศในการเป็น
- 5.1.7 แหล่งที่มีความงดงาม และอุดมสมบูรณ์ทั้งสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติและวัฒนธรรม
- 5.1.8 เป็นทางเลือกหนึ่งที่ดีก่อให้เกิดการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน
- 5.1.9 เป็นการจัดหาโอกาสสำหรับสิ่งแวดล้อมศึกษาให้กับนักท่องเที่ยวได้มีการเรียนรู้ธรรมชาติและวัฒนธรรม จากประสบการณ์โดยตรง

5.2 ข้อเสีย

- 5.2.1 ก่อให้เกิดการรั่วไหลของรายได้ออกนอกประเทศได้
- 5.2.2 หากขาดการวางแผนที่รอบคอบ และระบบการควบคุมตรวจสอบที่มีประสิทธิภาพ จะก่อให้เกิดผลเสียต่อสภาพแวดล้อม และระบบนิเวศ รวมทั้งสังคมและวัฒนธรรม
- 5.2.3 เป็นแหล่งรายได้ที่ไม่มั่นคง จากความผันแปรของฤดูกาล และนโยบายทางเศรษฐกิจและสังคมยังไม่เป็นที่ชัดเจน และขาดการกระทำอย่างจริงจัง
- 5.2.4 เมื่อกลายเป็นอุตสาหกรรมจะเป็นอุตสาหกรรมสำหรับผู้ที่มีฐานะดีนั้น เนื่องจากการจำกัดนักท่องเที่ยว และมีการลงทุนด้านโครงสร้างพื้นฐานสูง
- 5.2.5 ผลกระทบต่อขีดความสามารถในการรองรับของชุมชนท้องถิ่นที่อยู่ใกล้เคียง เนื่องจากมีธุรกิจ โรงแรม บ้านพัก หรือสิ่งก่อสร้างอื่น ๆ เกิดขึ้นใกล้กับแหล่งธรรมชาติ

2. การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

2.1 ความหมายของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

ตารางที่ 2-39 สรุปความหมายของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของนักวิชาการ

นักวิชาการ	ความหมายของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม
Richards (2007)	เป็นการเพิ่มความปิติยินดี ฟังพอใจของคน que เดินทางท่องเที่ยวต่อแหล่งทรัพยากรวัฒนธรรม ตอบสนองความตั้งใจและความสนใจของตน
WTO (2002)	เป็นการเดินทางท่องเที่ยวของผู้คนที่เกิดขึ้นจากปัจจัยกระตุ้นทางด้านวัฒนธรรม เพื่อศึกษาขนบธรรมเนียม ประเพณี ความเชื่อที่สืบทอดกันมาของชุมชนท้องถิ่น หรือความเชื่อทางศาสนา
Kotter (1996)	นักท่องเที่ยวได้รับแรงคลใจหรือสิ่งกระตุ้นให้เดินทางไปยังจุดหมายปลายทางเพื่อสังเกต เรียนรู้ มีประสบการณ์ร่วม และตระหนักคุณค่าวัฒนธรรม ประเพณีขนบธรรมเนียม และกิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชน เพื่อให้เกิดมิตรภาพและสันติภาพระหว่างชุมชนอย่างยั่งยืน
UNESCO (2006)	การท่องเที่ยวเพื่อเรียนรู้วัฒนธรรมของชุมชน มรดกทางวัฒนธรรม ธรรมเนียมปฏิบัติ และวิถีการดำเนินชีวิตทั้งหมดของชุมชนใดชุมชนหนึ่ง ที่มีอัตลักษณ์ที่แตกต่างจากชุมชนอื่น ที่ที่มีอยู่ดั้งเดิม หรือเป็นอัตลักษณ์ที่ปรับเปลี่ยนไปตามการเคลื่อนไหวทางวัฒนธรรม
Peleggi (1996)	การเดินทางของผู้คนหรือกลุ่มคนเพื่อการท่องเที่ยว การแสวงหาประสบการณ์ใหม่ ๆ ประกอบการเรียนรู้ การสัมผัสการชื่นชมกับเอกลักษณ์ความงดงามทางวัฒนธรรม คุณค่าทางประวัติศาสตร์ วิถีชีวิต ความเป็นอยู่ของกลุ่มชนอื่น ความแตกต่างทางวัฒนธรรมของชนต่างสังคม รูปแบบวิถีชีวิตภาษา การแต่งกาย การบริโภค ความเชื่อ ศาสนา จารีตประเพณี เป็นต้น
Smith (2009)	แหล่งท่องเที่ยวที่มีคุณค่าทาง ศิลปะและขนบธรรมเนียมประเพณีที่บรรพบุรุษได้สร้างสมและถ่ายทอดเป็นมรดกสืบทอดกันมาแหล่งท่องเที่ยวประเภทนี้ประกอบด้วย งานประเพณี วิถีชีวิตความเป็นอยู่ของผู้คน การแสดง ศิลปวัฒนธรรม สินค้าพื้นเมือง การแต่งกาย ภาษา ชนเผ่า เป็นต้น
Cooper, Fletcher, Fyall, Gilbert	เป็นรูปแบบการพัฒนาในการท่องเที่ยวที่เกิดขึ้นใหม่ โดยแหล่งท่องเที่ยว รวมถึงกิจกรรมต่าง ๆ มีบทบาทสำคัญในการดึงดูดนักท่องเที่ยวและผู้เข้าชม ซึ่งการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมจะเน้นการเดิน ทางไปสำปู ระสบการณ์และ กิจกรรมการมีส่วนร่วมในวิถีชีวิตที่อาจจะพบเห็น ได้ยากในชีวิตประจำวัน

and Wanhill (2008)	
-----------------------	--

ตารางที่ 2-39 (ต่อ)

นักวิชาการ	ความหมายของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม
Ismail (2008)	มุ่งเน้นทั้งประโยชน์ทางเศรษฐกิจที่ชุมชนจะได้รับจากการจ้างงาน และรายได้ที่สูงขึ้นควบคู่ไปกับการคงไว้ซึ่งสภาพแวดล้อม วิถีชีวิตแบบเดิมที่สามารถตอบสนองความต้องการของชุมชนทั้งในปัจจุบันและในอนาคต
Ximba (2009)	เน้นความเข้าใจวัฒนธรรม และการมีส่วนร่วมในประสบการณ์ทางวัฒนธรรมทั้งทางด้านภูมิปัญญา ความงามจิตวิทยา และความรู้สึก ภายใต้อเนกการพัฒนากการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน สร้างการมีส่วนร่วมของชุมชนเพื่ออนุรักษ์ สืบทอดและถ่ายทอดศิลปวัฒนธรรม
McIntosh and Goeldner (1984)	เป็นการสร้างความเข้าใจ คิดต่อ สื่อสาร และเรียนรู้ถึงวิถีชีวิต สังคม ศิลปวัฒนธรรมในชุมชนนั้น ๆ เพื่อสร้างสันติสุขร่วมกันทั้งในปัจจุบันและอนาคต
Pizan and Mansfeld (1999)	คนเราสนใจการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมนั้น มาจากความต้องการที่จะศึกษาเรียนรู้วัฒนธรรมชนชาติและการดำรงชีวิตที่แตกต่างไปจากที่อาศัยอยู่เดิม เนื่องจากคนเรามีสัญชาตญาณของความอยากรู้อยากเห็นในตัวเอง
Melanie (2003)	เป็นการศึกษาหาความรู้ในพื้นที่หรือบริเวณที่มีคุณลักษณะที่สำคัญทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม มีการบอกเล่าเรื่องราวในการพัฒนาทางสังคมและมนุษย์ผ่านทางประวัติศาสตร์อันเป็นผลเกี่ยวเนื่องกับวัฒนธรรม องค์ความรู้และการให้คุณค่าของสังคม
ศูนย์การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม (2558)	เป็นกระบวนการบริหารจัดการทุนทางวัฒนธรรมทั้งที่มองเห็นและมองไม่เห็น โดยให้ความสำคัญกับระบบความหมายและคุณค่าของวิถีชีวิตมากกว่ามูลค่าทางเศรษฐกิจ และมุ่งอธิบายความหมายของปรากฏการณ์ทางสังคมวัฒนธรรมอย่างเชื่อมโยงกับภูมิโนเวสและกำกับด้วยภูมิธรรมที่ลึกซึ้ง
ไกรฤกษ์ ปิ่นแก้ว (2556)	เป็นการศึกษาหาความรู้ในแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมผ่านสถาปัตยกรรมที่มีคุณค่าหรือสภาพแวดล้อมอย่างธรรมชาติ ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงสภาพชีวิต ความเป็นอยู่ทั้งสภาพทางเศรษฐกิจ สังคม หรือวัฒนธรรม

ตารางที่ 2-40 สัมเคราะห์ความหมายของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

นักวิชาการ	ความหมายของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม								
	การเดินทางท่องเที่ยวแหล่งทรัพยากรทางวัฒนธรรม	ศึกษารวมชาติ ขนบธรรมเนียม ความเชื่อและศานา	เรียนรู้ มีประสบการณ์ร่วม และตระหนักคุณค่าของวัฒนธรรม	เคารพ เรียนรู้ และเข้าใจวัฒนธรรมของกันและกัน	เกิดมิตรภาพและสันติภาพระหว่างชุมชนอย่างยั่งยืน	มีอัตลักษณ์เฉพาะ	มุ่งเน้นทั้งประโยชน์ต่อชุมชน	การคงไว้ซึ่งสภาพแวดล้อม วิถีชีวิตแบบเดิม	ตอบสนองความต้องการของชุมชนทั้งในปัจจุบันและอนาคต
Richards (2007)	✓								
WTO (2002)	✓	✓							
Kotter (1996)	✓	✓	✓	✓	✓				
UNESCO (2006)	✓	✓	✓			✓			
Peleggi (1996)	✓	✓	✓	✓		✓			
Smith (2009)	✓	✓	✓	✓					
Cooper et al, (2008)	✓		✓	✓					
Ismail (2008)							✓	✓	✓
Ximba (2009)	✓	✓	✓		✓	✓		✓	
McIntosh and Goeldner (1984)		✓	✓		✓				✓
Pizan and Mansfeld (1999)		✓	✓						
Melanie (2003)		✓	✓	✓		✓	✓	✓	✓

ศูนย์การท่องเที่ยวเชิง วัฒนธรรม (2558)		✓	✓					✓	
---	--	---	---	--	--	--	--	---	--

ตารางที่ 2-40 (ต่อ)

นักวิชาการ	ความหมายของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม								
	การเดินทางท่องเที่ยวแหล่งทรัพยากรทางวัฒนธรรม	ศึกษาธรรมชาติ ขนบธรรมเนียม ความเชื่อและศาสนา	เรียนรู้ มีประสบการณ์ร่วม และตระหนักคุณค่าของวัฒนธรรม	เคารพ เรียนรู้ และเข้าใจวัฒนธรรมของกันและกัน	เกิดมิตรภาพและสันติภาพระหว่างชุมชนอย่างยั่งยืน	มีอัตลักษณ์เฉพาะ	มุ่งเน้นทั้งประโยชน์ต่อชุมชน	การคงไว้ซึ่งสภาพแวดล้อม วิถีชีวิตแบบเดิม	ตอบสนองความต้องการของชุมชนทั้งในปัจจุบันและอนาคต
ไกรฤกษ์ ปิ่นแก้ว (2556)	✓	✓	✓	✓		✓	✓	✓	✓
ความถี่	9	11	11	6	3	5	3	5	4
อันดับ	2	1	1	3	6	4	6	4	5

จากตารางสังเคราะห์ความหมายของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมข้างต้น ผู้วิจัยสามารถสรุปได้ว่า การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เป็นการเดินทางเพื่อศึกษาธรรมชาติ ขนบธรรมเนียม ความเชื่อและศาสนา สร้างการเรียนรู้ มีประสบการณ์ร่วมและตระหนักคุณค่าของวัฒนธรรม เป็นการเดินทางท่องเที่ยวแหล่งทรัพยากรทางวัฒนธรรม ให้ความเคารพ เรียนรู้ และเข้าใจวัฒนธรรมของกันและกัน ซึ่งจะมีอัตลักษณ์เฉพาะแตกต่างกันออกไป โดยแหล่งท่องเที่ยวนั้น ๆ จะต้องคงไว้ซึ่งสภาพแวดล้อม วิถีชีวิตแบบเดิม เพื่อตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวและชุมชนทั้งในปัจจุบันและอนาคตได้

2.2 ประเภทของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

Melanie (2003) แบ่งประเภทของแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ที่นำไปสู่การกำหนดนักท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมได้ 3 ประเภท ได้แก่

- Culturally motivated หมายถึงนักท่องเที่ยวกลุ่มตลาดขนาดเล็กที่ตั้งใจเดินทางท่องเที่ยวด้วยเหตุผลทางวัฒนธรรม นักท่องเที่ยวกลุ่มนี้เป็นผู้มีรายได้สูงและพักอยู่ในแหล่งท่องเที่ยวเป็นระยะเวลานาน

- Culturally inspired หมายถึงนักท่องเที่ยวที่ถูกดึงดูดใจด้วยศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นที่รู้จัก แม้ว่าบางกลุ่มอาจเป็นนักท่องเที่ยวประเภทที่ 1 แต่ก็มีระยะเวลาในการพักน้อยกว่ารวมถึงความเป็นไปได้ที่จะเดินทางกลับไปเยือนซ้ำในแหล่งท่องเที่ยวนั้น ๆ อีก

- Culturally attracted เป็นกลุ่มนักท่องเที่ยวที่มีระยะเวลาในการท่องเที่ยวสั้นหรือเที่ยวเพียงหนึ่งวัน โดยมีความสนใจในกิจกรรมการท่องเที่ยวที่เกิดขึ้น

นราวดี บัวขวัญ (2556) แบ่งการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมออกได้เป็น 4 ประเภท ดังนี้

- การท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ (Historical tourism) หมายถึง การเดินทางท่องเที่ยวไปยังแหล่งท่องเที่ยวทางโบราณคดีและประวัติศาสตร์ เพื่อชื่นชมและเพลิดเพลินในสถานที่ท่องเที่ยว โดยได้รับความรู้ความเข้าใจต่อประวัติศาสตร์และโบราณคดีในท้องถิ่น

- การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพทางวัฒนธรรม (Cultural health tourism) หมายถึง การเดินทางท่องเที่ยวไปเยี่ยมชมแหล่งท่องเที่ยวที่มีกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพหรือฟื้นฟูสุขภาพทางวัฒนธรรม เพื่อเสริมสร้างสุขภาพและคุณภาพชีวิต โดยชุมชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยว

- การท่องเที่ยวงานวัฒนธรรมและประเพณี (Cultural and traditional tourism) หมายถึง การเดินทางท่องเที่ยวเพื่อชมงานศิลปวัฒนธรรมประเพณีต่าง ๆ ที่จัดขึ้นในชุมชนท้องถิ่นเพื่อความเพลิดเพลิน ทั้งด้านความเชื่อ การยอมรับนับถือ การเคารพพิธีกรรมต่าง ๆ

- การท่องเที่ยวเชิงกีฬา (Sport tourism) หมายถึง การเดินทางท่องเที่ยวไปยังสถานที่ออกกำลังกาย หรือเล่นกีฬา หรือแข่งขันการกีฬา โดยมีกิจกรรมการด้านกีฬาตามเส้นทางที่มีแหล่งท่องเที่ยวที่น่าสนใจ

- การท่องเที่ยวเชิงวิถีชีวิตชนบท (Rural tourism/ Village tourism) หมายถึง การเดินทางท่องเที่ยวในหมู่บ้านชนบทที่มีลักษณะวิถีชีวิตที่มีเอกลักษณ์พิเศษโดดเด่น เพื่อความเพลิดเพลิน ได้เรียนรู้ภูมิปัญญาพื้นบ้าน และสร้างความเข้าใจในวัฒนธรรมท้องถิ่น

2.3 องค์ประกอบของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

Richards (1996) กล่าวว่า องค์ประกอบที่เป็นสิ่งดึงดูดใจของการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม มีอยู่ 8 ประการ ดังนี้

- โบราณคดี และพิพิธภัณฑสถานต่าง ๆ
- สถาปัตยกรรม สิ่งปลูกสร้าง ผังเมืองรวมถึงซากปรักหักพังของสิ่งปลูกสร้างในอดีต
- ศิลปะทัศนกรรม ประติมากรรม ประเพณี และเทศกาลต่าง ๆ
- ความน่าสนใจในเรื่องของดนตรี ไม่ว่าจะเป็นในรูปแบบของดนตรีคลาสสิก ดนตรี

พื้นบ้าน หรือดนตรีร่วมสมัย

- การแสดง ละคร ภาพยนตร์ มหรสพต่าง ๆ
- ภาษา และวรรณกรรม
- ประเพณี และความเชื่อที่เกี่ยวข้องกับศาสนา
- วัฒนธรรมเก่าแก่โบราณ วัฒนธรรมพื้นบ้าน หรือวัฒนธรรมย่อย

จากประกาศกระทรวงวัฒนธรรมปี พ.ศ. 2485 เรื่องพระราชบัญญัติวัฒนธรรม

แห่งชาติ พ.ศ. 2485 ที่ได้แบ่งวัฒนธรรมออกเป็น 4 ประเภท ดังนี้

- คติธรรม คือ วัฒนธรรมที่เกี่ยวกับหลักในการดำเนินชีวิต ส่วนใหญ่เป็นเรื่องของจิตใจซึ่งได้เรียนรู้จากศาสนา เป็นวัฒนธรรมทางด้านศีลธรรม เป็นจารีตประเพณีซึ่งถือเป็นหลักของการดำเนินชีวิต ส่วนใหญ่ได้รับอิทธิพลจากพุทธศาสนาซึ่งสอนในเรื่องของกรรม โดยสอนให้เชื่อในเหตุและผลความเป็นไปในธรรมชาติ มากกว่าความศรัทธา

- เนติธรรม คือ วัฒนธรรมทางกฎหมาย รวมทั้งระเบียบประเพณีที่ยอมรับนับถือกันว่ามีความสำคัญ ป็นวัฒนธรรมทางด้านกฎหมาย หรือขนบธรรมเนียมประเพณีที่มีความสำคัญเสมอด้วยกฎหมายหรือการกระทำบางอย่างที่ไม่มีกฎหมายห้ามไว้ แต่ถ้าใครทำเข้าก็เป็นที่รังเกียจของสังคม เช่นพ่อแม่มีหน้าที่เลี้ยงดูบุตรถ้าพ่อแม่เพิกเฉยละทิ้งหน้าที่ ก็จะถูกกฎหมายลงโทษ แต่เมื่อลูกโตขึ้นไม่เลี้ยงดูพ่อแม่ ไม่ถือว่าผิดกฎหมาย บ้านเมืองจะลงโทษไม่ได้ แต่จะเป็นที่ครหานินทาของสังคม ทั้งนี้เพราะพุทธศาสนาสอนในเรื่องของความกตัญญูต่อบุพการี

- สหธรรม คือ วัฒนธรรมทางสังคมที่เกี่ยวกับการปฏิบัติทางสังคม เช่น มารยาทในงานสังคมต่าง ๆ

- วัตถุธรรม คือ วัฒนธรรมทางวัตถุ ที่สามารถจับต้องได้สัมผัสได้ เช่น บ้านเรือน อาหาร เครื่องแต่งกาย เครื่องมือ เครื่องใช้ และเครื่องอำนวยความสะดวก เป็นต้น

2.4 เส้นทางการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในแม่น้ำโขง

จากการศึกษาด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ผู้วิจัยสามารถสรุปเส้นทางการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในแม่น้ำโขงของไทยที่สำคัญใน 7 จังหวัด ดินแดนน้ำโขงได้ดังนี้

ก. จังหวัดเชียงราย ได้แก่ เมืองโบราณเชียงแสนเป็นเมืองประวัติศาสตร์ที่เป็นต้นแบบของอาณาจักรล้านนา มีความรุ่งเรืองด้านศิลปวัฒนธรรม มีความศรัทธาในพุทธศาสนา มีความโดดเด่น

เด่นในด้านประวัติศาสตร์ สถานที่สำคัญต่าง ๆ ของเชียงแสนล้วนมีประวัติศาสตร์และเรื่องเล่าที่สัมพันธ์กับประวัติศาสตร์และตำนานท้องถิ่น พื้นที่ภายในและโดยรอบเชียงแสนมีแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญมากมาย ทั้งทางประวัติศาสตร์ ศาสนา วัฒนธรรม แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ ทั้งยังเป็นแหล่งค้าขายระหว่างประเทศที่สำคัญ มีสถานที่พักผ่อนหย่อนใจมากมาย เมืองเชียงแสนซึ่งมีพื้นที่เพียง 2.2 ตารางกิโลเมตร มีวัดถึง 76 แห่ง ซึ่งวัดที่มีความสำคัญและนักท่องเที่ยวไปเที่ยวชมได้แก่ วัดพระธาตุจอม วัดเจดีย์หลวง วัดพระธาตุผาเงา และวัดเซตวัน

ข. จังหวัดเลย ได้แก่ ชุมชนโบราณริมแม่น้ำโขง 100 ปี เชียงคาน สถานที่ท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่เป็นเอกลักษณ์และเจียบสงบ ทั้งยังเป็นอำเภอชายแดนที่อยู่ติดกับแม่น้ำโขงและประเทศลาว มีวัดวาอารามมากมาย และแหล่งพักผ่อนแบบโฮมสเตย์ที่คุณจะได้สัมผัสวิถีชีวิตของชาวพุทธในแถบลุ่มแม่น้ำโขงตั้งแต่เช้าตรู่ อาหารการกินที่เรียบง่าย และคู่มือแนะนำไปด้วยอาคารบ้านเรือนไม้เก่าแก่อายุร้อยปี มีประเพณีท้องถิ่นที่สำคัญได้แก่ ผิขนน้า เป็นพิธีกรรมเพื่ออุทิศส่วนกุศลให้ "ควาย" สัตว์เลี้ยงที่ให้กำหนดชีวิตผู้คนที่นี่มายาวนาน และประเพณีที่สำคัญอีกประเพณีคือ การลอยผาสาตลงน้ำโขง ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งในการพิธีสะเดาะเคราะห์ท้องถิ่นแบบดั้งเดิม ลอยความอัปมงคลออกไปจากชีวิต จะจัดในช่วงเดือน ตุลาคม ของทุกปี

ค. จังหวัดหนองคาย ได้แก่ พระธาตุหล้าหนอง หรือ พระธาตุกลางน้ำ ตั้งอยู่ที่ชุมชนวัดธาตุ เป็นพระธาตุที่หักพังลงสู่กลางลำน้ำโขง เป็นที่ประดิษฐานพระบรมสารีริกธาตุ ตามตำนานอุรังคธาตุ เป็นที่เคารพสักการะของชาวหนองคายและใกล้เคียง ชาวบ้านได้จัดงานประเพณีบั้งไฟเดือน 6 ถวายพระธาตุทุกปี นอกจากนี้ทางจังหวัดหนองคายได้ก่อสร้างพระธาตุหล้าหนององค์จำลองสูง 15 เมตรขึ้นที่ริมฝั่งแม่น้ำโขง ชุมชนวัดธาตุ เขตเทศบาลเมืองหนองคาย โดยบรรจุชิ้นส่วนพระธาตุองค์จริงและวัตถุมงคลอยู่ภายใน และมีงานประเพณีประจำปีที่สำคัญที่สุดคือ การชมปรากฏการณ์บั้งไฟพญานาค ลูกไฟที่ผุดขึ้นจากกลางลำน้ำโขงที่เป็นความเชื่อของชาวบ้าน ซึ่งเป็นปรากฏการณ์ความมหัศจรรย์ที่ลูกไฟสีแดงอมชมพูพุ่งขึ้นจากลำแม่น้ำโขงเหนือฝิวน้ำตั้งแต่ระดับ 1-30 เมตร แล้วพุ่งแหวกอากาศขึ้นไปสูงประมาณ 50-150 เมตร นานประมาณ 5-10 วินาทีแล้วก็จะดับหายวับไปในอากาศ โดยไม่มีลักษณะโค้งตกลงมาเหมือนดอกไม้ไฟ ลูกไฟที่เกิดขึ้นจะไม่มิกลิ้ง ไม่มีควัน ไม่มีเสียง ขนาดของลูกไฟมีตั้งแต่เท่าหัวแม่มือจนถึงขนาดเท่าฟองไข่ไก่ และจะเริ่มปรากฏให้เห็นตั้งแต่พระอาทิตย์ตกดินจนถึงเวลาประมาณเที่ยงคืนของ วันออกพรรษา ซึ่งตรงกับวันขึ้น 15 ค่ำ เดือน 11 ของทุกปี โดยสามารถดูได้จากสถานที่ดัง ๆ เช่น อำเภอเมือง, อำเภอโพธิ์ชัย, อำเภอท่าบ่อ, อำเภอศรีเชียงใหม่, อำเภอสังคม จังหวัดหนองคาย และอำเภอปากคาด จังหวัดบึงกาฬ เป็นต้น

ง. จังหวัดมุกดาหาร ได้แก่

- วัดพระศรีมหาโพธิ์ เป็นวัดเก่าแก่คู่บ้านคู่มืองมานานนับ 100 ปี ตั้งอยู่กลางใจเมือง บริเวณริมฝั่งแม่น้ำโขงตั้งอยู่ที่บ้านห้วยใหญ่ อำเภอห้วยใหญ่ ภายในวัดจะมีโบราณสถานคือสิมอีสาน (โบสถ์) ที่เก่าแก่ สร้างเมื่อ พ.ศ. 2459 ศิลปะผสมตะวันตก ไทย เวียดนาม ฝรั่งเศส เป็นสิมที่ผนัง 3 ด้าน ภายในผนังจะมีรูปแต้มหรือจิตรกรรมฝาผนังเรื่องราวของพระเวสสันดรชาดกที่เป็นฝีมือของช่างพื้นบ้าน ซึ่งนับว่าเป็นภาพที่งดงามและหาดูได้ยากในปัจจุบัน นอกจากนี้ภายในวัดยังมีกุฏิเก่าแก่ซึ่งปัจจุบันทำเป็นห้องสมุดประชาชน สร้างโดยช่างชาวเวียดนาม เป็นสถาปัตยกรรมแบบฝรั่งเศส มีซุ้มประตูและหน้าต่างเป็นรูปโค้ง สวยงามแปลกตา

- วัดศรีมงคลใต้ ตั้งอยู่บริเวณถนนสำราญชายโขง ริมแม่น้ำโขงในตัวเมืองมุกดาหาร เป็นวัดเก่าแก่ที่สร้างสมัยกรุงธนบุรี ภายในพระอุโบสถประดิษฐาน "พระเจ้าองค์หลวง" พระพุทธรูปก่ออิฐถือปูน เป็นพระพุทธรูปคู่บ้านคู่มือง ประชาชนชาวไทยและลาวเลื่อมใสศรัทธา มาหลายชั่วอายุคน สร้างขึ้นก่อนตั้งเมืองมุกดาหาร แต่ไม่ปรากฏว่าสร้างในสมัยใด มีขนาดหน้าตักกว้าง 2.20 เมตร ส่วนสูงเฉพาะองค์ถึงยอดพระเมาลี 2 เมตร

จ. จังหวัดอำนาจเจริญ ได้แก่ หมู่บ้านหมอลำ หนองปลาข้าว เป็นหมู่บ้านท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของอำนาจเจริญ ตั้งอยู่ที่ตำบลปลาข้าว อำเภอเมือง เป็นชุมชนที่ก่อตั้งมาประมาณ 200 ปี ประชากรมีเชื้อสายญไท เป็นหมู่บ้านที่มีคณะหมอลำมากที่สุดในประเทศไทย ประมาณ 20 คณะ มีการอนุรักษ์ศิลปะหมอลำ การพัฒนา ประยุกต์หมอลำ เป็นหลายรูปแบบ เช่น หมอลำกลอน หมอลำพื้น หมอลำชิงช้า หมอลำหมู่ หมอลำซิ่ง และหมอลำผสมวงดนตรี นำไปแสดงในงานต่าง ๆ เป็นที่เลื่องลือไปทั่วประเทศไทย จนกลายเป็นหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ของตำบลปลาข้าว ก่อนที่คณะหมอลำจะไปแสดงในงานต่าง ๆ จะมีพิธีไหว้ครูหมอลำ หรือที่เรียกว่าเปิดวง ซึ่งมีบุคลการตั้งแต่ 80-200 คน แสดงให้ชมฟรีก่อนออกไปรับงาน ปัจจุบันมีการฝึกหมอลำน้อย โดยมีการลำว่ากลอนปากเปล่าปล่อยเสียงเป็นจังหวะจะโคน พร้อมกับพ็อนร้ายอย่างถูกวิธี ทั้งชายหญิง นับว่าเป็นจุดที่ดึงดูดนักท่องเที่ยวที่จะมาชม/ ฟังฝึปากหมอลำน้อยที่บ้านปลาข้าวแห่งนี้ นอกการการแสดงหมอลำแล้วชาวบ้านปลาข้าวยังได้เก็บรักษาโบราณวัตถุอันเป็นเอกลักษณ์พื้นบ้านไว้อย่างดียิ่ง อาทิ วิหารช่างญวน ตั้งอยู่ที่วัดศรีโพธิ์ชัย พระเจ้าใหญ่ศรีโพธิ์ชัย ที่มีอายุราว 200 ปี พระพุทธรูปแกะสลักไม้พระยานาค มีงานฝีมือผลิตเครื่องดนตรี อาทิ พิณ แกะสลักกลดต่าง ๆ งานแกะสลัก การทอผ้า

ฉ. จังหวัดอุบลราชธานี ได้แก่ ชุมชนเขมราฐ นาแวง และเจียด อำเภอเขมราฐ ชุมชนแห่งนี้มีประวัติที่ยาวนาน ตั้งอยู่ริมแม่น้ำโขง ที่นี่จึงมีเสน่ห์ที่น่าหลงใหล ด้วยมีแหล่งท่องเที่ยวสวย ๆ รวมทั้งวิถีชีวิตและประเพณีท้องถิ่นอันโดดเด่น ชาวบ้านใช้ชีวิตกันอย่างเรียบง่าย มีโฮมสเตย์ให้พักผ่อน จึงตอบโจทย์ต่อนักท่องเที่ยวที่ต้องการมาเที่ยวในบรรยากาศสบาย ๆ และอยากเรียนรู้วัฒนธรรมในอีกรูปแบบของชาวอีสานริมฝั่งแม่น้ำโขง แหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญ ได้แก่ วัดชัยภูมิภา

ราม (วัดกลาง) พิพิธภัณฑสถานวัดกุฎีท่าพระศิลาทอง ตำบลเจียด กลุ่มทอผ้าแม่ตัว เมืองเขมราชูร์ธานี วัดโขงเจียมปราณวาส และถนนสายวัฒนธรรมเขมราชูร์

ช. จังหวัดนครพนม ได้แก่

- พระธาตุท่าอุเทน องค์พระธาตุก่ออิฐถือปูนเป็นผังรูปสี่เหลี่ยมคล้ายพระธาตุพนม มี 3 ชั้น ชั้นที่ 1 เป็นอุโมงค์บรรจุของมีค่าต่าง ๆ ชั้นที่ 2 สร้างครอบอุโมงค์ และชั้นที่ 3 คือเจดีย์องค์ใหญ่ สูงประมาณ 15 เมตร บรรจุพระธาตุของพระอรหันต์ ซึ่งอัญเชิญมาจากเมืองย่างกุ้ง

- พระธาตุเรณู อำเภอเรณูนคร พระธาตุประดิษฐานอยู่วัดพระธาตุเรณู ณ บ้านเรณูนคร องค์พระธาตุจำลองมาจากองค์พระธาตุพนมองค์เดิม แต่มีขนาดเล็กกว่า สร้างเมื่อปี พ.ศ. 2461 มีซุ้มประตู 4 ด้าน ภายในเป็นโพรงบรรจุพระไตรปิฎก พระพุทธรูปทองคำ พระพุทธรูปเงิน ของมีค่า และเครื่องกฤษณภัณฑ์ของพระยาและเจ้าเมือง นอกจากนี้ภายในโบสถ์ยังประดิษฐานพระองค์แสน ซึ่งเป็นพระพุทธรูปทองคำศิลปะแบบลาว ปางสมาธิ พระคูบ้านของอำเภอเรณูนคร มีพุทธลักษณะสวยงามมาก

- พระธาตุพนม อำเภอธาตุพนม ประดิษฐานอยู่ ณ วัดพระธาตุพนมวรมหาวิหาร พระอารามหลวงชั้นเอก ห่างจากตัวจังหวัดประมาณ 51 กิโลเมตร การเดินทางใช้เส้นทางหลวงหมายเลข 212 ซึ่งจากหลักฐานทางโบราณคดีลงความเห็นว่า พระธาตุพนมสร้างขึ้นระหว่างปี พ.ศ. 1200-1400 ลักษณะของสถาปัตยกรรมมีแหล่งที่มาที่เดียวกันกับปราสาทของขอมและได้ทำการบูรณะเรื่อยมาตามลำดับ โดยกรมศิลปากร องค์พระธาตุมีฐานกว้างด้านละ 12.33 เมตร สูง 53.60 เมตร เป็นเจดีย์ทรงสี่เหลี่ยมสูงแลดูสง่างาม ภายในองค์พระธาตุบรรจุพระบรมสารีริกธาตุ และของมีค่ามากมายนับหมื่นชิ้น โดยเฉพาะฉัตรทองคำบนยอดพระธาตุ ซึ่งนับว่าพระธาตุพนมนับเป็นมรดกทางวัฒนธรรมและพุทธศาสนามีค่ายิ่งและเป็นศูนย์รวมจิตใจของชาวนครพนม ชาวไทยภาคอื่น ๆ และชาวลาวอีกด้วย

2.5 การขับเคลื่อนนโยบายด้านการส่งเสริมวัฒนธรรม

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงวัฒนธรรม ได้มอบนโยบายการขับเคลื่อนงานวัฒนธรรม ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2560 แก่ผู้บริหาร ข้าราชการ ในส่วนกลาง และวัฒนธรรมจังหวัดจาก 76 จังหวัดทั่วประเทศ ว่า ภายใต้วิสัยทัศน์ของประเทศไทย ปี พ.ศ. 2558-2563 ที่จะผลักดันให้ประเทศไทยก้าวสู่ความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน ซึ่งวช. ในฐานะหน่วยงานหลัก ที่รับผิดชอบงานด้านศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรม โดยนำมิติทางวัฒนธรรมมาขับเคลื่อนการดำเนินงานตามเจตนารมณ์ และนโยบายของรัฐบาล ได้แก่

- การพัฒนาคนและสังคม สร้างคนให้เป็นคนดี มีคุณธรรม ภูมิใจในความเป็นไทย สังคมที่มีความเอื้ออาทรและปรองดองสมานฉันท์

- สร้างรายได้ให้แก่ประชาชนและชุมชนท้องถิ่น เพื่อให้เกิดการกระจายรายได้อย่างสมดุลอันจะนำไปสู่ความมั่งคั่งของประเทศอย่างยั่งยืน

- ใช้วัฒนธรรมในการสร้างความสัมพันธ์ ภาพลักษณ์และเกียรติภูมิของไทยในเวทีโลก

ซึ่งในปีงบประมาณ พ.ศ. 2560 กระทรวงวัฒนธรรมจะขับเคลื่อนงานวัฒนธรรมโดยยึดกรอบยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี อาทิ การพัฒนาด้านความมั่นคง ความสามารถทางการแข่งขัน การสร้างโอกาสความเสมอภาคและเท่าเทียมกันของสังคม ไปสู่ความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน รวมถึงการนำวัฒนธรรมสร้างคนดี สังคมดี สร้างรายได้ สร้างภาพลักษณ์และเกียรติภูมิประเทศไทยในเวทีโลก รวมทั้งการขับเคลื่อนงานวัฒนธรรมสู่ประเทศไทย 4.0 ตามโมเดลของนายกรัฐมนตรี โดยขับเคลื่อนเศรษฐกิจด้วยปัญญา สร้างคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เป็นสังคมที่เกื้อกูลและแบ่งปัน และผนึกกำลังสานพลังประชารัฐ รวมถึงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (วิสัยทัศน์พจนรัตน์, 2559) และกล่าวต่อไปว่า ที่สำคัญได้กำหนดจุดเน้นของการดำเนินการด้านวัฒนธรรม 9 ด้าน ได้แก่

- การเชิดทูนสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และการอนุรักษ์ พัฒนาและสืบสานมรดกทางศิลปะและวัฒนธรรม

- การส่งเสริมอัตลักษณ์ไทยและความเป็นไทย

- การเสริมสร้างค่านิยมหลักของคนไทย 12 ประการ รวมถึงเสริมสร้างภูมิคุ้มกันทางสังคมและเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรม

- การพัฒนาและบริการการเรียนรู้และการวิจัยทางศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรม

- การนำทุนและทรัพยากรทางวัฒนธรรมมาต่อยอดและสร้างสรรค์เพื่อเพิ่มรายได้ทางเศรษฐกิจ

- การส่งเสริมและพัฒนาศึกษาเฉพาะด้านศิลปวัฒนธรรม

- การส่งเสริมการแก้ไขปัญหาและพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้โดยใช้มิติทาง

วัฒนธรรม

- การพัฒนาความร่วมมือกับประชาคมอาเซียนและนำภาพลักษณ์ไทยสู่สากล

การพัฒนาสมรรถนะองค์กรและศักยภาพภาคีเครือข่ายทางวัฒนธรรม

ขณะเดียวกันต้องพัฒนางานบูรณาการและดำเนินงานวัฒนธรรมในส่วนภูมิภาค โดยจัดทำแผนปฏิบัติการของสำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดทุกจังหวัดได้ขับเคลื่อนงานวัฒนธรรมในทุกมิติตามบทบาทหน้าที่ของส่วนภูมิภาค ทั้งนโยบายประเทศไทย 4.0 ใน 5 ด้าน หรือ 5 F ได้แก่

- ภาพยนตร์และวีดิทัศน์

- การออกแบบและแฟชั่น
- อาหาร
- มวยไทย
- เทศกาลและประเพณีไทย

การขับเคลื่อนตามจุดเน้น 9 ด้าน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การทำให้พิพิธภัณฑ์เป็นแหล่งเรียนรู้ การส่งเสริมคุณธรรมของเด็กและเยาวชน การอนุรักษ์โบราณสถาน โบราณวัตถุ การสืบทอดประเพณีท้องถิ่น ถนนวัฒนธรรม อุตสาหกรรมภาพยนตร์และวิดิทัศน์

2.6 สิ่งที่ต้องคำนึงถึงในการขับเคลื่อนนโยบายด้านการส่งเสริมวัฒนธรรม

วัฒนธรรมเป็นเรื่องของค่านิยมร่วมกันในสังคม เป็นสิ่งที่สืบเนื่องต่อกันมาเป็นทอด ๆ หรือสร้างขึ้นใหม่ตามการเปลี่ยนแปลงให้สอดคล้องกับการพัฒนาทางสังคมอยู่ตลอดเวลา ซึ่งในแต่ละท้องถิ่นก็มีวัฒนธรรมที่เป็นเอกลักษณ์ของตนเอง ดังนั้น รัฐบาลผู้ดูแลนโยบายด้านการส่งเสริมวัฒนธรรมของชาติ จำเป็นที่จะต้องให้ความสำคัญ โดยการควรคำนึงปัจจัยต่าง ๆ ที่จะช่วยขับเคลื่อนนโยบายด้านการส่งเสริมวัฒนธรรมให้มีประสิทธิภาพสูงสุด ซึ่งผู้วิจัยสามารถสรุปได้ดังนี้ (กระทรวงวัฒนธรรม, 2555)

2.6.1 ปัจจัยด้านการดำรงชีวิต โดยที่คนไทยในภูมิภาคต่าง ๆ มีวิถีการดำรงชีวิตขนบธรรมเนียมประเพณีที่แตกต่างกัน แต่ก็ล้วนมีความผูกพันและพึ่งพาอาศัยธรรมชาติ เรียนรู้จากธรรมชาติ ทำให้มีความรู้เกี่ยวกับการทำมาหากิน และการดำเนินชีวิตที่สอดคล้องกับธรรมชาติ ปัญหาต่าง ๆ ในปัจจุบันทำให้ผู้คนจำเป็นต้องปรับตัว และสร้างสรรค์วัฒนธรรมเพื่อความอยู่รอด เพื่อให้อยู่ได้อย่างมีความสุข สะดวกสบาย รวมทั้งเหมาะสมสอดคล้องกับสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ โดยคิดประดิษฐ์หรือพัฒนาสิ่งแวดลอมเพื่อนำมาใช้ประโยชน์ สร้างวัฒนธรรมการเอาตัวรอดในสถานะที่เปลี่ยนไป เช่น การนำพืชพรรณธรรมชาติมาปรุงเป็นอาหาร ทำยารักษาโรค การนำเส้นใยจากพืช มาประดิษฐ์เป็นเสื้อผ้า และยังประดิษฐ์เป็นเครื่องใช้ต่าง ๆ เป็นต้น ดังนั้น การส่งเสริมวัฒนธรรมของคนไทยในปัจจุบัน จะต้องให้เกิดความสอดคล้องกับรูปแบบการดำรงชีวิต และและการรักษาธรรมชาติสิ่งแวดล้อมรอบชุมชนที่ต้องมีการพึ่งพาอาศัยกันควบคู่กันไป

2.6.2 ปัจจัยด้านความเชื่อและศาสนา คนไทยมีความเชื่อดั้งเดิมในเรื่องของการนับถือสิ่งศักดิ์สิทธิ์ หรือสิ่งที่อยู่เหนือธรรมชาติ โดยมีความเชื่อว่ามีเทวดาหรือนางไม้พักอาศัยอยู่ ถ้าใครไปตัดต้นไม้ใหญ่ หรือทำสกปรกกรอบ ๆ บริเวณนั้น อาจถูกลงโทษถึงแก่ชีวิตได้ นับได้ว่าเป็นการอนุรักษ์ธรรมชาติโดยทางอ้อมอย่างหนึ่ง ที่สำคัญกว่านั้นคือ คนไทยส่วนใหญ่นับถือพระพุทธศาสนา จึงนำหลักธรรมคำสอนของพระพุทธศาสนาเป็นแนวปฏิบัติในการดำเนินชีวิต เช่น การไม่ทำความชั่ว การทำความดี และการทำจิตใจให้ผ่องใส ซึ่งวัฒนธรรมต่าง ๆ ได้รับอิทธิพลจาก

พระพุทธศาสนาด้วยเช่นกัน อาทิเช่น การเขียนภาพจิตรกรรมฝาผนังในโบสถ์ ที่เป็นเรื่องราวเกี่ยวกับพุทธประวัติ การสร้างประติมากรรมพระพุทธรูป การสร้างสถาปัตยกรรม เช่น โบสถ์ เจดีย์ตามยุคสมัยต่าง ๆ หรือแม้แต่การแสดงออกของศิลปิน เช่น การแต่งคำประพันธ์ บทเพลง การแสดงละคร ลิเก ลำตัด ที่นำหลักคำสอนหรือชาดกมาสร้างเป็นบทประพันธ์ ดังนั้น การส่งเสริมนโยบายด้านวัฒนธรรมจะต้องคำนึงถึงและให้ความสำคัญกับความเชื่อและศาสนาที่อยู่คู่กับสังคมไทยมาอย่างยาวนาน การเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมอย่างฉับพลัน อาจก่อให้เกิดความเห็นต่าง ซึ่งอาจนำไปสู่ความขัดแย้งและการต่อต้านได้

2.6.3 ปัจจัยด้านสภาพภูมิศาสตร์และสิ่งแวดล้อม เนื่องจากประเทศไทยมีสภาพทางภูมิศาสตร์และสิ่งแวดล้อมที่แตกต่างกันอย่างหลากหลาย ทำให้มีการสร้างสรรค์วัฒนธรรมที่แตกต่างกัน เช่น บริเวณภาคกลางของประเทศเป็นที่ราบลุ่ม มีแม่น้ำลำคลองหลายสาย บางพื้นที่มีน้ำท่วมในฤดูฝน ทำให้มีวัฒนธรรมการสร้างที่อยู่อาศัยและวัฒนธรรมในชุมชน เพื่อแก้ปัญหาหนี้ เพื่อให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ได้ เป็นต้น นับว่าเป็นวัฒนธรรมการดำรงชีวิตที่รู้จักใช้

ทรัพยากรธรรมชาติอย่างฉลาดและคุ้มค่า เพราะสามารถใช้ที่ดินได้ทุกพื้นที่ ไม่เพียงแต่ที่ราบเท่านั้น ดังนั้น การส่งเสริมนโยบายด้านวัฒนธรรมสำหรับแต่ละภูมิภาค จึงต้องคำนึงถึงบริบทของสภาพภูมิศาสตร์และสิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมดั้งเดิมในการดำรงชีวิตของแต่ละพื้นที่ที่สำคัญ

2.6.4 ปัจจัยจากอิทธิพลภายนอก การที่ประเทศไทยมีสัมพันธไมตรีกับต่างประเทศมาตั้งแต่สมัยสุโขทัย จนกระทั่งถึงสมัยรัตนโกสินทร์ ทั้งด้านการเมืองการปกครอง ด้านเศรษฐกิจ มีการติดต่อค้าขาย การร่วมลงทุนหรือร่วมส่งเสริมกิจกรรมทางด้านต่าง ๆ ทำให้มีการถ่ายทอดทางวัฒนธรรม มีการผสมผสานวัฒนธรรมในรูปแบบต่าง ๆ เรื่อยมาจนกระทั่งในปัจจุบัน การติดต่อแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารเป็นไปอย่างรวดเร็ว ไม่ว่าจะเป็นความรู้ด้านวิชาการ วัฒนธรรม และรูปแบบของการดำเนินชีวิตจากภูมิภาคต่าง ๆ ของโลก หลั่งไหลเข้ามาในประเทศไทยอย่างรวดเร็ว ทำให้มีผลต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตที่เกิดจากภูมิปัญญาไทยให้เหมาะสมกับยุคสมัย เช่น การใช้เครื่องทุ่นแรงมาใช้ในการเกษตร การนำรถยนต์มาติดตั้งกับพาหนะ เช่น การใช้รถยนต์แทนเรือพาย การใช้รถสามล้อเครื่องแทนรถสามล้อถีบ การใช้เครื่องไฟฟ้าเข้ามาประกอบอุปกรณ์เครื่องใช้ต่าง ๆ เพื่ออำนวยความสะดวกในการทำงานและการดำเนินชีวิตประจำวัน ได้แก่ การใช้กระแสไฟฟ้ารับส่งคนและของขึ้นลงในที่สูง รวมถึงการแปรรูปผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ เพื่อการอุปโภคและการบริโภค ดังนั้น การส่งเสริมนโยบายด้านวัฒนธรรมจะต้องคำนึงถึงและให้ความสำคัญกับอิทธิพลจากต่างประเทศและวัฒนธรรมจากสังคมรอบข้างด้วย

2.6.5 ปัจจัยด้านประสบการณ์และประวัติศาสตร์ ซึ่งชุมชนในแต่ละพื้นที่ก็มีความเป็นมา ประสบการณ์และประวัติศาสตร์แตกต่างกัน ดังนั้น วัฒนธรรมของแต่ละชุมชนจึงแตกต่างกัน

ไปตามประสบการณ์และประวัติศาสตร์เหล่านั้น สิ่งที่ผ่านมาในอดีตจะทำให้วัฒนธรรมของแต่ละชุมชนสามารถที่จะปรับปรุงและพัฒนารูปแบบของวัฒนธรรมให้สอดคล้องกับบริบททางสังคมที่เปลี่ยนไป ดังนั้น การส่งเสริมนโยบายด้านวัฒนธรรมนั้น จะต้องเริ่มต้นจากการศึกษาประสบการณ์และประวัติศาสตร์ รวมถึงถอดบทเรียนวัฒนธรรมทั้งเรื่องดีและไม่ดี เพื่อให้สามารถดำเนินนโยบายได้อย่างสอดคล้องและเกิดประโยชน์สูงสุดกับชุมชน

2.6.6 ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ประเทศไทยเป็นประเทศรายได้ปานกลาง ประชาชนส่วนใหญ่มีรายได้เฉลี่ยปานกลางค่อนข้างไปทางต่ำ โดยเฉพาะในพื้นที่ห่างไกลในชนบท วัฒนธรรมของคนไทยในกลุ่มนี้มีการเปลี่ยนแปลงน้อย เพราะเทคโนโลยีและนวัตกรรมเข้าถึงได้ยาก การดำรงชีวิตมีความเรียบง่ายและยึดโยงกับธรรมชาติและความเชื่อทางศาสนา ทั้งนี้ก็เพราะว่ารายได้ที่มีปานกลางไปทางน้อย ทำให้การเข้าถึงสิ่งอำนวยความสะดวกและสิ่งฟุ่มเฟือยได้ยาก จึงเป็นเหตุผลให้ วัฒนธรรมและการดำรงชีวิตเปลี่ยนไปอย่างช้า ๆ และไม่รุนแรง ตรงกันข้ามกับสังคมเมืองและสังคมอุตสาหกรรมที่เต็มไปด้วยแหล่งงาน แหล่งเงิน ผู้คนมีรายได้สูง จึงทำให้สามารถเข้าถึงเทคโนโลยี นวัตกรรมและสิ่งอำนวยความสะดวกได้อย่างสะดวก รวดเร็ว จึงทำให้วัฒนธรรมของคนเมือง มีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วตามความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยี และบริบททางสังคมในปัจจุบัน ดังนั้น การส่งเสริมนโยบายด้านวัฒนธรรม จะต้องมียุทธศาสตร์ของแต่ละพื้นที่ในเชิงลึกอย่างเพียงพอ เพราะวัฒนธรรมบางประเภทอาจไม่เหมาะสมกับบริบททางเศรษฐกิจในบางพื้นที่ ซึ่งอาจส่งผลให้การส่งเสริมนโยบายด้านวัฒนธรรม ไม่สามารถกระทำได้อย่างมีประสิทธิภาพและบรรลุตามเป้าหมายที่วางไว้ได้

โดยสรุปแล้ว การส่งเสริมนโยบายด้านวัฒนธรรมนั้น รัฐบาลจะต้องคำนึงและให้ความสำคัญกับรูปแบบการดำรงชีวิตและเศรษฐกิจของชุมชนในแต่ละพื้นที่ สภาพภูมิศาสตร์และสิ่งแวดล้อมก็มีส่วนสำคัญในการกำหนดวัฒนธรรมชุมชน ซึ่งรัฐจะต้องนำไปพิจารณาในการกำหนดนโยบาย มากกว่านั้นประสบการณ์ของคนในชุมชน ประวัติศาสตร์ของพื้นที่ รวมถึงความเชื่อและศาสนาก็ส่งผลให้เกิดวัฒนธรรมทางสังคมที่แตกต่างกันออกไป ซึ่งวัฒนธรรมที่เปลี่ยนแปลงในปัจจุบันส่วนหนึ่ง ก็ได้รับอิทธิพลมาจากภายนอกที่เกิดจากการถ่ายทอดผ่านการติดต่อ สื่อสารทั้งทางตรงและทางอ้อม ซึ่งภาครัฐจะต้องนำมาเป็นปัจจัยสำคัญในการพิจารณาในการดำเนินนโยบายส่งเสริมวัฒนธรรมร่วมกับปัจจัยในด้านอื่น ๆ ด้วย

แนวคิดการเพิ่มขีดความสามารถทางการแข่งขันด้านการท่องเที่ยวของประเทศไทย

1. ความหมายของความสามารถในการแข่งขัน

World Economic Forum (2012) ได้ให้ความหมายของความสามารถในการแข่งขันอย่างว่า หมายถึง ปัจจัยต่าง ๆ ที่กำหนดระดับผลิตภาพของประเทศที่สนับสนุนการสร้างความรุ่งเรืองให้กับเศรษฐกิจของประเทศอย่างมั่นคงและยั่งยืน ทั้งยังอาจเป็นการบ่งชี้ถึงอัตราผลตอบแทนจากการลงทุน และเป็นปัจจัยบ่งชี้ถึงการสร้างระดับรายได้ที่สูงขึ้นให้กับประชากรของประเทศและช่วยให้เกิดความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจได้ในอัตราที่รวดเร็วยิ่งขึ้น ในขณะที่ Hamalainen (2003) ได้ให้คำจำกัดความโดยแบ่งการวิเคราะห์ใน 3 ด้าน คือ 1) ด้านปัจจัยนำเข้า (Input) 2) ด้านประสิทธิภาพของกระบวนการการทำงานขององค์กร (Process) และ 3) ด้านผลลัพธ์จากการแข่งขัน (Output) โดยมีเป้าหมายของการพัฒนาความสามารถในการแข่งขันเหมือนกันคือ การยกระดับมาตรฐานการครองชีพของประชาชน แต่ Porter (1998) ได้ใช้กรอบของ WEF เป็นกรอบในการพัฒนาขีดความสามารถในระดับจุลภาค ส่วนการพัฒนาในระดับมหภาคใช้ของ OECD และ IMD โดยที่การเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน มีวัตถุประสงค์ในภาพรวมเพื่อยกระดับความเป็นอยู่และสวัสดิการของประชาชนให้ดีขึ้นทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม และจะต้องคำนึงถึงสิทธิเสรีภาพที่ประชาชนเป็นสำคัญ

2. ขีดความสามารถในการแข่งขันของกลุ่มประเทศอาเซียน

ขีดความสามารถในการแข่งขันของบางประเทศในแถบอาเซียนจาก Global competitive index (GCI) จะพบว่าประเทศที่มีขีดความสามารถในการแข่งขันสูงมักจะเป็นประเทศที่พัฒนาแล้ว อย่างเช่น สิงคโปร์ ประเทศเหล่านี้มีความพร้อมในการแข่งขันทั้ง 3 เสาหลัก แตกต่างจากประเทศที่กำลังพัฒนาประเทศอื่น ๆ ที่ยังต้องมีการปรับปรุงและพัฒนาเสาหลักบางเสา

ตารางที่ 2-41 ขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศเอเชีย ปี ค.ศ. 2016-2017 (World Economic Forum, 2016, 2017)

ประเทศ	อันดับ	คะแนน
Singapore	2	5.72
Malaysia	25	5.16
Thailand	34	4.64
Indonesia	41	4.52
Philippines	57	4.36
Brunei Darussalam	58	4.35
Vietnam	60	4.31

Cambodia	89	3.98
Lao PDR	93	3.93
Myanmar	131	3.30*

จากตารางที่ 2-41 ในภาพรวม สิงคโปร์ อยู่ในอันดับที่ 2 ของโลก ในขณะที่มาเลเซียอยู่ในอันดับที่ 25 และไทยอยู่ในอันดับที่ 34 ซึ่งเป็นอันดับที่ 3 ในกลุ่มอาเซียน โคนมีอันดับสูงกว่า อินโดนีเซีย ฟิลิปปินส์ เวียดนาม ลาว กัมพูชา เมียนมา และบรูไน

3. ชีตความสามารถในการแข่งขันของประเทศไทย

ในการจัดอันดับของ WEF ประจำปี ค.ศ. 2016-2017 ประเทศไทยถูกจัดอยู่ในอันดับที่ 34 ซึ่งลดลงจากปี ค.ศ. 2016 ที่อยู่อันดับที่ 31 และเมื่อพิจารณาปัจจัยหลักที่นำมาใช้ในการจัดอันดับความสามารถในการแข่งขัน ซึ่งประกอบไปด้วย ปัจจัยพื้นฐาน ปัจจัยระดับประสิทธิภาพ ปัจจัยนวัตกรรมและศักยภาพทางธุรกิจ พบว่าปัจจัยหลักทั้ง 3 ด้าน ปัจจัยนวัตกรรมและศักยภาพทางธุรกิจ ถือเป็นจุดอ่อนที่สุดของประเทศไทย ซึ่งเป็นปัจจัยที่มีอันดับลดลงมาโดยตลอดทุกปีอีกด้วย

นอกจากนี้ เมื่อวิเคราะห์ขีดความสามารถของประเทศไทยเปรียบเทียบกับประเทศที่มีการพัฒนาในระดับเดียวกัน ประเทศไทยจัดอยู่ในกลุ่มที่ 2 ตามระดับของการพัฒนาประเทศ (Stage 2: efficiency-driven) ด้วยเกณฑ์การพิจารณาจากผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศต่อประชากร (GDP per capita) ที่อยู่ระหว่าง 3,000-8,999 เหรียญสหรัฐ พบว่า โดยภาพรวมประเทศไทยมีคะแนนใกล้เคียงกับค่าเฉลี่ยของประเทศที่อยู่ในระดับการพัฒนาเดียวกัน และปัจจัยที่ประเทศไทยมีคะแนนค่อนข้างดีคือปัจจัยด้านขนาดของตลาด สภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจระดับมหภาค และโครงสร้างพื้นฐาน ขณะที่ปัจจัยที่มีคะแนนต่ำกว่าค่าเฉลี่ยคือปัจจัยด้านความพร้อมทางเทคโนโลยี

4. ชีตความสามารถด้านการท่องเที่ยวของประเทศไทย

กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา (2559) กล่าวถึง การจัดทำยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวไทย ปี พ.ศ. 2558-2560 ฉบับนี้ให้ความสำคัญกับการสร้างความสมดุลของการพัฒนาทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม เพื่อมุ่งสู่เป้าหมายการเติบโตอย่างมีคุณภาพและยั่งยืน โดยมี

วิสัยทัศน์

วางรากฐานการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวให้ประเทศไทยเป็นแหล่งท่องเที่ยวคุณภาพอย่างมีดุลยภาพและยั่งยืน” โดยมีเป้าหมายของการดำเนินงานตามแผน 3 ประการ คือ

1. ในปี พ.ศ. 2560 ประเทศไทยมีรายได้จากการท่องเที่ยว 2.5 ล้านล้านบาท และเป็นแหล่งกระจายรายได้สู่ท้องถิ่น

2. ยกระดับคุณภาพชีวิตที่ดีให้กับคนในสังคมไทย และเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชน

3. สร้างจิตสำนึกให้ทุกภาคส่วนดำเนินกิจกรรมการพัฒนา โดยคำนึงถึงความสมดุลและยั่งยืนของการพัฒนา

พันธกิจ

1. กระตุ้นตลาดท่องเที่ยวคุณภาพให้ได้ตามเป้าหมาย
2. พัฒนาสินค้าและบริการการท่องเที่ยวให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดและชุมชน

3. เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการการท่องเที่ยว มุ่งเน้นการทำงานเชิงบูรณาการ เชื่อมโยงระดับชาติภูมิภาคและท้องถิ่น

ดัชนีชี้วัด

1. รายได้จากการท่องเที่ยว 2.5 ล้านล้านบาท ในปี พ.ศ. 2560
2. จังหวัดที่มีรายได้จากการท่องเที่ยวมากกว่า 5 พันล้านบาทต่อปี มีจำนวนเพิ่มขึ้น
3. อัตราการท่องเที่ยวในช่วงนอกฤดูการท่องเที่ยวหรือ Low season เพิ่มขึ้น
4. นักท่องเที่ยวและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียจากการพัฒนาการท่องเที่ยว มีความพึงพอใจต่อสถานการณ์การท่องเที่ยวไทย
5. มีการกำหนดขีดความสามารถในการรองรับของแหล่งท่องเที่ยวที่เปราะบาง
6. อันดับขีดความสามารถในการแข่งขันของการท่องเที่ยวไทยดีขึ้น โดยเฉพาะด้านความปลอดภัย ด้านความยั่งยืนของสิ่งแวดล้อม และด้านสุขอนามัย

จากการทบทวนยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวไทย ปี พ.ศ. 2558-2560 พบว่า เน้นให้ความสำคัญกับการยกระดับตำแหน่งทางการตลาด (Positioning) ของการท่องเที่ยวไทยจากการเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีความหลากหลายและคุ้มค่า (Variety and value for money destination) สู่การเป็นแหล่งท่องเที่ยวเพื่อการพักผ่อนคุณภาพ (Quality leisure destination) รวมถึงเน้นปรับโครงสร้างตลาด (Market restructuring) โดยขยายฐานนักท่องเที่ยวไปยังกลุ่ม High value ให้มากขึ้น เพื่อเพิ่มรายรับจากนักท่องเที่ยวต่างชาติ และให้ความสำคัญกับคุณภาพของนักท่องเที่ยว นอกเหนือไปจากเรื่องปริมาณและสร้างความสมดุล ระหว่างเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมเพื่อมุ่งสู่ความยั่งยืน มุ่งการกระจายจังหวัดท่องเที่ยว และการกระจายรายได้สู่จังหวัดท่องเที่ยวศักยภาพรอง เพื่อสร้างความเท่าเทียมทางเศรษฐกิจและสังคม ซึ่งยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวไทยนี้ ประกอบไปด้วยประเด็นยุทธศาสตร์ 3 ประเด็น ดังต่อไปนี้

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 1 การส่งเสริมตลาดท่องเที่ยว ประกอบด้วยกลยุทธ์การดำเนินงาน 4 กลยุทธ์หลักและมาตรการย่อยดังต่อไปนี้

1. การยกระดับภาพลักษณ์การท่องเที่ยวสู่การเป็น Quality leisure destination
 - 1.1 มาตรการปรับตำแหน่งภาพลักษณ์การท่องเที่ยวสู่การเป็น Quality leisure destination
 - 1.2 มาตรการยกระดับคุณภาพห่วงโซ่คุณค่า (Value chain)
2. การปรับโครงสร้างตลาดสู่ High value
 - 2.1 มาตรการเร่งเพิ่มรายได้
 - 2.2 มาตรการปรับโครงสร้างตลาดหลัก
 - 2.3 มาตรการแสวงหากลุ่มตลาดใหม่
3. สร้างโอกาสทางการท่องเที่ยวสู่คนไทยทุกกลุ่ม
 - 3.1 มาตรการส่งเสริมไทยเที่ยวไทย
4. สร้างสมดุลเชิงเวลาและพื้นที่
 - 4.1 ส่งเสริมการท่องเที่ยวไปยังพื้นที่ใหม่
 - 4.2 ส่งเสริมการกระจายช่วงเวลาการท่องเที่ยว

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 2 การพัฒนาสินค้าและบริการท่องเที่ยว ประกอบด้วย 5 กลยุทธ์หลัก และรายละเอียดดังนี้

1. การพัฒนาเชิงพื้นที่ ประกอบด้วยการพัฒนาใน 8 กลุ่มพื้นที่ คือ
 - 1.1 เขตพัฒนาการท่องเที่ยวอารยธรรมล้านนา
 - 1.2 เขตพัฒนาการท่องเที่ยวฝั่งทะเลตะวันตก
 - 1.3 เขตพัฒนาการท่องเที่ยวฝั่งทะเลตะวันออก
 - 1.4 เขตพัฒนาการท่องเที่ยวอันดามัน
 - 1.5 เขตพัฒนาการท่องเที่ยวอารยธรรมอีสานใต้
 - 1.6 เขตพัฒนาการท่องเที่ยวลุ่มแม่น้ำเจ้าพระยาตอนกลาง เขตพัฒนาการท่องเที่ยววิถีชีวิตลุ่มแม่น้ำโขง เขตพัฒนาการท่องเที่ยวมรดกโลกด้านวัฒนธรรม
 - 1.7 พื้นที่ 12 เมืองต้องห้ามพลาด
 - 1.8 เขตพื้นที่เมืองชายแดน ประกอบด้วย จังหวัดตาก มุกดาหาร สระแก้ว ตราด สงขลา เชียงรายหนองคาย และสตูล
2. การพัฒนารายสาขา ประกอบด้วยการพัฒนาใน 7 กลุ่มของการท่องเที่ยว คือ
 - 2.1 การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ (Health & wellness tourism)

- 2.2 การท่องเที่ยวของกลุ่มผู้สูงอายุ (Aging tourism)
- 2.3 การท่องเที่ยวเพื่อการประชุมและนิทรรศการ (MICE)
- 2.4 การท่องเที่ยวสีเขียว (Green tourism)
- 2.5 การท่องเที่ยวเชิงกีฬา (Sport tourism)
- 2.6 การท่องเที่ยวเรือสำราญ (Cruise tourism)
- 2.7 การท่องเที่ยวกลุ่มมุสลิม (Muslim tourism)

3. พัฒนาการอำนวยความสะดวกด้านการท่องเที่ยว ประกอบด้วยการพัฒนาในด้านสำคัญ 4 ด้าน คือ

3.1 พัฒนาระบบอำนวยความสะดวกในขั้นตอนการขอวีซ่า และการอำนวยความสะดวกในการตรวจลงตราแบบอิเล็กทรอนิกส์ (E-Visa)

3.2 พัฒนาลสิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยวที่สอดคล้องกับสภาพแวดล้อม และมีความปลอดภัยต่อนักท่องเที่ยว

3.3 พัฒนาการสื่อความหมายในแหล่งท่องเที่ยว ศูนย์ข้อมูล ศูนย์เรียนรู้เพื่อสร้างประสบการณ์การท่องเที่ยวอย่างสร้างสรรค์ผ่านเทคโนโลยีสารสนเทศสมัยใหม่

3.4 ขยายศูนย์บริการช่วยเหลือแก่นักท่องเที่ยวครอบคลุมทุกพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวสำคัญ และสร้างเครือข่ายอาสาสมัครอำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยว

4. พัฒนาความปลอดภัยด้านการท่องเที่ยว

4.1 ผลักดันแนวทางการแก้ไขปัญหาการหลอกลวงนักท่องเที่ยว ปัญหาทัวร์ศูนย์เหรียญ ปัญหาหมักคูกูเทคท์เถื่อน และการทารุณต่อชีวิตและทรัพย์สินของนักท่องเที่ยว

4.2 ส่งเสริมความร่วมมือระหว่างผู้ประกอบการธุรกิจนาเที่ยวและหมักคูกูเทคท์

4.3 พัฒนากลไกและปรับปรุงประสิทธิภาพการทำงานของศูนย์รับแจ้งเหตุของตำรวจท่องเที่ยว และศูนย์บริการนักท่องเที่ยวทางโทรศัพท์ให้เป็นศูนย์บริการเบ็ดเสร็จ

4.4 จัดตั้งกองทุนช่วยเหลือเหยียนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ

4.5 จัดตั้งศาลแผนกคดีนักท่องเที่ยวในศาลยุติธรรมเพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่ นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติในการดำเนินคดีต่าง ๆ เป็นกรณีพิเศษ

4.6 สนับสนุนมาตรการจัดการความปลอดภัยในการเดินทางทางบก/ ทางน้ำ/ ทางอากาศ และปรับปรุงกฎระเบียบให้เกิดการบังคับใช้อย่างจริงจัง และมีการบังคับใช้บทลงโทษตามกฎหมาย

4.7 ผลักดันให้มีการกำหนดมาตรฐานการให้บริการ และมาตรฐานความปลอดภัยทางการท่องเที่ยวในกิจกรรมการท่องเที่ยวทุกรูปแบบ

5. พัฒนาระบบโลจิสติกส์เพื่อการท่องเที่ยว

5.1 พัฒนาและปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานและสภาพแวดล้อมให้มีคุณภาพได้มาตรฐาน และมีความปลอดภัย

5.2 พัฒนามาตรฐานยานพาหนะและระบบการให้บริการขนส่งสาธารณะ ให้มีความสอดคล้องและพอเพียงกับความต้องการเดินทาง และมีความคล่องตัวและความสามารถในการเข้าถึง (Mobility & accessibility)

5.3 พัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการสนับสนุนการวางแผนการเดินทาง โดยให้มีระบบการให้บริการข้อมูลแบบครบวงจร

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 3 การบริหารจัดการการท่องเที่ยว ประกอบไปด้วย 4 กลยุทธ์หลัก และแนวทางการพัฒนาดังต่อไปนี้

1. บูรณาการการทำงานผ่านกลไกการขับเคลื่อนทั้งระบบ

1.1 เพิ่มบทบาทการขับเคลื่อนของคณะกรรมการนโยบายการท่องเที่ยวแห่งชาติ

1.2 บูรณาการการทำงานร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องตั้งแต่ระดับนโยบายจนถึง

ระดับชุมชน

2. พัฒนาบุคลากรด้านการท่องเที่ยวและยกระดับผู้ประกอบการ

2.1 การพัฒนาบุคลากรการท่องเที่ยวในอุตสาหกรรมท่องเที่ยวทั้งระบบ

2.2 การเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของผู้ประกอบการท่องเที่ยว

3. การพัฒนาระบบข้อมูลและสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยว (Tourism intelligence center)

3.1 การบริหารจัดการ Tourism intelligence center (TIC)

3.2 พัฒนาค้นข้อมูลและงานวิจัยด้านการท่องเที่ยวของประเทศ

3.3 พัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อตอบสนองต่อความต้องการของผู้ใช้ทุก

ระดับ

4. ปรับปรุงกฎหมายและกลไกการบังคับใช้กฎหมายอย่างจริงจัง

4.1 ปรับปรุงกฎหมายด้านการท่องเที่ยวให้สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน

4.2 การบังคับใช้กฎหมายอย่างจริงจัง

5. รูปแบบการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบใหม่และการสร้างกลยุทธ์เพื่อการแข่งขัน

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (2556) ได้นำเสนอ รูปแบบการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบใหม่และการสร้างกลยุทธ์เพื่อการแข่งขันด้านการท่องเที่ยวของไทย เพื่อเตรียมความพร้อมด้านการท่องเที่ยวในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

1. รูปแบบการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบใหม่

1.1 พัฒนาการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนเพื่อเพิ่มการจ้างงาน และกระจายรายได้สู่ชุมชน โดย

1.1.1 ปรับปรุงคุณภาพด้านการบริการและผลิตภัณฑ์ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว ทั้งทางตรงและทางอ้อมให้ได้มาตรฐานและเพียงพอ โดยให้ความสำคัญมาตรฐานด้านความปลอดภัยของนักท่องเที่ยว สิ่งอำนวยความสะดวก รวมทั้งพัฒนาบุคลากรทางการท่องเที่ยวให้มีคุณภาพและปริมาณสอดคล้องกับกิจกรรมการท่องเที่ยวแต่ละประเภท

1.1.2 ให้ความสำคัญกับกลุ่มเป้าหมายนักท่องเที่ยวที่มีระยะพักนาน และนักท่องเที่ยวที่มีคุณภาพจากต่างประเทศ เพื่อเพิ่มสัดส่วนของรายได้ต่อนักท่องเที่ยวและประสิทธิภาพในการใช้ประโยชน์ทรัพยากรอย่างคุ้มค่าที่สุด

1.1.3 พัฒนาคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวให้สามารถรองรับการขยายตัวของนักท่องเที่ยวไทยและต่างประเทศ สนับสนุนการพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวรูปแบบใหม่ที่สอดคล้องกับศักยภาพเชิงวัฒนธรรมและทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่ โดยคำนึงถึงขีดความสามารถของพื้นที่ในการรองรับนักท่องเที่ยว

1.1.4 ประชาสัมพันธ์และสร้างจิตสำนึกการท่องเที่ยวอย่างมีคุณภาพ เพื่อส่งเสริมให้คนไทยเที่ยวเมืองไทยมากขึ้น และเร่งรัดการกระจายตัวของนักท่องเที่ยวไปยังแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ เพื่อการสร้างงานและกระจายรายได้ไปสู่ชุมชนและท้องถิ่น

1.1.5 ส่งเสริมบทบาทชุมชนและองค์กรชุมชนในท้องถิ่น มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการและพัฒนาแหล่งการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน รวมทั้งสนับสนุนให้มีการพัฒนาสินค้าหัตถกรรมพื้นบ้านและบริการในท้องถิ่นที่เชื่อมโยงกับธุรกิจการท่องเที่ยวทุกประเภท

2. การสร้างกลยุทธ์เพื่อการแข่งขัน

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (2554) กล่าวว่า ภายใต้อิทธิพลของเทคโนโลยีและวัฒนธรรมประเพณีที่โดดเด่น รวมถึงความมีอัธยาศัยไมตรีของคนไทย และแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่มีชื่อเสียงระดับโลก ประกอบกับมีแนวโน้มการขยายตัวของเศรษฐกิจในภูมิภาคเอเชีย และการเปิดเส้นทางคมนาคมเชื่อมโยงระหว่างประเทศเพื่อนบ้าน หอการค้าไทยจึงได้กำหนดยุทธศาสตร์การอุตสาหกรรมท่องเที่ยวเป็น 4 ประเด็นยุทธศาสตร์ ดังนี้

2.1 กระตุ้นตลาดการท่องเที่ยวทั้งตลาดภายในและตลาดต่างประเทศ เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันทางท่องเที่ยวของประเทศไทย โดยมีกลยุทธ์ดังนี้

2.1.1 สร้างสรรค์กิจกรรม และรูปแบบการท่องเที่ยวเพื่อสร้างคุณค่าและมูลค่าเพิ่มทางการท่องเที่ยว

2.1.2 ส่งเสริมการประชาสัมพันธ์และทำการตลาดการท่องเที่ยวไทยเชิงรุก

2.1.3 เสริมสร้าง โอกาสและแรงจูงใจเพื่อการพัฒนาการค้าและการลงทุนด้านการท่องเที่ยว

2.2 พัฒนาและพัฒนาสถานที่ท่องเที่ยว รวมถึงยกระดับคุณภาพสิ่งอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยว เพื่อใช้เป็นฐานในการศึกษาภาพการท่องเที่ยวไทย ทั้งในปัจจุบัน และอนาคต โดยมีกลยุทธ์ดังนี้

2.2.1 การฟื้นฟูและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวให้เกิดความยั่งยืน

2.2.2 ยกระดับคุณภาพสิ่งอำนวยความสะดวกในสถานที่ท่องเที่ยวให้เทียบเท่ามาตรฐานระดับสากล

2.3 การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเพื่อการท่องเที่ยว เพื่อสร้างโอกาสในการขยายตลาดนักท่องเที่ยว ทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศ และสร้างรายได้ให้แก่ธุรกิจท่องเที่ยว โดยมีกลยุทธ์ดังนี้

2.3.1 การพัฒนาและปรับปรุงระบบสาธารณูปโภค สาธารณูปการ การคมนาคมขนส่ง และปัจจัยพื้นฐาน เพื่อการท่องเที่ยว

2.3.2 การสร้างโครงข่ายเส้นทางคมนาคมและระบบเชื่อมโยงการเดินทางท่องเที่ยวกับประเทศเพื่อนบ้านและในภูมิภาค

2.3.3 การพัฒนาเครือข่ายการสื่อสาร โทรคมนาคม และระบบสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยว

2.4 พัฒนาผู้ประกอบการและบุคลากรด้านการท่องเที่ยว เพื่อสร้างความมั่นคงในทรัพยากรบุคคลทางการท่องเที่ยว โดยมีกลยุทธ์ดังนี้

2.4.1 การเสริมสร้างคุณธรรมและจริยธรรม รวมทั้งการมีจิตใจในการให้บริการ (Service mind) ให้กับบุคลากรด้านการท่องเที่ยว

2.4.2 เร่งพัฒนาศักยภาพแรงงานวิชาชีพและบุคลากรด้านการท่องเที่ยว

6. การจัดทำกลยุทธ์เพื่อการท่องเที่ยวของประเทศไทย

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (2556) ได้แบ่งกลุ่มนักท่องเที่ยวโดยใช้ข้อมูลพื้นฐานทางประชากรศาสตร์และการวิเคราะห์จำแนกกลุ่มนักท่องเที่ยวตามคุณลักษณะทางจิตวิทยา โดยใช้โมเดล 4Cs Statement (Cross cultural consumer characterisation) เป็นปัจจัยหลัก ซึ่งสามารถแบ่งนักท่องเที่ยว ออกเป็น 7 ประเภทคือ Resigned, struggler, mainstream, aspirer, explorer, succeder และ reformer ทั้งนี้ กลุ่มที่จัดอยู่ในประเภทของนักท่องเที่ยวที่มีศักยภาพสูง มี 3 ประเภท ได้แก่

1. Reformer หรือ ‘ผู้รังสรรค์ตนเองและโลกให้ดีกว่าเดิม’ คือ กลุ่มคนที่มีความเติบโตของความคิด สร้างมุมมองใหม่ ให้กับโลกและสังคม ต้องการ เรียนรู้สิ่งใหม่ และการค้นหา เพื่อเป็น

ประสบการณ์ ทำให้เวลา มีความสำคัญมากกว่าเงิน นิยมวัดความสำเร็จจากคุณค่าภายใน ที่ไม่ใช่แค่เปลือกนอกอย่างมีรสนิยม

2. Succeder หรือ ‘ผู้คว้าชัย’ คือ ผู้ที่มีการกำหนดเป้าหมายการดำรงชีวิต เชื่อมั่นในความสามารถของตน เพื่อชีวิตที่มั่นคง จึงทำงานหนัก โดยไม่ลืมหูลืมตาให้รางวัลกับตนเองด้วยสิ่งที่ดีที่สุด

3. Mainstream หรือ ‘ครอบครัวที่อบอุ่น มั่นคง’ คือ กลุ่มคนที่มี ความมั่นคงในชีวิต เกิดจากครอบครัวที่อบอุ่น ใช้ชีวิตตามกฎเกณฑ์ ไม่ชอบการสุ่มเสี่ยงใด ๆ เน้นความปลอดภัยของครอบครัวและทรัพย์สิน ให้ความสำคัญและระมัดระวังกับการใช้จ่ายและราคาสินค้า

7. ข้อมูลสำหรับการสร้างแผนกลยุทธ์ (Key considerations) เพื่อการท่องเที่ยว

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (2556) ให้ข้อมูลเพิ่มเติมอีกว่า การจะจัดทำแผนกลยุทธ์ (Key considerations) เพื่อการท่องเที่ยว นั้น จะต้องทราบข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมนักท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวอาเซียน ดังนี้

1. นักท่องเที่ยวชาวฟิลิปปินส์นิยมเลือกเดินทางท่องเที่ยวกับครอบครัว โดยเฉพาะนักท่องเที่ยวชาวอิน โดนีเซียที่ในสัดส่วนไม่น้อยที่เลือกเดินทางพร้อมกันหลายครอบครัว เป็นคณะใหญ่ นักท่องเที่ยวเหล่านี้จึงใช้เวลาในการวางแผนเดินทางท่องเที่ยวมากกว่าชาติอื่น ๆ รวมถึงข้อมูลประกอบการตัดสินใจจากทัวร์เอเจนต์ จึงมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจต่อกลุ่มเหล่านี้สูงกว่าชาติอื่น ๆ อยู่บ้าง

2. นักท่องเที่ยวชาวบรูไนเป็นกลุ่มที่มีการวางแผนล่วงหน้าก่อนการเดินทางในช่วงสั้นที่สุด กล่าวคือ สามารถจัดกระเป๋า และเดินทางได้ในทันทีหากต้องการ เพราะฉะนั้นการมีเที่ยวบินที่หลากหลาย ในช่วงเวลาเพื่อตอบสนองความต้องการ ได้จึงเป็นเรื่องสำคัญ

3. สภาพภูมิประเทศ และสิ่งแวดล้อมในประเทศของตนเอง มีส่วนสำคัญในการเลือกเป้าหมายการเดินทาง และกิจกรรมที่ชอบในระหว่างการเดินทางท่องเที่ยวต่างประเทศ อาทิ กลุ่มนักท่องเที่ยวชาวลาวที่ไม่มี ชายแดนติดทะเล นิยมแสวงหาแหล่งท่องเที่ยวทางทะเล และชายหาดที่สวยงาม รวมทั้งความศิวิไลซ์ในตัว เมืองที่หาไม่ได้ในบ้านเกิดตนเอง

4. อีกกรณีหนึ่งคือนักท่องเที่ยวชาวสิงคโปร์ ที่อาศัยอยู่ในประเทศขนาดเล็กซึ่งประชากรอยู่กันอย่างแออัด ท่ามกลางสิ่งก่อสร้างทางวัตถุ จึงใฝ่ฝันที่จะหลุดพ้นออกไปจากสภาพแวดล้อมเดิม ๆ เพื่อเติมพลังให้กับชีวิต รวมถึงความนิยมสินค้าและบริการชั้นหรูหรามาโดยไม่คำนึงถึงค่าใช้จ่ายเพื่อเป็นการให้รางวัลตัวเองจากการทำงานหนัก

5. วัฒนธรรมประเพณี และธรรมเนียมปฏิบัติของประเทศในแถบอาเซียนนั้นมีความคล้ายคลึง และมีการผสมผสานกันอยู่บ้างแล้ว ส่งผลดีทำให้นักท่องเที่ยวจากภูมิภาคในอาเซียน ไม่รู้สึกแปลกแยกมากนัก เมื่อเดินทางท่องเที่ยวในภูมิภาค โดยเฉพาะในประเทศไทย

6. นักท่องเที่ยวจากบางประเทศ โดยเฉพาะฟิลิปปินส์ และอินโดนีเซีย ยังมีความรู้เกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวที่มีความหลากหลายในประเทศไทยค่อนข้างน้อย ส่วนใหญ่รู้จักเพียงแหล่งท่องเที่ยวซึ่งเป็นที่นิยม อย่างกรุงเทพฯ หรือภูเก็ตเท่านั้น

7. ข้อมูลที่ได้รับจากการบอกเล่าของเพื่อน ญาติ และคนในครอบครัวเป็นส่วนสำคัญที่สุดในการตัดสินใจ เดินทางท่องเที่ยวมายังประเทศไทยของนักท่องเที่ยวหลายประเทศ เช่น ฟิลิปปินส์ บรูไน กัมพูชา และ เวียดนาม ในขณะที่นักท่องเที่ยวชาวมาเลเซียนิยมมีความคุ้นเคยกับการสื่อสารทางสังคมออนไลน์ และมีแนวโน้มที่จะหาข้อมูลการท่องเที่ยวจากอินเทอร์เน็ตควบคู่ไปด้วย

8. นักท่องเที่ยวจากประเทศบรูไน และสิงคโปร์ ยอมจ่ายแพงกว่าเพื่อคุณภาพที่ดีกว่า และสามารถจับจ่ายซื้อของได้โดยที่ราคาไม่ใช่ประเด็นสำคัญ ในขณะที่นักท่องเที่ยวจากประเทศมาเลเซีย ค่อนข้างคำนึงถึงค่าใช้จ่าย และชอบการท่องเที่ยวประเทศไทยเพราะ “เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ค่าใช้จ่ายไม่แพง”

8. เป้าหมายกลยุทธ์เพื่อการท่องเที่ยวในภาพรวม

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (2556) ได้กำหนดเป้าหมายเพื่อการท่องเที่ยวในภาพรวมของประเทศไว้ดังนี้

1. สำหรับกลุ่มนักท่องเที่ยวที่ยังไม่รู้จักแหล่งท่องเที่ยวในประเทศไทยมากนัก จะต้องสร้างการรับรู้แหล่งท่องเที่ยวที่หลากหลายมากยิ่งขึ้นในแง่ของกิจกรรมและบรรยากาศ เช่น โปรโมทการท่องเที่ยวในภาคเหนือในแง่ของวัฒนธรรมประเพณี ธรรมชาติที่สวยงามรวมทั้งอากาศเย็นสบาย หรือแนะนำแหล่งท่องเที่ยวทางชายทะเลอื่น ๆ นอกเหนือจากพัทยาหรือภูเก็ต

2. ประชาสัมพันธ์ และสร้างการรับรู้กิจกรรมทางการท่องเที่ยวหลากหลายแบบที่เหมาะสมกับนักท่องเที่ยวหลากหลายกลุ่ม เช่น กิจกรรมการท่องเที่ยวที่เหมาะสมกับนักท่องเที่ยวที่มาเป็นครอบครัว อย่างสวนสัตว์ สวนสนุก กิจกรรมที่สร้างความตื่นเต้นและบันเทิงสำหรับนักท่องเที่ยวที่มาเป็นกลุ่มเพื่อน เป็นต้น

3. สร้างเสริมและทะนุถนอมภาพลักษณ์ด้านที่เอื้อต่อความสะดวกสบายของนักท่องเที่ยวที่นับถือศาสนา อิสลาม เช่น อาหารฮาลาล รวมทั้งสร้างภาพลักษณ์ของแหล่งท่องเที่ยวชั้นหรรษาสำหรับนักท่องเที่ยวที่มีเกียรติและต้องการบริการชั้นดีเลิศ

4. ประชาสัมพันธ์และสร้างเสริมภาพลักษณ์ของสินค้าที่ผลิตในประเทศไทยหลากหลายประเภท โดยที่คุณภาพจะต้องเหมาะสมกับราคาและยังต้องมีสินค้าระดับหรรษาไว้รองรับนักท่องเที่ยวที่ต้องการสินค้าระดับพรีเมียมเท่านั้น

5. ส่งเสริมภาพลักษณ์ความปลอดภัยในการท่องเที่ยวในประเทศไทย รวมทั้งความ สะดวกสบายในการสื่อสารและระบบสาธารณูปโภคต่าง ๆ ด้วย

9. กลยุทธ์สำหรับนักท่องเที่ยวกลุ่มศักยภาพสูงและแผนการดำเนินการภายใต้กลยุทธ์
การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (2556) ได้กำหนดกลยุทธ์หลักที่เหมาะสมกับ นักท่องเที่ยวกลุ่มศักยภาพสูงแต่ละประเทศ โดยใช้คุณลักษณะเชิงจิตวิทยาจากแนวคิดที่แยกโดย โมเดล 4Cs Statement เป็นปัจจัยหลักในการแบ่งประเภทของการท่องเที่ยว ที่ดึงดูดนักท่องเที่ยว ศักยภาพสูงนั้น การกำหนดกลยุทธ์เพื่อให้เหมาะสมกับกลุ่มนักท่องเที่ยวที่มีคุณลักษณะพื้นฐาน แตกต่างกัน เพื่อให้ตอบสนอง ความต้องการและมีประสิทธิภาพสูงสุดซึ่งได้แก่ กลยุทธ์สำหรับ นักท่องเที่ยว ศักยภาพสูงกลุ่ม Reformer กลยุทธ์สำหรับนักท่องเที่ยวศักยภาพสูง กลุ่ม Succeder และกลยุทธ์สำหรับนักท่องเที่ยวศักยภาพสูงกลุ่ม Mainstream มีดังนี้

1. กลยุทธ์สำหรับนักท่องเที่ยวศักยภาพสูงกลุ่ม Reformer กลยุทธ์ที่มีประสิทธิภาพใน การดึงดูดนักท่องเที่ยวศักยภาพสูง กลุ่ม Reformer จากประเทศต่าง ๆ นั้น มี 3 กลยุทธ์หลักด้วยกัน ได้แก่

1.1 กลยุทธ์เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงการแพทย์ (Medical tourism) สำหรับ นักท่องเที่ยวศักยภาพสูงจากประเทศเมียนมาร์ ลาว กัมพูชา เวียดนาม และบรูไน

1.2 กลยุทธ์เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวแบบหรูหราที่มีเกียรติ สะดวกสบายสำหรับผู้นับ ถือศาสนาอิสลาม (The Thai sensation of prestige) สำหรับนักท่องเที่ยวศักยภาพสูงจากประเทศ มาเลเซีย และอินโดนีเซีย

1.3 กลยุทธ์เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวที่เน้นความหลากหลายของกิจกรรมต่าง ๆ ใน ประเทศไทย (Experience the local chic) สำหรับนักท่องเที่ยวศักยภาพสูงจากประเทศสิงคโปร์ และ ฟิลิปปินส์

2. กลยุทธ์สำหรับนักท่องเที่ยวศักยภาพสูงกลุ่ม Succeder กลยุทธ์หลักของนักท่องเที่ยว ศักยภาพสูงกลุ่ม Succeder เน้นการนำเสนอสถานที่ท่องเที่ยว ที่พัก สินค้าและบริการระดับ หลูหรา โดยเน้นการสื่อสารไปในทาง Exclusive หรือเป็นสิ่งที่มอบให้กับลูกค้าคนสำคัญเท่านั้น

2.1 นักท่องเที่ยวศักยภาพสูงกลุ่ม Succeder จากประเทศฟิลิปปินส์ที่ชื่นชอบการช้อปปิ้ง กลยุทธ์จะเน้นไปทางการแสวงหาแหล่งช้อปปิ้งหลากหลายสไตล์ มีร้านค้า และร้านอาหารให้ เลือกรวมมากมาย ทั้งในพื้นที่กรุงเทพฯ และต่างจังหวัดเช่น ตลาดน้ำอัมพวา Asiatique ตลาดนัดจตุจักร ไปจนถึงศูนย์การค้าที่มีร้านค้าระดับไฮเอนด์และสินค้าแบรนด์เนม อย่างเกษรพลาซ่า สยามพารา กอน และเซ็นทรัลเวิลด์

2.2 ส่วนนักท่องเที่ยวศักยภาพสูงกลุ่ม Succeeder จากประเทศลาว และกัมพูชาที่ชื่นชอบกิจกรรมทางทะเล กลยุทธ์จะเน้นไปที่การโปรโมตสถานที่ท่องเที่ยวทางทะเล และแหล่งดำน้ำ รวมทั้งที่พัก โรงแรม และรีสอร์ทระดับหรูหร่า Pool villa เน้นการสื่อสารในเชิงการให้รางวัลกับชีวิตที่คุ้มค่าและตอบสนอง มิติทางอารมณ์ถึงขีดสุดของผู้ที่มีสถานะที่เหนือชั้นและประสบความสำเร็จในชีวิต

2.3 ส่วนนักท่องเที่ยวศักยภาพสูงกลุ่ม Succeeder จากประเทศอินโดนีเซีย เวียดนาม เมียนมาร์ บรูไน และมาเลเซีย นั้นค่อนข้างคล้ายคลึงกันในแง่มุม ของความเป็นผู้เหนือชั้น สำหรับนักท่องเที่ยวศักยภาพสูงกลุ่ม Succeeder ชาวสิงคโปร์ซึ่งไม่ได้มองประเทศไทยเป็นแหล่งท่องเที่ยวระดับหรูหรานั้น กลยุทธ์หลักคือการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยว ที่พัก สินค้า และบริการระดับไฮเอนด์โดยเน้นการสื่อสารในเชิง ‘ความหรูหราที่คุณภาพคุ้มค่ามากกว่าเงินที่จ่ายไป’

3. กลยุทธ์สำหรับนักท่องเที่ยวศักยภาพสูงกลุ่ม Mainstream นักท่องเที่ยวศักยภาพสูงกลุ่ม Mainstream จะให้ความสำคัญกับความสะดวกสบาย และความปลอดภัยในการเดินทางท่องเที่ยว ถึงแม้ว่านักท่องเที่ยว กลุ่มนี้จะมีเศรษฐฐานะดี แต่ก็ไม่ได้ใช้เงินฟุ่มเฟือยจนเกินไป การเสนอสินค้าและบริการที่ให้ความรู้สึกคุ้มค่าคุ้มราคาจึงเป็นสิ่งสำคัญ นอกจากนี้ยังรวมถึงการประชาสัมพันธ์กิจกรรมการท่องเที่ยวและสถานที่ท่องเที่ยวซึ่งเหมาะกับ ครอบครัว และการจัดเตรียมสาธารณูปโภค สิ่งอำนวยความสะดวกของการท่องเที่ยวเป็นหมู่คณะ

3.1 นักท่องเที่ยวศักยภาพสูงกลุ่ม Mainstream ชาวอินโดนีเซียที่นิยมเดินทางเป็นหมู่คณะหรือหลายครอบครัว เหมาะกับการนำเสนอภาพลักษณ์การท่องเที่ยวที่สนุกสนานสำหรับทุกคนในครอบครัว รวมทั้งความสะดวกสบายทั้งการเดินทาง สาธารณูปโภค และการช้อปปิ้งที่มีสินค้าคุณภาพดีในราคาที่เหมาะสม รวมทั้งส่งเสริมภาพลักษณ์ด้านแหล่งท่องเที่ยวที่มีความเป็นกลางทางศาสนา และนำเสนอวัฒนธรรมที่แตกต่าง แต่สามารถอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข

3.2 นักท่องเที่ยวศักยภาพสูงกลุ่ม Mainstream ชาวบรูไน สำหรับกลุ่ม ที่นิยมกิจกรรมการดูแลสุขภาพแบบองค์รวม และกิจกรรมสปา รวมถึงแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่สวยงาม ควรส่งเสริมโดยกลยุทธ์ในการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวและสถานบริการการดูแลสุขภาพแบบองค์รวมระดับไฮเอนด์

3.3 นักท่องเที่ยวศักยภาพสูงกลุ่ม Mainstream จากประเทศอื่น ๆ ที่อาจมาเที่ยวกับเพื่อน ๆ หรือคนรัก เช่น นักท่องเที่ยวศักยภาพสูงกลุ่ม Mainstream ชาวสิงคโปร์ ฟิลิปปินส์ กัมพูชา ลาว เวียดนาม เมียนมาร์ และมาเลเซีย เหมาะกับการปรับใช้กลยุทธ์ที่เน้นกิจกรรมใหม่ ๆ ในประเทศไทยที่มี ทั้งความหลากหลายและโดดเด่น ไม่ว่าจะเป็นแหล่งท่องเที่ยวใหม่ ๆ ที่ยังไม่เป็นที่รู้จักของนักท่องเที่ยวประเทศดังกล่าว รวมทั้งเทศกาลหรือประเพณีไทย เช่น สงกรานต์ ลอยกระทง

หรือกิจกรรมใหม่ ๆ เช่น คอร์สเรียนมวยไทย คอร์สสอนทำอาหารไทย เป็นต้น รวมทั้งสินค้าและแหล่งช้อปปิ้งหลากหลายระดับ ตั้งแต่ศูนย์การค้าถึงตลาดท้องถิ่น

จากการทบทวนวรรณกรรมด้านการเพิ่มขีดความสามารถทางการแข่งขันและยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวไทย ปี พ.ศ. 2558-2560 ผู้วิจัยสามารถประเด็นสำคัญที่จะช่วยส่งเสริมให้ประเทศสามารถเพิ่มขีดความสามารถทางการแข่งขันด้านการท่องเที่ยวของประเทศไทยได้ดังนี้

1. ด้านการพัฒนาสินค้าและบริการด้านการท่องเที่ยวให้มีคุณภาพและปลอดภัย
ครอบคลุมการพัฒนาในด้านกิจกรรมท่องเที่ยว การบริการสนับสนุน กฎระเบียบ/ มาตรฐาน ระบบความปลอดภัย บุคลากร และระบบเทคโนโลยีสารสนเทศสนับสนุน ประเด็นสำคัญประกอบด้วย

1.1 ฟื้นฟู ปรับปรุงแหล่งท่องเที่ยวที่มีสภาพเสื่อมโทรมและพัฒนาสร้างแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมและรองรับนักท่องเที่ยวคุณภาพ

1.2 พัฒนามาตรฐานสินค้าและการให้บริการให้สามารถแข่งขันได้อย่างยั่งยืนรวมถึงสถานประกอบการไดนามาตรฐานด้านการบริการท่องเที่ยวไปใช้

1.3 ส่งเสริมและสนับสนุนอุตสาหกรรมการถ่ายทำภาพยนตร์ต่างประเทศในประเทศไทย

1.4 เตรียมความพร้อมในการรับมือกับวิกฤตและความเสี่ยงในด้านการท่องเที่ยว

1.5 สนับสนุน และกำหนดมาตรการสร้างความเชื่อมั่น การให้บริการ การป้องกัน

ดูแลรักษาความปลอดภัยด้านการท่องเที่ยว

1.6 พัฒนาบุคลากรและเทคโนโลยีด้านการท่องเที่ยวให้มีความพร้อมในการรองรับนักท่องเที่ยว

2. ด้านการส่งเสริมการท่องเที่ยวในเชิงคุณภาพให้มีการเติบโตอย่างสมดุลและยั่งยืน ซึ่งเป็นประเด็นที่มุ่งเน้นในการพัฒนาด้านการตลาดและประชาสัมพันธ์เป็นสำคัญ และมีตัวชี้วัดรองรับอย่างชัดเจน ประเด็นสำคัญ ได้แก่

2.1 ประชาสัมพันธ์ประเทศไทยเพื่อสร้างภาพลักษณ์และความเชื่อมั่นแก่นักท่องเที่ยว

2.2 ส่งเสริมการท่องเที่ยวด้วยการตลาดสมัยใหม่ (Modern marketing) และส่งเสริมการขายในกลุ่มตลาดนักท่องเที่ยวที่มีคุณภาพ

2.3 ส่งเสริมการเดินทางท่องเที่ยวภายในประเทศ และสร้างสรรค์กิจกรรมการท่องเที่ยวรูปแบบใหม่ ๆ ให้สอดคล้องกับความสนใจและความต้องการของนักท่องเที่ยว

2.4 ส่งเสริมการกระจายการเดินทางท่องเที่ยว และการเดินทางท่องเที่ยวเชื่อมโยงระหว่างกลุ่มจังหวัดและภูมิภาค

3. การพัฒนาระบบการบริหารจัดการ และสนับสนุนการพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์

ด้านการท่องเที่ยวและกีฬา ให้มีความสำคัญในการพัฒนาด้านการตลาดและประชาสัมพันธ์ ความร่วมมือกับเครือข่ายทั้งในและต่างประเทศ และบุคลากร โดยเน้นที่บุคลากรของกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา ซึ่งมีประเด็นสำคัญ ได้แก่

3.1 ส่งเสริมเศรษฐกิจสร้างสรรค์ และผลิตภัณฑ์งานเทศกาล ประเพณี และกิจกรรมที่มีเอกลักษณ์ความเป็นไทยให้เป็นงานเทศกาลระดับนานาชาติ

3.2 ดำเนินการตลาดเชิงรุกเพื่อประมุขสิทธิ์การจัดงานระดับโลก ระดับภูมิภาค รวมถึงการจัดงานประชุมงาน Event ระหว่างประเทศ และการจัดการแข่งขันกีฬาระดับนานาชาติ

3.3 สร้างเครือข่ายการพัฒนาและความร่วมมือด้านการท่องเที่ยวและกีฬาทั้งในประเทศและต่างประเทศ

3.4 พัฒนาศักยภาพและขีดความสามารถในการบริหารจัดการองค์กร ระบบงาน และบุคลากรในกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา

10. สิ่งที่เป็นประเด็นสำคัญที่จะทำให้ประเทศไทยสามารถแข่งขันได้

1. ความสวยงามของแหล่งท่องเที่ยวประเภทธรรมชาติ ระบบนิเวศน์และทะเล ประเทศไทยมีแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่สวยงามเป็นจำนวนมาก เช่น น้ำตก ภูเขา ทะเล เป็นต้น ซึ่งในปัจจุบันประเทศไทยมีมรดกโลกทางธรรมชาติ ที่ได้ขึ้นทะเบียนและเป็นแหล่งระบบนิเวศน์ที่สำคัญ 2 แห่ง ได้แก่ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าทุ่งใหญ่นเรศวร และ ป่าดงพญาเย็นเขาใหญ่ และกำลังขึ้นบัญชีเพื่อพิจารณาเป็นมรดกโลกในอนาคตทั้งสิ้น 1 แห่ง คือ กลุ่มป่าแก่งกระจาน (UNESCO, 2015) ซึ่งสิ่งแวดล้อมและระบบนิเวศน์ยังคงมีความอุดมสมบูรณ์มาก โดยเฉพาะแหล่งท่องเที่ยวในภาคเหนือตามภูตต่าง ๆ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือฝั่งแม่น้ำโขง ในส่วนแหล่งท่องเที่ยวทางทะเล ประเทศไทยมีแหล่งท่องเที่ยวทางทะเลที่มีชื่อเสียงระดับโลก เช่น ภูเก็ต พัทยา และตามเกาะต่าง ๆ ที่ยังคงระบบนิเวศน์ทางทะเลที่สวยงามและสมบูรณ์ และนักท่องเที่ยวสามารถเข้าถึงได้อย่างสะดวกสบาย ซึ่งเมื่อเทียบกับประเทศในภูมิภาคเดียวกัน เช่น สปป.ลาว เมียนมา กัมพูชา เวียดนาม ถึงแม้ความสมบูรณ์ของธรรมชาติและระบบนิเวศน์ของไทยจะเป็นรอง แต่ก็ทดแทนด้วยความสะดวกสบายในการเดินทางและความปลอดภัยในแหล่งท่องเที่ยว รวมถึงที่พักโรงแรมในแหล่งท่องเที่ยวก็เหนือกว่าคู่แข่งทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพ ดังนั้น ความสามารถทางการแข่งขันของไทยในเรื่องแหล่งท่องเที่ยวประเภทธรรมชาติ ระบบนิเวศน์และทะเลจึงสูงกว่าคู่แข่งในภาพรวม

2. ความสวยงามของแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์/ มรดกโลก นอกจากประเทศกัมพูชาแล้ว ประเทศไทยถือว่าเป็นประเทศที่มีประวัติศาสตร์โบราณสถานและโบราณวัตถุที่สำคัญของโลกมากเมื่อเทียบกับประเทศอื่น ๆ ในภูมิภาคเดียวกัน เช่น แหล่งโบราณสถานบ้านเชียง ปราสาทหินพิมาย หรือแหล่งอารยธรรมเมืองเชียงแสน เป็นต้น ซึ่งในปัจจุบันประเทศไทยมีมรดก

โลกทางประวัติศาสตร์โบราณสถานและโบราณวัตถุ ที่ได้ขึ้นทะเบียนและเป็นแหล่งระบบนิเวศน์ที่สำคัญ 3 แห่ง คือ นครประวัติศาสตร์พระนครศรีอยุธยา เมืองประวัติศาสตร์สุโขทัยและเมืองบริวาร และแหล่งโบราณคดีบ้านเชียง และยังมีแหล่งท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ที่กำลังขึ้นบัญชีเพื่อพิจารณาเป็นมรดกโลกในอนาคตทั้งสิ้น 5 แห่ง ได้แก่ เส้นทางวัฒนธรรมพิมาย ปราสาทพนมรุ้ง-ปราสาทเมืองต่ำ วัดพระมหาธาตุวรมหาวิหาร นครศรีธรรมราช อุทยานประวัติศาสตร์ภูพระบาท สถานที่อนุสรณ์สถาน และพื้นที่ทางวัฒนธรรมในเชียงใหม่ เมืองหลวงแห่งล้านนา และพระธาตุพนม และสิ่งก่อสร้างทางประวัติศาสตร์และภูมิทัศน์ที่เกี่ยวข้อง (UNESCO, 2015) ซึ่งแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ เหล่านี้ จะเป็นสิ่งดึงดูดนักท่องเที่ยวให้เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในประเทศไทย บวกกับความพร้อมทางด้านโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกอื่น ๆ ทำให้ประเทศไทยได้เปรียบประเทศอื่น ๆ ในภูมิภาคเดียวกัน

3. ความสวยงามของแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมและประเพณี ประเทศไทยมีความหลากหลายทางวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมและประเพณี กระจายอยู่ทั่วทุกภูมิภาคของประเทศ อาทิเช่น ภาคเหนือมีวัฒนธรรมและประเพณีแบบชนเผ่าดั้งเดิม ภาคตะวันออกเฉียงเหนือก็มีประเพณีชนเผ่าคล้ายกับภาคเหนือ ประเพณีต่าง ๆ ที่สำคัญ ๆ เช่น ประเพณีไหลเรือไฟในเทศกาลเข้าพรรษาที่จังหวัดนครพนม ซึ่งมีนักท่องเที่ยวเดินทางมาร่วมกิจกรรมมากมายในแต่ละปี ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือจะมีตลาดร้อยปี ตลาดคลองสวน จะเข้เกรา ที่มีวัฒนธรรมดั้งเดิมมาอย่างยาวนาน รวมถึงตลาดน้ำอัมพวา จังหวัดสมุทรสงครามของภาคกลาง เป็นต้น ความเป็นอัตลักษณ์เฉพาะของแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมและประเพณีในแต่ละภูมิภาคของไทย จะเป็นข้อได้เปรียบประเทศอื่น ๆ ที่จะทำให้ประเทศไทยเป็นที่สนใจของนักท่องเที่ยวโดยทั่วไป

4. การพัฒนาระบบโครงสร้างพื้นฐาน ถนนหนทาง การพัฒนาการบริการรถไฟ ท่าเรือ ความทันสมัยของสนามบิน หากเปรียบเทียบกับประเทศคู่แข่งในภูมิภาคเดียวกันหรือเพื่อนบ้านใกล้เคียง พบว่าประเทศไทยมีความได้เปรียบประเทศอื่น ๆ อยู่มาก โดยเฉพาะ สปป.ลาว เมียนมา และกัมพูชา ซึ่งระบบโครงสร้างพื้นฐานเป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุดอีกหนึ่งปัจจัย ที่ส่งผลต่อการตัดสินใจของนักท่องเที่ยวในการเลือกสถานที่ท่องเที่ยว ซึ่งประเทศไทยมีศักยภาพในด้านนี้สูง อันนี้ก็เป็นผลมาจากนโยบายตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจแห่งชาติตั้งแต่ฉบับที่ 1 จนถึงในปัจจุบันฉบับที่ 12 จึงทำให้ความสามารถทางการแข่งขันด้านการท่องเที่ยวของไทยมีมากกว่าประเทศคู่แข่งในภูมิภาคเดียวกัน

5. ระบบสาธารณูปโภค ไฟฟ้า น้ำประปา โทรศัพท คุณภาพบริการอินเทอร์เน็ต จากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติทั้ง 12 ฉบับ รัฐบาลในแต่ละยุคนอกจากจะให้ความสำคัญ

กับโครงสร้างพื้นฐานหลัก เช่น ถนนหนทาง สิ่งปลูกสร้าง อาคารสถานที่ แต่สิ่งที่จะต้องพัฒนาคู่กันตลอดเวลา ก็คือ ระบบสาธารณูปโภคต่าง ๆ เช่น ระบบไฟฟ้า ประปา ระบบสัญญาณโทรศัพท์และบริการอินเทอร์เน็ต ซึ่งปัจจุบัน ประเทศไทยมีนโยบายพัฒนาโครงข่ายระบบสัญญาณอินเทอร์เน็ตในระบบ 4G และกำลังจะก้าวไปสู่ระบบ 5G ตามแผนพัฒนาประเทศ 20 ปี ของรัฐบาล คสช. ดังนั้น ประเทศไทยนอกจากจะมีบโครงสร้างพื้นฐานที่ดีแล้ว ระบบสาธารณูปโภคและสิ่งอำนวยความสะดวกของไทย มีการพัฒนาและดีกว่าประเทศคู่แข่งในภูมิภาคเดียวกัน

6. คุณภาพห้องของ โรงแรมที่พัก ราคาโรงแรมที่พักเปรียบเทียบกับคุณภาพห้องพัก ระบบการรักษาความปลอดภัยของ โรงแรมที่พัก ในปัจจุบัน โรงแรมที่พักเป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุดอีกหนึ่งปัจจัยที่เป็นตัวกำหนดเส้นทางการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว (นันทพร ศรีวิไล, 2556) ประเทศไทยมีแหล่งท่องเที่ยวมากมายหลายรูปแบบกระจายไปทั่วทุกภูมิภาคของประเทศ ซึ่งแหล่งท่องเที่ยวแต่ละแห่งก็มีเอกลักษณ์หรืออัตลักษณ์ รวมถึงความน่าสนใจแตกต่างกันไปตามบริบทของแต่ละพื้นที่ แต่สิ่งที่แหล่งท่องเที่ยวเกือบทั้งหมดมีเหมือนกันก็คือ ที่พักค้างคืน ซึ่งอาจอยู่ในรูปแบบของ โรงแรม บ้านพัก เกสเฮ้าส์ หรือโฮมสเตย์ โดยรูปแบบของที่พักเหล่านั้นก็จะแตกต่างกันออกไปตามลักษณะหรือบริบทของแหล่งท่องเที่ยว นั้น ๆ เช่น ที่พักที่ถนนคนเดินชุมชนโบราณร้อยปีเชียงคาน ริมแม่น้ำโขงที่อำเภอเชียงคาน ซึ่งที่พักโรงแรมทั้งหมดในพื้นที่ มีรูปแบบของสถาปัตยกรรมที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัวของเชียงคาน โดยเป็นผลมาจากนโยบายของฝ่ายปกครองท้องถิ่นของเชียงคาน ที่มีความมุ่งหมายที่จะให้เชียงคานเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่ยังคงไว้ซึ่งรูปแบบของแหล่งท่องเที่ยวที่มีเอกลักษณ์เฉพาะที่เชียงคาน จึงเป็นที่มาของนโยบายด้านการส่งเสริมวิถีชุมชนเชียงคาน ด้วยเหตุนี้ ที่พักโรงแรมทั้งหมดในเชียงคานจึงมีความกลมกลืนกับสถาปัตยกรรมดั้งเดิมที่มีมาแต่โบราณและมีความสวยงามตามธรรมชาติอย่างแท้จริง ดังนั้น นอกจากปริมาณของที่พักโรงแรมในแหล่งท่องเที่ยวที่เพียงพอแล้ว ด้านคุณภาพและความมีเอกลักษณ์เฉพาะก็เป็นสิ่งที่ส่งเสริมให้ความสามารถทางการแข่งขันด้านการท่องเที่ยวของประเทศไทยสูงขึ้นอีกด้วย

7. ระบบการรักษาความปลอดภัยในแหล่งท่องเที่ยว ถือได้ว่าเป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุดในการตัดสินใจของนักท่องเที่ยว เพราะแหล่งท่องเที่ยวที่มีระดับความปลอดภัยต่ำ จะไม่ได้รับการพิจารณาเพื่อตัดสินใจจากนักท่องเที่ยวตั้งแต่แรก ด้วยเหตุผลด้านความเสี่ยงหรืออันตรายที่อาจจะเกิดขึ้นได้ในระหว่างที่เดินทางเข้าพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวได้ ประเทศไทยในปัจจุบัน ภายใต้การบริหารของรัฐบาล คสช. ได้ให้ความสำคัญกับนโยบายด้านความมั่นคงและการรักษาความสงบภายในประเทศเป็นอันดับแรก เพื่อให้ประชาชนในประเทศมั่นใจในความสงบเรียบร้อยและสวัสดิภาพในการดำรงชีวิต ซึ่งนั่นก็หมายรวมถึงนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติก็จะได้รับความ

คุ้มครองสวัสดิภาพและความปลอดภัยด้วยเช่นกัน ซึ่งแนวทางในการปฏิบัติในปัจจุบันก็คือหน่วยงานฝ่ายปกครองทั้งทหาร ตำรวจและอาสาสมัคร ได้มีการตั้งด่านตรวจตราความสงบเรียบร้อยอย่างเข้มงวดตามพื้นที่ต่าง ๆ กระจายไปทั่วประเทศ รวมถึงตามแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญ ๆ ในทุกพื้นที่ ดังนั้น นักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศ จึงสามารถที่จะมั่นใจได้ว่า จะได้รับความคุ้มครองและการดูแลด้านความปลอดภัยจากหน่วยงานด้านความมั่นคงอย่างเต็มที่ ซึ่งจะช่วยสร้างความมั่นใจให้กับนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติได้

8. คุณภาพอาหารและความหลากหลาย ประเทศไทยมีความได้เปรียบประเทศอื่น ๆ ในโลกในเรื่องของความหลากหลายและคุณภาพของอาหาร ถือได้ว่าประเทศไทยเป็นแหล่งอาหารที่สำคัญของโลกเลยทีเดียว เพราะประเทศไทยสามารถผลิตวัตถุดิบและประกอบอาหารหลายรูปแบบจากวัตถุดิบที่สามารถผลิตได้เอง สร้างความหลากหลายทั้งรูปแบบและรสชาติที่มีเอกลักษณ์เฉพาะ ดังนั้น ประเทศไทยจึงเปรียบเสมือนสวรรค์ของนักเดินทางและนักท่องเที่ยว นอกจากแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นเป้าหมายของการเดินทางแล้ว อาหารการกินก็เป็นสิ่งสำคัญที่ช่วยดึงดูดนักท่องเที่ยวให้เดินทางมาเยือน อาหารที่มีชื่อเสียงของไทยที่นักท่องเที่ยวทั่วโลกรู้จัก ได้แก่ ต้มยำกุ้งและส้มตำ รวมไปถึงอาหารพื้นเมืองในภูมิภาคต่าง ๆ เช่น ข้าวเหนียวของภาคเหนือ อาหารและขนมไทยโบราณของภาคกลาง เป็นต้น ซึ่งในแต่ละประเทศที่เป็นคู่แข่งทางการท่องเที่ยวในภูมิภาคเดียวกัน ก็มีอาหารพื้นเมืองที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะของแต่ละพื้นที่ แต่สำหรับประเทศไทยนั้น จะมีความได้เปรียบทางความหลากหลายและความสามารถในการประยุกต์อาหารจากวัตถุดิบที่มีมากมายในประเทศ และที่สำคัญที่สุดในแหล่งท่องเที่ยวส่วนใหญ่จะมีอาหารที่มีชื่อเสียงและนำเสนอความสดใหม่ เพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยว เช่น แหล่งท่องเที่ยวทางทะเลในจังหวัดทางภาคตะวันออกของประเทศไทย ไม่ว่าจะเป็น จังหวัดชลบุรี จังหวัดระยอง จังหวัดตราด ก็จะมีชื่อเสียงมากในเรื่องอาหารทะเลที่สดใหม่ มีให้เลือกอย่างหลากหลาย และที่สำคัญราคาอาหารก็ไม่แพงมากจนเกินไปเมื่อเทียบกับแหล่งท่องเที่ยวในประเทศอื่น ๆ ในยุโรปหรืออเมริกา ถึงแม้ว่าราคาอาหารเฉลี่ยของไทยจะสูงกว่าประเทศคู่แข่งในภูมิภาคเดียวกันเล็กน้อย แต่ประเทศไทยได้เปรียบเรื่องความหลากหลายและสดใหม่ รวมถึงสุขลักษณะและความสะอาด

9. ทรัพยากรมนุษย์ด้านการท่องเที่ยว แน่นอนว่าถ้าเทียบศักยภาพด้านบริการและทรัพยากรมนุษย์ด้านการท่องเที่ยวของไทยกับประเทศคู่แข่งในภูมิภาคเดียวกัน ประเทศไทยถือได้ว่ามีศักยภาพที่สูงกว่าอยู่พอสมควร ทั้งคุณภาพการบริการ ด้านภาษาและการสื่อสาร รวมไปถึงการส่งเสริมและพัฒนาบุคลากรด้านการท่องเที่ยวจากภาครัฐและเอกชน ด้วยเหตุนี้ จึงเป็นสิ่งที่นักท่องเที่ยวจะสามารถมั่นใจได้ว่า การเดินทางมาท่องเที่ยวในประเทศไทย จะได้รับบริการที่มีคุณภาพและการปฏิบัติที่ดีกว่าการเดินทางไปท่องเที่ยวในประเทศอื่น ๆ ในภูมิภาคเดียวกัน

กล่าวโดยสรุปก็คือ การเพิ่มความสามารถทางการแข่งขันด้านการท่องเที่ยวในปัจจุบัน ได้มีแผนการพัฒนาการท่องเที่ยวของไทย โดยจะมุ่งเน้นไปที่การพัฒนาแหล่งและกิจกรรมการท่องเที่ยว การบริการบริการสนับสนุน การตลาด การสร้างความร่วมมือภายในประเทศและกับต่างประเทศ การปรับปรุงกฎหมายและมาตรฐานต่าง ๆ การพัฒนาระบบความปลอดภัย การพัฒนาบุคลากร การพัฒนาระบบ IT การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน อย่างไรก็ตามแผนยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวต่าง ๆ ให้ความสำคัญกับประเด็นที่แตกต่างกัน ทั้งนี้เมื่อพิจารณาลงในรายละเอียดพบว่า รูปแบบการท่องเที่ยวหลักของประเทศไทยที่ผ่านมาได้แก่ การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม การท่องเที่ยวเชิงทะเล และชายหาด การท่องเที่ยวเชิงภูเขาและป่าไม้ การท่องเที่ยวเชิงนิเวศและสิ่งแวดล้อม การท่องเที่ยวเชิงกีฬา การท่องเที่ยวเชิงธุรกิจ การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ การท่องเที่ยวเชิงการแพทย์ การท่องเที่ยวเพื่อการเลือกซื้อสินค้า การท่องเที่ยวเพื่อความบันเทิง และการท่องเที่ยวเพื่อการกินดื่ม

แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับ Supply chain ด้านการท่องเที่ยวและขนส่ง

1. ความหมายของโซ่อุปทาน (Supply chain)

จากการศึกษาแนวคิดของนักวิชาการหลายท่าน ผู้วิจัยสามารถสรุปความหมายของห่วงโซ่อุปทาน (Supply chain) ได้ดังนี้

ตารางที่ 2-42 สรุปความหมายของห่วงโซ่อุปทาน (Supply chain) จากนักวิชาการ

นักวิชาการ	แนวคิดและหลักการ
Towill, Naim and Wikner (1992)	ระบบ (System) ซึ่งประกอบไปด้วยผู้จัดส่งวัตถุดิบ องค์กรประกอบของการผลิต การกระจายการบริหาร (Distribution service) และลูกค้า ทั้งหมดนี้จะถูกเชื่อมโยงเข้าด้วยกันด้วยการไหลของวัตถุดิบไปข้างหน้า (Forward flow of material) และการไหลย้อนกลับของข้อมูลสารสนเทศ (Feedback flow of information)
Christopher (1998)	โครงข่าย (Network) ของการเชื่อมต่อกันขององค์กรที่ไม่ขึ้นต่อกัน และร่วมมือทำงานร่วมกันในการควบคุม จัดการและปรับปรุงการไหลของวัตถุดิบ (Flow of material) และการไหลของข้อมูล (Flow of information) จากผู้จัดส่งวัตถุดิบไปยังผู้บริโภคขั้นสุดท้าย
Jones and Riley (1985)	การวางแผนและการควบคุมการไหลของวัตถุดิบทั้งหมดจากผู้จัดส่งวัตถุดิบ (Supplier) ไปยังผู้ผลิตและผู้กระจายสินค้าไปยังผู้บริโภค

ตารางที่ 2-42 (ต่อ)

นักวิชาการ	แนวคิดและหลักการ
Cooper, Douglas and Janus (1997)	การรวมกันของกระบวนการทางธุรกิจ (Business processes) จากผู้บริโภคในขั้นสุดท้าย (End-user) กลับผ่านมายังผู้จัดส่งวัตถุดิบเพื่อจัดเตรียมและเพิ่มคุณค่าในตัวผลิตภัณฑ์ การบริการและข้อมูลสำหรับลูกค้า
Ellram (1991)	โครงข่าย (Network) ของการมีปฏิสัมพันธ์ (Interacting) ขององค์กรในการจัดส่ง สินค้า และบริการไปยังผู้บริโภคซึ่งจะเชื่อมโยงการไหลตั้งแต่วัตถุดิบไปยังการจัดส่งถึงขั้นสุดท้าย
Scott and Westbrook (1991)	โซ่ของการเชื่อมต่อกันขององค์ประกอบ ของกระบวนการผลิตและกระบวนการไหลของอุปทาน (Supply) ตั้งแต่วัตถุดิบจนถึงผู้บริโภค ซึ่งปกติแล้วโซ่เหล่านี้จะเชื่อมต่อกันโดยข้ามผ่านขอบข่ายธุรกิจ ใน หลาย ๆ องค์กร
Council of Logistics Management (CLM) (1998)	โซ่อุปทานเป็นความสัมพันธ์ระหว่างการวางแผนและการบริหารกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดหา การแปรรูป และกิจกรรมโลจิสติกส์ทุก ๆ กิจกรรม ซึ่งจะรวมถึงการประสานงานกัน (Coordination) และการปฏิบัติ/ ร่วมมือกัน (Collaboration) ระหว่างผู้จำหน่ายวัตถุดิบ ตัวกลาง ผู้ให้บริการขนส่ง และลูกค้า
Stevens (1989)	อนุกรมของกิจกรรมต่าง ๆ ที่เชื่อมต่อกันซึ่งเกี่ยวข้องกับการวางแผน การประสานการทำงานร่วมกันและการควบคุมวัตถุดิบและสินค้าจากผู้จัดส่งวัตถุดิบไปยังผู้บริโภค
Beers, Wilhelm, Stephen and Mattson (1996)	โครงข่าย (Network) ของการเชื่อมต่อกันขององค์กร โดยมีจุดมุ่งหมายในการเติมเต็ม (Fulfillment) ความต้องการของลูกค้าในการที่จะเชื่อมต่อกันกับการเติมเต็มความต้องการกับตัวกลางอื่น ๆ กับสิ่งที่เข้ามาในระบบ
Monczka, Robert, and Robert (1998)	เป็นการรวมและจัดการ การจัดหา การไหลของกระบวนการและการควบคุมวัสดุ โดยใช้มุมมองด้านฟังก์ชันของระบบที่หลากหลายและมีซัพพลายเออร์ที่หลากหลายเช่นกัน

ตารางที่ 2-42 (ต่อ)

นักวิชาการ	แนวคิดและหลักการ
Trienekens (1999)	โครงข่าย (Network) ของกระบวนการของลำดับความสำคัญก่อนหน้า (Precedence relationships) ซึ่งจะเชื่อมโยงกันด้วยการไหลของผลิตภัณฑ์ ข้อมูลและ/ หรือเรื่องเกี่ยวกับการเงิน
Lee and Billington (1995)	โครงข่าย (Network) ของสิ่งอำนวยความสะดวก (Facilities) ทำให้เกิดการผลิตตั้งแต่วัตถุดิบจนแปรรูปไปเป็นผลิตภัณฑ์ในขั้นสุดท้าย (Final products) และจัดส่งผลิตภัณฑ์นั้น ๆ ไปยังลูกค้าโดยผ่านระบบการกระจายสินค้า (Distribution system) ซึ่งก็คือช่วงของการจัดหา (Procurement) การผลิต (Manufacturing) และการกระจายสินค้า (Distribution)
Londe and Masters (1994)	เป็นเรื่องของบริษัทในห่วงโซ่อุปทานมีตั้งแต่สองบริษัทหรือมากกว่า ทำข้อตกลงระยะยาว มีการสร้างความไว้วางใจและความมุ่งมั่นที่จะมีทำธุรกิจร่วมกัน เกิดการรวมกลุ่มของกิจกรรม โลจิสติกที่มีความต้องการร่วมกันอย่างมีศักยภาพ
The international center for competitive excellence (2012)	การจัดการห่วงโซ่อุปทาน คือ การประสานรวมกระบวนการทางธุรกิจที่ครอบคลุมจากผู้จัดส่งวัตถุดิบ ผ่านระบบธุรกิจอุตสาหกรรมไปสู่ผู้บริโภคขั้นสุดท้าย ซึ่งมีการส่งผ่านผลิตภัณฑ์การบริการและข้อมูลสารสนเทศควบคู่กันไป อันเป็นการสร้างคุณค่าเพิ่มในตัวผลิตภัณฑ์ และนำเสนอสิ่งเหล่านี้สู่ผู้บริโภคขั้นสุดท้าย
Houlihan (1988)	เป็นการตัดสินใจเชิงกลยุทธ์ด้าน "Supply" เป็นการกำหนดยุทธศาสตร์ในการจัดการอย่างมีนัยสำคัญ เนื่องจากมันมีผลกระทบต่อค่าใช้จ่ายโดยรวมและส่วนแบ่งทางการตลาด
Thomas and Griffin (1996)	การไหลของทั้งวัตถุดิบ และข้อมูลระหว่างผู้ค้า (Vendors) ผู้ผลิตและโรงงานประกอบและศูนย์กระจายสินค้าซึ่งมันเป็นขั้นตอนแบบดั้งเดิมที่เกี่ยวข้องกับห่วงโซ่อุปทานกล่าวคือ การจัดหา การผลิต การกระจายสินค้า

ตารางที่ 2-43 (ต่อ)

นักวิชาการ	แนวคิดห่วงโซ่อุปทาน (Supply chain)							
	การจัดการวัตถุดิบ	กระบวนการผลิต	การกระจายสินค้า/ บริการ	การส่งมอบสินค้า/ บริการ	การบริหารและดูแลลูกค้า	ข้อมูลสารสนเทศ	การทำงานเป็นโครงข่าย	การไหลของกระบวนการ
Monczka et al, (1998)	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Scott and Westbrook (1991)	✓	✓		✓	✓	✓	✓	✓
Trienekens (1999)	✓					✓	✓	✓
Ellram (1991)	✓			✓	✓	✓	✓	✓
Londe and Masters (1994)	✓		✓	✓		✓	✓	✓
Stevens (1989)	✓		✓	✓	✓	✓	✓	✓
Handfield and Nichols (1999)	✓		✓	✓	✓	✓	✓	✓
Christopher (1998)	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Lee and Billington (1995)	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	
Houlihan (1988)	✓	✓	✓	✓	✓	✓		
Thomas and Griffin (1996)	✓	✓	✓	✓	✓	✓		✓
The International Center for Competitive Excellence (2012)	✓	✓	✓	✓	✓	✓		✓
Cooper et al. (1997)	✓	✓	✓	✓	✓	✓		
Jones and Riley (1985)	✓	✓	✓	✓	✓	✓		✓
ความถี่	20	12	16	18	18	19	12	13
อันดับ	1	6	4	3	3	2	6	5

จากความหมายจากนักวิชาการข้างต้น ผู้วิจัยสามารถสรุปได้ว่า ห่วงโซ่อุปทาน (Supply chain) ได้ว่า เป็นการบริหารจัดการเกี่ยวกับวัตถุดิบ มีการไหลเข้าออกของข้อมูลสารสนเทศในองค์กร การส่งมอบสินค้า/ บริการ ไปยังลูกค้า รวมถึงการบริหารลูกค้าด้วย ซึ่งจะเกี่ยวเนื่องกับกระบวนการการกระจายสินค้า/ บริการ ไปยังผู้บริโภคในรูปแบบของการไหลที่เป็นกระบวนการจากกระบวนการผลิตไปจนถึงขั้นตอนการส่งมอบสินค้าและบริการ ซึ่งจะต้องมีการทำงานเชื่อมโยงกันเป็นโครงข่าย

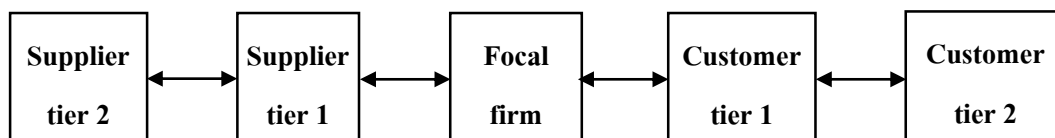
Mentzer (2001) กล่าวว่า ห่วงโซ่อุปทาน (Supply chain) แบ่งออกเป็น 3 ระดับ ดังนี้

ระดับที่ 1 Basic/ Direct supply chain ประกอบด้วยกลุ่มของบริษัท 3 บริษัท หรือมากกว่าที่มีความเกี่ยวข้องกันตั้งแต่ต้นทาง (ผู้ผลิต) ไปจนถึงปลายทาง (ลูกค้า) ทั้งในส่วนของ การส่งผ่านของสินค้า บริการ การเงินและข้อมูลทางการค้า

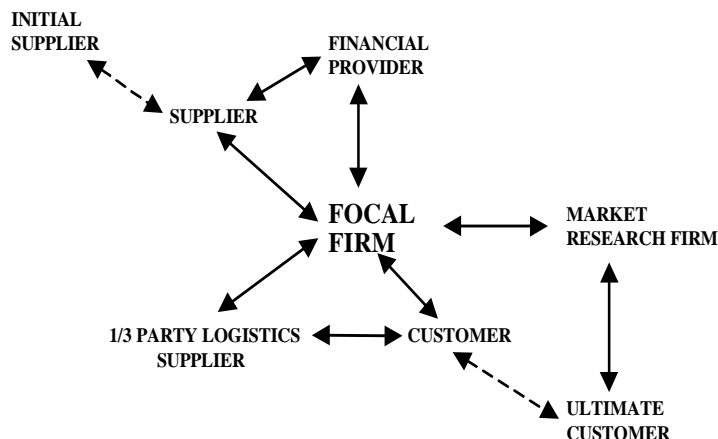
ภาพที่ 2-7 Basic/ direct supply chain

ระดับที่ 2 Extended supply chain จะมีการเพิ่มคนกลางทั้งในส่วนของผู้ผลิตและส่วนของลูกค้าขึ้นมา จะมีความซับซ้อนมากขึ้น เพราะการไหลของข้อมูลทางการค้า จะใช้ระยะเวลาสั้นขึ้นจากลูกค้า (Tier 2) ไปยังผู้ผลิต (Tier 2) ซึ่งข้อมูลบางส่วนก็อาจเกิดการสูญหายหรือมีการบิดเบือนไปในระหว่างการส่งได้

ภาพที่ 2-8 Extended supply chain

ระดับที่ 3 Ultimate supply chain เป็นกลุ่มของผู้ที่เกี่ยวข้องกันทั้งต้นทางและปลายทาง โดยการส่งผ่านสินค้า/ บริการ จะเริ่มต้นจากผู้ผลิตแรกสุด (Initial supplier) ไปจนถึงผู้บริโภคนสุดท้าย (Ultimate customer) (Mentzer, 2001)

ภาพที่ 2-9 Ultimate supply chain

ห่วงโซ่อุปทาน (Supply chain) ทั้ง 3 ระดับ จะมี Focal firm เป็นตัวกลาง เสมอ ซึ่งเป็นบริษัทที่อยู่ใน Supply chain ที่มีอำนาจต่อรองสูงที่สุด ยิ่งระดับของการบริหารห่วงโซ่อุปทานสูงขึ้นเท่าใด การบริหารห่วงโซ่อุปทานก็จะมีคามยุ่งยากมากขึ้นตามไปด้วย (Mentzer, 2001)

2. การจัดการห่วงโซ่อุปทานในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว

สิริยุพา เลิศกาญจนานพร (2554) กล่าวว่า ท่ามกลางการแข่งขันทางเศรษฐกิจที่รุนแรง ในช่วงศตวรรษที่ 21 ทำให้มุมมองในการบริหารจัดการธุรกิจเปลี่ยนจากการให้ความสนใจเฉพาะองค์กรมาเป็นการบริหารจัดการในภาพรวมตลอดทั้งธุรกิจที่มีความเกี่ยวข้องกันตั้งแต่ต้นน้ำจนถึงปลายน้ำ โดยอาศัยหลักการจัดการห่วงโซ่อุปทานซึ่งเป็นแนวคิดการบริหารจัดการเชิงระบบ (System approach) ซึ่งแรกเริ่มได้มีการนำมาประยุกต์ใช้กับอุตสาหกรรมการผลิตเพื่อปรับปรุงคุณภาพสินค้า เพิ่มสมรรถนะในการแข่งขัน โดยหลักการสำคัญของการจัดการห่วงโซ่อุปทาน (Supply chain management: SCM) ก็คือต้องตระหนักว่าสมาชิกในห่วงโซ่อุปทานมีความเป็นอิสระจากกัน และจะทำได้ทุกอย่างให้แต่ละฝ่ายสามารถทำงานร่วมกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ

Zhang, Song and Huang (2009) ได้ระบุถึงความสำคัญ ของการบริหารจัดการอุปสงค์ (Demand management) ในอุตสาหกรรมที่จะทำให้มีผลต่อความไม่แน่นอนของอุปสงค์ (Demand uncertainty) ว่าเป็นปัจจัยหนึ่งในหลายปัจจัยที่เป็นลักษณะ เฉพาะของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว ดังนั้น ในการจัดการทั้งด้านอุปสงค์และอุปทานในห่วงโซ่อุปทานการท่องเที่ยว สิ่งที่สำคัญในการสร้างความสอดคล้อง และทำให้เกิดประโยชน์จากข้อมูลข่าวสารที่ไหลเวียนในระบบได้อย่างเต็มที่ จำเป็นต้องมีการใช้ ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศที่มีประสิทธิภาพอย่าง ไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้

ระบบสารสนเทศได้เข้ามา มีบทบาทในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว รวมทั้งการ เปลี่ยนแปลงรูปแบบ การวางแผนการท่องเที่ยว การขายผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยว การหาลูกค้า ถือ ได้ว่าการท่องเที่ยวเป็น อุตสาหกรรมที่ต้องการใช้ข้อมูลที่เข้มข้นและมีประสิทธิภาพมากในทุก ๆ ส่วน ของโซ่อุปทาน (UNCTAD, 2007) Xinyue (2007) ได้เสนอความสัมพันธ์ระหว่างระบบสารสนเทศที่เกี่ยวข้องกับ โซ่อุปทานการท่องเที่ยว ในขณะที่การศึกษาของ O'Connor and Frew (2001), Buhalis and Law (2008) พบว่ายังมีความไม่เชื่อมต่อกันบางประการ

ลักษณะของอุปทานในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว มีความแตกต่างจากอุปทานของ อุตสาหกรรมอื่น เนื่องจากการท่องเที่ยวไม่ได้เป็นภาคการผลิตหรือภาคบริการอย่างชัดเจน แต่ เป็นการผสมผสานผลิตภัณฑ์ระหว่างสินค้ากับบริการ จึงทำให้อุตสาหกรรมท่องเที่ยวมีความ ซับซ้อนมาก โซ่อุปทานการท่องเที่ยวประกอบด้วย ผู้ผลิตและผู้ให้บริการที่แตกต่างหลากหลายและ มีการติดต่อสัมพันธ์กันอย่างมาก (March & Wilkinson, 2009) ดังนั้นการประสานงานกัน ในโซ่ อุปทานการท่องเที่ยวจึงมีความเชื่อมโยงกันอย่างมาก การที่จะเข้าไปบริหารจัดการในอุปสงค์การ ท่องเที่ยว ต้องอาศัยความรู้เป็นอย่างมาก (Sigala, 2008) เนื่องจากการท่องเที่ยวเป็นบริการที่ไม่ สามารถเก็บรักษาไว้ เหมือนสินค้าได้ (Lovelock, 1980) นอกจากนี้การท่องเที่ยว ยังมีลักษณะเป็น ช่วงเทศกาล ซึ่งส่งผลให้อุปสงค์นั้นมีความผันผวนสูง จึงมีการนำการจัดการด้านอุปสงค์ (Demand-side management) มาใช้เป็นเครื่องมือในการจัดการโซ่อุปทานการท่องเที่ยว (Tourism supply chain management: TSCM) ซึ่งได้ผลเป็นอย่างดี (Zhang et al., 2009) การนำเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามา ใช้ใน อุตสาหกรรมท่องเที่ยว ส่งผลให้พฤติกรรม โครงสร้าง หน้าที่ และอุปสงค์ของ อุตสาหกรรมเปลี่ยนแปลงไป (Buhalis & Law, 2008) หรือ อาจกล่าวได้ว่าเทคโนโลยีสารสนเทศได้ กลายเป็นปัจจัยพื้นฐานในการกำหนดกลยุทธ์ของ อุตสาหกรรมท่องเที่ยว (Werthner & Ricci, 2004) และเป็นตัวขับเคลื่อนการเปลี่ยนแปลงรูปแบบของกระบวนการในอุตสาหกรรม (Buhalis & Law, 2008) โดย ไม่เพียงแต่เทคโนโลยีสารสนเทศจะช่วยนักท่องเที่ยวในการเลือกและตัดสินใจซื้อ ผลิตภัณฑ์ทางการท่องเที่ยว แต่เทคโนโลยีสารสนเทศยังเป็นเสมือน เครื่องมือสำหรับผู้ค้าในการ พัฒนา จัดการ และ กระจายผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวให้ไปทั่วโลก (Buhalis, 1998) หรืออาจกล่าวได้ ว่าเทคโนโลยี สารสนเทศมีบทบาททั้งในการกำหนดอุปสงค์และอุปทานของอุตสาหกรรม บทบาท ของเทคโนโลยีสารสนเทศในด้านของ อุปสงค์ ทำให้นักท่องเที่ยวสามารถเข้าถึงข้อมูลที่น่าเชื่อถือ และมีความถูกต้อง เพื่อใช้ในการตัดสินใจเลือกผลิตภัณฑ์ท่องเที่ยวที่เหมาะสมภายใต้ระยะเวลา และค่าใช้จ่ายที่น้อย (O'Connor, 1999) นอกจากนี้ ยังมีส่วนช่วยในการเพิ่มคุณภาพของบริการและ ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว (Buhalis & Law, 2008) โดยนักท่องเที่ยวต่างต้องการโต้ตอบกับ ผู้ค้าเพื่อเติมเต็มความต้องการ พื้นฐานและความต้องการเฉพาะบุคคล (Morrison, Jing, O'Leary &

Lipping, 2001) เพื่อช่วยลดความเสี่ยง ความไม่แน่นอนในการเดินทาง และเพิ่มคุณภาพของการเดินทาง (Fodness & Murray, 1997) ซึ่งการมีข้อมูลและได้รับข้อมูล จำนวนมาก จะทำให้นักท่องเที่ยวมีทางเลือกของผลิตภัณฑ์และบริการที่ตอบสนองความต้องการของตนเองได้มากยิ่งขึ้น (Buhalis & Law, 2008) หรือกล่าวได้ว่าเทคโนโลยีสารสนเทศในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเข้ามาเปลี่ยนวิถีของนักท่องเที่ยวในปัจจุบัน (Mill & Law, 2004)

ปัจจุบันแนวโน้มงานวิจัยด้านการจัดการโซ่อุปทานเริ่มให้ความสนใจในธุรกิจบริการมากขึ้น และการศึกษาโซ่อุปทานในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวก็เป็นหนึ่งในความท้าทายนั้น เนื่องจากอุตสาหกรรมท่องเที่ยวเป็นอุตสาหกรรมในภาคบริการที่ได้รับการยอมรับว่ามีบทบาทสำคัญต่อระบบเศรษฐกิจและสังคม ในแง่ของการสร้างรายได้ สร้างงาน และสร้างธุรกิจต่อเนื่อง แต่จากรายงานการวิจัยของ มิ่งสรรพ์ ขาวสอาด และคณะ (2551) กลับระบุว่าปัญหาด้านการท่องเที่ยวของประเทศใน อนุภูมิภาคกลุ่มแม่น้ำโขง (GMS) ซึ่งหมายรวมถึงประเทศไทยด้วยนั้น ไม่ได้อยู่ที่แหล่งท่องเที่ยว หากแต่อยู่ที่การจัดการห่วงโซ่อุปทานด้านการท่องเที่ยว (Tourism supply chain) ด้วยเหตุที่การท่องเที่ยวเป็นอุตสาหกรรมในภาคบริการ ที่มีลักษณะเฉพาะของธุรกิจแตกต่างไปจากธุรกิจภาคอุตสาหกรรม กล่าวคือ เป็นบริการที่ไม่มีตัวตนจับต้องไม่ได้ ไม่สามารถจัดส่งบริการท่องเที่ยวให้กับลูกค้าได้เหมือนสินค้าทั่วไป ลูกค้าหรือนักท่องเที่ยวต้องเดินทางมารับบริการท่องเที่ยวด้วยตนเอง ณ แหล่งท่องเที่ยว นั้น ๆ อุปสงค์หรือความต้องการซื้อบริการท่องเที่ยวขึ้นลงตามฤดูกาล บริการการท่องเที่ยวไม่สามารถเก็บไว้ใช้ได้ องค์ประกอบของการให้บริการด้านการท่องเที่ยวมีความหลากหลายประกอบด้วยการค้าและการร่วมกันของหลายฝ่ายซึ่งต่างมีความเป็นอิสระต่อกัน ทำให้ยากต่อการควบคุมคุณภาพและมาตรฐานการบริการ การจัดการโซ่อุปทานในอุตสาหกรรมท่องเที่ยวจึงมีความสำคัญและจำเป็นเพื่อให้การบริหารจัดการขั้นตอนต่าง ๆ ในการให้บริการท่องเที่ยวเกิดความต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพสูงสุดทั้งในแง่ของต้นทุน เวลา และ ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว

โซ่อุปทานการท่องเที่ยวเป็นเครือข่ายขององค์กรด้านการท่องเที่ยวที่มีส่วนร่วมในสร้างสรรค์กิจกรรมและผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวจนกระทั่งมีการส่งมอบบริการนั้นให้กับนักท่องเที่ยว ซึ่งเครือข่าย (Network) ด้านการท่องเที่ยวที่ร่วมมือกันสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวนั้น ครอบคลุมการดำเนินงานของธุรกิจหลากหลายสาขา เช่น ธุรกิจที่พัก ธุรกิจภัตตาคารและร้านอาหาร ธุรกิจขนส่ง ธุรกิจสินค้าที่ระลึก ธุรกิจประกันภัย ธุรกิจธนาคาร ธุรกิจซักรีด ธุรกิจบันเทิง ฯลฯ ซึ่ง Collier and Harraway (1997) ระบุว่า อุตสาหกรรมท่องเที่ยวมีองค์ประกอบที่สำคัญ 4 ส่วน ซึ่งถือเป็นผู้ให้บริการโดยตรง (Direct providers) ในอุตสาหกรรมท่องเที่ยว ได้แก่ (Zhang et al., 2009)

1. สิ่งดึงดูดใจ กิจกรรม และสิ่งอำนวยความสะดวกในการบริการต่าง ๆ (Attractions activities and ancillary services) เช่น สถานที่ (Sites) หรือ เหตุการณ์ (Events) ซึ่งเกิดได้ตามธรรมชาติหรือมนุษย์สร้างขึ้น รวมไปถึงกิจกรรมการท่องเที่ยว และสิ่งอำนวยความสะดวกอื่น ๆ
2. การขนส่ง (Transportation) เป็นองค์ประกอบที่สำคัญอย่างมากต่อการเดินทางของนักท่องเที่ยว เช่น การขนส่งทางบก ทางน้ำ และทางอากาศ
3. การขาย (Sales) เป็นกิจกรรมที่กระจายสินค้าและบริการไปยังนักท่องเที่ยวและเกี่ยวข้องกับคนหลายกลุ่ม เช่น ผู้ขายส่งบริการด้านการท่องเที่ยว (Tour operator) ตัวแทนจัดการเดินทาง (Travel agents) ตัวแทนจำหน่ายและเฉพาะทาง (Specially chandlers) เป็นต้น
4. ที่พัก (Accommodation) เช่น โรงแรม เกสต์เฮาส์ อพาร์ทเมนท์ รีสอร์ท การให้บริการด้านที่พักอาจแตกต่างกันไปตาม รสนิยมของผู้บริโภคและสภาพแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยว

ต่อมา Tapper (2004) ได้นำเสนอความเชื่อมโยงของธุรกิจภายในโซ่อุปทานการท่องเที่ยว โดยยังคงไว้ซึ่งองค์ประกอบหลักตามแนวคิดของ Collier and Harraway (1997) อันได้แก่ การขนส่ง ที่พัก การขาย สิ่งดึงดูดใจ กิจกรรม และสิ่งอำนวยความสะดวกในการบริการต่าง ๆ และได้เพิ่มเติมองค์ประกอบที่สำคัญอื่นในโซ่อุปทานการท่องเที่ยวอีก 12 ประเด็น ได้แก่ ลูกค้า (Customers) การตลาดและการขาย (Marketing & sales) การจัดการนำเที่ยว (Tour operating) การจัดหาอาหารและเครื่องดื่ม (Catering, food & beverages) ธุรกิจซักรีด (Laundry) การผลิตอาหาร (Food production) การกำจัดของเสียและนำกลับมาใช้ใหม่ (Waste recycling & disposal) ระบบไฟฟ้าและน้ำประปา (Energy & water supplies) โครงสร้างพื้นฐานและแหล่งทรัพยากรท่องเที่ยว (Infrastructure, services & resources of destinations) เฟอร์นิเจอร์และงานฝีมือ (Furniture and crafts) วัฒนธรรม เหตุการณ์ทางสังคมและกีฬา (Cultural, social and sports events) การเดินทางระยะสั้นและสิ่งดึงดูดใจ (Excursions and attractions) การขนส่งภาคพื้นดิน (Ground transport) และดำเนินการภาคพื้นดิน (Ground operations)

3. การขนส่งและเศรษฐกิจในอนุภูมิภาคลุ่มน้ำโขง

การขนส่งทางน้ำของแม่น้ำโขงเป็นเส้นทางที่มีความสำคัญที่สุดในการค้าไทย-จีน ตอนใต้ โดยมีสัดส่วนประมาณร้อยละ 95 ของการขนส่งสินค้าไทย-จีน ตอนใต้ จากการประชุมระหว่าง 4 ประเทศ ประกอบด้วย ไทย จีน ลาว เวียดนาม เกิดกฎระเบียบการใช้แม่น้ำโขงร่วมกันและมีอัตราภาษีการขนส่งสินค้าผ่านประเทศต่าง ๆ ที่ชัดเจนและแน่นอน แต่ละประเทศจะเปิดท่าเรือพาณิชย์รวม 14 แห่ง จำแนกเป็นท่าเรือในมณฑลยูนนาน ได้แก่ ท่าเรือซือเหมา เชียงรุ่งหรือจิ่งหง เหมิ่งหาน และกวนเหล่ย ท่าเรือในประเทศลาว ได้แก่ ท่าเรือบ้านทราย เชียงก เมืองมอม บ้านคูน ห้วยทราย

และหลวงพระบาง ทำเรือในประเทศเมียนมา ได้แก่ ทำเรือวังเสียงและวังปุง ส่วนทำเรือในประเทศไทย ได้แก่ ทำเรือเชียงแสนและทำเรือเชียงของ จังหวัดเชียงราย

ในอดีตการขนส่งสินค้าจากไทยไปจีนใช้ระยะเวลาาน เช่น การขนส่งลำไยจากท่าเรือกรุงเทพ-เชียงไฮ้ ใช้เวลา 26 วัน จากเชียงไฮ้เข้าเมืองยี่อู่ (ศูนย์กลางการค้าลำไย) 1 วัน รวม 27 วัน ส่วนการขนส่งทางลำน้ำโขงช่วยย่นเวลาลงได้เป็นอย่างมากทำให้ในปัจจุบันบริษัทต่าง ๆ หันมาขนส่งทางแม่น้ำโขงแทน เช่น การขนส่งสินค้าจากเชียงใหม่-เชียงรุ่ง ใช้เวลา 4 วัน เชียงรุ่ง-คุนหมิง 3 วัน คุนหมิง-ยี่อู่ 4 วัน รวม 11 วัน นอกจากนี้การขนส่งทางแม่น้ำโขง 1 ตู้คอนเทนเนอร์ยังมีค่าใช้จ่ายที่น้อยกว่าการขนส่งแบบอื่น ๆ ทำให้การขนส่งสินค้าทางแม่น้ำโขงได้รับความนิยมเพิ่มมากขึ้น

การขนส่งสินค้าจากจีนถึงไทยส่วนใหญ่ผู้ประกอบการนำสินค้าขึ้นที่ท่าเรือเชียงแสนถึงร้อยละ 70 เพื่อจำหน่ายบริเวณด่านแม่สาย ที่เหลืออีกร้อยละ 30 นำขึ้นที่ท่าเรือวังปุงของเมียนมาเพื่อนำไปจำหน่ายที่จังหวัดท่าขี้เหล็ก หรือลักลอบนำเข้ามาจำหน่ายในอำเภอแม่สาย สำหรับท่าเรือเชียงของมีผู้ประกอบการนำสินค้าจากจีนขึ้นท่าน้อยมาก เนื่องจากอยู่ไกลจากท่าเรือเชียงแสนอีก 70 กิโลเมตร ทั้งยังมีเกาะแก่งจำนวนมากทำให้ยากแก่การเดินทาง

การขนส่งสินค้าทางเรือในช่วงเดือนพฤษภาคม-ธันวาคม ระดับน้ำจะลึกระหว่าง 2-7 เมตร (บางช่วงที่มีน้ำหลากจะมีความลึกเกิน 7 เมตรขึ้นไป) สามารถใช้เรือขนาดใหญ่ขนส่งสินค้าได้ถึงลำละ 120-150 ตัน ในช่วงเดือนมกราคม-เมษายน ปริมาณน้ำน้อย ระดับน้ำจะลึกระหว่าง 1.5-2 เมตร ต้องใช้เรือขนาดเล็กที่ขนส่งสินค้าได้เพียง 40-60 ตัน อย่างไรก็ตาม รัฐบาลจีนมีแผนขุดลอกแม่น้ำโขงที่อยู่ในอาณาเขตของจีนให้สามารถขนส่งสินค้าได้ตลอดทั้งปี รวมถึงในปัจจุบันเขื่อนในประเทศจีนสร้างเสร็จแล้วทำให้สามารถควบคุมการขึ้นลงของน้ำได้ ทำให้การเดินทางเรือสินค้าระหว่างไทยจีนมีความคล่องตัวตลอดทั้งปี

สำหรับการขนส่งทางน้ำ อำเภอเชียงแสนเป็นเมืองท่าหน้าด่านที่มีเส้นทางแม่น้ำโขงเชื่อมโยงเมืองสำคัญของจีน ได้แก่ กวนเฉย ซื่อเหมาและจิ่งหง โดยแม่น้ำโขงช่วงที่ผ่านด่านศุลกากรเชียงแสนมุ่งสู่จีนตอนใต้มีระยะทางประมาณ 344 กิโลเมตรจากสถิติการเดินทางเรือที่ผ่านมาพบว่าในช่วงเดือนสิงหาคมถึงธันวาคมมีเรือเข้ามามากที่สุดไม่ต่ำกว่า 200 ลำต่อเดือน โดยท่าเรือเชียงแสน แห่งที่ 1 รองรับสินค้าได้ 536,162 ตันต่อปี ปัจจุบัน กำลังมีการก่อสร้างท่าเรือเชียงแสน แห่งที่ 2 บริเวณบ้านสบกก ตำบลบ้านแซว อำเภอเชียงแสน ซึ่งเป็นบริเวณปากแม่น้ำกกที่จะไหลลงสู่แม่น้ำโขง มีเป้าหมายรองรับความต้องการขนส่งในอีก 20 ปี ข้างหน้า ท่าเรือดังกล่าวมีขนาดพื้นที่ประมาณ 400 ไร่ และพื้นที่ศุลกากร 200 ไร่ เป็นท่าเรือที่สามารถใช้ได้ทั้งระดับน้ำขึ้นและลง มีท่าเรือขนถ่ายด้วยเครน 4 ท่า รองรับรถยก 30 ตัน มีท่าสำหรับขนถ่ายตู้คอนเทนเนอร์ และมีสะพาน

ยื่นไปกลางแม่น้ำสำหรับเรือบรรทุกผลิตภัณฑ์ปิโตรเลียม โดยคาดว่าจะสามารถรองรับเรือได้ครั้งละ 10 ลำ และสามารถเชื่อมโยงกับระบบท่าเรือใหญ่ของประเทศ คือ ท่าเรือแหลมฉบัง ท่าเรือสงขลา และท่าเรือระนอง

เนื่องจากอุปสรรคจากหิน การขุดดินและขุดร่องน้ำที่เพิ่มขึ้น อีกทั้งกรมเจ้าท่ามีแผนที่จะก่อสร้างเขื่อนรอบเกาะช้างตาย โดยใช้งบประมาณปี พ.ศ. 2554 จำนวน 45 ล้านบาท แต่ปลายปี พ.ศ. 2553 สามารถเร่งดำเนินงานได้กว่าร้อยละ 80 และคาดว่าจะแล้วเสร็จเปิดใช้งานได้ภายในปี พ.ศ. 2555 โดยรูปแบบการบริหาร จะมีการท่าเรือแห่งประเทศไทยจะเป็นหน่วยงานบริหารท่าเรือ เชียงแสน 2 เนื่องจากเป็นท่าเรือระดับนานาชาติ อย่างไรก็ตาม การขนส่งทางลำน้ำโขงมีปัญหาสำคัญคือ ระดับน้ำของแม่น้ำโขงในฤดูแล้งลดระดับลงต่ำมากจนไม่สามารถเดินเรือสินค้าได้ ปัญหาโจรสลัดในแม่น้ำโขง รวมถึงการเปิดสะพานข้ามแม่น้ำโขงแห่งที่ 4 (เชียงของ-ห้วยทราย) อาจมีผลกระทบต่อ การเปลี่ยนเส้นทางการขนส่งมาใช้ทางบกมากขึ้น

การพัฒนาด้านเศรษฐกิจและการค้าในภูมิภาคลุ่มน้ำโขงในกรอบทศวรรษที่ผ่านมาได้พัฒนาไปอย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะ โครงการพัฒนาลุ่มน้ำโขงให้เป็นเขตเศรษฐกิจแบบเต็มรูปแบบ เพื่อผลประโยชน์ทางการค้าของประเทศจีนซึ่งได้จับมือร่วมกับประเทศผู้มีส่วนได้เสียในพื้นที่ของตนตามลำน้ำโขง ปัจจุบันการพัฒนามีความก้าวหน้าไปอย่างมากในรูปแบบต่าง ๆ อาทิเช่น การสร้างเขื่อนเพื่อกักเก็บน้ำไว้ใช้และผลิตกระแสไฟฟ้า การปรับปรุงลำน้ำโขงเพื่อการเดินเรือพาณิชย์ รวมถึงการสร้างท่าเทียบเรือสินค้า เป็นต้น ซึ่งจากการพัฒนาดังกล่าวแน่นอนว่าจะช่วยกระตุ้นเศรษฐกิจของจีนและประเทศในแถบลุ่มน้ำโขงให้ดีขึ้น รวมไปถึงผู้คนในเขตเศรษฐกิจมีงานทำ มีช่องทางประกอบสัมมาอาชีพเพิ่มมากขึ้น ซึ่งมูลค่าการค้าและการเติบโตของเศรษฐกิจในภูมิภาคลุ่มน้ำโขง ยกตัวอย่างการค้าผ่านด่านชายแดนภาคเหนือ ปี พ.ศ. 2553 มีมากถึง 47,738.49 ล้านบาท ตัวเลขดังที่ปรากฏอยู่นี้เป็นตัวชี้วัดความสำเร็จด้านการพัฒนาเศรษฐกิจได้เป็นอย่างดี

จากการทบทวนวรรณกรรมเกี่ยวกับการจัดการโซ่อุปทานในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว ข้างต้น ผู้วิจัยสามารถสรุปการจัดการโซ่อุปทานในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวได้ว่าเป็นการบริหารจัดการเกี่ยวกับวัตถุดิบ มีการไหลเข้าออกของข้อมูลสารสนเทศในองค์กร การส่งมอบสินค้า/บริการด้านการท่องเที่ยวไปยังลูกค้า รวมถึงการบริหารลูกค้าด้วย ซึ่งจะเกี่ยวเนื่องกับกระบวนการกระจายสินค้า/บริการที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวทั้งหมดไปยังผู้บริโภคหรือนักท่องเที่ยว ในรูปแบบของการไหลที่เป็นกระบวนการ จากกระบวนการผลิตไปจนถึงขั้นตอนการส่งมอบสินค้าและบริการ ซึ่งจะต้องมีการทำงานเชื่อมโยงกันเป็นโครงข่าย เป็นการเชื่อมโยงประสานกันของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในกิจกรรมการท่องเที่ยว เพื่อให้ให้นักท่องเที่ยวเกิดความพึงพอใจสูงสุด โดยมี

กระบวนการที่เกี่ยวข้องตั้งแต่การเคลื่อนย้ายสินค้าและบริการตั้งแต่ต้นน้ำจนถึงปลายน้ำ
กระบวนการดังกล่าวนำมาซึ่งองค์ประกอบของโซ่อุปทานท่องเที่ยว ที่ประกอบไปด้วย 3 ส่วน คือ

1. การเคลื่อนที่ทางกายภาพ เป็นการเดินทางของนักท่องเที่ยว การขนส่งนักท่องเที่ยว การลำเลียงสัมภาระของนักท่องเที่ยว และความสะดวกสบายในการเดินทางท่องเที่ยว
2. การเคลื่อนที่ของข้อมูลข่าวสาร เป็นการให้ข้อมูลข่าวสารแก่นักท่องเที่ยว ป้ายบอกทาง ป้ายแนะนำสถานที่ คำแนะนำเรื่องข้อควรปฏิบัติในสถานที่ และคำเตือนให้ระวังภัย เป็นต้น
3. การเคลื่อนที่ด้านการเงิน เป็นการอำนวยความสะดวกเรื่องการจ่ายชำระค่าสินค้าและบริการด้านการท่องเที่ยว และการซื้อตั๋วเดินทางต่าง ๆ

การจัดการ โซ่อุปทานการท่องเที่ยวเป็นการนำหลักการด้านการบริหารจัดการมาประยุกต์ใช้กับอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว งานวิจัยที่เกี่ยวข้องโดยตรงยังมีค่อนข้างจำกัด แต่กรอบแนวคิดหลักที่คล้ายคลึงกันคือในโซ่อุปทานการท่องเที่ยวมี Tour operator เปรียบเสมือนผู้ค้าส่งที่ทำหน้าที่ประสานงานองค์ประกอบด้านการบริการอื่น ๆ เช่น ที่พัก ขนส่ง ร้านอาหาร เข้ามารวมกันในลักษณะของแพคเกจทัวร์แล้วนำเสนอแพคเกจทัวร์นั้นผ่านตัวแทนบริษัทนำเที่ยวและผ่านต่อไปยังนักท่องเที่ยวซึ่งเป็นผู้บริโภคคนสุดท้าย จากนั้นจึงศึกษาย่อยลงไปในแต่ละองค์ประกอบของโซ่อุปทานการท่องเที่ยวว่าจะสามารถนำหลักการบริหารใดมาประยุกต์ใช้ได้บ้าง รวมถึงความพยายามในการประเมินประสิทธิภาพของโซ่อุปทานการท่องเที่ยว ซึ่งเครื่องมือที่ใช้ก็มีหลากหลาย ทั้ง Balance scorecard, SCOR model และ SERVQUAL

การขนส่งทางน้ำของแม่น้ำโขงเป็นเส้นทางที่มีความสำคัญที่สุดในการค้าไทย-จีนตอนใต้ การพัฒนาด้านเศรษฐกิจและการค้าในภูมิภาคลุ่มน้ำโขงในรอบทศวรรษที่ผ่านมาได้พัฒนาไปอย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะโครงการพัฒนาลุ่มน้ำโขงให้เป็นเขตเศรษฐกิจแบบเต็มรูปแบบเพื่อผลประโยชน์ทางการค้าของประเทศจีนซึ่งได้จับมือร่วมกับประเทศผู้มีส่วนได้เสียในพื้นที่ของตนตามลุ่มน้ำโขง ปัจจุบันการพัฒนามีความก้าวหน้าไปอย่างมากในรูปแบบต่าง ๆ

แนวคิดเกี่ยวกับการส่งเสริมนโยบายสาธารณะ

ความหมายของนโยบายสาธารณะ

จากการศึกษาแนวคิดของนักวิชาการหลายท่าน ผู้วิจัยสามารถสรุปความหมายของนโยบายสาธารณะได้ดังนี้

ตารางที่ 2-44 สรุปความหมายของนโยบายสาธารณะ จากนักวิชาการ

นักวิชาการ	ความหมายของนโยบายสาธารณะ
Friedrich (1963)	ข้อเสนอสำหรับแนวทางการดำเนินงานของบุคคล กลุ่มบุคคล หรือรัฐบาล ภายในสภาพแวดล้อมแบบหนึ่งซึ่งจะมีทั้งอุปสรรค และโอกาสบางประการด้วย อุปสรรคและโอกาสที่มีนั่นเอง ที่ผลักดันให้มีการเสนอนโยบายขึ้นเพื่อใช้ประโยชน์และเอาชนะสภาพการณ์เช่นนั้น ทั้งนี้เพื่อนำไปสู่เป้าหมายอย่างหนึ่งอย่างใดนั่นเอง
Chang and Campo-Folres (1980)	เป็นกรอบพื้นฐาน (A basic framework) ที่เป็นตัวกำหนดปัญหาหลัก จุดมุ่งหมาย ปณิธาน วัตถุประสงค์ทั่วไป และแนวทางชุดหนึ่ง ซึ่งครอบคลุมการดำเนินงานทางธุรกิจภายใต้กรอบแนวคิดรวมของรัฐ
Knezevich (1969)	เป็นข้อความทั่วไปที่อธิบายถึงวัตถุประสงค์ที่ต้องการจะบรรลุถึงค่า แดลงนโยบาย (Policy statement) เป็นแนวทางในการดำเนินงาน
Stecklein (1989)	นโยบาย เป็นข้อความที่ให้แนวทาง (Guideline) สำหรับการพัฒนาและการดำเนินงานของหน่วยงานหรือแผนงาน (Program) ซึ่งสะท้อนให้เห็นทั้งโดยตรงและโดยอ้อม ถึงหลักการพื้นฐานหรือความเชื่อถือของผู้รับผิดชอบสำหรับหน่วยงานหรือแผนงานนั้น ๆ
Caldwell (1970)	เป็นการตัดสินใจอย่างสัมฤทธิ์ผลเกี่ยวกับกิจกรรมต่าง ๆ ที่สังคมอนุญาตหรือห้ามมิให้กระทำการ เช่น แดลงการณ์ กฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ หรือคำพิพากษา
Greenwood (1965)	เป็นการตัดสินใจขั้นต้นที่จะกำหนดแนวทางกว้าง ๆ เพื่อนำไปเป็นแนวทางของการปฏิบัติ ให้เป็นไปอย่างถูกต้อง และบรรลุวัตถุประสงค์
Sharkansky (1970)	กิจกรรมต่าง ๆ ที่รัฐบาลต้องทำ ซึ่งครอบคลุมกิจกรรมเกี่ยวกับการบริการสาธารณะด้านต่าง ๆ ซึ่งต้องมีข้อบังคับสำหรับบุคคลและหน่วยงานในการปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ และจะต้องเป็นกิจกรรมนั้น เกี่ยวข้องกับการควบคุมกระบวนการกำหนดนโยบายหรือการกระทำทางการเมืองอื่น ๆ
Dye (1992)	เป็นอะไรก็ได้ที่รัฐบาลเลือกที่จะกระทำหรือไม่กระทำ
Lasswell and Kaplan (1950)	เป็นแผน หรือ โครงการที่ได้กำหนดขึ้น อันประกอบด้วย เป้าหมาย ปลายทาง คุณค่า และการปฏิบัติต่าง ๆ

ตารางที่ 2-44 (ต่อ)

นักวิชาการ	ความหมายของนโยบายสาธารณะ
Prewitt and Verba (1983)	พันธะสัญญาระยะยาวในการดำเนินกิจกรรมอย่างเป็นแบบแผนของรัฐบาล โดยมุ่งถึงสิ่งที่รัฐบาลกระทำจริงมากกว่าสิ่งที่รัฐบาลพูด ดังนั้น เพื่อให้สามารถเข้าใจในนโยบายสาธารณะของรัฐบาลได้อย่างชัดเจน ประชาชนต้องติดตามการบัญญัติกฎหมายของฝ่ายนิติบัญญัติและการนำนโยบายไปปฏิบัติของฝ่ายรัฐบาลอย่างใกล้ชิด
Eulau and Prewitt (1973)	การตัดสินใจที่มีจุดยืนของรัฐบาล ซึ่งจะต้องมีการกระทำที่ต่อเนื่องสม่ำเสมอ หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งคือ การตัดสินใจเกี่ยวกับกิจกรรมที่มีพันธะผูกพันในการดำเนินการอย่างต่อเนื่อง
McNichols (1977)	เป็นเรื่องของการตัดสินใจที่มีความฉลาดและหลักแหลม กล่าวคือเป็นการกระทำที่ไตร่ตรองและลึกซึ้งของผู้บริหารระดับสูง
Hecllo (1972)	ชุดของการกระทำของรัฐบาล หรือสิ่งที่รัฐบาลไม่กระทำ หรือสิ่งที่รัฐบาลตกลงใจที่จะกระทำจริง ๆ โดยประกอบไปด้วยชุดของการกระทำ ที่เป็นระบบที่จะนำไปสู่การบรรลุเป้าหมายที่พึงปรารถนา
Jacob (1966)	เป็นหลักการ แผนงาน หรือแนวทางการกระทำต่าง ๆ
Anderson (1975)	แนวทางการกระทำของรัฐที่มีจุดมุ่งหมายหรือวัตถุประสงค์ที่เกี่ยวกับเรื่องใดเรื่องหนึ่ง
Easton (1953)	อำนาจในการจัดสรรค่านิยมของสังคมทั้งมวลและผู้ที่มีอำนาจในการจัดสรร ก็คือ รัฐบาลและสิ่งที่รัฐบาลตัดสินใจที่จะกระทำหรือไม่กระทำเป็นผลมาจากการจัดสรรค่านิยมของสังคม
Considine (1994)	เป็นการกำหนดความชัดเจนของค่านิยมและความตั้งใจของสังคม พันธะผูกพันในการจัดสรรงบประมาณ และบริการแก่ประชาชน ให้สิทธิ์และเอกสิทธิ์แก่ประชาชน

ตารางที่ 2-45 การสังเคราะห์ความหมายของนโยบายสาธารณะ

นักวิชาการ	ความหมายของนโยบายสาธารณะ								
	ข้อเสนอตำหรับแนวทางการหรือแผนงานการดำเนินงาน	สภาพแวดล้อมที่มุ่งอุปสรรคและโอกาส	มีการเสนอนโยบายขึ้นเพื่อใช้ประโยชน์และนำไปสู่เป้าหมาย	หลักการพื้นฐานหรือความเชื่อที่ต้องการ	การตัดสินใจของผู้บริหารระดับสูง	กิจกรรมเกี่ยวกับบริการสาธารณะ	การกระทำทางการเมือง	เป็นกิจกรรมที่รัฐบาลเลือกที่จะกระทำหรือไม่กระทำ	การจัดสรรค่านิยมของสังคม
Friedrich (1963)	✓	✓	✓						
Knezevich (1969)	✓		✓						
Stecklein (1989)	✓				✓				
McNichols (1977)					✓				
Chang and Campo-Folres (1980)	✓				✓				
Anderson (1975)	✓		✓						
Caldwell (1970)					✓				
Sharkansky (1970)	✓				✓	✓	✓		
Dye (1992)								✓	
Greenwood (1965)	✓		✓		✓			✓	
Jacob (1966)								✓	
Lasswell and Kaplan (1950)	✓				✓				
Eulau and Prewitt (1973)	✓		✓						
Heclo (1972)	✓		✓		✓			✓	

ตารางที่ 2-45 (ต่อ)

นักวิชาการ	ความหมายของนโยบายสาธารณะ								
	ข้อเสนอสำหรับแนวทางหรือแผนงานการดำเนินงาน	สภาพแวดล้อมที่มุ่งอุปสรรคและโอกาส	มีการเสนอนโยบายขึ้นเพื่อใช้ประโยชน์และนำไปสู่เป้าหมาย	หลักการพื้นฐานหรือความเชื่อถือของผู้รับผิดชอบ	การตัดสินใจของผู้บริหารระดับสูง	กิจกรรมเกี่ยวกับการบริการสาธารณะ	การกระทำทางการเมือง	เป็นกิจกรรมที่รัฐบาลเลือกที่จะกระทำหรือไม่กระทำ	การจัดสรรค่านิยมของสังคม
Prewitt and Verba (1983)	✓		✓			✓		✓	
Easton (1953)					✓			✓	✓
Considine (1994)	✓				✓	✓			✓
ความถี่	12	1	7	4	6	3	1	6	2
อันดับ	1	7	2	4	3	5	7	3	6

จากผลการสังเคราะห์ความหมายของนโยบายสาธารณะในตารางที่ 2-46 ผู้วิจัยสามารถสรุป ความหมายของนโยบายสาธารณะ ได้ว่า เป็นชุดของข้อเสนอสำหรับแนวทางหรือแผนงานการดำเนินงานของรัฐ ซึ่งมีการเสนอ นโยบายขึ้นเพื่อใช้ประโยชน์และนำไปสู่การบรรลุเป้าหมายนั้น โดยจะเป็นการตัดสินใจของผู้บริหารระดับสูงในรัฐบาล แต่เป็นกิจกรรมที่รัฐบาลเลือกที่จะกระทำหรือไม่กระทำก็ได้ตามความเหมาะสม ซึ่งเป็นหลักการพื้นฐานหรือความเชื่อถือของผู้ที่มีหน้าที่รับผิดชอบ โดยกิจกรรมเหล่านั้นจะต้องเกี่ยวกับการบริการสาธารณะและประชาชน

ความสำคัญของนโยบายสาธารณะ

Lasswell and Kaplan (1950) กล่าวถึงความสำคัญของนโยบายสาธารณะไว้ดังนี้

1. ความสำคัญต่อผู้กำหนดนโยบาย จะขึ้นอยู่กับพรรคการเมืองหรือผู้มีอำนาจในการกำหนดนโยบาย เช่น พรรคไทยรักไทยได้ให้สัญญาแก่ประชาชนเอาไว้ว่าจะดำเนิน โครงการ 30

บาทรักษาทุกโรค หรือกองทุนหมู่บ้าน แล้วคณะกรรมการเลือกตั้งแบบถล่มทลาย เมื่อได้เป็นรัฐบาลจึงต้องดำเนินการตามนโยบายที่ได้ชูธงไว้เมื่อตอนหาเสียง

2. ความสำคัญต่อประชาชน เป็นนโยบายที่ให้ความสำคัญกับประชาชนและมีผลกระทบต่อประชาชนโดยตรง เช่น นโยบายการรณรงค์ให้สวมหมวกนิรภัย (หมวกกันน็อก) ซึ่งผู้ขับขี่รถจักรยานยนต์ทุกคนต้องหาซื้อมาเก็บไว้ หรือ สวัสดิการจากรัฐ เช่น เรียนฟรีทุกระดับ ซึ่งเป็นนโยบายที่มีผลต่อประชาชนส่วนรวมโดยตรง

3. เป็นเครื่องมือสำคัญในการกำหนดทิศทางการพัฒนาประเทศ โดยที่รัฐบาลจะใช้ในการตอบสนองความต้องการของประชาชน ส่วนใหญ่ถูกกำหนดโดยพรรคการเมือง (ในอดีตถูกกำหนดโดยคณะราษฎร) บางครั้งอาจก่อตัวในรูปของนโยบายพรรค เช่น การส่งเสริมชาตินิยม-สำรวจความต้องการของประชาชน กำหนดนโยบาย และนำเสนอต่อสาธารณะ เป็นต้น

5. เป็นเครื่องมือของรัฐบาลในการแก้ไขปัญหาที่สำคัญของประชาชน รวมไปถึงการใช้ในการเสริมสร้างความเป็นธรรมในสังคม และเสริมสร้างความเสมอภาคในโอกาสให้แก่ประชาชน เช่น นโยบายการศึกษาตามอัธยาศัย การจัดการศึกษาให้แก่เด็กพิเศษ เพื่อให้มีโอกาสดำเนินการศึกษาสำหรับเด็กพิเศษ เช่น คณิตศาสตร์ เคมี ฯลฯ โดยจัดชั้นเรียนให้เป็นการเฉพาะ

6. เป็นการใช้อำนาจของรัฐบาลเพื่อจัดสรรค่านิยมทางสังคม ช่วยในการกระจายรายได้ให้แก่ประชาชนโดยรวม อีกทั้งยังช่วยการกระจายความเจริญสู่ชนบท มากกว่านั้นคือช่วยในการพัฒนาทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี รวมไปถึงการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมต่าง ๆ อีกด้วย

ประเภทของนโยบายสาธารณะ

Jacob (1966) แบ่งนโยบายสาธารณะออกเป็น 7 ประเภท คือ

1. นโยบายมุ่งเน้นขอบเขตเฉพาะด้านและมุ่งเน้นสถาบันที่กำหนดนโยบาย

1.1 นโยบายมุ่งเน้นขอบเขตเฉพาะด้าน (Sectoral policies) เช่น นโยบายด้านการเมือง การบริหารเศรษฐกิจ เป็นต้น ซึ่งจะมีความครอบคลุมและความชัดเจนของนโยบาย มีการแสดงเจตจำนงเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติอย่างจริงจัง และมีองค์การที่รับผิดชอบในการนำนโยบายไปปฏิบัติโดยตรง

1.2 นโยบายมุ่งเน้นสถาบันที่กำหนดนโยบาย (Institutional policies) ซึ่งมองที่ผลผลิตของสถาบันที่เกี่ยวข้อง

1.2.1 สถาบันนิติบัญญัติ ทำหน้าที่ออกกฎหมาย โดยมีหลักการสำคัญคือเป็นนโยบายที่มีผลบังคับใช้โดยนิตินัย ซึ่งการละเมิดกฎหมายเป็นความผิด มีความมั่นคงถาวรและผลการพิจารณาพระราชบัญญัติของสถาบันนิติบัญญัติแห่งชาติอาจส่งผลกระทบต่อความอยู่รอดของรัฐบาลได้

1.2.2 สถาบันบริหาร นโยบายของสถาบันบริหาร ได้แก่ มติคณะรัฐมนตรี
กฎกระทรวง พระราชกฤษฎีกา (ขยายความพระราชบัญญัติ)

1.2.3 สถาบันตุลาการ นโยบายของสถาบันตุลาการ ได้แก่ คำพิพากษาของศาลฎีกา
คำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ เป็นต้น

2. ในส่วนของนโยบายมุ่งเน้นเนื้อหาสาระและมุ่งเน้นขั้นตอนการปฏิบัติ มีรายละเอียด
ดังนี้

2.1 นโยบายมุ่งเน้นเนื้อหาสาระ (Substantive policies) เช่น นโยบายการสร้าง
รถไฟฟ้าและรถไฟฟ้าใต้ดินในกรุงเทพมหานคร นโยบายการสร้างเขื่อน นโยบายการแก้ปัญหา
การจราจร (รถติด) นโยบายการจัดหาไฟฟ้าให้กับประชาชนในราคาถูก (โรงไฟฟ้าพลังงาน
นิวเคลียร์) โดยหาวิธีที่ลงทุนน้อยที่สุด เช่น การสร้างเขื่อนปากมูล (งบประมาณ 6 หมื่นล้านบาท)
หรือเขื่อนภูมิพล (งบประมาณ 6 พันล้านบาท) เป็นต้น

2.2 นโยบายมุ่งเน้นขั้นตอนการปฏิบัติ (Procedural policies) เช่น นโยบายส่งเสริม
และรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม มีขั้นตอนการดำเนินงาน ดังตัวอย่าง

3. นโยบายมุ่งเน้นการควบคุมกำกับโดยรัฐ และนโยบายมุ่งเน้นการควบคุมกำกับตนเอง

3.1 นโยบายมุ่งเน้นการควบคุมกำกับโดยรัฐ (Regulatory policies) เช่น นโยบาย
ควบคุมอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด และสิ่งเทียมอาวุธปืน พ.ศ. 2490 นโยบายควบคุม
การพนัน ตามพระราชบัญญัติการพนัน พ.ศ.2478 นโยบายลดความรุนแรงจากอุบัติเหตุจากการขับขี่
รถจักรยานยนต์ (สวมหมวกนิรภัย)

3.2 นโยบายมุ่งเน้นการควบคุมกำกับตนเอง (Self-regulatory policies) เช่น
พระราชบัญญัติวิชาชีพเวชกรรม พ.ศ.2537 พระราชบัญญัติทนายความ พ.ศ.2528 เป็นต้น

4. นโยบายมุ่งเน้นการกระจายผลประโยชน์และนโยบายมุ่งเน้นการกระจายความเป็น
ธรรม

4.1 นโยบายมุ่งเน้นการกระจายผลประโยชน์ (Distributive policies) เป็นนโยบายที่
เกี่ยวข้องกับการอุดหนุนแก่กลุ่มที่ได้เปรียบอยู่แล้วในสังคม มีลักษณะของการนำเงินของรัฐบาลไป
ช่วยเหลือประชาชนบางกลุ่ม (directed at aiding the disadvantaged) เช่น การใช้จ่ายเงินอุดหนุนเพื่อ
สนับสนุนการดำเนินงานของสถาบันการเงินในลักษณะเงินอุดหนุนเพื่อให้สามารถดำเนินแผนการ
ฟื้นฟูกิจการและสามารถดำเนินธุรกิจต่อไปได้

4.2 นโยบายมุ่งเน้นการกระจายความเป็นธรรม (Redistributive policies) เป็นความ
พยายามของรัฐที่จะจัดสรรความมั่งคั่ง รายได้ และสิทธิต่าง ๆ ให้ประชาชนอย่างเป็นธรรม
โดยทั่วไปประชาชนที่ได้รับประโยชน์จากการดำเนินนโยบายนี้คือ ผู้ที่เสียเปรียบในสังคม (the

disadvantaged) เช่น การกระจายโอกาสทางการศึกษาให้แก่ประชาชนโดยไม่ให้เรียนฟรี 15 ปี โดยไม่แบ่งชนชั้นวรรณะ

5. นโยบายมุ่งเน้นเชิงวัตถุและนโยบายที่มุ่งเน้นเชิงสัญลักษณ์

5.1 นโยบายมุ่งเน้นเชิงวัตถุ (Material policies) เช่น นโยบายช่วยเหลือเกษตรกรที่ประสบอุทกภัย นโยบายช่วยเหลือประชาชนที่ประสบภัยสึนามิ โดยการนำเสื้อผ้า ปลากระป๋อง ยา รักษาโรค ไปแจก นโยบายการปรับปรุงชุมชนแออัด นโยบายการจัดระเบียบชุมชน เป็นต้น

5.2 นโยบายมุ่งเน้นเชิงสัญลักษณ์ (Symbolic policies) เช่น นโยบายสร้างความสมานฉันท์แห่งชาติ นโยบายส่งเสริมความรักชาติ นโยบายรณรงค์รักษาสิ่งแวดล้อม นโยบายเสริมสร้างเอกลักษณ์ไทย เป็นต้น

6. นโยบายที่มุ่งเน้นลักษณะเสรีนิยมและอนุรักษนิยม (สอดคล้องกับโลกยุค 1980)

6.1 นโยบายมุ่งเน้นลักษณะเสรีนิยม (Liberal policies) มุ่งเน้นการลดการควบคุมโดยรัฐและลดการแข่งขันกับรัฐลง เช่น นโยบายการแปรรูปรัฐวิสาหกิจ ซึ่งส่วนใหญ่เป็นการแสวงหาผลประโยชน์ให้แก่ตนเองและพวกพ้อง บางรัฐวิสาหกิจทำแล้วขาดทุนจนต้องขายให้เอกชนเข้ามารับช่วงไปดำเนินการ

6.2 นโยบายมุ่งเน้นลักษณะอนุรักษนิยม (Conservative policies) เป็นการเปลี่ยนแปลงแบบค่อยเป็นค่อยไปเพื่อให้มีโอกาสและมีเวลาปรับตัวซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นผู้มีอำนาจหรือขุนนางเก่า เช่น การคัดค้านการเก็บภาษีที่ดิน ภาษีมรดก ซึ่งถูกคัดค้านจากผู้ถือครองที่ดินเป็นจำนวนมาก เป็นต้น

7. นโยบายที่มุ่งเน้นลักษณะสินค้าสาธารณะและมุ่งเน้นลักษณะสินค้าเอกชน

7.1 นโยบายมุ่งเน้นลักษณะสินค้าสาธารณะ (Policies involving public goods) เช่น การรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน หากเกิดกรณีนักท่องเที่ยวถูกทำร้ายเจ้าหน้าที่ตำรวจไทยต้องให้ความคุ้มครอง การควบคุมและบำบัดน้ำเสีย การควบคุมการจราจร เป็นต้น

7.2 นโยบายมุ่งเน้นลักษณะสินค้าเอกชน (Policies involving private goods) รัฐบาลไม่สามารถบีบบังคับหรือห้ามคนที่ไม่เสียภาษีไม่ให้ไปใช้สินค้าที่เอกชนผลิต ซึ่งถ้าไม่มีเงินซื้อก็ไม่สามารถใช้ได้ เช่น โทรศัพท์มือถือ (แม้คลื่นความถี่จะเป็นสาธารณะแต่เอกชนเป็นคนขาย โทรศัพท์มือถือจึงจำเป็นต้องซื้อเครื่องรับโทรศัพท์จากเอกชนแล้วไปใช้คลื่นซึ่งเป็นสาธารณะ) แต่ในบางครั้งรัฐก็ทำเช่นเดียวกันกับเอกชน เช่น การให้บริการเก็บขยะ การให้บริการไปรษณีย์ เป็นต้น ซึ่งประชาชนต้องจ่ายเงินจึงได้รับการบริการ

แนวคิดทฤษฎีการพัฒนา

1. ความหมาย

Batten (1959) ผู้เชี่ยวชาญด้านพัฒนาชุมชนของอังกฤษได้ให้ความหมายของคำว่า การพัฒนา หมายถึง การเปลี่ยนแปลงให้ดีขึ้น ซึ่งแตกต่างจาก Brookfield (1987) ที่ได้ให้ความหมายของการพัฒนาโดยเน้นด้านเศรษฐกิจว่าเป็นความก้าวหน้าที่ยั่งยืนและสวัสดิการ เป็นต้นว่า การลดความยากจนและลดการว่างงาน การลดความไม่เสมอภาคทางเศรษฐกิจ ส่วน Kindleberger (1969) กล่าวถึงการพัฒนาทางเศรษฐกิจว่าเป็นการขยายตัวทางเศรษฐกิจ การเปลี่ยนแปลงทางเทคนิค การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างระบบเศรษฐกิจ การเปลี่ยนแปลงระบบการเมือง การเปลี่ยนแปลงระบบสังคม การเปลี่ยนแปลงระบบการศึกษา และการเปลี่ยนแปลงระบบการบริหารให้สอดคล้องกับความต้องการของประเทศ แต่ Hoogvelt (1978) เชื่อว่า การพัฒนาเป็นกระบวนการหนึ่งของการเปลี่ยนแปลงและการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจภายใต้การแบ่งโลกออกเป็นโลกที่พัฒนาและไม่พัฒนาซึ่งสูงเว็ลท์อธิบายว่า การพัฒนามีอยู่ 3 ฐานะ ได้แก่ 1) การพัฒนาในฐานะที่เป็นกระบวนการ 2) การพัฒนาในฐานะที่เป็นการปฏิสัมพันธ์ และ 3) การพัฒนาในฐานะที่เป็นการปฏิบัติการ

จากความหมายของนักวิชาการข้างต้นสรุปได้ว่า การพัฒนา หมายถึง การเปลี่ยนแปลงที่มีการกระทำให้เกิดขึ้นหรือมีการวางแผนกำหนดทิศทางไว้ล่วงหน้า และจะต้องมีแนวโน้มว่า จะต้องดีขึ้นกว่าที่เป็นอยู่เดิม ซึ่งก็หมายรวมถึง การเพิ่มความพึงพอใจและเพิ่มความสุขของประชาชนด้วย

2. ประเภทของการพัฒนา

วิรัช วิรัชนิการวรรณ (2548) กล่าวว่า การพัฒนา อาจจัดแบ่งออกเป็น 3 ด้านใหญ่ ๆ ดังนี้

1. การพัฒนาทางเศรษฐกิจ หมายถึง การพัฒนาด้านการผลิต การจำหน่ายแจก การแลกเปลี่ยน การลงทุนเพื่อทำให้ประชาชนไม่ยากจน
2. การพัฒนาทางสังคม หมายถึง การพัฒนาด้านจิตใจ แบบแผนพฤติกรรม รวมทั้งความสัมพันธ์ของคนในสังคมเพื่อแก้ปัญหาต่าง ๆ ในสังคม
3. การพัฒนาทางการเมือง หมายถึง การเปลี่ยนแปลงทางการเมือง สร้างกระบวนการปกครองให้เป็นประชาธิปไตย และประชาชนในประเทศมีสิทธิเสรีภาพตามกฎหมาย เป็นต้น

3. การบริหารการพัฒนา

Grant (1979) นักวิชาการชาวอเมริกันอธิบายแนวคิดและความหมายของการบริหารการพัฒนา (Development administration) ว่า การบริหารการพัฒนาเป็นคำที่ให้ความสำคัญกับหน่วยงานระบบการจัดการ และกระบวนการต่าง ๆ ซึ่งรัฐบาลจัดตั้งขึ้นเพื่อดำเนินงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการพัฒนา พร้อมกันนี้ การบริหารพัฒนายังเป็นเครื่องมือของรัฐบาลที่

กำหนดให้เกี่ยวข้องกับปัจจัยต่าง ๆ ของการพัฒนาเพื่อทำการเชื่อมโยงและทำให้วัตถุประสงค์ทางด้านสังคมและเศรษฐกิจของชาติประสบผลสำเร็จ แบ่งเป็น 2 ส่วน คือ “การบริหารงานภายใน (Internal administration) และการบริหารงานภายนอก (External administration) ในขณะที่ Irving (1963) มองว่า การบริหารการพัฒนา เป็นเรื่องของประเทศที่ยากจนหรือประเทศด้อยพัฒนา เพราะการบริหารในประเทศด้อยพัฒนามีความแตกต่างกับการบริการในประเทศที่พัฒนาแล้ว

จากแนวคิดและความหมายของการบริหารการพัฒนาของนักวิชาการหรือผู้รู้ของต่างประเทศ อาจกล่าวได้ว่า การบริหารการพัฒนา เป็นการพัฒนา แนวทางหรือวิธีการหนึ่งของการบริหารงานภาครัฐที่หน่วยงานของรัฐ และ/หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐนำมาใช้ในการบริหารราชการ เพื่อการพัฒนาประเทศที่ตอบสนองความต้องการและประโยชน์ของประชาชนให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น และประเทศชาติมีความเจริญก้าวหน้าและมั่นคง เมื่อเป็นเช่นนี้ การบริหารการพัฒนา จึงเป็น มรรควิธี (Means) แนวทาง หรือวิธีการหนึ่ง เพื่อนำไปสู่ จุดหมายปลายทาง (Ends)

สรุปคือ การบริหารการพัฒนา เป็นแนวทางหรือวิธีการหนึ่งของการบริหารภาครัฐที่หน่วยงานภาครัฐและเจ้าหน้าที่ของรัฐนำมาใช้ในการบริหารราชการ โดยเกี่ยวข้องกับกิจกรรมพัฒนา รวมทั้งพัฒนาหรือปรับปรุงการบริหารภายในของหน่วยงานของรัฐและเจ้าหน้าที่ของรัฐ เช่น โครงสร้าง อำนาจหน้าที่ กระบวนการ และบุคคล โดยคำนึงถึงสภาพแวดล้อมด้วย และมีจุดหมายปลายทางเพื่อช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารราชการ รวมทั้งเพื่อการพัฒนาประเทศ

4. การนำนโยบายไปปฏิบัติ

Mazmanian and Sabatier (1989) กล่าวว่า การนำนโยบายไปปฏิบัติเป็นขั้นตอนสำคัญในกระบวนการนโยบายสาธารณะ ซึ่งเป็นการนำการตัดสินใจนโยบายที่ได้กระทำไว้ไปปฏิบัติให้ประสบความสำเร็จ ซึ่งเป็นคนละมุมมองกับ Williams (1971) ที่มองว่า การศึกษานำนโยบายไปปฏิบัติ คือ การศึกษาเกี่ยวกับสมรรถนะขององค์การในการปฏิบัติภารกิจที่ได้รับมอบหมายให้บรรลุผลอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ในขณะที่ Jeffrey and Aaron (1973) กลับมองว่าการนำนโยบายไปปฏิบัติ คือ การดำเนินงานให้ลุล่วง ให้ประสบความสำเร็จ ให้ครบถ้วน ให้เกิดผลผลิต และให้สมบูรณ์ ถือเป็นกระบวนการปฏิสัมพันธ์ระหว่างการกำหนดเป้าประสงค์และการปฏิบัติเพื่อการบรรลุเป้าประสงค์ สอดคล้องกับ Shabbir and Dennis (1983) ที่กล่าวว่า การนำนโยบายไปปฏิบัติ คือ การนำนโยบายหรือแผนงานไปปฏิบัติให้บรรลุผลสำเร็จ โดยที่ Horn and Donald (1976) ได้เสริมว่า การนำนโยบายไปปฏิบัติ ครอบคลุมกิจกรรมทั้งหมดที่กระทำโดยรัฐบาลและเอกชน ทั้งปัจเจกบุคคลและกลุ่มบุคคล ซึ่งมีผลต่อการบรรลุความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ล่วงหน้าจากการตัดสินใจนโยบาย ซึ่งแตกต่างจากความเห็นของ Eugene (1980) ที่มองว่า การนำนโยบาย

ไปปฏิบัติ คือ เกมของกระบวนการทางการเมืองที่เกี่ยวข้องกับแนวความคิด ทฤษฎี และการวิจัยการนำนโยบายไปปฏิบัติ

จากความหมายของการนำนโยบายไปปฏิบัติ จากนักวิชาการข้างต้นที่กล่าวมานั้น สามารถสรุปได้ว่า การนำนโยบายไปปฏิบัติ เป็นการนำการตัดสินใจ นโยบายที่ได้กระทำไว้ไปปฏิบัติ ให้ประสบความสำเร็จบรรลุผลอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ซึ่งครอบคลุมกิจกรรมทั้งหมดที่กระทำโดยรัฐบาลและเอกชน ทั้งปัจเจกบุคคลและกลุ่มบุคคล รวมไปถึงเป็นส่วนหนึ่งของระบบของการเมืองอีกด้วย

5. ความสำคัญของการนำนโยบายไปปฏิบัติ

Shabbir and Dennis (1983) กล่าวว่า ความสำเร็จหรือความล้มเหลวของการนำนโยบายไปปฏิบัติจะส่งผลกระทบต่อทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อผู้ตัดสินใจ นโยบาย กลุ่มเป้าหมายที่เกี่ยวข้อง หน่วยปฏิบัติ ซึ่งการนำนโยบายไปปฏิบัติมุ่งเน้น ความคุ้มค่าของการใช้ทรัพยากร เนื่องจากทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด และจะส่งผลกระทบต่อความก้าวหน้าในการพัฒนาประเทศ เพราะการนำนโยบายไปปฏิบัติเป็นองค์ประกอบสำคัญในกระบวนการนโยบายสาธารณะโดยรวม

6. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติ

Horn and Donald (1976) กล่าวว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติ มีดังนี้

1. แหล่งที่มาของนโยบาย (Source of policy) ได้แก่ แลกเปลี่ยนหรือคำสั่งของฝ่ายบริหาร เนื้อหาหรือรายละเอียดในกฎหมาย หรืออาจเป็นความร่วมมือระหว่างฝ่ายนิติบัญญัติและฝ่ายบริหารในการประกาศใช้กฎหมายที่ถือว่าเป็นนโยบายสำคัญของรัฐบาลนั้น หน่วยงานข้าราชการระดับสูง ผู้มีหน้าที่ในการริเริ่มการก่อรูปนโยบายและการพัฒนาทางเลือกนโยบาย และการพิจารณาและการวินิจฉัยของศาล คำพิพากษาถือเป็นที่สุด และคือนโยบายสาธารณะที่สำคัญของทุกสังคม

2. ความชัดเจนของนโยบาย (Clarity of policy) ซึ่งเป็นรากฐานสำคัญสำหรับความมุ่งหมายของนโยบาย ทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ โดยที่นโยบายที่มีวัตถุประสงค์ที่ชัดเจน จะส่งเสริมให้การนำนโยบายไปปฏิบัติมีความสอดคล้องกัน และบรรลุวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งความชัดเจนของวัตถุประสงค์ขึ้นอยู่กับการระบุสภาพปัญหาของนโยบายอย่างครบถ้วน รวมถึงการกำหนดผู้ที่เกี่ยวข้องกับการแก้ไขปัญหาอย่างชัดเจน ยิ่งกว่านั้นการกำหนดกลุ่มเป้าหมายที่ได้รับผลกระทบจากการแก้ปัญหาที่มีส่วนสำคัญเช่นกัน และการประเมินทรัพยากรที่ต้องใช้ในการแก้ปัญหอย่างเหมาะสม

3. การสนับสนุนนโยบาย (Support for policy) เป็นการสนับสนุนทางการเมืองที่มากพอเป็นสิ่งจำเป็น แต่มิใช่เงื่อนไขที่เพียงพอสำหรับการที่จะนำนโยบายไปปฏิบัติให้ประสบผลสำเร็จ

โดยที่ปัจจัยที่นำมาประกอบการพิจารณาเรื่องการสนับสนุนนโยบาย คือ ระดับความสนใจของผู้ริเริ่มนโยบาย และระดับความสนใจของกลุ่มผลประโยชน์

4. ความซับซ้อนในการบริหาร (Complexity of administration) เป็นมิติการประสานงานระหว่างองค์กรต่าง ๆ การเพิ่มวัตถุประสงค์จากหน่วยงาน ทำให้เห็นนโยบายเบี่ยงเบนจากเดิม ซึ่งต้องมีการประเมินผลเพื่อให้มั่นใจว่าโครงการถูกนำไปปฏิบัติตามวัตถุประสงค์ การกำหนดเป้าประสงค์ปัจจัยกระตุ้น สิ่งจูงใจผู้นำนโยบายไปปฏิบัติ และมีการนำนโยบายไปปฏิบัติสัมพันธ์ใกล้ชิดกับโครงสร้างการบริหารงานขององค์กร

5. สิ่งจูงใจสำหรับผู้ปฏิบัติ (Incentives for implementors) เกี่ยวข้องโดยตรงกับการทำงานและปัจจัยกระตุ้นที่ทำให้ผู้ปฏิบัติมีความมุ่งมั่นที่จะทำงานให้สำเร็จ โดยที่ระบบราชการไทยขาดการรับรู้ข้อมูลเกี่ยวกับเรื่อง “สัญญาณาด้านการตลาด” ทำให้ลำบากใน การที่จะเข้าใจว่าอะไรคือสิ่งจูงใจ รางวัล หรือ การลงโทษ

6. การจัดสรรทรัพยากร (Resource allocation) ในการใช้ทรัพยากรให้ถูกต้อง ต้องคำนึงถึงการจัดลำดับความสำคัญของแผนงานและ โครงการ รวมถึงกลยุทธ์ในการใช้ทรัพยากรให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

7. ปัญหาและอุปสรรคในการนำนโยบายไปปฏิบัติ

จากการศึกษาของ Mountjoy and O'Tool (1979) พบว่าปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติอย่างมีประสิทธิภาพ คือ ทรัพยากรที่ต้องใช้ในการปฏิบัติ และแนวทางการปฏิบัติที่ระบุอย่างเฉพาะเจาะจง โดยหลักการที่ช่วยให้การนำนโยบายไปปฏิบัติประสบความสำเร็จได้แก่ ถ้ามีทรัพยากรใหม่แต่แนวทางปฏิบัติคลุมเครือ ต้องมีการตีความนโยบายให้ชัดเจน หรือถ้ามีทรัพยากรใหม่และมีแนวทางปฏิบัติที่เฉพาะเจาะจง เป้าประสงค์ของบุคคลภายในองค์กรจะลดความสำคัญลง ดังนั้นการนำนโยบายไปปฏิบัติจะมีทิศทางสอดคล้องกับการบรรลุวัตถุประสงค์ของนโยบาย และถ้าทรัพยากรไม่เพียงพอ และแนวทางปฏิบัติไม่ชัดเจน ต้องสร้างกิจกรรมให้ผู้ปฏิบัติเกิดความสนใจที่จะปฏิบัติ เป็นการสร้างพลังความมุ่งมั่น ซึ่ง Williams (1971) ได้กำหนดแนวทางสำหรับผู้กำหนดนโยบาย เพื่อให้ความมั่นใจแก่ผู้ที่มีความสามารถในการนำนโยบายไปปฏิบัติให้บรรลุผล ไว้ 2 ประการ คือ 1) เป็นหน้าที่ของผู้กำหนดนโยบายที่จะต้องกำหนดนโยบายให้มีความหมายและชัดเจน และ 2) มีแนวโน้มว่าผู้ปฏิบัติจะทำตามแนวทางที่ได้กำหนดไว้ หากเงื่อนไขดังกล่าวถูกละเลยจะทำให้การนำนโยบายไปปฏิบัติประสบกับความล้มเหลว และสุดท้าย Dunsire (1990) สรุปว่าความล้มเหลวในการนำนโยบายไปปฏิบัติอาจเกิดจาก 1) การเลือกกลยุทธ์การนำนโยบายไปปฏิบัติที่ไม่เหมาะสม 2) การเลือกหน่วยปฏิบัติและกลไกในการปฏิบัติที่ไม่เหมาะสม 3) การเลือกเครื่องมือและวิธีปฏิบัติที่ไม่เหมาะสม

8. นโยบายด้านการท่องเที่ยวในกลุ่มแม่น้ำโขง

ก. แผนพัฒนาการท่องเที่ยว ฉบับที่ 2 ยุทธศาสตร์ 5 ปี (พ.ศ. 2560-2564)

ยุทธศาสตร์ที่ 1 การพัฒนาคุณภาพแหล่งท่องเที่ยว สินค้าและบริการด้านการท่องเที่ยว รวมถึงการส่งเสริมความยั่งยืน ของแหล่งท่องเที่ยว สิ่งแวดล้อม และ อัตลักษณ์วิถีไทย

1. รักษาระดับการเป็นประเทศท่องเที่ยวชั้นนำของโลกในการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม การท่องเที่ยวเชิงทะเลและชายหาด และการท่องเที่ยวเชิงการแพทย์
 2. สนับสนุนการพัฒนาการท่องเที่ยวในรูปแบบที่มุ่งเน้นนักท่องเที่ยวคุณภาพ ผ่านการพัฒนาสินค้าและบริการซึ่งส่งเสริมอัตลักษณ์และภูมิปัญญาไทย อีกทั้งเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม
 3. ส่งเสริมให้ประเทศไทยเป็นแหล่งท่องเที่ยวชั้นนำระดับภูมิภาคในรูปแบบการท่องเที่ยวที่มีศักยภาพสูง
 4. สนับสนุนการพัฒนาศักยภาพของการท่องเที่ยวในรูปแบบใหม่ ๆ ซึ่งยังไม่เป็นที่นิยมในปัจจุบัน เช่น การท่องเที่ยวโดยเรือนำเที่ยวในแม่น้ำ เรือยอร์ช แหล่งท่องเที่ยว Man-made เป็นต้น
 5. ส่งเสริมความยั่งยืนของวัฒนธรรมไทยและอัตลักษณ์ท้องถิ่น โดยเน้นความร่วมมือจากทุกภาคส่วน
 6. ส่งเสริมความยั่งยืนของสิ่งแวดล้อม โดยเน้นความร่วมมือจากทุกภาคส่วน สร้างความเข้าใจและความตระหนักถึงความสำคัญของการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม
 7. ส่งเสริมความสมดุลเชิงพื้นที่ในการท่องเที่ยว เพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวในจังหวัดและพื้นที่ศักยภาพซึ่งยังไม่ได้ได้รับความนิยมต่าง ๆ การพัฒนาการท่องเที่ยวในชนบท การพัฒนาสินค้าและบริการที่โดดเด่นและเป็นเอกลักษณ์ของแต่ละท้องถิ่น
 8. ส่งเสริมความสมดุลของเชิงเวลาและฤดูกาลในการท่องเที่ยว เช่น การสร้างสรรค์กิจกรรมเพื่อการท่องเที่ยวหลากหลายฤดูกาล โดยการจัดเทศกาลประจำปีในพื้นที่ต่าง ๆ เป็นต้น
- ยุทธศาสตร์ที่ 2 การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน และสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อการท่องเที่ยวโดยไม่ก่อให้เกิดผลกระทบเชิงลบต่อชุมชนและสิ่งแวดล้อม
1. พัฒนาการเดินทางเข้าสู่ประเทศไทยโดยเส้นทางคมนาคมทางอากาศ การปรับปรุงท่าอากาศยานนานาชาติ และการเพิ่มเที่ยวบินตรงจากต่างประเทศไปยังเมืองท่องเที่ยวหลักในประเทศไทย
 2. เพิ่มประสิทธิภาพและความสะดวกในการเดินทางเข้าสู่ประเทศไทยโดยเส้นทางคมนาคมทางบกและทางน้ำ
 3. พัฒนาการเดินทางภายในประเทศโดยเส้นทางคมนาคมทางอากาศ

4. พัฒนาการเดินทางภายในประเทศโดยเส้นทางคมนาคมทางถนน การขยายและปรับปรุงทางหลวงเพื่อส่งเสริมความปลอดภัยในการสัญจรสำหรับนักท่องเที่ยว รวมถึงการสนับสนุนให้มีบริการ Shuttle Bus ให้ครอบคลุมแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ

5. พัฒนาการเดินทางโดยรถไฟ โดยการพัฒนาโครงข่ายที่ครอบคลุมจุดหมายปลายทางทั่วทั้งประเทศและเชื่อมโยงกับประเทศเพื่อนบ้าน รวมถึงการยกระดับคุณภาพในระบบสนับสนุนการเดินทาง

6. ส่งเสริมการพัฒนารoad network ภายในเมือง

7. ส่งเสริมการพัฒนาเส้นทางคมนาคมสำหรับการเข้าถึงและเข้าชมสถานที่ท่องเที่ยว

8. พัฒนาและปรับปรุงสิ่งอำนวยความสะดวกในการวางแผนและการนำทาง

9. พัฒนาและปรับปรุงแอปพลิเคชันที่อำนวยความสะดวกให้นักท่องเที่ยว

10. พัฒนาระบบความปลอดภัยด้านการท่องเที่ยว

11. ส่งเสริมสุขอนามัยในแหล่งท่องเที่ยว

ยุทธศาสตร์ที่ 3 การพัฒนาขีดความสามารถของทรัพยากรมนุษย์ด้านการท่องเที่ยวและสร้างจิตสำนึกด้านการท่องเที่ยวสำหรับประชาชน

1. ส่งเสริมให้มีการจัดการฝึกอบรมในทักษะการบริหารจัดการ

2. ปรับปรุงมาตรฐานทักษะวิชาชีพของบุคลากรในธุรกิจการท่องเที่ยว ให้ครอบคลุมทักษะตรงตามความต้องการของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว และสอดคล้องกับมาตรฐานของอาเซียน (MRA) รวมถึงสนับสนุนการออกใบอนุญาตและใบรับรองโดยเน้นความร่วมมือระหว่างภาครัฐและภาคเอกชน

3. เพิ่มจำนวนบุคลากรในอุตสาหกรรมท่องเที่ยว

4. แก้ไขปัญหาการขาดแคลนแรงงานในองค์กร โดยการใช้แรงงานท้องถิ่น

5. ส่งเสริมให้ประชาชนตระหนักถึงคุณค่าและเข้าใจในอัตลักษณ์ท้องถิ่น

6. พัฒนาทักษะการประกอบธุรกิจสำหรับชุมชน เพื่อส่งเสริมการสร้างรายได้ในท้องถิ่น โดยเน้นการพัฒนาสินค้า บริการบนพื้นฐานของมรดกและวัฒนธรรมท้องถิ่น

7. ส่งเสริมการประกอบธุรกิจในอุตสาหกรรมท่องเที่ยว

ยุทธศาสตร์ที่ 4 การสร้างสมดุลในนักท่องเที่ยวกลุ่มต่าง ๆ ผ่านการตลาดเฉพาะกลุ่ม การส่งเสริม วิถีไทยและ การสร้าง ความมั่นใจของนักท่องเที่ยว

1. พัฒนาภาพลักษณ์และความเชื่อมั่นด้านคุณภาพ โดยมุ่งเน้นการสื่อสารต่อนักท่องเที่ยว รวมถึงการจัดทำระบบตรวจสอบและให้คะแนนคุณภาพสินค้า บริการด้านการท่องเที่ยว

2. ให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยวผ่านช่องทางต่าง ๆ ในเรื่องมาตรการรักษาความปลอดภัย และมาตรการป้องกันของประเทศไทย

3. ทำการตลาดแบบเฉพาะกลุ่มสำหรับนักท่องเที่ยวเป้าหมายหลัก (นักท่องเที่ยวจากกลุ่ม ภูมิศาสตร์หลัก ได้แก่ อาเซียน จีน ยุโรป)

4. ทำการตลาดแบบเฉพาะกลุ่มสำหรับนักท่องเที่ยวที่มีความสนใจแบบเฉพาะเจาะจง

5. สื่อสารเอกลักษณ์ความเป็นไทยให้เป็นที่เข้าใจในเวทีโลก

6. ส่งเสริมเอกลักษณ์ของแต่ละภูมิภาค จังหวัดและสถานที่ท่องเที่ยว

7. สร้างความนิยมของสินค้าและบริการด้านการท่องเที่ยวสำหรับการท่องเที่ยวนอก

ฤดูกาล

8. สร้างความนิยมของสถานที่ท่องเที่ยวในประเทศไทยที่ยังไม่ได้เป็นที่นิยม

9. ส่งเสริมวัฒนธรรม 'ไทยเที่ยวไทย'

10. ส่งเสริมความร่วมมือระหว่างภาคส่วนในการทำการตลาด

11. ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีในการสนับสนุนการตลาด

ยุทธศาสตร์ที่ 5 การส่งเสริมการมีส่วนร่วมและบูรณาการของภาครัฐ เอกชน และชุมชน ในการบริหารจัดการด้านการท่องเที่ยว รวมถึงการร่วมมือระหว่างประเทศ

1. เสริมสร้างการทำงานอย่างบูรณาการระหว่างหน่วยงานกลาง

2. ส่งเสริมการกระจายอำนาจสู่หน่วยงานระดับท้องถิ่นทั้งในระดับจังหวัดอำเภอและ ตำบล ในการขับเคลื่อนแผนและการปฏิบัติการที่สอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาของชาติ

3. พัฒนาระบบการทำงานร่วมกันระหว่างภาครัฐและเอกชนในทุกกระดับ โดย ส่งเสริมการแบ่งปันข้อมูลและกรณีศึกษาที่ดี (Best practice)

4. ปรับปรุงการจัดสรรทรัพยากรทางด้านงบประมาณและบุคลากรให้สอดคล้องกับความต้องการในแต่ละระดับ ตั้งแต่จังหวัดองค์กร และแต่ละหน่วยงานท้องถิ่น

5. ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นในการพัฒนาและบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยชุมชน (CBT: Community-based tourism)

6. เสริมสร้างความเข้าใจในระเบียบและกฎหมายด้านการท่องเที่ยว ผ่านการ ประชาสัมพันธ์ในช่องทางต่าง ๆ

7. พัฒนาคือความร่วมมือระหว่างหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องในการบังคับใช้กฎหมาย

8. ปรับปรุงและรวบรวมระเบียบและกฎหมายด้านการท่องเที่ยว

9. ปรับปรุงมาตรฐานแห่งชาติด้านคุณภาพ ความปลอดภัย และการกำกับดูแลธุรกิจการ ท่องเที่ยวทั้งระบบ

10. สนับสนุนการลงทุนด้านการท่องเที่ยวจากภาคเอกชน
11. จัดตั้งหน่วยบริหารและวิเคราะห์ข้อมูลด้านการท่องเที่ยวสำหรับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
12. ส่งเสริมการพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวร่วมกับประเทศต่าง ๆ
13. ส่งเสริมการทำการตลาดร่วมกับประเทศต่าง ๆ
14. เพิ่มประสิทธิภาพความเชื่อมโยงในการเดินทางผ่านการพัฒนาโครงข่ายคมนาคมในภูมิภาค
15. เพิ่มความสะดวกสบายในการเดินทางในระดับภูมิภาคผ่านกรอบความร่วมมือและข้อตกลงระหว่างประเทศ

ข. แผนยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวโดยชุมชนอย่างยั่งยืน พ.ศ. 2559-2563 (CBT Thailand)

สาระสำคัญของแผนยุทธศาสตร์มีเป้าหมาย เพื่อเพิ่มศักยภาพของทรัพยากรมนุษย์ในชุมชนให้มีความรู้ และเพิ่มทักษะความสามารถในการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนได้อย่างยั่งยืน ตามแนวคิดของการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนบนฐานของความพอเพียง รวมทั้งเพื่อเพิ่มคุณค่าและมูลค่าของต้นทุนทรัพยากรการท่องเที่ยวทรัพยากรชุมชนอันจะทำให้เกิดการยกระดับความสำคัญของชุมชนในสังคม เพื่อเพิ่มจำนวนชุมชนที่มีการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนที่มีมาตรฐานคุณภาพภายใต้ขีดความสามารถของการรองรับของชุมชน และเพื่อเพิ่มจำนวนเครือข่ายและความเข้มแข็งของเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชน ทั้งนี้ ยุทธศาสตร์การพัฒนา ประกอบด้วย 5 ยุทธศาสตร์หลัก ดังนี้ (สำนักนายกรัฐมนตรี, 2560)

ยุทธศาสตร์ที่ 1 การเสริมสร้างคุณภาพ ทักษะ และความสามารถของทรัพยากรมนุษย์ในชุมชนให้มีความรู้ในการจัดการการท่องเที่ยว โดยชุมชนแบบพึ่งพาตนเองบนฐานความพอเพียงและความรู้

ยุทธศาสตร์ที่ 2 การส่งเสริมการเพิ่มคุณค่าและมูลค่าของต้นทุนทรัพยากรชุมชนสู่การเป็นสินค้าและบริการบนฐานอัตลักษณ์ เอกลักษณ์ และการมีส่วนร่วมของชุมชนสู่ต้นแบบเป็นแหล่งเรียนรู้การพัฒนาและจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนในระดับต่าง ๆ

ยุทธศาสตร์ที่ 3 การพัฒนาการบริหารจัดการการตลาดการท่องเที่ยวโดยชุมชนที่มุ่งเน้นการสร้างสมดุลของความสุขอย่างเท่าเทียมระหว่างชุมชนและนักท่องเที่ยว

ยุทธศาสตร์ที่ 4 การพัฒนากลไกการขับเคลื่อนระบบการบริหารจัดการ และการทำงานเชื่อมโยงเชิงเครือข่ายประชารัฐที่มีเอกภาพ มั่นคงและยั่งยืน

ยุทธศาสตร์ที่ 5 การพัฒนาดัชนีชี้วัดความสุขระหว่างชุมชนและนักท่องเที่ยวตลอดจนพัฒนาไปสู่การเป็นแหล่งเรียนรู้ในภูมิภาคอาเซียน

ค. แผนปฏิบัติการพัฒนาการท่องเที่ยวภายในเขตพัฒนาการท่องเที่ยววิถีชีวิตลุ่มแม่น้ำโขง พ.ศ. 2560-2564

คณะกรรมการพัฒนาการท่องเที่ยวประจำเขตพัฒนาการท่องเที่ยววิถีชีวิตลุ่มแม่น้ำโขง (2560) ได้จัดทำแผนปฏิบัติการพัฒนาการท่องเที่ยวภายในเขตพัฒนาการท่องเที่ยววิถีชีวิตลุ่มแม่น้ำโขง พ.ศ. 2560-2564 โดยกำหนดกำหนดยุทธศาสตร์ของเขตพัฒนาการท่องเที่ยววิถีชีวิตลุ่มแม่น้ำโขง ประกอบด้วย 3 ยุทธศาสตร์ ได้แก่

ยุทธศาสตร์ที่ 1 การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวให้มีคุณภาพ มาตรฐาน สอดคล้องกับศักยภาพของพื้นที่

เป้าประสงค์

1. ยกระดับทรัพยากรในพื้นที่วิถีชีวิตลุ่มแม่น้ำโขงให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวิถีชีวิต วัฒนธรรมและธรรมชาติในเขตพื้นที่ลุ่มแม่น้ำโขงรองรับนักท่องเที่ยวกลุ่มเป้าหมาย
2. พัฒนาการเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวที่สอดคล้องกับบริบทเชิงพื้นที่ที่หลากหลาย เชื่อมโยงพื้นที่สองฝั่งแม่น้ำโขงที่มีอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมร่วมกัน
3. พัฒนาผลิตภัณฑ์ทางการท่องเที่ยวให้สอดคล้องกับบริบทของพื้นที่และสร้างความประทับใจให้แก่ผู้มาเยือน

ประกอบด้วย 3 กลยุทธ์ ได้แก่

กลยุทธ์ที่ 1 ยกระดับแหล่งท่องเที่ยววิถีชีวิตลุ่มแม่น้ำโขงให้มีคุณภาพ และเกิดความยั่งยืน

กลยุทธ์ที่ 2 พัฒนาระบบสาธารณูปโภคที่สอดคล้องกับการท่องเที่ยววิถีชีวิตลุ่มแม่น้ำโขง
กลยุทธ์ที่ 3 สนับสนุนการพัฒนาผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวผ่านวิถีชีวิต วัฒนธรรม และธรรมชาติที่โดดเด่นและหลากหลายไปสู่ความยั่งยืน

ยุทธศาสตร์ที่ 2 การพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ภายใต้วิถีชีวิตลุ่มแม่น้ำโขงให้สอดคล้องกับกลุ่มเป้าหมายการท่องเที่ยว

เป้าประสงค์

1. มีกิจกรรมการท่องเที่ยวได้รับการพัฒนาจากฐานทรัพยากรในพื้นที่ เพื่อนำเสนอประสบการณ์ที่มีคุณค่าให้แก่นักท่องเที่ยว
2. ชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวและได้รับผลประโยชน์ด้านเศรษฐกิจและด้านสังคมจากการท่องเที่ยว

3. ประชาชนเกิดการเรียนรู้ การพัฒนาตนเอง การเพิ่มขีดความสามารถในการรองรับการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นในอนาคต และสร้างภูมิคุ้มกันทางสังคมต่อพลวัตของการท่องเที่ยวได้เป็นอย่างดี

4. บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวได้รับการยกระดับ ทักษะ ความรู้และการบริการ ที่สร้างความประทับใจและความปลอดภัยให้แก่นักท่องเที่ยว

ประกอบด้วย 3 กลยุทธ์ ได้แก่

กลยุทธ์ที่ 1 พัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวอย่างสร้างสรรค์ที่สอดคล้องกับวิถีชีวิต วัฒนธรรม และธรรมชาติริมฝั่งโขงเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน

กลยุทธ์ที่ 2 สนับสนุนกระบวนการเรียนรู้ให้เกิดการพัฒนา เพิ่มมูลค่าด้วยการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมสองฝั่งโขง

กลยุทธ์ที่ 3 พัฒนาศักยภาพบุคลากรด้านการท่องเที่ยวให้สอดคล้องกับแนวโน้มความนิยมในการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม และวิถีชีวิตสองฝั่งโขง

ยุทธศาสตร์ที่ 3 การใช้เครื่องมือการตลาดเพื่อเพิ่มปริมาณนักท่องเที่ยวอย่างสอดคล้อง และเหมาะสมกับการพัฒนาการท่องเที่ยวภายในเขตพัฒนาการท่องเที่ยว

เป้าประสงค์

1. มีการสื่อสารการตลาดถึงกลุ่มเป้าหมายทางการท่องเที่ยวได้อย่างถูกต้องเหมาะสมและสอดคล้องกับการพัฒนาการท่องเที่ยวในพื้นที่

2. เกิดการตลาดที่สร้างความยั่งยืนให้แก่การท่องเที่ยว กิจกรรมที่สอดคล้องและเป็นประโยชน์ต่อการท่องเที่ยวในพื้นที่

3. มีความร่วมมือระหว่างองค์กรต่าง ๆ ในการจัดการท่องเที่ยวที่ได้รับผลประโยชน์ร่วมกันทางเศรษฐกิจและสังคม

ประกอบด้วย 2 กลยุทธ์ ได้แก่

กลยุทธ์ที่ 1 ส่งเสริมการตลาดโดยใช้อัตลักษณ์วิถีชีวิตลุ่มน้ำโขงและวัฒนธรรมท้องถิ่น

กลยุทธ์ที่ 2 ส่งเสริมการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวในเขตพัฒนาการท่องเที่ยววิถีชีวิตลุ่มแม่น้ำโขง

ยุทธศาสตร์ที่ 4 บริหารการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างมีระบบและมีประสิทธิภาพ

เป้าประสงค์

1. บูรณาการการจัดการเพื่อเชื่อมโยงการท่องเที่ยวของเขตพื้นที่วิถีชีวิตลุ่มแม่น้ำโขง

2. พัฒนาระบบการจัดการเพื่อเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวที่มีศักยภาพเพื่อยกระดับการท่องเที่ยวให้เข้าถึงกลุ่มเป้าหมายมากขึ้น

ประกอบด้วย 4 กลยุทธ์ ได้แก่

กลยุทธ์ที่ 1 บริหารการพัฒนาข้อมูลการท่องเที่ยวเพื่อสนับสนุนการกำหนดทิศทางการท่องเที่ยวในเขตพื้นที่

กลยุทธ์ที่ 2 เพิ่มขีดความสามารถในการรักษาความปลอดภัยให้แก่นักท่องเที่ยวในเขตพัฒนาการท่องเที่ยว

กลยุทธ์ที่ 3 บริหารพัฒนาการท่องเที่ยวเพื่อให้เกิดการเชื่อมโยงกับภายในและภายนอกเขตพื้นที่

กลยุทธ์ที่ 4 ตรวจสอบ ติดตาม และประเมินผล การดำเนินงานตามแผนพัฒนาการท่องเที่ยวแผนพัฒนาเมืองหลักเมืองรองทางการท่องเที่ยว และแผนปฏิบัติการพัฒนาการท่องเที่ยว

ง. แผนยุทธศาสตร์ด้านการท่องเที่ยวอาเซียน พ.ศ. 2559-2568 (ASEAN Tourism strategic plan: ATSP 2016-2025)

สาระสำคัญของแผนยุทธศาสตร์ ATSP 2016-2025 สรุปได้ ดังนี้

1. วิสัยทัศน์: ภายในปี พ.ศ. 2568 อาเซียนจะเป็นจุดหมายปลายทางการท่องเที่ยวอาเซียนที่มีคุณภาพ โดยนำเสนอความหลากหลายผ่านประสบการณ์อาเซียนอันนำไปสู่การท่องเที่ยวอย่างมีความรับผิดชอบและยั่งยืน มีความครอบคลุมในทุกมิติอย่างมีสมดุล เพื่อนำไปสู่การกินดีอยู่ดีและความเป็นอยู่ที่ดีทางเศรษฐกิจและสังคมประชาชนอาเซียน

2. อาเซียนได้วางมาตรการที่จำเป็นและปรับปรุงจากข้อมูลที่มีอยู่เดิมให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น เพื่อให้การดำเนินการบรรลุถึงวิสัยทัศน์ด้านการท่องเที่ยวอาเซียนในอีก 10 ปีข้างหน้า อาทิ การวางมาตรการทางการตลาดเพื่อให้อาเซียนเป็นจุดหมายปลายทางเดียวกัน การบูรณาการในการทำงานร่วมกันในการเชื่อมโยงหลัก ๆ ด้านการลงทุน ความปลอดภัย การรักษาและปกป้องมรดกทางวัฒนธรรมและธรรมชาติ ตลอดจนการพัฒนาสินค้าและการตลาดด้านการท่องเที่ยวในอนุภูมิภาค เช่น กลุ่มอนุภูมิภาคแม่น้ำโขง (Greater Mekong sub-region: GMS) กลุ่มประเทศสามเหลี่ยมเศรษฐกิจ (Indonesia-Malaysia-Thailand growth triangle: IMT-GT)

3. รูปแบบการท่องเที่ยวอาเซียนจะเติบโตอย่างยั่งยืนได้ ประกอบด้วย

3.1 เพิ่มการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นและการมีส่วนร่วมของภาครัฐและภาคเอกชนในห่วงโซ่อุปทานการท่องเที่ยว โดยพัฒนาและนำยุทธศาสตร์ด้านการท่องเที่ยวมาใช้ในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการพัฒนาด้านการท่องเที่ยวของชุมชนท้องถิ่นและภาคเอกชน

3.2 ปรับปรุงและพัฒนาความปลอดภัยและการรักษาความปลอดภัย ตลอดจนให้ความสำคัญกับการบำรุงรักษาสถานที่ท่องเที่ยวที่มีความสำคัญทางธรรมชาติและวัฒนธรรม โดยทำงานร่วมกับองค์กรที่เกี่ยวข้องในการเพิ่มจำนวนแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นมรดกทางธรรมชาติและ

วัฒนธรรมในระดับโลกให้มากขึ้น รวมถึงขยายระบบอุทยานที่เป็นมรดกของอาเซียนและการสร้างสรรค์และออกแบบอุทยานที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรมใหม่ ๆ ของอาเซียน

3.3 เพิ่มความรับผิดชอบของการท่องเที่ยวอาเซียนต่อการปกป้องสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ และการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศโดยการเตรียมพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ รวมทั้งจัดเตรียมคู่มือเพื่อแจกจ่ายให้แก่อุตสาหกรรมด้านการท่องเที่ยวในอาเซียน โดยตรงสำหรับใช้เป็นแนวทางในการประสานความร่วมมือระหว่างกัน ตลอดจนเป็นแนวทางในการบรรเทา ปรับตัว และแก้ไขปัญหาด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและสภาพแวดล้อมให้ เป็นไปอย่างยืดหยุ่น

จ. ความร่วมมือด้านการท่องเที่ยวอาเซียน

ความร่วมมือด้านการท่องเที่ยวอาเซียนเน้นการให้ความสำคัญในการอำนวยความสะดวก การเคลื่อนย้ายบริการและแรงงานมีทักษะอย่างเสรี โดยการดำเนินการตาม ASEAN Mutual recognition arrangement (MRA) on tourism professionals นอกจากนี้ ยังมีการพัฒนามาตรฐานด้านการท่องเที่ยวสำหรับโรงแรมสีเขียว (Green hotel) โฮมสเตย์ บริการสปา ห้องสุขาสาธารณะ เมืองท่องเที่ยวที่สะอาดและมีพื้นฐานจากชุมชน และรับรองมาตรฐาน ซึ่งจะเป็นการช่วยเสริมสร้างคุณภาพของทรัพยากรมนุษย์และบริการด้านต่าง ๆ ในสาขาการท่องเที่ยว มีการทำการตลาดและส่งเสริมกิจกรรมด้านการท่องเที่ยวอาเซียนร่วมกับภาคเอกชนผ่านทางสื่อสังคมออนไลน์ (Social media) นอกจากนี้ ยังมีการปรับปรุงเว็บไซต์ด้านการท่องเที่ยวอาเซียน (www.aseantourism.travel) ให้มีคุณภาพดีขึ้น

ด้านการร่วมมือกับประเทศที่มีใช่สมาชิกอาเซียนนั้น ในปัจจุบันมีความร่วมมือกับจีน ญี่ปุ่น และเกาหลี เพื่อเป็นการส่งเสริมการท่องเที่ยวในประเทศเหล่านั้นด้วย การท่องเที่ยวอาเซียนได้ร่วมกันกำหนดแผนการรวมกลุ่มสาขาการท่องเที่ยวของอาเซียน (Roadmap for integration of tourism sector) ขึ้น โดยแผนการรวมกลุ่มสาขาท่องเที่ยวดังกล่าวจะมีส่วนสำคัญต่อการเร่งรัดการเปิดเสรี การบริการในอุตสาหกรรมท่องเที่ยวในภูมิภาครวมถึงมาตรการต่าง ๆ ในการอำนวยความสะดวก การเดินทางของนักท่องเที่ยว เช่น กระบวนการออกวีซ่าให้เป็นมาตรฐานเดียวกัน การยกเว้นวีซ่าให้คนชาติอาเซียน การเร่งรัดการจัดทำ ASEAN single visa และมาตรการส่งเสริมการลงทุนในอุตสาหกรรม และมาตรการส่งเสริมการตลาดร่วมกันเพื่อประชาสัมพันธ์อาเซียน ในฐานะแหล่งท่องเที่ยวร่วมกัน (ASEAN single destination) ตลอดจนมีการดำเนินงานตามแผนยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวอาเซียน (ASEAN tourism strategic plan: ATSP) โดยล่าสุดคือแผนระหว่างปี ค.ศ. 2011-2015 เพื่อพัฒนาไปสู่การท่องเที่ยวที่ยั่งยืน

แผนยุทธศาสตร์ดังกล่าวเป็นผลจากการประชุมกลุ่มทำงานพิเศษด้านการบูรณาการการท่องเที่ยวอาเซียน ในปี ค.ศ. 2009 ที่ต้องการพัฒนาพิมพ์เขียวในการกำหนดนโยบายและโครงการต่าง ๆ ขององค์กรท่องเที่ยวระดับชาติอาเซียน (ASEAN national tourism organizations: NTOs) ทั้งในด้านการตลาด การพัฒนาผลิตภัณฑ์ มาตรฐาน การพัฒนาบุคลากร การลงทุน และการสื่อสารระหว่างกัน โดยมีการกำหนดวัตถุประสงค์ไว้ดังนี้

1. ทบทวนปัญญา ความตกลงต่าง ๆ ในการจัดตั้งประชาคมอาเซียนและการบูรณาการภาคการท่องเที่ยว อาทิ กรอบข้อตกลงด้านการค้าบริการอาเซียน (AFAS)
2. ปรีกษาหารือกับองค์กรพัฒนาเอกชนอาเซียน (ASEAN NGOs) และประธานหน่วยทำงานต่าง ๆ ตลอดจนภาคเอกชน (อาทิ ASEANTA) เพื่อหาข้อมูล แนวความคิด ข้อเสนอแนะ ในด้านวิสัยทัศน์ เป้าหมาย และวัตถุประสงค์ สำหรับการท่องเที่ยวอาเซียนภายในปี ค.ศ. 2015
3. ประเมินผลการทำงานของ NTOs คณะทำงานต่าง ๆ มาตรฐานการพัฒนาด้านกำลังคน การลงทุน การบริหารวิกฤตการณ์ และคณะกรรมการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง
4. ระบุขอบข่ายงาน/ กิจกรรมใหม่ ๆ ของ NTOs และคณะทำงานต่าง ๆ ที่ควรดำเนินการเพื่อกำหนดวิสัยทัศน์และเป้าหมายของการท่องเที่ยวอาเซียนภายในปี ค.ศ. 2015
5. จัดเตรียมแผนการดำเนินงานสำหรับการท่องเที่ยวอาเซียน โดยมีการระบุโครงการและกิจกรรม กรอบระยะเวลา และผู้รับผิดชอบ

โดยการดำเนินงานตามแผนฯ นั้นจะยึดหลักการสำคัญ 6 ประการ คือ

1. การพัฒนาการท่องเที่ยวจะต้องเป็นการพัฒนาโดยมีการบูรณาการและมีรูปแบบ
2. มีความยั่งยืนและมีความรับผิดชอบ
3. ได้รับความร่วมมือจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในวงกว้าง
4. มีการพัฒนาผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวที่มีคุณภาพ
5. มีการบริการเป็นเลิศ และได้รับประสบการณ์ ที่โดดเด่นและการมีปฏิสัมพันธ์

การประชุมรัฐมนตรีด้านการท่องเที่ยวอาเซียนเป็นการประชุมเพื่อหารือและกำหนดนโยบายด้านการท่องเที่ยวของอาเซียน โดยมีการประชุมปีละครั้ง การประชุมครั้งล่าสุดเป็นการประชุมครั้งที่ 18 เมื่อวันที่ 25 มกราคม พ.ศ. 2558 กรุงเนปดอว์ ประเทศเมียนมา โดยมี ฯพณฯ U Htay Aung รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการโรงแรมและท่องเที่ยว เป็นประธาน มีสาระสำคัญของการประชุม โดยสังเขป คือ

1. มีความคืบหน้าในการดำเนินการตาม ASEAN open skies agreement เพื่อเป็นการส่งเสริมการท่องเที่ยวภายในอาเซียนซึ่งถือเป็นที่มาหลักของการเจริญเติบโตในด้านการท่องเที่ยว

2. มีความคืบหน้าในการดำเนินการตามแผนยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวอาเซียน (ATSP) ค.ศ. 2011-2015 และเห็นพ้องว่าสำหรับแผนฯ ฉบับต่อไป ระหว่างปี ค.ศ. 2016-2025 นั้น อาเซียนควรมุ่งเน้นในการเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีคุณภาพ โดยการนำเสนอประเด็นการท่องเที่ยวที่จะได้รับประสบการณ์ที่มีเอกลักษณ์และมีความหลากหลายและยึดมั่นในหลักการแห่งความรับผิดชอบ และการพัฒนาด้านการท่องเที่ยวที่ทั่วถึงและสมดุล

3. ในด้านบุคลากรด้านการท่องเที่ยว ได้มีการรับรองข้อเสนอที่จะจัดตั้งสำนักเลขาธิการระดับภูมิภาคขึ้นในกรุงจาการ์ตา ประเทศอินโดนีเซีย เพื่อเป็นการอำนวยความสะดวกและดำเนินการตามข้อตกลงยอมรับร่วม (MRA) ในด้านผู้ประกอบการวิชาชีพด้านการท่องเที่ยว โดยจะมีการรับรองผู้ประกอบการวิชาชีพด้านการท่องเที่ยวประมาณ 6,000 ราย โดยอ้างอิงจาก ASEAN common competency standard for tourism professionals (ACCSTP)

4. มีความคืบหน้าในการพัฒนาระบบการขึ้นทะเบียนผู้ประกอบการวิชาชีพท่องเที่ยวอาเซียน (ASEAN tourism professionals registration system: ATPRS) และ โครงการอื่น ๆ

5. ด้านการปรับปรุงคุณภาพจะถือเป็นการเสริมสร้างศักยภาพในการแข่งขันของอาเซียน ในฐานะแหล่งท่องเที่ยวร่วม นอกจากนี้จะมีความคืบหน้าในการจัดทำมาตรฐานด้านการท่องเที่ยวอาเซียนแล้ว ยังมีความคิดริเริ่ม ที่จะพัฒนามาตรฐานการจัดประชุมไมซ์ (MICE) อีกด้วย

6. มีการริเริ่มจัดทำแนวปฏิบัติด้านความปลอดภัยการท่องเที่ยวอาเซียน และมีการจัดทำเว็บไซต์ (www.aseantssrc.org) เพื่อเป็นการอำนวยความสะดวกในการหาข้อมูลในด้านต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง

7. มีการส่งเสริมการท่องเที่ยวอาเซียนในช่องทางต่าง ๆ ทั้งเว็บไซต์ สื่อสังคมออนไลน์ และความร่วมมือกับภาคเอกชน

8. มีการพัฒนาผลิตภัณฑ์ด้านการท่องเที่ยวอาเซียนที่เน้นด้านธรรมชาติ โดยได้มีการพัฒนาแผนยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์อาเซียน (ASEAN ecotourism strategic plan) และด้านวัฒนธรรมด้วย

9. มีการปรับปรุงการเชื่อมโยงทางอากาศในอาเซียนผ่านทาง ASEAN open skies agreements และมีการเจรจากับประเทศคู่เจรจา ได้แก่ จีน สหภาพยุโรป ญี่ปุ่น และเกาหลี

10. มีการจัดงาน ASEAN tourism forum (ATF) 2015 เมื่อวันที่ 22-29 มกราคม พ.ศ. 2558 ณ กรุงเนปิดอว์ ประเทศเมียนมา ภายใต้ชื่องาน "ASEAN-tourism towards peace, prosperity and partnership" มีผู้เข้าร่วมงานเป็นผู้ซื้อ 300 ราย ผู้ขาย 905 ราย การการจัดแสดงทั้งสิ้น 527 บูธ ตลอดจนมีสื่อต่างประเทศและในภูมิภาคเป็นจำนวนมาก

11. สำหรับงาน ATF 2016 จะจัดขึ้นระหว่างวันที่ 18-25 มกราคม พ.ศ. 2559 ณ กรุงเทพมหานคร ประเทศไทยฟิลิปปินส์ โดยใช้ชื่องาน "ASEAN: one community for sustainability" ทั้งนี้ ในปี พ.ศ. 2017 ประเทศสิงคโปร์ ได้ตกลงที่จะเป็นเจ้าภาพจัดงาน ATF แล้วอีกด้วย

ในวาระเดียวกันยังมีการประชุมรัฐมนตรีด้านการท่องเที่ยวอาเซียนบวกสาม (จีน ญี่ปุ่น และเกาหลี) ครั้งที่ 14 โดยมีผลการประชุมสำคัญคือ

1. มีความคืบหน้าในการดำเนินการตาม APT tourism cooperation work plan 2013-2017 โดยมีการจัด APT tourism students summit ระหว่างวันที่ 19-26 ตุลาคม พ.ศ. 2558 และ APT media

2. มีการเน้นการพัฒนากรอบการดำเนินการด้านการแลกเปลี่ยนแนวคิดในด้านสถิติการท่องเที่ยว เพื่อสามารถเข้าใจถึงการพัฒนากการท่องเที่ยวได้ดียิ่งขึ้น

3. ที่ประชุมได้มีการชื่นชมศูนย์อาเซียน-จีน ศูนย์อาเซียน-ญี่ปุ่น และ ศูนย์อาเซียน-เกาหลี ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวและการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมระหว่างประเทศอาเซียนและประเทศพันธมิตรทั้ง 3 อีกด้วย

ฉ. โครงการพัฒนาความร่วมมือทางเศรษฐกิจในอนุภูมิภาคแม่น้ำโขง: Greater Mekong subregion (GMS)

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (2556) กล่าวว่า โครงการ GMS เป็นความร่วมมือของ 6 ประเทศ คือ ไทย เมียนมา ลาว กัมพูชา เวียดนาม และจีน (ยูนนาน) ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2535 โดยมีธนาคารพัฒนาเอเชีย (ADB: Asian development bank) เป็นผู้ให้การสนับสนุนหลัก กลุ่มประเทศ GMS มีพื้นที่รวมกันประมาณ 2 ล้าน 3 แสน ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ พื้นที่ของยุโรป ตะวันตก มีประชากรรวมกันประมาณ 250 ล้านคน และอุดมสมบูรณ์ไปด้วยทรัพยากรธรรมชาติ อีกทั้งยังเป็นจุดศูนย์กลางในการเชื่อมโยงติดต่อระหว่างภูมิภาคเอเชียใต้ เอเชียตะวันออก และ เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ โครงการ GMS มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมและพัฒนาความร่วมมือทางเทคโนโลยีและการศึกษา การใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างมีประสิทธิภาพ ส่งเสริมและเพิ่มขีดความสามารถและโอกาสทางเศรษฐกิจในเวทีการค้าโลก ส่งเสริมให้เกิดการขยายตัวทางการค้า การลงทุนอุตสาหกรรม การเกษตร และบริการ เพื่อสนับสนุนการให้เกิดการจ้างงานและยกระดับความเป็นอยู่ของประชาชนให้ดีขึ้น

สาขาความร่วมมือของ GMS มี 9 สาขา ได้แก่ 1) พลังงาน 2) การค้า 3) คมนาคมขนส่ง 4) โทรคมนาคม 5) การท่องเที่ยว 6) สิ่งแวดล้อม 7) เกษตร 8) การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ และ 9) การลงทุนในส่วนความร่วมมือด้านการท่องเที่ยว โครงการ GMS ได้จัดทำแผนการตลาดท่องเที่ยวแบบ Six countries one destination โดยมี Agency for coordinating Mekong tourism

activities (AMTA) ทำหน้าที่ประสานงานหลักด้านการตลาดเชื่อมโยงระหว่างประเทศในรูปแบบของ package tour โดยจะเน้นตามแนวพื้นที่เศรษฐกิจ 3 แนวหลัก

จากการทบทวนแนวนโยบาย แผนงาน กลยุทธ์และความร่วมมือในโครงการต่าง ๆ ทั้งในประเทศและระหว่างประเทศในข้างต้น ผู้วิจัยสามารถสรุปผลการสังเคราะห์การส่งเสริมนโยบายและแนวปฏิบัติการท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงจากภาครัฐและความร่วมมือในหลายภาคส่วนในปัจจุบันได้ดังตารางสังเคราะห์ที่ 2-46

ตารางที่ 2-46 สังเคราะห์นโยบายและแนวทางปฏิบัติด้านการท่องเที่ยวของไทยในปัจจุบัน

การส่งเสริมนโยบายและแนวปฏิบัติในปัจจุบัน	นโยบาย แผนและกลยุทธ์จากทางภาครัฐ						ความดี	อันดับ
	แผนพัฒนาการท่องเที่ยว ฉบับที่ 2	แผนยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวโดยชุมชนอย่างยั่งยืน พ.ศ. 2559-2563	แผนปฏิบัติการพัฒนาการท่องเที่ยว วิถีชีวิตลุ่มแม่น้ำโขง พ.ศ. 2560-2564	ATSP 2016-2025	ความร่วมมือด้านการท่องเที่ยวอาเซียน	GMS		
1. การพัฒนาคุณภาพและสร้างคุณค่าให้กับแหล่งท่องเที่ยว และสินค้าบริการที่เป็นเลิศ รวมถึงความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินในแหล่งท่องเที่ยว	✓	✓	✓	✓	✓		5	2
2. การบริหารจัดการทรัพยากรท่องเที่ยว ส่งเสริมความยั่งยืนทั้งสิ่งแวดล้อมและ อัตลักษณ์วิถีไทย	✓	✓	✓	✓	✓		5	2

ตารางที่ 2-46 (ต่อ)

การส่งเสริมนโยบาย และแนวปฏิบัติใน ปัจจุบัน	นโยบาย แผนและกลยุทธ์จากทางภาครัฐ						ความถี่	อันดับ
	แผนพัฒนาการท่องเที่ยว ฉบับที่ 2	แผนยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวโดยชุมชน อย่างยั่งยืน พ.ศ. 2559-2563	แผนปฏิบัติการพัฒนาการท่องเที่ยว ชีวิตดีมีเงินไทย พ.ศ. 2560-2564	ATSP 2016-2025	ความร่วมมือด้านการท่องเที่ยวอาเซียน	GMS		
7. การพัฒนาบน พื้นฐานของแนว ปรัชญาเศรษฐกิจ พอเพียง		✓					1	6
8. การพัฒนาการบริหาร จัดการและกลยุทธ์ด้าน การตลาดและการ อำนวยความสะดวกเพื่อ การท่องเที่ยวทั้งใน ชุมชน และระหว่าง ประเทศ		✓	✓	✓	✓	✓	5	2
9. การพัฒนาดัชนีชี้วัด ความสุขระหว่างชุมชน และนักท่องเที่ยว		✓				✓	2	5
10. การพัฒนากิจกรรม การท่องเที่ยวเชิง สร้างสรรค์สอดคล้อง กับวิถีชุมชน			✓	✓			2	5

จากการสังเคราะห์แนวนโยบาย แผนงาน กลยุทธ์และความร่วมมือในโครงการต่าง ๆ ทั้งในประเทศและระหว่างประเทศในตารางที่ 2-46 ข้างต้น ผู้วิจัยสามารถสรุปแนวทางการส่งเสริม นโยบายและแนวปฏิบัติการท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงในปัจจุบัน ได้ดังนี้

1. การส่งเสริมการมีส่วนร่วมและบูรณาการของภาครัฐ เอกชน ชุมชน และระหว่างประเทศ เชื่อมโยงการท่องเที่ยวเป็นเครือข่าย โดยการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นในการพัฒนาและบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยชุมชน มีการรับผลประโยชน์ด้านเศรษฐกิจและด้านสังคมจากการท่องเที่ยว เพิ่มการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่น และการมีส่วนร่วมของภาครัฐและภาคเอกชนในห่วงโซ่อุปทานการท่องเที่ยว โดยพัฒนาและนำยุทธศาสตร์ด้านการท่องเที่ยวมาใช้ในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการพัฒนาด้านการท่องเที่ยวของชุมชนท้องถิ่นและภาคเอกชน

2. การพัฒนาคุณภาพและสร้างคุณค่าให้กับแหล่งท่องเที่ยว และสินค้า บริการที่เป็นเลิศ พัฒนาศักยภาพของการท่องเที่ยวรูปแบบใหม่ ๆ ทั้งในชนบทและท้องถิ่นต่าง ๆ มีการพัฒนาสินค้าและบริการที่โดดเด่นและเป็นเอกลักษณ์ของแต่ละท้องถิ่น รวมถึงสร้างความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินในแหล่งท่องเที่ยว ปรับปรุงมาตรฐานแห่งชาติด้านคุณภาพ ความปลอดภัย ให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยวผ่านช่องทางต่าง ๆ ในเรื่องมาตรการรักษาความปลอดภัยและมาตรการป้องกันของประเทศไทย และการกำกับดูแลธุรกิจการท่องเที่ยวทั้งระบบ รักษาระดับการเป็นประเทศท่องเที่ยวชั้นนำของโลก มุ่งเน้นรูปแบบการท่องเที่ยวที่มีศักยภาพสูงและนักท่องเที่ยวคุณภาพ อีกทั้งยังต้องการพัฒนาภาพลักษณ์และความเชื่อมั่นด้านคุณภาพ โดยมุ่งเน้นการสื่อสารต่อนักท่องเที่ยว รวมถึงการจัดทำระบบตรวจสอบและให้คะแนนคุณภาพสินค้าและบริการด้านการท่องเที่ยว สร้างความนิยมของสินค้าและบริการด้านการท่องเที่ยวสำหรับการท่องเที่ยวออกฤดูหนาวและสถานที่ท่องเที่ยวในประเทศไทยที่ยังไม่ได้เป็นที่รู้จัก รวมถึงการส่งเสริมวัฒนธรรม 'ไทยเที่ยวไทย

3. การบริหารจัดการทรัพยากรท่องเที่ยวเพื่อส่งเสริมให้เกิดความยั่งยืน ทั้งด้านสิ่งแวดล้อมและ อัตลักษณ์วิถีไทย ขนบธรรมเนียม ประเพณี และศิลปวัฒนธรรม โดยเน้นความร่วมมือจากทุกภาคส่วน สร้างความเข้าใจและความตระหนักถึงความสำคัญของการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ส่งเสริมให้มีการทำการตลาดที่สร้างความยั่งยืนให้แก่การท่องเที่ยว สร้างกิจกรรมที่สอดคล้องและเป็นประโยชน์ต่อการท่องเที่ยวในพื้นที่

4. สร้างความตระหนักถึงผลกระทบทางวัฒนธรรม ประเพณี วิถีชีวิต สมดุลทางธรรมชาติและการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ส่งเสริมให้เกิดความสมดุลเชิงพื้นที่ในการท่องเที่ยว เพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวในจังหวัดและพื้นที่ศักยภาพซึ่งยังไม่ได้ได้รับความนิยมน้อย ๆ และมีการส่งเสริม

ความสมดุลของเชิงเวลาและฤดูกาลในการท่องเที่ยว เช่น การสร้างสรรค์กิจกรรมเพื่อการท่องเที่ยว หลากหลายฤดูกาล โดยการจัดเทศกาลประจำปีในพื้นที่ต่าง ๆ เป็นต้น

5. การพัฒนาการบริหารจัดการและกลยุทธ์ด้านการตลาดและการอำนวยความสะดวกเพื่อการท่องเที่ยวทั้งในชุมชนและระหว่างประเทศ ส่งเสริมความร่วมมือระหว่างภาคส่วน ในการทำการตลาดและการส่งเสริมการตลาดร่วมกับประเทศต่าง ๆ มุ่งทำการตลาดแบบ เฉพาะกลุ่มสำหรับนักท่องเที่ยวเป้าหมายหลักที่มีความสนใจแบบเฉพาะเจาะจง สื่อสารเอกลักษณ์ ความเป็นไทยให้เป็นที่เข้าใจในเวทีโลก ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีในการสนับสนุนการตลาดเพื่อ สื่อสารการตลาดถึงกลุ่มเป้าหมายทางการท่องเที่ยวได้อย่างถูกต้องเหมาะสมและสอดคล้องกับการ พัฒนาการท่องเที่ยวในพื้นที่ เช่น การจัดทำแผนการตลาดท่องเที่ยว Six countries one destination

6. การพัฒนาขีดความสามารถของทรัพยากรมนุษย์ด้านการท่องเที่ยว เพื่อเพิ่มศักยภาพ ของทรัพยากรมนุษย์ในชุมชนให้มีความรู้ รวมถึงการเพิ่มทักษะความสามารถในการจัดการ การท่องเที่ยวให้ สอดคล้องกับแนวโน้มความนิยมในการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม และวิถีชีวิตสองฝั่ง โขง เพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นในอนาคต และสร้างภูมิคุ้มกันทางสังคมต่อพลวัตของ การท่องเที่ยวได้เป็นอย่างดี เพิ่มจำนวนบุคลากรในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว รวมทั้งปรับปรุง มาตรฐานทักษะวิชาชีพของบุคลากรในธุรกิจการท่องเที่ยว ให้ครอบคลุมทักษะตรงตามความ ต้องการของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว และสอดคล้องกับมาตรฐานของอาเซียน (MRA) รวมถึง สนับสนุนการออกใบอนุญาตและใบรองรับโดยเน้นความร่วมมือระหว่างภาครัฐและภาคเอกชน และพัฒนาระบบการขึ้นทะเบียนผู้ประกอบการวิชาชีพท่องเที่ยวอาเซียน ร่วมกันแก้ไขปัญหาการขาด แคลนแรงงานในองค์กรโดยการใช้แรงงานท้องถิ่น ส่งเสริมให้ประชาชนตระหนักถึงคุณค่าและ เข้าใจในอัตลักษณ์ท้องถิ่น โดยการพัฒนาทักษะการประกอบธุรกิจสำหรับชุมชน เพื่อส่งเสริมการ สร้างรายได้ในท้องถิ่น โดยเน้นการพัฒนาสินค้า บริการบนพื้นฐานของมรดกและวัฒนธรรม ท้องถิ่น

7. การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน และสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อการท่องเที่ยว รวมถึง สนับสนุนการลงทุนด้านการท่องเที่ยวจากภาคเอกชน เพิ่มประสิทธิภาพความเชื่อมโยงในการเดินทาง ผ่านการพัฒนาโครงข่ายคมนาคมในภูมิภาค เพื่อการเดินทางเข้าสู่ประเทศไทยโดยเส้นทาง คมนาคมทางบกและทางน้ำ พัฒนาการเดินทางเข้าสู่ประเทศไทยโดยเส้นทางคมนาคมทางอากาศ การปรับปรุงท่าอากาศยานนานาชาติ และการเพิ่มเที่ยวบินตรงจากต่างประเทศไปยังเมืองท่องเที่ยว หลักในประเทศไทย มากกว่านั้น จะต้องมีการพัฒนาการเดินทางภายในประเทศ การขยายและ ปรับปรุงทางหลวงเพื่อส่งเสริมความปลอดภัยในการสัญจรสำหรับนักท่องเที่ยว รวมถึงเส้นทาง คมนาคมสำหรับการเข้าถึงและเข้าชมสถานที่ท่องเที่ยว การสนับสนุนให้มีบริการ Shuttle bus ให้

ครอบคลุมแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ พัฒนาการเดินทางโดยรถไฟ โดยการพัฒนาโครงข่ายที่ครอบคลุม จุดหมายปลายทางทั่วทั้งประเทศและเชื่อมโยงกับประเทศเพื่อนบ้าน รวมถึงการยกระดับคุณภาพในระบบสนับสนุนการเดินทาง ปรับปรุงสิ่งอำนวยความสะดวกในการวางแผนและการนำทาง

8. การพัฒนาดัชนีชี้วัดความสุขระหว่างชุมชนและนักท่องเที่ยว ตลอดจนพัฒนาไปสู่การเป็นแหล่งเรียนรู้ในภูมิภาคอาเซียน โดยการให้บริการด้านการท่องเที่ยวอย่างเป็นมิตร มีไมตรีจิต เอื้อเฟื้อและใส่ใจคุณภาพการบริการ เพื่อตอบสนองความต้องการและสร้างความพึงพอใจให้กับนักท่องเที่ยว รวมไปถึงการสร้างภาพลักษณ์ที่ดีต่อสายตานักท่องเที่ยว เพื่อให้เกิดการกลับมาท่องเที่ยวซ้ำในการเดินทางท่องเที่ยวในครั้งถัดไป มีการบริการเป็นเลิศ และได้รับประสบการณ์ที่โดดเด่นและการมีปฏิสัมพันธ์ รวมถึงการเสริมสร้างความเข้าใจในระเบียบและกฎหมายด้านการท่องเที่ยว ผ่านการประชาสัมพันธ์ในช่องทางต่าง ๆ รวมถึงการส่งเสริมการพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวร่วมกับประเทศต่าง ๆ และการเพิ่มความสะดวกสบายในการเดินทางในระดับภูมิภาคผ่านกรอบความร่วมมือและข้อตกลงระหว่างประเทศ โดยมุ่งเน้นการสร้างสมดุลของความสุขอย่างเท่าเทียมระหว่างชุมชนและนักท่องเที่ยว

9. การพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ภายใต้วิถีชีวิตลุ่มแม่น้ำโขงให้สอดคล้องกับกลุ่มเป้าหมายการท่องเที่ยว จัดกิจกรรมการท่องเที่ยวที่ได้รับการพัฒนาจากฐานทรัพยากรในพื้นที่ เพื่อนำเสนอประสบการณ์ที่มีคุณค่าให้แก่นักท่องเที่ยว รวมถึงการส่งเสริมการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวในเขตพัฒนาการท่องเที่ยววิถีชีวิตลุ่มแม่น้ำโขง โดยการจัดตั้งหน่วยบริหารและวิเคราะห์ข้อมูลด้านการท่องเที่ยว เพื่อเพิ่มเครือข่ายและความเข้มแข็งของเครือข่ายการท่องเที่ยว โดยชุมชนในพื้นที่สองฝั่งแม่น้ำโขงที่มีอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมร่วมกัน

10. การพัฒนาบนพื้นฐานของแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เพิ่มทักษะความสามารถในการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน ได้อย่างยั่งยืน ตามแนวคิดของการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนบนฐานของความพอเพียง รวมทั้งเพื่อเพิ่มคุณค่าและมูลค่าของต้นทุนทรัพยากรการท่องเที่ยวทรัพยากรชุมชนอันจะทำให้เกิดการยกระดับความสำคัญของชุมชนในสังคม เพื่อเพิ่มจำนวนชุมชนที่มีการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนที่มีมาตรฐานคุณภาพภายใต้ขีดความสามารถของการรองรับของชุมชน

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จตุพล ชูจันทร์ (2553) ศึกษาวิจัยเรื่อง “การพัฒนากลยุทธ์ในการบริหารจัดการเพื่อการท่องเที่ยวยั่งยืน โดยใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมในตำบลบ้านใต้ อำเภอเกาะพะงัน จังหวัดสุราษฎร์ธานี” ผลการวิจัยพบว่า บริบทการท่องเที่ยวของชุมชนบ้านใต้ที่เป็นจุดขาย

หลักแก่นักท่องเที่ยวซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นชาวต่างประเทศ คือ ความสวยงามของหาดทราย ทะเล และสภาพที่ยังมีความเป็นธรรมชาติในระบบนิเวศ มีความเงียบสงบเหมาะแก่การพักผ่อน นอกจากนี้ความประทับใจที่เกิดจากการบริการรูปแบบต่าง ๆ รวมทั้งขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม การมีส่วนร่วมของคนในชุมชน และหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องในการรักษาเอกลักษณ์ ล้วนเป็นปัจจัยที่มีผลต่อการเข้ามาท่องเที่ยว ในขณะที่เดียวกันมีกิจกรรมบางอย่างเกิดขึ้นและทำลายความยั่งยืนในการท่องเที่ยวของชุมชน ส่วนใหญ่จะเป็นการมุ่งผลประโยชน์ ดังนั้นกลยุทธ์เพื่อขับเคลื่อนไปสู่การท่องเที่ยวที่ยั่งยืนที่เกิดจากการมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้องจึงครอบคลุม 3 กลยุทธ์ คือ 1) การรักษาพัฒนาและปรับปรุงทรัพยากรการท่องเที่ยวของชุมชน 2) การพัฒนาด้านการตลาดการท่องเที่ยวของชุมชน และ 3) การสร้าง พัฒนา และปรับปรุงกลไกเกี่ยวกับการจัดการท่องเที่ยวชุมชน ผลการคัดเลือกโครงการเพื่อดำเนินการทดลองในแต่ละกลยุทธ์ และทำการประเมินโดยวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก และวัดระดับความพึงพอใจของผู้ที่เกี่ยวข้อง พบว่าโครงการทดลองแต่ละกลยุทธ์มีความสอดคล้องกับวิถีชีวิตชุมชน และเป็นแนวทางในการขับเคลื่อนการบริหารจัดการไปสู่การท่องเที่ยวที่ยั่งยืนของชุมชนได้

สุชน อินทเสมอ (2554) ได้ศึกษาเรื่อง ยุทธศาสตร์การพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ กรณีศึกษาดำบลปากน้ำปราณ ผลการวิจัยพบว่า ยุทธศาสตร์การพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน คือ พัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์ชุมชน ปลุกจิตสำนึกการอนุรักษ์ ทรัพยากรธรรมชาติเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน ซึ่งแบ่งออกเป็น 4 ประเด็น ได้แก่ 1) ส่งเสริมการมีส่วนร่วมทุกภาคส่วนพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน 2) การบริหารจัดการท่องเที่ยวแบบบูรณาการ 3) พัฒนาแหล่งท่องเที่ยวและส่งเสริมกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และ 4) ส่งเสริมและเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์ชุมชน โดยผลการประเมิน พบว่า มีความเหมาะสมระดับมาก สอดคล้องกับบริบทของท้องถิ่นและสามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้ เพราะในตำบลปากน้ำปราณมีแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ มีความหลากหลายทางชีวภาพและระบบนิเวศมาก และมีกิจกรรมที่ส่งเสริมการท่องเที่ยว คือ การเดินศึกษาธรรมชาติ การปลูกป่าชายเลน ในด้านความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวอยู่ในระดับปานกลาง และปัญหาที่พบคือ การกำจัดขยะ การระบายน้ำเสียลงสู่แม่น้ำปราณบุรี สถานที่จอดรถและห้องสุขาสาธารณะไม่เพียงพอ ไม่มีป้ายบอกทางชัดเจน

Angsana (1996) ศึกษาวิจัยเรื่อง การวางแผนการท่องเที่ยว เพื่อการพัฒนาสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน ที่เกาะสมุย ประเทศไทย เป็นการวิเคราะห์สิ่งแวดล้อมมีบทบาทสำคัญในการวางแผนด้านแหล่งท่องเที่ยว เพื่อพัฒนาความพร้อมในกระบวนการวางแผนการท่องเที่ยว โดยใช้ GIS เป็นพื้นฐานในการพัฒนา ซึ่งการศึกษานี้ได้เสนอแนวทางที่เหมาะสมในการพัฒนาสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน เพื่อใช้ในการวางแผนการท่องเที่ยวที่เกาะสมุย ประเทศไทย มีการอธิบายถึงผลกระทบ

ด้านสิ่งแวดล้อมที่สำคัญ 4 ประการคือ การกัดเซาะ การเหือดแห้งของน้ำ น้ำผิวดินสกปรก และ ปัญหาด้านการเพาะปลูก ซึ่งมีการตรวจสอบด้วยไดอะแกรม แล้วนำข้อมูลมาวิเคราะห์ผลกระทบที่เกิดขึ้น เพื่อเป็นแนวทางหลักในการวางแผนการพัฒนาท่องเที่ยวที่เกาะสมุยอย่างเหมาะสม โดย มุ่งเน้นผลการปฏิบัติและการควบคุมทางเทคนิคในทางเศรษฐศาสตร์และวัฒนธรรมสังคม ตาม แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

Amanda (2006) ศึกษาวิจัยเรื่อง “บทบาทของธุรกิจท่องเที่ยวขนาดเล็กขององค์การ พัฒนาการท่องเที่ยว UBAN ศึกษากรณีเมืองอินเดียนาโพลิส” ผลการวิจัยพบว่า บทบาทของธุรกิจ ท่องเที่ยวขนาดเล็กขององค์การพัฒนารท่องเที่ยว UBAN ส่งผลต่อความเป็นผู้นำ การส่งเสริม ธุรกิจท่องเที่ยว ความสำเร็จทางการเงิน การเติบโตทางธุรกิจ ภูมิศาสตร์เศรษฐกิจ ฐานลูกค้า ท่องเที่ยว และชุมชนทางธุรกิจด้านการท่องเที่ยว เพื่อกำหนดเป็นแนวทางการพัฒนาขยายธุรกิจการ ท่องเที่ยวในอนาคตต่อไป

Catherin (1991) ได้ศึกษาการท่องเที่ยวและความยั่งยืนที่เกี่ยวกับการวางแผนทางกายภาพ และสาธารณูปโภคในอุทยานแห่งชาติ ผลการวิจัยพบว่า พื้นที่ควบคุมของออสเตรเลียด้านการ ท่องเที่ยวมีสิ่งดึงดูดใจด้านกิจกรรมของนักท่องเที่ยว เพราะมีคุณลักษณะที่แตกต่าง มีธรรมชาติที่ เป็นเอกลักษณ์ กว้างใหญ่ ว้างเปล่า วัฒนธรรมเก่าแก่และมีอยู่จริง ธรรมชาติแบบผจญภัยและ เส้นทางที่ไม่ราบเรียบ การขาดแคลนความรู้ที่เป็นทางการ ความจำกัดและไม่มั่นคงของประชากร ซึ่งมีความเชื่อมโยงกับเส้นทางตลาดของธุรกิจและการท่องเที่ยวในพื้นที่ ด้วยการวางแผน ลักษณะพื้นที่ควบคุมในรูปแบบกิจกรรมท่องเที่ยวเพื่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม และนำไปสู่รากฐาน การท่องเที่ยวแบบค้นพบประสบการณ์ การสำรวจและการศึกษาที่เหมาะสม โดยการวิจัยนี้ได้ ประเมินรูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนด้วยการเชื่อมโยงหลักเกณฑ์องค์ประกอบดังนี้คือ

- 1) การดูแลสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติและวัฒนธรรม
- 2) การใช้เพื่อประสบการณ์ด้านสิ่งแวดล้อม
- 3) กระบวนการควบคุมสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติและวัฒนธรรมด้วยการวางแผนทางกายภาพและ การวางระบบสาธารณูปโภค ในพื้นที่เกาะเบอร์ดาร์รา เกาะลิซาร์ด และอูลูรูหรือยูลาร่า ในช่วงเวลา การใช้และการพัฒนา โดยการดูแลวัดที่การควบคุมการใช้เครื่องจักรและการฝ่าฝืนระเบียบในการ บุกรุก การกัดเซาะและผลกระทบต่อการได้ยินและการเห็น นำไปสู่การควบคุมการฝ่าฝืน ซึ่งจะถูก ใช้ขัดกับเหตุผลด้านสิ่งแวดล้อมเพียงอย่างเดียว โดยสิ่งที่ปรากฏคือทีมงานด้านสิ่งแวดล้อม พื้นที่ บริการและเครือข่ายจะส่งผลกระทบในภาพลบ ส่วนการวัดโดยใช้ข้อกำหนดด้านการส่งเสริม ประสบการณ์ด้านสิ่งแวดล้อมที่เหมาะสม การขาดการถ่ายทอด ความเป็นไปได้ในการค้นหาหรือ ปฏิบัติย้อนกลับ และข้อจำกัดในการเลือกประสบการณ์ในพื้นที่ที่เป็นจุดด้อย รวมทั้งสิ่ง อำนาจความสะดวกที่แปลกแยกจากจุดเด่นในสิ่งดึงดูดใจที่ทำให้เป็นปัญหา ประเด็นเหล่านี้

เชื่อมโยงกับพื้นฐานความรู้และฝ่ายบริหารด้านการดูแลและการใช้ประโยชน์ ซึ่งบ่งชี้ถึงความจำเป็นในการลงทุนและกระบวนการของแหล่งประเมินค่า ผู้ประสานการจัดการวางแผนและความชัดเจนของเป้าหมายที่เป็นประสบการณ์ ตามมาด้วยการค้นหายุทธศาสตร์ที่ประสบความสำเร็จในการสนับสนุนและความยั่งยืนของพื้นที่

Daniella (2005) ศึกษาวิจัยเรื่อง “การออกแบบ โรงแรมให้ทันสมัยและเป็นเอกลักษณ์ในประเทศอิสลาเอล ปี ค.ศ. 1917-1948” ผลการวิจัยพบว่า การออกแบบโรงแรมให้ทันสมัยและเป็นเอกลักษณ์เป็นส่วนหนึ่งของการบริหารจัดการท่องเที่ยวด้านความสะดวกสบายและการพักอาศัยเพื่อการท่องเที่ยวที่สามารถสร้างความประทับใจให้กับนักท่องเที่ยว และเป็นจุดขายด้านการท่องเที่ยวที่สามารถช่วยสร้างมูลค่าเพิ่มด้านรายได้ทางการท่องเที่ยว และการพัฒนาทางการท่องเที่ยวของประเทศอิสลาเอลด้วย

Felici (2010) ได้ศึกษาเรื่อง การท่องเที่ยวเข้มแข็ง: ความตระหนักด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศและความยั่งยืนในคอสตาริกา จากการศึกษา พบว่า การท่องเที่ยวที่นำไปสู่ความรับผิดชอบทางสังคมของประชาชนและพื้นที่การท่องเที่ยว คือ การท่องเที่ยวเข้มแข็ง เน้นหาโอกาสเพื่อการศึกษาความเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมของคนท้องถิ่น มีการกระตุ้นการมีส่วนร่วมทางการท่องเที่ยว ด้วยคอสตาริกามีทัศนียภาพที่สวยงาม เป็นแหล่งทรัพยากรที่อุดมสมบูรณ์ และป่าไม้มากมาย ทำให้เป็นจุดหมายปลายทางในการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ซึ่งส่งผลกระทบต่อที่ขัดแย้งกับความหลากหลายของชุมชนในประเทศ การศึกษานี้ช่วยให้โอกาสกับคอสตาริกาในภายหน้าเกี่ยวกับประสบการณ์ด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และความเข้าใจที่ดีขึ้นในการกระตุ้นประสบการณ์และการแปรสภาพที่เป็นไปได้ของ คณะผู้แทนการท่องเที่ยว ในการส่งเสริมการเพิ่มทุนและการเรียนรู้ทางสังคมเพื่อสนับสนุนการท่องเที่ยวทางเลือกต่อไป

Hadgis (2006) ศึกษาวิจัยเรื่อง อิทธิพลของวัฒนธรรมต่อรูปแบบความเป็นผู้นำด้านการท่องเที่ยวของเมือง Nizhny Novgorod ประเทศรัสเซีย พบว่า รูปแบบการการท่องเที่ยวในปัจจุบันมีความหลากหลาย โดยรูปแบบหนึ่งที่แสดงถึงคุณค่าด้านเอกลักษณ์ของท้องถิ่น ศิลปวัฒนธรรมและความยั่งยืนด้านการท่องเที่ยวในพื้นที่คือ การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ซึ่งในการวิจัยเรื่องนี้เป็นการศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับปัญหาด้านการจัดการองค์กรที่จะมาดูแลด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเพื่อการเติบโตสู่ความเป็นนานาชาติด้านการท่องเที่ยวของรัสเซีย โดยให้ความสำคัญกับความเป็นผู้นำด้านคุณค่าทางวัฒนธรรมของรัสเซีย

Smith (1990) ศึกษาวิจัยเรื่อง รีสอร์ทชายทะเล: รูปแบบการประเมินการพัฒนาของรีสอร์ท พบว่า ในเอเชียแปซิฟิก รีสอร์ทชายทะเลได้กลายเป็นจุดเด่นสำคัญของการพัฒนาการท่องเที่ยว ซึ่งการสร้างรีสอร์ทชายทะเลนั้นได้รุกกล้าธรรมชาติ ทำให้สูญเสียสภาพแวดล้อมทาง

ธรรมชาติและกลายสภาพเป็นเมืองอย่างรวดเร็ว แม้รีสอร์ทชายทะเลจะทำให้มีนักท่องเที่ยวทั้งในประเทศและต่างประเทศมาท่องเที่ยวเพิ่มขึ้นเป็นจำนวนมาก ช่วยพัฒนาเศรษฐกิจและทำให้คนมีงานทำ แต่ในขณะเดียวกันก็ทำให้เกิดผลเสียต่อการเปลี่ยนแปลงทางสภาพสังคม สิ่งแวดล้อมและการเมือง ดังนั้นการเติบโตของรีสอร์ทชายทะเลจึงส่งผลกระทบต่อทั้งด้านบวกและด้านลบ โดยงานวิจัยนี้ได้นำเสนอแผนภาพรีสอร์ทชายทะเล (Beach resort model) ซึ่งอธิบายถึงการแปรสภาพจากธรรมชาติสู่เมืองชายทะเลใน 8 ระยะของการพัฒนา ซึ่งมีสิ่งสำคัญ 6 องค์ประกอบ คือ โครงสร้างหรือส่วนประกอบ กายภาพ สิ่งแวดล้อม สังคม เศรษฐศาสตร์ และการเมือง โดยแผนภาพนี้จะอธิบายถึงการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างไปสู่การพัฒนาในรูปแบบรีสอร์ทชายทะเล ซึ่งได้ทำการทดลองที่รีสอร์ทชายทะเล 4 แห่ง ได้แก่ บาตู เฟอริงจิ ประเทศมาเลเซีย พัทยาและหัวหิน ประเทศไทย และซูเฟอร์พาราไดซ์ ประเทศออสเตรเลีย โดยผลของการประเมินค่าได้นำไปปรับปรุงพัฒนาการสร้างแผนภาพรูปแบบรีสอร์ทชายทะเล ซึ่งจะเป็นข้อมูลในการส่งเสริมนโยบายที่เหมาะสมสำหรับรีสอร์ทชายทะเลให้แก่ส่วนราชการ นักวางแผน นักพัฒนา และผู้ที่สนใจปรับปรุงการพัฒนารีสอร์ทชายทะเล

จากการทบทวนวรรณกรรมและการสังเคราะห์การท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงของไทย ผู้วิจัยสามารถสรุปแนวทางการท่องเที่ยวริมแม่น้ำโขงของไทยทั้ง 7 จังหวัด ได้ว่า รูปแบบการท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงหลัก ๆ แบ่งได้ 2 รูปแบบ คือ การท่องเที่ยวเชิงนิเวศหรือการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ธรรมชาติและ การท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์และเชิงวัฒนธรรม โดยที่พฤติกรรมนักท่องเที่ยวที่นักท่องเที่ยวที่เดินทางมาเที่ยวในแม่น้ำโขงส่วนใหญ่เป็นนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวจีน และส่วนใหญ่มีวัตถุประสงค์หลักของการเดินทางที่สำคัญที่สุด คือ เพื่อมาท่องเที่ยวพักผ่อนหย่อนใจ และผ่อนคลายความเครียดมากที่สุด เนื่องจากสภาพสังคมในปัจจุบันทำให้คนเราเกิดภาวะตึงเครียดและต้องการหาเวลาว่างเพื่อการพักผ่อนอย่างแท้จริง และนักท่องเที่ยวชาวไทยส่วนใหญ่เดินทางท่องเที่ยวด้วยตนเอง มากกว่ามาทักบริษัททัวร์และมักจะเดินทางท่องเที่ยวกับเพื่อนหรือเพื่อนร่วมงานมากที่สุด และในเรื่องของพฤติกรรมค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยว การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (2550) ระบุว่าพฤติกรรมค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวไทยส่วนใหญ่มีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยในแต่ละครั้งอยู่ที่ประมาณ 2,776 บาทต่อคน หากเป็นการเดินทางแบบไม่พักค้างคืนอยู่ที่ 1,418 บาทต่อคน แบบพักค้างคืน 3,914 บาทต่อคน หากพิจารณาตามภาคที่อยู่อาศัย พบว่าคนภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ใช้เงินในการเดินทางท่องเที่ยวเฉลี่ยต่อคน สูงสุด คือ 3,776 บาทต่อคน รองลงมากรุงเทพมหานครและปริมณฑล 3,554 บาทต่อคน ภาคใต้ 3,219 บาทต่อคน ภาคตะวันออกเฉียเหนือ 2,460 บาทต่อคน ภาคเหนือตอนบน 2,374 บาทต่อคน ภาคกลาง 2,137 บาทต่อคน และต่ำสุดในภาคเหนือตอนล่างอยู่ที่ประมาณ 1,675 บาทต่อคน ซึ่งสอดคล้องกับรายงานฉบับสมบูรณ์

โครงการสำรวจลักษณะกิจกรรมของนักท่องเที่ยว ปี พ.ศ. 2550 โดยการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ที่ระบุว่าในการเดินทางท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวไทยจะนิยมพักค้างคืนในต่างจังหวัดประเภท ของกิจกรรมที่นักท่องเที่ยวชาวไทยนิยมและสนใจ คือ ศาสนสถานและวัดมากที่สุด รองลงมา คือ พิพิธภัณฑ์ งานประเพณี/ เทศกาล ตลาดน้ำ และงานฝีมือ/ หัตถกรรม

สำหรับพฤติกรรมนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ ส่วนใหญ่เดินทางท่องเที่ยวในแม่น้ำโขง ด้วยตัวเองและบริษัททัวร์ โดยมักจะเดินทางท่องเที่ยวกับเพื่อน/ เพื่อนร่วมงานมากที่สุด และจาก สถิตินักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศที่เดินทางเข้าประเทศไทย ปี พ.ศ. 2554 พบว่า ค่าใช้จ่ายในการ ท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ มีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อวัน 4,187.12 บาท และจากการศึกษา ของกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา (2550) พบว่า กิจกรรมที่นักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศสนใจ ในแม่น้ำโขงคือกิจกรรมเกี่ยวกับ ศาสนสถาน/ วัด แหล่งธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม วิถีชีวิตชาวบ้าน งานฝีมือและหัตถกรรม

แนวทางเพื่อการส่งเสริมการท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงของไทยทั้ง 7 จังหวัด จากความเห็น ในภาพรวมของประเทศโดยการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (2556) สามารถที่จะนำมาใช้กับการ ท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงของไทยทั้ง 7 จังหวัด ได้ดังนี้

1. เสริมสร้างการรับรู้แหล่งท่องเที่ยวที่หลากหลายมากยิ่งขึ้นในแง่ของกิจกรรมและ บรรยากาศ เช่น โปรโมทการท่องเที่ยวในในแง่ของวัฒนธรรมประเพณี ธรรมชาติที่สวยงาม รวมทั้ง วิถีชีวิต ความเป็นอยู่ของประชาชนชาวแม่น้ำโขง
2. ประชาสัมพันธ์ และสร้างการรับรู้กิจกรรมทางการท่องเที่ยวหลากหลายแบบที่เหมาะสม กับนักท่องเที่ยวหลากหลายกลุ่ม เช่น กิจกรรมการท่องเที่ยวที่เหมาะสมกับนักท่องเที่ยวที่มาเป็นกรุ๊ป ทัวร์ขนาดใหญ่อย่างเช่น การร่วมทำกิจกรรมในประเพณี 12 เดือน แม่น้ำโขง กิจกรรมที่สร้างความ ตื่นเต้นและการผจญภัยทางน้ำสำหรับนักท่องเที่ยวที่มาเป็นกลุ่มเพื่อน วัยรุ่นที่ชอบความท้าทาย เป็นต้น
3. สร้างเสริมและทะนุถนอมภาพลักษณ์ด้านที่เอื้อต่อความสะดวกสบายของนักท่องเที่ยว ที่นับถือศาสนา อิสลาม เช่น อาหารฮาลาล รวมทั้งสร้างภาพลักษณ์ของแหล่งท่องเที่ยวขึ้นหรือหา สำหรับนักท่องเที่ยวที่มีเกียรติและต้องการบริการชั้นดีเลิศ
4. ประชาสัมพันธ์และสร้างเสริมภาพลักษณ์ของสินค้าที่ผลิตในแหล่งท่องเที่ยวตามลุ่ม แม่น้ำโขงให้หลากหลายประเภท โดยที่คุณภาพจะต้องเหมาะสมกับราคาและยังต้องมีสินค้านำระดับ หรือหาไว้รองรับนักท่องเที่ยวที่ต้องการสินค้าระดับพรีเมียมเท่านั้น
5. ส่งเสริมภาพลักษณ์ความปลอดภัยในการท่องเที่ยวในแม่น้ำโขง รวมทั้งความ สะดวกสบายในการสื่อสารและระบบสาธารณูปโภคต่าง ๆ ด้วย

ขณะที่การพัฒนาการท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงของไทยทั้ง 7 จังหวัด จะต้องได้รับการส่งเสริมและสนับสนุนจากทุกฝ่ายให้สามารถรองรับกับจำนวนนักท่องเที่ยวที่เพิ่มขึ้นแล้วนั้น ความสำคัญอีกหนึ่งประการก็คือ การท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงทั้ง 7 จังหวัด จะต้องเป็น การท่องเที่ยวที่มีความยั่งยืน ซึ่งการพัฒนาการท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงให้เกิดความยั่งยืนนั้น สามารถใช้แนวความคิดจาก Earth summit (United Nation, 1992) ที่ประเทศบราซิล ได้ว่า จะต้องมีความต้องการการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ และจะต้องความต้องการของตลาดการท่องเที่ยวในด้านการศึกษาเรียนรู้ และความต้องการพัฒนาคน โดยการมีส่วนร่วมของประชาชนที่มาจากรากหญ้า ซึ่งจะนำไปสู่การกระจายรายได้ที่เหมาะสมในท้องถิ่น ซึ่ง Eber (1992) กล่าวว่า การท่องเที่ยวที่มีความยั่งยืนนั้นจะต้องมีการอนุรักษ์และใช้ทรัพยากรอย่างพอดี รวมไปถึงการลดการบริโภคที่มากเกินไปจนความจำเป็นและการลดของเสีย และจะต้องการรักษาและการส่งเสริมความหลากหลายทางธรรมชาติ สังคม และวัฒนธรรม มากกว่านั้น การท่องเที่ยวที่มีความยั่งยืนจะต้องมีการประสานการท่องเที่ยวเข้ากับกรอบการวางแผนและให้ประชาชนในท้องถิ่นการมีส่วนร่วมในการการสนับสนุนเศรษฐกิจท้องถิ่นด้วย ในขณะที่องค์การการท่องเที่ยวโลก (World Tourism Organization, 1997) กล่าวว่า การท่องเที่ยวที่มีความยั่งยืนได้นั้นจะต้องการดำเนินการจัดการภายใต้ขีดความสามารถของระบบ โดยจะต้องมีการกระจายประโยชน์อย่างเป็นธรรมสู่ท้องถิ่น รวมไปถึงให้ประสบการณ์ันทนาการที่มีคุณค่าและได้เรียนรู้และเข้าใจเกี่ยวกับพื้นที่ทรัพยากรและวิถีชีวิตแก่นักท่องเที่ยว ซึ่งจะเน้นการออกแบบที่กลมกลืนกับสถาปัตยกรรมท้องถิ่น และใช้วัสดุในท้องถิ่น มากกว่านั้นจะต้องเน้นการผสมผสานการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนสู่แผนพัฒนาระดับท้องถิ่น ภูมิภาค และระดับประเทศ ในส่วนของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (2554) ได้ให้ข้อมูลเพิ่มเติมว่า การท่องเที่ยวที่มีความยั่งยืนนั้นจะต้องคำนึงถึงขีดความสามารถในการรองรับสภาพทางกายภาพชุมชน โดยที่การจัดการทรัพยากรเพื่อการท่องเที่ยวในพื้นที่ จะต้องให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดการและบริหารและเป็นไปด้วยความยินดีของประชาชนในพื้นที่ เพื่อก่อให้เกิดการกระจายรายได้ (ผลประโยชน์) อย่างเท่าเทียมกัน

ทั้งนี้สิ่งที่สำคัญในการพัฒนาการท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงให้เกิดความยั่งยืนนั้น ประชาชนในพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวและชุมชน จะต้องมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการทรัพยากรเพื่อการท่องเที่ยวในชุมชนนั้น ๆ ซึ่งองค์การสหประชาชาติ (United Nations, 1981) ได้รวบรวมรูปแบบของการมีส่วนร่วมของชุมชนในการมีส่วนร่วมในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวไว้ 3 รูปแบบ คือ การมีส่วนร่วมแบบเป็นไปเอง ซึ่งเป็นไปโดยการอาสาสมัครหรือการรวมตัวกันขึ้นเองเพื่อแก้ไขปัญหาของกลุ่มของตนเอง ลำดับต่อมาคือ การมีส่วนร่วมแบบชักนำ ซึ่งเป็นการเข้าร่วม โดยต้องการความเห็นชอบหรือสนับสนุนโดยรัฐบาล เป็นรูปแบบโดยทั่วไปของประเทศที่กำลังพัฒนา สุดท้ายคือ

การมีส่วนร่วมแบบบังคับ ซึ่งเป็นผู้มีส่วนร่วมภายใต้การดำเนินนโยบายของรัฐบาลภายใต้การจัดการ โดยเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือโดยการบังคับโดยตรง รูปแบบนี้เป็นรูปแบบที่ผู้กระทำได้รับผลทันที แต่จะไม่ได้รับผลระยะยาว และจะมีผลเสียคือไม่ได้รับการสนับสนุนจากประชาชนในที่สุด

การพัฒนาการท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงของไทยทั้ง 7 จังหวัดนั้น นอกจากการให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของประชาชนและชุมชนในแหล่งท่องเที่ยวแล้ว หน่วยงานภาครัฐ รวมถึงภาคเอกชนที่มีความเกี่ยวข้องกับการพัฒนาการท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงของไทยทั้ง 7 จังหวัด ก็จะต้องให้ความร่วมมือและอำนวยความสะดวกในด้านต่าง ๆ แต่การที่จะเพิ่มมีศักยภาพและขีดความสามารถในการแข่งขันกับประเทศเพื่อนบ้านในด้านการท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงได้นั้น ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงของไทยทั้ง 7 จังหวัด จะต้องมีการจัดการห่วงโซ่อุปทานในด้านการท่องเที่ยวเป็นอย่างดี ซึ่งสิริยุพา เลิศกาญจนานพร (2554) กล่าวว่า หลักการสำคัญของการจัดการโซ่อุปทาน (Supply chain management: SCM) คือต้องตระหนักว่าสมาชิกในโซ่อุปทานมีความเป็นอิสระจากกัน และจะอย่างไรให้แต่ละฝ่ายสามารถทำงานร่วมกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ ในขณะที่ Zhang et al. (2009) ได้ระบุถึงความสำคัญของการบริหารจัดการอุปสงค์ (Demand management) ว่า ในการจัดการทั้งด้านอุปสงค์และอุปทานในโซ่อุปทานการท่องเที่ยว สิ่งที่สำคัญในการสร้างความสอดคล้อง และทำให้เกิดประโยชน์จากข้อมูลข่าวสารที่ไหลเวียนในระบบได้อย่างเต็มที่จำเป็นต้องมีการใช้ ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศที่มีประสิทธิภาพอย่างมีประสิทธิภาพไม่ได้ ซึ่ง Xinyue (2007) ได้เสนอความสัมพันธ์ระหว่างระบบสารสนเทศที่เกี่ยวข้องกับโซ่อุปทานการท่องเที่ยว ในขณะที่การศึกษาของ O'Conor and Frew (2001) และ Buhalis and Law (2008) พบว่ายังมีความไม่เชื่อมต่อกันในบางประการ

การวิจัยของ มิ่งสรรพ์ ขาวสอาด และคณะ (2551) ระบุว่าปัญหาด้านการท่องเที่ยวของประเทศในอนุภูมิภาคกลุ่มแม่น้ำโขง (GMS) ซึ่งหมายรวมถึงประเทศไทยด้วยนั้น ไม่ได้อยู่ที่แหล่งท่องเที่ยว หากแต่อยู่ที่การจัดการห่วงโซ่อุปทานด้านการท่องเที่ยว (Tourism supply chain) อุปสงค์หรือความต้องการซื้อบริการท่องเที่ยวขึ้นลงตามฤดูกาล ขาดต่อการควบคุมคุณภาพและมาตรฐานการบริการ การจัดการโซ่อุปทานในอุตสาหกรรมท่องเที่ยวจึงมีความสำคัญและจำเป็นเพื่อให้การบริหารจัดการขั้นตอนต่าง ๆ ในการให้บริการท่องเที่ยวเกิดความต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพสูงสุด ทั้งในแง่ของต้นทุน เวลา และ ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว

Zhang et al. (2009) กล่าวว่าโซ่อุปทานการท่องเที่ยวเป็นเครือข่ายขององค์กรด้านการท่องเที่ยวที่มีส่วนร่วมในสร้างสรรค์กิจกรรมและผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวจนกระทั่งมีการส่งมอบบริการนั้นให้กับนักท่องเที่ยว ซึ่งเครือข่าย (Network) ด้านการท่องเที่ยวที่ร่วมมือกันสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวนั้นครอบคลุมการดำเนินงานของธุรกิจหลากหลายสาขา เช่น ธุรกิจที่พัก

ธุรกิจภัตตาคารและร้านอาหาร ธุรกิจขนส่ง ธุรกิจสินค้าที่ระลึก ธุรกิจประกันภัย ธุรกิจธนาคาร ธุรกิจซักรีด ธุรกิจบันเทิง ฯลฯ ในขณะที่ Tapper (2004) ได้นำเสนอความเชื่อมโยงของธุรกิจภายในโซ่อุปทานการท่องเที่ยว และนอกจากจะใช้อ้างอิงประกอบของการท่องเที่ยว 4 ประการ คือ การขนส่ง ที่พัก การขาย สิ่งดึงดูดใจ กิจกรรม และสิ่งอำนวยความสะดวกในการบริการต่าง ๆ แล้ว ก็ได้เพิ่มเติมองค์ประกอบที่สำคัญอื่นในโซ่อุปทานการท่องเที่ยวอีก 12 ประเด็น ได้แก่ ลูกค้า (Customers) การตลาดและการขาย (Marketing and sales) การจัดการนำเที่ยว (Tour operating) การจัดหาอาหารและเครื่องดื่ม (Catering, food and beverages) ธุรกิจซักรีด (Laundry) การผลิตอาหาร (Food production) การกำจัดของเสียและนำกลับมาใช้ใหม่ (Waste recycling and disposal) ระบบไฟฟ้าและน้ำประปา (Energy and water supplies) โครงสร้างพื้นฐานและแหล่งทรัพยากรท่องเที่ยว (Infrastructure, services and resources of destinations) เฟอร์นิเจอร์และงานฝีมือ (Furniture and crafts) วัฒนธรรม เหตุการณ์ทางสังคมและกีฬา (Cultural, social and sports events) การเดินทางระยะสั้นและสิ่งดึงดูดใจ (Excursions and attractions) การขนส่งภาคพื้นดิน (Ground transport) และดำเนินการภาคพื้นดิน (Ground operations)

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

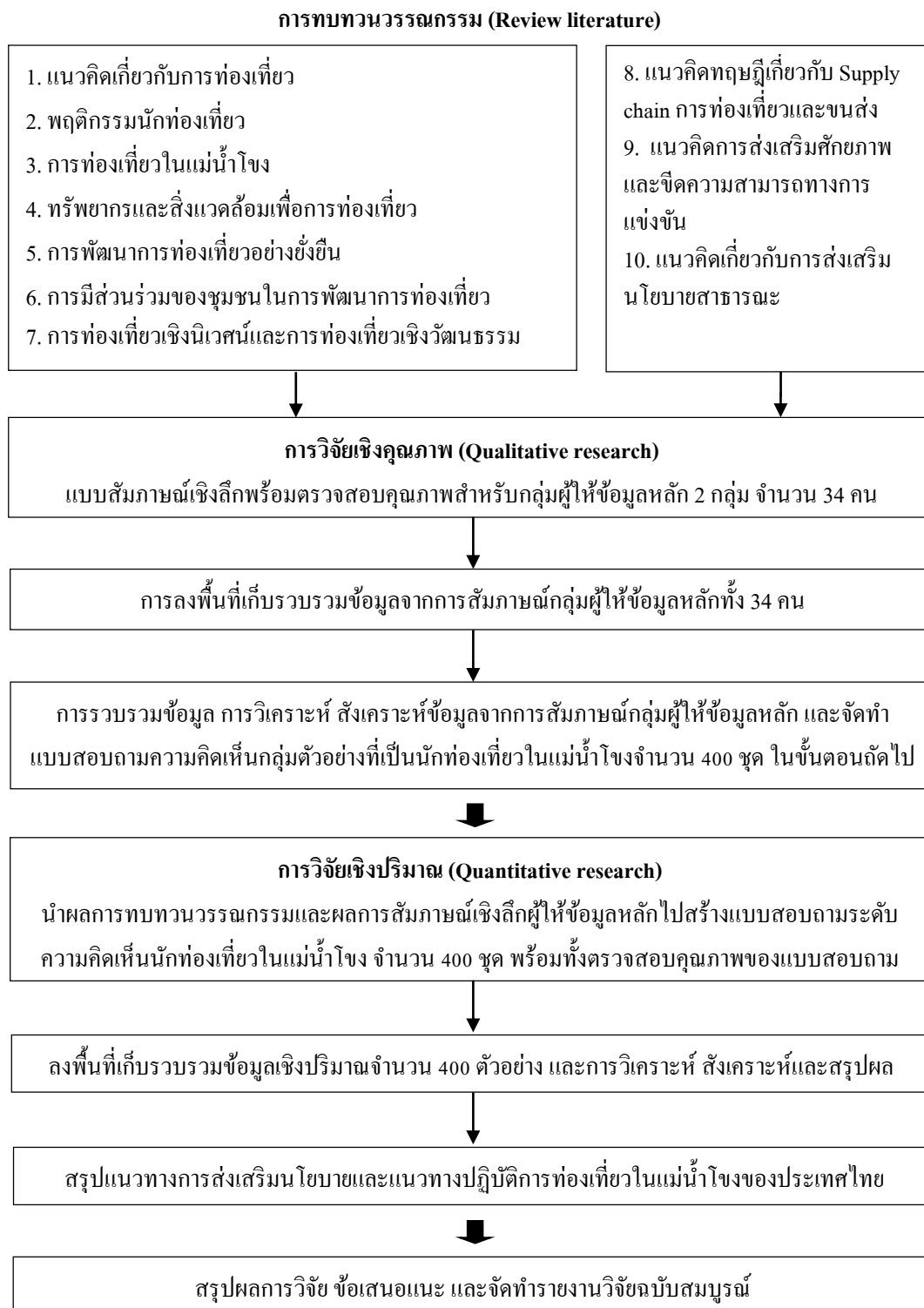
การวิจัยเรื่อง แนวทางการส่งเสริมนโยบายและแนวทางปฏิบัติการท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงของประเทศไทย ผู้วิจัยได้มีวิธีดำเนินการวิจัยตามขั้นตอนดังนี้

1. รูปแบบการวิจัย
2. ขั้นตอนในการวิจัย
3. ประชากร และการเลือกกลุ่มตัวอย่าง
4. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
5. การเก็บรวบรวมข้อมูล
6. การจัดการข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล

รูปแบบการวิจัย

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้รูปแบบการวิจัยและพัฒนา (Research and development: R&D) โดยใช้การวิจัยแบบประสมวิธี (Mixed method research) ซึ่งประกอบไปด้วยการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research) และการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative research) โดยที่การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research) ประกอบไปด้วยการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง (Documentary analysis) การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) ในส่วนการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative research) ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวในแม่น้ำโขง ซึ่งเป็นเนื้อหาเกี่ยวกับแนวทางการส่งเสริมนโยบายและแนวทางปฏิบัติการท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงของทั้ง 3 จังหวัด ที่มีศักยภาพด้านการท่องเที่ยวมากที่สุด ได้แก่ เชียงราย นครพนม และเลย แล้วจึงนำข้อมูลที่ได้มาทำการสังเคราะห์ และใช้การวิเคราะห์ทางสถิติเพื่อนำไปสู่การหาข้อสรุปและข้อเสนอแนะของงานวิจัยในขั้นตอนสุดท้าย

ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

ภาพที่ 3-1 ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

จากภาพที่ 3-1 กรอบของขั้นตอนการวิจัย สามารถอธิบายขั้นตอนการดำเนิน การวิจัย โดยละเอียดได้ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาทบทวนวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง (Documentary analysis) เพื่อนำไปสู่การสร้างเครื่องมือในการวิจัยนั่นคือ แบบสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) ที่จะนำไปใช้กับกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก 2 กลุ่ม

ขั้นตอนที่ 2 การสร้างแบบสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) จากขั้นตอนที่ 1 เพื่อนำไปใช้สำหรับสัมภาษณ์กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก 2 กลุ่ม ซึ่งประกอบไปด้วย

กลุ่มที่ 1 ตัวแทนภาครัฐผู้ดูแลนโยบายด้านการท่องเที่ยวและนักการเมืองท้องถิ่นและนักปกครองในพื้นที่การท่องเที่ยวจังหวัดริมฝั่งแม่น้ำโขง ได้แก่ จังหวัดเชียงราย เลย และนครพนม

กลุ่มที่ 2 ภาคเอกชน คือ ผู้ประกอบธุรกิจด้านการบริการการท่องเที่ยวคิดริมฝั่งแม่น้ำโขง ผู้ให้บริการเรือท่องเที่ยวแม่น้ำโขง

ขั้นตอนที่ 3 การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูล จากการสัมภาษณ์กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก และนำข้อมูลที่ได้เพื่อจัดทำแบบสอบถามความคิดเห็นกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงจำนวน 400 ชุด เพื่อเก็บข้อมูลเชิงปริมาณในขั้นตอนถัดไป

ขั้นตอนที่ 4 นำผลการทบทวนวรรณกรรมและผลการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ให้ข้อมูลหลักไปสร้างแบบสอบถามระดับความคิดเห็นนักท่องเที่ยวตามแหล่งท่องเที่ยวในแม่น้ำโขง จำนวน 400 ชุด พร้อมทั้งตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถาม

ขั้นตอนที่ 5 การลงพื้นที่เก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ สังเคราะห์และสรุปผล ข้อมูลเชิงปริมาณจากการเก็บแบบสอบถามจำนวน 400 ชุด

ขั้นตอนที่ 6 สรุปแนวทางการส่งเสริม นโยบายและแนวทางปฏิบัติการท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงของประเทศไทย

ขั้นตอนที่ 7 สรุปผลการวิจัย ข้อเสนอแนะ และจัดทำรายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์

การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

การเลือกพื้นที่ในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยจะทำการศึกษากลุ่มตัวอย่างในเขตพื้นที่ 3 จังหวัด ได้แก่ นครพนม เลย และเชียงราย โดยมีหลักในการเลือก ดังนี้

1. จังหวัดนครพนม เป็นจังหวัดที่มีแนวชายฝั่งติดแม่น้ำโขงยาวถึงประมาณ 160 กิโลเมตร และมีธุรกิจการเดินเรือท่องเที่ยวสำคัญที่ อำเภอธาตุพนม เชื่อมโยงกับฝั่ง สปป. ลาวที่ แขวงคำม่วน ซึ่งเมื่อดูจากแนวริมแม่น้ำจาก อำเภอธาตุพนม ผ่าน อำเภอท่าอุเทน ไปจนถึง อำเภอ

บ้านแพง จะพบว่า ตลอดเส้นทางนี้สามารถที่จะเดินเรือเชื่อมโยงข้ามฟากไปยัง สปป.ลาว ได้หลายจุด ซึ่งสามารถที่จะพัฒนาให้เกิดเป็นเส้นทางท่องเที่ยวและการค้าขายที่มีศักยภาพได้ในอนาคต ที่สำคัญ ตลอดแนวเส้นทางนี้ มีแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเก่าแก่มากมายกระจายตัวตลอดแนวแม่น้ำ ซึ่งจะช่วยกระจายรายได้ไปสู่ชุมชนริมแม่น้ำโขงตลอดเส้นทางได้มากขึ้นด้วย นครพนมทำหน้าที่เป็นจุดเชื่อมโยงเส้นทางท่องเที่ยวตามแนวแม่น้ำโขงไปยังแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดใกล้เคียงได้ด้วย

2. จังหวัดเลย รายได้จากนักท่องเที่ยวเฉลี่ยต่อคนต่อปีเมื่อเทียบกับจังหวัดอื่น ๆ ที่คิดแม่น้ำโขง อยู่ที่ประมาณ 3,076 บาทต่อคนต่อปี จากจำนวนนักท่องเที่ยวประมาณ 1.1 ล้านคนต่อปี แสดงว่ารายได้จากการท่องเที่ยวยังไม่มีการกระจายตัวไปตามแหล่งท่องเที่ยวอย่างเพียงพอ การช่วยส่งเสริมการท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงของจังหวัดเลย จะช่วยให้เกิดการสร้างรายได้และเป็นการกระตุ้นให้ชุมชนในแหล่งท่องเที่ยวที่ยังไม่เป็นที่นิยม เกิดการตื่นตัวและตระหนักในคุณค่าของทรัพยากรท่องเที่ยวที่ตนเองมีอยู่ ซึ่ง จังหวัดเลย มีชื่อเสียงมากในเรื่องแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมริมแม่น้ำโขง อาทิเช่น ที่ อำเภอเชียงคาน และมีแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นภูสูงมากมาย เช่น อุทยานแห่งชาติภูเรือ อำเภอภูเรือ และภูทอก อำเภอเชียงคาน ที่สามารถเชื่อมโยงเส้นทางท่องเที่ยวต่อเนื่องจากการท่องเที่ยวในแม่น้ำโขง มากกว่านั้น ยังมีประเพณีเก่าแก่ที่สื่อถึงศิลปวัฒนธรรมชนเผ่าที่ยังคงไว้ซึ่งรูปแบบวิถีชีวิตดั้งเดิม เช่น ประเพณีผิชนน้ำบ้านนาข้าว อำเภอเชียงคาน และวิถีชีวิตไทดำ บ้านนาป่าหนาด อำเภอเชียงคาน ซึ่งแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมต่าง ๆ เหล่านี้ มีศักยภาพที่จะพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียงและเป็นแหล่งสร้างงาน สร้างรายได้ให้กับชุมชนอย่างยั่งยืนได้

3. จังหวัดเชียงราย ใช้เกณฑ์การเลือกจากรายได้จากนักท่องเที่ยวเฉลี่ยต่อคนสูงสุด โดยเฉลี่ย 8,506 บาทต่อคนต่อปี มากที่สุดใน 7 จังหวัด คิดแม่น้ำโขง จากจำนวนนักท่องเที่ยวทั้งหมดประมาณ 2.7 ล้านคน รายได้ประมาณ 22,848 ล้านบาท (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2560) ซึ่งจังหวัดเชียงราย ถือว่ามีศักยภาพด้านการท่องเที่ยวสูงที่สุดจากทั้ง 7 จังหวัด มีแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์และเชิงวัฒนธรรมอย่างมากมาย ที่สามารถเชื่อมโยงกับการท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงซึ่งมีชื่อเสียงมาก อาทิเช่น สามเหลี่ยมทองคำ หรือแหล่งวัฒนธรรมโบราณเชียงแสน เป็นต้น

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยจะทำการศึกษาประชากร 2 กลุ่ม คือ กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักเชิงคุณภาพ และกลุ่มที่ให้ข้อมูลเชิงปริมาณ

1. กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักเชิงคุณภาพ ได้แก่

กลุ่มที่ 1 ตัวแทนภาครัฐผู้ดูแลนโยบายด้านการท่องเที่ยวและนักการเมืองท้องถิ่นและนักปกครองในพื้นที่การท่องเที่ยวจังหวัดริมฝั่งแม่น้ำโขง ได้แก่ จังหวัดเชียงราย เลย และนครพนม

ตารางที่ 3-1 รายชื่อตัวแทนภาครัฐผู้ให้ข้อมูลหลัก

รหัส	ชื่อ-นามสกุล	ตำแหน่ง	สถานที่ทำงาน
GOV01	ส.ต.อำเภอ ธรณินทร์ โคตสา	ปลัด อบต.	อบต. อาจสามารถ
GOV02	น.ส.สุริรัตน์ สีชมภู	ปลัด อบต.	อบต. เมืองนครพนม
GOV03	นายวาทูที กุลบุตร	ปลัดเทศบาล	เทศบาลตำบลธาตุพนม
GOV04	นายอติชาติ อุณหเลขกะ	นายอำเภอ	อำเภอธาตุพนม
GOV05	ดร.ธีรต์ม์ พิริยะพลิน	คณบดี	วิทยาลัยการท่องเที่ยวและ อุตสาหกรรมบริการ มหาวิทยาลัยนครพนม
GOV06	นายรัชรุจ บุญครอง	หัวหน้าแผนและ นโยบาย	สภาอุตสาหกรรมท่องเที่ยว จังหวัดนครพนม
GOV07	นางปิ่นพร อะโน	ปลัด อบต.	อบต.ท่าค้อ
GOV08	นายวิฑนะ กรุงเกตุ	นักพัฒนาการท่องเที่ยว	อบต.ท่าค้อ
GOV09	น.ส.ญาณฉนิศา พรหมวิศาสตร์	ผู้อำนวยการกอง การศึกษาและท่องเที่ยว	อบต.ท่าค้อ
GOV10	นายสุริยัน โสรินทร์	รองผู้อำนวยการ	ททท.สำนักงานนครพนม
GOV11	พ.ต.ศรีณยพงษ์ สุรงษา	ปลัดอำเภอ	อำเภอท่าลี่
GOV12	นายศุภกร วนสันเทียะ	ปลัด อบต.	อบต.เชียงคาน
GOV13	ส.อำเภอสुरชัย พิมพ์หล่อน	ปลัด อบต.	อบต.บุษม
GOV14	นายวิรัตน์ โกชะ	ปลัดเทศบาล	เทศบาลเชียงคาน
GOV15	นางบุษบา ใจทิพย์	ปลัดอำเภอ	อำเภอเชียงคาน
GOV16	นายเกียรติพงษ์ คชวงษ์	ผู้อำนวยการ	ททท.สำนักงานเลย
GOV17	นายศุภสินท์ วิริยะ	นายก อบต.	อบต.ป่าสัก
GOV18	นายวิทยา กุงแก้ว	ปลัด อบต.	อบต.ศรีดอนมูล
GOV19	น.ส.เพ็ญสดีโส นิสสัยสุข	ผู้ช่วยนายกเทศบาล	เทศบาลตำบลเวียงเชียงแสน
GOV20	ส.อำเภอสัญญา วงศ์เสื่อ	หัวหน้าสำนักปลัด	เทศบาลตำบลเวียงเชียงของ
GOV21	น.ส.ธารปภัทร์ คงคา	นักพัฒนาการท่องเที่ยว	เทศบาลตำบลเวียงเชียงของ
GOV22	นายประหยัด ลือชา	ปลัด อบต.	อบต.ป่อ
GOV23	นายอภิวัฒน์ พรหมขาม	ปลัดอำเภอ	อำเภอเวียงแก่น

ตารางที่ 3-1 (ต่อ)

รหัส	ชื่อ-นามสกุล	ตำแหน่ง	สถานที่ทำงาน
GOV24	นายเลิศชาย หวังตระกูลดี	ผู้อำนวยการ	ททท.สำนักงานเชียงราย
GOV25	นายมอ ดิพรม อบต.นาถ่อน	นายก อบต.	อบต.นาถ่อน
GOV26	นายพินิจ แก้วจิตคงทอง	นายอำเภอ	อำเภอเชียงแสน
GOV27	ส.อำเภอเชษฐา ขาวประเสริฐ	นายอำเภอ	อำเภอปากชม

กลุ่มที่ 2 ภาคเอกชน คือ ผู้ประกอบธุรกิจด้านการบริการการท่องเที่ยวคิดริเริ่มฝั่งแม่น้ำโขง ผู้ให้บริการเรือท่องเที่ยวแม่น้ำโขง ได้แก่ จังหวัดเชียงราย เลย และนครพนม

ตารางที่ 3-2 รายชื่อตัวแทนภาคเอกชนผู้ให้ข้อมูลหลัก

รหัส	ชื่อ-นามสกุล	ตำแหน่ง	สถานที่ทำงาน
ENT01	นายสิทธิศักดิ์ วชิรเสรีชัย	เจ้าของเรือนำเที่ยว	เรือแม่โขงพาราไดซ์
ENT02	นายเสกสรร ประเสริฐกุล	เจ้าของเรือนำเที่ยว	เรือนาวาปฏิพิ
ENT03	นายสนั่น นาวาสุนทร	เจ้าของเรือนำเที่ยว	เรือนาวากาแก้วและนาวา หงษ์เหนือ
ENT04	นายสุพจน์ ดันทอง	เจ้าของเรือนำเที่ยว	เรือนาวาเสกสรร
ENT05	นายสุทัศน์ กาแก้ว	เจ้าของเรือนำเที่ยว	เรือนาวานัฐพงษ์ 1
ENT06	นายสวาท อินะวิชัย	เจ้าของเรือนำเที่ยว	เรือนาวานัฐพงษ์ 2
ENT07	นายพิมพ์เมือง อินตา	เจ้าของเรือนำเที่ยว	เรือโชคคำโขง 3 และ 25

2. กลุ่มที่ให้ข้อมูลเชิงปริมาณ ได้แก่ นักท่องเที่ยวคนไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวยังแหล่งท่องเที่ยวท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงใน 3 จังหวัด ได้แก่ เชียงราย นครพนม และเลย โดยหาขนาดกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย กรณีที่ทราบจำนวนประชากรใช้สูตรคำนวณกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของ Yamane (1973) ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 (ศิริชัย พงษ์วิชัย, 2552) ดังนี้

$$n = \frac{N}{1 + Ne^2} = \frac{4,221,761}{1 + 4,221,761 (0.05)^2} = 399.96 = 400 \text{ ตัวอย่าง}$$

เมื่อ n = ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

N = ขนาดของประชากร คือ 4,221,761 คน (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2560)

e = ความคลาดเคลื่อนของการสุ่มตัวอย่าง ซึ่งกำหนดให้เท่ากับ 0.05

ผู้วิจัยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างโดยมีขั้นตอนดังต่อไปนี้ (กัลยา วานิชย์บัญชา, 2546)

ขั้นตอนที่ 1 เลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling) ใช้การเลือกเก็บตัวอย่างโดยเลือกเก็บเฉพาะนักท่องเที่ยวคนไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวยังแหล่งท่องเที่ยวท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงใน 3 จังหวัด ได้แก่ เชียงราย นครพนม และเลย

ขั้นตอนที่ 2 เลือกโดยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบโควตา (Quota sampling) ตามพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวแยกตามอำเภอใน 3 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดเชียงราย เลย และนครพนม

ขั้นตอนที่ 3 เลือกโดยวิธีการสุ่มตัวอย่างโดยใช้ความสะดวก (Convenience sampling) โดยการลงพื้นที่เก็บแบบสอบถามนักท่องเที่ยวตามแหล่งท่องเที่ยวที่ใน 3 จังหวัด ๆ ละ 3 อำเภอที่ติดแม่น้ำโขง ดังนี้

1. จังหวัดเชียงราย ได้แก่ อำเภอเชียงแสน อำเภอเชียงของ และ อำเภอเวียงแก่น
2. จังหวัดเลย ได้แก่ อำเภอท่าลี่ อำเภอเชียงคาน และ อำเภอปากชม
3. จังหวัดนครพนม ได้แก่ อำเภอบ้านแพง อำเภอท่าอุเทน และ อำเภอเมืองนครพนม

ตารางที่ 3-3 จำนวนนักท่องเที่ยวกลุ่มตัวอย่าง (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2560)

จังหวัด	จำนวนนักท่องเที่ยว	จำนวนตัวอย่าง
เชียงราย	2,686,034	255
เลย	1,087,948	103
นครพนม	447,779	42
รวม	4,221,761	400

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้แบ่งเครื่องมือออกเป็น 2 ประเภทหลัก คือ 1) เครื่องมือเชิงคุณภาพ 2) เครื่องมือเชิงปริมาณ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. เครื่องมือเชิงคุณภาพ ได้แก่ แบบสัมภาษณ์เชิงลึก แบ่งเป็น 7 ตอน ประกอบด้วย ตอนที่ 1 ข้อมูลเบื้องต้นของผู้ให้สัมภาษณ์

ตอนที่ 2 เส้นทางการท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงในปัจจุบัน

ตอนที่ 3 กิจกรรมการท่องเที่ยวระหว่างเส้นทางท่องเที่ยวในแม่น้ำโขง

ตอนที่ 4 ค่าใช้จ่ายที่เกิดจากกิจกรรมการท่องเที่ยวในแม่น้ำโขง

ตอนที่ 5 ประโยชน์ของการท่องเที่ยวต่อชุมชน

ตอนที่ 6 เส้นทางท่องเที่ยวที่เหมาะสมในการทดลอง

ตอนที่ 7 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเพื่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในแม่น้ำโขง

การตรวจสอบคุณภาพของ เครื่องมือเชิงคุณภาพคือ แนวทางการสัมภาษณ์เชิงลึก ผู้วิจัยได้นำแนวทางและแบบสัมภาษณ์เชิงลึก ให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความครอบคลุมของเนื้อหา และความตรงของเนื้อหาของข้อคำถามให้ถูกต้องตามหลักวิชาการ แล้วปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญและนำเสนอแก่คณะกรรมการที่ปรึกษางานวิจัย เพื่อตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อคำถาม จากนั้นได้นำแนวทางการสัมภาษณ์เชิงลึก มาทดลองใช้กับเจ้าหน้าที่ภาครัฐของหน่วยงานราชการที่ดูแลพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงของทั้ง 3 จังหวัด ได้แก่ เชียงราย นครพนม และเลย พร้อมทั้งปรับปรุงเพิ่มเติมเนื้อหาของคำถามให้เหมาะสมกับการสัมภาษณ์เชิงลึกสำหรับบุคลากรในหน่วยงานภาครัฐ นักการเมืองท้องถิ่น และ ผู้บริหารบริษัทให้บริการเรือนำเที่ยวในแม่น้ำโขง แล้วจึงนำแนวทางการสัมภาษณ์เชิงลึกไปใช้จริงในการเก็บข้อมูลภาคสนาม

2. เครื่องมือเชิงปริมาณ แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการส่งเสริมการท่องเที่ยวตามริมแม่น้ำโขง จำนวน 1 ชุด ซึ่งมีส่วนประกอบด้วย ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ลักษณะคำถามเป็นแบบเลือกตอบ (Check list) ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพ อาชีพ ภูมิภาค รายได้เฉลี่ยต่อเดือน รูปแบบการเดินทางท่องเที่ยว จำนวนวันที่เดินทางท่องเที่ยว ประมาณการค่าใช้จ่ายเพื่อการท่องเที่ยวต่อวัน

ส่วนที่ 2 เส้นทางและแหล่งท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงที่มีศักยภาพ ลักษณะคำถามเป็นแบบเลือกตอบ (Check list) สามารถเลือกตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

ส่วนที่ 3 กิจกรรมในแหล่งท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงที่มีศักยภาพ ลักษณะคำถามเป็นแบบเลือกตอบ (Check list) สามารถเลือกตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

ส่วนที่ 4 ค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นในระหว่างการเดินทางท่องเที่ยวในแม่น้ำโขง ลักษณะคำถามเป็นแบบเลือกตอบ (Check list) สามารถเลือกตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

ส่วนที่ 5 ประโยชน์และผลกระทบของการท่องเที่ยวต่อชุมชน ด้านเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม ลักษณะคำถามเป็นแบบเลือกตอบ (Check list) เพื่อยืนยันผลการวิจัยที่ได้จากการวิจัยเชิงคุณภาพ เป็นการเลือกตอบเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยกับคำถามแต่ละประเด็น

ส่วนที่ 6 การส่งเสริมและสนับสนุนการท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงของภาครัฐและเอกชนในปัจจุบัน ลักษณะคำถามเป็นแบบเลือกตอบ (Check list) เพื่อยืนยันผลการวิจัยที่ได้จากการวิจัยเชิงคุณภาพ เป็นการเลือกตอบเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยกับคำถามแต่ละประเด็น

ส่วนที่ 7 ความเห็นเกี่ยวกับข้อเสนอแนะจากภาครัฐและเอกชนในการส่งเสริมนโยบายและแนวทางปฏิบัติการท่องเที่ยวในฝั่งแม่น้ำโขงของประเทศไทย ลักษณะคำถามเป็นแบบเลือกตอบ (Check list) เพื่อยืนยันผลการวิจัยที่ได้จากการวิจัยเชิงคุณภาพ เป็นการเลือกตอบเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยกับคำถามแต่ละประเด็น

ส่วนที่ 8 ข้อเสนอแนะอื่น ๆ ลักษณะเป็นคำถามปลายเปิด ผู้ตอบแบบสอบถามสามารถแสดงความคิดเห็นที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงได้อย่างเสรี

การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือเชิงปริมาณคือ แบบสอบถาม ความคิดเห็นเกี่ยวกับการส่งเสริมนโยบายและแนวทางปฏิบัติการท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงของประเทศไทย จำนวน 2 ชุด ผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้

1. นำแบบสอบถามให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความครอบคลุมของ เนื้อหา (Structural & content) และความตรงของเนื้อหา (Content validity) และข้อคำถามให้ถูกต้องตามหลักวิชาการ โดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of item-objective congruency: IOC)

2. นำแบบสอบถามทั้งสองชุดมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญที่ตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย และคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

3. นำแบบสอบถามทั้งสองชุดที่ผ่านการตรวจสอบและแก้ไขจากผู้เชี่ยวชาญ มาทดลองใช้ (Try-out) กับประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย โดยทดลองใช้แบบสอบถาม ชุดละ 30 ตัวอย่าง แล้วนำแบบสอบถามแต่ละชุดมาทดสอบความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้วิธีการวัดความสอดคล้องภายใน (Internal consistency method) แบบสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) ซึ่งผลของค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งสองชุดต้องสูงกว่า 0.70 จึงจะถือได้ว่าแบบสอบถามมีความเชื่อมั่นสูงและเป็นเครื่องมือในการวิจัยที่ได้มาตรฐาน หลังจากนั้นผู้วิจัยจึงนำแบบสอบถามทั้งสองชุดไปใช้จริงในการเก็บข้อมูลภาคสนาม

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ ในการเก็บรวบรวมข้อมูลดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research) มีวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1.1 การศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง (Documentary analysis) เป็นการศึกษาข้อมูลและองค์ความรู้ต่าง ๆ ด้านการท่องเที่ยว ค้นคว้าแนวคิดทฤษฎี งานวิจัย ตลอดจนนโยบายการส่งเสริมเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ และยุทธศาสตร์หรือแผนส่งเสริมด้านการท่องเที่ยวของประเทศ และท้องถิ่นที่ดูแลพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวตามริมแม่น้ำโขง

1.2 การสังเกตการณ์ แบ่งออกเป็นดังนี้

1.2.1 การสังเกตการณ์แบบไม่มีส่วนร่วม โดยผู้วิจัยได้ลงพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงทั้ง 3 จังหวัด เพื่อสังเกตสภาพทางกายภาพทั่วไป ลักษณะประชากรที่อาศัยอยู่ รวมไปถึงการประกอบธุรกิจของภาคเอกชนในแหล่งท่องเที่ยวในแม่น้ำโขง

1.2.2 การสังเกตการณ์แบบมีส่วนร่วม โดยผู้วิจัยได้เข้าร่วมการดำเนินกิจกรรมและโครงการที่หน่วยงานภาครัฐและชุมชนจัดขึ้น เช่น เทศกาลการท่องเที่ยวริมโขง การไหลเรือไฟ ประเพณีการแข่งเรือยาวประจำปี เป็นต้น รวมไปถึงการเดินทางท่องเที่ยวร่วมกับนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ เพื่อสังเกตพฤติกรรมนักท่องเที่ยวและรูปแบบการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวเหล่านั้น

1.3 การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) โดยผู้วิจัยได้สัมภาษณ์เชิงลึกผู้ให้ ข้อมูลหลัก 3 กลุ่ม ได้แก่ การสัมภาษณ์เชิงลึกสำหรับบุคลากรในหน่วยงานภาครัฐ นักการเมืองท้องถิ่น และเจ้าของธุรกิจผู้ให้บริการเรือสำราญในแม่น้ำโขง

2. การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative research) มีวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยการใช้แบบสอบถาม ได้แก่ แบบสอบถามความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวชาวไทยในแหล่งท่องเที่ยวที่ตามริมแม่น้ำโขง ซึ่งเป็นเนื้อหาเกี่ยวกับการส่งเสริมนโยบายและแนวทางปฏิบัติการท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงของทั้ง 3 จังหวัด ที่มีศักยภาพด้านการท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงมากที่สุด ได้แก่ เชียงราย นครพนม และเลย ซึ่งการกำหนดคำถามและตัวเลือกในแบบสอบถามนั้น ได้มาจากการเก็บรวบรวมข้อมูล และวิเคราะห์ข้อมูลของการวิจัยเชิงคุณภาพที่ได้ดำเนินการไว้ก่อนแล้ว

การจัดการข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ และข้อมูลเชิงปริมาณ โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ได้แก่ เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและ การสัมภาษณ์เชิงลึก ซึ่งมีวิธีการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1.1 การวิเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ การวิเคราะห์ข้อมูลและองค์ความรู้ต่าง ๆ ด้านการท่องเที่ยวและการส่งเสริมการท่องเที่ยว แนวคิดทฤษฎี งานวิจัย ตลอดจน

นโยบายการส่งเสริมเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ และยุทธศาสตร์หรือแผนส่งเสริมด้านการท่องเที่ยวของประเทศและท้องถิ่นที่ดูแลแหล่งท่องเที่ยวในแม่น้ำโขง ควบคู่ไปกับการสังเกตการณ์ และสอบถามข้อมูลต่าง ๆ จากการลงสำรวจพื้นที่จริงด้วยตัวผู้วิจัยเอง เพื่อนำข้อมูลที่ได้จากการสำรวจดังกล่าวมาเป็นฐานข้อมูลในการจัดทำเครื่องมือในการวิจัยต่อไป

1.2 การวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึกสำหรับบุคลากรในหน่วยงานภาครัฐ นักการเมืองท้องถิ่น และเจ้าของธุรกิจผู้ให้บริการเรือในแม่น้ำโขง ผู้วิจัยได้จำแนกข้อมูลจากจำนวนคนที่ตอบคำถามสัมภาษณ์ แต่ละข้อของแต่ละกลุ่ม แล้วใช้การจัดกลุ่มประเด็นข้อมูลในแต่ละด้านออกมา เพื่อให้ได้ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ในการวิจัย จากนั้นจึงนำผลวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึกมาเป็นฐานข้อมูลในการจัดทำแบบสอบถามต่อไป

2. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ได้แก่ แบบสอบถามความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติในแหล่งท่องเที่ยวที่ทำการศึกษ ซึ่งเป็นเนื้อหาเกี่ยวกับการส่งเสริมนโยบายและแนวทางปฏิบัติการท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงของทั้ง 3 จังหวัด ที่มีศักยภาพด้านการท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงมากที่สุด ได้แก่ เชียงราย นครพนม และเลย ซึ่งมีวิธีการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

2.1 การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม โดยผู้วิจัยนำแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการส่งเสริมการท่องเที่ยวตามริมแม่น้ำโขง จากนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติที่เดินทางมาท่องเที่ยวยังแหล่งท่องเที่ยวท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงใน 3 จังหวัด ได้แก่ เชียงราย นครพนม และเลย ซึ่งได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนามมาวิเคราะห์และประมวลผล ตามขั้นตอน ดังนี้

2.1.1 การตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล (Editing) โดยผู้วิจัยตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม และแยกแบบสอบถามที่ไม่สมบูรณ์ออก

2.1.2 การลงรหัส (Coding) โดยนำแบบสอบถามที่ถูกต้องมาลงรหัสตามที่ได้กำหนดรหัสไว้ และนำแบบสอบถามที่ได้ลงรหัสแล้วมาวิเคราะห์และประมวลผล เพื่อหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

สำหรับสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล และวิเคราะห์คุณภาพเครื่องมือ ในการวิจัยเชิงปริมาณของแบบสอบถามและแบบประเมินร่างยุทธศาสตร์ มีรายละเอียดดังนี้

1. สถิติพื้นฐาน ได้แก่ การหาค่าความถี่และร้อยละ (Percentage หรือ %) เพื่อใช้แปลความหมายของ ข้อมูลในคำถามแบบเลือกตอบ (Check list)

2. สถิติสำหรับการวิเคราะห์คุณภาพเครื่องมือ ได้แก่ การตรวจสอบความเที่ยงตรง (Validity) ของแบบสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) และแบบสอบถาม โดยใช้การหาค่า IOC (Index of item objective consistency) และการหาสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient)

3. สถิติสำหรับหาความสัมพันธ์ระหว่างแนวนโยบายกับแนวการปฏิบัติ การท่องเที่ยวใน
แม่น้ำโขงได้แก่ การหาค่าสัมประสิทธิ์ความสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson chi-square)

บทที่ 4

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง แนวทางการส่งเสริมนโยบายและแนวทางปฏิบัติการท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงของประเทศไทย มีวัตถุประสงค์ของการวิจัย คือ เพื่อส่งเสริมนโยบายและแนวทางปฏิบัติการท่องเที่ยวในฝั่งแม่น้ำโขงของประเทศไทย โดยผู้วิจัยได้แบ่งผลการศึกษออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ผลการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research) โดยการสัมภาษณ์เชิงลึกกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก จำนวน 34 คน

ส่วนที่ 2 ผลการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative research) โดยการเก็บข้อมูลเชิงปริมาณจากแบบสอบถามความคิดเห็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 400 คน

ส่วนที่ 3 ผลการทดสอบสมมติฐาน โดย Pearson chi-square

ส่วนที่ 1 ผลการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research)

ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview)

กลุ่มที่ 1 ตัวแทนภาครัฐผู้ดูแลนโยบายด้านการท่องเที่ยวและนักการเมืองท้องถิ่นและนักปกครองในพื้นที่การท่องเที่ยวจังหวัดริมฝั่งแม่น้ำโขง จำนวน 27 ท่าน

1. เพศ

ตารางที่ 4-1 จำนวนและร้อยละ เพศของผู้ให้สัมภาษณ์เชิงลึก

เพศ	จำนวน	ร้อยละ
ชาย	21	77.78
หญิง	6	22.22
รวม	27	100.00

จากตารางที่ 4-1 พบว่า ตัวแทนภาครัฐผู้ดูแลนโยบายด้านการท่องเที่ยวและนักการเมืองท้องถิ่นและนักปกครองในพื้นที่การท่องเที่ยวจังหวัดริมฝั่งแม่น้ำโขง เป็นเพศชาย 21 คน คิดเป็นร้อยละ 77.78 และเป็นหญิง 6 คน คิดเป็นร้อยละ 22.22

2. การศึกษา

ตารางที่ 4-2 จำนวนและร้อยละ ระดับการศึกษาของผู้ให้สัมภาษณ์เชิงลึก

ระดับการศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
ปริญญาตรี	9	33.33
ปริญญาโท	17	62.96
ปริญญาเอก	1	3.71
รวม	27	100.00

จากตารางที่ 4-2 พบว่า ตัวแทนภาครัฐผู้ดูแลนโยบายด้านการท่องเที่ยวและนักการเมืองท้องถิ่นและนักปกครองในพื้นที่การท่องเที่ยวจังหวัดริมฝั่งแม่น้ำโขง มีระดับการศึกษาปริญญาตรีจำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 33.33 ระดับปริญญาโท จำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 62.29 และระดับปริญญาเอกจำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 3.71 ตามลำดับ

3. ประสบการณ์ในตำแหน่งปัจจุบัน

ตารางที่ 4-3 จำนวนและร้อยละ ประสบการณ์ในตำแหน่งปัจจุบันของผู้ให้สัมภาษณ์เชิงลึก

ประสบการณ์	จำนวน	ร้อยละ
1-3 ปี	11	40.74
4-6 ปี	5	18.52
7-10 ปี	2	7.41
มากกว่า 10 ปี	9	33.33
รวม	27	100.00

จากตารางที่ 4-3 พบว่า ตัวแทนภาครัฐผู้ดูแลนโยบายด้านการท่องเที่ยวและนักการเมืองท้องถิ่นและนักปกครองในพื้นที่การท่องเที่ยวจังหวัดริมฝั่งแม่น้ำโขง มีประสบการณ์ในตำแหน่งปัจจุบัน 1-3 ปี มากที่สุด จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 40.74 รองลงมา มากกว่า 10 ปี จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 33.33 4-6 ปี จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 18.52 และ 7-10 ปี น้อยที่สุด จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 7.41

กลุ่มที่ 2 ภาคเอกชน คือ ผู้ประกอบธุรกิจด้านการบริการการท่องเที่ยวดิริมฝั่งแม่น้ำโขง และผู้ให้บริการเรือท่องเที่ยวแม่น้ำโขง จำนวน 7 ท่าน

1. เพศ

ตารางที่ 4-4 จำนวนและร้อยละ เพศของผู้ให้สัมภาษณ์เชิงลึก

เพศ	จำนวน	ร้อยละ
ชาย	7	100.00
หญิง	0	0.00
รวม	7	100.00

จากตารางที่ 4-4 พบว่า ผู้ประกอบธุรกิจด้านการบริการการท่องเที่ยวดิริมฝั่งแม่น้ำโขง และผู้ให้บริการเรือท่องเที่ยวแม่น้ำโขง เป็นเพศชายทุกคน

2. การศึกษา

ตารางที่ 4-5 จำนวนและร้อยละ ระดับการศึกษาของผู้ให้สัมภาษณ์เชิงลึก

ระดับการศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำกว่าปริญญาตรี	6	85.71
ปริญญาตรี	1	14.29
สูงกว่าปริญญาตรี	0	0.00
รวม	7	100.00

จากตารางที่ 4-5 พบว่า ผู้ประกอบธุรกิจด้านการบริการการท่องเที่ยวดิริมฝั่งแม่น้ำโขง และผู้ให้บริการเรือท่องเที่ยวแม่น้ำโขง มีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี มากที่สุด จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 85.71 และระดับปริญญาตรีจำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 14.29

3. ประสบการณ์ในตำแหน่งปัจจุบัน

ตารางที่ 4-6 จำนวนและร้อยละ ประสบการณ์ในตำแหน่งปัจจุบันของผู้ให้สัมภาษณ์เชิงลึก

ประสบการณ์	จำนวน	ร้อยละ
1-3 ปี	1	14.29
4-6 ปี	1	14.29
7-10 ปี	2	28.57
มากกว่า 10 ปี	3	42.85
รวม	7	100.00

จากตารางที่ 4-6 พบว่า ผู้ประกอบธุรกิจด้านการบริการการท่องเที่ยวคิดริเริ่มฝั่งแม่น้ำโขง และผู้ให้บริการเรือท่องเที่ยวแม่น้ำโขง มีประสบการณ์ในตำแหน่งปัจจุบันมากที่สุด คือ มากกว่า 10 ปี จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 42.85 รองลงมา 7-10 ปี จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 28.57 และ 1-3 ปี กับ 4-6 ปี จำนวนอย่างละ 1 คน คิดเป็นร้อยละ 14.29

4. ระยะเวลาในการดำเนินธุรกิจ

ตารางที่ 4-7 จำนวนและร้อยละ ระยะเวลาในการดำเนินธุรกิจของผู้ให้สัมภาษณ์เชิงลึก

ระยะเวลาในการดำเนินธุรกิจ	จำนวน	ร้อยละ
1-3 ปี	1	14.29
4-6 ปี	1	14.29
7-10 ปี	1	14.29
มากกว่า 10 ปี	4	57.13
รวม	7	100.00

จากตารางที่ 4-7 พบว่า ผู้ประกอบธุรกิจด้านการบริการการท่องเที่ยวคิดริเริ่มฝั่งแม่น้ำโขง และผู้ให้บริการเรือท่องเที่ยวแม่น้ำโขง มีระยะเวลาในการดำเนินธุรกิจมากที่สุด คือ มากกว่า 10 ปี จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 57.13 และที่เหลือ 1-3 ปี และ 4-6 ปี และ 7-10 ปี จำนวนอย่างละ 1 คน คิดเป็นร้อยละ 14.29

ผลการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) แบ่งตามกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักในหัวข้อและประเด็น ดังต่อไปนี้

ประเด็นที่ 1 เส้นทางการท่องเที่ยวในแม่น้ำโขง

1. เส้นทางท่องเที่ยวตามแม่น้ำโขงที่ใช้การเดินทางทางบก มีกี่เส้นทาง จากที่ใดไปที่ใด และมีแหล่งท่องเที่ยวอะไรที่สำคัญในเส้นทางนั้น ๆ
2. เส้นทางท่องเที่ยวตามแม่น้ำโขงที่ใช้การเดินทางทางน้ำ มีกี่เส้นทาง จากที่ใดไปที่ใด และมีแหล่งท่องเที่ยวอะไรที่สำคัญในเส้นทางนั้น ๆ

ประเด็นที่ 2 กิจกรรมระหว่างการเดินทางท่องเที่ยวในแม่น้ำโขง

1. ในระหว่างเส้นทางท่องเที่ยวทางบกในแม่น้ำโขง มีกิจกรรมใดบ้างตามแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญตลอดเส้นทางท่องเที่ยวทางบกในปัจจุบัน
2. ในระหว่างเส้นทางท่องเที่ยวทางน้ำในแม่น้ำโขง มีกิจกรรมใดบ้างตามแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญตลอดเส้นทางท่องเที่ยวทางน้ำในปัจจุบัน

ประเด็นที่ 3 กิจกรรมที่ต้องการพัฒนาหรือเพิ่มเติมให้มีขึ้น

1. ในระหว่างเส้นทางท่องเที่ยวทางบกในแม่น้ำโขง มีกิจกรรมใดบ้างตามแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญตลอดเส้นทางท่องเที่ยวทางบก ที่ต้องการจะพัฒนาหรือมีกิจกรรมใดที่ต้องการให้เพิ่มเติมเข้ามา เพราะเหตุใด
2. ในระหว่างเส้นทางท่องเที่ยวทางน้ำในแม่น้ำโขง มีกิจกรรมใดบ้างตามแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญตลอดเส้นทางท่องเที่ยวทางน้ำ ที่ต้องการจะพัฒนาหรือมีกิจกรรมใดที่ต้องการให้เพิ่มเติมเข้ามา เพราะเหตุใด

ประเด็นที่ 4 ค่าใช้จ่ายที่เกิดจากการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว

1. นักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวในแม่น้ำโขงส่วนใหญ่มีค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับอะไรบ้าง
2. ค่าใช้จ่ายที่เกิดจากนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวในแม่น้ำโขง มีความสำคัญและเกี่ยวข้องกับอาชีพใดบ้างในแหล่งท่องเที่ยวเหล่านั้น

ประเด็นที่ 5 ประโยชน์ของการท่องเที่ยวต่อชุมชน

1. การท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงมีประโยชน์และส่งผลต่อเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมของชุมชนในแหล่งท่องเที่ยวอย่างไร
2. จะช่วยส่งเสริมและสนับสนุนการท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงเพื่อให้เกิดการพัฒนาของชุมชนทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม ได้อย่างไร

ประเด็นที่ 6 เส้นทางท่องเที่ยวที่เหมาะสมในการทดลอง

1. เส้นทางท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงที่ท่านคิดว่าเป็นเส้นทางที่มีศักยภาพด้านการท่องเที่ยวมากที่สุด และเป็นเส้นทางที่เหมาะสมสำหรับผู้วิจัยได้ทำการสำรวจและทดลองเดินทางท่องเที่ยวในพื้นที่จริง ซึ่งจะเป็นประโยชน์มากที่สุดต่อการทำงานวิจัยครั้งนี้

ประเด็นที่ 7 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเพื่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในแม่น้ำโขง

ผลการสัมภาษณ์และการสนทนากลุ่ม สามารถแสดงได้ตามตารางสังเคราะห์ผล แบ่งตามประเด็นได้ดังนี้

จากผลการสังเคราะห์ข้อมูลการสัมภาษณ์เชิงลึกกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก ตัวแทนภาครัฐ และผู้ประกอบการด้านการบริการการท่องเที่ยวดีริมน้ำโขง ผู้วิจัยสามารถสรุปผลการสังเคราะห์ได้ดังนี้

ตารางที่ 4-8 สรุปการสังเคราะห์แหล่งท่องเที่ยวทางบกที่สำคัญในแม่น้ำโขง

คำถาม	ผลที่ได้จากการสัมภาษณ์	ความถี่	ร้อยละ	อันดับที่
1. แหล่งท่องเที่ยวทางบกที่สำคัญในแม่น้ำโขง	วัดมรุกขนคร	4	11.76	8
	วัดธาตุพนมและพระธาตุพนม	12	35.29	1
	วัดพระธาตุท่าอุเทน รอยเท้าไดโนเสาร์ที่ท่าอุเทน	4	11.76	8
	พระธาตุประจำวันเกิดทั้ง 7 วัน	8	23.53	4
	Landmark องค์พระศรีสัตนครราช	11	32.35	2
	สะพานมิตรภาพไทย-ลาว แห่งที่ 3	7	20.59	5
	อุทยานแห่งชาติภูสิงห์	4	11.76	8
	วัดหัวเวียงรังษี	4	11.76	8
	วัดสองคอน	3	8.82	9
	หมู่บ้านสินค้า OTOP จากกก นาหว้า	3	8.82	9
	วัดพุทธนิมิต	3	8.82	9
	ทะเลหมอกที่ภูทอก เขียงคาน	7	20.59	5
	ถนนคนเดินเขียงคาน เมืองโบราณ 100 ปี	6	17.64	6
	พระพุทธบาทวัดภูควายเงิน	7	20.59	5
	แหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์และนันทนาการที่บ้านบุสม	3	8.82	9
	ถ้ำผาแบ่น บ้านผาแบ่น ตำบลบุสม	3	8.82	9
	ศูนย์วัฒนธรรมไทดำบ้านนาป่าหนาด	4	11.76	8
ศูนย์วัฒนธรรมผิงน้ำบ้านนาข้าว	4	11.76	8	

ตารางที่ 4-8 (ต่อ)

คำถาม	ผลที่ได้จากการสัมภาษณ์	ความถี่	ร้อยละ	อันดับที่
1. แหล่งท่องเที่ยวทางบกที่สำคัญในแม่น้ำโขง	สามเหลี่ยมทองคำ	10	29.41	3
	พระ 9 วัดและ โบราณสถานที่เทศบาลเวียงเชียงแสน	5	14.71	7
	ไร่แสงอรุณ เชียงของ	3	8.82	9
	ห้วยทรายมาน ตำบลเวียงเชียงของ	3	8.82	9
	ทะเลหมอกที่สำนักสงฆ์เทพนิมิต	3	8.82	9
	หมู่บ้านแห่งวัฒนธรรมไทลื้อ	3	8.82	9
	คอยผาดั้ง บ้านผาดั้ง ตำบลปอ	3	8.82	9
	ภูชี้ฟ้า ภูชี้ดาว ภูชี้เดือน	3	8.82	9
	วัดธาตุนคร	1	2.94	11
	สถานีประมงน้ำจืด	1	2.94	11
	น้ำตกตาดโพธิ์และน้ำตกตาดขาม	1	2.94	11
	จวนผู้ว่าหลังเก่า จังหวัดนครพนม	2	5.88	10
	ถนนคนเดินเมืองนครพนม	2	5.88	10
	โบสถ์คาทอลิก วัดนักบุญอันนา	1	2.94	11
	พิพิธภัณฑน์หมู่บ้านไทย-เวียคนาม บ้านโฮจิมินห์	2	5.88	10
	อนุสรณ์สถานยายตุ้ม อรรถนิตย์	2	5.88	10
	สวนศรีโคตรบูรณ	2	5.88	10
	โบราณสถานและเมืองเก่า ท่าค้อ	1	2.94	11
	ชุมชนดีเหล็กบ้านนาอ่อน	1	2.94	11
	พระราชสุตัจจะ วัดลาดปู่ทรงธรรม อำเภอท่าลี่	1	2.94	11
	วัดศรีมงคลหรือวัดพระธาตุมะนาวเดี่ยว อำเภอท่าลี่	1	2.94	11
	วัดพระธาตุอุโมงค์ บ้านยาง ตำบลท่าลี่	1	2.94	11
	น้ำตกห้วยไค้ บ้านห้วยไค้ ตำบลโคกใหญ่	1	2.94	11
	น้ำตกตาดข่า บ้านแก่งม่วง ตำบลน้ำพูน	1	2.94	11
	สะพานข้ามแม่น้ำเหืองไทย-ลาว	2	5.88	10
	อุทยานแห่งชาติภูเรือ	1	2.94	11
	วัดศรีคุณเมือง เขียงคาน	2	5.88	10
ภูผาบ่อง ภูทับเบิก ภูกลม ไล	2	5.88	10	
พระใหญ่ภูถ้ำแก้ว ปากตม	2	5.88	10	
หินแม่น้ำโขงบ้านหาดเบีย	2	5.88	10	

ตารางที่ 4-8 (ต่อ)

คำถาม	ผลที่ได้จากการสัมภาษณ์	ความถี่	ร้อยละ	อันดับที่
1. แหล่งท่องเที่ยวทางบกที่สำคัญในแม่น้ำโขง	ภูลำควน ภูระฆัง	2	5.88	10
	น้ำตกตาดแก้ว น้ำตกตาดใหญ่	1	2.94	11
	พระธาตุจอมกิติ	2	5.88	10
	ทำเทียมเรือบ้านคกไผ่	1	2.94	11
	สถานปฏิบัติธรรมครูบาบุญชุ่มเวียงแก้ว	1	2.94	11
	คอยสะโจ้	1	2.94	11
	ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงห้วยเล้ง ตำบลท่าข้าม	2	5.88	10
	น้ำตกทรายทอง บ้านทรายทอง ตำบลปอ	1	2.94	11
	วัดร่องขุ่น	1	2.94	11
	ไร่บุญรอด สิงห์ปาร์ค	1	2.94	11
	อุทยานศิลปะวัฒนธรรมแม่ฟ้าหลวง	1	2.94	11
	คอยช้าง	1	2.94	11

ตารางที่ 4-9 สรุปการสังเคราะห์แหล่งท่องเที่ยวทางน้ำที่สำคัญในแม่น้ำโขง

คำถาม	ผลที่ได้จากการสัมภาษณ์	ความถี่	ร้อยละ	อันดับที่
2. แหล่งท่องเที่ยวทางน้ำที่สำคัญในแม่น้ำโขง	ล่องเรือท่องเที่ยวในแม่น้ำโขง	29	42.03	1
	สามพันโบก	1	2.94	7
	หาดทรายทอง	2	5.88	6
	แก่งค้ำพวง	2	5.88	6
	แก่งโพธิ์	2	5.88	6
	หาดหินแห่	5	14.71	4
	แก่งโตน บ้านปากห้วย ตำบลหนองฝื่อ	1	2.94	7
	แก่งคุดคู้	6	17.64	3
	สามเหลี่ยมทองคำ	7	20.59	2
	วัดท่าแขก	1	2.94	7
	วัดพระพุทธบาทควายเงิน	1	2.94	7
	ล่องแพชมทิวทัศน์ในแม่น้ำที่หนองซุนถ่าน เวียงแก้ว	1	2.94	7

ตารางที่ 4-9 (ต่อ)

คำถาม	ผลที่ได้จากการสัมภาษณ์	ความถี่	ร้อยละ	อันดับที่
2. แหล่งท่องเที่ยวทางน้ำที่สำคัญในแม่น้ำโขง	ห้วยทราย	2	5.88	6
	แก่งผาได บ้านห้วยลึก ตำบลม่วงยาย	4	11.76	5
	จุดชมวิวน้ำบ้านห้วยเอียน ตำบลเหล่าขาง	1	2.94	7
	จุดผ่อนปรนไทย-ลาว บ้านแจ่มป่อง	2	5.88	6
	บ้านหาดเบีย	1	2.94	7
	หาดคัมภีร์	1	2.94	7

ตารางที่ 4-10 สรุปการสังเคราะห์กิจกรรมท่องเที่ยวทางบกที่สำคัญในแม่น้ำโขง

คำถาม	ผลที่ได้จากการสัมภาษณ์	ความถี่	ร้อยละ	อันดับที่
3. กิจกรรมท่องเที่ยวทางบกที่สำคัญในแม่น้ำโขง	เดินซื้อของถนนคนเดินเทศบาลเมืองนครพนม	4	11.76	7
	กิจกรรมไหว้พระธาตุพนม	12	35.29	1
	ไหว้พระธาตุประจำวันเกิด 7 วัน	9	26.47	3
	กิจกรรมปั่นจักรยานชมทิวทัศน์ริมฝั่งโขง	10	29.41	2
	สักการะองค์พระศรีสัตตนาคราช	5	14.71	6
	ข้ามสะพานมิตรภาพไทย-ลาว แห่งที่ 3 เข็มชมฝั่งลาว	8	23.53	4
	ตักบาตรข้าวเหนียวริมแม่น้ำโขงเทศบาลเมืองนครพนม	3	8.82	8
	กิจกรรมชมนกแห่ปราสาทผึ้ง	3	8.82	8
	เดินเล่นในถนนคนเดินเมืองโบราณร้อยปีเชียงคาน	3	8.82	8
	กิจกรรมงานบุญวันออกพรรษา	6	17.64	5
	กิจกรรมขึ้นภูทอก ชมทะเลหมอก	3	8.82	8
	การเยี่ยมชมโบราณสถานใน อำเภอเชียงแสน	5	14.71	6
	กิจกรรมท่องเที่ยวสามเหลี่ยมทองคำ	5	14.71	6
	กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์และยั่งยืน	3	8.82	8
	กิจกรรมการขึ้นภูชี้ฟ้า ภูชี้ดาว ภูชี้เดือน	6	17.64	5
	กิจกรรมการขึ้นคอยผาตั้ง	5	14.71	6
	มหาสงกรานต์สองฝั่งโขง	4	11.76	7
งานของดีเมืองเวียงแก่น ชิมอุ่นไร่เมล็ดจากไร่เกษตร	3	8.82	8	

ตารางที่ 4-11 สรุปการสังเคราะห์กิจกรรมท่องเที่ยวทางน้ำที่สำคัญในแม่น้ำโขง

คำถาม	ผลที่ได้จากการสัมภาษณ์	ความถี่	ร้อยละ	อันดับที่
4. กิจกรรม ท่องเที่ยวทางน้ำ ที่สำคัญในแม่น้ำ โขง	งาน Count down ชันโตก 360 องศา ที่คอยผาดั้ง	3	8.82	8
	งานสัปดาห์ของดีเมืองเวียงแก่น	3	8.82	8
	กิจกรรมประเพณีการไหลเรือไฟออกพรรษา	22	64.71	2
	กิจกรรมประเพณีการแข่งขันเรือยาวประจำปี	17	50.00	3
	กิจกรรมการล่องเรือในแม่น้ำโขง	26	76.47	1
	การเล่นน้ำที่หาดแห่ บ้านน้ำคำ นครพนม	2	5.88	8
	สักการะรอยพระพุทธรูปทาบวินปลากลางแม่น้ำโขง	1	2.94	9
	เดินเล่นในหาดทรายทองศรีโคตรบูรณ์	2	5.88	8
	กิจกรรมมหาสงกรานต์สองฝั่งโขงไทย-ลาว	7	20.59	4
	กิจกรรมการแข่งขันเรือในแม่น้ำเหือง	1	2.94	9
	ประเพณีผาเสด็จลอยเคราะห์	5	14.71	5
	กิจกรรมการล่องแก่งคุดคู	1	2.94	9
	กิจกรรมวิถีชาวบ้านริมโขงที่บ้านโบราณ 100 ปี เชียงคาน	1	2.94	9
	กิจกรรมการล่องเรือท่องเที่ยวสามเหลี่ยมทองคำ	5	14.71	5
	เยี่ยมชมเกาะดอนชาว เมืองต้นผึ้ง แขวงบ่อแก้ว ลาว	4	11.76	6
	กิจกรรมการท่องเที่ยวที่ทำเรือปัก	2	5.88	8
	ประเพณีบวงสรวงเจ้าพ่อปลาบึกริมโขง	5	14.71	5
	ประเพณีรักสุดเขต 14 กุมภาพันธ์ วาเลนไทน์ ที่แก่งผาได	3	8.82	7
	งานประเพณีลอยกระทงและลอยกระทงยี่เป็ง	3	8.82	7
	กิจกรรมการร่อนทองที่หาดคัมภีร์	1	2.94	9
การแข่งขันฟุตบอลและวอลเลย์บอลชายหาดที่แก่งคุดคู	2	5.88	8	
กิจกรรมปีใหม่สองฝั่งโขง	2	5.88	8	
เยี่ยมชมเกาะดอนชาว เมืองต้นผึ้ง สปป.ลาว	2	5.88	8	

ตารางที่ 4-12 สรุปการสังเคราะห์กิจกรรมท่องเที่ยวทางบกในแม่น้ำโขงที่ต้องได้รับการพัฒนา

คำถาม	ผลที่ได้จากการสัมภาษณ์	ความถี่	ร้อยละ	อันดับที่
5. กิจกรรมท่องเที่ยวทางบกในแม่น้ำโขงที่ต้องได้รับการพัฒนา	กิจกรรมการท่องเที่ยวบุญเดือน 5 ไหว้พระธาตุพนม	6	17.64	2
	กิจกรรมการแสดงประเพณีชนเผ่า	1	2.94	5
	กิจกรรมดนตรีบริเวณลานองค์พระยาศรีสัตตนาคราช	1	2.94	5
	กิจกรรมที่ปกป้องถึงวิถีชีวิตและวัฒนธรรมพื้นเมืองชุมชน	1	2.94	5
	การเพิ่มศักยภาพการท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงไทย-ลาว	1	2.94	5
	กิจกรรมการเล่นดนตรีริมฝั่งแม่น้ำโขง	1	2.94	5
	กิจกรรมการท่องเที่ยวที่เป็นเอกลักษณ์และมีชื่อเสียงในท้องถิ่น	1	2.94	5
	กิจกรรมนมัสการพระธาตุประจำวันเกิดทั้ง 7	4	11.76	3
	การจัดงานด้านศิลปวัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่นและชนเผ่า	1	2.94	5
	การประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวที่ดีและมากพอ	4	11.76	3
	กิจกรรมการแข่งขันกีฬาเชื่อมความสัมพันธ์ไทย-ลาว	1	2.94	
	งานวันออกพรรษาประจำปี 15 ค่ำ เดือน 11	4	11.76	3
	กิจกรรมการปั่นจักรยานและชมทิวทัศน์ตามริมแม่น้ำโขง	3	7.32	4
	การพัฒนาระบบสาธารณูปโภคในแหล่งท่องเที่ยว	1	2.94	5
	การขึ้นชมทะเลหมอกที่ภูชี้ฟ้า ภูชี้ดาว ภูชี้เดือน ภูลำควน	7	20.59	1
	ท่องเที่ยวเทศกาลเวียงแก่นนิเวศแลนด์เมืองไทย	1	2.94	5
	กิจกรรมการท่องเที่ยวทั้งหมดที่มีในเขตพื้นที่เศรษฐกิจพิเศษ	1	2.94	5
	การท่องเที่ยวเมืองโบราณสถานใน อำเภอเชียงแสน	1	2.94	5
	การท่องเที่ยวที่สามเหลี่ยมทองคำ	1	2.94	5

ตารางที่ 4-13 สรุปการสังเคราะห์กิจกรรมท่องเที่ยวทางน้ำในแม่น้ำโขงที่ต้องได้รับการพัฒนา

คำถาม	ผลที่ได้จากการสัมภาษณ์	ความถี่	ร้อยละ	อันดับที่
6. กิจกรรมท่องเที่ยวทางน้ำในแม่น้ำโขงที่ต้องได้รับการพัฒนา	กิจกรรมการล่องเรือในแม่น้ำโขง	12	30.77	1
	กิจกรรมการทะเล่นและการแข่งขันกีฬาทางน้ำ	3	7.69	4
	ประเพณีการลอยกระทงสายในแม่น้ำโขง	2	5.13	5
	ประเพณีไหลเรือไฟ และแข่งเรือออกพรรษา	10	25.64	2
	การพัฒนาบุคลากรทางการท่องเที่ยว	1	2.94	6
	กิจกรรมการท่องเที่ยวแก่โตน	1	2.94	6
	การแข่งขันเรือในแม่น้ำโขง	1	2.94	6
	กิจกรรมประเพณีผาเสดลอยเคราะห์	4	11.76	3
	กิจกรรมการล่องแก่งผาได	3	7.69	4
	พัฒนาแหล่งท่องเที่ยวทางน้ำในเขตเศรษฐกิจพิเศษ	1	2.94	6
	กิจกรรมท่องเที่ยวบ้านหาดเบีย	1	2.94	6

ตารางที่ 4-14 สรุปการสังเคราะห์ค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นในระหว่างการเดินทางท่องเที่ยวในแม่น้ำโขง

คำถาม	ผลที่ได้จากการสัมภาษณ์	ความถี่	ร้อยละ	อันดับที่
7. ค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นในระหว่างการเดินทางท่องเที่ยวในแม่น้ำโขง	ค่าโรงแรมที่พัก เกสเฮ้าส์ บ้านเช่า โฮมสเตย์	34	100.00	1
	ค่าเดินทาง ค่ารถ ค่าน้ำมัน	32	94.12	2
	ค่าอาหาร ของกินและเครื่องดื่ม	34	100.00	1
	ค่าล่องเรือในแม่น้ำโขง	27	79.42	4
	ค่าซื้อของที่ระลึก สินค้าพื้นเมือง OTOP	30	88.24	3
	ค่าเช่าจักรยานยนต์ ค่าเช่าจักรยาน ค่าเหมารถท่องเที่ยว	4	11.76	7
	ค่าบริการเข้าชมแหล่งท่องเที่ยว	13	38.24	5
	ค่าใช้จ่ายในการร่วมกิจกรรมการท่องเที่ยว	5	14.71	6
	ค่าธรรมเนียมด่านข้ามแดนไปฝั่งลาว	5	14.71	6
	ค่าไกด์นำเที่ยว	1	2.94	8

ตารางที่ 4-15 สรุปการสังเคราะห์อาชีพที่ได้รับประโยชน์จากการท่องเที่ยวในแม่น้ำโขง

คำถาม	ผลที่ได้จากการสัมภาษณ์	ความถี่	ร้อยละ	อันดับที่
8. อาชีพที่ได้รับประโยชน์จากการท่องเที่ยวในแม่น้ำโขง	ผู้ประกอบการด้านการขนส่งและการเดินทาง คนขับสามล้อ มอเตอร์ไซค์รับจ้าง	34	100.00	1
	ผู้ประกอบการด้านการจำหน่ายอาหารและเครื่องดื่ม เด็กเสิร์ฟ เด็กเชียร์เบียร์ พ่อครัว แม่ครัว เชฟทำอาหาร	31	91.18	3
	ผู้ประกอบการด้านที่พักโรงแรม แม่บ้านพ่อบ้าน คนทำความสะอาด พนักงานต้อนรับ พนักงานขนของ คนขับรถในโรงแรม	32	94.12	2
	ประชาชน เกษตรกรผู้จำหน่ายสินค้าของที่ระลึกและสินค้าพื้นเมือง OTOP	30	88.24	4
	ผู้ให้บริการรถเช่า รถรับจ้างเหมา เช่น มอเตอร์ไซด์ หรือจักรยาน บริการขี่ม้าชมวิว	19	55.88	7
	ผู้ให้บริการเรือนำเที่ยวและเรือข้ามฟากไทย-ลาว ในแม่น้ำโขง คนขับเรือ ผู้ให้บริการแพล่องแก่ง	26	76.47	5
	อาชีพคนหาปลาในแม่น้ำโขงและหาของป่าที่รับมาจากฝั่งลาว	21	70.59	6
	ไกด์นำเที่ยว มัคคุเทศก์	11	32.35	8
	อาชีพนักแสดงในเวทีต่าง ๆ	2	5.88	10
	อาชีพคนตีเหล็กทำมีด จอบ เสียม	5	14.71	9
หมอนวดแผนไทย	5	14.71	9	

ตารางที่ 4-16 สรุปการสังเคราะห์ผลกระทบทางเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม ต่อชุมชนในแหล่งท่องเที่ยวในแม่น้ำโขง

คำถาม	ผลที่ได้จากการสัมภาษณ์	ความถี่	ร้อยละ	อันดับที่
9. ผลกระทบทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม ต่อชุมชนในแม่น้ำโขง	สร้างงานและสร้างรายได้ ทั้งรายได้หลักและรายได้เสริมให้คนชุมชน ยกกระดับคุณภาพชีวิตมีการประกอบอาชีพในท้องถิ่นตนเอง ก่อให้เกิดความหลากหลายทางเศรษฐกิจ	34	100.00	1

ตารางที่ 4-16 (ต่อ)

คำถาม	ผลที่ได้จากการสัมภาษณ์	ความถี่	ร้อยละ	อันดับที่
9. ผลกระทบทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม ต่อชุมชนในแหล่งท่องเที่ยวในแม่น้ำโขง	ชุมชนมีผู้คนเข้ามามากขึ้นและไม่สงบเรียบร้อยเหมือนเดิม เกิดความเลื่อมใสและอันตรายในการใช้ชีวิตมากขึ้น	15	44.12	5
	ชุมชนปรับเปลี่ยนการสื่อสารระหว่างกันเป็นเชิงธุรกิจมากขึ้น	18	52.94	4
	วัฒนธรรมและประเพณีดั้งเดิม มีการเปลี่ยนแปลงน้อยส่วนใหญ่ยังคงความเป็นเอกลักษณ์ไว้ครบถ้วน	22	54.71	3
	ส่งเสริมและกระตุ้นให้ประชาชนและชุมชนมีจิตสำนึก ใ้รู้จักการอนุรักษ์ศิลปะ วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมพื้นบ้าน	5	14.71	9
	มีการถ่ายทอดแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมของคนในชุมชนกับนักท่องเที่ยว รุ่นต่อรุ่น	24	70.59	2
	เกิดการขยายตัวทางสังคมและวัฒนธรรม มีความหลากหลายทางวัฒนธรรม	14	41.18	6
	มีการพัฒนาในแหล่งท่องเที่ยวและชุมชน ทั้งในด้านโครงสร้างพื้นฐาน ความปลอดภัยและสุขอนามัย เพื่อพัฒนาไปสู่แหล่งท่องเที่ยว	6	17.65	8
	ชุมชนถูกใช้เป็นเครื่องมือในการส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ของชุมชนผ่านกิจกรรมการท่องเที่ยว ไปสู่คนภายนอกได้รับรู้เพื่อสร้างความเข้าใจ และการรับรู้ที่ถูกต้อง ตรงกัน	6	17.65	8
	เกิดการรวมกลุ่มเพื่อเสริมสร้างความแข็งแกร่งให้กับชุมชนมีการบริหารจัดการการท่องเที่ยวร่วมกัน เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การพบปะสังสรรค์กันมากขึ้น	7	20.59	7
	ความสัมพันธ์ภายในครอบครัวและชุมชนเกิดความเห็นต่าง ไม่ใกล้ชิดกันเหมือนเดิม	4	11.76	10
การย้ายถิ่นฐานของผู้เฒ่า ผู้แก่จากชุมชนดั้งเดิมที่เป็นพื้นที่ในแหล่งท่องเที่ยวออกไปสู่ไร่นา หรือตามสวน เพื่อหนีความวุ่นวายจากผู้ที่เข้ามาเพิ่มขึ้น	4	11.76	10	

ตารางที่ 4-16 (ต่อ)

คำถาม	ผลที่ได้จากการสัมภาษณ์	ความถี่	ร้อยละ	อันดับที่
9. ผลกระทบทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม ต่อชุมชนในแหล่งท่องเที่ยวในแม่น้ำโขง	เกิดปัญหาและการระบาดของยาเสพติดในชุมชนแหล่งท่องเที่ยวมากขึ้น จากการมาของนักท่องเที่ยว	2	5.88	12
	มีการปรับเปลี่ยนการประกอบอาชีพ จากอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลัก มาเป็นการผลิตสินค้าและบริการเพื่อการท่องเที่ยวมากขึ้น	7	20.59	7
	เกิดมลภาวะในด้านต่าง ๆ ทั้งทางกายภาพ เช่น สิ่งแวดล้อมและปัญหาขยะมูลฝอย และปัญหามลพิษทางเสียงจากการใช้เครื่องขยายเสียง ทางอากาศจากควันรถยนต์	5	14.71	9
	กิจกรรมทางประเพณีและวัฒนธรรมมีขนาดใหญ่ขึ้น และมีระยะเวลาในการจัดงานยาวนานมากขึ้น เนื่องจากมีผู้คนเข้าร่วมกิจกรรมมากขึ้น	3	8.82	11

ตารางที่ 4-17 สรุปการสังเคราะห์การส่งเสริมและสนับสนุนการท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงของภาครัฐ และเอกชนในปัจจุบัน

คำถาม	ผลที่ได้จากการสัมภาษณ์	รวม	ร้อยละ	อันดับที่
10. การส่งเสริมและสนับสนุนการท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงของภาครัฐ และเอกชนในปัจจุบัน	ด้านงบประมาณเพื่อการท่องเที่ยว การพัฒนาพื้นที่ในแหล่งท่องเที่ยว รวมถึงโครงสร้างพื้นฐาน และระบบสาธารณูปโภค	18	52.94	1
	ด้านบุคลากรและผู้เชี่ยวชาญด้านการท่องเที่ยว ประเพณี วัฒนธรรม และด้านการผลิตสินค้าและบริการเพื่อการท่องเที่ยวในรูปแบบต่าง ๆ เช่น ของที่ระลึก สินค้า OTOP สินค้าพื้นเมืองประจำท้องถิ่น การแปรรูปอาหาร เป็นต้น	16	47.06	3
	ด้านการสนับสนุนและส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน รวมถึงธุรกิจ SMEs เพื่อการท่องเที่ยวในชุมชน	3	8.82	7
	ด้านการส่งเสริมและให้ความรู้กับประชาชนในการอนุรักษ์ศิลปะ วัฒนธรรม ประเพณี ของท้องถิ่น	4	11.76	6

ตารางที่ 4-17 (ต่อ)

คำถาม	ผลที่ได้จากการสัมภาษณ์	รวม	ร้อยละ	อันดับที่
10. การส่งเสริมและสนับสนุนการท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงของภาครัฐและเอกชนในปัจจุบัน	ด้านส่งเสริมและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ ทั้งทางด้านศิลปวัฒนธรรม ด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์ พร้อมทั้งตั้งคณะกรรมการเข้ามาดูแลร่วมกับชุมชน	17	50.00	2
	การสนับสนุนและส่งเสริมการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญในพื้นที่ และจัดทำข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวเพื่อให้บริการแก่นักท่องเที่ยว	14	41.18	4
	ด้านการฝึกอบรมให้ความรู้และแนวทางปฏิบัติด้านการส่งเสริมการท่องเที่ยวให้กับผู้ประกอบการและประชาชนในพื้นที่ตามแหล่งท่องเที่ยว	9	26.47	5
	ด้านการส่งเสริมและพัฒนาให้แหล่งท่องเที่ยวมีความสะอาด เป็นระเบียบเรียบร้อย มีความปลอดภัยต่อชีวิตและทรัพย์สิน เสริมสร้างมาตรการการรักษาความปลอดภัยให้มีประสิทธิภาพและทั่วถึง	3	8.82	7
	ด้านการให้ความช่วยเหลือและอำนวยความสะดวกเกี่ยวกับพิธีการตรวจคนเข้าเมืองแก่นักท่องเที่ยวต่างชาติ	2	5.88	8
	ด้านการส่งเสริมให้เกิดความร่วมมือระหว่างรัฐ เอกชน และชุมชน ในการพัฒนาภาพลักษณ์ของแหล่งท่องเที่ยวและชุมชน ให้เกิดการรับรู้ถึงอัตลักษณ์และมีทัศนคติเชิงบวกแก่นักท่องเที่ยวทั้งในประเทศและต่างชาติ	14	34.59	4
	ส่งเสริมและสนับสนุนให้เกิดการเชื่อมความสัมพันธ์และสร้างไมตรีกับประเทศเพื่อนบ้านฝั่งตรงข้ามตามแนวแม่น้ำโขง	1	2.94	9
	ส่งเสริมนโยบายการสร้างพื้นที่กระจายสินค้าเกษตรและพืชผลทางการเกษตร เช่น ตลาดกลางพืชผัก ผลไม้รวมไปถึงสินค้า OTOP และของฝาก ของที่ระลึก เพื่อเป็นศูนย์กลางของการค้าขายและศูนย์การค้าสำหรับนักท่องเที่ยว	1	2.94	9

ตารางที่ 4-17 (ต่อ)

คำถาม	ผลที่ได้จากการสัมภาษณ์	รวม	ร้อยละ	อันดับที่
10. การส่งเสริมและสนับสนุนการท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงของภาครัฐและเอกชนในปัจจุบัน	สนับสนุนและส่งเสริมให้มีการฟื้นฟูประเพณีดั้งเดิมประจำท้องถิ่นให้กลับมาเป็นกิจกรรมที่เป็นเอกลักษณ์เพื่อนำเสนอต่อนักท่องเที่ยวที่มาเยี่ยมชม	1	2.94	9
	ส่งเสริมให้มีการสร้างเครือข่ายเชื่อมโยงเส้นทางการท่องเที่ยวในพื้นที่ เพื่อกระจายรายได้ไปตามแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่	1	2.94	9
	มีการเข้าไปดูแลและควบคุมราคาอาหารการกิน เครื่องดื่ม ค่าที่พักและสินค้าต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว ไม่ให้ผู้ค้าขายจำหน่ายสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้จำหน่ายสินค้าและบริการเกินจริง	1	2.94	9
	รณรงค์การทิ้งขยะให้ถูกถัง และการแยกขยะเพื่อสร้างมูลค่าและเพื่อความสะอาดต่อการจัดเก็บ	1	2.94	9
	ส่งเสริมและสนับสนุนการท่องเที่ยวในเขตเศรษฐกิจพิเศษที่กำลังจะเกิดขึ้น	1	2.94	9
	ปรับปรุงเรือให้บริการอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้มีความปลอดภัย สวยงามและน่าใช้งาน โดยเฉพาะอุปกรณ์เพื่อความปลอดภัย มีการตรวจสภาพและขอใบอนุญาตเดินเรือกับกรมเจ้าท่าเป็นประจำทุกปี	4	11.76	6
	ปรับปรุงเส้นทางการเดินทางเรืออยู่เป็นประจำ เพื่อให้นักท่องเที่ยวสามารถรับชมแหล่งท่องเที่ยวสำคัญตามเส้นทางท่องเที่ยวได้อย่างครบถ้วน และมากที่สุดตลอดระยะเวลาทางการล่องเรือ	1	2.94	9
	ให้บริการกับนักท่องเที่ยวเป็นอย่างดี มีน้ำใจไมตรีกับผู้มาเยือน	1	2.94	9

ตารางที่ 4-18 สรุปการสังเคราะห์เส้นทางการท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงที่มีศักยภาพด้านการท่องเที่ยวมากที่สุด

คำถาม	ผลที่ได้จากการสัมภาษณ์	ความถี่	ร้อยละ	อันดับที่
11. เส้นทางการท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงที่มีศักยภาพด้านการท่องเที่ยวมากที่สุด	ล่องเรือสำราญในแม่น้ำโขง	25	73.53	1
	ภูลังกา	4	11.76	7
	พระราชอุทยานจำวันเกิดทั้ง 7 วัน	8	23.53	3
	พระราชอุทยาน	7	20.59	4
	สามเหลี่ยมทองคำ	11	32.35	2
	พิพิธภัณฑสถานโฮจิมินห์	6	17.64	5
	Landmark องค์พระยาศรีสัตตนาคราช	6	17.64	5
	สะพานมิตรภาพไทย-ลาว แห่งที่ 3	4	11.76	7
	แก่งคุดคู้ บ้านน้อย ตำบลเชียงคาน	5	14.71	6
	ถนนคนเดินที่บ้านโบราณ 100 ปี เชียงคาน	7	20.59	4
	ภูทอก บ้านเชียงคาน ตำบลเชียงคาน	7	20.59	4
	วัดศรีคุณเมือง วัดศรีคุณเมือง ตำบลเชียงคาน	4	11.76	7
	ศูนย์วัฒนธรรมไทดำบ้านนาป่าหนาด ตำบลเขาแก้ว	6	17.64	5
	ศูนย์วัฒนธรรมผิชนน้ำบ้านนาซ่าว บ้านนาซ่าว ตำบลนาซ่าว	6	17.64	5
	คอยสะโง้	4	11.76	7
	ภูชี้ฟ้า ตำบลปอ	6	17.64	5
	ภูชี้ดาว ตำบลปอ	5	14.71	6
ภูชี้เดือน ตำบลปอ	5	14.71	6	
คอยผาตั้ง บ้านผาตั้ง ตำบลปอ	6	17.64	5	
แก่งผาได บ้านห้วยลึก ตำบลม่วงยาย	5	14.71	6	

ตารางที่ 4-19 สรุปการสังเคราะห์ข้อเสนอแนะเพื่อการส่งเสริมนโยบายและแนวทางปฏิบัติการ
ท่องเที่ยวในฝั่งแม่น้ำโขง

คำถาม	ผลที่ได้จากการสัมภาษณ์	ความถี่	ร้อยละ	อันดับที่
12. ข้อเสนอแนะ เพื่อการส่งเสริม นโยบายและ แนวทางปฏิบัติการ ท่องเที่ยวในฝั่ง แม่น้ำโขง	ทุกภาคส่วนควรให้ความร่วมมือกันในการส่งเสริม และสนับสนุนการท่องเที่ยวทุกประเภทในพื้นที่และ ท้องถิ่น	7	20.59	4
	ควรจัดสรรงบประมาณเพื่อการท่องเที่ยวอย่างเพียงพอ เพื่อส่งเสริมให้มีการพัฒนากิจกรรมท่องเที่ยว แหล่ง ท่องเที่ยว รวมถึงการปรับปรุงผังเมือง การจัดทำ โครงสร้างพื้นฐาน ถนน หนทางและสิ่งอำนวยความสะดวก สะดวกต่าง ๆ	17	50.00	1
	ควรส่งเสริมและพัฒนาให้มีการจัดทำสถานที่ท่องเที่ยว โรงแรมที่พัก โฮมสเตย์ รวมถึงกิจกรรมเพื่อการ ท่องเที่ยว ที่แสดงออกถึงวิถีชีวิตที่เป็นเอกลักษณ์ของ ชุมชน	7	20.59	4
	ควรมีการส่งเสริมการตลาดการท่องเที่ยว โดยการ จัดทำแผนการตลาดร่วมกันระหว่างประเทศสมาชิกใน อนุภาคลุ่มแม่น้ำโขง ประกอบด้วย กัมพูชา จีนตอนใต้ สปป.ลาว ไทย เมียนมาร์และเวียดนาม	3	8.82	8
	ควรมีการจัดตั้ง Tourism cooperation center ขึ้นใน ประเทศไทย โดยกำหนดให้ทำหน้าที่เป็นศูนย์รวมของ ข้อมูลด้านการท่องเที่ยวในอนุภูมิภาค โดยมี วัตถุประสงค์หลัก ๆ ก็คือ การสนับสนุนและเป็นตัว เชื่อมโยงการตลาดด้านการท่องเที่ยวในอนุภูมิภาค	3	8.82	8
	ควรมีการประชาสัมพันธ์ด้านการท่องเที่ยวอย่าง เพียงพอและต่อเนื่อง รวมถึงการฟื้นฟูประเพณีดั้งเดิม ให้กลับมาเป็นกิจกรรมเพื่อการท่องเที่ยวอีกครั้ง	11	32.35	2
	ควรสร้างจุดหมายการเดินทางท่องเที่ยวใหม่ ๆ ร่วมกับ ประเทศเพื่อนบ้าน	3	8.82	7

ตารางที่ 4-19 (ต่อ)

คำถาม	ผลที่ได้จากการสัมภาษณ์	ความถี่	ร้อยละ	อันดับที่
12. ข้อเสนอแนะเพื่อการส่งเสริมนโยบายและแนวทางปฏิบัติการท่องเที่ยวในฝั่งแม่น้ำโขง	รัฐควรมีการผ่อนปรนกฎหมายและข้อกำหนดระหว่างประเทศให้นักท่องเที่ยวเรือท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงสามารถจอดและลงไปท่องเที่ยวได้ทั้งฝั่งไทยและฝั่งสปป.ลาว รวมถึงนักท่องเที่ยวชาวจีนที่นำรถผ่านแดนเข้ามาเป็นคาราวานด้วย	4	11.76	7
	ควรส่งเสริมและพัฒนาาระบบให้บริการสาธารณะและระบบสาธารณูปโภค ให้มีความสะดวกสบายสำหรับนักท่องเที่ยวมากขึ้น	7	20.59	4
	รัฐควรมีการผลักดันเส้นทางท่องเที่ยวตามแม่น้ำโขงในเชิงยุทธศาสตร์ โดยมีการจัดทำแผนและเส้นทางท่องเที่ยวที่มีศักยภาพ	4	11.76	7
	ควรส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวทุกรูปแบบไปสู่การท่องเที่ยวที่ยั่งยืน โดยจะต้องให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการและดูแลพื้นที่ของตนเอง	7	20.59	4
	ควรจัดให้มีแหล่งท่องเที่ยวและกิจกรรมการท่องเที่ยวกระจายตัวตามเส้นทางท่องเที่ยวที่มีศักยภาพ	4	11.76	7
	ควรขยายเวลาการจัดงานประเพณีสำคัญ ๆ ที่มีนักท่องเที่ยวมาร่วมกิจกรรมเป็นจำนวนมาก เช่น ประเพณีวันออกพรรษานครพนม โดยเฉพาะ การไหลเรือไฟ และควรให้จังหวัดใกล้เคียงสามารถส่งเรือไฟเข้าร่วมกิจกรรม	3	8.82	8
	ควรส่งเสริมให้มีการจัดกิจกรรมกลางแจ้งริมแม่น้ำโขงให้มากขึ้น เช่น การแสดงดนตรีทั้งแบบพื้นบ้านและสากล	2	5.88	9
	ภาครัฐจะต้องมีการบังคับใช้กฎหมายอย่างจริงจังและมีการรณรงค์อย่างต่อเนื่องให้ประชาชนในพื้นที่ไม่ให้ตัดไม้ทำลายป่า ซึ่งเป็นแหล่งต้นน้ำของลำธารและแม่น้ำตามแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญในพื้นที่	2	5.88	9

ตารางที่ 4-19 (ต่อ)

คำถาม	ผลที่ได้จากการสัมภาษณ์	ความถี่	ร้อยละ	อันดับที่
12. ข้อเสนอแนะเพื่อการส่งเสริมนโยบายและแนวทางปฏิบัติการท่องเที่ยวในฝั่งแม่น้ำโขง	ส่งเสริมและพัฒนารูปแบบการให้บริการในแหล่งท่องเที่ยวให้มีคุณภาพ รวมถึงการควบคุมราคาค่าบริการและอาหาร ไม่ให้เกิดการเอาเปรียบนักท่องเที่ยว เพื่อสร้างความประทับใจและกลับมาเที่ยวอีกครั้ง	1	2.94	10
	ควรมีการจัดสรรพื้นที่เพื่อสร้างศูนย์กลางการกระจายสินค้าเกษตร สินค้าพื้นเมือง OTOP และของฝากของที่ระลึก เพื่อเป็นจุดพักสำหรับนักท่องเที่ยว	1	2.94	10
	หน่วยงานภาครัฐควรเป็นผู้บริหารจัดการและจัดระบบรถให้บริการนำเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยว เพื่อจัดระบบระเบียบให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อชุมชนและมีความยุติธรรมกับนักท่องเที่ยว	3	8.82	8
	ควรมีการรณรงค์และประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างจิตสำนึกด้านการทิ้งขยะมูลฝอยในแหล่งท่องเที่ยว ให้ทุกคนรู้จักการแยกขยะ การสร้างมูลค่าและการทำประโยชน์จากขยะ จัดหาถังขยะแบบแยกประเภทอย่างเพียงพอ รวมถึงจะต้องจัดทำระบบการจัดการขยะที่มีประสิทธิภาพ	10	29.41	3
	หน่วยงานภาครัฐ ควรให้การสนับสนุนนักวิชาการและผู้เชี่ยวชาญในด้านการท่องเที่ยวและการผลิตสินค้าที่ใช้วัตถุดิบในพื้นที่ เพื่อช่วยให้ความรู้กับชุมชนในการผลิตสินค้าเพื่อจำหน่ายในแหล่งท่องเที่ยว	6	17.65	5
	ภาครัฐที่ดูแลการเดินทางเรือในแม่น้ำโขง ควรมีการประชาสัมพันธ์ให้ผู้ประกอบการเดินเรือเพื่อการท่องเที่ยวและการค้าในแม่น้ำโขง มีความระมัดระวังเกาะแก่งต่าง ๆ ที่อาจจะเป็นปัญหาในการเดินเรือได้ เพื่อให้มีความระมัดระวังและป้องกันการเกิดอุบัติเหตุได้	1	2.94	10
	ทางผู้ดูแลพื้นที่ท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมและเชิงธรรมชาติ ควรควบคุมการจัดงานที่ต้องใช้เครื่องขยายเสียงอย่างเข้มงวด เพื่อไม่ให้เป็นการรบกวนชุมชน	1	2.94	10

ตารางที่ 4-19 (ต่อ)

คำถาม	ผลที่ได้จากการสัมภาษณ์	ความถี่	ร้อยละ	อันดับที่
12. ข้อเสนอแนะเพื่อการส่งเสริมนโยบายและแนวทางปฏิบัติการท่องเที่ยวในฝั่งแม่น้ำโขง	ภาครัฐจำเป็นต้องมีการออกนโยบายที่ผ่านการพิจารณาโดยใช้วิจารณญาณอย่างรอบคอบ รวมถึงจะต้องมีการศึกษาว่านโยบายที่ออกมานั้น มีความจำเป็นและเหมาะสมกับแหล่งท่องเที่ยวในแต่ละชุมชน ต้องไม่เป็นไปตามกระแสโซเชียลมีเดียในปัจจุบัน	2	5.88	9
	ภาครัฐควรส่งเสริมและเปิดโอกาสให้ผู้ประกอบการได้มีการแข่งขันอย่างเสรีและเท่าเทียม ยุติธรรม เพื่อให้นักท่องเที่ยวมีทางเลือกตามที่ตนต้องการ ซึ่งจะเป็นการกระตุ้นให้ผู้ประกอบการทุกเจ้า ได้มีการปรับปรุงคุณภาพของเรือและการให้บริการต่าง ๆ ของตน เพื่อให้สามารถแข่งขันกับผู้ประกอบการเจ้าอื่นได้	1	2.94	10
	อยากให้ภาครัฐและกรมเจ้าท่าช่วยสนับสนุน โป๊ะหรือท่าเทียบเรือที่ดีขึ้น มีมาตรฐานมากขึ้น สะดวกมากขึ้น รวมไปถึง อุปกรณ์ความปลอดภัยประจำเรือที่ทันสมัย และเป็นมาตรฐาน ซึ่งจะช่วยให้นักท่องเที่ยวมีความมั่นใจในความปลอดภัยมากขึ้น ทำให้เลือกที่จะล่องเรือมากขึ้น	4	11.76	7
	ภาครัฐโดยกรมเจ้าท่าและ ททท. ควรเข้ามาสนับสนุนการท่องเที่ยวทางน้ำ โดยให้ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวกับผู้ให้บริการการท่องเที่ยวในท้องถิ่น รวมถึงข้อกำหนดด้านการให้บริการเรือท่องเที่ยว เพื่อให้เจ้าของเรือสามารถปฏิบัติการให้บริการที่ถูกต้อง และปลอดภัยกับนักท่องเที่ยวทุกคน	2	5.88	9
	ควรมีการอนุโลมให้นักท่องเที่ยวสามารถใช้บัตรประจำตัวประชาชนหรือใบขับขี่แทนพาสปอร์ตในการล่องเรือได้ เพราะนักท่องเที่ยวบางคนทิ้งพาสปอร์ตไว้ในที่พัก ไม่ได้ถือติดตัวตลอดเวลา ทำให้ไม่สามารถล่องเรือได้	2	5.88	9

จากผลการวิจัยและการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องในบทที่ 2 ผู้วิจัยสามารถสรุปผลการวิจัยที่สอดคล้องกับวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยทั้งหมด 10 หัวข้อ ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ได้ดังนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย คือ เพื่อหาแนวทางการส่งเสริมนโยบายและแนวทางการปฏิบัติการท่องเที่ยวในฝั่งแม่น้ำโขงของประเทศไทย

ตารางที่ 4-20 สรุปผลการวิจัยที่สอดคล้องกับวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

วรรณกรรม	แนวทางการส่งเสริมนโยบาย	แนวทางการปฏิบัติ
1. การท่องเที่ยว	(1) การสนับสนุนนโยบายและงบประมาณเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างเพียงพอ (2) การสนับสนุนและส่งเสริมการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวและจัดทำข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวอย่างเพียงพอ	(1) การส่งเสริมและสนับสนุนด้านการประชาสัมพันธ์ด้านการท่องเที่ยวอย่างเพียงพอและต่อเนื่องประสานความร่วมมือกันในการส่งเสริมและสนับสนุนการท่องเที่ยวทุกประเภทในท้องถิ่น รวมถึงการฟื้นฟูประเพณีดั้งเดิมให้กลับมาเป็นกิจกรรมเพื่อการท่องเที่ยวอีกครั้ง
2. พฤติกรรมนักท่องเที่ยว	(1) การส่งเสริมและสนับสนุนการท่องเที่ยว ในเรื่องควรมีการผ่อนปรนกฎหมายและข้อกำหนดระหว่างประเทศให้นักท่องเที่ยวเรือท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงสามารถจอดและลงไปท่องเที่ยวได้ทั้งฝั่งไทยและฝั่ง สปป.ลาว รวมถึงนักท่องเที่ยวชาวจีนที่นำรถผ่านแดนเข้ามาเป็นการลาวานด้วย	(1) การรณรงค์และสร้างจิตสำนึกด้านการทิ้งขยะมูลฝอยในแหล่งท่องเที่ยว รู้จักการแยกขยะ สร้างมูลค่าและการทำประโยชน์จากขยะ จัดหาถังขยะแบบแยกประเภทอย่างเพียงพอ และมีระบบการจัดการขยะที่มีประสิทธิภาพ

ตารางที่ 4-20 (ต่อ)

วรรณกรรม	แนวทางการส่งเสริมนโยบาย	แนวทางการปฏิบัติ
3. การท่องเที่ยวในแม่น้ำโขง	<p>(1) การส่งเสริมและสนับสนุนการท่องเที่ยว ในเรื่องควรมีการผลักดันและสนับสนุนเส้นทางท่องเที่ยวตามแม่น้ำโขงในเชิงยุทธศาสตร์ โดยมีการจัดทำแผนเส้นทางการท่องเที่ยวและกิจกรรมการท่องเที่ยวให้มีการกระจายตัวตามเส้นทางที่มีศักยภาพ</p> <p>(2) การส่งเสริมและสนับสนุนการท่องเที่ยว ในเรื่องควรมีการส่งเสริมการตลาดการท่องเที่ยว โดยการจัดทำแผนการตลาดร่วมกันระหว่างประเทศสมาชิกในอนุภาคลุ่มแม่น้ำโขง สร้างจุดหมายการเดินทางท่องเที่ยวใหม่ ๆ เพื่อเชื่อมโยงเส้นทางการท่องเที่ยวเข้าด้วยกัน</p>	<p>(1) ให้การบริการกับนักท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงเป็นอย่างดี มีน้ำใจไมตรี รวมถึงการช่วยประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญในพื้นที่</p> <p>(2) ควรมีการจัดตั้ง Tourism cooperation center ขึ้นในประเทศไทย เพื่อทำหน้าที่เป็นศูนย์รวมของข้อมูลด้านการท่องเที่ยวในอนุภูมิภาค และเป็นตัวเชื่อมโยงการตลาดด้านการท่องเที่ยวในอนุภูมิภาค</p> <p>(3) ขยายเวลาการจัดงานประเพณีสำคัญ ๆ ที่มีนักท่องเที่ยวมาร่วมกิจกรรมเป็นจำนวนมาก ประเพณีวันออกพรรษา ไหลเรือไฟ</p> <p>(4) ควรมีการอนุโลมให้นักท่องเที่ยวสามารถใช้บัตรประจำตัวประชาชนหรือใบขับขี่แทน Passport ในการลงล่องเรือได้</p>
4. ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมเพื่อการท่องเที่ยว	<p>(1) การส่งเสริมและสนับสนุนการท่องเที่ยวเรื่องกรนโยบายและการจัดสรรงบประมาณ เพื่อส่งเสริมให้มีการพัฒนากิจกรรมท่องเที่ยวแหล่งท่องเที่ยว รวมถึงการปรับปรุงผังเมือง การจัดทำโครงสร้างพื้นฐาน ถนน หนทาง และสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ</p>	<p>(1) การส่งเสริมและพัฒนาระบบให้บริการสาธารณะและระบบสาธารณูปโภคตามแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญในแม่น้ำโขง ให้มีความสะดวกสบายและเพียงพอสำหรับนักท่องเที่ยวที่เดินทางไปยังแหล่งท่องเที่ยวอื่น ๆ</p>

ตารางที่ 4-20 (ต่อ)

วรรณกรรม	แนวทางการส่งเสริมนโยบาย	แนวทางการปฏิบัติ
5. การพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน	(1) การส่งเสริมและสนับสนุนการท่องเที่ยว ในเรื่องการส่งเสริมนโยบายในการพัฒนาการท่องเที่ยวทุกรูปแบบ เพื่อให้เกิดการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน โดยจะต้องให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการและดูแลพื้นที่ของตนเอง	(1) การส่งเสริมและพัฒนาให้แหล่งท่องเที่ยวมีความสะอาด เป็นระเบียบเรียบร้อยปลอดภัยต่อชีวิตและทรัพย์สิน มีมาตรการการรักษาความปลอดภัยที่มีประสิทธิภาพและทั่วถึง
6. การมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวของชุมชน	(1) การส่งเสริมให้เกิดความร่วมมือระหว่างรัฐ เอกชนและชุมชน ในการพัฒนาภาพลักษณ์ของแหล่งท่องเที่ยวและชุมชนอย่างเพียงพอ	(1) การส่งเสริมให้มีการรวมตัวกันของผู้ให้บริการเรือท่องเที่ยว ในการจัดตั้งวิสาหกิจชุมชน รวมถึงธุรกิจ SMEs เพื่อการท่องเที่ยวในชุมชน (2) หน่วยงานภาครัฐควรเข้ามาเป็นผู้บริหารจัดการและจัดระบบรถให้บริการนำเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวร่วมกับชุมชน เพื่อจัดระบบระเบียบการให้บริการกับนักท่องเที่ยว เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อชุมชนและยุติธรรมกับนักท่องเที่ยวมากที่สุด
7. การท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์และการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม	(1) การส่งเสริมและสนับสนุนการท่องเที่ยวจากภาครัฐ ในเรื่องการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมและเชิงนิเวศน์อย่างเพียงพอ	(1) ส่งเสริมและพัฒนาให้มีการออกแบบสถานที่ท่องเที่ยว โรงแรมที่พัก รวมถึงกิจกรรมเพื่อการท่องเที่ยว ที่บ่งบอกถึงวิถีชีวิตที่เป็นเอกลักษณ์ของชุมชนในท้องถิ่น เพื่อเป็นการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมดั้งเดิมของชุมชน

ตารางที่ 4-20 (ต่อ)

วรรณกรรม	แนวทางการส่งเสริมนโยบาย	แนวทางการปฏิบัติ
8. Supply chain ด้านการ ท่องเที่ยวและ ขนส่ง	(1) การส่งเสริมและสนับสนุน การท่องเที่ยว ในเรื่องควรมีการ ผ่อนปรนกฎหมายและข้อกำหนด ระหว่างประเทศให้ในแม่น้ำโขง สามารถจอดและลงไปท่องเที่ยว ได้ทั้งฝั่งไทยและฝั่ง สปป.ลาว รวมถึงนักท่องเที่ยวชาวจีนที่นำ รถผ่านแดนเข้ามาเป็นการรวน (2) การส่งเสริมและสนับสนุน การท่องเที่ยว ในเรื่องให้ ความช่วยเหลือและสนับสนุนการ สร้าง โป๊ะหรือท่าเทียบเรือที่ดี มี มาตรฐาน รวมไปถึงอุปกรณ์ ความปลอดภัยที่ทันสมัยและได้ มาตรฐานสากล เพื่อความสะดวก ปลอดภัยกับนักท่องเที่ยว	(1) การสนับสนุนการท่องเที่ยวจาก ภาคเอกชน ในเรื่องปรับปรุง สภาพของเรือให้บริการนำเที่ยว อย่างต่อเนื่อง เพื่อให้มีความ ปลอดภัย สวยงามและนำใช้งาน โดยเฉพาะอุปกรณ์เพื่อความ ปลอดภัย มีการตรวจสภาพและขอ ใบอนุญาตเดินเรือกับกรมเจ้าท่าเป็น ประจำปี (2) การส่งเสริมและสนับสนุนการ ท่องเที่ยวจากภาคเอกชน ในเรื่อง การปรับปรุงเส้นทางเดินเรืออยู่ เป็นประจำ เพื่อให้ให้นักท่องเที่ยว สามารถรับชมแหล่งท่องเที่ยว สำคัญตามเส้นทางท่องเที่ยวได้ อย่างครบถ้วน
9. การเพิ่มขีด ความสามารถ ทางการแข่งขัน ด้านการท่องเที่ยว ของไทย	(1) การส่งเสริมและสนับสนุน การท่องเที่ยวจากภาครัฐ ในเรื่อง การสนับสนุนบุคลากรและ ผู้เชี่ยวชาญด้านการท่องเที่ยวและ ด้านการผลิตสินค้าและบริการ เพื่อการท่องเที่ยวในรูปแบบ ต่าง ๆ อย่างเพียงพอ	(1) การสนับสนุนด้านการฝึกอบรม ให้ความรู้และแนวทางปฏิบัติด้าน การส่งเสริมการท่องเที่ยวให้กับ ผู้ประกอบการและประชาชนอย่าง เพียงพอ (2) การสนับสนุนนักวิชาการและ ผู้เชี่ยวชาญในด้านการท่องเที่ยวและ การผลิตสินค้าที่ใช้วัตถุดิบในพื้นที่ เพื่อช่วยให้ความรู้กับชุมชนในการ ผลิตสินค้าเพื่อจำหน่ายในแหล่ง ท่องเที่ยว

ตารางที่ 4-20 (ต่อ)

วรรณกรรม	แนวทางการส่งเสริมนโยบาย	แนวทางการปฏิบัติ
10. การส่งเสริม นโยบาย สาธารณะ	(1) การสนับสนุนนโยบาย และงบประมาณเพื่อ พัฒนาการท่องเที่ยวอย่าง เพียงพอ	(1) การส่งเสริมและสนับสนุนการ ท่องเที่ยว ในเรื่องควรมีการผ่อนปรน กฎหมายและข้อกำหนดระหว่างประเทศ ให้นักท่องเที่ยวเรือท่องเที่ยวในแม่น้ำโขง สามารถจอดและลงไปท่องเที่ยวได้ทั้งฝั่ง ไทยและฝั่ง สปป.ลาว รวมถึง นักท่องเที่ยวชาวจีนที่นำรถผ่านแดนเข้า มาเป็นการรวานด้วย

จากผลการศึกษานโยบายและแนวทางการปฏิบัติด้านการส่งเสริมการท่องเที่ยวจากภาครัฐ
และจากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลักทั้งสิ้น 34 คน โดยแบ่งเป็นตัวแทนจากหน่วยงานภาครัฐ
จำนวน 27 คน และผู้ประกอบการ จำนวน 7 คน ผู้วิจัยสามารถสรุปความคิดเห็นเกี่ยวกับ
แนวนโยบายการส่งเสริมการท่องเที่ยวและแนวปฏิบัติจากภาครัฐที่มีอยู่เดิม และแนวทางการ
ส่งเสริมที่จะใช้เป็นหัวข้อคำถามในแบบสอบถามเพื่อเก็บข้อมูลเชิงปริมาณ ดังนี้

ตารางที่ 4-21 ความสอดคล้องกันระหว่างนโยบายด้านการส่งเสริมการท่องเที่ยวจากภาครัฐและสิ่งที่
ผู้วิจัยค้นพบ รวมถึงแนวทางการส่งเสริม

ข้อค้นพบโดยผู้วิจัย	นโยบายภาครัฐ	การส่งเสริม
1. หน่วยงานภาครัฐจะต้องให้ การสนับสนุนนโยบายและ จัดสรรงบประมาณอย่าง เพียงพอกับการพัฒนาพื้นที่ใน แหล่งท่องเที่ยว รวมถึง โครงสร้างพื้นฐาน ระบบ สาธารณูปโภคและสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ	1. การพัฒนาโครงสร้าง พื้นฐาน การคมนาคมทั้งทาง บก ทางอากาศและสิ่งอำนวยความสะดวก เพื่อความสะดวก เพื่อการ ท่องเที่ยวโดยไม่ก่อให้เกิด ผลกระทบต่อชุมชน และสิ่งแวดล้อม	รัฐจะต้องพัฒนาการเดินทาง ทางน้ำให้มากขึ้น ทั้งเรื่อง ของ เรือบริการ อุปกรณ์ความ ปลอดภัยและท่าเทียบเรือที่ ได้มาตรฐาน เพื่อสร้างความ สะดวกสบายและเชื่อมั่น ให้กับนักท่องเที่ยว

ตารางที่ 4-21 (ต่อ)

ข้อค้นพบโดยผู้วิจัย	นโยบายภาครัฐ	การส่งเสริม
<p>2. หน่วยงานภาครัฐจะต้องมีนโยบายในการสนับสนุนด้านส่งเสริมและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในแม่น้ำโขง ทั้งทางด้านศิลปวัฒนธรรม ด้านการท่องเที่ยวเชิงเกษตร รวมถึงด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์ พร้อมทั้งตั้งคณะกรรมการเข้ามาดูแลแหล่งท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงร่วมกับชุมชน</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. การพัฒนาคุณภาพและสร้างคุณค่าให้กับแหล่งท่องเที่ยวและสินค้า บริการที่เป็นเลิศ รวมถึงความปลอดภัยในชีวิต และทรัพย์สินในแหล่งท่องเที่ยว 2. ความตระหนักถึงผลกระทบทางวัฒนธรรม ประเพณี วิถีชีวิต สมดุลทางธรรมชาติและ การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม 3. การพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ สอดคล้องกับวิถีชุมชน 	<p>การส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตร เพื่อสนับสนุนให้เกษตรกรสามารถที่จะผลิตสินค้าเกษตรเพื่อการท่องเที่ยว และเป็นอาชีพเลี้ยงคนในชุมชนได้อย่างยั่งยืน</p>
<p>3. หน่วยงานภาครัฐจะต้องมีนโยบายด้านการสนับสนุนด้านบุคลากรและผู้เชี่ยวชาญด้านการท่องเที่ยว ประเพณี วัฒนธรรม และด้านการผลิตสินค้าและบริการเพื่อการท่องเที่ยวในรูปแบบต่าง ๆ อย่างเพียงพอ เพื่อส่งเสริมให้ชุมชนได้มีความรู้และความเข้าใจในการบริหารจัดการทรัพยากรเพื่อการท่องเที่ยว รวมถึงทรัพยากรเพื่อการผลิตสินค้าและบริการเพื่อการท่องเที่ยว</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. การพัฒนาขีดความสามารถของทรัพยากรมนุษย์ด้านการท่องเที่ยวและสร้างจิตสำนึกด้านการท่องเที่ยวสำหรับประชาชน 2. การบริหารจัดการทรัพยากรท่องเที่ยวส่งเสริมความยั่งยืน ทั้งสิ่งแวดล้อมและ อัตลักษณ์วิถีไทย 3. การพัฒนาบนพื้นฐานของแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง 	<p>ภาครัฐจะต้องสนับสนุนนักวิชาการด้านการผลิตสินค้าสินค้าและบริการ เพื่อถ่ายทอดความรู้ให้กับชุมชนในการผลิตสินค้าและบริการที่มีคุณภาพเพื่อจำหน่ายให้กับนักท่องเที่ยว ซึ่งจะช่วยให้ชุมชนมีรายได้ และเกิดการกระจายรายได้จากการท่องเที่ยวอย่างแท้จริง</p>

ตารางที่ 4-21 (ต่อ)

ข้อค้นพบโดยผู้วิจัย	นโยบายภาครัฐ	การส่งเสริม
4. หน่วยงานภาครัฐจะต้องมีนโยบายในการสนับสนุนและส่งเสริมการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญในแม่น้ำโขงอย่างเพียงพอ และจะต้องมีการจัดทำข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวเพื่อให้บริการกับนักท่องเที่ยว ให้สามารถเข้าถึงและรับรู้ถึงแหล่งท่องเที่ยวและกิจกรรมการท่องเที่ยวที่สำคัญและน่าสนใจในพื้นที่ท่องเที่ยววนั้น ๆ	1. การพัฒนาการบริหารจัดการและกลยุทธ์ด้านการตลาดเพื่อการท่องเที่ยวและการอำนวยความสะดวกเพื่อการท่องเที่ยวทั้งในชุมชน และระหว่างประเทศ	ชุมชนและประชาชนในพื้นที่ จะต้องทำหน้าที่เป็นกระบอกเสียง ในการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญ นอกเหนือไปจากการประชาสัมพันธ์จากส่วนกลาง
5. หน่วยงานภาครัฐจะต้องมีนโยบายด้านการส่งเสริมให้เกิดความร่วมมือระหว่างรัฐ เอกชนและชุมชน ในการพัฒนาภาพลักษณ์ของแหล่งท่องเที่ยวและชุมชน ให้เกิดการรับรู้ถึงอัตลักษณ์และมีทัศนคติเชิงบวกแก่นักท่องเที่ยวทั้งในประเทศและต่างชาติ	1. การส่งเสริมการมีส่วนร่วมและบูรณาการของภาครัฐ เอกชน ชุมชน และอาเซียน เชื่อมโยงเป็นเครือข่าย ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นในการพัฒนาและบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยชุมชน	การส่งเสริมที่เน้นอัตลักษณ์หรือลักษณะพิเศษของแหล่งท่องเที่ยว เพื่อใช้เป็นจุดขาย และใช้เป็นที่ดึงดูดนักท่องเที่ยวที่ต้องการหรือแสวงหาแหล่งท่องเที่ยวที่มีความโดดเด่นและแตกต่าง

ตารางที่ 4-21 (ต่อ)

ข้อค้นพบโดยผู้วิจัย	นโยบายภาครัฐ	การส่งเสริม
6. หน่วยงานภาครัฐจะต้องมีการสนับสนุนด้านการฝึกอบรมให้ความรู้และแนวทางปฏิบัติด้านการส่งเสริมการท่องเที่ยวให้กับผู้ประกอบการและประชาชนด้านการอนุรักษ์ศิลปะ วัฒนธรรม ประเพณีในแหล่งท่องเที่ยว	1. การพัฒนาขีดความสามารถของทรัพยากรมนุษย์ด้านการท่องเที่ยว รวมถึงพัฒนาทักษะการประกอบธุรกิจสำหรับชุมชน เพื่อส่งเสริมการสร้างรายได้ในท้องถิ่น โดยเน้นการพัฒนาสินค้า บริการบนพื้นฐานของมรดกและวัฒนธรรมท้องถิ่น	ผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยว จะต้องได้รับการฝึกอบรมให้ความรู้ และสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับการให้บริการนักท่องเที่ยวอย่างมีมาตรฐานและคุณภาพเป็นที่ยอมรับ รวมถึงการเพิ่มคุณค่าให้กับบริการทั้งที่มีอยู่เดิม และสร้างสรรค์บริการใหม่ ๆ ที่สามารถดึงดูดความสนใจของนักท่องเที่ยวได้
7. หน่วยงานภาครัฐจะต้องมีนโยบายการส่งเสริมและพัฒนาให้แหล่งท่องเที่ยวมีความสะอาด เป็นระเบียบเรียบร้อย ปลอดภัยต่อชีวิตและทรัพย์สิน มีมาตรการการรักษาความปลอดภัยให้มีประสิทธิภาพและทั่วถึง	1. การพัฒนาคุณภาพและสร้างคุณค่าให้กับแหล่งท่องเที่ยวและสินค้า บริการที่เป็นเลิศ รวมถึงความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินในแหล่งท่องเที่ยว	หน่วยงานภาครัฐ จะต้องมีการให้ชุมชนในแหล่งท่องเที่ยว ดูแลรักษา สภาพแวดล้อมและความสะอาดอยู่เสมอ มีการจัดการขยะมูลฝอยและการกำจัดที่มีประสิทธิภาพตลอดเวลา

จากการเปรียบเทียบแนวปฏิบัติการส่งเสริมการท่องเที่ยวที่มีอยู่เดิมและสิ่งที่ผู้วิจัยค้นพบจากการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ให้ข้อมูลหลัก ผู้วิจัยพบว่า มีบางประเด็นสอดคล้องกันและในบางประเด็นที่ค้นพบใหม่ รวมถึงแนวทางการส่งเสริมในด้านต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 4-22 ความสอดคล้องกับแนวปฏิบัติด้านการท่องเที่ยวจากภาครัฐและแนวทางการส่งเสริม

ข้อค้นพบโดยผู้วิจัย	แนวปฏิบัติโดยภาครัฐ	การส่งเสริม
<p>1. ชุมชนในแหล่งท่องเที่ยวจะต้องสนับสนุนและส่งเสริมให้มีการรวมตัวกันของผู้ประกอบการให้บริการเรือนำเที่ยวและบริการอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องเนื่องกับการท่องเที่ยวในแม่น้ำโขง เพื่อการจัดตั้งวิสาหกิจชุมชน รวมถึงธุรกิจ SMEs ด้านการท่องเที่ยวในชุมชน</p>	<p>1. การส่งเสริมการมีส่วนร่วมและบูรณาการของภาครัฐ เอกชน ชุมชน และอาเซียน เชื่อม โขงเป็นเครือข่าย</p>	<p>ผู้นำชุมชนและประชาชนที่ให้บริการเรือนำเที่ยวในแม่น้ำโขง จะต้องส่งเสริมให้มีการรวมกลุ่มกันเพื่อจัดตั้งวิสาหกิจชุมชน และมีการบริหารจัดการอย่างเป็นระบบ โปร่งใส และตรวจสอบได้ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อชุมชนอย่างแท้จริง</p>
<p>2. ชุมชนในแหล่งท่องเที่ยวและผู้ประกอบการด้านบริการนักท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงจะต้องให้การบริการกับนักท่องเที่ยวเป็นอย่างดี มีน้ำใจไมตรี รวมถึงการช่วยประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญในพื้นที่ ให้กับนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาใช้บริการล่องเรือในแม่น้ำโขงตามแหล่งท่องเที่ยวในชุมชน</p>	<p>1. การพัฒนาคุณภาพและสร้างคุณค่าให้กับแหล่งท่องเที่ยว และสินค้า บริการที่เป็นเลิศ รวมถึงความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินในแหล่งท่องเที่ยว</p> <p>2. การพัฒนาดัชนีชี้วัดความสุขระหว่างชุมชนและนักท่องเที่ยว</p>	<p>ส่งเสริมและพัฒนารูปแบบการให้บริการของชุมชนและผู้ประกอบการที่ดี มีคุณภาพ สร้างอรรถาศัยไมตรีต่อนักท่องเที่ยว เพื่อสร้างความประทับใจและความไว้วางใจกับนักท่องเที่ยว</p>

ตารางที่ 4-22 (ต่อ)

ข้อค้นพบโดยผู้วิจัย	แนวปฏิบัติโดยภาครัฐ	การส่งเสริม
<p>3. ชุมชนในแหล่งท่องเที่ยวและผู้ประกอบการด้านการเดินเรือเพื่อการท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงจะต้องมีการปรับปรุงสภาพของเรือให้บริการนำเที่ยวอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้มีความปลอดภัย สวยงาม และนำใช้งาน โดยเฉพาะอุปกรณ์เพื่อความปลอดภัย จะต้องมีการตรวจสภาพและขอใบอนุญาตเดินเรือกับกรมเจ้าท่าเป็นประจำทุกปี</p>	<p>1. การพัฒนาคุณภาพและสร้างคุณค่าให้กับแหล่งท่องเที่ยว และสินค้า บริการที่เป็นเลิศ รวมถึงความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินในแหล่งท่องเที่ยว</p>	<p>ผู้ประกอบการและประชาชนที่ให้บริการเรื่อนำเที่ยวในแม่น้ำโขง จะต้องให้ความสำคัญกับการดูแลสภาพของเรือบริการให้อยู่ในสภาพที่ดี สวยงามและมีอุปกรณ์ด้านความปลอดภัยอย่างเพียงพอ เพื่อเพิ่มความเชื่อมั่นให้กับนักท่องเที่ยวที่มาล่องเรือ</p>
<p>4. ชุมชนในแหล่งท่องเที่ยวและผู้ประกอบการด้านการเดินเรือเพื่อการท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงจะต้องมีการปรับปรุงเส้นทางเดินเรืออยู่เป็นประจำ เพื่อให้ให้นักท่องเที่ยวสามารถรับชมแหล่งท่องเที่ยวสำคัญตามเส้นทางท่องเที่ยวได้อย่างครบถ้วน และมากที่สุดตลอดระยะเวลาทางการล่องเรือ</p>	<p>1. การพัฒนาการบริหารจัดการและกลยุทธ์ด้านการตลาดเพื่อการท่องเที่ยว และการอำนวยความสะดวกเพื่อการท่องเที่ยวทั้งในชุมชนและระหว่างประเทศ</p> <p>2. การพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ สอดคล้องกับวิถีชุมชน</p>	<p>จะต้องมีการศึกษาล่องน้ำและเส้นทางล่องเรือเพื่อทำการปรับปรุงเส้นทางเดินเรือใหม่ ๆ สร้างความดึงดูดใจให้กับนักท่องเที่ยว</p>
<p>5. หน่วยงานท้องถิ่นที่ดูแลแหล่งท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงและ ททท. ประจำจังหวัด จะต้องจัดให้มีการประชาสัมพันธ์ด้านการท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงอย่างเพียงพอและต่อเนื่อง ส่งเสริมและสนับสนุนการท่องเที่ยวในแม่น้ำโขง รวมถึงการฟื้นฟูประเพณีดั้งเดิมให้กลับมามีคุณค่าอีกครั้ง</p>	<p>1. การพัฒนาการบริหารจัดการและกลยุทธ์ด้านการตลาดเพื่อการท่องเที่ยว และการอำนวยความสะดวกเพื่อการท่องเที่ยวทั้งในชุมชนและระหว่างประเทศ</p> <p>2. การพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ สอดคล้องกับวิถีชุมชน</p>	<p>เน้นการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวที่เกี่ยวข้องกับแม่น้ำโขง เพื่อให้ นักท่องเที่ยวเห็นความแตกต่างจากแหล่งท่องเที่ยวอื่น ๆ อย่างชัดเจน ซึ่งจะช่วยให้ นักท่องเที่ยวมีข้อมูลในการตัดสินใจเพื่อท่องเที่ยวอย่างเพียงพอ</p>

ตารางที่ 4-22 (ต่อ)

ข้อค้นพบโดยผู้วิจัย	แนวปฏิบัติโดยภาครัฐ	การส่งเสริม
<p>6. หน่วยงานที่และชุมชนผู้ดูแลพื้นที่ในแหล่งท่องเที่ยว จะต้องมีการรณรงค์และประชาสัมพันธ์ เพื่อสร้างจิตสำนึกด้านการทิ้งขยะมูลฝอยในแหล่งท่องเที่ยว ให้ทุกคนรู้จักการแยกขยะ การสร้างมูลค่าและการทำประโยชน์จากขยะ จัดหาถังขยะแบบแยกประเภทอย่างเพียงพอ รวมถึงจะต้องจัดทำระบบการจัดการขยะที่มีประสิทธิภาพ</p>	<p>1. การสร้างความตระหนักถึงผลกระทบทางวัฒนธรรม ประเพณี วิถีชีวิต สมดุลทางธรรมชาติและการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม</p> <p>2. การพัฒนาคุณภาพและสร้างคุณค่าให้กับแหล่งท่องเที่ยว และสินค้า บริการที่เป็นเลิศ รวมถึงความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินในแหล่งท่องเที่ยว</p>	<p>จะต้องรณรงค์และเอาใจจริงเอาใจกับการบริหารจัดการขยะในแหล่งท่องเที่ยว โดยทุกภาคส่วนทั้งผู้ประกอบการท้องถิ่นและชาวบ้าน รวมถึงผู้ประกอบการ จะต้องร่วมมือกัน และมีการจัดการที่เป็นรูปธรรม เกิดประสิทธิผลอย่างแท้จริง</p>
<p>7. ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในแหล่งท่องเที่ยวทุกภาคส่วน จะต้องส่งเสริมและพัฒนาให้มีการจัดทำสถานที่ท่องเที่ยว โรงแรมที่พัก โฮมสเตย์ รวมถึงกิจกรรมเพื่อการท่องเที่ยว ที่แสดงออกถึงวิถีชีวิตที่เป็นเอกลักษณ์ของชุมชนในท้องถิ่น เพื่อเป็นการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมดั้งเดิมของชุมชนไว้ให้ยาวนานที่สุด สืบทอดต่อไปยังลูกหลานรุ่นต่อไป</p>	<p>1. การสร้างความตระหนักถึงผลกระทบทางวัฒนธรรม ประเพณี วิถีชีวิต สมดุลทางธรรมชาติและการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม</p> <p>2. การบริหารจัดการทรัพยากรท่องเที่ยวส่งเสริมความยั่งยืนทั้งสิ่งแวดล้อมและ อัตลักษณ์วิถีไทย</p>	<p>เน้นการสร้างภาพลักษณ์ให้กับที่พัก โรงแรม สถาปัตยกรรมต่าง ๆ ให้มีความกลมกลืนกับสถานที่ท่องเที่ยวในแหล่งแหล่งชุมชน รวมถึงกิจกรรมการท่องเที่ยวเฉพาะพื้นที่ที่มีความโดดเด่น เป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัว</p>

ตารางที่ 4-22 (ต่อ)

ข้อค้นพบโดยผู้วิจัย	แนวปฏิบัติโดยภาครัฐ	การส่งเสริม
8. หน่วยงานที่และชุมชนผู้ดูแลพื้นที่ในแหล่งท่องเที่ยว จะต้องเข้ามาเป็นผู้บริหารจัดการและจัดระบบรถให้บริการนำเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวในแม่น้ำโขง เพื่อจัดระบบระเบียบการให้บริการกับนักท่องเที่ยว เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อชุมชนและยุติธรรมกับนักท่องเที่ยวมากที่สุด	1. การส่งเสริมการมีส่วนร่วมและบูรณาการของภาครัฐ เอกชน ชุมชนท้องถิ่นในการพัฒนาและบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยชุมชน	เน้นการกำกับดูแลบริการนำเที่ยวในรูปแบบต่าง ๆ โดยเฉพาะ รถและเรือนำเที่ยว มีการจัดระบบระเบียบ และการแบ่งปันผลประโยชน์ร่วมกันอย่างโปร่งใสและเป็นธรรม โดยผ่านความร่วมมือกันระหว่างผู้ประกอบการและผู้ประกอบการและประชาชนในพื้นที่

ส่วนที่ 2 ผลการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative research)

1. ข้อมูลทั่วไปของนักท่องเที่ยวผู้ตอบแบบสอบถาม

1.1 เพศ

ตารางที่ 4-23 จำนวนและร้อยละ เพศของนักท่องเที่ยวผู้ตอบแบบสอบถาม

เพศ	จำนวน	ร้อยละ
ชาย	164	41.00
หญิง	236	59.00
รวม	400	100.00

จากตารางที่ 4-23 พบว่า นักท่องเที่ยวผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 236 คน คิดเป็นร้อยละ 59.00 และเป็นเพศชาย จำนวน 164 คน คิดเป็นร้อยละ 41.00

1.2 อายุ

ตารางที่ 4-24 จำนวนและร้อยละ อายุของนักท่องเที่ยงผู้ตอบแบบสอบถาม

อายุ	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำกว่า 25 ปี	77	19.30
26-30 ปี	155	38.80
31-35 ปี	139	34.80
36-40 ปี	28	7.00
41 ปีขึ้นไป	1	0.30
รวม	400	100.00

จากตารางที่ 4-24 พบว่า นักท่องเที่ยงผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ มีอายุ 26-30 ปี จำนวน 155 คน คิดเป็นร้อยละ 38.80 รองลงมา อายุ 31-35 ปี จำนวน 139 คน คิดเป็นร้อยละ 34.80 ต่ำกว่า 25 ปี จำนวน 77 คน คิดเป็นร้อยละ 19.30 และ 36-40 ปี จำนวน 28 คน คิดเป็นร้อยละ 7.00 ตามลำดับ โดยที่ช่วงอายุที่น้อยที่สุด คือ ผู้มีอายุ 41 ปีขึ้นไป มีเพียงจำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 0.30

1.3 ระดับการศึกษา

ตารางที่ 4-25 จำนวนและร้อยละ ระดับการศึกษาของนักท่องเที่ยงผู้ตอบแบบสอบถาม

ระดับการศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
ม.ปลายหรือต่ำกว่า	86	21.50
อนุปริญญา	86	21.50
ปริญญาตรี	163	40.80
สูงกว่าปริญญาตรี	65	16.30
รวม	400	100.00

จากตารางที่ 4-25 พบว่า นักท่องเที่ยงผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ มีระดับการศึกษาปริญญาตรี จำนวน 163 คน คิดเป็นร้อยละ 40.80 รองลงมาได้แก่ อนุปริญญาและม.ปลายหรือต่ำ

กว่าอย่างละจำนวน 86 คน เท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 21.50 โดยที่ผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 65 คน คิดเป็นร้อยละ 34.80 มีการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี

1.4 สถานภาพ

ตารางที่ 4-26 จำนวนและร้อยละ สถานภาพของนักท่องเที่ยวยุคผู้ตอบแบบสอบถาม

สถานภาพ	จำนวน	ร้อยละ
โสด	137	34.30
แต่งงาน	24	6.00
แต่งงานมีบุตร-ธิดา	177	44.30
แต่งงานไม่มีบุตร-ธิดา	62	15.50
รวม	400	100.00

จากตารางที่ 4-26 พบว่า นักท่องเที่ยวยุคผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ มีสถานภาพแต่งงานมีบุตร-ธิดา จำนวน 177 คน คิดเป็นร้อยละ 44.30 รองลงมาได้แก่ สถานภาพโสด จำนวน 137 คน คิดเป็นร้อยละ 34.30 ส่วนผู้ตอบแบบสอบถามที่มีสถานภาพแต่งงานไม่มีบุตร-ธิดามีจำนวน 62 คน คิดเป็นร้อยละ 15.50 ซึ่งมีคนที่แต่งงานแล้ว จำนวน 24 คน คิดเป็นร้อยละ 6.00 เป็นกลุ่มผู้ตอบแบบสอบถามที่น้อยที่สุด

1.5 อาชีพ

ตารางที่ 4-27 จำนวนและร้อยละ อาชีพของนักท่องเที่ยวยุคผู้ตอบแบบสอบถาม

อาชีพ	จำนวน	ร้อยละ
ข้าราชการ/ รัฐวิสาหกิจ	41	10.30
พนักงานเอกชน	234	58.50
เจ้าของกิจการ	51	12.80
ว่างงาน	74	18.50
รวม	400	100.00

จากตารางที่ 4-27 พบว่า นักท่องเที่ยวผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ ประกอบอาชีพ พนักงานเอกชน จำนวน 234 คน คิดเป็นร้อยละ 58.50 รองลงมา คือ ว่างาน จำนวน 74 คน คิดเป็นร้อยละ 18.50 ในขณะที่ผู้ตอบแบบสอบถามที่เป็นเจ้าของกิจการ มีจำนวน 51 คน คิดเป็นร้อยละ 12.80 และข้าราชการ/ รัฐวิสาหกิจ มีจำนวนน้อยที่สุด จำนวน 41 คน คิดเป็นร้อยละ 10.30

1.6 ภูมิภาค

ตารางที่ 4-28 จำนวนและร้อยละ ภูมิภาคของนักท่องเที่ยวผู้ตอบแบบสอบถาม

ภูมิภาค	จำนวน	ร้อยละ
เหนือ	28	7.00
ใต้	34	8.50
ตะวันออก	51	12.80
ตะวันตก	3	0.80
ตะวันออกเฉียงเหนือ	284	71.00
รวม	400	100.00

จากตารางที่ 4-28 พบว่า นักท่องเที่ยวผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ มีภูมิภาคอยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 284 คน คิดเป็นร้อยละ 71.00 รองลงมา คือ ภาคตะวันออกจำนวน 51 คน คิดเป็นร้อยละ 12.80 ในขณะที่ผู้ตอบแบบสอบถามที่ภูมิภาคมาจากภาคใต้ มีจำนวน 34 คน คิดเป็นร้อยละ 8.50 ซึ่งใกล้เคียงกับภาคเหนือที่มีจำนวน 28 คน คิดเป็นร้อยละ 7.00 และผู้ตอบแบบสอบถามที่ภูมิภาคมาจากภาคตะวันตก มีจำนวนน้อยที่สุด จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 0.80

1.7 รายได้เฉลี่ยต่อเดือน

ตารางที่ 4-29 จำนวนและร้อยละ รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของนักท่องเที่ยวผู้ตอบแบบสอบถาม

รายได้เฉลี่ยต่อเดือน	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำกว่า 10,000 บาท	74	18.50
10,000-30,000 บาท	218	54.50
30,001-50,000 บาท	57	14.30
เกิน 50,000 บาท	51	12.80
รวม	400	100.00

จากตารางที่ 4-29 พบว่า นักท่องเที่ยวผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนอยู่ระหว่าง 10,000-30,000 บาท จำนวน 218 คน คิดเป็นร้อยละ 54.50 รองลงมา คือ มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่ำกว่า 10,000 บาท จำนวน 74 คน คิดเป็นร้อยละ 18.50 ในขณะที่ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนอยู่ระหว่าง 30,001-50,000 บาท มีจำนวน 57 คน คิดเป็นร้อยละ 14.30 และมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนเกิน 50,000 บาท มีจำนวน 51 คน คิดเป็นร้อยละ 12.80

1.8 รูปแบบการเดินทางท่องเที่ยว

ตารางที่ 4-30 จำนวนและร้อยละ รูปแบบการเดินทางท่องเที่ยวของผู้ตอบแบบสอบถาม

รูปแบบการเดินทางท่องเที่ยว	จำนวน	ร้อยละ
Backpack/ ผจญภัย	47	11.80
เชิงนิเวศน์/ ธรรมชาติ	190	47.50
เชิงวัฒนธรรม	107	26.80
เชิงเกษตร	56	14.00
รวม	400	100.00

จากตารางที่ 4-30 พบว่า นักท่องเที่ยวผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ มีรูปแบบการเดินทางท่องเที่ยวแบบมีรูปแบบการเดินทางท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์/ ธรรมชาติ จำนวน 190 คน คิดเป็นร้อยละ 47.50 รองลงมา คือ มีรูปแบบการเดินทางท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม จำนวน 107 คน คิดเป็นร้อยละ 26.80 ในขณะที่รูปแบบการเดินทางท่องเที่ยวเชิงเกษตร มีจำนวน 56 คน คิดเป็นร้อยละ 14.00 และรูปแบบการเดินทางท่องเที่ยวแบบ Backpack/ ผจญภัย มีจำนวน 51 คน คิดเป็นร้อยละ 12.80

1.9 จำนวนวันที่เดินทางท่องเที่ยว

ตารางที่ 4-31 จำนวนและร้อยละ จำนวนวันที่เดินทางท่องเที่ยวของผู้ตอบแบบสอบถาม

จำนวนวันที่เดินทางท่องเที่ยว	จำนวน	ร้อยละ
ไม่เกิน 3 วัน	44	11.00
4-7 วัน	303	75.80

ตารางที่ 4-31 (ต่อ)

จำนวนวันที่เดินทางท่องเที่ยว	จำนวน	ร้อยละ
8-11 วัน	53	13.30
12-15 วัน	0	0.00
มากกว่า 15 วัน	0	0.00
รวม	400	100.00

จากตารางที่ 4-31 พบว่า นักท่องเที่ยวผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ มีจำนวนวันที่เดินทางท่องเที่ยว 4-7 วัน จำนวน 303 คน คิดเป็นร้อยละ 75.80 รองลงมา คือ 8-11 วัน จำนวน 53 คน คิดเป็นร้อยละ 13.30 ในขณะที่จำนวนวันที่เดินทางท่องเที่ยวไม่เกิน 3 วัน มีจำนวน 44 คน คิดเป็นร้อยละ 11.00 และไม่มีผู้ตอบแบบสอบถามคนใดเลยที่มีจำนวนวันที่เดินทางท่องเที่ยว 12-15 วัน และมากกว่า 15 วันขึ้นไป

1.10 ประเมินการค่าใช้จ่ายเพื่อการท่องเที่ยวต่อวัน

ตารางที่ 4-32 จำนวนและร้อยละ ประเมินการค่าใช้จ่ายเพื่อการท่องเที่ยวต่อวันของนักท่องเที่ยวผู้ตอบแบบสอบถาม

ค่าใช้จ่ายเพื่อการท่องเที่ยวต่อวัน	จำนวน	ร้อยละ
ไม่เกิน 1,000 บ.	105	26.30
1,001-3,000 บ.	290	72.50
3,001-5,000 บ.	5	1.30
มากกว่า 5,000 บ.	0	0.00
รวม	400	100.00

จากตารางที่ 4-32 พบว่า นักท่องเที่ยวผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ มีค่าใช้จ่ายเพื่อการท่องเที่ยวต่อวันประมาณ 1,001-3,000 บาท จำนวน 290 คน คิดเป็นร้อยละ 72.50 รองลงมา คือ ไม่เกิน 1,000 บาท จำนวน 105 คน คิดเป็นร้อยละ 26.30 ในขณะที่ค่ามีค่าใช้จ่ายเพื่อการท่องเที่ยวต่อวันประมาณ 3,001-5,000 บาท จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 1.30 และไม่มีผู้ตอบแบบสอบถามคนใดเลยที่มีค่าใช้จ่ายเพื่อการท่องเที่ยวต่อวันมากกว่า 5,000 บาทขึ้นไป

2. สถานที่ที่นักท่องเที่ยวผู้ตอบแบบสอบถามอยากไปเยี่ยมชมมากที่สุด 5 อันดับแรก

ตารางที่ 4-33 จำนวนและร้อยละ สถานที่ท่องเที่ยวที่นักท่องเที่ยวผู้ตอบแบบสอบถามอยากไปเยี่ยมชมมากที่สุด 5 อันดับแรก

สถานที่ท่องเที่ยว	จำนวน	ร้อยละ
1. ล่องเรือสำราญในแม่น้ำโขง	180	45.00
2. สามเหลี่ยมทองคำ	197	49.25
3. พระธาตุประจำวันเกิดทั้ง 7 วัน	67	16.75
4. พระธาตุพนม	305	76.25
5. ภูทอก บ้านเชียงคาน	48	12.00
6. ถนนคนเดินที่บ้านโบราณ 100 ปี เชียงคาน	195	30.49
7. สะพานมิตรภาพไทย-ลาว แห่งที่ 3 อำเภอเมืองนครพนม	105	26.25
8. พิพิธภัณฑ์โฮจิมินห์ บ้านนาจอ๊ก ตำบลหนองญาติ อำเภอเมืองนครพนม	195	48.75
9. Landmark องค์พระยาศรีสัตตนาคราช เทศบาลเมืองนครพนม	153	8.25
10. ศูนย์วัฒนธรรมไทดำบ้านนาป่าหนาด บ้านนาป่าหนาด	80	20.00
11. ศูนย์วัฒนธรรมฝิ่นที่บ้านนาซ่าว บ้านนาซ่าว	23	5.75
12. ภูชี้ฟ้า ตำบลปอ	160	40.00
13. ภูชี้ดาว ตำบลปอ	37	9.25
14. ภูชี้เดือน ตำบลปอ	87	21.75
15. คอยผาตั้ง บ้านผาตั้ง ตำบลปอ	125	31.25
16. แก่งผาได บ้านห้วยลึก ตำบลม่วงยาย	42	11.25
17. อื่น ๆ	1	0.25
จำนวนรวมกลุ่มตัวอย่าง	400	100.00

จากตารางที่ 4-33 พบว่า สถานที่ท่องเที่ยวที่นักท่องเที่ยวผู้ตอบแบบสอบถามอยากไปเยี่ยมชมมากที่สุด 5 อันดับแรก มีดังนี้

1. พระธาตุพนม จำนวน 305 คน คิดเป็นร้อยละ 76.25
2. สามเหลี่ยมทองคำ จำนวน 197 คน คิดเป็นร้อยละ 49.25

3. ถนนคนเดินที่บ้านโบราณ 100 ปี เชียงคาน และพิพิธภัณฑ์โฮจิมินห์ จำนวน 195 คน คิดเป็นร้อยละ 30.49

4. ล่องเรือสำราญในแม่น้ำโขง จำนวน 180 คน คิดเป็นร้อยละ 45.00

5. ภูชี้ฟ้า ตำบลปอ จำนวน 160 คน คิดเป็นร้อยละ 40.00

3. กิจกรรมที่นักท่องเที่ยวผู้ตอบแบบสอบถามอยากทำมากที่สุด 5 อันดับแรก

ตารางที่ 4-34 จำนวนและร้อยละ กิจกรรมที่นักท่องเที่ยวผู้ตอบแบบสอบถามอยากทำมากที่สุด 5 อันดับแรก

กิจกรรม	จำนวน	ร้อยละ
1. กิจกรรมการล่องเรือชมทิวทัศน์ริมฝั่งโขง ล่องแก่งคุดคู้ แก่งผาได	131	32.75
2. กิจกรรมไหว้พระธาตุพนม ที่ ตำบลธาตุพนม อำเภอธาตุพนม	183	45.75
3. กิจกรรมปั่นจักรยานริมฝั่งโขง เพื่อสุขภาพและทัศนียภาพ	174	43.35
4. กิจกรรมไหว้พระธาตุประจำวันเกิด 7 วัน ที่นครพนม	174	43.35
5. กิจกรรมการเดินทางข้ามสะพานมิตรภาพแห่งที่ 3 ไทย-ลาว	174	43.35
6. กิจกรรมงานบุญวันออกพรรษา ไหลเรือไฟ แข่งเรือยาวประจำปี	249	62.25
7. กิจกรรมการขึ้นภูชมทะเลหมอก ที่ภูชี้ฟ้า ภูชี้ดาว ภูชี้เดือน ภูตอกคอยผาดั้ง	77	19.25
8. กิจกรรมการสักการะองค์พระศรีสัตนครราช	216	54.00
9. กิจกรรมการเยี่ยมชมโบราณสถานใน อำเภอเชียงแสน	157	39.25
10. กิจกรรมท่องเที่ยวสามเหลี่ยมทองคำ ไทย-ลาว-เมียนมา	71	17.75
11. กิจกรรม Shopping ถนนคนเดินเทศบาลเมืองนครพนมและถนนคนเดินเมืองโบราณร้อยปีเชียงคาน	107	26.75
12. กิจกรรมมหาสงกรานต์สองฝั่งโขงไทย-ลาว	108	27.00
13. กิจกรรมประเพณีผาสาดลอยเคราะห์ เทศบาลเชียงคาน	28	7.00
14. กิจกรรมประเพณีบวงสรวงเจ้าพ่อปลาน้ำจืดริมโขง อำเภอเชียงของ	64	16.00
15. อื่น ๆ	87	21.75
จำนวนรวมกลุ่มตัวอย่าง	400	100.00

จากตารางที่ 4-34 พบว่า กิจกรรมที่นักท่องเที่ยวผู้ตอบแบบสอบถามอยากทำมากที่สุด 5 อันดับแรก มีดังนี้

1. กิจกรรมงานบุญวันออกพรรษา ไหลเรือไฟ แ่งเรือยาวประจำปี จำนวน 249 คน คิดเป็นร้อยละ 62.25
2. กิจกรรมการสักการะองค์พระศรีสัตนคราช จำนวน 216 คน คิดเป็นร้อยละ 54.00
3. กิจกรรมไหว้พระธาตุพนม จำนวน 183 คน คิดเป็นร้อยละ 45.75
4. กิจกรรมปั่นจักรยานริมฝั่งโขง เพื่อสุขภาพและทัศนียภาพ กิจกรรมไหว้พระธาตุประจำวันเกิด 7 วัน ที่นครพนม และกิจกรรมการเดินข้ามสะพานมิตรภาพแห่งที่ 3 ไทย-ลาวจำนวน 174 คน คิดเป็นร้อยละ 43.35
5. กิจกรรมการเยี่ยมชมโบราณสถานใน อำเภอเชียงแสน จำนวน 157 คน คิดเป็นร้อยละ 39.25

4. ค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นในระหว่างการเดินทางท่องเที่ยวในแม่น้ำโขง

ตารางที่ 4-35 จำนวนและร้อยละ ค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นในระหว่างการเดินทางท่องเที่ยวในแม่น้ำโขง ของนักท่องเที่ยวผู้ตอบแบบสอบถาม

กิจกรรม	จำนวน	ร้อยละ
1. ค่าโรงแรมที่พัก เกสเฮ้าส์ บ้านเช่า โฮมสเตย์	400	100.00
2. ค่าอาหาร ของกินและเครื่องดื่ม	400	100.00
3. ค่าเดินทาง ค่ารถ ค่าน้ำมัน	207	51.75
4. ค่าซื้อของที่ระลึก สินค้าพื้นเมือง OTOP	236	59.00
5. ค่าล่องเรือในแม่น้ำโขง	298	74.50
6. ค่าบริการ ค่าธรรมเนียมเข้าชมแหล่งท่องเที่ยว	262	65.50
7. ค่าใช้จ่ายในการร่วมกิจกรรมการท่องเที่ยว	2	0.50
8. ค่าธรรมเนียมด่านข้ามแดนไปฝั่งลาว	194	48.5
9. ค่าไกด์นำเที่ยว	1	0.25
จำนวนรวมกลุ่มตัวอย่าง	400	100.00

จากตารางที่ 4-35 พบว่า ค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นในระหว่างการเดินทางท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงของนักท่องเที่ยวผู้ตอบแบบสอบถาม มีดังนี้

1. ค่าโรงแรมที่พัก เกสเฮ้าส์ บ้านเช่า โฮมสเตย์ และค่าอาหาร ของกินและเครื่องดื่ม จำนวน 400 คน คิดเป็นร้อยละ 100.00
 2. ค่าล่องเรือในแม่น้ำโขง จำนวน 298 คน คิดเป็นร้อยละ 74.50
 3. ค่าบริการ ค่าธรรมเนียมเข้าชมแหล่งท่องเที่ยว จำนวน 262 คน คิดเป็นร้อยละ 65.50
 4. ค่าซื้อของที่ระลึก สินค้าพื้นเมือง OTOP จำนวน 236 คน คิดเป็นร้อยละ 59.00
 5. ค่าเดินทาง ค่ารถ ค่าน้ำมัน จำนวน 207 คน คิดเป็นร้อยละ 51.75
- 5. ประโยชน์และผลกระทบของการท่องเที่ยวต่อเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม ต่อชุมชนในแหล่งท่องเที่ยว**

ตารางที่ 4-36 จำนวนและร้อยละ ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวผู้ตอบแบบสอบถาม เรื่องประโยชน์ของการท่องเที่ยวด้านเศรษฐกิจ

ประโยชน์ของการท่องเที่ยวด้านเศรษฐกิจ				
ท่านเห็นด้วยหรือไม่	เห็นด้วย		ไม่เห็นด้วย	
	ความถี่	ร้อยละ	ความถี่	ร้อยละ
1. สร้างงานและสร้างรายได้ให้คนชุมชน	276	69.00	124	31.00
2. กระตุ้นเศรษฐกิจ เกิดการไหลเวียนของเงินในชุมชน	251	62.80	149	37.30
3. ช่วยให้มีการลงทุนและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวมากขึ้น	347	86.80	53	13.30

จากตารางที่ 4-36 พบว่า

1. นักท่องเที่ยวผู้ตอบแบบสอบถาม เห็นด้วยกับการท่องเที่ยวสามารถสร้างรายได้ให้คนในชุมชนจำนวน 276 คน คิดเป็นร้อยละ 69.00
2. นักท่องเที่ยวผู้ตอบแบบสอบถาม เห็นด้วยกับการท่องเที่ยวสามารถกระตุ้นเศรษฐกิจเกิดการไหลเวียนของเงินในชุมชน จำนวน 251 คน คิดเป็นร้อยละ 62.80
3. นักท่องเที่ยวผู้ตอบแบบสอบถาม เห็นด้วยกับการท่องเที่ยวสามารถช่วยให้มีการลงทุนและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวมากขึ้นจำนวน 347 คน คิดเป็นร้อยละ 86.80

ตารางที่ 4-37 จำนวนและร้อยละ ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวผู้ตอบแบบสอบถาม เรื่องผลกระทบเชิงบวกของการท่องเที่ยวต่อสังคม

ผลกระทบของการท่องเที่ยวเชิงบวกต่อสังคม				
ท่านเห็นด้วยหรือไม่	เห็นด้วย		ไม่เห็นด้วย	
	ความถี่	ร้อยละ	ความถี่	ร้อยละ
1. ส่งเสริมและกระตุ้นให้ประชาชนและชุมชนมีจิตสำนึกในการอนุรักษ์ศิลปะ วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมพื้นบ้าน	308	77.00	92	23.00
2. พัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน ความปลอดภัยและสุขอนามัย ในชุมชน	272	68.00	128	32.00
3. ส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ของชุมชนไปสู่คนภายนอก เพื่อให้เกิดความเข้าใจและการรับรู้ที่ถูกต้อง ตรงกัน	396	99.00	4	1.00
4. เกิดการรวมกลุ่มเพื่อเสริมสร้างความแข็งแกร่งให้กับชุมชนมีการบริหารจัดการการท่องเที่ยวร่วมกัน เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ พบปะสังสรรค์กันมากขึ้น	279	69.80	121	30.30
5. ทำให้มีการปรับเปลี่ยนการประกอบอาชีพ จากอาชีพเกษตรกรรมมาเป็นการผลิตสินค้าและบริการเพื่อการท่องเที่ยวมากขึ้น	228	57.00	172	43.00

จากตารางที่ 4-37 พบว่า

1. นักท่องเที่ยวผู้ตอบแบบสอบถาม เห็นด้วยกับการท่องเที่ยวสามารถส่งเสริมและกระตุ้นให้ประชาชนและชุมชนมีจิตสำนึก ในการอนุรักษ์ศิลปะ วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมพื้นบ้าน จำนวน 308 คน คิดเป็นร้อยละ 77.00
2. นักท่องเที่ยวผู้ตอบแบบสอบถาม เห็นด้วยกับการท่องเที่ยวสามารถพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน ความปลอดภัยและสุขอนามัยในชุมชน จำนวน 272 คน คิดเป็นร้อยละ 68.00
3. นักท่องเที่ยวผู้ตอบแบบสอบถาม เห็นด้วยกับการท่องเที่ยวสามารถส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ของชุมชน ไปสู่คนภายนอกเพื่อให้เกิดความเข้าใจและการรับรู้ที่ถูกต้อง ตรงกัน จำนวน 396 คน คิดเป็นร้อยละ 99.00
4. นักท่องเที่ยวผู้ตอบแบบสอบถาม เห็นด้วยกับการท่องเที่ยวสามารถเกิดการรวมกลุ่มเพื่อเสริมสร้างความแข็งแกร่งให้กับชุมชนมีการบริหารจัดการการท่องเที่ยวร่วมกัน เกิดการ

แลกเปลี่ยนเรียนรู้ พบปะสังสรรค์กันมากขึ้น จำนวน 279 คน คิดเป็นร้อยละ 69.80

5. นักท่องเที่ยวผู้ตอบแบบสอบถาม เห็นด้วยกับการท่องเที่ยวสามารถทำให้มีการปรับเปลี่ยนการประกอบอาชีพ จากอาชีพเกษตรกรรมมาเป็นการผลิตสินค้าและบริการเพื่อการท่องเที่ยวมากขึ้น จำนวน 228 คน คิดเป็นร้อยละ 57.00

ตารางที่ 4-38 จำนวนและร้อยละ ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวผู้ตอบแบบสอบถาม
เรื่อง ผลกระทบเชิงลบของการท่องเที่ยวต่อสังคม

ผลกระทบของการท่องเที่ยวเชิงลบต่อสังคม				
ท่านเห็นด้วยหรือไม่	เห็นด้วย		ไม่เห็นด้วย	
	ความถี่	ร้อยละ	ความถี่	ร้อยละ
1. ทำให้ชุมชนเกิดความวุ่นวายและไม่สงบเรียบร้อยเหมือนเดิม เกิดความเสี่ยงและอันตรายในการใช้ชีวิตมากขึ้น	260	65.00	140	35.00
2. ทำให้ชุมชนปรับเปลี่ยนการสื่อสารระหว่างกันจากวิถีชีวิตชุมชนดั้งเดิมเป็นวิถีชีวิตเชิงธุรกิจมากขึ้น	372	93.00	28	7.00
3. ทำให้เกิดปัญหาและการระบาดของยาเสพติดในชุมชนมากขึ้น	287	71.80	113	28.30
4. ทำให้เกิดการย้ายถิ่นฐานของผู้เช่า ผู้แก่จากชุมชนดั้งเดิม เพื่อหนีความวุ่นวาย	310	77.50	90	22.50
5. ทำให้ความสัมพันธ์ภายในครอบครัวและชุมชนเกิดความเห็นห่างกันมากขึ้น	322	80.50	78	19.50
6. ทำให้เกิดมลภาวะในด้าน สิ่งแวดล้อม ปัญหายาเสพติด ฝอย และมลพิษทางเสียง	310	77.50	90	22.50

จากตารางที่ 4-38 พบว่า

1. นักท่องเที่ยวผู้ตอบแบบสอบถาม เห็นด้วยกับการท่องเที่ยวสามารถทำให้ชุมชนเกิดความวุ่นวายและไม่สงบเรียบร้อยเหมือนเดิม เกิดความเสี่ยงและอันตรายในการใช้ชีวิตมากขึ้น จำนวน 260 คน คิดเป็นร้อยละ 65.00

2. นักท่องเที่ยวผู้ตอบแบบสอบถาม เห็นด้วยกับการท่องเที่ยวสามารถทำให้ชุมชนปรับเปลี่ยนการสื่อสารระหว่างกันจากวิถีชีวิตชุมชนดั้งเดิมเป็นวิถีชีวิตเชิงธุรกิจมากขึ้น จำนวน 372 คน คิดเป็นร้อยละ 93.00

3. นักท่องเที่ยวผู้ตอบแบบสอบถาม เห็นด้วยกับการท่องเที่ยวสามารถทำให้เกิดปัญหาและการระบาดของยาเสพติดในชุมชนมากขึ้น จำนวน 287 คน คิดเป็นร้อยละ 71.80

4. นักท่องเที่ยวผู้ตอบแบบสอบถาม เห็นด้วยกับการท่องเที่ยวสามารถทำให้เกิดการย้ายถิ่นฐานของผู้เฒ่า ผู้แก่จากชุมชนดั้งเดิม เพื่อหนีความวุ่นวาย จำนวน 310 คน คิดเป็นร้อยละ 77.50

5. นักท่องเที่ยวผู้ตอบแบบสอบถาม เห็นด้วยกับการท่องเที่ยวสามารถทำให้เกิดความสัมพันธ์ภายในครอบครัวและชุมชนเกิดความเห็นห่างกันมากขึ้น จำนวน 322 คน คิดเป็นร้อยละ 80.50

6. นักท่องเที่ยวผู้ตอบแบบสอบถาม เห็นด้วยกับการท่องเที่ยวสามารถทำให้เกิดมลภาวะในด้าน สิ่งแวดล้อม ปัญหาขยะมูลฝอย และมลพิษทางเสียงจำนวน 310 คน คิดเป็นร้อยละ 77.50

ตารางที่ 4-39 จำนวนและร้อยละ ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวผู้ตอบแบบสอบถาม เรื่องความเปลี่ยนแปลงทางด้านศิลปวัฒนธรรม

ความเปลี่ยนแปลงทางด้านศิลปวัฒนธรรม				
ท่านเห็นด้วยหรือไม่	เห็นด้วย		ไม่เห็นด้วย	
	ความถี่	ร้อยละ	ความถี่	ร้อยละ
1. การท่องเที่ยว ไม่ได้ทำให้วัฒนธรรมและประเพณีดั้งเดิมเปลี่ยนแปลงจากเดิม	351	87.80	49	12.30
2. ทำให้เกิดการถ่ายทอดแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมของคนในชุมชนกับนักท่องเที่ยว	308	77.00	92	23.00
3. ทำให้การจัดกิจกรรมทางวัฒนธรรมมีขนาดใหญ่ขึ้นและมีระยะเวลายาวนานขึ้น	351	87.80	49	12.30

จากตารางที่ 4-39 พบว่า

1. นักท่องเที่ยวผู้ตอบแบบสอบถาม เห็นด้วยกับการท่องเที่ยวไม่ได้ทำให้วัฒนธรรมและประเพณีดั้งเดิมเปลี่ยนแปลงจากเดิม จำนวน 351 คน คิดเป็นร้อยละ 87.80

2. นักท่องเที่ยวผู้ตอบแบบสอบถาม เห็นด้วยกับการท่องเที่ยวที่สามารถทำให้เกิดการถ่ายทอดแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมของคนในชุมชนกับนักท่องเที่ยว จำนวน 308 คน คิดเป็นร้อยละ 77.00

3. นักท่องเที่ยวผู้ตอบแบบสอบถาม เห็นด้วยกับการท่องเที่ยวที่สามารถทำให้การจัดกิจกรรมทางวัฒนธรรมมีขนาดใหญ่ขึ้นและมีระยะเวลายาวนานขึ้น จำนวน 351 คน คิดเป็นร้อยละ 87.80

6. การส่งเสริมและสนับสนุนการท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงของภาครัฐและเอกชน

ตารางที่ 4-40 จำนวนและร้อยละ ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวผู้ตอบแบบสอบถาม เรื่องการส่งเสริมและสนับสนุนการท่องเที่ยวจากภาครัฐ

การส่งเสริมและสนับสนุนการท่องเที่ยวจากภาครัฐ				
ท่านเห็นด้วยหรือไม่	เห็นด้วย		ไม่เห็นด้วย	
	ความถี่	ร้อยละ	ความถี่	ร้อยละ
1. สนับสนุนนโยบายและงบประมาณเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างเพียงพอ	379	94.80	21	5.30
2. ส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมและเชิงนิเวศน์ อย่างเพียงพอ	377	94.30	23	5.80
3. สนับสนุนบุคลากรและผู้เชี่ยวชาญด้านการท่องเที่ยวและด้านการผลิตสินค้าและบริการเพื่อการท่องเที่ยวในรูปแบบต่าง ๆ อย่างเพียงพอ	354	88.50	46	11.50
4. สนับสนุนและส่งเสริมการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวและจัดทำข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวอย่างเพียงพอ	392	98.00	8	2.00
5. ส่งเสริมให้เกิดความร่วมมือระหว่างรัฐ เอกชนและชุมชน ในการพัฒนาภาพลักษณ์ของแหล่งท่องเที่ยวและชุมชนอย่างเพียงพอ	350	87.50	50	12.50
6. สนับสนุนด้านการฝึกอบรมให้ความรู้และแนวทางปฏิบัติด้านการส่งเสริมการท่องเที่ยวให้กับผู้ประกอบการและประชาชนอย่างเพียงพอ	360	90.00	40	10.00

ตารางที่ 4-40 (ต่อ)

การส่งเสริมและสนับสนุนการท่องเที่ยวจากภาครัฐ				
ท่านเห็นด้วยหรือไม่	เห็นด้วย		ไม่เห็นด้วย	
	ความถี่	ร้อยละ	ความถี่	ร้อยละ
7. ส่งเสริมและพัฒนาให้แหล่งท่องเที่ยวมีความสะอาด เป็นระเบียบเรียบร้อยปลอดภัยต่อชีวิตและทรัพย์สิน มีมาตรการการรักษาความปลอดภัยที่มีประสิทธิภาพและทั่วถึง	398	99.50	2	0.50

จากตารางที่ 4-40 พบว่า

1. นักท่องเที่ยวผู้ตอบแบบสอบถาม เห็นด้วยกับการส่งเสริมและสนับสนุนการท่องเที่ยวจากภาครัฐ ในเรื่องการสนับสนุนนโยบายและงบประมาณเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างเพียงพอ จำนวน 379 คน คิดเป็นร้อยละ 94.80
2. นักท่องเที่ยวผู้ตอบแบบสอบถาม เห็นด้วยกับการส่งเสริมและสนับสนุนการท่องเที่ยวจากภาครัฐ ในเรื่องการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมและเชิงนิเวศน์อย่างเพียงพอ จำนวน 377 คน คิดเป็นร้อยละ 94.30
3. นักท่องเที่ยวผู้ตอบแบบสอบถาม เห็นด้วยกับการส่งเสริมและสนับสนุนการท่องเที่ยวจากภาครัฐ ในเรื่องการสนับสนุนบุคลากรและผู้เชี่ยวชาญด้านการท่องเที่ยวและด้านการผลิตสินค้าและบริการเพื่อการท่องเที่ยวในรูปแบบต่าง ๆ อย่างเพียงพอ จำนวน 354 คน คิดเป็นร้อยละ 88.50
4. นักท่องเที่ยวผู้ตอบแบบสอบถาม เห็นด้วยกับการส่งเสริมและสนับสนุนการท่องเที่ยวจากภาครัฐ ในเรื่องการสนับสนุนและส่งเสริมการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวและจัดทำข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวอย่างเพียงพอ จำนวน 392 คน คิดเป็นร้อยละ 98.00
5. นักท่องเที่ยวผู้ตอบแบบสอบถาม เห็นด้วยกับการส่งเสริมและสนับสนุนการท่องเที่ยวจากภาครัฐ ในเรื่องการส่งเสริมให้เกิดความร่วมมือระหว่างรัฐ เอกชนและชุมชน ในการพัฒนาเอกลักษณ์ของแหล่งท่องเที่ยวและชุมชนอย่างเพียงพอ จำนวน 350 คน คิดเป็นร้อยละ 87.50
6. นักท่องเที่ยวผู้ตอบแบบสอบถาม เห็นด้วยกับการส่งเสริมและสนับสนุนการท่องเที่ยวจากภาครัฐ ในเรื่องการสนับสนุนด้านการฝึกอบรมให้ความรู้และแนวทางปฏิบัติด้านการ

ส่งเสริมการท่องเที่ยวให้กับผู้ประกอบการและประชาชนอย่างเพียงพอ จำนวน 360 คน คิดเป็นร้อยละ 90.00

7. นักท่องเที่ยวผู้ตอบแบบสอบถาม เห็นด้วยกับการส่งเสริมและสนับสนุนการท่องเที่ยวจากภาครัฐ ในเรื่องการส่งเสริมและพัฒนาให้แหล่งท่องเที่ยวมีความสะอาด เป็นระเบียบเรียบร้อยปลอดภัยต่อชีวิตและทรัพย์สิน มีมาตรการการรักษาความปลอดภัยที่มีประสิทธิภาพและทั่วถึง จำนวน 398 คน คิดเป็นร้อยละ 99.50

ตารางที่ 4-41 จำนวนและร้อยละ ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวผู้ตอบแบบสอบถาม เรื่อง การส่งเสริมและสนับสนุนการท่องเที่ยวจากภาคเอกชน

การส่งเสริมและสนับสนุนการท่องเที่ยวจากเอกชน				
ท่านเห็นด้วยหรือไม่	เห็นด้วย		ไม่เห็นด้วย	
	ความถี่	ร้อยละ	ความถี่	ร้อยละ
1. ส่งเสริมให้มีการรวมตัวกันของผู้ให้บริการเรือนำเที่ยว ในการจัดตั้งวิสาหกิจชุมชน รวมถึงธุรกิจ SMEs เพื่อการท่องเที่ยวในชุมชน	391	97.80	9	2.30
2. ให้การบริการกับนักท่องเที่ยวเป็นอย่างดี มีน้ำใจไมตรี รวมถึงการช่วยประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญในพื้นที่ อย่างเพียงพอ	352	88.00	48	12.00
3. มีการปรับปรุงสภาพของเรือให้บริการนำเที่ยวอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้มีความปลอดภัย สวยงามและน่าใช้งาน โดยเฉพาะอุปกรณ์เพื่อความปลอดภัย มีการตรวจสภาพและขอใบอนุญาตเดินเรือกับกรมเจ้าท่าเป็นประจำทุกปี	351	87.80	49	12.30
4. มีการปรับปรุงเส้นทางเดินเรืออยู่เป็นประจำ เพื่อให้นักท่องเที่ยวสามารถรับชมแหล่งท่องเที่ยวสำคัญตามเส้นทางท่องเที่ยวได้อย่างครบถ้วน	376	94.00	24	6

จากตารางที่ 4-41 พบว่า

1. นักท่องเที่ยวผู้ตอบแบบสอบถาม เห็นด้วยกับการส่งเสริมและสนับสนุนการท่องเที่ยวจากภาคเอกชน ในเรื่องการส่งเสริมให้มีการรวมตัวกันของผู้ให้บริการเรือนำเที่ยว ในการ

จัดตั้งวิสาหกิจชุมชน รวมถึงธุรกิจ SMEs เพื่อการท่องเที่ยวในชุมชน จำนวน 391 คน คิดเป็นร้อยละ 97.80

2. นักท่องเที่ยวผู้ตอบแบบสอบถาม เห็นด้วยกับการส่งเสริมและสนับสนุนการท่องเที่ยวจากภาคเอกชน ในเรื่องการให้บริการกับนักท่องเที่ยวเป็นอย่างดี มีน้ำใจไมตรี รวมถึงการช่วยประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญในพื้นที่ อย่างเพียงพอ จำนวน 352 คน คิดเป็นร้อยละ 88.00

3. นักท่องเที่ยวผู้ตอบแบบสอบถาม เห็นด้วยกับการส่งเสริมและสนับสนุนการท่องเที่ยวจากภาคเอกชน ในเรื่องการปรับปรุงสภาพของเรือให้บริการนำเที่ยวอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้มีความปลอดภัย สวยงามและน่าใช้งาน โดยเฉพาะอุปกรณ์เพื่อความปลอดภัย มีการตรวจสภาพและขอใบอนุญาตเดินเรือกับกรมเจ้าท่าเป็นประจำทุกปี จำนวน 351 คน คิดเป็นร้อยละ 87.80

4. นักท่องเที่ยวผู้ตอบแบบสอบถาม เห็นด้วยกับการส่งเสริมและสนับสนุนการท่องเที่ยวจากภาคเอกชน ในเรื่องการปรับปรุงเส้นทางเดินเรืออยู่เป็นประจำ เพื่อให้นักท่องเที่ยวสามารถรับชมแหล่งท่องเที่ยวสำคัญตามเส้นทางท่องเที่ยวได้อย่างครบถ้วน จำนวน 376 คน คิดเป็นร้อยละ 94.00

ตารางที่ 4-42 จำนวนและร้อยละ ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวผู้ตอบแบบสอบถาม เรื่องข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนการท่องเที่ยว

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายด้านการส่งเสริมและสนับสนุนการท่องเที่ยว				
ท่านเห็นด้วยหรือไม่	เห็นด้วย		ไม่เห็นด้วย	
	ความถี่	ร้อยละ	ความถี่	ร้อยละ
1. ควรมีนโยบายและการจัดสรรงบประมาณ เพื่อส่งเสริมให้มีการพัฒนากิจกรรมท่องเที่ยว แหล่งท่องเที่ยว รวมถึงการปรับปรุงผังเมือง การจัดทำโครงสร้างพื้นฐาน ถนน หนทางและสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ	365	91.30	35	8.80
2. ควรมีนโยบายด้านส่งเสริมและพัฒนาาระบบให้บริการสาธารณะและระบบสาธารณูปโภคตามแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญ ให้มีความสะดวกสบายและเพียงพอสำหรับนักท่องเที่ยวที่เดินทางไปยังแหล่งท่องเที่ยวนั้น ๆ	342	85.50	58	14.50

ตารางที่ 4-42 (ต่อ)

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายด้านการส่งเสริมและสนับสนุนการท่องเที่ยว				
ท่านเห็นด้วยหรือไม่	เห็นด้วย		ไม่เห็นด้วย	
	ความถี่	ร้อยละ	ความถี่	ร้อยละ
3. ควรมีการส่งเสริมนโยบายในการพัฒนาการท่องเที่ยวทุกรูปแบบ เพื่อให้เกิดการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน โดยจะต้องให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการและดูแลพื้นที่ของตนเอง	398	99.50	2	0.50
4. ควรมีการผ่อนปรนกฎหมายและข้อกำหนดระหว่างประเทศให้นักท่องเที่ยวเรือท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงสามารถจอดและลงไปท่องเที่ยวได้ทั้งฝั่งไทยและฝั่งสปป.ลาว รวมถึงนักท่องเที่ยวชาวจีนที่นำรถผ่านแดนเข้ามาเป็นการรวมด้วย	398	99.50	2	0.50
5. ควรมีการผลักดันและสนับสนุนเส้นทางท่องเที่ยวตามแม่น้ำโขงในเชิงยุทธศาสตร์ โดยมีการจัดทำแผนเส้นทางท่องเที่ยวและกิจกรรมการท่องเที่ยวให้มีการกระจายตัวตามเส้นทางที่มีศักยภาพ	364	91.00	36	9.00
6. ควรให้ความช่วยเหลือและสนับสนุนการสร้างโป๊ะหรือท่าเทียบเรือที่ดี มีมาตรฐาน รวมไปถึงอุปกรณ์ความปลอดภัยที่ทันสมัยและได้มาตรฐานสากล เพื่อความสะดวกปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยว	396	99.00	4	1.00
7. ควรมีการส่งเสริมการตลาดการท่องเที่ยว โดยการจัดทำแผนการตลาดร่วมกันระหว่างประเทศสมาชิกในอนุภาครุ่มแม่น้ำโขง สร้างจุดหมายการเดินทางท่องเที่ยวใหม่ ๆ เพื่อเชื่อมโยงเส้นทางท่องเที่ยวเข้าด้วยกัน	311	77.80	89	22.30
8. ควรมีการจัดตั้ง Tourism cooperation center ขึ้นในประเทศไทย เพื่อทำหน้าที่เป็นศูนย์รวมของข้อมูลด้านการท่องเที่ยวในอนุภูมิภาค และเป็นตัวเชื่อมโยงการตลาดด้านการท่องเที่ยวในอนุภูมิภาค	396	99.00	4	1.00

จากตารางที่ 4-42 พบว่า

1. นักท่องเที่ยวผู้ตอบแบบสอบถาม เห็นด้วยกับข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนการท่องเที่ยว ในเรื่องการนโยบายและการจัดสรรงบประมาณ เพื่อส่งเสริมให้มีการพัฒนากิจกรรมท่องเที่ยว แหล่งท่องเที่ยว รวมถึงการปรับปรุงผังเมือง การจัดทำโครงสร้างพื้นฐาน ถนน หนทางและสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ จำนวน 367 คน คิดเป็นร้อยละ 91.30

2. นักท่องเที่ยวผู้ตอบแบบสอบถาม เห็นด้วยกับข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนการท่องเที่ยว ในเรื่องนโยบายด้านส่งเสริมและพัฒนาระบบให้บริการสาธารณะและระบบสาธารณูปโภคตามแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญ ให้มีความสะดวกสบายและเพียงพอสำหรับนักท่องเที่ยวที่เดินทางไปยังแหล่งท่องเที่ยวนั้น ๆ จำนวน 342 คน คิดเป็นร้อยละ 85.50

3. นักท่องเที่ยวผู้ตอบแบบสอบถาม เห็นด้วยกับข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนการท่องเที่ยว ในเรื่องการส่งเสริมนโยบายในการพัฒนาการท่องเที่ยวทุกรูปแบบ เพื่อให้เกิดการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน โดยจะต้องให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการและดูแลพื้นที่ของตนเอง จำนวน 398 คน คิดเป็นร้อยละ 99.50

4. นักท่องเที่ยวผู้ตอบแบบสอบถาม เห็นด้วยกับข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนการท่องเที่ยว ในเรื่องควรมีการผ่อนปรนกฎหมายและข้อกำหนดระหว่างประเทศให้นักท่องเที่ยวเรือท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงสามารถจอดและลงไปท่องเที่ยวได้ทั้งฝั่งไทยและฝั่ง สปป.ลาว รวมถึงนักท่องเที่ยวชาวจีนที่นำรถผ่านแดนเข้ามาเป็นคาราวานด้วย จำนวน 398 คน คิดเป็นร้อยละ 99.50

5. นักท่องเที่ยวผู้ตอบแบบสอบถาม เห็นด้วยกับข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนการท่องเที่ยว ในเรื่องควรมีการผลักดันและสนับสนุนเส้นทางท่องเที่ยวตามแม่น้ำโขงในเชิงยุทธศาสตร์ โดยมีการจัดทำแผนเส้นทางท่องเที่ยวและกิจกรรมการท่องเที่ยว ให้มีการกระจายตัวตามเส้นทางที่มีศักยภาพ จำนวน 364 คน คิดเป็นร้อยละ 91.00

6. นักท่องเที่ยวผู้ตอบแบบสอบถาม เห็นด้วยกับข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนการท่องเที่ยว ในเรื่องควรให้ความช่วยเหลือและสนับสนุนการสร้างโป๊ะหรือท่าเทียบเรือที่ดี มีมาตรฐาน รวมไปถึงอุปกรณ์ความปลอดภัยที่ทันสมัยและได้มาตรฐานสากล เพื่อความสะดวกปลอดภัยกับนักท่องเที่ยว จำนวน 396 คน คิดเป็นร้อยละ 99.00

7. นักท่องเที่ยวผู้ตอบแบบสอบถาม เห็นด้วยกับข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนการท่องเที่ยว ในเรื่องควรมีการส่งเสริมการตลาดการท่องเที่ยว โดยการจัดทำแผนการตลาดร่วมกันระหว่างประเทศสมาชิกในอนุภาคลุ่มแม่น้ำโขง สร้างจุดหมายการ

เดินทางท่องเที่ยวใหม่ ๆ เพื่อเชื่อมโยงเส้นทางการท่องเที่ยวเข้าด้วยกัน จำนวน 311 คน คิดเป็นร้อยละ 77.80

8. นักท่องเที่ยวผู้ตอบแบบสอบถาม เห็นด้วยกับข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนการท่องเที่ยว ในเรื่องควรมีการจัดตั้ง Tourism cooperation center ขึ้นในประเทศไทย เพื่อทำหน้าที่เป็นศูนย์รวมของข้อมูลด้านการท่องเที่ยวในอนุภูมิภาค และเป็นตัวเชื่อมโยงการตลาดด้านการท่องเที่ยวในอนุภูมิภาค จำนวน 396 คน คิดเป็นร้อยละ 99.00

ตารางที่ 4-43 จำนวนและร้อยละ ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวผู้ตอบแบบสอบถาม เรื่อง ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนการท่องเที่ยว

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนการท่องเที่ยว				
ท่านเห็นด้วยหรือไม่	เห็นด้วย		ไม่เห็นด้วย	
	ความถี่	ร้อยละ	ความถี่	ร้อยละ
1. ควรมีการประชุมสัมพันธ์ด้านการท่องเที่ยวอย่างเพียงพอและต่อเนื่อง ประสานความร่วมมือกันในการส่งเสริมและสนับสนุนการท่องเที่ยวทุกประเภทในท้องถิ่น รวมถึงการฟื้นฟูประเพณีดั้งเดิมให้กลับมาเป็นกิจกรรมเพื่อการท่องเที่ยวอีกครั้ง	397	99.30	3	0.80
2. ควรให้การสนับสนุนนักวิชาการและผู้เชี่ยวชาญในด้านการท่องเที่ยวและการผลิตสินค้าที่ใช้วัตถุดิบในพื้นที่ เพื่อช่วยให้ความรู้กับชุมชนในการผลิตสินค้าเพื่อจำหน่ายในแหล่งท่องเที่ยว	397	99.30	3	0.80
3. ควรมีการรณรงค์และสร้างจิตสำนึกด้านการทิ้งขยะมูลฝอยในแหล่งท่องเที่ยว รู้จักการแยกขยะ สร้างมูลค่า และการทำประโยชน์จากขยะ จัดหาถังขยะแบบแยกประเภทอย่างเพียงพอ และมีระบบการจัดการขยะที่มีประสิทธิภาพ	309	77.30	91	22.80

ตารางที่ 4-43 (ต่อ)

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนการท่องเที่ยว				
ท่านเห็นด้วยหรือไม่	เห็นด้วย		ไม่เห็นด้วย	
	ความถี่	ร้อยละ	ความถี่	ร้อยละ
4. ควรส่งเสริมและพัฒนาให้มีการออกแบบสถานที่ท่องเที่ยว โรงแรมที่พัก รวมถึงกิจกรรมเพื่อการท่องเที่ยว ที่บ่งบอกถึงวิถีชีวิตที่เป็นเอกลักษณ์ของชุมชนในท้องถิ่น เพื่อเป็นการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมดั้งเดิมของชุมชน	398	99.50	2	0.50
5. ควรเข้ามาเป็นผู้บริหารจัดการและจัดระบบรถให้บริการนำเที่ยว เพื่อจัดระบบระเบียบการให้บริการกับนักท่องเที่ยว เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อชุมชนและยุติธรรมกับนักท่องเที่ยวมากที่สุด	397	99.30	3	0.80
6. ควรขยายเวลาการจัดงานประเพณีสำคัญ ๆ ที่มีนักท่องเที่ยวมาร่วมกิจกรรมเป็นจำนวนมาก เพื่อให้เกิดการใช้จ่ายในกิจกรรมการท่องเที่ยวมากขึ้น เป็นประโยชน์แหล่งท่องเที่ยวโดยตรง	365	91.30	35	8.80
7. ควรมีการอนุโลมให้นักท่องเที่ยวสามารถใช้บัตรประจำตัวประชาชนหรือใบขับขี่แทน Passport ในการลงล่องเรือได้	341	85.30	59	14.80

จากตารางที่ 4-43 พบว่า

1. นักท่องเที่ยวผู้ตอบแบบสอบถาม เห็นด้วยกับข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนการท่องเที่ยว ในเรื่องควรมีการประชาสัมพันธ์ด้านการท่องเที่ยวอย่างเพียงพอและต่อเนื่อง ประสานความร่วมมือกันในการส่งเสริมและสนับสนุนการท่องเที่ยวทุกประเภทในท้องถิ่น รวมถึงการฟื้นฟูประเพณีดั้งเดิมให้กลับมาเป็นกิจกรรมเพื่อการท่องเที่ยวอีกครั้ง จำนวน 397 คน คิดเป็นร้อยละ 99.30

2. นักท่องเที่ยวผู้ตอบแบบสอบถาม เห็นด้วยกับข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนการท่องเที่ยว ในเรื่องควรให้การสนับสนุนนักวิชาการและผู้เชี่ยวชาญใน

ด้านการท่องเที่ยวและการผลิตสินค้าที่ใช้วัตถุดิบในพื้นที่ เพื่อช่วยให้ความรู้กับชุมชนในการผลิตสินค้าเพื่อจำหน่ายในแหล่งท่องเที่ยว จำนวน 397 คน คิดเป็นร้อยละ 99.30

3. นักท่องเที่ยวผู้ตอบแบบสอบถาม เห็นด้วยกับข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนการท่องเที่ยว ในเรื่องควรมีการรณรงค์และสร้างจิตสำนึกด้านการทิ้งขยะมูลฝอยในแหล่งท่องเที่ยว รู้จักการแยกขยะ สร้างมูลค่าและการทำประโยชน์จากขยะ จัดหาถังขยะแบบแยกประเภทอย่างเพียงพอ และมีระบบการจัดการขยะที่มีประสิทธิภาพ จำนวน 309 คน คิดเป็นร้อยละ 77.30

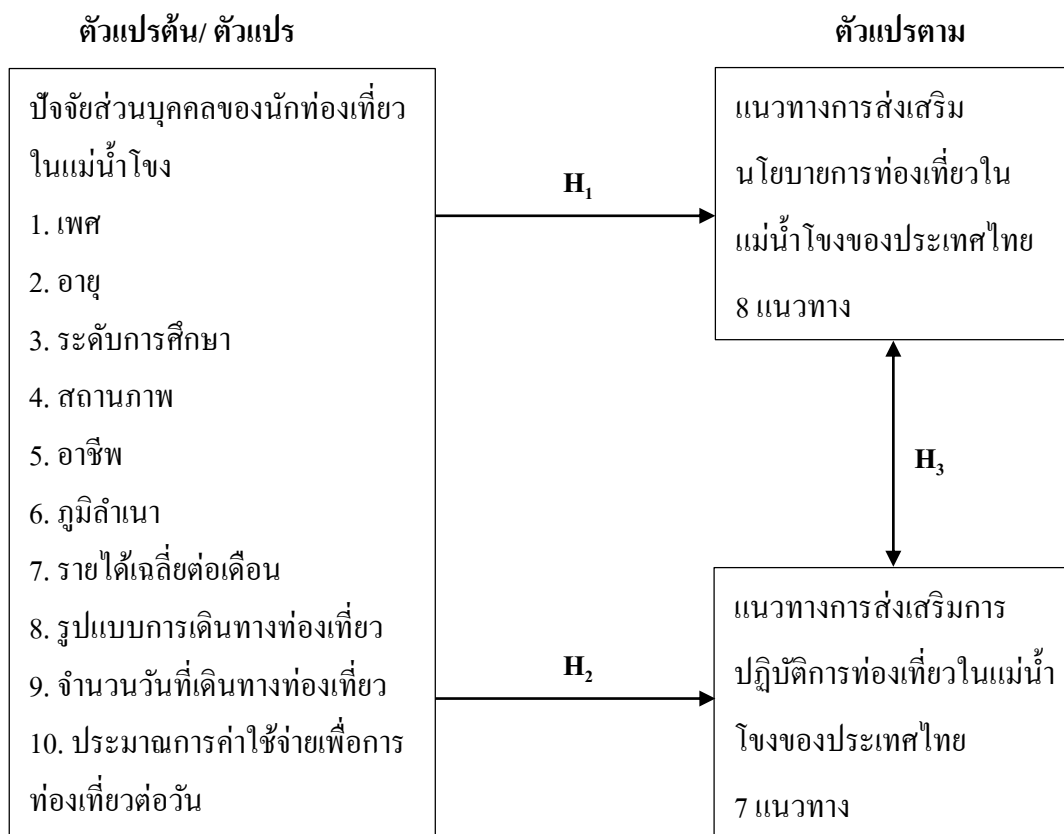
4. นักท่องเที่ยวผู้ตอบแบบสอบถาม เห็นด้วยกับข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนการท่องเที่ยว ในเรื่องควรส่งเสริมและพัฒนาให้มีการออกแบบสถานที่ท่องเที่ยว โรงแรมที่พัก รวมถึงกิจกรรมเพื่อการท่องเที่ยว ที่บ่งบอกถึงวิถีชีวิตที่เป็นเอกลักษณ์ของชุมชนในท้องถิ่น เพื่อเป็นการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมดั้งเดิมของชุมชน จำนวน 398 คน คิดเป็นร้อยละ 99.50

5. นักท่องเที่ยวผู้ตอบแบบสอบถาม เห็นด้วยกับข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนการท่องเที่ยว ในเรื่องหน่วยงานภาครัฐควรเข้ามาเป็นผู้บริหารจัดการและจัดระบบรถให้บริการนำเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวร่วมกับชุมชน เพื่อจัดระบบระเบียบการให้บริการกับนักท่องเที่ยว เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อชุมชนและยุติธรรมกับนักท่องเที่ยวมากที่สุด จำนวน 397 คน คิดเป็นร้อยละ 99.30

6. นักท่องเที่ยวผู้ตอบแบบสอบถาม เห็นด้วยกับข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนการท่องเที่ยว ในเรื่องควรขยายเวลาการจัดงานประเพณีสำคัญ ๆ ที่มีนักท่องเที่ยวมาร่วมกิจกรรมเป็นจำนวนมาก เช่น ประเพณีวันออกพรรษา ไหลเรือไฟ เพื่อให้เกิดการใช้จ่ายในกิจกรรมการท่องเที่ยวมากขึ้น เป็นประโยชน์แหล่งท่องเที่ยวโดยตรง จำนวน 365 คน คิดเป็นร้อยละ 91.31

7. นักท่องเที่ยวผู้ตอบแบบสอบถาม เห็นด้วยกับข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนการท่องเที่ยว ในเรื่องควรมีการอนุมัติให้นักท่องเที่ยวสามารถใช้บัตรประจำตัวประชาชนหรือใบขับขี่แทน Passport ในการลงถ่วงเรือได้ จำนวน 341 คน คิดเป็นร้อยละ 77.30

ส่วนที่ 3 ผลการทดสอบสมมติฐานโดย Pearson chi-square

ภาพที่ 4-1 กรอบแนวคิดการวิจัยเชิงปริมาณ

1. สมมติฐานการวิจัย

สมมติฐานที่ 1 (H_1) ปัจจัยส่วนบุคคลของนักท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงมีความสัมพันธ์กับแนวทางการส่งเสริมนโยบายการท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงของประเทศไทย 8 แนวทาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

สมมติฐานที่ 2 (H_2) ปัจจัยส่วนบุคคลของนักท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงมีความสัมพันธ์กับแนวทางการส่งเสริมการปฏิบัติการท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงของประเทศไทย 7 แนวทาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

สมมติฐานที่ 3 (H_3) แนวทางการส่งเสริมนโยบายการท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงของประเทศไทยทั้ง 8 แนวทาง มีความสัมพันธ์กับแนวทางการส่งเสริมการปฏิบัติการท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงของประเทศไทย 7 แนวทาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

2. การกำหนดตัวแปรที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน

2.1 แนวทางการส่งเสริมนโยบายการท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงของประเทศไทย

8 แนวทาง กำหนดให้

แนวนโยบาย 1 ควรมีนโยบายและการจัดสรรงบประมาณ เพื่อส่งเสริมให้มีการพัฒนา กิจกรรมท่องเที่ยว แหล่งท่องเที่ยว รวมถึงการปรับปรุงผังเมือง การจัดทำโครงสร้างพื้นฐาน ถนน หนทางและสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ

แนวนโยบาย 2 ควรมีนโยบายด้านส่งเสริมและพัฒนาระบบให้บริการสาธารณะและ ระบบสาธารณูปโภคตามแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญ ให้มีความสะดวกสบายและเพียงพอสำหรับ นักท่องเที่ยวที่เดินทางไปยังแหล่งท่องเที่ยวนั้น ๆ

แนวนโยบาย 3 ควรมีการส่งเสริมนโยบายในการพัฒนาการท่องเที่ยวทุกรูปแบบ เพื่อให้เกิดการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน โดยจะต้องให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการและดูแลพื้นที่ ของตนเอง

แนวนโยบาย 4 ควรมีการผ่อนปรนกฎหมายและข้อกำหนดระหว่างประเทศให้นักท่องเที่ยวเรือท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงสามารถจอดและลงไปท่องเที่ยวได้ทั้งฝั่งไทยและฝั่ง สปป. ลาว รวมถึงนักท่องเที่ยวชาวจีนที่นำรถผ่านแดนเข้ามาเป็นคาราวานด้วย

แนวนโยบาย 5 ควรมีการผลักดันและสนับสนุนเส้นทางท่องเที่ยวตามแม่น้ำโขงในเชิงยุทธศาสตร์ โดยมีการจัดทำแผนเส้นทางท่องเที่ยวและกิจกรรมการท่องเที่ยวให้มีการ กระจายตัวตามเส้นทางที่มีศักยภาพ

แนวนโยบาย 6 ควรให้ความช่วยเหลือและสนับสนุนการสร้างโป๊ะหรือท่าเทียบเรือที่ ดี มีมาตรฐาน รวมไปถึงอุปกรณ์ความปลอดภัยที่ทันสมัยและได้มาตรฐานสากล เพื่อความสะดวก ปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยว

แนวนโยบาย 7 ควรมีการส่งเสริมการตลาดการท่องเที่ยว โดยการจัดทำแผนการ ตลาดร่วมกันระหว่างประเทศสมาชิกในอนุภาคลุ่มแม่น้ำโขง สร้างจุดหมายการเดินทางท่องเที่ยว ใหม่ ๆ เพื่อเชื่อมโยงเส้นทางท่องเที่ยวเข้าด้วยกัน

แนวนโยบาย 8 ควรมีการจัดตั้ง Tourism cooperation center ขึ้นในประเทศไทย เพื่อ ทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางของข้อมูลด้านการท่องเที่ยวในอนุภูมิภาค และเป็นตัวเชื่อมโยงการตลาดด้าน การท่องเที่ยวในอนุภูมิภาค

2.2 แนวทางการส่งเสริมการปฏิบัติการท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงของประเทศไทย

7 แนวทาง กำหนดให้

แนวปฏิบัติ 1 ควรมีการประชาสัมพันธ์ด้านการท่องเที่ยวอย่างเพียงพอและต่อเนื่อง ประสานความร่วมมือกันในการส่งเสริมและสนับสนุนการท่องเที่ยวทุกประเภทในท้องถิ่น รวมถึง การฟื้นฟูประเพณีดั้งเดิมให้กลับมาเป็นกิจกรรมเพื่อการท่องเที่ยวอีกครั้ง

แนวปฏิบัติ 2 ควรให้การสนับสนุนนักวิชาการและผู้เชี่ยวชาญในด้านการท่องเที่ยว และการผลิตสินค้าที่ใช้วัตถุดิบในพื้นที่ เพื่อช่วยให้ความรู้กับชุมชนในการผลิตสินค้าเพื่อจำหน่าย ในแหล่งท่องเที่ยว

แนวปฏิบัติ 3 ควรมีการรณรงค์และสร้างจิตสำนึกด้านการทิ้งขยะมูลฝอยในแหล่งท่องเที่ยว รู้จักการแยกขยะ สร้างมูลค่าและการทำประโยชน์จากขยะ จัดหาถังขยะแบบแยกประเภท อย่างเพียงพอ และมีระบบการจัดการขยะที่มีประสิทธิภาพ

แนวปฏิบัติ 4 ควรส่งเสริมและพัฒนาให้มีการออกแบบสถานที่ท่องเที่ยว โรงแรมที่พัก รวมถึงกิจกรรมเพื่อการท่องเที่ยว ที่บ่งบอกถึงวิถีชีวิตที่เป็นเอกลักษณ์ของชุมชนในท้องถิ่น เพื่อ เป็นการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมดั้งเดิมของชุมชน

แนวปฏิบัติ 5 ควรเข้ามาเป็นผู้บริหารจัดการและจัดระบบรถให้บริการนำเที่ยวใน แหล่งท่องเที่ยว เพื่อจัดระบบระเบียบการให้บริการกับนักท่องเที่ยว เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อ ชุมชนและยุติธรรมกับนักท่องเที่ยวมากที่สุด

แนวปฏิบัติ 6 ควรขยายเวลาการจัดงานประเพณีสำคัญ ๆ ที่มีนักท่องเที่ยวมาร่วม กิจกรรมเป็นจำนวนมาก เช่น ประเพณีวันออกพรรษา ไฟล่อเรือไฟ เพื่อให้เกิดการใช้จ่ายในกิจกรรม การท่องเที่ยวมากขึ้น เป็นประโยชน์แหล่งท่องเที่ยวโดยตรง

แนวปฏิบัติ 7 ควรมีการอนุโลมให้นักท่องเที่ยวสามารถใช้บัตรประจำตัวประชาชน หรือใบขับขี่แทน Passport ในการลงล่องเรือได้

3. ผลการทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐานที่ 1 (H₁) ปัจจัยส่วนบุคคลของนักท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงมีความสัมพันธ์กับ แนวทางการส่งเสริมนโยบายการท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงของประเทศไทย 7 แนวทาง อย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

1. เพศ

ตารางที่ 4-44 ผลการทดสอบสมมติฐานที่ 1.1-1.8

สมมติฐาน	สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson chi-square)	Asymp. sig. (2-sided)
1.1 เพศของนักท่องเที่ยวในแม่น้ำโขง มีความสัมพันธ์กับแผนนโยบาย 1 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05	45.022*	0.000
1.2 เพศของนักท่องเที่ยวในแม่น้ำโขง มีความสัมพันธ์กับแผนนโยบาย 2 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05	35.997*	0.000
1.3 เพศของนักท่องเที่ยวในแม่น้ำโขง มีความสัมพันธ์กับแผนนโยบาย 3 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05	1.397	0.237
1.4 เพศของนักท่องเที่ยวในแม่น้ำโขง มีความสัมพันธ์กับแผนนโยบาย 4 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05	1.397	0.237
1.5 เพศของนักท่องเที่ยวในแม่น้ำโขง มีความสัมพันธ์กับแผนนโยบาย 5 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05	46.712*	0.000
1.6 เพศของนักท่องเที่ยวในแม่น้ำโขง มีความสัมพันธ์กับแผนนโยบาย 6 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05	0.135	0.713
1.7 เพศของนักท่องเที่ยวในแม่น้ำโขง มีความสัมพันธ์กับแผนนโยบาย 7 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05	0.370	0.543
1.8 เพศของนักท่องเที่ยวในแม่น้ำโขง มีความสัมพันธ์กับแผนนโยบาย 8 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05	0.428	0.513

*P-value < 0.05

จากตารางที่ 4-44 พบว่า

สมมติฐานที่ 1.1 ค่าที่ได้จากการทดสอบสมมติฐานด้วย Chi-square มีค่าเท่ากับ 45.022 มีค่า Sig. เท่ากับ 0.000 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 จึงปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) หมายความว่า เพศของนักท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงมีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นด้านนโยบายและการจัดสรรงบประมาณ เพื่อส่งเสริมให้มีการพัฒนากิจกรรมท่องเที่ยว แหล่งท่องเที่ยว รวมถึงการปรับปรุงผังเมือง การจัดทำโครงสร้างพื้นฐาน ถนน หนทางและสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

สมมติฐานที่ 1.2 ค่าที่ได้จากการทดสอบสมมติฐานด้วย Chi-square มีค่าเท่ากับ 35.997 มีค่า Sig. เท่ากับ 0.000 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 จึงปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) หมายความว่า เพศของนักท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงมีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นนโยบายด้านส่งเสริมและพัฒนาระบบให้บริการสาธารณะและระบบสาธารณูปโภคตามแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญ ให้มีความสะดวกสบายและเพียงพอสำหรับนักท่องเที่ยวที่เดินทางไปยังแหล่งท่องเที่ยวอื่น ๆ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

สมมติฐานที่ 1.3 ค่าที่ได้จากการทดสอบสมมติฐานด้วย Chi-square มีค่าเท่ากับ 1.397 มีค่า Sig. เท่ากับ 0.237 ซึ่งมากกว่า 0.05 จึงไม่สามารถปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) หมายความว่า เพศของนักท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงไม่มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นด้านการส่งเสริมนโยบายในการพัฒนาการท่องเที่ยวทุกรูปแบบ เพื่อให้เกิดการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน โดยจะต้องให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการและดูแลพื้นที่ของตนเอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

สมมติฐานที่ 1.4 ค่าที่ได้จากการทดสอบสมมติฐานด้วย Chi-square มีค่าเท่ากับ 1.397 มีค่า Sig. เท่ากับ 0.237 ซึ่งมากกว่า 0.05 จึงไม่สามารถปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) หมายความว่า เพศของนักท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงไม่มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นด้านการผ่อนปรนกฎหมายและข้อกำหนดระหว่างประเทศให้นักท่องเที่ยวเรือท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงสามารถจอดและลงไปที่ท่องเที่ยวได้ทั้งฝั่งไทยและฝั่ง สปป.ลาว รวมถึงนักท่องเที่ยวชาวจีนที่นำรถผ่านแดนเข้ามาเป็นการลาวด้วย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

สมมติฐานที่ 1.5 ค่าที่ได้จากการทดสอบสมมติฐานด้วย Chi-square มีค่าเท่ากับ 46.712 มีค่า Sig. เท่ากับ 0.000 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 จึงปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) หมายความว่า เพศของนักท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงมีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นด้านการผลักดันและสนับสนุนเส้นทางท่องเที่ยวตามแม่น้ำโขงในเชิงยุทธศาสตร์ โดยมีการจัดทำแผนเส้นทางท่องเที่ยวและกิจกรรมการท่องเที่ยวให้มีการกระจายตัวตามเส้นทางที่มีศักยภาพ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

สมมติฐานที่ 1.6 ค่าที่ได้จากการทดสอบสมมติฐานด้วย Chi-square มีค่าเท่ากับ 0.135 มีค่า Sig. เท่ากับ 0.713 ซึ่งมากกว่า 0.05 จึงไม่สามารถปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) หมายความว่า เพศของนักท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงไม่มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นด้านการให้ความช่วยเหลือและสนับสนุนการสร้างโป๊ะหรือท่าเทียบเรือที่ดี มีมาตรฐาน รวมไปถึงอุปกรณ์ความปลอดภัยที่ทันสมัยและได้มาตรฐานสากล เพื่อความสะดวกปลอดภัยกับนักท่องเที่ยว อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

สมมติฐานที่ 1.7 ค่าที่ได้จากการทดสอบสมมติฐานด้วย Chi-square มีค่าเท่ากับ 0.370 มีค่า Sig. เท่ากับ 0.543 ซึ่งมากกว่า 0.05 จึงไม่สามารถปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) หมายความว่า เพศของนักท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงไม่มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นด้านการส่งเสริมการตลาดการ

ท่องเที่ยว โดยการจัดทำแผนการตลาดร่วมกันระหว่างประเทศสมาชิกในอนุภาคลุ่มแม่น้ำโขง สร้าง
จุดหมายใหม่ ๆ เพื่อเชื่อมโยงเส้นทางการท่องเที่ยวเข้าด้วยกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

สมมติฐานที่ 1.8 ค่าที่ได้จากการทดสอบสมมติฐานด้วย Chi-square มีค่าเท่ากับ 0.428 มี
ค่า Sig. เท่ากับ 0.513 ซึ่งมากกว่า 0.05 จึงไม่สามารถปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) หมายความว่า เพศ
ของนักท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงไม่มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นด้านการจัดตั้ง Tourism
cooperation center ขึ้นในประเทศไทย เพื่อทำหน้าที่เป็นศูนย์รวมของข้อมูลด้านการท่องเที่ยวในอนุ
ภูมิภาค และเป็นตัวเชื่อมโยงการตลาดด้านการท่องเที่ยว อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

2. อายุ

ตารางที่ 4-45 ผลการทดสอบสมมติฐานที่ 1.9-1.16

สมมติฐาน	สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์ สัน (Pearson chi-square)	Asymp. sig. (2-sided)
1.9 อายุของนักท่องเที่ยวในแม่น้ำโขง มีความสัมพันธ์ กับแผนนโยบาย 1 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05	60.418*	0.000
1.10 อายุของนักท่องเที่ยวในแม่น้ำโขง มีความสัมพันธ์ กับแผนนโยบาย 2 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05	101.299*	0.000
1.11 อายุของนักท่องเที่ยวในแม่น้ำโขง มีความสัมพันธ์ กับแผนนโยบาย 3 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05	26.705*	0.000
1.12 อายุของนักท่องเที่ยวในแม่น้ำโขง มีความสัมพันธ์ กับแผนนโยบาย 4 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05	8.432	0.077
1.13 อายุของนักท่องเที่ยวในแม่น้ำโขง มีความสัมพันธ์ กับแผนนโยบาย 5 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05	62.619*	0.000
1.4 อายุของนักท่องเที่ยวในแม่น้ำโขง มีความสัมพันธ์ กับแผนนโยบาย 6 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05	12.996*	0.011
1.15 อายุของนักท่องเที่ยวในแม่น้ำโขง มีความสัมพันธ์ กับแผนนโยบาย 7 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05	46.419*	0.000
1.16 อายุของนักท่องเที่ยวในแม่น้ำโขง มีความสัมพันธ์ กับแผนนโยบาย 8 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05	5.541	0.236

*P-value < 0.05

จากตารางที่ 4-45 พบว่า

สมมติฐานที่ 1.9 ค่าที่ได้จากการทดสอบสมมติฐานด้วย Chi-square มีค่าเท่ากับ 60.418 มีค่า Sig. เท่ากับ 0.000 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 จึงปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) หมายความว่า อายุของนักท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงมีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นด้านนโยบายและการจัดสรรงบประมาณ เพื่อส่งเสริมให้มีการพัฒนากิจกรรมท่องเที่ยว แหล่งท่องเที่ยว รวมถึงการปรับปรุงผังเมือง การจัดทำโครงสร้างพื้นฐาน ถนน หนทางและสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ มีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

สมมติฐานที่ 1.10 ค่าที่ได้จากการทดสอบสมมติฐานด้วย Chi-square มีค่าเท่ากับ 101.299 มีค่า Sig. เท่ากับ 0.000 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 จึงปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) หมายความว่า อายุของนักท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงมีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นนโยบายด้านส่งเสริมและพัฒนาระบบให้บริการสาธารณะและระบบสาธารณูปโภคตามแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญ ให้ความความสะดวกสบาย และเพียงพอสำหรับนักท่องเที่ยวที่เดินทางไปยังแหล่งท่องเที่ยววันนั้น ๆ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

สมมติฐานที่ 1.11 ค่าที่ได้จากการทดสอบสมมติฐานด้วย Chi-square มีค่าเท่ากับ 26.705 มีค่า Sig. เท่ากับ 0.000 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 จึงปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) หมายความว่า อายุของนักท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงมีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นด้านการส่งเสริมนโยบายในการพัฒนาการท่องเที่ยวทุกรูปแบบ เพื่อให้เกิดการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน โดยจะต้องให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการและดูแลพื้นที่ของตนเอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

สมมติฐานที่ 1.12 ค่าที่ได้จากการทดสอบสมมติฐานด้วย Chi-square มีค่าเท่ากับ 8.432 มีค่า Sig. เท่ากับ 0.077 ซึ่งมากกว่า 0.05 จึงไม่สามารถปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) หมายความว่า อายุของนักท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงไม่มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นด้านการผ่อนปรนกฎหมายและข้อกำหนดระหว่างประเทศให้นักท่องเที่ยวเรือท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงสามารถจอดและลงไปท่องเที่ยวได้ทั้งฝั่งไทยและฝั่ง สปป.ลาว รวมถึงนักท่องเที่ยวชาวจีนที่นำรถผ่านแดนเข้ามาเป็นการลาวด้วย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

สมมติฐานที่ 1.13 ค่าที่ได้จากการทดสอบสมมติฐานด้วย Chi-square มีค่าเท่ากับ 62.619 มีค่า Sig. เท่ากับ 0.000 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 จึงปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) หมายความว่า อายุของนักท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงมีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นด้านการผลักดันและสนับสนุนเส้นทางท่องเที่ยวตามแม่น้ำโขงในเชิงยุทธศาสตร์ โดยมีการจัดทำแผนเส้นทางท่องเที่ยวและกิจกรรมการท่องเที่ยวให้มีการกระจายตัวตามเส้นทางที่มีศักยภาพ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

สมมติฐานที่ 1.14 ค่าที่ได้จากการทดสอบสมมติฐานด้วย Chi-square มีค่าเท่ากับ 12.996 มีค่า Sig. เท่ากับ 0.011 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 จึงปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) หมายความว่า อายุของ

นักท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงมีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นด้านการให้ความช่วยเหลือและสนับสนุนการสร้างโป๊ะหรือท่าเทียบเรือที่ดี มีมาตรฐาน รวมไปถึงอุปกรณ์ความปลอดภัยที่ทันสมัยและได้มาตรฐานสากล เพื่อความสะดวกปลอดภัยกับนักท่องเที่ยว อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

สมมติฐานที่ 1.15 ค่าที่ได้จากการทดสอบสมมติฐานด้วย Chi-square มีค่าเท่ากับ 46.419 มีค่า Sig. เท่ากับ 0.000 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 จึงปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) หมายความว่า อายุของนักท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงมีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นด้านการส่งเสริมการตลาดการท่องเที่ยว โดยการจัดทำแผนการตลาดร่วมกันระหว่างประเทศสมาชิกในอนุภาคลุ่มแม่น้ำโขง สร้างจุดหมายการเดินทางใหม่ ๆ เพื่อเชื่อมโยงเส้นทางการท่องเที่ยวเข้าด้วยกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

สมมติฐานที่ 1.16 ค่าที่ได้จากการทดสอบสมมติฐานด้วย Chi-square มีค่าเท่ากับ 5.541 มีค่า Sig. เท่ากับ 0.236 ซึ่งมากกว่า 0.05 จึงไม่สามารถปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) หมายความว่า อายุของนักท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงไม่มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นด้านการจัดตั้ง Tourism cooperation center ขึ้นในประเทศไทย เพื่อเป็นศูนย์กลางของข้อมูลด้านการท่องเที่ยวในอนุภูมิภาค และเป็นตัวเชื่อมโยงการตลาดด้านการท่องเที่ยวในอนุภูมิภาค อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

3. ระดับการศึกษา

ตารางที่ 4-46 ผลการทดสอบสมมติฐานที่ 1.17-1.24

สมมติฐาน	สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson chi-square)	Asymp. sig. (2-sided)
1.17 ระดับการศึกษาของนักท่องเที่ยวในแม่น้ำโขง มีความสัมพันธ์กับแนวนโยบาย 1 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05	45.902*	0.000
1.18 ระดับการศึกษาของนักท่องเที่ยวในแม่น้ำโขง มีความสัมพันธ์กับแนวนโยบาย 2 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05	236.989*	0.000
1.19 ระดับการศึกษาของนักท่องเที่ยวในแม่น้ำโขง มีความสัมพันธ์กับแนวนโยบาย 3 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05	7.339	0.062
1.20 ระดับการศึกษาของนักท่องเที่ยวในแม่น้ำโขง มีความสัมพันธ์กับแนวนโยบาย 4 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05	7.339	0.062

ตารางที่ 4-46 (ต่อ)

สมมติฐาน	สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson chi-square)	Asymp. sig. (2-sided)
1.21 ระดับการศึกษาของนักท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงมีความสัมพันธ์กับแนวโน้มนโยบาย 5 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05	47.929*	0.000
1.22 ระดับการศึกษาของนักท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงมีความสัมพันธ์กับแนวโน้มนโยบาย 6 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05	5.356	0.148
1.23 ระดับการศึกษาของนักท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงมีความสัมพันธ์กับแนวโน้มนโยบาย 7 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05	127.545*	0.000
1.24 ระดับการศึกษาของนักท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงมีความสัมพันธ์กับแนวโน้มนโยบาย 8 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05	14.752*	0.002

*P-value < 0.05

จากตารางที่ 4-46 พบว่า

สมมติฐานที่ 1.17 ค่าที่ได้จากการทดสอบสมมติฐานด้วย Chi-square มีค่าเท่ากับ 45.902 มีค่า Sig. เท่ากับ 0.000 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 จึงปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) หมายความว่า ระดับการศึกษาของนักท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงมีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นด้านนโยบายและการจัดสรรงบประมาณ เพื่อส่งเสริมให้มีการพัฒนากิจกรรมท่องเที่ยว แหล่งท่องเที่ยว รวมถึงการปรับปรุงผังเมือง การจัดทำโครงสร้างพื้นฐาน ถนน หนทางและสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

สมมติฐานที่ 1.18 ค่าที่ได้จากการทดสอบสมมติฐานด้วย Chi-square มีค่าเท่ากับ 236.989 มีค่า Sig. เท่ากับ 0.000 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 จึงปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) หมายความว่าระดับการศึกษาของนักท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงมีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นนโยบายด้านส่งเสริมและพัฒนาระบบให้บริการสาธารณะและระบบสาธารณูปโภคตามแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญ ให้มีความสะดวกสบายและเพียงพอสำหรับนักท่องเที่ยวที่เดินทางไปยังแหล่งท่องเที่ยวนั้น ๆ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

สมมติฐานที่ 1.19 ค่าที่ได้จากการทดสอบสมมติฐานด้วย Chi-square มีค่าเท่ากับ 7.339 มีค่า Sig. เท่ากับ 0.062 ซึ่งมากกว่า 0.05 จึงไม่สามารถปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) หมายความว่า ระดับการศึกษาของนักท่องเที่ยวในแม่น้ำโขง ไม่มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นด้านการส่งเสริมนโยบายในการพัฒนาการท่องเที่ยวทุกรูปแบบ เพื่อให้เกิดการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน โดยจะต้องให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการและดูแลพื้นที่ของตนเอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

สมมติฐานที่ 1.20 ค่าที่ได้จากการทดสอบสมมติฐานด้วย Chi-square มีค่าเท่ากับ 7.339 มีค่า Sig. เท่ากับ 0.062 ซึ่งมากกว่า 0.05 จึงไม่สามารถปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) หมายความว่า ระดับการศึกษาของนักท่องเที่ยวในแม่น้ำโขง ไม่มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นด้านการผ่อนปรนกฎหมายและข้อกำหนดระหว่างประเทศให้นักท่องเที่ยวเรือท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงสามารถจอดและลงไปท่องเที่ยวได้ทั้งฝั่งไทยและฝั่ง สปป.ลาว รวมถึงนักท่องเที่ยวชาวจีนที่นำรถผ่านแดนเข้ามาเป็นคาราวานด้วย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

สมมติฐานที่ 1.21 ค่าที่ได้จากการทดสอบสมมติฐานด้วย Chi-square มีค่าเท่ากับ 47.929 มีค่า Sig. เท่ากับ 0.000 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 จึงปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) หมายความว่า ระดับการศึกษาของนักท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงมีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นด้านการผลักดันและสนับสนุนเส้นทางท่องเที่ยวตามแม่น้ำโขงในเชิงยุทธศาสตร์ โดยมีการจัดทำแผนเส้นทาง การท่องเที่ยวและกิจกรรมการท่องเที่ยวให้มีการกระจายตัวตามเส้นทางที่มีศักยภาพ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

สมมติฐานที่ 1.22 ค่าที่ได้จากการทดสอบสมมติฐานด้วย Chi-square มีค่าเท่ากับ 5.356 มีค่า Sig. เท่ากับ 0.011 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 จึงปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) หมายความว่า ระดับการศึกษาของนักท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงมีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นด้านการให้ความช่วยเหลือและสนับสนุนการสร้างโป๊ะหรือท่าเทียบเรือที่ดี มีมาตรฐาน รวมไปถึงอุปกรณ์ความปลอดภัยที่ทันสมัยและได้มาตรฐานสากล เพื่อความสะดวกปลอดภัยกับนักท่องเที่ยว อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

สมมติฐานที่ 1.23 ค่าที่ได้จากการทดสอบสมมติฐานด้วย Chi-square มีค่าเท่ากับ 127.545 มีค่า Sig. เท่ากับ 0.000 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 จึงปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) หมายความว่า ระดับการศึกษาของนักท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงมีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นด้านการส่งเสริมการตลาดการท่องเที่ยว โดยการจัดทำแผนการตลาดร่วมกันระหว่างประเทศสมาชิกในอนุภาครุ่มแม่น้ำโขง สร้างจุดหมายการเดินทางท่องเที่ยวใหม่ ๆ เพื่อเชื่อมโยงเส้นทางท่องเที่ยวเข้าด้วยกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

สมมติฐานที่ 1.24 ค่าที่ได้จากการทดสอบสมมติฐานด้วย Chi-square มีค่าเท่ากับ 14.752 มีค่า Sig. เท่ากับ 0.002 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 จึงปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) หมายความว่า ระดับการศึกษาของนักท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงมีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นด้านการจัดตั้ง Tourism cooperation center ขึ้นในประเทศไทย เพื่อทำหน้าที่เป็นศูนย์รวมของข้อมูลด้านการท่องเที่ยวในอนุภูมิภาค และเป็นตัวเชื่อมโยงการตลาดด้านการท่องเที่ยวในอนุภูมิภาค อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

4. สถานภาพ

ตารางที่ 4-47 ผลการทดสอบสมมติฐานที่ 1.25-1.32

สมมติฐาน	สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson chi-square)	Asymp. sig. (2-sided)
1.25 สถานภาพของนักท่องเที่ยวในแม่น้ำโขง มีความสัมพันธ์กับแนวนโยบาย 1 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05	36.067*	0.000
1.26 สถานภาพของนักท่องเที่ยวในแม่น้ำโขง มีความสัมพันธ์กับแนวนโยบาย 2 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05	75.311*	0.000
1.27 สถานภาพของนักท่องเที่ยวในแม่น้ำโขง มีความสัมพันธ์กับแนวนโยบาย 3 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05	2.368	0.500
1.28 สถานภาพของนักท่องเที่ยวในแม่น้ำโขง มีความสัมพันธ์กับแนวนโยบาย 4 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05	3.859	0.272
1.29 สถานภาพของนักท่องเที่ยวในแม่น้ำโขง มีความสัมพันธ์กับแนวนโยบาย 5 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05	40.541*	0.000
1.30 สถานภาพของนักท่องเที่ยวในแม่น้ำโขง มีความสัมพันธ์กับแนวนโยบาย 6 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05	1.009	0.779

ตารางที่ 4-47 (ต่อ)

สมมติฐาน	สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson chi-square)	Asymp. sig. (2-sided)
1.31 สถานภาพของนักท่องเที่ยวในแม่น้ำโขง มีความสัมพันธ์กับแนวโน้มนโยบาย 7 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05	144.219*	0.000
1.32 สถานภาพของนักท่องเที่ยวในแม่น้ำโขง มีความสัมพันธ์กับแนวโน้มนโยบาย 8 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05	1.109	0.775

*P-value < 0.05

จากตารางที่ 4-46 พบว่า

สมมติฐานที่ 1.25 ค่าที่ได้จากการทดสอบสมมติฐานด้วย Chi-square มีค่าเท่ากับ 36.067 มีค่า Sig. เท่ากับ 0.000 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 จึงปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) หมายความว่า สถานภาพของนักท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงมีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นด้านนโยบายและการจัดสรรงบประมาณ เพื่อส่งเสริมให้มีการพัฒนากิจกรรมท่องเที่ยว แหล่งท่องเที่ยว รวมถึงการปรับปรุงผังเมือง การจัดทำโครงสร้างพื้นฐาน ถนน หนทางและสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

สมมติฐานที่ 1.26 ค่าที่ได้จากการทดสอบสมมติฐานด้วย Chi-square มีค่าเท่ากับ 75.311 มีค่า Sig. เท่ากับ 0.000 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 จึงปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) หมายความว่า สถานภาพของนักท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงมีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นนโยบายด้านส่งเสริมและพัฒนาระบบให้บริการสาธารณะและระบบสาธารณูปโภคตามแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญ ให้มีความสะดวกสบายและเพียงพอสำหรับนักท่องเที่ยวที่เดินทางไปยังแหล่งท่องเที่ยวนั้น ๆ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

สมมติฐานที่ 1.27 ค่าที่ได้จากการทดสอบสมมติฐานด้วย Chi-square มีค่าเท่ากับ 2.368 มีค่า Sig. เท่ากับ 0.500 ซึ่งมากกว่า 0.05 จึงไม่สามารถปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) หมายความว่า สถานภาพของนักท่องเที่ยวในแม่น้ำโขง ไม่มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นด้านการส่งเสริมนโยบายในการพัฒนาการท่องเที่ยวทุกรูปแบบ เพื่อให้เกิดการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน โดยจะต้องให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการและดูแลพื้นที่ของตนเอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

สมมติฐานที่ 1.28 ค่าที่ได้จากการทดสอบสมมติฐานด้วย Chi-square มีค่าเท่ากับ 3.859 มีค่า Sig. เท่ากับ 0.272 ซึ่งมากกว่า 0.05 จึงไม่สามารถปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) หมายความว่า สถานภาพของนักท่องเที่ยวในแม่น้ำโขง ไม่มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นด้านการผ่อนปรนกฎหมายและข้อกำหนดระหว่างประเทศให้นักท่องเที่ยวเรือท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงสามารถจอดและลงไปท่องเที่ยวได้ทั้งฝั่งไทยและฝั่ง สปป.ลาว รวมถึงนักท่องเที่ยวชาวจีนที่นำรถผ่านแดนเข้ามาเป็นคาราวานด้วย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

สมมติฐานที่ 1.29 ค่าที่ได้จากการทดสอบสมมติฐานด้วย Chi-square มีค่าเท่ากับ 40.541 มีค่า Sig. เท่ากับ 0.000 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 จึงปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) หมายความว่า สถานภาพของนักท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงมีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นด้านการผลักดันและสนับสนุนเส้นทางท่องเที่ยวตามแม่น้ำโขงในเชิงยุทธศาสตร์ โดยมีการจัดทำแผนเส้นทางท่องเที่ยวและกิจกรรมการท่องเที่ยวให้มีการกระจายตัวตามเส้นทางที่มีศักยภาพ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

สมมติฐานที่ 1.30 ค่าที่ได้จากการทดสอบสมมติฐานด้วย Chi-square มีค่าเท่ากับ 1.009 มีค่า Sig. เท่ากับ 0.779 ซึ่งมากกว่า 0.05 จึงไม่สามารถปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) หมายความว่า สถานภาพของนักท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงมีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นด้านการให้ความช่วยเหลือและสนับสนุนการสร้างโป๊ะหรือท่าเทียบเรือที่ดี มีมาตรฐาน รวมไปถึงอุปกรณ์ความปลอดภัยที่ทันสมัยและได้มาตรฐานสากล เพื่อความสะดวกปลอดภัยกับนักท่องเที่ยว ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

สมมติฐานที่ 1.31 ค่าที่ได้จากการทดสอบสมมติฐานด้วย Chi-square มีค่าเท่ากับ 144.219 มีค่า Sig. เท่ากับ 0.000 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 จึงปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) หมายความว่า สถานภาพของนักท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงมีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นด้านการส่งเสริมการตลาดการท่องเที่ยว โดยการจัดทำแผนการตลาดร่วมกันระหว่างประเทศสมาชิกในอนุภาครุ่มแม่น้ำโขง สร้างจุดหมายการเดินทางท่องเที่ยวใหม่ ๆ เพื่อเชื่อมโยงเส้นทางท่องเที่ยวเข้าด้วยกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

สมมติฐานที่ 1.32 ค่าที่ได้จากการทดสอบสมมติฐานด้วย Chi-square มีค่าเท่ากับ 1.109 มีค่า Sig. เท่ากับ 0.775 ซึ่งมากกว่า 0.05 จึงไม่สามารถปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) หมายความว่า สถานภาพของนักท่องเที่ยวในแม่น้ำโขง ไม่มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นด้านการจัดตั้ง Tourism cooperation center ขึ้นในประเทศไทย เพื่อทำหน้าที่เป็นศูนย์รวมของข้อมูลด้านการท่องเที่ยวในอนุภูมิภาค และเป็นตัวเชื่อมโยงการตลาดด้านการท่องเที่ยวในอนุภูมิภาค อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

5. อาชีพ

ตารางที่ 4-48 ผลการทดสอบสมมติฐานที่ 1.33-1.40

สมมติฐาน	สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson chi-square)	Asymp. sig. (2-sided)
1.33 อาชีพของนักท่องเที่ยวยุโรปในแม่น้ำโขง มีความสัมพันธ์กับแนวโน้มนโยบาย 1 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05	294.520*	0.000
1.34 อาชีพของนักท่องเที่ยวยุโรปในแม่น้ำโขง มีความสัมพันธ์กับแนวโน้มนโยบาย 2 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05	48.123*	0.000
1.35 อาชีพของนักท่องเที่ยวยุโรปในแม่น้ำโขง มีความสัมพันธ์กับแนวโน้มนโยบาย 3 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05	2.790	0.425
1.36 อาชีพของนักท่องเที่ยวยุโรปในแม่น้ำโขง มีความสัมพันธ์กับแนวโน้มนโยบาย 4 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05	1.426	0.699
1.37 อาชีพของนักท่องเที่ยวยุโรปในแม่น้ำโขง มีความสัมพันธ์กับแนวโน้มนโยบาย 5 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05	285.219*	0.000
1.38 อาชีพของนักท่องเที่ยวยุโรปในแม่น้ำโขง มีความสัมพันธ์กับแนวโน้มนโยบาย 6 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05	1.825	0.609
1.39 อาชีพของนักท่องเที่ยวยุโรปในแม่น้ำโขง มีความสัมพันธ์กับแนวโน้มนโยบาย 7 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05	116.532*	0.000
1.40 อาชีพของนักท่องเที่ยวยุโรปในแม่น้ำโขง มีความสัมพันธ์กับแนวโน้มนโยบาย 8 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05	1.825	0.609

*P-value < 0.05

จากตารางที่ 4-48 พบว่า

สมมติฐานที่ 1.33 ค่าที่ได้จากการทดสอบสมมติฐานด้วย Chi-square มีค่าเท่ากับ 294.520 มีค่า Sig. เท่ากับ 0.000 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 จึงปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) หมายความว่า อาชีพของนักท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงมีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นด้านนโยบายและการจัดสรรงบประมาณ เพื่อส่งเสริมให้มีการพัฒนากิจกรรมท่องเที่ยว แหล่งท่องเที่ยว รวมถึงการปรับปรุงผังเมือง การจัดทำโครงสร้างพื้นฐาน ถนน หนทางและสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

สมมติฐานที่ 1.34 ค่าที่ได้จากการทดสอบสมมติฐานด้วย Chi-square มีค่าเท่ากับ 48.123 มีค่า Sig. เท่ากับ 0.000 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 จึงปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) หมายความว่า อาชีพของนักท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงมีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นนโยบายด้านส่งเสริมและพัฒนาระบบให้บริการสาธารณะและระบบสาธารณูปโภคตามแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญ ให้มีความสะดวกสบาย และเพียงพอสำหรับนักท่องเที่ยวที่เดินทางไปยังแหล่งท่องเที่ยวนั้น ๆ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

สมมติฐานที่ 1.35 ค่าที่ได้จากการทดสอบสมมติฐานด้วย Chi-square มีค่าเท่ากับ 2.790 มีค่า Sig. เท่ากับ 0.425 ซึ่งมากกว่า 0.05 จึงไม่สามารถปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) หมายความว่า อาชีพของนักท่องเที่ยวในแม่น้ำโขง ไม่มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นด้านการส่งเสริมนโยบายในการพัฒนาการท่องเที่ยวทุกรูปแบบ เพื่อให้เกิดการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน โดยจะต้องให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการและดูแลพื้นที่ของตนเอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

สมมติฐานที่ 1.36 ค่าที่ได้จากการทดสอบสมมติฐานด้วย Chi-square มีค่าเท่ากับ 1.426 มีค่า Sig. เท่ากับ 0.699 ซึ่งมากกว่า 0.05 จึงไม่สามารถปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) หมายความว่า อาชีพของนักท่องเที่ยวในแม่น้ำโขง ไม่มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นด้านการผ่อนปรนกฎหมาย และข้อกำหนดระหว่างประเทศให้นักท่องเที่ยวเรือท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงสามารถจอดและลงไปที่ท่องเที่ยวได้ทั้งฝั่งไทยและฝั่ง สปป.ลาว รวมถึงนักท่องเที่ยวชาวจีนที่นำรถผ่านแดนเข้ามาเป็นคาราวานด้วย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

สมมติฐานที่ 1.37 ค่าที่ได้จากการทดสอบสมมติฐานด้วย Chi-square มีค่าเท่ากับ 285.219 มีค่า Sig. เท่ากับ 0.000 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 จึงปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) หมายความว่า อาชีพของนักท่องเที่ยวในแม่น้ำโขง มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นด้านการผลักดันและสนับสนุนเส้นทางท่องเที่ยวตามแม่น้ำโขงในเชิงยุทธศาสตร์ โดยมีการจัดทำแผนเส้นทางท่องเที่ยวและกิจกรรมการท่องเที่ยวให้มีการกระจายตัวตามเส้นทางที่มีศักยภาพ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

สมมติฐานที่ 1.38 ค่าที่ได้จากการทดสอบสมมติฐานด้วย Chi-square มีค่าเท่ากับ 1.825 มีค่า Sig. เท่ากับ 0.609 ซึ่งมากกว่า 0.05 จึงไม่สามารถปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) หมายความว่า อาชีพของนักท่องเที่ยวในแม่น้ำโขง ไม่มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นด้านการให้ความช่วยเหลือและสนับสนุนการสร้างโป๊ะหรือท่าเทียบเรือที่ดี มีมาตรฐาน รวมไปถึงอุปกรณ์ความปลอดภัยที่ทันสมัยและได้มาตรฐานสากล เพื่อความสะดวกปลอดภัยกับนักท่องเที่ยว อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

สมมติฐานที่ 1.39 ค่าที่ได้จากการทดสอบสมมติฐานด้วย Chi-square มีค่าเท่ากับ 116.532 มีค่า Sig. เท่ากับ 0.000 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 จึงปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) หมายความว่า อาชีพของนักท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงมีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นด้านการส่งเสริมการตลาดการท่องเที่ยว โดยการจัดทำแผนการตลาดร่วมกันระหว่างประเทศสมาชิกในอนุภาคลุ่มแม่น้ำโขง สร้างจุดหมายการเดินทางท่องเที่ยวใหม่ๆ เพื่อเชื่อมโยงเส้นทางการท่องเที่ยวเข้าด้วยกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

สมมติฐานที่ 1.40 ค่าที่ได้จากการทดสอบสมมติฐานด้วย Chi-square มีค่าเท่ากับ 1.825 มีค่า Sig. เท่ากับ 0.609 ซึ่งมากกว่า 0.05 จึงไม่สามารถปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) หมายความว่า อาชีพของนักท่องเที่ยวในแม่น้ำโขง ไม่มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นด้านการจัดตั้ง Tourism cooperation center ขึ้นในประเทศไทย เพื่อทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางของข้อมูลด้านการท่องเที่ยวในอนุภูมิภาค และเป็นตัวเชื่อมโยงการตลาดด้านการท่องเที่ยวในอนุภูมิภาค อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

6. ภูมิภานา

ตารางที่ 4-49 ผลการทดสอบสมมติฐานที่ 1.41-1.48

สมมติฐาน	สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson chi-square)	Asymp. sig. (2-sided)
1.41 ภูมิภานาของนักท่องเที่ยวในแม่น้ำโขง มีความสัมพันธ์กับแนวนโยบาย 1 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05	362.971*	0.000
1.42 ภูมิภานาของนักท่องเที่ยวในแม่น้ำโขง มีความสัมพันธ์กับแนวนโยบาย 2 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05	31.987*	0.000

ตารางที่ 4-49 (ต่อ)

สมมติฐาน	สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson chi-square)	Asymp. sig. (2-sided)
1.44 ภูมิฐานะของนักท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงมีความสัมพันธ์กับแนวนโยบาย 4 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05	0.821	0.936
1.45 ภูมิฐานะของนักท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงมีความสัมพันธ์กับแนวนโยบาย 5 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05	351.906*	0.000
1.46 ภูมิฐานะของนักท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงมีความสัมพันธ์กับแนวนโยบาย 6 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05	132.062*	0.000
1.47 ภูมิฐานะของนักท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงมีความสัมพันธ์กับแนวนโยบาย 7 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05	134.509*	0.000
1.48 ภูมิฐานะของนักท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงมีความสัมพันธ์กับแนวนโยบาย 8 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05	1.650	0.800

*P-value < 0.05

จากตารางที่ 4-49 พบว่า

สมมติฐานที่ 1.41 ค่าที่ได้จากการทดสอบสมมติฐานด้วย Chi-square มีค่าเท่ากับ 362.971 มีค่า Sig. เท่ากับ 0.000 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 จึงปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) หมายความว่า ภูมิฐานะของนักท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงมีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นด้านนโยบายและการจัดสรรงบประมาณ เพื่อส่งเสริมให้มีการพัฒนากิจกรรมท่องเที่ยว แหล่งท่องเที่ยว รวมถึงการปรับปรุงผังเมือง การจัดทำโครงสร้างพื้นฐาน ถนน หนทางและสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

สมมติฐานที่ 1.42 ค่าที่ได้จากการทดสอบสมมติฐานด้วย Chi-square มีค่าเท่ากับ 31.987 มีค่า Sig. เท่ากับ 0.000 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 จึงปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) หมายความว่า ภูมิฐานะของนักท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงมีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นนโยบายด้านส่งเสริมและพัฒนาระบบ

ให้บริการสาธารณะและระบบสาธารณูปโภคตามแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญ ให้มีความสะดวกสบาย และเพียงพอสำหรับนักท่องเที่ยวที่เดินทางไปยังแหล่งท่องเที่ยววัน ๆ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

สมมติฐานที่ 1.43 ค่าที่ได้จากการทดสอบสมมติฐานด้วย Chi-square มีค่าเท่ากับ 0.821 มีค่า Sig. เท่ากับ 0.936 ซึ่งมากกว่า 0.05 จึงไม่สามารถปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) หมายความว่า ภูมิภานาของนักท่องเที่ยวในแม่น้ำโขง ไม่มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นด้านการส่งเสริมนโยบายในการพัฒนาการท่องเที่ยวทุกรูปแบบ เพื่อให้เกิดการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน โดยจะต้องให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการและดูแลพื้นที่ของตนเอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

สมมติฐานที่ 1.44 ค่าที่ได้จากการทดสอบสมมติฐานด้วย Chi-square มีค่าเท่ากับ 0.821 มีค่า Sig. เท่ากับ 0.936 ซึ่งมากกว่า 0.05 จึงไม่สามารถปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) หมายความว่า ภูมิภานาของนักท่องเที่ยวในแม่น้ำโขง ไม่มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นด้านการผ่อนปรนกฎหมายและข้อกำหนดระหว่างประเทศให้นักท่องเที่ยวเรือท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงสามารถจอดและลงไปท่องเที่ยวได้ทั้งฝั่งไทยและฝั่ง สปป.ลาว รวมถึงนักท่องเที่ยวชาวจีนที่นำรถผ่านแดนเข้ามาเป็นคาราวานด้วย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

สมมติฐานที่ 1.45 ค่าที่ได้จากการทดสอบสมมติฐานด้วย Chi-square มีค่าเท่ากับ 351.906 มีค่า Sig. เท่ากับ 0.000 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 จึงปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) หมายความว่า ภูมิภานาของนักท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงมีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นด้านการผลักดันและสนับสนุนเส้นทางท่องเที่ยวตามแม่น้ำโขงในเชิงยุทธศาสตร์ โดยมีการจัดทำแผนเส้นทางท่องเที่ยวและกิจกรรมการท่องเที่ยวให้มีการกระจายตัวตามเส้นทางที่มีศักยภาพ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

สมมติฐานที่ 1.46 ค่าที่ได้จากการทดสอบสมมติฐานด้วย Chi-square มีค่าเท่ากับ 132.062 มีค่า Sig. เท่ากับ 0.000 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 จึงปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) หมายความว่า ภูมิภานาของนักท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงมีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นด้านการให้ความช่วยเหลือและสนับสนุนการสร้างโป๊ะหรือท่าเทียบเรือที่ดี มีมาตรฐาน รวมไปถึงอุปกรณ์ความปลอดภัยที่ทันสมัยและได้มาตรฐานสากล เพื่อความสะดวกปลอดภัยกับนักท่องเที่ยว อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

สมมติฐานที่ 1.47 ค่าที่ได้จากการทดสอบสมมติฐานด้วย Chi-square มีค่าเท่ากับ 134.509 มีค่า Sig. เท่ากับ 0.000 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 จึงปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) หมายความว่า ภูมิภานาของนักท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงมีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นด้านการส่งเสริมการตลาดการท่องเที่ยว โดยการจัดทำแผนการตลาดร่วมกันระหว่างประเทศสมาชิกในอนุภาคลุ่มแม่น้ำโขง สร้างจุดหมายการเดินทางท่องเที่ยวใหม่ ๆ เพื่อเชื่อมโยงเส้นทางท่องเที่ยวเข้าด้วยกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

สมมติฐานที่ 1.48 ค่าที่ได้จากการทดสอบสมมติฐานด้วย Chi-square มีค่าเท่ากับ 1.650 มีค่า Sig. เท่ากับ 0.800 ซึ่งมากกว่า 0.05 จึงไม่สามารถปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) หมายความว่า ภูมิไลนาของนักท่องเที่ยวในแม่น้ำโขง ไม่มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นด้านการจัดตั้ง Tourism cooperation center ขึ้นในประเทศไทย เพื่อทำหน้าที่เป็นศูนย์รวมของข้อมูลด้านการท่องเที่ยวในอนุภูมิภาค และเป็นตัวเชื่อมโยงการตลาดด้านการท่องเที่ยวในอนุภูมิภาค อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

7. รายได้เฉลี่ยต่อเดือน

ตารางที่ 4-50 ผลการทดสอบสมมติฐานที่ 1.49-1.56

สมมติฐาน	สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson chi-square)	Asymp. sig. (2-sided)
1.49 รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของนักท่องเที่ยวในแม่น้ำโขง มีความสัมพันธ์กับแนวนโยบาย 1 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05	32.022*	0.000
1.50 รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของนักท่องเที่ยวในแม่น้ำโขง มีความสัมพันธ์กับแนวนโยบาย 2 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05	376.091*	0.000
1.51 รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของนักท่องเที่ยวในแม่น้ำโขง มีความสัมพันธ์กับแนวนโยบาย 3 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05	2.853	0.415
1.52 รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของนักท่องเที่ยวในแม่น้ำโขง มีความสัมพันธ์กับแนวนโยบาย 4 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05	1.678	0.642
1.53 รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของนักท่องเที่ยวในแม่น้ำโขง มีความสัมพันธ์กับแนวนโยบาย 5 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05	29.265*	0.000
1.54 รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของนักท่องเที่ยวในแม่น้ำโขง มีความสัมพันธ์กับแนวนโยบาย 6 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05	2.110	0.550

ตารางที่ 4-50 (ต่อ)

สมมติฐาน	สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson chi-square)	Asymp. sig. (2-sided)
1.55 รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของนักท่องเที่ยวในแม่น้ำโขง มีความสัมพันธ์กับแนวนโยบาย 7 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05	232.439*	0.000
1.56 รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของนักท่องเที่ยวในแม่น้ำโขง มีความสัมพันธ์กับแนวนโยบาย 8 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05	1.566	0.667

*P-value < 0.05

จากตารางที่ 4-50 พบว่า

สมมติฐานที่ 1.49 ค่าที่ได้จากการทดสอบสมมติฐานด้วย Chi-square มีค่าเท่ากับ 32.022 มีค่า Sig. เท่ากับ 0.000 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 จึงปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) หมายความว่า รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของนักท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงมีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นด้านนโยบายและการจัดสรรงบประมาณ เพื่อส่งเสริมให้มีการพัฒนากิจกรรมท่องเที่ยว แหล่งท่องเที่ยว รวมถึงการปรับปรุงผังเมือง การจัดทำโครงสร้างพื้นฐาน ถนน หนทางและสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

สมมติฐานที่ 1.50 ค่าที่ได้จากการทดสอบสมมติฐานด้วย Chi-square มีค่าเท่ากับ 376.091 มีค่า Sig. เท่ากับ 0.000 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 จึงปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) หมายความว่า รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของนักท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงมีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นนโยบายด้านส่งเสริมและพัฒนาระบบให้บริการสาธารณะและระบบสาธารณสุขปโภคตามแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญ ให้ความสะดวกสบายและเพียงพอสำหรับนักท่องเที่ยวที่เดินทางไปยังแหล่งท่องเที่ยวนั้น ๆ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

สมมติฐานที่ 1.51 ค่าที่ได้จากการทดสอบสมมติฐานด้วย Chi-square มีค่าเท่ากับ 2.853 มีค่า Sig. เท่ากับ 0.415 ซึ่งมากกว่า 0.05 จึงไม่สามารถปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) หมายความว่า รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของนักท่องเที่ยวในแม่น้ำโขง ไม่มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นด้านการส่งเสริมนโยบายในการพัฒนาการท่องเที่ยวทุกรูปแบบ เพื่อให้เกิดการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน โดยจะต้องให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการและดูแลพื้นที่ของตนเอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

สมมติฐานที่ 1.52 ค่าที่ได้จากการทดสอบสมมติฐานด้วย Chi-square มีค่าเท่ากับ 1.678 มีค่า Sig. เท่ากับ 0.642 ซึ่งมากกว่า 0.05 จึงไม่สามารถปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) หมายความว่า รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของนักท่องเที่ยวในแม่น้ำโขง ไม่มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นด้านการผ่อนปรนกฎหมายและข้อกำหนดระหว่างประเทศให้นักท่องเที่ยวเรือท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงสามารถจอดและลงไปท่องเที่ยวได้ทั้งฝั่งไทยและฝั่ง สปป.ลาว รวมถึงนักท่องเที่ยวชาวจีนที่นำรถผ่านแดนเข้ามาเป็นการาวานด้วย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

สมมติฐานที่ 1.53 ค่าที่ได้จากการทดสอบสมมติฐานด้วย Chi-square มีค่าเท่ากับ 29.265 มีค่า Sig. เท่ากับ 0.000 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 จึงปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) หมายความว่า รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของนักท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงมีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นด้านการผลักดันและสนับสนุนเส้นทางท่องเที่ยวตามแม่น้ำโขงในเชิงยุทธศาสตร์ โดยมีการจัดทำแผนเส้นทางการท่องเที่ยวและกิจกรรมการท่องเที่ยวให้มีการกระจายตัวตามเส้นทางที่มีศักยภาพ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

สมมติฐานที่ 1.54 ค่าที่ได้จากการทดสอบสมมติฐานด้วย Chi-square มีค่าเท่ากับ 2.110 มีค่า Sig. เท่ากับ 0.550 ซึ่งมากกว่า 0.05 จึงไม่สามารถปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) หมายความว่า รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของนักท่องเที่ยวในแม่น้ำโขง ไม่มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นด้านการให้ความช่วยเหลือและสนับสนุนการสร้าง โป๊ะหรือท่าเทียบเรือที่ดี มีมาตรฐาน รวมไปถึงอุปกรณ์ความปลอดภัยที่ทันสมัยและได้มาตรฐานสากล เพื่อความสะดวกปลอดภัยกับนักท่องเที่ยว อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

สมมติฐานที่ 1.55 ค่าที่ได้จากการทดสอบสมมติฐานด้วย Chi-square มีค่าเท่ากับ 232.439 มีค่า Sig. เท่ากับ 0.000 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 จึงปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) หมายความว่า รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของนักท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงมีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นด้านการส่งเสริมการตลาดการท่องเที่ยว โดยการจัดทำแผนการตลาดร่วมกันระหว่างประเทศสมาชิกในอนุภาคลุ่มแม่น้ำโขง สร้างจุดหมายการเดินทางท่องเที่ยวใหม่ ๆ เพื่อเชื่อมโยงเส้นทางท่องเที่ยวเข้าด้วยกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

สมมติฐานที่ 1.56 ค่าที่ได้จากการทดสอบสมมติฐานด้วย Chi-square มีค่าเท่ากับ 1.566 มีค่า Sig. เท่ากับ 0.667 ซึ่งมากกว่า 0.05 จึงไม่สามารถปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) หมายความว่า รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของนักท่องเที่ยวในแม่น้ำโขง ไม่มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นด้านการจัดตั้ง Tourism cooperation center ขึ้นในประเทศไทย เพื่อทำหน้าที่เป็นศูนย์รวมของข้อมูลด้านการท่องเที่ยวในอนุภูมิภาค และเป็นตัวเชื่อมโยงการตลาดด้านการท่องเที่ยวในอนุภูมิภาค อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

8. รูปแบบการเดินทางท่องเที่ยว

ตารางที่ 4-51 ผลการทดสอบสมมติฐานที่ 1.57-1.64

สมมติฐาน	ค่าสถิติสหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson chi-square)	Asymp. sig. (2-sided)
1.57 รูปแบบการเดินทางท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวในแม่น้ำโขง มีความสัมพันธ์กับแผนนโยบาย 1 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05	105.031*	0.000
1.58 รูปแบบการเดินทางท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวในแม่น้ำโขง มีความสัมพันธ์กับแผนนโยบาย 2 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05	65.599*	0.000
1.59 รูปแบบการเดินทางท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวในแม่น้ำโขง มีความสัมพันธ์กับแผนนโยบาย 3 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05	0.976	0.819
1.60 รูปแบบการเดินทางท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวในแม่น้ำโขง มีความสัมพันธ์กับแผนนโยบาย 4 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05	5.504	0.138
1.61 รูปแบบการเดินทางท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวในแม่น้ำโขง มีความสัมพันธ์กับแผนนโยบาย 5 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05	100.291*	0.000
1.62 รูปแบบการเดินทางท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวในแม่น้ำโขง มีความสัมพันธ์กับแผนนโยบาย 6 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05	4.987	0.173
1.63 รูปแบบการเดินทางท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวในแม่น้ำโขง มีความสัมพันธ์กับแผนนโยบาย 7 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05	39.772*	0.000
1.64 รูปแบบการเดินทางท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวในแม่น้ำโขง มีความสัมพันธ์กับแผนนโยบาย 8 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05	4.987	0.173

*P-value < 0.05

จากตารางที่ 4-51 พบว่า

สมมติฐานที่ 1.57 ค่าที่ได้จากการทดสอบสมมติฐานด้วย Chi-square มีค่าเท่ากับ 105.031 มีค่า Sig. เท่ากับ 0.000 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 จึงปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) หมายความว่า รูปแบบการเดินทางท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงมีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นด้านนโยบายและการจัดสรรงบประมาณ เพื่อส่งเสริมให้มีการพัฒนากิจกรรมท่องเที่ยว แหล่งท่องเที่ยว รวมถึงการปรับปรุงผังเมือง การจัดทำโครงสร้างพื้นฐาน ถนน หนทางและสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

สมมติฐานที่ 1.58 ค่าที่ได้จากการทดสอบสมมติฐานด้วย Chi-square มีค่าเท่ากับ 65.599 มีค่า Sig. เท่ากับ 0.000 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 จึงปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) หมายความว่า รูปแบบการเดินทางท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงมีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นนโยบายด้านส่งเสริมและพัฒนาระบบให้บริการสาธารณะและระบบสาธารณูปโภคตามแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญ ให้มีความสะดวกสบายและเพียงพอสำหรับนักท่องเที่ยวที่เดินทางไปยังแหล่งท่องเที่ยวนั้น ๆ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

สมมติฐานที่ 1.59 ค่าที่ได้จากการทดสอบสมมติฐานด้วย Chi-square มีค่าเท่ากับ 0.976 มีค่า Sig. เท่ากับ 0.819 ซึ่งมากกว่า 0.05 จึงไม่สามารถปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) หมายความว่า รูปแบบการเดินทางท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวในแม่น้ำโขง ไม่มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นด้านการส่งเสริมนโยบายในการพัฒนาการท่องเที่ยวทุกรูปแบบ เพื่อให้เกิดการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน โดยจะต้องให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการและดูแลพื้นที่ของตนเอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

สมมติฐานที่ 1.60 ค่าที่ได้จากการทดสอบสมมติฐานด้วย Chi-square มีค่าเท่ากับ 5.504 มีค่า Sig. เท่ากับ 0.138 ซึ่งมากกว่า 0.05 จึงไม่สามารถปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) หมายความว่า รูปแบบการเดินทางท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวในแม่น้ำโขง ไม่มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นด้านการผ่อนปรนกฎหมายและข้อกำหนดระหว่างประเทศให้นักท่องเที่ยวเรือท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงสามารถจอดและลงไปท่องเที่ยวได้ทั้งฝั่งไทยและฝั่ง สปป.ลาว รวมถึงนักท่องเที่ยวชาวจีนที่นำรถผ่านแดนเข้ามาเป็นคาราวานด้วย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

สมมติฐานที่ 1.61 ค่าที่ได้จากการทดสอบสมมติฐานด้วย Chi-square มีค่าเท่ากับ 100.291 มีค่า Sig. เท่ากับ 0.000 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 จึงปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) หมายความว่า รูปแบบการเดินทางท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงมีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นด้านการผลักดันและสนับสนุนเส้นทางท่องเที่ยวตามแม่น้ำโขงในเชิงยุทธศาสตร์ โดยมีการจัดทำแผนเส้นทาง

ท่องเที่ยวและกิจกรรมการท่องเที่ยวให้มีการกระจายตัวตามเส้นทางที่มีศักยภาพ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

สมมติฐานที่ 1.62 ค่าที่ได้จากการทดสอบสมมติฐานด้วย Chi-square มีค่าเท่ากับ 4.987 มีค่า Sig. เท่ากับ 0.173 ซึ่งมากกว่า 0.05 จึงไม่สามารถปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) หมายความว่า รูปแบบการเดินทางท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวในแม่น้ำโขง ไม่มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นด้านการให้ความช่วยเหลือและสนับสนุนการสร้าง โป๊ะหรือท่าเทียบเรือที่ดี มีมาตรฐาน รวมไปถึงอุปกรณ์ความปลอดภัยที่ทันสมัยและได้มาตรฐานสากล เพื่อความสะดวกปลอดภัยกับนักท่องเที่ยว อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

สมมติฐานที่ 1.63 ค่าที่ได้จากการทดสอบสมมติฐานด้วย Chi-square มีค่าเท่ากับ 39.772 มีค่า Sig. เท่ากับ 0.000 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 จึงปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) หมายความว่า รูปแบบการเดินทางท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงมีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นด้านการส่งเสริมการตลาดการท่องเที่ยว โดยการจัดทำแผนการตลาดร่วมกันระหว่างประเทศสมาชิกในอนุภาคลุ่มแม่น้ำโขง สร้างจุดหมายการเดินทางท่องเที่ยวใหม่ ๆ เพื่อเชื่อมโยงเส้นทางการท่องเที่ยวเข้าด้วยกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

สมมติฐานที่ 1.64 ค่าที่ได้จากการทดสอบสมมติฐานด้วย Chi-square มีค่าเท่ากับ 4.987 มีค่า Sig. เท่ากับ 0.173 ซึ่งมากกว่า 0.05 จึงไม่สามารถปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) หมายความว่า รูปแบบการเดินทางท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงมีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นด้านการจัดตั้ง Tourism cooperation center ขึ้นในประเทศไทย เพื่อทำหน้าที่เป็นศูนย์รวมของข้อมูลด้านการท่องเที่ยวในอนุภูมิภาค และเป็นตัวเชื่อมโยงการตลาดด้านการท่องเที่ยวในอนุภูมิภาค อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

9. จำนวนวันที่เดินทางท่องเที่ยว

ตารางที่ 4-52 ผลการทดสอบสมมติฐานที่ 1.65-1.72

สมมติฐาน	สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson chi-square)	Asymp. sig. (2-sided)
1.65 จำนวนวันที่เดินทางท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวในแม่น้ำโขง มีความสัมพันธ์กับแนวนโยบาย 1 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05	219.151*	0.000

ตารางที่ 4-52 (ต่อ)

สมมติฐาน	สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson chi-square)	Asymp. sig. (2-sided)
1.66 จำนวนวันที่เดินทางท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวในแม่น้ำโขง มีความสัมพันธ์กับแนวนโยบาย 2 อย่าง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05	21.717*	0.000
1.67 จำนวนวันที่เดินทางท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวในแม่น้ำโขง มีความสัมพันธ์กับแนวนโยบาย 3 อย่าง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05	0.643	0.725
1.68 จำนวนวันที่เดินทางท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวในแม่น้ำโขง มีความสัมพันธ์กับแนวนโยบาย 4 อย่าง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05	0.643	0.725
1.69 จำนวนวันที่เดินทางท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวในแม่น้ำโขง มีความสัมพันธ์กับแนวนโยบาย 5 อย่าง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05	211.683*	0.000
1.70 จำนวนวันที่เดินทางท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวในแม่น้ำโขง มีความสัมพันธ์กับแนวนโยบาย 6 อย่าง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05	1.293	0.524
1.71 จำนวนวันที่เดินทางท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวในแม่น้ำโขง มีความสัมพันธ์กับแนวนโยบาย 7 อย่าง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05	64.132*	0.000
1.72 จำนวนวันที่เดินทางท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวในแม่น้ำโขง มีความสัมพันธ์กับแนวนโยบาย 8 อย่าง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05	1.293	0.524

*P-value < 0.05

จากตารางที่ 4-52 พบว่า

สมมติฐานที่ 1.65 ค่าที่ได้จากการทดสอบสมมติฐานด้วย Chi-square มีค่าเท่ากับ 219.151 มีค่า Sig. เท่ากับ 0.000 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 จึงปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) หมายความว่า จำนวนวันที่เดินทางท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงมีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นด้านนโยบายและ

การจัดสรรงบประมาณ เพื่อส่งเสริมให้มีการพัฒนากิจกรรมท่องเที่ยว แหล่งท่องเที่ยว รวมถึงการปรับปรุงผังเมือง การจัดทำโครงสร้างพื้นฐาน ถนน หนทางและสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

สมมติฐานที่ 1.66 ค่าที่ได้จากการทดสอบสมมติฐานด้วย Chi-square มีค่าเท่ากับ 21.717 มีค่า Sig. เท่ากับ 0.000 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 จึงปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) หมายความว่า จำนวนวันที่เดินทางท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงมีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นนโยบายด้านส่งเสริมและพัฒนาระบบให้บริการสาธารณะและระบบสาธารณูปโภคตามแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญ ให้มีความสะดวกสบายและเพียงพอสำหรับนักท่องเที่ยวที่เดินทางไปยังแหล่งท่องเที่ยววัน ๆ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

สมมติฐานที่ 1.67 ค่าที่ได้จากการทดสอบสมมติฐานด้วย Chi-square มีค่าเท่ากับ 0.643 มีค่า Sig. เท่ากับ 0.725 ซึ่งมากกว่า 0.05 จึงไม่สามารถปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) หมายความว่า จำนวนวันที่เดินทางท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวในแม่น้ำโขง ไม่มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นด้านการส่งเสริมนโยบายในการพัฒนาการท่องเที่ยวทุกรูปแบบ เพื่อให้เกิดการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน โดยจะต้องให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการและดูแลพื้นที่ของตนเอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

สมมติฐานที่ 1.68 ค่าที่ได้จากการทดสอบสมมติฐานด้วย Chi-square มีค่าเท่ากับ 0.643 มีค่า Sig. เท่ากับ 0.725 ซึ่งมากกว่า 0.05 จึงไม่สามารถปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) หมายความว่า จำนวนวันที่เดินทางท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวในแม่น้ำโขง ไม่มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นด้านการผ่อนปรนกฎหมายและข้อกำหนดระหว่างประเทศให้นักท่องเที่ยวเรือท่องเที่ยวในแม่น้ำโขง สามารถจอดและลงไปท่องเที่ยวได้ทั้งฝั่งไทยและฝั่ง สปป.ลาว รวมถึงนักท่องเที่ยวชาวจีนที่นำรถผ่านแดนเข้ามาเป็นคาราวานด้วย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

สมมติฐานที่ 1.69 ค่าที่ได้จากการทดสอบสมมติฐานด้วย Chi-square มีค่าเท่ากับ 211.683 มีค่า Sig. เท่ากับ 0.000 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 จึงปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) หมายความว่า จำนวนวันที่เดินทางท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงมีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นด้านการผลักดันและสนับสนุนเส้นทางท่องเที่ยวตามแม่น้ำโขงในเชิงยุทธศาสตร์ โดยมีการจัดทำแผนเส้นทาง การท่องเที่ยวและกิจกรรมการท่องเที่ยวให้มีการกระจายตัวตามเส้นทางที่มีศักยภาพ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

สมมติฐานที่ 1.70 ค่าที่ได้จากการทดสอบสมมติฐานด้วย Chi-square มีค่าเท่ากับ 1.293 มีค่า Sig. เท่ากับ 0.524 ซึ่งมากกว่า 0.05 จึงไม่สามารถปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) หมายความว่า จำนวนวันที่เดินทางท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวในแม่น้ำโขง ไม่มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นด้าน

การให้ความช่วยเหลือและสนับสนุนการสร้าง โป๊ะหรือท่าเทียบเรือที่ดี มีมาตรฐาน รวมไปถึง อุปกรณ์ความปลอดภัยที่ทันสมัยและได้มาตรฐานสากล เพื่อความสะดวกปลอดภัยกับนักท่องเที่ยว อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

สมมติฐานที่ 1.71 ค่าที่ได้จากการทดสอบสมมติฐานด้วย Chi-square มีค่าเท่ากับ 64.132 มีค่า Sig. เท่ากับ 0.000 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 จึงปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) หมายความว่า จำนวนวันที่เดินทางท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงมีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นด้านการส่งเสริมการตลาดการท่องเที่ยว โดยการจัดทำแผนการตลาดร่วมกันระหว่างประเทศสมาชิกในอนุภาคลุ่มแม่น้ำโขง สร้างจุดหมายการเดินทางท่องเที่ยวใหม่ ๆ เพื่อเชื่อมโยงเส้นทางการท่องเที่ยวเข้าด้วยกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

สมมติฐานที่ 1.72 ค่าที่ได้จากการทดสอบสมมติฐานด้วย Chi-square มีค่าเท่ากับ 1.293 มีค่า Sig. เท่ากับ 0.524 ซึ่งมากกว่า 0.05 จึงไม่สามารถปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) หมายความว่า จำนวนวันที่เดินทางท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวในแม่น้ำโขง ไม่มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นด้านการจัดตั้ง Tourism cooperation center ขึ้นในประเทศไทย เพื่อทำหน้าที่เป็นศูนย์รวมของข้อมูลด้านการท่องเที่ยวในอนุภูมิภาค และเป็นตัวเชื่อมโยงการตลาดด้านการท่องเที่ยวในอนุภูมิภาค อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

10. ค่าใช้จ่ายเพื่อการท่องเที่ยวต่อวัน

ตารางที่ 4-53 ผลการทดสอบสมมติฐานที่ 1.73-1.80

สมมติฐาน	สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson chi-square)	Asymp. sig. (2-sided)
1.73 ค่าใช้จ่ายเพื่อการท่องเที่ยวต่อวันของนักท่องเที่ยวในแม่น้ำโขง มีความสัมพันธ์กับแผนนโยบาย 1 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05	14.549*	0.001
1.74 ค่าใช้จ่ายเพื่อการท่องเที่ยวต่อวันของนักท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงมีความสัมพันธ์กับแผนนโยบาย 2 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05	25.731*	0.000
1.75 ค่าใช้จ่ายเพื่อการท่องเที่ยวต่อวันของนักท่องเที่ยวในแม่น้ำโขง มีความสัมพันธ์กับแผนนโยบาย 3 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05	5.647	0.059

ตารางที่ 4-53 (ต่อ)

สมมติฐาน	สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson chi-square)	Asymp. sig. (2-sided)
1.76 ค่าใช้จ่ายเพื่อการท่องเที่ยวต่อวันของนักท่องเที่ยวในแม่น้ำโขง มีความสัมพันธ์กับแผนนโยบาย 4 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05	0.702	0.683
1.77 ค่าใช้จ่ายเพื่อการท่องเที่ยวต่อวันของนักท่องเที่ยวในแม่น้ำโขง มีความสัมพันธ์กับแผนนโยบาย 5 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05	15.006*	0.001
1.78 ค่าใช้จ่ายเพื่อการท่องเที่ยวต่อวันของนักท่องเที่ยวในแม่น้ำโขง มีความสัมพันธ์กับแผนนโยบาย 6 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05	1.201	0.549
1.79 ค่าใช้จ่ายเพื่อการท่องเที่ยวต่อวันของนักท่องเที่ยวในแม่น้ำโขง มีความสัมพันธ์กับแผนนโยบาย 7 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05	43.419*	0.000
1.80 ค่าใช้จ่ายเพื่อการท่องเที่ยวต่อวันของนักท่องเที่ยวในแม่น้ำโขง มีความสัมพันธ์กับแผนนโยบาย 8 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05	0.056	0.972

*P-value < 0.05

จากตารางที่ 4-53 พบว่า

สมมติฐานที่ 1.73 ค่าที่ได้จากการทดสอบสมมติฐานด้วย Chi-square มีค่าเท่ากับ 14.549 มีค่า Sig. เท่ากับ 0.001 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 จึงปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) หมายความว่า ค่าใช้จ่ายเพื่อการท่องเที่ยวต่อวันของนักท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงมีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นด้านนโยบายและการจัดสรรงบประมาณ เพื่อส่งเสริมให้มีการพัฒนากิจกรรมท่องเที่ยว แหล่งท่องเที่ยว รวมถึงการปรับปรุงผังเมือง การจัดทำโครงสร้างพื้นฐาน ถนน หนทางและสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

สมมติฐานที่ 1.74 ค่าที่ได้จากการทดสอบสมมติฐานด้วย Chi-square มีค่าเท่ากับ 25.731 มีค่า Sig. เท่ากับ 0.000 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 จึงปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) หมายความว่า ค่าใช้จ่ายเพื่อการท่องเที่ยวต่อวันของนักท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงมีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นนโยบายด้าน

ส่งเสริมและพัฒนาระบบให้บริการสาธารณะและระบบสาธารณสุขไปทุกตามแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญ ให้มีความสะดวกสบายและเพียงพอสำหรับนักท่องเที่ยวที่เดินทางไปยังแหล่งท่องเที่ยว นั้น ๆ อย่าง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

สมมติฐานที่ 1.75 ค่าที่ได้จากการทดสอบสมมติฐานด้วย Chi-square มีค่าเท่ากับ 5.647 มีค่า Sig. เท่ากับ 0.059 ซึ่งมากกว่า 0.05 จึงไม่สามารถปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) หมายความว่า ค่าใช้จ่ายเพื่อการท่องเที่ยวต่อวันของนักท่องเที่ยวในแม่น้ำโขง ไม่มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นด้านการส่งเสริมนโยบายในการพัฒนาการท่องเที่ยวทุกรูปแบบ เพื่อให้เกิดการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน โดยจะต้องให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการและดูแลพื้นที่ของตนเอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

สมมติฐานที่ 1.76 ค่าที่ได้จากการทดสอบสมมติฐานด้วย Chi-square มีค่าเท่ากับ 0.643 มีค่า Sig. เท่ากับ 0.683 ซึ่งมากกว่า 0.05 จึงไม่สามารถปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) หมายความว่า ค่าใช้จ่ายเพื่อการท่องเที่ยวต่อวันของนักท่องเที่ยวในแม่น้ำโขง ไม่มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นด้านการผ่อนปรนกฎหมายและข้อกำหนดระหว่างประเทศให้นักท่องเที่ยวเรือท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงสามารถจอดและลงไปท่องเที่ยวได้ทั้งฝั่งไทยและฝั่ง สปป.ลาว รวมถึงนักท่องเที่ยวชาวจีนที่นำรถผ่านแดนเข้ามาเป็นการรวมด้วย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

สมมติฐานที่ 1.77 ค่าที่ได้จากการทดสอบสมมติฐานด้วย Chi-square มีค่าเท่ากับ 15.006 มีค่า Sig. เท่ากับ 0.001 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 จึงปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) หมายความว่า ค่าใช้จ่ายเพื่อการท่องเที่ยวต่อวันของนักท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงมีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นด้านการผลักดันและสนับสนุนเส้นทางท่องเที่ยวตามแม่น้ำโขงในเชิงยุทธศาสตร์ โดยมีการจัดทำแผนเส้นทาง การท่องเที่ยวและกิจกรรมการท่องเที่ยวให้มีการกระจายตัวตามเส้นทางที่มีศักยภาพ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

สมมติฐานที่ 1.78 ค่าที่ได้จากการทดสอบสมมติฐานด้วย Chi-square มีค่าเท่ากับ 1.201 มีค่า Sig. เท่ากับ 0.549 ซึ่งมากกว่า 0.05 จึงไม่สามารถปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) หมายความว่า ค่าใช้จ่ายเพื่อการท่องเที่ยวต่อวันของนักท่องเที่ยวในแม่น้ำโขง ไม่มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นด้านการให้ความช่วยเหลือและสนับสนุนการสร้างโป๊ะหรือท่าเทียบเรือที่ดี มีมาตรฐาน รวมไปถึงอุปกรณ์ความปลอดภัยที่ทันสมัยและได้มาตรฐานสากล เพื่อความสะดวกปลอดภัยกับนักท่องเที่ยว อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

สมมติฐานที่ 1.79 ค่าที่ได้จากการทดสอบสมมติฐานด้วย Chi-square มีค่าเท่ากับ 43.419 มีค่า Sig. เท่ากับ 0.000 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 จึงปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) หมายความว่า ค่าใช้จ่ายเพื่อการท่องเที่ยวต่อวันของนักท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงมีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นด้านการส่งเสริม

การตลาดการท่องเที่ยว โดยการจัดทำแผนการตลาดร่วมกันระหว่างประเทศสมาชิกในอนุภาคลุ่มแม่น้ำโขง สร้างจุดหมายการเดินทางท่องเที่ยวใหม่ ๆ เพื่อเชื่อมโยงเส้นทางการท่องเที่ยวเข้าด้วยกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

สมมติฐานที่ 1.80 ค่าที่ได้จากการทดสอบสมมติฐานด้วย Chi-square มีค่าเท่ากับ 0.056 มีค่า Sig. เท่ากับ 0.972 ซึ่งมากกว่า 0.05 จึงไม่สามารถปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) หมายความว่า ค่าใช้จ่ายเพื่อการท่องเที่ยวต่อวันของนักท่องเที่ยวในแม่น้ำโขง ไม่มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นด้านการจัดตั้ง Tourism cooperation center ขึ้นในประเทศไทย เพื่อทำหน้าที่เป็นศูนย์รวมของข้อมูลด้านการท่องเที่ยวในอนุภูมิภาค และเป็นตัวเชื่อมโยงการตลาดด้านการท่องเที่ยวในอนุภูมิภาค อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

สมมติฐานที่ 2 (H_2) ปัจจัยส่วนบุคคลของนักท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงมีความสัมพันธ์กับแนวทางการส่งเสริมการปฏิบัติการท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงของประเทศไทย 8 แนวทาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

1. เพศ

ตารางที่ 4-54 ผลการทดสอบสมมติฐานที่ 2.1-2.7

สมมติฐาน	สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson chi-square)	Asymp. sig. (2-sided)
2.1 เพศของนักท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงมีความสัมพันธ์กับแนวปฏิบัติ 1 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05	0.823	0.364
2.2 เพศของนักท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงมีความสัมพันธ์กับแนวปฏิบัติ 2 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05	2.100	0.147
2.3 เพศของนักท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงมีความสัมพันธ์กับแนวปฏิบัติ 3 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05	0.314	0.575
2.4 เพศของนักท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงมีความสัมพันธ์กับแนวปฏิบัติ 4 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05	0.067	0.795

ตารางที่ 4-54 (ต่อ)

สมมติฐาน	สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson chi-square)	Asymp. sig. (2-sided)
2.5 เพศของนักท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงมีความสัมพันธ์กับแนวปฏิบัติ 5 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05	0.073	0.786
2.6 เพศของนักท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงมีความสัมพันธ์กับแนวปฏิบัติ 6 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05	55.195*	0.000
2.7 เพศของนักท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงมีความสัมพันธ์กับแนวปฏิบัติ 7 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05	36.905*	0.000

*P-value < 0.05

จากตารางที่ 4-54 พบว่า

สมมติฐานที่ 2.1 ค่าที่ได้จากการทดสอบสมมติฐานด้วย Chi-square มีค่าเท่ากับ 0.823 มีค่า Sig. เท่ากับ 0.364 ซึ่งมากกว่า 0.05 จึงไม่สามารถปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) หมายความว่า เพศของนักท่องเที่ยวในแม่น้ำโขง ไม่มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นด้านการประชาสัมพันธ์ด้านการท่องเที่ยวอย่างเพียงพอและต่อเนื่อง ประสานความร่วมมือกันในการส่งเสริมและสนับสนุนการท่องเที่ยวทุกประเภทในท้องถิ่น รวมถึงการฟื้นฟูประเพณีดั้งเดิมให้กลับมาเป็นกิจกรรมเพื่อการท่องเที่ยวอีกครั้ง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

สมมติฐานที่ 2.2 ค่าที่ได้จากการทดสอบสมมติฐานด้วย Chi-square มีค่าเท่ากับ 2.100 มีค่า Sig. เท่ากับ 0.147 ซึ่งมากกว่า 0.05 จึงไม่สามารถปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) หมายความว่า เพศของนักท่องเที่ยวในแม่น้ำโขง ไม่มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นด้านการสนับสนุนนักวิชาการและผู้เชี่ยวชาญในด้านการท่องเที่ยวและการผลิตสินค้าที่ไว้วัตถุดิบในพื้นที่ เพื่อช่วยให้ความรู้กับชุมชนในการผลิตสินค้าเพื่อจำหน่ายในแหล่งท่องเที่ยว อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

สมมติฐานที่ 2.3 ค่าที่ได้จากการทดสอบสมมติฐานด้วย Chi-square มีค่าเท่ากับ 0.314 มีค่า Sig. เท่ากับ 0.575 ซึ่งมากกว่า 0.05 จึงไม่สามารถปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) หมายความว่า เพศของนักท่องเที่ยวในแม่น้ำโขง ไม่มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นด้านการอนุรักษ์และสร้างจิตสำนึก

ด้านการทิ้งขยะมูลฝอยในแหล่งท่องเที่ยว รู้จักการแยกขยะ สร้างมูลค่าและการทำประโยชน์จากขยะ จัดหาถังขยะแบบแยกประเภทอย่างเพียงพอ และมีระบบการจัดการขยะที่มีประสิทธิภาพ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

สมมติฐานที่ 2.4 ค่าที่ได้จากการทดสอบสมมติฐานด้วย Chi-square มีค่าเท่ากับ 0.067 มีค่า Sig. เท่ากับ 0.795 ซึ่งมากกว่า 0.05 จึงไม่สามารถปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) หมายความว่า เพศของนักท่องเที่ยวในแม่น้ำโขง ไม่มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นด้านการส่งเสริมและพัฒนาให้มีการออกแบบสถานที่ท่องเที่ยว โรงแรมที่พัก รวมถึงกิจกรรมเพื่อการท่องเที่ยว ที่บ่งบอกถึงวิถีชีวิตที่เป็นเอกลักษณ์ของชุมชนในท้องถิ่น เพื่อเป็นการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมดั้งเดิมของชุมชน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

สมมติฐานที่ 2.5 ค่าที่ได้จากการทดสอบสมมติฐานด้วย Chi-square มีค่าเท่ากับ 0.073 มีค่า Sig. เท่ากับ 0.786 ซึ่งมากกว่า 0.05 จึงไม่สามารถปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) หมายความว่า เพศของนักท่องเที่ยวในแม่น้ำโขง ไม่มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นด้านการเข้ามาเป็นผู้บริหารจัดการและจัดระบบรถให้บริการนำเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยว เพื่อจัดระบบระเบียบการให้บริการกับนักท่องเที่ยว เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อชุมชนและยุติธรรมกับนักท่องเที่ยวมากที่สุด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

สมมติฐานที่ 2.6 ค่าที่ได้จากการทดสอบสมมติฐานด้วย Chi-square มีค่าเท่ากับ 55.195 มีค่า Sig. เท่ากับ 0.000 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 จึงปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) หมายความว่า เพศของนักท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงมีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นด้านการขยายเวลาการจัดงานประเพณีสำคัญ ๆ ที่มีนักท่องเที่ยวมาร่วมกิจกรรมเป็นจำนวนมาก เช่น ประเพณีวันออกพรรษา ไหลเรือไฟ เพื่อให้เกิดการใช้จ่ายในกิจกรรมการท่องเที่ยวมากขึ้น เป็นประโยชน์แหล่งท่องเที่ยวโดยตรง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

สมมติฐานที่ 2.7 ค่าที่ได้จากการทดสอบสมมติฐานด้วย Chi-square มีค่าเท่ากับ 36.905 มีค่า Sig. เท่ากับ 0.000 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 จึงปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) หมายความว่า เพศของนักท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงมีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นด้านการอนุโลมให้นักท่องเที่ยวสามารถใช้บัตรประจำตัวประชาชนหรือใบขับขี่แทน Passport ในการลงทะเบียนเรือได้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

2. อายุ

ตารางที่ 4-55 ผลการทดสอบสมมติฐานที่ 2.8-2.14

สมมติฐาน	สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson chi-square)	Asymp. sig. (2-sided)
2.8 อายุของนักท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงมี ความสัมพันธ์กับแนวปฏิบัติ 1 อย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ 0.05	5.242	0.263
2.9 อายุของนักท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงมี ความสัมพันธ์กับแนวปฏิบัติ 2 อย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ 0.05	8.754	0.068
2.10 อายุของนักท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงมี ความสัมพันธ์กับแนวปฏิบัติ 3 อย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ 0.05	46.255*	0.000
2.11 อายุของนักท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงมี ความสัมพันธ์กับแนวปฏิบัติ 4 อย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ 0.05	6.615	0.158
2.12 อายุของนักท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงมี ความสัมพันธ์กับแนวปฏิบัติ 5 อย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ 0.05	4.923	0.295
2.13 อายุของนักท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงมี ความสัมพันธ์กับแนวปฏิบัติ 6 อย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ 0.05	60.090*	0.000
2.14 อายุของนักท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงมี ความสัมพันธ์กับแนวปฏิบัติ 7 อย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ 0.05	97.831*	0.000

*P-value < 0.05

จากตารางที่ 4-55 พบว่า

สมมติฐานที่ 2.8 ค่าที่ได้จากการทดสอบสมมติฐานด้วย Chi-square มีค่าเท่ากับ 5.242 มีค่า Sig. เท่ากับ 0.263 ซึ่งมากกว่า 0.05 จึงไม่สามารถปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) หมายความว่า อายุของนักท่องเที่ยวในแม่น้ำโขง ไม่มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นด้านการประชาสัมพันธ์ด้านการท่องเที่ยวอย่างเพียงพอและต่อเนื่อง ประสานความร่วมมือกันในการส่งเสริมและสนับสนุนการท่องเที่ยวทุกประเภทในท้องถิ่น รวมถึงการฟื้นฟูประเพณีดั้งเดิมให้กลับมาเป็นกิจกรรมเพื่อการท่องเที่ยวอีกครั้ง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

สมมติฐานที่ 2.9 ค่าที่ได้จากการทดสอบสมมติฐานด้วย Chi-square มีค่าเท่ากับ 8.754 มีค่า Sig. เท่ากับ 0.068 ซึ่งมากกว่า 0.05 จึงไม่สามารถปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) หมายความว่า อายุของนักท่องเที่ยวในแม่น้ำโขง ไม่มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นด้านการสนับสนุนนักวิชาการและผู้เชี่ยวชาญในด้านการท่องเที่ยวและการผลิตสินค้าที่ใช้วัตถุดิบในพื้นที่ เพื่อช่วยให้ความรู้กับชุมชนในการผลิตสินค้าเพื่อจำหน่ายในแหล่งท่องเที่ยว อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

สมมติฐานที่ 2.10 ค่าที่ได้จากการทดสอบสมมติฐานด้วย Chi-square มีค่าเท่ากับ 46.255 มีค่า Sig. เท่ากับ 0.000 ซึ่งมากกว่า 0.05 จึงไม่สามารถปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) หมายความว่า อายุของนักท่องเที่ยวในแม่น้ำโขง ไม่มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นด้านการอนุรักษ์และสร้างจิตสำนึกด้านการทิ้งขยะมูลฝอยในแหล่งท่องเที่ยว รู้จักการแยกขยะ สร้างมูลค่าและการทำประโยชน์จากขยะ จัดหาถังขยะแบบแยกประเภทอย่างเพียงพอ และมีระบบการจัดการขยะที่มีประสิทธิภาพ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

สมมติฐานที่ 2.11 ค่าที่ได้จากการทดสอบสมมติฐานด้วย Chi-square มีค่าเท่ากับ 6.615 มีค่า Sig. เท่ากับ 0.158 ซึ่งมากกว่า 0.05 จึงไม่สามารถปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) หมายความว่า อายุของนักท่องเที่ยวในแม่น้ำโขง ไม่มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นด้านการส่งเสริมและพัฒนาให้มีการออกแบบสถานที่ท่องเที่ยว โรงแรมที่พัก รวมถึงกิจกรรมเพื่อการท่องเที่ยว ที่บ่งบอกถึงวิถีชีวิตที่เป็นเอกลักษณ์ของชุมชนในท้องถิ่น เพื่อเป็นการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมดั้งเดิมของชุมชน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

สมมติฐานที่ 2.12 ค่าที่ได้จากการทดสอบสมมติฐานด้วย Chi-square มีค่าเท่ากับ 4.923 มีค่า Sig. เท่ากับ 0.295 ซึ่งมากกว่า 0.05 จึงไม่สามารถปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) หมายความว่า อายุของนักท่องเที่ยวในแม่น้ำโขง ไม่มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นด้านการเข้ามาเป็นผู้บริหารจัดการและจัดระบบรถให้บริการนำเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยว เพื่อจัดระบบระเบียบการให้บริการกับนักท่องเที่ยว เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อชุมชนและยุติธรรมกับนักท่องเที่ยวมากที่สุด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

สมมติฐานที่ 2.13 ค่าที่ได้จากการทดสอบสมมติฐานด้วย Chi-square มีค่าเท่ากับ 60.090 มีค่า Sig. เท่ากับ 0.000 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 จึงปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) หมายความว่า อายุของนักท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงมีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นด้านการขยายเวลาการจัดงานประเพณีสำคัญ ๆ ที่มีนักท่องเที่ยวมาร่วมกิจกรรมเป็นจำนวนมาก เช่น ประเพณีวันออกพรรษา ไหลเรือไฟ เพื่อให้เกิดการใช้จ่ายในกิจกรรมการท่องเที่ยวมากขึ้น เป็นประโยชน์แหล่งท่องเที่ยวโดยตรง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

สมมติฐานที่ 2.14 ค่าที่ได้จากการทดสอบสมมติฐานด้วย Chi-square มีค่าเท่ากับ 97.831 มีค่า Sig. เท่ากับ 0.000 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 จึงปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) หมายความว่า อายุของนักท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงมีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นด้านการอนุโลมให้นักท่องเที่ยวสามารถใช้บัตรประจำตัวประชาชนหรือใบขับขี่แทน Passport ในการลงต่องเรือได้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

3. ระดับการศึกษา

ตารางที่ 4-56 ผลการทดสอบสมมติฐานที่ 2.15-2.21

สมมติฐาน	สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson chi-square)	Asymp. sig. (2-sided)
2.15 ระดับการศึกษาของนักท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงมีความสัมพันธ์กับแนวปฏิบัติ 1 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05	4.788	0.188
2.16 ระดับการศึกษาของนักท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงมีความสัมพันธ์กับแนวปฏิบัติ 2 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05	11.036*	0.012
2.17 ระดับการศึกษาของนักท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงมีความสัมพันธ์กับแนวปฏิบัติ 3 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05	135.249*	0.000
2.18 ระดับการศึกษาของนักท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงมีความสัมพันธ์กับแนวปฏิบัติ 4 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05	7.339	0.062

ตารางที่ 4-56 (ต่อ)

สมมติฐาน	สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson chi-square)	Asymp. sig. (2-sided)
2.19 ระดับการศึกษาของนักท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงมีความสัมพันธ์กับแนวปฏิบัติ 5 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05	11.036*	0.012
2.20 ระดับการศึกษาของนักท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงมีความสัมพันธ์กับแนวปฏิบัติ 6 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05	45.902*	0.000
2.21 ระดับการศึกษาของนักท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงมีความสัมพันธ์กับแนวปฏิบัติ 7 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05	231.607*	0.000

*P-value < 0.05

จากตารางที่ 4-56 พบว่า

สมมติฐานที่ 2.15 ค่าที่ได้จากการทดสอบสมมติฐานด้วย Chi-square มีค่าเท่ากับ 4.788 มีค่า Sig. เท่ากับ 0.188 ซึ่งมากกว่า 0.05 จึงไม่สามารถปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) หมายความว่า ระดับการศึกษาของนักท่องเที่ยวในแม่น้ำโขง ไม่มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นด้านการประชาสัมพันธ์ด้านการท่องเที่ยวอย่างเพียงพอและต่อเนื่อง ประสานความร่วมมือกันในการส่งเสริมและสนับสนุนการท่องเที่ยวทุกประเภทในท้องถิ่น รวมถึงการฟื้นฟูประเพณีดั้งเดิมให้กลับมาเป็นกิจกรรมเพื่อการท่องเที่ยวอีกครั้ง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

สมมติฐานที่ 2.16 ค่าที่ได้จากการทดสอบสมมติฐานด้วย Chi-square มีค่าเท่ากับ 11.036 มีค่า Sig. เท่ากับ 0.012 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 จึงปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) หมายความว่า ระดับการศึกษาของนักท่องเที่ยวในแม่น้ำโขง มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นด้านการสนับสนุนนักวิชาการและผู้เชี่ยวชาญในด้านการท่องเที่ยวและการผลิตสินค้าที่ใช้วัตถุดิบในพื้นที่ เพื่อช่วยให้ความรู้กับชุมชนในการผลิตสินค้าเพื่อจำหน่ายในแหล่งท่องเที่ยว อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

สมมติฐานที่ 2.17 ค่าที่ได้จากการทดสอบสมมติฐานด้วย Chi-square มีค่าเท่ากับ 135.249 มีค่า Sig. เท่ากับ 0.000 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 จึงปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) หมายความว่า ระดับการศึกษาของนักท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงมีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นด้านการอนุรักษ์และสร้าง

จิตสำนึกด้านการทิ้งขยะมูลฝอยในแหล่งท่องเที่ยว รู้จักการแยกขยะ สร้างมูลค่าและการทำประโยชน์จากขยะ จัดหาถังขยะแบบแยกประเภทอย่างเพียงพอ และมีระบบการจัดการขยะที่มีประสิทธิภาพ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

สมมติฐานที่ 2.18 ค่าที่ได้จากการทดสอบสมมติฐานด้วย Chi-square มีค่าเท่ากับ 7.339 มีค่า Sig. เท่ากับ 0.062 ซึ่งมากกว่า 0.05 จึงไม่สามารถปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) หมายความว่า ระดับการศึกษาของนักท่องเที่ยวในแม่น้ำโขง ไม่มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นด้านการส่งเสริมและพัฒนาให้มีการออกแบบสถานที่ท่องเที่ยว โรงแรมที่พัก รวมถึงกิจกรรมเพื่อการท่องเที่ยว ที่บ่งบอกถึงวิถีชีวิตที่เป็นเอกลักษณ์ของชุมชนในท้องถิ่น เพื่อเป็นการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมดั้งเดิมของชุมชน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

สมมติฐานที่ 2.19 ค่าที่ได้จากการทดสอบสมมติฐานด้วย Chi-square มีค่าเท่ากับ 11.036 มีค่า Sig. เท่ากับ 0.012 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 จึงปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) หมายความว่า ระดับการศึกษาของนักท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงมีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นด้านการเข้ามาเป็นผู้บริหารจัดการและจัดระบบรถให้บริการนำเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยว เพื่อจัดระบบระเบียบการให้บริการกับนักท่องเที่ยว เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อชุมชนและยุติธรรมกับนักท่องเที่ยวมากที่สุด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

สมมติฐานที่ 2.20 ค่าที่ได้จากการทดสอบสมมติฐานด้วย Chi-square มีค่าเท่ากับ 45.902 มีค่า Sig. เท่ากับ 0.000 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 จึงปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) หมายความว่า ระดับการศึกษาของนักท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงมีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นด้านการขยายเวลาการทำงานประเพณีสำคัญ ๆ ที่มีนักท่องเที่ยวมาร่วมกิจกรรมเป็นจำนวนมาก เช่น ประเพณีวันออกพรรษา ไหลเรือไฟ เพื่อให้เกิดการใช้จ่ายในกิจกรรมการท่องเที่ยวมากขึ้น เป็นประโยชน์แหล่งท่องเที่ยวโดยตรง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

สมมติฐานที่ 2.21 ค่าที่ได้จากการทดสอบสมมติฐานด้วย Chi-square มีค่าเท่ากับ 231.607 มีค่า Sig. เท่ากับ 0.000 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 จึงปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) หมายความว่า ระดับการศึกษาของนักท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงมีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นด้านการอนุโลมให้นักท่องเที่ยวสามารถใช้บัตรประจำตัวประชาชนหรือใบขับขี่แทน Passport ในการลงล่องเรือได้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

4. สถานภาพ

ตารางที่ 4-57 ผลการทดสอบสมมติฐานที่ 2.22-2.28

สมมติฐาน	สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson chi-square)	Asymp. sig. (2-sided)
2.22 สถานภาพของนักท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงมีความสัมพันธ์กับแนวปฏิบัติ 1 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05	1.659	0.646
2.23 สถานภาพของนักท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงมีความสัมพันธ์กับแนวปฏิบัติ 2 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05	3.066	0.381
2.24 สถานภาพของนักท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงมีความสัมพันธ์กับแนวปฏิบัติ 3 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05	131.409*	0.000
2.25 สถานภาพของนักท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงมีความสัมพันธ์กับแนวปฏิบัติ 4 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05	2.532	0.469
2.26 สถานภาพของนักท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงมีความสัมพันธ์กับแนวปฏิบัติ 5 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05	1.659	0.646
2.27 สถานภาพของนักท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงมีความสัมพันธ์กับแนวปฏิบัติ 6 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05	39.067*	0.000
2.28 สถานภาพของนักท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงมีความสัมพันธ์กับแนวปฏิบัติ 7 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05	77.003*	0.000

*P-value < 0.05

จากตารางที่ 4-57 พบว่า

สมมติฐานที่ 2.22 ค่าที่ได้จากการทดสอบสมมติฐานด้วย Chi-square มีค่าเท่ากับ 1.659 มีค่า Sig. เท่ากับ 0.646 ซึ่งมากกว่า 0.05 จึงไม่สามารถปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) หมายความว่า สถานภาพของนักท่องเที่ยวในแม่น้ำโขง ไม่มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นด้านการประชาสัมพันธ์ด้านการท่องเที่ยวอย่างเพียงพอและต่อเนื่อง ประสานความร่วมมือกันในการส่งเสริมและสนับสนุนการท่องเที่ยวทุกประเภทในท้องถิ่น รวมถึงการฟื้นฟูประเพณีดั้งเดิมให้กลับมาเป็นกิจกรรมเพื่อการท่องเที่ยวอีกครั้ง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

สมมติฐานที่ 2.23 ค่าที่ได้จากการทดสอบสมมติฐานด้วย Chi-square มีค่าเท่ากับ 3.066 มีค่า Sig. เท่ากับ 0.381 ซึ่งมากกว่า 0.05 จึงไม่สามารถปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) หมายความว่า สถานภาพของนักท่องเที่ยวในแม่น้ำโขง ไม่มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นด้านการสนับสนุนนักวิชาการและผู้เชี่ยวชาญในด้านการท่องเที่ยวและการผลิตสินค้าที่ใช้วัตถุดิบในพื้นที่ เพื่อช่วยให้ความรู้กับชุมชนในการผลิตสินค้าเพื่อจำหน่ายในแหล่งท่องเที่ยว อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

สมมติฐานที่ 2.24 ค่าที่ได้จากการทดสอบสมมติฐานด้วย Chi-square มีค่าเท่ากับ 131.409 มีค่า Sig. เท่ากับ 0.000 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 จึงปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) หมายความว่า สถานภาพของนักท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงมีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นด้านการรณรงค์และสร้างจิตสำนึกด้านการทิ้งขยะมูลฝอยในแหล่งท่องเที่ยว รู้จักการแยกขยะ สร้างมูลค่าและการทำประโยชน์จากขยะ จัดหาถังขยะแบบแยกประเภทอย่างเพียงพอ และมีระบบการจัดการขยะที่มีประสิทธิภาพ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

สมมติฐานที่ 2.25 ค่าที่ได้จากการทดสอบสมมติฐานด้วย Chi-square มีค่าเท่ากับ 2.532 มีค่า Sig. เท่ากับ 0.469 ซึ่งมากกว่า 0.05 จึงไม่สามารถปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) หมายความว่า สถานภาพของนักท่องเที่ยวในแม่น้ำโขง ไม่มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นด้านการส่งเสริมและพัฒนาให้มีการออกแบบสถานที่ท่องเที่ยว โรงแรมที่พัก รวมถึงกิจกรรมเพื่อการท่องเที่ยว ที่บ่งบอกถึงวิถีชีวิตที่เป็นเอกลักษณ์ของชุมชนในท้องถิ่น เพื่อเป็นการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมดั้งเดิมของชุมชน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

สมมติฐานที่ 2.26 ค่าที่ได้จากการทดสอบสมมติฐานด้วย Chi-square มีค่าเท่ากับ 1.659 มีค่า Sig. เท่ากับ 0.646 ซึ่งมากกว่า 0.05 จึงไม่สามารถปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) หมายความว่า สถานภาพของนักท่องเที่ยวในแม่น้ำโขง ไม่มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นด้านการเข้ามาเป็นผู้บริหารจัดการและจัดระบบรถให้บริการนำเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยว เพื่อจัดระบบระเบียบการให้บริการกับนักท่องเที่ยว เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อชุมชนและยุติธรรมกับนักท่องเที่ยวมากที่สุด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

สมมติฐานที่ 2.27 ค่าที่ได้จากการทดสอบสมมติฐานด้วย Chi-square มีค่าเท่ากับ 39.067 มีค่า Sig. เท่ากับ 0.000 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 จึงปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) หมายความว่า สถานภาพของนักท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงมีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นด้านการขยายเวลาการจัดงานประเพณีสำคัญ ๆ ที่มีนักท่องเที่ยวมาร่วมกิจกรรมเป็นจำนวนมาก เช่น ประเพณีวันออกพรรษา ไหลเรือไฟ เพื่อให้เกิดการใช้จ่ายในกิจกรรมการท่องเที่ยวมากขึ้น เป็นประโยชน์แหล่งท่องเที่ยวโดยตรง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

สมมติฐานที่ 2.28 ค่าที่ได้จากการทดสอบสมมติฐานด้วย Chi-square มีค่าเท่ากับ 77.003 มีค่า Sig. เท่ากับ 0.000 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 จึงปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) หมายความว่า สถานภาพของนักท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงมีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นด้านการอนุมัติให้นักท่องเที่ยวสามารถใช้บัตรประจำตัวประชาชนหรือใบขับขี่แทน Passport ในการลงถ่องเรือได้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

5. อาชีพ

ตารางที่ 4-58 ผลการทดสอบสมมติฐานที่ 2.29-2.35

สมมติฐาน	สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson chi-square)	Asymp. sig. (2-sided)
2.29 อาชีพของนักท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงมีความสัมพันธ์กับแนวปฏิบัติ 1 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05	2.144	0.543
2.30 อาชีพของนักท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงมีความสัมพันธ์กับแนวปฏิบัติ 2 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05	1.908	0.592
2.31 อาชีพของนักท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงมีความสัมพันธ์กับแนวปฏิบัติ 3 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05	122.452*	0.000
2.32 อาชีพของนักท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงมีความสัมพันธ์กับแนวปฏิบัติ 4 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05	1.426	0.699

ตารางที่ 4-58 (ต่อ)

สมมติฐาน	สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson chi-square)	Asymp. sig. (2-sided)
2.33 อาชีพของนักท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงมีความสัมพันธ์กับแนวปฏิบัติ 5 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05	2.144	0.543
2.34 อาชีพของนักท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงมีความสัมพันธ์กับแนวปฏิบัติ 6 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05	294.520*	0.000
2.35 อาชีพของนักท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงมีความสัมพันธ์กับแนวปฏิบัติ 7 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05	49.096*	0.000

*P-value < 0.05

จากตารางที่ 4-58 พบว่า

สมมติฐานที่ 2.29 ค่าที่ได้จากการทดสอบสมมติฐานด้วย Chi-square มีค่าเท่ากับ 2.144 มีค่า Sig. เท่ากับ 0.543 ซึ่งมากกว่า 0.05 จึงไม่สามารถปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) หมายความว่า อาชีพของนักท่องเที่ยวในแม่น้ำโขง ไม่มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นด้านการประชาสัมพันธ์ด้านการท่องเที่ยวอย่างเพียงพอและต่อเนื่อง ประสานความร่วมมือกันในการส่งเสริมและสนับสนุนการท่องเที่ยวทุกประเภทในท้องถิ่น รวมถึงการฟื้นฟูประเพณีดั้งเดิมให้กลับมาเป็นกิจกรรมเพื่อการท่องเที่ยวอีกครั้ง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

สมมติฐานที่ 2.30 ค่าที่ได้จากการทดสอบสมมติฐานด้วย Chi-square มีค่าเท่ากับ 1.908 มีค่า Sig. เท่ากับ 0.592 ซึ่งมากกว่า 0.05 จึงไม่สามารถปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) หมายความว่า อาชีพของนักท่องเที่ยวในแม่น้ำโขง ไม่มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นด้านการสนับสนุนนักวิชาการและผู้เชี่ยวชาญในด้านการท่องเที่ยวและการผลิตสินค้าที่ใช้วัตถุดิบในพื้นที่ เพื่อช่วยให้ความรู้กับชุมชนในการผลิตสินค้าเพื่อจำหน่ายในแหล่งท่องเที่ยว อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

สมมติฐานที่ 2.31 ค่าที่ได้จากการทดสอบสมมติฐานด้วย Chi-square มีค่าเท่ากับ 122.452 มีค่า Sig. เท่ากับ 0.000 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 จึงปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) หมายความว่า อาชีพของนักท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงมีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นด้านการรณรงค์และสร้างจิตสำนึกด้าน

การทิ้งขยะมูลฝอยในแหล่งท่องเที่ยว รู้จักการแยกขยะ สร้างมูลค่าและการทำประโยชน์จากขยะ จัดหาถังขยะแบบแยกประเภทอย่างเพียงพอ และมีระบบการจัดการขยะที่มีประสิทธิภาพ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

สมมติฐานที่ 2.32 ค่าที่ได้จากการทดสอบสมมติฐานด้วย Chi-square มีค่าเท่ากับ 1.426 มีค่า Sig. เท่ากับ 0.699 ซึ่งมากกว่า 0.05 จึงไม่สามารถปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) หมายความว่า อาชีพของนักท่องเที่ยวในแม่น้ำโขง ไม่มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นด้านการส่งเสริมและพัฒนาให้มีการออกแบบสถานที่ท่องเที่ยว โรงแรมที่พัก รวมถึงกิจกรรมเพื่อการท่องเที่ยว ที่บ่งบอกถึงวิถีชีวิตที่เป็นเอกลักษณ์ของชุมชนในท้องถิ่น เพื่อเป็นการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมดั้งเดิมของชุมชน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

สมมติฐานที่ 2.33 ค่าที่ได้จากการทดสอบสมมติฐานด้วย Chi-square มีค่าเท่ากับ 2.144 มีค่า Sig. เท่ากับ 0.543 ซึ่งมากกว่า 0.05 จึงไม่สามารถปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) หมายความว่า อาชีพของนักท่องเที่ยวในแม่น้ำโขง ไม่มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นด้านการเข้ามาเป็นผู้บริหารจัดการและจัดระบบรถให้บริการนำเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยว เพื่อจัดระบบระเบียบการให้บริการกับนักท่องเที่ยว เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อชุมชนและยุติธรรมกับนักท่องเที่ยวมากที่สุด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

สมมติฐานที่ 2.34 ค่าที่ได้จากการทดสอบสมมติฐานด้วย Chi-square มีค่าเท่ากับ 294.520 มีค่า Sig. เท่ากับ 0.000 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 จึงปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) หมายความว่า อาชีพของนักท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงมีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นด้านการขยายเวลาการจัดงานประเพณีสำคัญ ๆ ที่มีนักท่องเที่ยวมาร่วมกิจกรรมเป็นจำนวนมาก เช่น ประเพณีวันออกพรรษา ไหลเรือไฟ เพื่อให้เกิดการใช้จ่ายในกิจกรรมการท่องเที่ยวมากขึ้น เป็นประโยชน์แหล่งท่องเที่ยวโดยตรง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

สมมติฐานที่ 2.35 ค่าที่ได้จากการทดสอบสมมติฐานด้วย Chi-square มีค่าเท่ากับ 49.096 มีค่า Sig. เท่ากับ 0.000 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 จึงปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) หมายความว่า อาชีพของนักท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงมีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นด้านการอนุโลมให้นักท่องเที่ยวสามารถใช้บัตรประจำตัวประชาชนหรือใบขับขี่แทน Passport ในการลงทะเบียนเรือได้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

6. ภูมิปัญญา

ตารางที่ 4-59 ผลการทดสอบสมมติฐานที่ 2.36-2.42

สมมติฐาน	สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson chi-square)	Asymp. sig. (2-sided)
2.36 ภูมิปัญญาของนักท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงมีความสัมพันธ์กับแนวปฏิบัติ 1 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05	176.572*	0.000
2.37 ภูมิปัญญาของนักท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงมีความสัมพันธ์กับแนวปฏิบัติ 2 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05	1.235	0.872
2.38 ภูมิปัญญาของนักท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงมีความสัมพันธ์กับแนวปฏิบัติ 3 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05	134.870*	0.000
2.39 ภูมิปัญญาของนักท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงมีความสัมพันธ์กับแนวปฏิบัติ 4 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05	0.821	0.936
2.40 ภูมิปัญญาของนักท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงมีความสัมพันธ์กับแนวปฏิบัติ 5 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05	1.235	0.872
2.41 ภูมิปัญญาของนักท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงมีความสัมพันธ์กับแนวปฏิบัติ 6 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05	379.494*	0.000
2.42 ภูมิปัญญาของนักท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงมีความสัมพันธ์กับแนวปฏิบัติ 7 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05	32.375*	0.000

*P-value < 0.05

จากตารางที่ 4-59 พบว่า

สมมติฐานที่ 2.36 ค่าที่ได้จากการทดสอบสมมติฐานด้วย Chi-square มีค่าเท่ากับ 176.572 มีค่า Sig. เท่ากับ 0.000 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 จึงปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) หมายความว่า ภูมิสำเนาของนักท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงมีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นด้านการประชาสัมพันธ์ด้านการท่องเที่ยวอย่างเพียงพอและต่อเนื่อง ประสานความร่วมมือกันในการส่งเสริมและสนับสนุนการท่องเที่ยวทุกประเภทในท้องถิ่น รวมถึงการฟื้นฟูประเพณีดั้งเดิมให้กลับมาเป็นกิจกรรมเพื่อการท่องเที่ยวอีกครั้ง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

สมมติฐานที่ 2.37 ค่าที่ได้จากการทดสอบสมมติฐานด้วย Chi-square มีค่าเท่ากับ 1.235 มีค่า Sig. เท่ากับ 0.872 ซึ่งมากกว่า 0.05 จึงไม่สามารถปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) หมายความว่า ภูมิสำเนาของนักท่องเที่ยวในแม่น้ำโขง ไม่มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นด้านการสนับสนุนนักวิชาการและผู้เชี่ยวชาญในด้านการท่องเที่ยวและการผลิตสินค้าที่ไว้วัตถุดิบในพื้นที่ เพื่อช่วยให้ความรู้กับชุมชนในการผลิตสินค้าเพื่อจำหน่ายในแหล่งท่องเที่ยว อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

สมมติฐานที่ 2.38 ค่าที่ได้จากการทดสอบสมมติฐานด้วย Chi-square มีค่าเท่ากับ 134.870 มีค่า Sig. เท่ากับ 0.000 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 จึงปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) หมายความว่า ภูมิสำเนาของนักท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงมีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นด้านการรณรงค์และสร้างจิตสำนึกด้านการทิ้งขยะมูลฝอยในแหล่งท่องเที่ยว รู้จักการแยกขยะ สร้างมูลค่าและการทำประโยชน์จากขยะ จัดหาถังขยะแบบแยกประเภทอย่างเพียงพอ และมีระบบการจัดการขยะที่มีประสิทธิภาพ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

สมมติฐานที่ 2.39 ค่าที่ได้จากการทดสอบสมมติฐานด้วย Chi-square มีค่าเท่ากับ 0.821 มีค่า Sig. เท่ากับ 0.936 ซึ่งมากกว่า 0.05 จึงไม่สามารถปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) หมายความว่า ภูมิสำเนาของนักท่องเที่ยวในแม่น้ำโขง ไม่มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นด้านการส่งเสริมและพัฒนาให้มีบริการออกแบบสถานที่ท่องเที่ยว โรงแรมที่พัก รวมถึงกิจกรรมเพื่อการท่องเที่ยว ที่บ่งบอกถึงวิถีชีวิตที่เป็นเอกลักษณ์ของชุมชนในท้องถิ่น เพื่อเป็นการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมดั้งเดิมของชุมชน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

สมมติฐานที่ 2.40 ค่าที่ได้จากการทดสอบสมมติฐานด้วย Chi-square มีค่าเท่ากับ 1.235 มีค่า Sig. เท่ากับ 0.872 ซึ่งมากกว่า 0.05 จึงไม่สามารถปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) หมายความว่า ภูมิสำเนาของนักท่องเที่ยวในแม่น้ำโขง ไม่มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นด้านการเข้ามาเป็นผู้บริหารจัดการและจัดระบบรถให้บริการนำเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยว เพื่อจัดระบบระเบียบการให้บริการกับนักท่องเที่ยว เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อชุมชนและยุติธรรมกับนักท่องเที่ยวมากที่สุด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

สมมติฐานที่ 2.41 ค่าที่ได้จากการทดสอบสมมติฐานด้วย Chi-square มีค่าเท่ากับ 379.494 มีค่า Sig. เท่ากับ 0.000 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 จึงปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) หมายความว่า ภูมิลำเนาของนักท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงมีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นด้านการขยายเวลาการจัดงานประเพณีสำคัญ ๆ ที่มีนักท่องเที่ยวมาร่วมกิจกรรมเป็นจำนวนมาก เช่น ประเพณีวันออกพรรษา ไหลเรือไฟ เพื่อให้เกิดการใช้จ่ายในกิจกรรมการท่องเที่ยวมากขึ้น เป็นประโยชน์แหล่งท่องเที่ยวโดยตรง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

สมมติฐานที่ 2.42 ค่าที่ได้จากการทดสอบสมมติฐานด้วย Chi-square มีค่าเท่ากับ 32.375 มีค่า Sig. เท่ากับ 0.000 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 จึงปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) หมายความว่า ภูมิลำเนาของนักท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงมีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นด้านการอนุโลมให้นักท่องเที่ยวสามารถใช้บัตรประจำตัวประชาชนหรือใบขับขี่แทน Passport ในการลงต่องเรือได้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

7. รายได้เฉลี่ยต่อเดือน

ตารางที่ 4-60 ผลการทดสอบสมมติฐานที่ 2.43-2.49

สมมติฐาน	สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson chi-square)	Asymp. sig. (2-sided)
2.43 รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของนักท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงมีความสัมพันธ์กับแนวปฏิบัติ 1 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05	2.524	0.471
2.44 รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของนักท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงมีความสัมพันธ์กับแนวปฏิบัติ 2 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05	2.076	0.557
2.45 รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของนักท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงมีความสัมพันธ์กับแนวปฏิบัติ 3 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05	216.216*	0.000
2.46 รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของนักท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงมีความสัมพันธ์กับแนวปฏิบัติ 4 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05	2.438	0.487

ตารางที่ 4-60 (ต่อ)

สมมติฐาน	สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson chi-square)	Asymp. sig. (2-sided)
2.47 รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของนักท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงมีความสัมพันธ์กับแนวปฏิบัติ 5 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05	1.799	0.615
2.48 รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของนักท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงมีความสัมพันธ์กับแนวปฏิบัติ 6 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05	32.002*	0.000
2.49 รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของนักท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงมีความสัมพันธ์กับแนวปฏิบัติ 7 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05	368.657*	0.000

*P-value < 0.05

จากตารางที่ 4-60 พบว่า

สมมติฐานที่ 2.43 ค่าที่ได้จากการทดสอบสมมติฐานด้วย Chi-square มีค่าเท่ากับ 2.524 มีค่า Sig. เท่ากับ 0.471 ซึ่งมากกว่า 0.05 จึงไม่สามารถปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) หมายความว่า รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของนักท่องเที่ยวในแม่น้ำโขง ไม่มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นด้านการประชาสัมพันธ์ด้านการท่องเที่ยวอย่างเพียงพอและต่อเนื่อง ประสานความร่วมมือกันในการส่งเสริมและสนับสนุนการท่องเที่ยวทุกประเภทในท้องถิ่น รวมถึงการฟื้นฟูประเพณีดั้งเดิมให้กลับมาเป็นกิจกรรมเพื่อการท่องเที่ยวอีกครั้ง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

สมมติฐานที่ 2.44 ค่าที่ได้จากการทดสอบสมมติฐานด้วย Chi-square มีค่าเท่ากับ 2.076 มีค่า Sig. เท่ากับ 0.557 ซึ่งมากกว่า 0.05 จึงไม่สามารถปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) หมายความว่า รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของนักท่องเที่ยวในแม่น้ำโขง ไม่มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นด้านการสนับสนุนนักวิชาการและผู้เชี่ยวชาญในด้านการท่องเที่ยวและการผลิตสินค้าที่จับคู่ติดบในพื้นที่ เพื่อช่วยให้ความรู้กับชุมชนในการผลิตสินค้าเพื่อจำหน่ายในแหล่งท่องเที่ยว อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

สมมติฐานที่ 2.45 ค่าที่ได้จากการทดสอบสมมติฐานด้วย Chi-square มีค่าเท่ากับ 216.216 มีค่า Sig. เท่ากับ 0.000 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 จึงปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) หมายความว่า รายได้เฉลี่ย

ต่อเดือนของนักท่องเที่ยวในแม่น้ำโขง มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นด้านการรณรงค์และสร้างจิตสำนึกด้านการทิ้งขยะมูลฝอยในแหล่งท่องเที่ยว รู้จักการแยกขยะ สร้างมูลค่าและการทำประโยชน์จากขยะ จัดหาถังขยะแบบแยกประเภทอย่างเพียงพอ และมีระบบการจัดการขยะที่มีประสิทธิภาพ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

สมมติฐานที่ 2.46 ค่าที่ได้จากการทดสอบสมมติฐานด้วย Chi-square มีค่าเท่ากับ 2.438 มีค่า Sig. เท่ากับ 0.487 ซึ่งมากกว่า 0.05 จึงไม่สามารถปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) หมายความว่า รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของนักท่องเที่ยวในแม่น้ำโขง ไม่มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นด้านการส่งเสริมและพัฒนาให้มีการออกแบบสถานที่ท่องเที่ยว โรงแรมที่พัก รวมถึงกิจกรรมเพื่อการท่องเที่ยว ที่บ่งบอกถึงวิถีชีวิตที่เป็นเอกลักษณ์ของชุมชนในท้องถิ่น เพื่อเป็นการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมดั้งเดิมของชุมชน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

สมมติฐานที่ 2.47 ค่าที่ได้จากการทดสอบสมมติฐานด้วย Chi-square มีค่าเท่ากับ 1.799 มีค่า Sig. เท่ากับ 0.615 ซึ่งมากกว่า 0.05 จึงไม่สามารถปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) หมายความว่า รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของนักท่องเที่ยวในแม่น้ำโขง ไม่มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นด้านการเข้ามาเป็นผู้บริหารจัดการและจัดระบบรถให้บริการนำเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยว เพื่อจัดระบบระเบียบการให้บริการกับนักท่องเที่ยว เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อชุมชนและยุติธรรมกับนักท่องเที่ยวมากที่สุด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

สมมติฐานที่ 2.48 ค่าที่ได้จากการทดสอบสมมติฐานด้วย Chi-square มีค่าเท่ากับ 32.002 มีค่า Sig. เท่ากับ 0.000 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 จึงปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) หมายความว่า รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของนักท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงมีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นด้านการขยายเวลาการจัดงานประเพณีสำคัญ ๆ ที่มีนักท่องเที่ยวมาร่วมกิจกรรมเป็นจำนวนมาก เช่น ประเพณีวันออกพรรษาไหลเรือไฟ เพื่อให้เกิดการใช้จ่ายในกิจกรรมการท่องเที่ยวมากขึ้น เป็นประโยชน์แหล่งท่องเที่ยวโดยตรง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

สมมติฐานที่ 2.49 ค่าที่ได้จากการทดสอบสมมติฐานด้วย Chi-square มีค่าเท่ากับ 368.657 มีค่า Sig. เท่ากับ 0.000 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 จึงปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) หมายความว่า รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของนักท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงมีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นด้านการอนุมัติให้นักท่องเที่ยวสามารถใช้อัตราประจำตัวประชาชนหรือใบขับขี่แทน Passport ในการลงถ่องเรือได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

8. รูปแบบการเดินทางท่องเที่ยว

ตารางที่ 4-61 ผลการทดสอบสมมติฐานที่ 2.50-2.56

สมมติฐาน	สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson chi-square)	Asymp. sig. (2-sided)
2.50 รูปแบบการเดินทางท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงมีความสัมพันธ์กับแนวปฏิบัติ 1 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05	2.706	0.439
2.51 รูปแบบการเดินทางท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงมีความสัมพันธ์กับแนวปฏิบัติ 2 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05	8.277*	0.041
2.52 รูปแบบการเดินทางท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงมีความสัมพันธ์กับแนวปฏิบัติ 3 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05	41.712*	0.000
2.53 รูปแบบการเดินทางท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงมีความสัมพันธ์กับแนวปฏิบัติ 4 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05	2.222	0.528
2.54 รูปแบบการเดินทางท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงมีความสัมพันธ์กับแนวปฏิบัติ 5 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05	2.706	0.439
2.55 รูปแบบการเดินทางท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงมีความสัมพันธ์กับแนวปฏิบัติ 6 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05	105.031*	0.000
2.56 รูปแบบการเดินทางท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงมีความสัมพันธ์กับแนวปฏิบัติ 7 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05	67.080*	0.000

*P-value < 0.05

จากตารางที่ 4-60 พบว่า

สมมติฐานที่ 2.50 ค่าที่ได้จากการทดสอบสมมติฐานด้วย Chi-square มีค่าเท่ากับ 2.706 มีค่า Sig. เท่ากับ 0.439 ซึ่งมากกว่า 0.05 จึงไม่สามารถปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) หมายความว่า รูปแบบการเดินทางท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวในแม่น้ำโขง ไม่มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นด้านการประชาสัมพันธ์ด้านการท่องเที่ยวอย่างเพียงพอและต่อเนื่อง ประสานความร่วมมือกันในการส่งเสริมและสนับสนุนการท่องเที่ยวทุกประเภทในท้องถิ่น รวมถึงการฟื้นฟูประเพณีดั้งเดิมให้กลับมาเป็นกิจกรรมเพื่อการท่องเที่ยวอีกครั้ง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

สมมติฐานที่ 2.51 ค่าที่ได้จากการทดสอบสมมติฐานด้วย Chi-square มีค่าเท่ากับ 8.277 มีค่า Sig. เท่ากับ 0.041 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 จึงปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) หมายความว่า รูปแบบการเดินทางท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงมีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นด้านการสนับสนุนนักวิชาการและผู้เชี่ยวชาญในด้านการท่องเที่ยวและการผลิตสินค้าที่ใช้วัตถุดิบในพื้นที่ เพื่อช่วยให้ความรู้กับชุมชนในการผลิตสินค้าเพื่อจำหน่ายในแหล่งท่องเที่ยว อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

สมมติฐานที่ 2.52 ค่าที่ได้จากการทดสอบสมมติฐานด้วย Chi-square มีค่าเท่ากับ 41.712 มีค่า Sig. เท่ากับ 0.000 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 จึงปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) หมายความว่า รูปแบบการเดินทางท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงมีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นด้านการรณรงค์และสร้างจิตสำนึกด้านการทิ้งขยะมูลฝอยในแหล่งท่องเที่ยว รู้จักการแยกขยะ สร้างมูลค่าและการทำประโยชน์จากขยะ จัดหาถังขยะแบบแยกประเภทอย่างเพียงพอ และมีระบบการจัดการขยะที่มีประสิทธิภาพ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

สมมติฐานที่ 2.53 ค่าที่ได้จากการทดสอบสมมติฐานด้วย Chi-square มีค่าเท่ากับ 2.222 มีค่า Sig. เท่ากับ 0.528 ซึ่งมากกว่า 0.05 จึงไม่สามารถปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) หมายความว่า รูปแบบการเดินทางท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวในแม่น้ำโขง ไม่มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นด้านการส่งเสริมและพัฒนาให้มีการออกแบบสถานที่ท่องเที่ยว โรงแรมที่พัก รวมถึงกิจกรรมเพื่อการท่องเที่ยว ที่บ่งบอกถึงวิถีชีวิตที่เป็นเอกลักษณ์ของชุมชนในท้องถิ่น เพื่อเป็นการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมดั้งเดิมของชุมชน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

สมมติฐานที่ 2.54 ค่าที่ได้จากการทดสอบสมมติฐานด้วย Chi-square มีค่าเท่ากับ 2.706 มีค่า Sig. เท่ากับ 0.439 ซึ่งมากกว่า 0.05 จึงไม่สามารถปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) หมายความว่า รูปแบบการเดินทางท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวในแม่น้ำโขง ไม่มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นด้านการเข้ามาเป็นผู้บริหารจัดการและจัดระบบรถให้บริการนำเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยว เพื่อจัดระบบระเบียบการให้บริการกับนักท่องเที่ยว เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อชุมชนและยุติธรรมกับนักท่องเที่ยวมากที่สุด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

สมมติฐานที่ 2.55 ค่าที่ได้จากการทดสอบสมมติฐานด้วย Chi-square มีค่าเท่ากับ 105.031 มีค่า Sig. เท่ากับ 0.000 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 จึงปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) หมายความว่า รูปแบบการเดินทางท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวในแม่น้ำโขง มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นด้านการขยายเวลาการจัดงานประเพณีสำคัญ ๆ ที่มีนักท่องเที่ยวมาร่วมกิจกรรมเป็นจำนวนมาก เช่น ประเพณีวันออกพรรษา ไหลเรือไฟ เพื่อให้เกิดการใช้จ่ายในกิจกรรมการท่องเที่ยวมากขึ้น เป็นประโยชน์แหล่งท่องเที่ยวโดยตรง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

สมมติฐานที่ 2.56 ค่าที่ได้จากการทดสอบสมมติฐานด้วย Chi-square มีค่าเท่ากับ 67.080 มีค่า Sig. เท่ากับ 0.000 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 จึงปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) หมายความว่า รูปแบบการเดินทางท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวในแม่น้ำโขง ไม่มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นด้านการอนุโลมให้นักท่องเที่ยวสามารถใช้บัตรประจำตัวประชาชนหรือใบขับขี่แทน Passport ในการลงล่องเรือได้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

9. จำนวนวันที่เดินทางท่องเที่ยว

ตารางที่ 4-62 ผลการทดสอบสมมติฐานที่ 2.57-2.63

สมมติฐาน	สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson chi-square)	Asymp. sig. (2-sided)
2.57 จำนวนวันที่เดินทางท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงมีความสัมพันธ์กับแนวปฏิบัติ 1 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05	0.968	0.616
2.58 จำนวนวันที่เดินทางท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงมีความสัมพันธ์กับแนวปฏิบัติ 2 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05	0.968	0.616
2.59 จำนวนวันที่เดินทางท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงมีความสัมพันธ์กับแนวปฏิบัติ 3 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05	62.289*	0.000
2.60 จำนวนวันที่เดินทางท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงมีความสัมพันธ์กับแนวปฏิบัติ 4 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05	0.643	0.725

ตารางที่ 4-62 (ต่อ)

สมมติฐาน	สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson chi-square)	Asymp. sig. (2-sided)
2.61 จำนวนวันที่เดินทางท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงมีความสัมพันธ์กับแนวปฏิบัติ 5 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05	0.968	0.616
2.62 จำนวนวันที่เดินทางท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงมีความสัมพันธ์กับแนวปฏิบัติ 6 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05	219.151*	0.000
2.63 จำนวนวันที่เดินทางท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงมีความสัมพันธ์กับแนวปฏิบัติ 7 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05	22.156*	0.000

*P-value < 0.05

จากตารางที่ 4-62 พบว่า

สมมติฐานที่ 2.57 ค่าที่ได้จากการทดสอบสมมติฐานด้วย Chi-square มีค่าเท่ากับ 0.968 มีค่า Sig. เท่ากับ 0.616 ซึ่งมากกว่า 0.05 จึงไม่สามารถปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) หมายความว่า จำนวนวันที่เดินทางท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวในแม่น้ำโขง ไม่มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นด้านการประชาสัมพันธ์ด้านการท่องเที่ยวอย่างเพียงพอและต่อเนื่อง ประสานความร่วมมือกันในการส่งเสริมและสนับสนุนการท่องเที่ยวทุกประเภทในท้องถิ่น รวมถึงการฟื้นฟูประเพณีดั้งเดิมให้กลับมาเป็นกิจกรรมเพื่อการท่องเที่ยวอีกครั้ง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

สมมติฐานที่ 2.58 ค่าที่ได้จากการทดสอบสมมติฐานด้วย Chi-square มีค่าเท่ากับ 0.968 มีค่า Sig. เท่ากับ 0.616 ซึ่งมากกว่า 0.05 จึงไม่สามารถปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) หมายความว่า จำนวนวันที่เดินทางท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวในแม่น้ำโขง ไม่มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นด้านการสนับสนุนนักวิชาการและผู้เชี่ยวชาญในด้านการท่องเที่ยวและการผลิตสินค้าที่ใช้วัตถุดิบในพื้นที่ เพื่อช่วยให้ความรู้กับชุมชนในการผลิตสินค้าเพื่อจำหน่ายในแหล่งท่องเที่ยว อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

สมมติฐานที่ 2.59 ค่าที่ได้จากการทดสอบสมมติฐานด้วย Chi-square มีค่าเท่ากับ 62.289 มีค่า Sig. เท่ากับ 0.000 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 จึงปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) หมายความว่า จำนวนวันที่

เดินทางท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงมีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นด้านการรณรงค์และสร้างจิตสำนึกด้านการทิ้งขยะมูลฝอยในแหล่งท่องเที่ยว รู้จักการแยกขยะ สร้างมูลค่าและการทำประโยชน์จากขยะ จัดหาถังขยะแบบแยกประเภทอย่างเพียงพอ และมีระบบการจัดการขยะที่มีประสิทธิภาพ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

สมมติฐานที่ 2.60 ค่าที่ได้จากการทดสอบสมมติฐานด้วย Chi-square มีค่าเท่ากับ 0.643 มีค่า Sig. เท่ากับ 0.725 ซึ่งมากกว่า 0.05 จึงไม่สามารถปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) หมายความว่า จำนวนวันที่เดินทางท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวในแม่น้ำโขง ไม่มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นด้านการส่งเสริมและพัฒนาให้มีการออกแบบสถานที่ท่องเที่ยว โรงแรมที่พัก รวมถึงกิจกรรมเพื่อการท่องเที่ยว ที่บ่งบอกถึงวิถีชีวิตที่เป็นเอกลักษณ์ของชุมชนในท้องถิ่น เพื่อเป็นการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมดั้งเดิมของชุมชน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

สมมติฐานที่ 2.61 ค่าที่ได้จากการทดสอบสมมติฐานด้วย Chi-square มีค่าเท่ากับ 0.968 มีค่า Sig. เท่ากับ 0.616 ซึ่งมากกว่า 0.05 จึงไม่สามารถปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) หมายความว่า จำนวนวันที่เดินทางท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวในแม่น้ำโขง ไม่มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นด้านการเข้ามาเป็นผู้บริหารจัดการและจัดระบบรถให้บริการนำเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยว เพื่อจัดระบบระเบียบการให้บริการกับนักท่องเที่ยว เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อชุมชนและยุติธรรมกับนักท่องเที่ยวมากที่สุด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

สมมติฐานที่ 2.62 ค่าที่ได้จากการทดสอบสมมติฐานด้วย Chi-square มีค่าเท่ากับ 219.151 มีค่า Sig. เท่ากับ 0.000 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 จึงปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) หมายความว่า จำนวนวันที่เดินทางท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงมีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นด้านการขยายเวลาการจัดงานประเพณีสำคัญ ๆ ที่มีนักท่องเที่ยวมาร่วมกิจกรรมเป็นจำนวนมาก เช่น ประเพณีวันออกพรรษา ไหลเรือไฟ เพื่อให้เกิดการใช้จ่ายในกิจกรรมการท่องเที่ยวมากขึ้น เป็นประโยชน์แหล่งท่องเที่ยวโดยตรง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

สมมติฐานที่ 2.63 ค่าที่ได้จากการทดสอบสมมติฐานด้วย Chi-square มีค่าเท่ากับ 22.156 มีค่า Sig. เท่ากับ 0.000 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 จึงปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) หมายความว่า จำนวนวันที่เดินทางท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงมีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นด้านการอนุโลมให้นักท่องเที่ยวสามารถใช้อัตราประจำตัวประชาชนหรือใบขับขี่แทน Passport ในการลงล่องเรือได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

10. ค่าใช้จ่ายเพื่อการท่องเที่ยวต่อวัน

ตารางที่ 4-63 ผลการทดสอบสมมติฐานที่ 2.64-2.70

สมมติฐาน	สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson chi-square)	Asymp. sig. (2-sided)
2.64 ค่าใช้จ่ายเพื่อการท่องเที่ยวต่อวันของนักท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงมีความสัมพันธ์กับแนวปฏิบัติ 1 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05	0.110	0.947
2.65 ค่าใช้จ่ายเพื่อการท่องเที่ยวต่อวันของนักท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงมีความสัมพันธ์กับแนวปฏิบัติ 2 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05	0.110	0.947
2.66 ค่าใช้จ่ายเพื่อการท่องเที่ยวต่อวันของนักท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงมีความสัมพันธ์กับแนวปฏิบัติ 3 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05	41.185*	0.000
2.67 ค่าใช้จ่ายเพื่อการท่องเที่ยวต่อวันของนักท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงมีความสัมพันธ์กับแนวปฏิบัติ 4 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05	0.597	0.742
2.68 ค่าใช้จ่ายเพื่อการท่องเที่ยวต่อวันของนักท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงมีความสัมพันธ์กับแนวปฏิบัติ 5 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05	1.147	0.564
2.69 ค่าใช้จ่ายเพื่อการท่องเที่ยวต่อวันของนักท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงมีความสัมพันธ์กับแนวปฏิบัติ 6 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05	14.549*	0.001
2.70 ค่าใช้จ่ายเพื่อการท่องเที่ยวต่อวันของนักท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงมีความสัมพันธ์กับแนวปฏิบัติ 7 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05	23.119*	0.000

*P-value < 0.05

จากตารางที่ 4-63 พบว่า

สมมติฐานที่ 2.64 ค่าที่ได้จากการทดสอบสมมติฐานด้วย Chi-square มีค่าเท่ากับ 0.110 มีค่า Sig. เท่ากับ 0.947 ซึ่งมากกว่า 0.05 จึงไม่สามารถปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) หมายความว่า ค่าใช้จ่ายเพื่อการท่องเที่ยวต่อวันของนักท่องเที่ยวในแม่น้ำโขง ไม่มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นด้านการประชาสัมพันธ์ด้านการท่องเที่ยวอย่างเพียงพอและต่อเนื่อง ประสานความร่วมมือกันในการส่งเสริมและสนับสนุนการท่องเที่ยวทุกประเภทในท้องถิ่น รวมถึงการฟื้นฟูประเพณีดั้งเดิมให้กลับมาเป็นกิจกรรมเพื่อการท่องเที่ยวอีกครั้ง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

สมมติฐานที่ 2.65 ค่าที่ได้จากการทดสอบสมมติฐานด้วย Chi-square มีค่าเท่ากับ 0.110 มีค่า Sig. เท่ากับ 0.947 ซึ่งมากกว่า 0.05 จึงไม่สามารถปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) หมายความว่า ค่าใช้จ่ายเพื่อการท่องเที่ยวต่อวันของนักท่องเที่ยวในแม่น้ำโขง ไม่มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นด้านการสนับสนุนนักวิชาการและผู้เชี่ยวชาญในด้านการท่องเที่ยวและการผลิตสินค้าที่ไว้วัตถุดิบในพื้นที่ เพื่อช่วยให้ความรู้กับชุมชนในการผลิตสินค้าเพื่อจำหน่ายในแหล่งท่องเที่ยว อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

สมมติฐานที่ 2.66 ค่าที่ได้จากการทดสอบสมมติฐานด้วย Chi-square มีค่าเท่ากับ 41.185 มีค่า Sig. เท่ากับ 0.000 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 จึงปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) หมายความว่า ค่าใช้จ่ายเพื่อการท่องเที่ยวต่อวันของนักท่องเที่ยวในแม่น้ำโขง มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นด้านการรณรงค์และสร้างจิตสำนึกด้านการทิ้งขยะมูลฝอยในแหล่งท่องเที่ยว รู้จักการแยกขยะ สร้างมูลค่าและการทำประโยชน์จากขยะ จัดหาถังขยะแบบแยกประเภทอย่างเพียงพอ และมีระบบการจัดการขยะที่มีประสิทธิภาพ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

สมมติฐานที่ 2.67 ค่าที่ได้จากการทดสอบสมมติฐานด้วย Chi-square มีค่าเท่ากับ 0.597 มีค่า Sig. เท่ากับ 0.742 ซึ่งมากกว่า 0.05 จึงไม่สามารถปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) หมายความว่า ค่าใช้จ่ายเพื่อการท่องเที่ยวต่อวันของนักท่องเที่ยวในแม่น้ำโขง ไม่มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นด้านการส่งเสริมและพัฒนาให้มีการออกแบบสถานที่ท่องเที่ยว โรงแรมที่พัก รวมถึงกิจกรรมเพื่อการท่องเที่ยว ที่บ่งบอกถึงวิถีชีวิตที่เป็นเอกลักษณ์ของชุมชนในท้องถิ่น เพื่อเป็นการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมดั้งเดิมของชุมชน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

สมมติฐานที่ 2.68 ค่าที่ได้จากการทดสอบสมมติฐานด้วย Chi-square มีค่าเท่ากับ 1.147 มีค่า Sig. เท่ากับ 0.564 ซึ่งมากกว่า 0.05 จึงไม่สามารถปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) หมายความว่า ค่าใช้จ่ายเพื่อการท่องเที่ยวต่อวันของนักท่องเที่ยวในแม่น้ำโขง ไม่มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นด้านการเข้ามาเป็นผู้บริหารจัดการและจัดระบบรถให้บริการนำเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยว เพื่อ

จัดระบบระเบียบการให้บริการกับนักท่องเที่ยว เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อชุมชนและอุตสาหกรรมกับนักท่องเที่ยวมากที่สุด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

สมมติฐานที่ 2.69 ค่าที่ได้จากการทดสอบสมมติฐานด้วย Chi-square มีค่าเท่ากับ 14.549 มีค่า Sig. เท่ากับ 0.001 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 จึงปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) หมายความว่า ค่าใช้จ่ายเพื่อการท่องเที่ยวต่อวันของนักท่องเที่ยวในแม่น้ำโขง มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นด้านการขยายเวลาการจัดงานประเพณีสำคัญ ๆ ที่มีนักท่องเที่ยวมาร่วมกิจกรรมเป็นจำนวนมาก เช่น ประเพณีวันออกพรรษา ไหลเรือไฟ เพื่อให้เกิดการใช้จ่ายในกิจกรรมการท่องเที่ยวมากขึ้น เป็นประโยชน์แหล่งท่องเที่ยวโดยตรง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

สมมติฐานที่ 2.70 ค่าที่ได้จากการทดสอบสมมติฐานด้วย Chi-square มีค่าเท่ากับ 23.119 มีค่า Sig. เท่ากับ 0.000 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 จึงปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) หมายความว่า ค่าใช้จ่ายเพื่อการท่องเที่ยวต่อวันของนักท่องเที่ยวในแม่น้ำโขง มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นด้านการอนุมัติให้นักท่องเที่ยวสามารถใช้บัตรประจำตัวประชาชนหรือใบขับขี่แทน Passport ในการลงล่องเรือได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

สมมติฐานที่ 3 (H_3) แนวทางการส่งเสริมนโยบายการท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงของประเทศไทย แนวทางที่ 1 มีความสอดคล้องกับแนวทางการส่งเสริมการปฏิบัติการท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงของประเทศไทยอย่างน้อย 1 แนวทาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

สมมติฐานที่ 3.1 แนวทางการส่งเสริมนโยบายการท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงของประเทศไทย แนวทางที่ 1 มีความสอดคล้องกับแนวทางการส่งเสริมการปฏิบัติการท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงของประเทศไทย แนวทางที่ 1

สมมติฐานที่ 3.2 แนวทางการส่งเสริมนโยบายการท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงของประเทศไทย แนวทางที่ 1 มีความสอดคล้องกับแนวทางการส่งเสริมการปฏิบัติการท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงของประเทศไทย แนวทางที่ 2

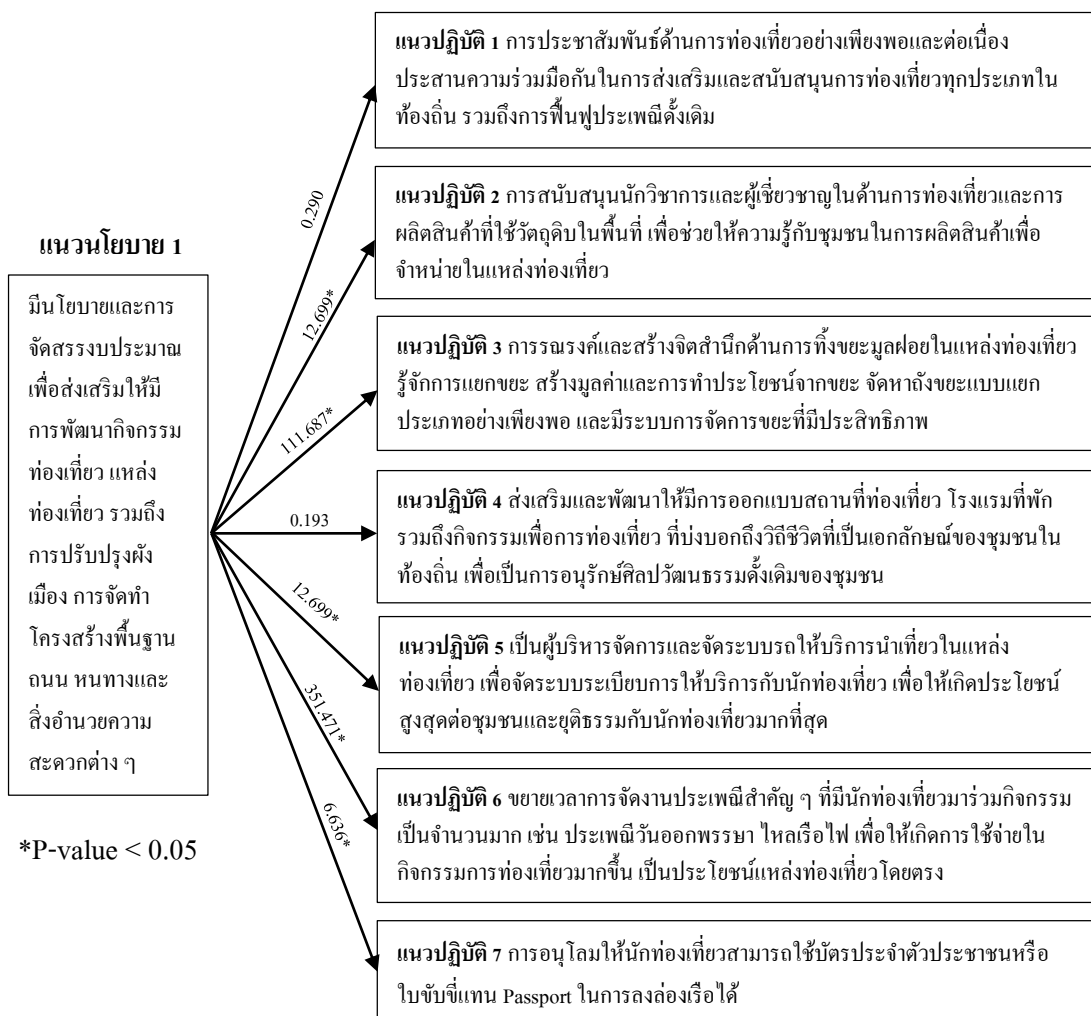
สมมติฐานที่ 3.3 แนวทางการส่งเสริมนโยบายการท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงของประเทศไทย แนวทางที่ 1 มีความสอดคล้องกับแนวทางการส่งเสริมการปฏิบัติการท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงของประเทศไทย แนวทางที่ 3

สมมติฐานที่ 3.4 แนวทางการส่งเสริมนโยบายการท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงของประเทศไทย แนวทางที่ 1 มีความสอดคล้องกับแนวทางการส่งเสริมการปฏิบัติการท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงของประเทศไทย แนวทางที่ 4

สมมติฐานที่ 3.5 แนวทางการส่งเสริมนโยบายการท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงของประเทศไทย แนวทางที่ 1 มีความสอดคล้องกับแนวทางการส่งเสริมการปฏิบัติการท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงของประเทศไทย แนวทางที่ 5

สมมติฐานที่ 3.6 แนวทางการส่งเสริมนโยบายการท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงของประเทศไทย แนวทางที่ 1 มีความสอดคล้องกับแนวทางการส่งเสริมการปฏิบัติการท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงของประเทศไทย แนวทางที่ 6

สมมติฐานที่ 3.7 แนวทางการส่งเสริมนโยบายการท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงของประเทศไทย แนวทางที่ 1 มีความสอดคล้องกับแนวทางการส่งเสริมการปฏิบัติการท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงของประเทศไทย แนวทางที่ 7

Pearson chi-square = 130.242, Sig_{Model} = 0.000

ภาพที่ 4-2 สรุปความสัมพันธ์ระหว่างแนวนโยบาย 1 และแนวปฏิบัติ 1-7

ตารางที่ 4-64 ผลการทดสอบสมมติฐานที่ 3.1-3.7

สมมติฐาน	สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson chi-square)	Asymp. sig. (2-sided)
3.1 แนวนโยบาย 1 มีความสัมพันธ์กับแนวปฏิบัติ 1 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05	0.290	0.590
3.2 แนวนโยบาย 1 มีความสัมพันธ์กับแนวปฏิบัติ 2 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05	12.699*	0.000
3.3 แนวนโยบาย 1 มีความสัมพันธ์กับแนวปฏิบัติ 3 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05	111.687*	0.000
3.4 แนวนโยบาย 1 มีความสัมพันธ์กับแนวปฏิบัติ 4 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05	0.193	0.661
3.5 แนวนโยบาย 1 มีความสัมพันธ์กับแนวปฏิบัติ 5 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05	12.699*	0.000
3.6 แนวนโยบาย 1 มีความสัมพันธ์กับแนวปฏิบัติ 6 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05	351.471*	0.000
3.7 แนวนโยบาย 1 มีความสัมพันธ์กับแนวปฏิบัติ 7 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05	6.636*	0.010

*P-value < 0.05

จากตารางที่ 4-64 พบว่า

สมมติฐานที่ 3.1 ค่าที่ได้จากการทดสอบสมมติฐานด้วย Chi-square มีค่าเท่ากับ 0.290 มีค่า Sig. เท่ากับ 0.590 ซึ่งมากกว่า 0.05 จึงไม่สามารถปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) หมายความว่าความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวด้านนโยบายและการจัดสรรงบประมาณ เพื่อส่งเสริมให้มีการพัฒนากิจกรรมท่องเที่ยว แหล่งท่องเที่ยว รวมถึงการปรับปรุงผังเมือง การจัดทำโครงสร้างพื้นฐาน ถนนหนทางและสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ไม่มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวด้านแนวปฏิบัติการประชาสัมพันธ์ด้านการท่องเที่ยวอย่างเพียงพอและต่อเนื่อง ประสานความร่วมมือกันในการส่งเสริมและสนับสนุนการท่องเที่ยวทุกประเภทในท้องถิ่น รวมถึงการฟื้นฟูประเพณีดั้งเดิมให้กลับมาเป็นกิจกรรมเพื่อการท่องเที่ยวอีกครั้ง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

สมมติฐานที่ 3.2 ค่าที่ได้จากการทดสอบสมมติฐานด้วย Chi-square มีค่าเท่ากับ 12.699 มีค่า Sig. เท่ากับ 0.000 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 จึงปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) หมายความว่า ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวด้านนโยบายและการจัดสรรงบประมาณ เพื่อส่งเสริมให้มีการพัฒนากิจกรรมท่องเที่ยว แหล่งท่องเที่ยว รวมถึงการปรับปรุงผังเมือง การจัดทำโครงสร้างพื้นฐาน ถนน หนทาง และสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวด้านแนวปฏิบัติการสนับสนุนนักวิชาการและผู้เชี่ยวชาญในด้านการท่องเที่ยวและการผลิตสินค้าที่ใช้วัตถุดิบในพื้นที่ เพื่อช่วยให้ความรู้กับชุมชนในการผลิตสินค้าเพื่อจำหน่ายในแหล่งท่องเที่ยว อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

สมมติฐานที่ 3.3 ค่าที่ได้จากการทดสอบสมมติฐานด้วย Chi-square มีค่าเท่ากับ 111.687 มีค่า Sig. เท่ากับ 0.000 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 จึงปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) หมายความว่า ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวด้านนโยบายและการจัดสรรงบประมาณ เพื่อส่งเสริมให้มีการพัฒนากิจกรรมท่องเที่ยว แหล่งท่องเที่ยว รวมถึงการปรับปรุงผังเมือง การจัดทำโครงสร้างพื้นฐาน ถนน หนทาง และสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวด้านแนวปฏิบัติการรณรงค์และสร้างจิตสำนึกด้านการทิ้งขยะมูลฝอยในแหล่งท่องเที่ยว รู้จักการแยกขยะ สร้างมูลค่าและการทำประโยชน์จากขยะ จัดหาถังขยะแบบแยกประเภทอย่างเพียงพอ และมีระบบการจัดการขยะที่มีประสิทธิภาพ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

สมมติฐานที่ 3.4 ค่าที่ได้จากการทดสอบสมมติฐานด้วย Chi-square มีค่าเท่ากับ 0.193 มีค่า Sig. เท่ากับ 0.661 ซึ่งมากกว่า 0.05 จึงไม่สามารถปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) หมายความว่า ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวด้านนโยบายและการจัดสรรงบประมาณ เพื่อส่งเสริมให้มีการพัฒนา กิจกรรมท่องเที่ยว แหล่งท่องเที่ยว รวมถึงการปรับปรุงผังเมือง การจัดทำโครงสร้างพื้นฐาน ถนน หนทางและสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ไม่มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวด้านแนวปฏิบัติการส่งเสริมและพัฒนาให้มีการออกแบบสถานที่ท่องเที่ยว โรงแรมที่พัก รวมถึงกิจกรรมเพื่อการท่องเที่ยว ที่บ่งบอกถึงวิถีชีวิตที่เป็นเอกลักษณ์ของชุมชนในท้องถิ่น เพื่อเป็นการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมดั้งเดิมของชุมชน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

สมมติฐานที่ 3.5 ค่าที่ได้จากการทดสอบสมมติฐานด้วย Chi-square มีค่าเท่ากับ 12.699 มีค่า Sig. เท่ากับ 0.000 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 จึงปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) หมายความว่า ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวด้านนโยบายและการจัดสรรงบประมาณ เพื่อส่งเสริมให้มีการพัฒนา กิจกรรมท่องเที่ยว แหล่งท่องเที่ยว รวมถึงการปรับปรุงผังเมือง การจัดทำโครงสร้างพื้นฐาน ถนน หนทาง และสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวด้านแนวปฏิบัติการเข้ามาเป็นผู้บริหารจัดการและจัดระบบรถให้บริการนำเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยว เพื่อ

จัดระบบระเบียบการให้บริการกับนักท่องเที่ยว เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อชุมชนและอุตสาหกรรมกับนักท่องเที่ยวมากที่สุด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

สมมติฐานที่ 3.6 ค่าที่ได้จากการทดสอบสมมติฐานด้วย Chi-square มีค่าเท่ากับ 351.471 มีค่า Sig. เท่ากับ 0.000 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 จึงปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) หมายความว่า ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวด้านนโยบายและการจัดสรรงบประมาณ เพื่อส่งเสริมให้มีการพัฒนากิจกรรมท่องเที่ยว แหล่งท่องเที่ยว รวมถึงการปรับปรุงผังเมือง การจัดทำโครงสร้างพื้นฐาน ถนน หนทาง และสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวด้านแนวปฏิบัติการขยายเวลาการจัดงานประเพณีสำคัญ ๆ ที่มีนักท่องเที่ยวมาร่วมกิจกรรมเป็นจำนวนมาก เช่น ประเพณีวันออกพรรษา ไหลเรือไฟ เพื่อให้เกิดการใช้จ่ายในกิจกรรมการท่องเที่ยวมากขึ้น เป็นประโยชน์แหล่งท่องเที่ยวโดยตรง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

สมมติฐานที่ 3.7 ค่าที่ได้จากการทดสอบสมมติฐานด้วย Chi-square มีค่าเท่ากับ 6.636 มีค่า Sig. เท่ากับ 0.010 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 จึงปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) หมายความว่า ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวด้านนโยบายและการจัดสรรงบประมาณ เพื่อส่งเสริมให้มีการพัฒนากิจกรรมท่องเที่ยว แหล่งท่องเที่ยว รวมถึงการปรับปรุงผังเมือง การจัดทำโครงสร้างพื้นฐาน ถนน หนทาง และสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวด้านแนวปฏิบัติการอนุมัติให้นักท่องเที่ยวสามารถใช้บัตรประจำตัวประชาชนหรือใบขับขี่แทน Passport ในการลงล่องเรือได้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

จากผลการทดสอบสมมติฐานในภาพที่ 4-2 พบว่า ค่า Pearson chi-square ของโมเดล เท่ากับ 130.242 และ Sig_{Model} เท่ากับ 0.000 แสดงว่า สามารถปฏิเสธสมมติฐานหลัก H_0 หมายความว่า มีแนวทางปฏิบัติอย่างน้อย 1 แนวทาง มีความสอดคล้องกับแนวนโยบายที่ 1 และสามารถเรียงลำดับของความสอดคล้องจากมากไปน้อยได้ดังนี้

ตารางที่ 4-65 ลำดับของความสอดคล้องจากมากไปน้อยจากผลการทดสอบสมมติฐาน

อันดับที่	ผลการทดสอบสมมติฐาน		แนวปฏิบัติ
	Pearson chi-square	Sig.	
1	351.471*	0.000	แนวปฏิบัติ 6 ขยายเวลาการจัดงานประเพณีสำคัญ ๆ ที่มีนักท่องเที่ยวมาร่วมกิจกรรมเป็นจำนวนมาก เพื่อให้เกิดการใช้จ่ายในกิจกรรมการท่องเที่ยวมากขึ้น

ตารางที่ 4-65 (ต่อ)

อันดับที่	ผลการทดสอบสมมติฐาน		แนวปฏิบัติ
	Pearson chi-square	Sig.	
2	111.687*	0.000	แนวปฏิบัติ 3 การรณรงค์และสร้างจิตสำนึกด้านการทิ้งขยะมูลฝอยในแหล่งท่องเที่ยว รู้จักการแยกขยะ สร้างมูลค่าและการทำงานประโยชน์จากขยะ จัดหาถังขยะแบบแยกประเภทอย่างเพียงพอ และมีระบบการจัดการขยะที่มีประสิทธิภาพ
3	12.699*	0.000	แนวปฏิบัติ 2 การสนับสนุนนักวิชาการและผู้เชี่ยวชาญในด้านการท่องเที่ยวและการผลิตสินค้าที่ใช้วัตถุดิบในพื้นที่ เพื่อช่วยให้ความรู้กับชุมชนในการผลิตสินค้าเพื่อจำหน่ายในแหล่งท่องเที่ยว
4	12.699*	0.000	แนวปฏิบัติ 5 เป็นผู้บริหารจัดการและจัดระบบรถให้บริการนำเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวให้เป็นระเบียบ เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อชุมชนและยุติธรรมกับนักท่องเที่ยวมากที่สุด
5	6.636*	0.010	แนวปฏิบัติ 7 การอนุโลมให้นักท่องเที่ยวสามารถใช้บัตรประจำตัวประชาชนหรือใบขับขี่แทน Passport ในการลงล่องเรือได้
6	0.290	0.590	แนวปฏิบัติ 1 การประชาสัมพันธ์ด้านการท่องเที่ยวอย่างเพียงพอและต่อเนื่อง ประสานความร่วมมือกันในการส่งเสริมและสนับสนุนการท่องเที่ยวทุกประเภทในท้องถิ่น รวมถึงการฟื้นฟูประเพณีดั้งเดิม
7	0.193	0.661	แนวปฏิบัติ 4 ส่งเสริมและพัฒนาให้มีการออกแบบสถานที่ท่องเที่ยว โรงแรมที่พัก รวมถึงกิจกรรมเพื่อการท่องเที่ยว ที่บ่งบอกถึงวิถีชีวิตที่เป็นเอกลักษณ์ของชุมชนในท้องถิ่น เพื่อเป็นการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมดั้งเดิมของชุมชน

Pearson chi-square = 220.462, Sig_{Model} = 0.000

ภาพที่ 4-3 สรุปความสัมพันธ์ระหว่างนโยบาย 2 และแนวปฏิบัติ 1-7

ตารางที่ 4-66 ผลการทดสอบสมมติฐานที่ 3.8-3.14

สมมติฐาน	สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson chi-square)	Asymp. sig. (2-sided)
3.8 แนวนโยบาย 2 มีความสัมพันธ์กับแนวปฏิบัติ 1 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05	6.635*	0.010
3.9 แนวนโยบาย 2 มีความสัมพันธ์กับแนวปฏิบัติ 2 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05	0.513	0.474
3.10 แนวนโยบาย 2 มีความสัมพันธ์กับแนวปฏิบัติ 3 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05	220.178*	0.000
3.11 แนวนโยบาย 2 มีความสัมพันธ์กับแนวปฏิบัติ 4 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05	2.043	0.153
3.12 แนวนโยบาย 2 มีความสัมพันธ์กับแนวปฏิบัติ 5 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05	0.865	0.352
3.13 แนวนโยบาย 2 มีความสัมพันธ์กับแนวปฏิบัติ 6 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05	2.388	0.122
3.14 แนวนโยบาย 2 มีความสัมพันธ์กับแนวปฏิบัติ 7 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05	392.078*	0.000

*P-value < 0.05

จากตารางที่ 4-66 พบว่า

สมมติฐานที่ 3.8 ค่าที่ได้จากการทดสอบสมมติฐานด้วย Chi-square มีค่าเท่ากับ 6.635 มีค่า Sig. เท่ากับ 0.010 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 จึงปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) หมายความว่า ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวด้านนโยบายด้านส่งเสริมและพัฒนาระบบให้บริการสาธารณะและระบบสาธารณูปโภคตามแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญ ให้มีความสะดวกสบายและเพียงพอสำหรับนักท่องเที่ยวที่เดินทางไปยังแหล่งท่องเที่ยวอื่น ๆ มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวด้านแนวปฏิบัติการประชาสัมพันธ์ด้านการท่องเที่ยวอย่างเพียงพอและต่อเนื่อง ประสานความร่วมมือกันในการส่งเสริมและสนับสนุนการท่องเที่ยวทุกประเภทในท้องถิ่น รวมถึงการฟื้นฟูประเพณีดั้งเดิมให้กลับมาเป็นกิจกรรมเพื่อการท่องเที่ยวอีกครั้ง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

สมมติฐานที่ 3.9 ค่าที่ได้จากการทดสอบสมมติฐานด้วย Chi-square มีค่าเท่ากับ 0.513 มีค่า Sig. เท่ากับ 0.474 ซึ่งมากกว่า 0.05 จึงไม่สามารถปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) หมายความว่าความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวด้านนโยบายด้านส่งเสริมและพัฒนาระบบให้บริการสาธารณะและระบบสาธารณูปโภคตามแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญ ให้มีความสะดวกสบายและเพียงพอสำหรับนักท่องเที่ยวที่เดินทางไปยังแหล่งท่องเที่ยวอื่น ๆ มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวด้านแนวปฏิบัติการสนับสนุนนักวิชาการและผู้เชี่ยวชาญในด้านการท่องเที่ยวและการผลิตสินค้าที่ไว้วัตถุดิบในพื้นที่ เพื่อช่วยให้ความรู้กับชุมชนในการผลิตสินค้าเพื่อจำหน่ายในแหล่งท่องเที่ยวอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

สมมติฐานที่ 3.10 ค่าที่ได้จากการทดสอบสมมติฐานด้วย Chi-square มีค่าเท่ากับ 220.178 มีค่า Sig. เท่ากับ 0.000 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 จึงปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) หมายความว่าความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวด้านนโยบายด้านส่งเสริมและพัฒนาระบบให้บริการสาธารณะและระบบสาธารณูปโภคตามแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญ ให้มีความสะดวกสบายและเพียงพอสำหรับนักท่องเที่ยวที่เดินทางไปยังแหล่งท่องเที่ยวอื่น ๆ ไม่มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวด้านแนวปฏิบัติการรณรงค์และสร้างจิตสำนึกด้านการทิ้งขยะมูลฝอยในแหล่งท่องเที่ยว รู้จักการแยกขยะ สร้างมูลค่าและการทำประโยชน์จากขยะ จัดหาถังขยะแบบแยกประเภทอย่างเพียงพอ และมีระบบการจัดการขยะที่มีประสิทธิภาพ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

สมมติฐานที่ 3.11 ค่าที่ได้จากการทดสอบสมมติฐานด้วย Chi-square มีค่าเท่ากับ 2.043 มีค่า Sig. เท่ากับ 0.153 ซึ่งมากกว่า 0.05 จึงไม่สามารถปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) หมายความว่าความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวด้านนโยบายด้านส่งเสริมและพัฒนาระบบให้บริการสาธารณะและระบบสาธารณูปโภคตามแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญ ให้มีความสะดวกสบายและเพียงพอสำหรับนักท่องเที่ยวที่เดินทางไปยังแหล่งท่องเที่ยวอื่น ๆ ไม่มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวด้านแนวปฏิบัติการส่งเสริมและพัฒนาให้มีการออกแบบสถานที่ท่องเที่ยว โรงแรมที่พัก รวมถึงกิจกรรมเพื่อการท่องเที่ยว ที่บ่งบอกถึงวิถีชีวิตที่เป็นเอกลักษณ์ของชุมชนในท้องถิ่น เพื่อเป็นการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมดั้งเดิมของชุมชน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

สมมติฐานที่ 3.12 ค่าที่ได้จากการทดสอบสมมติฐานด้วย Chi-square มีค่าเท่ากับ 0.865 มีค่า Sig. เท่ากับ 0.352 ซึ่งมากกว่า 0.05 จึงไม่สามารถปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) หมายความว่าความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวด้านนโยบายด้านส่งเสริมและพัฒนาระบบให้บริการสาธารณะและระบบสาธารณูปโภคตามแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญ ให้มีความสะดวกสบายและเพียงพอสำหรับนักท่องเที่ยวที่เดินทางไปยังแหล่งท่องเที่ยวอื่น ๆ ไม่มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวด้านแนวปฏิบัติการเข้ามาเป็นผู้บริหารจัดการและจัดระบบรถให้บริการนำเที่ยวใน

แหล่งท่องเที่ยว เพื่อจัดระบบระเบียบการให้บริการกับนักท่องเที่ยว เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อชุมชนและยุติธรรมกับนักท่องเที่ยวมากที่สุด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

สมมติฐานที่ 3.13 ค่าที่ได้จากการทดสอบสมมติฐานด้วย Chi-square มีค่าเท่ากับ 2.388 มีค่า Sig. เท่ากับ 0.122 ซึ่งมากกว่า 0.05 จึงไม่สามารถปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) หมายความว่าความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวด้านนโยบายด้านส่งเสริมและพัฒนาระบบให้บริการสาธารณะและระบบสาธารณูปโภคตามแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญ ให้มีความสะดวกสบายและเพียงพอสำหรับนักท่องเที่ยวที่เดินทางไปยังแหล่งท่องเที่ยวนั้น ๆ ไม่มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวด้านแนวปฏิบัติการขยายเวลาการจัดงานประเพณีสำคัญ ๆ ที่มีนักท่องเที่ยวมาร่วมกิจกรรมเป็นจำนวนมาก เช่น ประเพณีวันออกพรรษา ไหลเรือไฟ เพื่อให้เกิดการใช้จ่ายในกิจกรรมการท่องเที่ยวมากขึ้น เป็นประโยชน์แหล่งท่องเที่ยวโดยตรง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

สมมติฐานที่ 3.14 ค่าที่ได้จากการทดสอบสมมติฐานด้วย Chi-square มีค่าเท่ากับ 392.078 มีค่า Sig. เท่ากับ 0.000 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 จึงปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) หมายความว่าความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวด้านนโยบายด้านส่งเสริมและพัฒนาระบบให้บริการสาธารณะและระบบสาธารณูปโภคตามแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญ ให้มีความสะดวกสบายและเพียงพอสำหรับนักท่องเที่ยวที่เดินทางไปยังแหล่งท่องเที่ยวนั้น ๆ มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวด้านแนวปฏิบัติการอนุโลมให้นักท่องเที่ยวสามารถใช้บัตรประจำตัวประชาชนหรือใบขับขี่แทน Passport ในการลงล่องเรือได้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

จากผลการทดสอบสมมติฐานในภาพที่ 4-3 พบว่า ค่า Pearson Chi-square_{Model} เท่ากับ 220.462 และ Sig_{Model} เท่ากับ 0.000 แสดงว่า สามารถปฏิเสธสมมติฐานหลัก H_0 หมายความว่า มีแนวทางปฏิบัติอย่างน้อย 1 แนวทาง มีความสอดคล้องกับแนวนโยบายที่ 1 และสามารถเรียงลำดับของความสอดคล้องจากมากไปน้อยได้ดังนี้

ตารางที่ 4-67 ลำดับของความสอดคล้องจากมากไปน้อยจากผลการทดสอบสมมติฐาน

อันดับที่	ผลการทดสอบสมมติฐาน		แนวปฏิบัติ
	Pearson chi-square	Sig.	
1	392.071*	0.000	แนวปฏิบัติ 7 ควรมีการอนุโลมให้นักท่องเที่ยวสามารถใช้บัตรประจำตัวประชาชนหรือใบขับขี่แทน Passport ในการลงล่องเรือได้

ตารางที่ 4-67 (ต่อ)

อันดับ ที่	ผลการทดสอบสมมติฐาน		แนวปฏิบัติ
	Pearson chi-square	Sig.	
2	220.178*	0.000	แนวปฏิบัติ 3 ควรมีการรณรงค์และสร้างจิตสำนึกด้านการ ทิ้งขยะ การแยกขยะ สร้างมูลค่าจากขยะ มีระบบการ จัดการขยะที่มีประสิทธิภาพ
3	6.635*	0.010	แนวปฏิบัติ 1 ควรมีการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวอย่าง เพียงพอและต่อเนื่อง ร่วมมือกันในการส่งเสริมและ สนับสนุนการท่องเที่ยวทุกประเภทในท้องถิ่น รวมถึงการ ฟื้นฟูประเพณีดั้งเดิมให้กลับมาเป็นกิจกรรมเพื่อการ ท่องเที่ยวอีกครั้ง
4	2.388	0.122	แนวปฏิบัติ 6 ควรขยายเวลาการจัดงานประเพณีสำคัญ ๆ ที่ มีนักท่องเที่ยวมาร่วมกิจกรรมเป็นจำนวนมาก เช่น ประเพณีวันออกพรรษา ไหลเรือไฟ เพื่อให้เกิดการใช้จ่าย ในกิจกรรมการท่องเที่ยวมากขึ้น เป็นประโยชน์แหล่ง ท่องเที่ยวโดยตรง
5	2.043	0.153	แนวปฏิบัติ 4 ควรส่งเสริมและพัฒนาให้มีการออกแบบ สถานที่ท่องเที่ยว โรงแรมที่พัก รวมถึงกิจกรรมเพื่อการ ท่องเที่ยว ที่บ่งบอกถึงวิถีชีวิตที่เป็นเอกลักษณ์ของชุมชน ในท้องถิ่น เพื่อเป็นการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมดั้งเดิมของ ชุมชน
6	0.865	0.352	แนวปฏิบัติ 5 ควรเข้ามาเป็นผู้บริหารจัดการและจัดระบบ รถให้บริการนำเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยว เพื่อจัดระบบ ระเบียบการให้บริการกับนักท่องเที่ยว เพื่อให้เกิด ประโยชน์สูงสุดต่อชุมชนและยุติธรรมกับนักท่องเที่ยว มากที่สุด

ตารางที่ 4-67 (ต่อ)

อันดับ ที่	ผลการทดสอบสมมติฐาน		แนวปฏิบัติ
	Pearson chi-square	Sig.	
7	0.513	0.474	แนวปฏิบัติ 2 ควรให้การสนับสนุนนักวิชาการและ ผู้เชี่ยวชาญในด้านการท่องเที่ยวและการผลิตสินค้าที่ใช้ วัตถุดิบในพื้นที่ เพื่อช่วยให้ความรู้กับชุมชนในการผลิต สินค้าเพื่อจำหน่ายในแหล่งท่องเที่ยว

สมมติฐานที่ 3.15 แนวทางการส่งเสริมนโยบายการท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงของประเทศไทย แนวทางที่ 3 มีความสอดคล้องกับแนวทางการส่งเสริมการปฏิบัติการท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงของประเทศไทย แนวทางที่ 1

สมมติฐานที่ 3.16 แนวทางการส่งเสริมนโยบายการท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงของประเทศไทย แนวทางที่ 3 มีความสอดคล้องกับแนวทางการส่งเสริมการปฏิบัติการท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงของประเทศไทย แนวทางที่ 2

สมมติฐานที่ 3.17 แนวทางการส่งเสริมนโยบายการท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงของประเทศไทย แนวทางที่ 3 มีความสอดคล้องกับแนวทางการส่งเสริมการปฏิบัติการท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงของประเทศไทย แนวทางที่ 3

สมมติฐานที่ 3.18 แนวทางการส่งเสริมนโยบายการท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงของประเทศไทย แนวทางที่ 3 มีความสอดคล้องกับแนวทางการส่งเสริมการปฏิบัติการท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงของประเทศไทย แนวทางที่ 4

สมมติฐานที่ 3.19 แนวทางการส่งเสริมนโยบายการท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงของประเทศไทย แนวทางที่ 3 มีความสอดคล้องกับแนวทางการส่งเสริมการปฏิบัติการท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงของประเทศไทย แนวทางที่ 5

สมมติฐานที่ 3.20 แนวทางการส่งเสริมนโยบายการท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงของประเทศไทย แนวทางที่ 3 มีความสอดคล้องกับแนวทางการส่งเสริมการปฏิบัติการท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงของประเทศไทย แนวทางที่ 6

สมมติฐานที่ 3.21 แนวทางการส่งเสริมนโยบายการท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงของประเทศไทย แนวทางที่ 3 มีความสอดคล้องกับแนวทางการส่งเสริมการปฏิบัติการท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงของประเทศไทย แนวทางที่ 7

ภาพที่ 4-4 สรุปความสัมพันธ์ระหว่างแนวนโยบาย 3 และแนวปฏิบัติ 1-7

ตารางที่ 4-68 ผลการทดสอบสมมติฐานที่ 3.15-3.21

สมมติฐาน	สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson chi-square)	Asymp. sig. (2-sided)
3.15 แนวนโยบาย 3 มีความสัมพันธ์กับแนวปฏิบัติ 1 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05	65.498*	0.000
3.16 แนวนโยบาย 3 มีความสัมพันธ์กับแนวปฏิบัติ 2 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05	65.498*	0.000
3.17 แนวนโยบาย 3 มีความสัมพันธ์กับแนวปฏิบัติ 3 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05	0.849	0.357
3.18 แนวนโยบาย 3 มีความสัมพันธ์กับแนวปฏิบัติ 4 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05	98.998*	0.000
3.19 แนวนโยบาย 3 มีความสัมพันธ์กับแนวปฏิบัติ 5 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05	0.015	0.902
3.20 แนวนโยบาย 3 มีความสัมพันธ์กับแนวปฏิบัติ 6 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05	0.193	0.661
3.21 แนวนโยบาย 3 มีความสัมพันธ์กับแนวปฏิบัติ 7 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05	1.986	0.159

*P-value < 0.05

จากตารางที่ 4-68 พบว่า

สมมติฐานที่ 3.15 ค่าที่ได้จากการทดสอบสมมติฐานด้วย Chi-square มีค่าเท่ากับ 65.498 มีค่า Sig. เท่ากับ 0.000 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 จึงปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) หมายความว่า ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวด้านการส่งเสริมนโยบายในการพัฒนาการท่องเที่ยวทุกรูปแบบ เพื่อให้เกิดการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน โดยจะต้องให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการและดูแลพื้นที่ของตนเอง มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวด้านแนวปฏิบัติการประชาสัมพันธ์ด้านการท่องเที่ยวอย่างเพียงพอและต่อเนื่อง ประสานความร่วมมือกันในการส่งเสริมและสนับสนุนการท่องเที่ยวทุกประเภทในท้องถิ่น รวมถึงการฟื้นฟูประเพณีดั้งเดิมให้กลับมาเป็นกิจกรรมเพื่อการท่องเที่ยวอีกครั้ง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

สมมติฐานที่ 3.16 ค่าที่ได้จากการทดสอบสมมติฐานด้วย Chi-square มีค่าเท่ากับ 65.498 มีค่า Sig. เท่ากับ 0.000 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 จึงปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) หมายความว่า ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวด้านการส่งเสริมนโยบายในการพัฒนาการท่องเที่ยวทุกรูปแบบ เพื่อให้เกิดการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน โดยจะต้องให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการและดูแลพื้นที่ของตนเอง มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวด้านแนวปฏิบัติการสนับสนุนนักวิชาการและผู้เชี่ยวชาญในการท่องเที่ยวและการผลิตสินค้าที่ไว้วัตถุดิบในพื้นที่ เพื่อช่วยให้ความรู้กับชุมชนในการผลิตสินค้าเพื่อจำหน่ายในแหล่งท่องเที่ยว อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

สมมติฐานที่ 3.17 ค่าที่ได้จากการทดสอบสมมติฐานด้วย Chi-square มีค่าเท่ากับ 0.849 มีค่า Sig. เท่ากับ 0.357 ซึ่งมากกว่า 0.05 จึงไม่สามารถปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) หมายความว่า ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวด้านการส่งเสริมนโยบายในการพัฒนาการท่องเที่ยวทุกรูปแบบ เพื่อให้เกิดการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน โดยจะต้องให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการและดูแลพื้นที่ของตนเอง ไม่มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวด้านแนวปฏิบัติการณรงค์และสร้างจิตสำนึกด้านการทิ้งขยะมูลฝอยในแหล่งท่องเที่ยว รู้จักการแยกขยะ สร้างมูลค่าและการทำประโยชน์จากขยะ จัดหาถังขยะแบบแยกประเภทอย่างเพียงพอ และมีระบบการจัดการขยะที่มีประสิทธิภาพ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

สมมติฐานที่ 3.18 ค่าที่ได้จากการทดสอบสมมติฐานด้วย Chi-square มีค่าเท่ากับ 98.998 มีค่า Sig. เท่ากับ 0.000 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 จึงปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) หมายความว่า ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวด้านการส่งเสริมนโยบายในการพัฒนาการท่องเที่ยวทุกรูปแบบ เพื่อให้เกิดการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน โดยจะต้องให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการและดูแลพื้นที่ของตนเอง มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวด้านแนวปฏิบัติการส่งเสริมและพัฒนาให้มีการออกแบบสถานที่ท่องเที่ยว โรงแรมที่พัก รวมถึงกิจกรรมเพื่อการท่องเที่ยว ที่บ่งบอกถึงวิถีชีวิตที่เป็นเอกลักษณ์ของชุมชนในท้องถิ่น เพื่อเป็นการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมดั้งเดิมของชุมชน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

สมมติฐานที่ 3.19 ค่าที่ได้จากการทดสอบสมมติฐานด้วย Chi-square มีค่าเท่ากับ 0.015 มีค่า Sig. เท่ากับ 0.902 ซึ่งมากกว่า 0.05 จึงไม่สามารถปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) หมายความว่า ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวด้านการส่งเสริมนโยบายในการพัฒนาการท่องเที่ยวทุกรูปแบบ เพื่อให้เกิดการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน โดยจะต้องให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการและดูแลพื้นที่ของตนเอง ไม่มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวด้านแนวปฏิบัติการเข้ามาเป็นผู้บริหารจัดการและจัดระบบรถนำเที่ยว เพื่อจัดระบบระเบียบการให้บริการ เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อชุมชนและยุติธรรมกับนักท่องเที่ยวมากที่สุด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

สมมติฐานที่ 3.20 ค่าที่ได้จากการทดสอบสมมติฐานด้วย Chi-square มีค่าเท่ากับ 0.193 มีค่า Sig. เท่ากับ 0.661 ซึ่งมากกว่า 0.05 จึงไม่สามารถปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) หมายความว่าความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวด้านการส่งเสริมนโยบายในการพัฒนาการท่องเที่ยวทุกรูปแบบ เพื่อให้เกิดการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน โดยจะต้องให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการและดูแลพื้นที่ของตนเอง ไม่มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวด้านแนวปฏิบัติการขยายเวลาการจัดงานประเพณีสำคัญ ๆ ที่มีนักท่องเที่ยวมาร่วมกิจกรรมเป็นจำนวนมาก เช่น ประเพณีวันออกพรรษาไหลเรือไฟ เพื่อให้เกิดการใช้จ่ายในกิจกรรมการท่องเที่ยวมากขึ้น เป็นประโยชน์แหล่งท่องเที่ยวโดยตรง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

สมมติฐานที่ 3.21 ค่าที่ได้จากการทดสอบสมมติฐานด้วย Chi-square มีค่าเท่ากับ 1.986 มีค่า Sig. เท่ากับ 0.159 ซึ่งมากกว่า 0.05 จึงไม่สามารถปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) หมายความว่าความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวด้านการส่งเสริมนโยบายในการพัฒนาการท่องเที่ยวทุกรูปแบบ เพื่อให้เกิดการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน โดยจะต้องให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการและดูแลพื้นที่ของตนเอง ไม่มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวด้านแนวปฏิบัติการอนุโลมให้นักท่องเที่ยวสามารถใช้บัตรประจำตัวประชาชนหรือใบขับขี่แทน Passport ในการลงล่องเรือได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

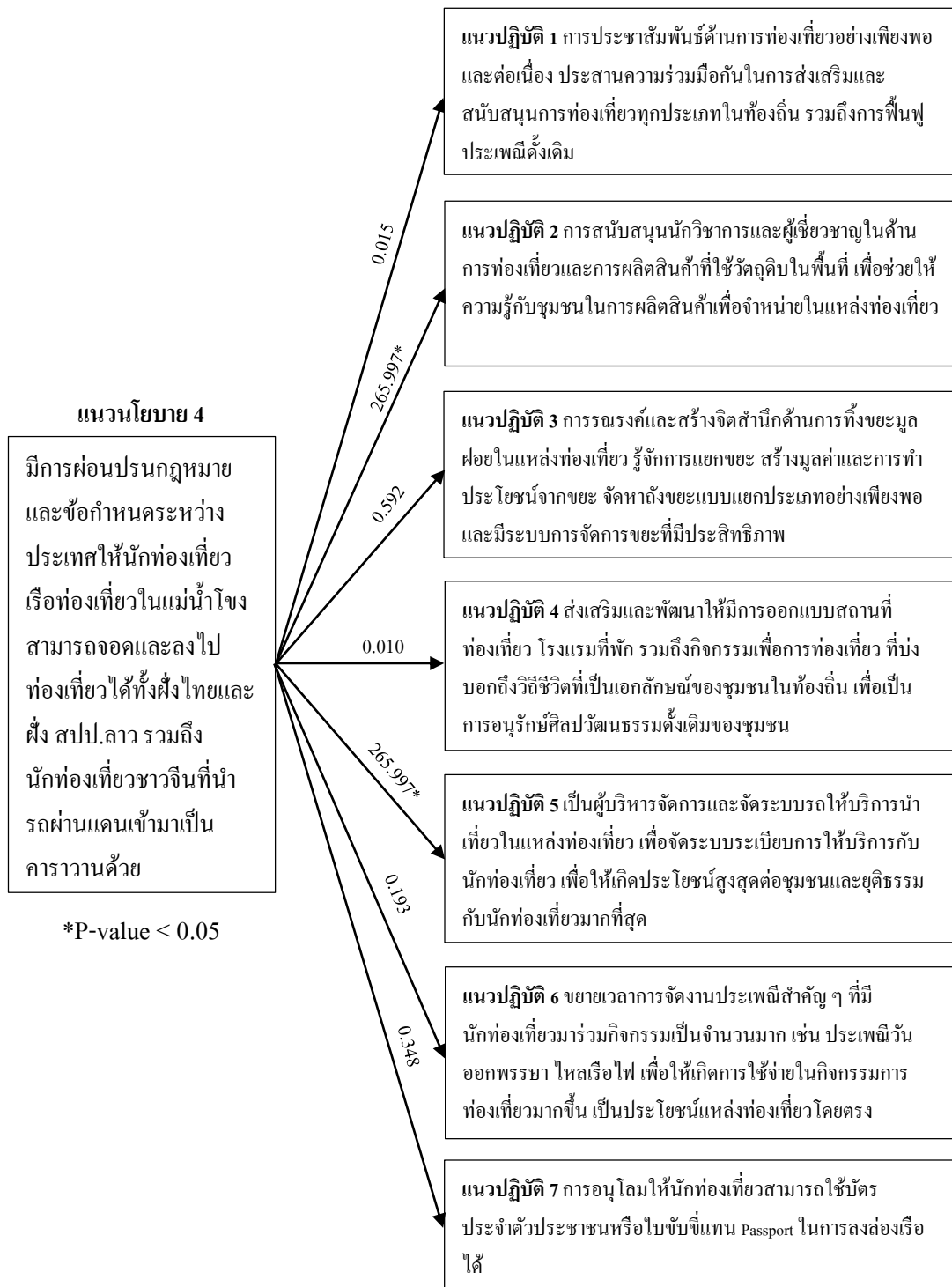
จากผลการทดสอบสมมติฐานในภาพที่ 4-4 พบว่า ค่า Pearson chi-square_{Model} เท่ากับ 100.701 และ Sig_{Model} เท่ากับ 0.000 แสดงว่า สามารถปฏิเสธสมมติฐานหลัก H_0 หมายความว่า มีแนวทางปฏิบัติอย่างน้อย 1 แนวทาง มีความสอดคล้องกับแนวนโยบายที่ 1 และสามารถเรียงลำดับของความสอดคล้องจากมากไปน้อยได้ดังนี้

ตารางที่ 4-69 ลำดับของความสอดคล้องจากมากไปน้อยจากผลการทดสอบสมมติฐาน

อันดับที่	ผลการทดสอบสมมติฐาน		แนวปฏิบัติ
	Pearson chi-square	Sig.	
1	98.998*	0.000	แนวปฏิบัติ 4 ส่งเสริมและพัฒนาให้มีการออกแบบสถานที่ท่องเที่ยว โรงแรมที่พัก และกิจกรรม ที่บ่งบอกถึงวิถีชีวิตที่เป็นเอกลักษณ์ของชุมชนในท้องถิ่น เพื่อเป็นการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมดั้งเดิมของชุมชน

ตารางที่ 4-69 (ต่อ)

อันดับ ที่	ผลการทดสอบสมมติฐาน		แนวปฏิบัติ
	Pearson chi-square	Sig.	
2	65.498*	0.000	แนวปฏิบัติ 1 ควรมีการประชาสัมพันธ์ด้านการท่องเที่ยวอย่างเพียงพอและต่อเนื่อง ร่วมมือกันในการส่งเสริมและสนับสนุนการท่องเที่ยวทุกประเภท รวมถึงการฟื้นฟูประเพณีดั้งเดิม
3	65.498*	0.000	แนวปฏิบัติ 2 ควรให้การสนับสนุนนักวิชาการและผู้เชี่ยวชาญในด้านการท่องเที่ยวและการผลิตสินค้าที่ใช้วัตถุดิบในพื้นที่ เพื่อช่วยให้ความรู้กับชุมชนในการผลิตสินค้าเพื่อจำหน่ายในแหล่งท่องเที่ยว
4	1.986	0.159	แนวปฏิบัติ 7 ควรมีการอนุโลมให้นักท่องเที่ยวสามารถใช้บัตรประจำตัวประชาชนหรือใบขับขี่แทน Passport ในการลงทะเบียนได้
5	0.849	0.357	แนวปฏิบัติ 3 ควรมีการรณรงค์และสร้างจิตสำนึกด้านการทิ้งขยะมูลฝอยในแหล่งท่องเที่ยว รู้จักการแยกขยะ สร้างมูลค่าและการทำประโยชน์จากขยะ จัดหาถังขยะแบบแยกประเภทอย่างเพียงพอ และมีระบบการจัดการขยะที่มีประสิทธิภาพ
6	0.193	0.661	แนวปฏิบัติ 6 ควรขยายเวลาการจัดงานประเพณีสำคัญ ๆ ที่มีนักท่องเที่ยวมาร่วมกิจกรรมเป็นจำนวนมาก เพื่อให้เกิดการใช้จ่ายในกิจกรรมการท่องเที่ยวมากขึ้น เป็นประโยชน์แหล่งท่องเที่ยวโดยตรง
7	0.015	0.902	แนวปฏิบัติ 5 ควรเข้ามาเป็นผู้บริหารจัดการและจัดระบบรถให้บริการนำเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยว เพื่อจัดระบบระเบียบการให้บริการกับนักท่องเที่ยว เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อชุมชนและยุติธรรมกับนักท่องเที่ยวมากที่สุด

Pearson chi-square = 6.825, Sig_{Model} = 0.078

ภาพที่ 4-5 สรุปความสัมพันธ์ระหว่างแนวนโยบาย 4 และแนวปฏิบัติ 1-7

ตารางที่ 4-70 ผลการทดสอบสมมติฐานที่ 3.22-3.28

สมมติฐาน	สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson chi-square)	Asymp. sig. (2-sided)
3.22 แนวนโยบาย 4 มีความสัมพันธ์กับแนวปฏิบัติ 1 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05	0.015	0.902
3.23 แนวนโยบาย 4 มีความสัมพันธ์กับแนวปฏิบัติ 2 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05	265.997*	0.000
3.24 แนวนโยบาย 4 มีความสัมพันธ์กับแนวปฏิบัติ 3 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05	0.592	0.442
3.25 แนวนโยบาย 4 มีความสัมพันธ์กับแนวปฏิบัติ 4 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05	0.010	0.920
3.26 แนวนโยบาย 4 มีความสัมพันธ์กับแนวปฏิบัติ 5 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05	265.997*	0.000
3.27 แนวนโยบาย 4 มีความสัมพันธ์กับแนวปฏิบัติ 6 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05	0.193	0.661
3.28 แนวนโยบาย 4 มีความสัมพันธ์กับแนวปฏิบัติ 7 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05	0.348	0.555

*P-value < 0.05

จากตารางที่ 4-70 พบว่า

สมมติฐานที่ 3.22 ค่าที่ได้จากการทดสอบสมมติฐานด้วย Chi-square มีค่าเท่ากับ 0.015 มีค่า Sig. เท่ากับ 0.902 ซึ่งมากกว่า 0.05 จึงไม่สามารถปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) หมายความว่าความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวด้านการผ่อนปรนกฎหมายและข้อกำหนดระหว่างประเทศให้นักท่องเที่ยวเรือท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงสามารถจอดและลงไปท่องเที่ยวได้ทั้งฝั่งไทยและฝั่ง สปป. ลาว รวมถึงนักท่องเที่ยวชาวจีนที่นำรถผ่านแดนเข้ามาเป็นคาราวานด้วย ไม่มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวด้านแนวปฏิบัติการประชาสัมพันธ์ด้านการท่องเที่ยวอย่างเพียงพอและต่อเนื่อง ประสานความร่วมมือกันในการส่งเสริมและสนับสนุนการท่องเที่ยวทุกประเภทในท้องถิ่น รวมถึงการฟื้นฟูประเพณีดั้งเดิมให้กลับมาเป็นกิจกรรมเพื่อการท่องเที่ยวอีกครั้ง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

สมมติฐานที่ 3.23 ค่าที่ได้จากการทดสอบสมมติฐานด้วย Chi-square มีค่าเท่ากับ 265.997 มีค่า Sig. เท่ากับ 0.000 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 จึงปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) หมายความว่า ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวด้านการผ่อนปรนกฎหมายและข้อกำหนดระหว่างประเทศให้นักท่องเที่ยวเรือท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงสามารถจอดและลงไปท่องเที่ยวได้ทั้งฝั่งไทยและฝั่ง สปป.ลาว รวมถึงนักท่องเที่ยวชาวจีนที่นำรถผ่านแดนเข้ามาเป็นคาราวานด้วย มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวด้านแนวปฏิบัติการสนับสนุนนักวิชาการและผู้เชี่ยวชาญในด้านการท่องเที่ยวและการผลิตสินค้าที่ใช้วัตถุดิบในพื้นที่ เพื่อช่วยให้ความรู้กับชุมชนในการผลิตสินค้าเพื่อจำหน่ายในแหล่งท่องเที่ยว อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

สมมติฐานที่ 3.24 ค่าที่ได้จากการทดสอบสมมติฐานด้วย Chi-square มีค่าเท่ากับ 0.592 มีค่า Sig. เท่ากับ 0.442 ซึ่งมากกว่า 0.05 จึงไม่สามารถปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) หมายความว่า ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวด้านการผ่อนปรนกฎหมายและข้อกำหนดระหว่างประเทศให้นักท่องเที่ยวเรือท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงสามารถจอดและลงไปท่องเที่ยวได้ทั้งฝั่งไทยและฝั่ง สปป.ลาว รวมถึงนักท่องเที่ยวชาวจีนที่นำรถผ่านแดนเข้ามาเป็นคาราวานด้วย ไม่มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวด้านแนวปฏิบัติการรณรงค์และสร้างจิตสำนึกด้านการทิ้งขยะมูลฝอยในแหล่งท่องเที่ยว รู้จักการแยกขยะ สร้างมูลค่าและการทำประโยชน์จากขยะ จัดหาถังขยะแบบแยกประเภทอย่างเพียงพอ และมีระบบการจัดการขยะที่มีประสิทธิภาพ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

สมมติฐานที่ 3.25 ค่าที่ได้จากการทดสอบสมมติฐานด้วย Chi-square มีค่าเท่ากับ 0.010 มีค่า Sig. เท่ากับ 0.920 ซึ่งมากกว่า 0.05 จึงไม่สามารถปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) หมายความว่า ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวด้านการผ่อนปรนกฎหมายและข้อกำหนดระหว่างประเทศให้นักท่องเที่ยวเรือท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงสามารถจอดและลงไปท่องเที่ยวได้ทั้งฝั่งไทยและฝั่ง สปป.ลาว รวมถึงนักท่องเที่ยวชาวจีนที่นำรถผ่านแดนเข้ามาเป็นคาราวานด้วย ไม่มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวด้านแนวปฏิบัติการส่งเสริมและพัฒนาให้มีการออกแบบสถานที่ท่องเที่ยว โรงแรมที่พัก รวมถึงกิจกรรมเพื่อการท่องเที่ยว ที่บ่งบอกถึงวิถีชีวิตที่เป็นเอกลักษณ์ของชุมชนในท้องถิ่น เพื่อเป็นการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมดั้งเดิมของชุมชน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

สมมติฐานที่ 3.26 ค่าที่ได้จากการทดสอบสมมติฐานด้วย Chi-square มีค่าเท่ากับ 265.997 มีค่า Sig. เท่ากับ 0.000 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 จึงปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) หมายความว่า ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวด้านการผ่อนปรนกฎหมายและข้อกำหนดระหว่างประเทศให้นักท่องเที่ยวเรือท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงสามารถจอดและลงไปท่องเที่ยวได้ทั้งฝั่งไทยและฝั่ง สปป.ลาว รวมถึงนักท่องเที่ยวชาวจีนที่นำรถผ่านแดนเข้ามาเป็นคาราวานด้วย มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวด้านแนวปฏิบัติการเข้ามาเป็นผู้บริหารจัดการและจัดระบบรถให้บริการนำเที่ยวใน

แหล่งท่องเที่ยว เพื่อจัดระบบระเบียบการให้บริการกับนักท่องเที่ยว เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อชุมชนและยุติธรรมกับนักท่องเที่ยวมากที่สุด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

สมมติฐานที่ 3.27 ค่าที่ได้จากการทดสอบสมมติฐานด้วย Chi-square มีค่าเท่ากับ 0.193 มีค่า Sig. เท่ากับ 0.661 ซึ่งมากกว่า 0.05 จึงไม่สามารถปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) หมายความว่าความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวด้านการผ่อนปรนกฎหมายและข้อกำหนดระหว่างประเทศให้นักท่องเที่ยวเรือท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงสามารถจอดและลงไปท่องเที่ยวได้ทั้งฝั่งไทยและฝั่ง สปป.ลาว รวมถึงนักท่องเที่ยวชาวจีนที่นำรถผ่านแดนเข้ามาเป็นการรวมด้วย ไม่มีความสัมพันธ์กับการขยายเวลาการจัดงานประเพณีสำคัญ ๆ ที่มีนักท่องเที่ยวมาร่วมกิจกรรมเป็นจำนวนมาก เพื่อให้เกิดการใช้จ่ายในกิจกรรมการท่องเที่ยวมากขึ้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

สมมติฐานที่ 3.28 ค่าที่ได้จากการทดสอบสมมติฐานด้วย Chi-square มีค่าเท่ากับ 0.348 มีค่า Sig. เท่ากับ 0.555 ซึ่งมากกว่า 0.05 จึงไม่สามารถปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) หมายความว่าความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวด้านการผ่อนปรนกฎหมายและข้อกำหนดระหว่างประเทศให้นักท่องเที่ยวเรือท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงสามารถจอดและลงไปท่องเที่ยวได้ทั้งฝั่งไทยและฝั่ง สปป.ลาว รวมถึงนักท่องเที่ยวชาวจีนที่นำรถผ่านแดนเข้ามาเป็นการรวมด้วย ไม่มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวด้านแนวปฏิบัติการอนุโลมให้นักท่องเที่ยวสามารถใช้บัตรประจำตัวประชาชนหรือใบขับขี่แทน Passport ในการลงล่องเรือได้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

จากผลการทดสอบสมมติฐานในภาพที่ 4-5 พบว่า ค่า Pearson chi-square_{Model} เท่ากับ 130.242 และ Sig_{Model} เท่ากับ 0.000 แสดงว่า สามารถปฏิเสธสมมติฐานหลัก H_0 หมายความว่า มีแนวทางปฏิบัติอย่างน้อย 1 แนวทาง มีความสอดคล้องกับแนวนโยบายที่ 1 และสามารถเรียงลำดับของความสอดคล้องจากมากไปน้อยได้ดังนี้

ตารางที่ 4-71 ลำดับของความสอดคล้องจากมากไปน้อยจากผลการทดสอบสมมติฐาน

อันดับที่	ผลการทดสอบสมมติฐาน		แนวปฏิบัติ
	Pearson chi-square	Sig.	
1	265.997*	0.000	แนวปฏิบัติ 2 ควรให้การสนับสนุนนักวิชาการและผู้เชี่ยวชาญในด้านการท่องเที่ยวและการผลิตสินค้าที่ใช้วัตถุดิบในพื้นที่ เพื่อให้ความรู้กับชุมชนในการผลิตสินค้าเพื่อจำหน่ายในแหล่งท่องเที่ยว

ตารางที่ 4-71 (ต่อ)

อันดับ ที่	ผลการทดสอบสมมติฐาน		แนวปฏิบัติ
	Pearson chi-square	Sig.	
2	265.997*	0.000	แนวปฏิบัติ 5 ควรเข้ามาเป็นผู้บริหารจัดการและจัดระบบ รถให้บริการนำเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยว เพื่อจัดระบบ ระเบียบการให้บริการกับนักท่องเที่ยว เพื่อให้เกิด ประโยชน์สูงสุดต่อชุมชนและยุทธธรรมกับนักท่องเที่ยว มากที่สุด
3	0.592	0.442	แนวปฏิบัติ 3 ควรมีการรณรงค์และสร้างจิตสำนึกด้าน การทิ้งขยะมูลฝอยในแหล่งท่องเที่ยว รู้จักการแยกขยะ สร้างมูลค่าและการทำประโยชน์จากขยะ จัดหาถังขยะ แบบแยกประเภทอย่างเพียงพอ และมีระบบการจัดการ ขยะที่มีประสิทธิภาพ
4	0.348	0.555	แนวปฏิบัติ 7 ควรมีการอนุโลมให้นักท่องเที่ยวสามารถ ใช้บัตรประจำตัวประชาชนหรือใบขับขี่แทน Passport ใน การลงล่องเรือได้
5	0.193	0.661	แนวปฏิบัติ 6 ควรขยายเวลาการจัดงานประเพณีสำคัญ ๆ ที่มีนักท่องเที่ยวมาร่วมกิจกรรมเป็นจำนวนมาก เพื่อให้ เกิดการใช้จ่ายในกิจกรรมการท่องเที่ยวมากขึ้น เป็น ประโยชน์แหล่งท่องเที่ยวโดยตรง
6	0.015	0.902	แนวปฏิบัติ 1 การประชาสัมพันธ์ด้านการท่องเที่ยวอย่าง เพียงพอและต่อเนื่อง ประสานความร่วมมือกันในการ ส่งเสริมและสนับสนุนการท่องเที่ยวทุกประเภทใน ท้องถิ่น รวมถึงการฟื้นฟูประเพณีดั้งเดิม
7	0.010	0.920	แนวปฏิบัติ 4 ส่งเสริมและพัฒนาให้มีการออกแบบ สถานที่ท่องเที่ยว โรงแรมที่พัก รวมถึงกิจกรรมเพื่อการ ท่องเที่ยว ที่เป็นเอกลักษณ์ของชุมชนในท้องถิ่น เพื่อเป็น การอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมดั้งเดิมของชุมชน

ภาพที่ 4-6 สรุปความสัมพันธ์ระหว่างแผนนโยบาย 5 และแนวปฏิบัติ 1-7

ตารางที่ 4-72 ผลการทดสอบสมมติฐานที่ 3.29-3.35

สมมติฐาน	สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson chi-square)	Asymp. sig. (2-sided)
3.29 แนวโน้มโยบาย 5 มีความสัมพันธ์กับแนวปฏิบัติ 1 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05	2.299	0.585
3.30 แนวโน้มโยบาย 5 มีความสัมพันธ์กับแนวปฏิบัติ 2 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05	12.273*	0.000
3.31 แนวโน้มโยบาย 5 มีความสัมพันธ์กับแนวปฏิบัติ 3 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05	106.913*	0.000
3.32 แนวโน้มโยบาย 5 มีความสัมพันธ์กับแนวปฏิบัติ 4 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05	4.126*	0.042
3.33 แนวโน้มโยบาย 5 มีความสัมพันธ์กับแนวปฏิบัติ 5 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05	30.563*	0.000
3.34 แนวโน้มโยบาย 5 มีความสัมพันธ์กับแนวปฏิบัติ 6 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05	340.646*	0.000
3.35 แนวโน้มโยบาย 5 มีความสัมพันธ์กับแนวปฏิบัติ 7 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05	4.509*	0.034

*P-value < 0.05

จากตารางที่ 4-72 พบว่า

สมมติฐานที่ 3.29 ค่าที่ได้จากการทดสอบสมมติฐานด้วย Chi-square มีค่าเท่ากับ 2.299 มีค่า Sig. เท่ากับ 0.585 ซึ่งมากกว่า 0.05 จึงไม่สามารถปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) หมายความว่าความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวด้านการผลักดันและสนับสนุนเส้นทางท่องเที่ยวตามแม่น้ำโขงในเชิงยุทธศาสตร์ โดยมีการจัดทำแผนเส้นทางท่องเที่ยวและกิจกรรมการท่องเที่ยวให้มีการกระจายตัวตามเส้นทางที่มีศักยภาพ ไม่มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวด้านแนวปฏิบัติการประชาสัมพันธ์ด้านการท่องเที่ยวอย่างเพียงพอและต่อเนื่อง ประสานความร่วมมือกันในการส่งเสริมและสนับสนุนการท่องเที่ยวทุกประเภทในท้องถิ่น รวมถึงการฟื้นฟูประเพณีดั้งเดิมให้กลับมาเป็นกิจกรรมเพื่อการท่องเที่ยวอีกครั้ง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

สมมติฐานที่ 3.30 ค่าที่ได้จากการทดสอบสมมติฐานด้วย Chi-square มีค่าเท่ากับ 12.273 มีค่า Sig. เท่ากับ 0.000 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 จึงปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) หมายความว่า ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวด้านการผลักดันและสนับสนุนเส้นทางท่องเที่ยวตามแม่น้ำโขงในเชิงยุทธศาสตร์ โดยมีการจัดทำแผนเส้นทางท่องเที่ยวและกิจกรรมการท่องเที่ยวให้มีการกระจายตัวตามเส้นทางที่มีศักยภาพ มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวด้านแนวปฏิบัติการสนับสนุน นักวิชาการและผู้เชี่ยวชาญในด้านการท่องเที่ยวและการผลิตสินค้าที่ไว้วัตถุดิบในพื้นที่ เพื่อช่วยให้ความรู้กับชุมชนในการผลิตสินค้าเพื่อจำหน่ายในแหล่งท่องเที่ยว อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

สมมติฐานที่ 3.31 ค่าที่ได้จากการทดสอบสมมติฐานด้วย Chi-square มีค่าเท่ากับ 106.913 มีค่า Sig. เท่ากับ 0.000 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 จึงปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) หมายความว่า ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวด้านการผลักดันและสนับสนุนเส้นทางท่องเที่ยวตามแม่น้ำโขงในเชิงยุทธศาสตร์ โดยมีการจัดทำแผนเส้นทางท่องเที่ยวและกิจกรรมการท่องเที่ยวให้มีการกระจายตัวตามเส้นทางที่มีศักยภาพ มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวด้านแนวปฏิบัติการณรงค์ และสร้างจิตสำนึกด้านการทิ้งขยะมูลฝอยในแหล่งท่องเที่ยว รู้จักการแยกขยะ สร้างมูลค่าและการทำประโยชน์จากขยะ จัดหาถังขยะแบบแยกประเภทอย่างเพียงพอ และมีระบบการจัดการขยะที่มีประสิทธิภาพ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

สมมติฐานที่ 3.32 ค่าที่ได้จากการทดสอบสมมติฐานด้วย Chi-square มีค่าเท่ากับ 4.126 มีค่า Sig. เท่ากับ 0.042 ซึ่งมากกว่า 0.05 จึงไม่สามารถปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) หมายความว่า ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวด้านการผลักดันและสนับสนุนเส้นทางท่องเที่ยวตามแม่น้ำโขงในเชิงยุทธศาสตร์ โดยมีการจัดทำแผนเส้นทางท่องเที่ยวและกิจกรรมการท่องเที่ยวให้มีการกระจายตัวตามเส้นทางที่มีศักยภาพ ไม่มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวด้านแนวปฏิบัติการส่งเสริมและพัฒนาให้มีการออกแบบสถานที่ท่องเที่ยว โรงแรมที่พัก รวมถึงกิจกรรมเพื่อการท่องเที่ยว ที่บ่งบอกถึงวิถีชีวิตที่เป็นเอกลักษณ์ของชุมชนในท้องถิ่น เพื่อเป็นการอนุรักษ์ ศิลปวัฒนธรรมดั้งเดิมของชุมชน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

สมมติฐานที่ 3.33 ค่าที่ได้จากการทดสอบสมมติฐานด้วย Chi-square มีค่าเท่ากับ 30.563 มีค่า Sig. เท่ากับ 0.000 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 จึงปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) หมายความว่า ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวด้านการผลักดันและสนับสนุนเส้นทางท่องเที่ยวตามแม่น้ำโขงในเชิงยุทธศาสตร์ โดยมีการจัดทำแผนเส้นทางท่องเที่ยวและกิจกรรมการท่องเที่ยวให้มีการกระจายตัวตามเส้นทางที่มีศักยภาพ มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวด้านแนวปฏิบัติการเข้ามาเป็น ผู้บริหารจัดการและจัดระบบรถให้บริการนำเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยว เพื่อจัดระบบระเบียบการ

ให้บริการกับนักท่องเที่ยว เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อชุมชนและอุตสาหกรรมกับนักท่องเที่ยวมากที่สุด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

สมมติฐานที่ 3.34 ค่าที่ได้จากการทดสอบสมมติฐานด้วย Chi-square มีค่าเท่ากับ 340.646 มีค่า Sig. เท่ากับ 0.000 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 จึงปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) หมายความว่า ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวด้านการผลักดันและสนับสนุนเส้นทางท่องเที่ยวตามแม่น้ำโขงในเชิงยุทธศาสตร์ โดยมีการจัดทำแผนเส้นทางท่องเที่ยวและกิจกรรมการท่องเที่ยวให้มีการกระจายตัวตามเส้นทางที่มีศักยภาพ มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวด้านแนวปฏิบัติการขยายเวลาการจัดงานประเพณีสำคัญ ๆ ที่มีนักท่องเที่ยวมาร่วมกิจกรรมเป็นจำนวนมาก เช่น ประเพณีวันออกพรรษา ไหลเรือไฟ เพื่อให้เกิดการใช้จ่ายในกิจกรรมการท่องเที่ยวมากขึ้น เป็นประโยชน์แหล่งท่องเที่ยวโดยตรง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

สมมติฐานที่ 3.35 ค่าที่ได้จากการทดสอบสมมติฐานด้วย Chi-square มีค่าเท่ากับ 4.509 มีค่า Sig. เท่ากับ 0.034 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 จึงปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) หมายความว่า ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวด้านการผลักดันและสนับสนุนเส้นทางท่องเที่ยวตามแม่น้ำโขงในเชิงยุทธศาสตร์ โดยมีการจัดทำแผนเส้นทางท่องเที่ยวและกิจกรรมการท่องเที่ยวให้มีการกระจายตัวตามเส้นทางที่มีศักยภาพ มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวด้านแนวปฏิบัติการอนุโลมให้นักท่องเที่ยวสามารถใช้บัตรประจำตัวประชาชนหรือใบขับขี่แทน Passport ในการลงล่องเรือได้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

จากผลการทดสอบสมมติฐานในภาพที่ 4-6 พบว่า ค่า Pearson chi-square_{Model} เท่ากับ 130.910 และ Sig_{Model} เท่ากับ 0.000 แสดงว่า สามารถปฏิเสธสมมติฐานหลัก H_0 หมายความว่า มีแนวทางปฏิบัติอย่างน้อย 1 แนวทาง มีความสอดคล้องกับแนวนโยบายที่ 1 และสามารถเรียงลำดับของความสอดคล้องจากมากไปน้อยได้ดังนี้

ตารางที่ 4-73 ลำดับของความสอดคล้องจากมากไปน้อยจากผลการทดสอบสมมติฐาน

อันดับที่	ผลการทดสอบสมมติฐาน		แนวปฏิบัติ
	Pearson chi-square	Sig.	
1	340.646*	0.000	แนวปฏิบัติ 6 ขยายเวลาการจัดงานประเพณีสำคัญ ๆ ที่มีนักท่องเที่ยวมาร่วมกิจกรรมเป็นจำนวนมาก เพื่อให้เกิดการใช้จ่ายในกิจกรรมการท่องเที่ยวมากขึ้น

ตารางที่ 4-73 (ต่อ)

อันดับ ที่	ผลการทดสอบสมมติฐาน		แนวปฏิบัติ
	Pearson chi-square	Sig.	
2	106.913*	0.000	แนวปฏิบัติ 3 การรณรงค์และสร้างจิตสำนึกด้านการทิ้งขยะมูลฝอยในแหล่งท่องเที่ยว รู้จักการแยกขยะ สร้างมูลค่าจากขยะ มีระบบการจัดการขยะที่มีประสิทธิภาพ
3	30.563*	0.000	แนวปฏิบัติ 5 เป็นผู้บริหารจัดการและจัดระบบรถให้บริการนำเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยว เพื่อจัดระบบระเบียบการให้บริการกับนักท่องเที่ยว เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อชุมชนและยุติธรรมกับนักท่องเที่ยวมากที่สุด
4	12.273*	0.000	แนวปฏิบัติ 2 ควรให้การสนับสนุนนักวิชาการและผู้เชี่ยวชาญในด้านการท่องเที่ยวและการผลิตสินค้าที่ใช้วัตถุดิบในพื้นที่ เพื่อช่วยให้ความรู้กับชุมชนในการผลิตสินค้าเพื่อจำหน่ายในแหล่งท่องเที่ยว
5	4.509*	0.034	แนวปฏิบัติ 7 การอนุโลมให้นักท่องเที่ยวสามารถใช้บัตรประจำตัวประชาชนหรือใบขับขี่แทน Passport ในการลงล่องเรือได้
6	4.126*	0.042	แนวปฏิบัติ 4 ควรส่งเสริมและพัฒนาให้มีการออกแบบสถานที่ท่องเที่ยว โรงแรมที่พัก รวมถึงกิจกรรมเพื่อการท่องเที่ยว ที่บ่งบอกถึงวิถีชีวิตที่เป็นเอกลักษณ์ของชุมชนในท้องถิ่น เพื่อเป็นการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมดั้งเดิมของชุมชน
7	0.299	0.585	แนวปฏิบัติ 1 ควรมีการประชาสัมพันธ์ด้านการท่องเที่ยวอย่างเพียงพอและต่อเนื่อง ประสานความร่วมมือกันในการส่งเสริมและสนับสนุนการท่องเที่ยวทุกประเภทในท้องถิ่น รวมถึงการฟื้นฟูประเพณีดั้งเดิมให้กลับมาเป็นกิจกรรมเพื่อการท่องเที่ยวอีกครั้ง

Pearson chi-square = 249.595, Sig_{Model} = 0.000

ภาพที่ 4-7 สรุปความสัมพันธ์ระหว่างนโยบาย 6 และแนวปฏิบัติ 1-7

ตารางที่ 4-74 ผลการทดสอบสมมติฐานที่ 3.36-3.42

สมมติฐาน	สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson chi-square)	Asymp. sig. (2-sided)
3.36 แนวนโยบาย 6 มีความสัมพันธ์กับแนวปฏิบัติ 1 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05	299.244*	0.000
3.37 แนวนโยบาย 6 มีความสัมพันธ์กับแนวปฏิบัติ 2 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05	31.920*	0.000
3.38 แนวนโยบาย 6 มีความสัมพันธ์กับแนวปฏิบัติ 3 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05	6.276*	0.012
3.39 แนวนโยบาย 6 มีความสัมพันธ์กับแนวปฏิบัติ 4 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05	48.749*	0.000
3.40 แนวนโยบาย 6 มีความสัมพันธ์กับแนวปฏิบัติ 5 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05	0.031	0.861
3.41 แนวนโยบาย 6 มีความสัมพันธ์กับแนวปฏิบัติ 6 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05	8.611*	0.003
3.42 แนวนโยบาย 6 มีความสัมพันธ์กับแนวปฏิบัติ 7 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05	11.664*	0.001

*P-value < 0.05

จากตารางที่ 4-74 พบว่า

สมมติฐานที่ 3.36 ค่าที่ได้จากการทดสอบสมมติฐานด้วย Chi-square มีค่าเท่ากับ 299.244 มีค่า Sig. เท่ากับ 0.000 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 จึงปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) หมายความว่า ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวด้านการให้ความช่วยเหลือและสนับสนุนการสร้าง โป้ะหรือทำเทียบเรือที่ดี มีมาตรฐาน รวมไปถึงอุปกรณ์ความปลอดภัยที่ทันสมัยและได้มาตรฐานสากล เพื่อความสะดวกปลอดภัยกับนักท่องเที่ยว มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวด้านแนวปฏิบัติการประชาสัมพันธ์ด้านการท่องเที่ยวอย่างเพียงพอและต่อเนื่อง ประสานความร่วมมือกันในการส่งเสริมและสนับสนุนการท่องเที่ยวทุกประเภทในท้องถิ่น รวมถึงการฟื้นฟูประเพณีดั้งเดิมให้กลับมาเป็นกิจกรรมเพื่อการท่องเที่ยวอีกครั้ง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

สมมติฐานที่ 3.37 ค่าที่ได้จากการทดสอบสมมติฐานด้วย Chi-square มีค่าเท่ากับ 31.920 มีค่า Sig. เท่ากับ 0.000 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 จึงปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) หมายความว่า ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวด้านด้านการให้ความช่วยเหลือและสนับสนุนการสร้าง โปะหรือทำเทียบเรือที่ดี มีมาตรฐาน รวมไปถึงอุปกรณ์ความปลอดภัยที่ทันสมัยและได้มาตรฐานสากล เพื่อความสะดวกปลอดภัยกับนักท่องเที่ยว มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวด้านแนวปฏิบัติการสนับสนุนนักวิชาการและผู้เชี่ยวชาญในด้านการท่องเที่ยวและการผลิตสินค้าที่ไว้วัตถุดิบในพื้นที่ เพื่อช่วยให้ความรู้กับชุมชนในการผลิตสินค้าเพื่อจำหน่ายในแหล่งท่องเที่ยว อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

สมมติฐานที่ 3.38 ค่าที่ได้จากการทดสอบสมมติฐานด้วย Chi-square มีค่าเท่ากับ 6.276 มีค่า Sig. เท่ากับ 0.012 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 จึงปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) หมายความว่า ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวด้านด้านการให้ความช่วยเหลือและสนับสนุนการสร้าง โปะหรือทำเทียบเรือที่ดี มีมาตรฐาน รวมไปถึงอุปกรณ์ความปลอดภัยที่ทันสมัยและได้มาตรฐานสากล เพื่อความสะดวกปลอดภัยกับนักท่องเที่ยว มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวด้านแนวปฏิบัติการ รมรงค์และสร้างจิตสำนึกด้านการทิ้งขยะมูลฝอยในแหล่งท่องเที่ยว รู้จักการแยกขยะ สร้างมูลค่า และการทำประโยชน์จากขยะ จัดหาถังขยะแบบแยกประเภทอย่างเพียงพอ และมีระบบการจัดการขยะที่มีประสิทธิภาพ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

สมมติฐานที่ 3.39 ค่าที่ได้จากการทดสอบสมมติฐานด้วย Chi-square มีค่าเท่ากับ 48.749 มีค่า Sig. เท่ากับ 0.000 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 จึงปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) หมายความว่า ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวด้านการให้ความช่วยเหลือและสนับสนุนการสร้าง โปะหรือทำเทียบเรือที่ดี มีมาตรฐาน รวมไปถึงอุปกรณ์ความปลอดภัยที่ทันสมัยและได้มาตรฐานสากล เพื่อความสะดวกปลอดภัยกับนักท่องเที่ยว มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวด้านแนวปฏิบัติการ ส่งเสริมและพัฒนาให้มีการออกแบบสถานที่ท่องเที่ยว โรงแรมที่พัก รวมถึงกิจกรรมเพื่อการท่องเที่ยว ที่บ่งบอกถึงวิถีชีวิตที่เป็นเอกลักษณ์ของชุมชนในท้องถิ่น เพื่อเป็นการอนุรักษ์ ศิลปวัฒนธรรมดั้งเดิมของชุมชน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

สมมติฐานที่ 3.40 ค่าที่ได้จากการทดสอบสมมติฐานด้วย Chi-square มีค่าเท่ากับ 0.031 มีค่า Sig. เท่ากับ 0.861 ซึ่งมากกว่า 0.05 จึงไม่สามารถปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) หมายความว่า ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวด้านด้านการให้ความช่วยเหลือและสนับสนุนการสร้าง โปะหรือทำเทียบเรือที่ดี มีมาตรฐาน รวมไปถึงอุปกรณ์ความปลอดภัยที่ทันสมัยและได้มาตรฐานสากล เพื่อความสะดวกปลอดภัยกับนักท่องเที่ยว ไม่มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวด้านแนวปฏิบัติการเข้ามาเป็นผู้บริหารจัดการและจัดระบบรถให้บริการนำเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยว เพื่อ

จัดระบบระเบียบการให้บริการกับนักท่องเที่ยว เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อชุมชนและอุตสาหกรรมกับนักท่องเที่ยวมากที่สุด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

สมมติฐานที่ 3.41 ค่าที่ได้จากการทดสอบสมมติฐานด้วย Chi-square มีค่าเท่ากับ 8.611 มีค่า Sig. เท่ากับ 0.003 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 จึงปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) หมายความว่า ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวด้านด้านการให้ความช่วยเหลือและสนับสนุนการสร้าง โป๊ะหรือท่าเทียบเรือที่ดี มีมาตรฐาน รวมไปถึงอุปกรณ์ความปลอดภัยที่ทันสมัยและได้มาตรฐานสากล เพื่อความสะดวกปลอดภัยกับนักท่องเที่ยว มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวด้านแนวปฏิบัติการขยายเวลาการจัดงานประเพณีสำคัญ ๆ ที่มีนักท่องเที่ยวมาร่วมกิจกรรมเป็นจำนวนมาก เช่น ประเพณีวันออกพรรษา ไหลเรือไฟ เพื่อให้เกิดการใช้จ่ายในกิจกรรมการท่องเที่ยวมากขึ้น เป็นประโยชน์แหล่งท่องเที่ยวโดยตรง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

สมมติฐานที่ 3.42 ค่าที่ได้จากการทดสอบสมมติฐานด้วย Chi-square มีค่าเท่ากับ 11.664 มีค่า Sig. เท่ากับ 0.001 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 จึงปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) หมายความว่า ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวด้านด้านการให้ความช่วยเหลือและสนับสนุนการสร้าง โป๊ะหรือท่าเทียบเรือที่ดี มีมาตรฐาน รวมไปถึงอุปกรณ์ความปลอดภัยที่ทันสมัยและได้มาตรฐานสากล เพื่อความสะดวกปลอดภัยกับนักท่องเที่ยว มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวด้านแนวปฏิบัติการอนุโลมให้นักท่องเที่ยวสามารถใช้บัตรประจำตัวประชาชนหรือใบขับขี่แทน Passport ในการลงล่องเรือได้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

จากผลการทดสอบสมมติฐานในภาพที่ 4-7 พบว่า ค่า Pearson chi-square_{Model} เท่ากับ 249.595 และ Sig_{Model} เท่ากับ 0.000 แสดงว่า สามารถปฏิเสธสมมติฐานหลัก H_0 หมายความว่า มีแนวทางปฏิบัติอย่างน้อย 1 แนวทาง มีความสอดคล้องกับแนวนโยบายที่ 1 และสามารถเรียงลำดับของความสอดคล้องจากมากไปน้อยได้ดังนี้

ตารางที่ 4-75 ลำดับของความสอดคล้องจากมากไปน้อยจากผลการทดสอบสมมติฐาน

อันดับ ที่	ผลการทดสอบสมมติฐาน		แนวปฏิบัติ
	Pearson chi-square	Sig.	
1	299.244*	0.000	แนวปฏิบัติ 1 ควรมีการประชาสัมพันธ์ด้านการท่องเที่ยวอย่างเพียงพอและต่อเนื่อง ประสานความร่วมมือกันในการส่งเสริมและสนับสนุนการท่องเที่ยวทุกประเภทในท้องถิ่น รวมถึงการฟื้นฟูประเพณีดั้งเดิมให้กลับมาเป็นกิจกรรมเพื่อการท่องเที่ยวอีกครั้ง
2	48.749*	0.000	แนวปฏิบัติ 4 ควรส่งเสริมและพัฒนาให้มีการออกแบบสถานที่ท่องเที่ยว โรงแรมที่พัก รวมถึงกิจกรรมเพื่อการท่องเที่ยว ที่เป็นเอกลักษณ์ของชุมชนในท้องถิ่น เพื่อเป็นการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมดั้งเดิมของชุมชน
3	31.920*	0.000	แนวปฏิบัติ 2 การสนับสนุนนักวิชาการและผู้เชี่ยวชาญในด้านการท่องเที่ยวและการผลิตสินค้าที่ใช้วัตถุดิบในพื้นที่ เพื่อช่วยให้ความรู้กับชุมชนในการผลิตสินค้าเพื่อจำหน่ายในแหล่งท่องเที่ยว
4	11.664*	0.001	แนวปฏิบัติ 7 ควรมีการอนุโลมให้นักท่องเที่ยวสามารถใช้บัตรประจำตัวประชาชนหรือใบขับขี่แทน Passport ในการลงล่องเรือได้
5	8.611*	0.003	แนวปฏิบัติ 6 ควรขยายเวลาการจัดงานประเพณีสำคัญ ๆ ที่มีนักท่องเที่ยวมาร่วมกิจกรรมเป็นจำนวนมาก เช่น ประเพณีวันออกพรรษา ไหลเรือไฟ เพื่อให้เกิดการใช้จ่ายในกิจกรรมการท่องเที่ยวมากขึ้น เป็นประโยชน์แหล่งท่องเที่ยวโดยตรง
6	6.276*	0.012	แนวปฏิบัติ 3 ควรมีการรณรงค์และสร้างจิตสำนึกด้านการทิ้งขยะมูลฝอยในแหล่งท่องเที่ยว รู้จักการแยกขยะ สร้างมูลค่าจากขยะ จัดหาถังขยะแบบแยกประเภทอย่างเพียงพอ และมีระบบการจัดการขยะที่มีประสิทธิภาพ

ตารางที่ 4-75 (ต่อ)

อันดับ ที่	ผลการทดสอบสมมติฐาน		แนวปฏิบัติ
	Pearson chi-square	Sig.	
7	0.031	0.861	แนวปฏิบัติ 5 ควรเข้ามาเป็นผู้บริหารจัดการและจัดระบบ รถให้บริการนำเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยว เพื่อจัดระบบ ระเบียบการให้บริการกับนักท่องเที่ยว เพื่อให้เกิด ประโยชน์สูงสุดต่อชุมชนและยุติธรรมกับนักท่องเที่ยว มากที่สุด

สมมติฐานที่ 3.43 แนวทางการส่งเสริมนโยบายการท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงของประเทศไทย แนวทางที่ 7 มีความสอดคล้องกับแนวทางการส่งเสริมการปฏิบัติการท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงของประเทศไทย แนวทางที่ 1

สมมติฐานที่ 3.44 แนวทางการส่งเสริมนโยบายการท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงของประเทศไทย แนวทางที่ 7 มีความสอดคล้องกับแนวทางการส่งเสริมการปฏิบัติการท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงของประเทศไทย แนวทางที่ 2

สมมติฐานที่ 3.45 แนวทางการส่งเสริมนโยบายการท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงของประเทศไทย แนวทางที่ 7 มีความสอดคล้องกับแนวทางการส่งเสริมการปฏิบัติการท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงของประเทศไทย แนวทางที่ 3

สมมติฐานที่ 3.46 แนวทางการส่งเสริมนโยบายการท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงของประเทศไทย แนวทางที่ 7 มีความสอดคล้องกับแนวทางการส่งเสริมการปฏิบัติการท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงของประเทศไทย แนวทางที่ 4

สมมติฐานที่ 3.47 แนวทางการส่งเสริมนโยบายการท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงของประเทศไทย แนวทางที่ 7 มีความสอดคล้องกับแนวทางการส่งเสริมการปฏิบัติการท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงของประเทศไทย แนวทางที่ 5

สมมติฐานที่ 3.48 แนวทางการส่งเสริมนโยบายการท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงของประเทศไทย แนวทางที่ 7 มีความสอดคล้องกับแนวทางการส่งเสริมการปฏิบัติการท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงของประเทศไทย แนวทางที่ 6

สมมติฐานที่ 3.49 แนวทางการส่งเสริมนโยบายการท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงของประเทศไทย แนวทางที่ 7 มีความสอดคล้องกับแนวทางการส่งเสริมการปฏิบัติการท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงของประเทศไทย แนวทางที่ 7

Pearson chi-square = 380.340, Sig_{Model} = 0.000

ภาพที่ 4-8 สรุปความสัมพันธ์ระหว่างแนวนโยบาย 7 และแนวปฏิบัติ 1-7

ตารางที่ 4-76 ผลการทดสอบสมมติฐานที่ 3.43-3.49

สมมติฐาน	สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson chi-square)	Asymp. sig. (2-sided)
3.43 แนวนโยบาย 7 มีความสัมพันธ์กับแนวปฏิบัติ 1 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05	0.865	0.352
3.44 แนวนโยบาย 7 มีความสัมพันธ์กับแนวปฏิบัติ 2 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05	0.865	0.352
3.45 แนวนโยบาย 7 มีความสัมพันธ์กับแนวปฏิบัติ 3 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05	377.468*	0.000
3.46 แนวนโยบาย 7 มีความสัมพันธ์กับแนวปฏิบัติ 4 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05	0.895	0.344
3.47 แนวนโยบาย 7 มีความสัมพันธ์กับแนวปฏิบัติ 5 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05	0.215	0.643
3.48 แนวนโยบาย 7 มีความสัมพันธ์กับแนวปฏิบัติ 6 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05	115.054*	0.000
3.49 แนวนโยบาย 7 มีความสัมพันธ์กับแนวปฏิบัติ 7 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05	211.242*	0.000

*P-value < 0.05

จากตารางที่ 4-76 พบว่า

สมมติฐานที่ 3.43 ค่าที่ได้จากการทดสอบสมมติฐานด้วย Chi-square มีค่าเท่ากับ 0.865 มีค่า Sig. เท่ากับ 0.352 ซึ่งมากกว่า 0.05 จึงไม่สามารถปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) หมายความว่าความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวด้านการส่งเสริมการตลาดท่องเที่ยว โดยการจัดทำแผนการตลาดร่วมกันระหว่างประเทศสมาชิกในอนุภาคลุ่มแม่น้ำโขง สร้างจุดหมายการเดินทางท่องเที่ยวใหม่ ๆ เพื่อเชื่อมโยงเส้นทางท่องเที่ยวเข้าด้วยกัน ไม่มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวด้านแนวปฏิบัติการประชาสัมพันธ์ด้านการท่องเที่ยวอย่างเพียงพอและต่อเนื่อง ประสานความร่วมมือกันในการส่งเสริมและสนับสนุนการท่องเที่ยวทุกประเภทในท้องถิ่น รวมถึงการฟื้นฟูประเพณีดั้งเดิมให้กลับมาเป็นกิจกรรมเพื่อการท่องเที่ยวอีกครั้ง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

สมมติฐานที่ 3.44 ค่าที่ได้จากการทดสอบสมมติฐานด้วย Chi-square มีค่าเท่ากับ 0.865 มีค่า Sig. เท่ากับ 0.352 ซึ่งมากกว่า 0.05 จึงไม่สามารถปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) หมายความว่า ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวด้านการส่งเสริมการตลาดการท่องเที่ยว โดยการจัดทำแผนการตลาดร่วมกันระหว่างประเทศสมาชิกในอนุภาคลุ่มแม่น้ำโขง สร้างจุดหมายการเดินทางท่องเที่ยวใหม่ ๆ เพื่อเชื่อมโยงเส้นทางการท่องเที่ยวเข้าด้วยกัน ไม่มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวด้านแนวปฏิบัติการสนับสนุนนักวิชาการและผู้เชี่ยวชาญในด้านการท่องเที่ยวและการผลิตสินค้าที่ใช้วัตถุดิบในพื้นที่ เพื่อช่วยให้ความรู้กับชุมชนในการผลิตสินค้าเพื่อจำหน่ายในแหล่งท่องเที่ยวอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

สมมติฐานที่ 3.45 ค่าที่ได้จากการทดสอบสมมติฐานด้วย Chi-square มีค่าเท่ากับ 377.468 มีค่า Sig. เท่ากับ 0.000 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 จึงปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) หมายความว่า ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวด้านการส่งเสริมการตลาดการท่องเที่ยว โดยการจัดทำแผนการตลาดร่วมกันระหว่างประเทศสมาชิกในอนุภาคลุ่มแม่น้ำโขง สร้างจุดหมายการเดินทางท่องเที่ยวใหม่ ๆ เพื่อเชื่อมโยงเส้นทางการท่องเที่ยวเข้าด้วยกัน มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวด้านแนวปฏิบัติการรณรงค์และสร้างจิตสำนึกด้านการทิ้งขยะมูลฝอยในแหล่งท่องเที่ยว รู้จักการแยกขยะ สร้างมูลค่าและการทำประโยชน์จากขยะ จัดหาถังขยะแบบแยกประเภทอย่างเพียงพอ และมีระบบการจัดการขยะที่มีประสิทธิภาพ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

สมมติฐานที่ 3.46 ค่าที่ได้จากการทดสอบสมมติฐานด้วย Chi-square มีค่าเท่ากับ 0.895 มีค่า Sig. เท่ากับ 0.344 ซึ่งมากกว่า 0.05 จึงไม่สามารถปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) หมายความว่า ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวด้านการส่งเสริมการตลาดการท่องเที่ยว โดยการจัดทำแผนการตลาดร่วมกันระหว่างประเทศสมาชิกในอนุภาคลุ่มแม่น้ำโขง สร้างจุดหมายการเดินทางท่องเที่ยวใหม่ ๆ เพื่อเชื่อมโยงเส้นทางการท่องเที่ยวเข้าด้วยกัน ไม่มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวด้านแนวปฏิบัติการส่งเสริมและพัฒนาให้มีการออกแบบสถานที่ท่องเที่ยว โรงแรมที่พัก รวมถึงกิจกรรมเพื่อการท่องเที่ยว ที่บ่งบอกถึงวิถีชีวิตที่เป็นเอกลักษณ์ของชุมชนในท้องถิ่น เพื่อเป็นการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมดั้งเดิมของชุมชน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

สมมติฐานที่ 3.47 ค่าที่ได้จากการทดสอบสมมติฐานด้วย Chi-square มีค่าเท่ากับ 0.215 มีค่า Sig. เท่ากับ 0.643 ซึ่งมากกว่า 0.05 จึงไม่สามารถปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) หมายความว่า ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวด้านการส่งเสริมการตลาดการท่องเที่ยว โดยการจัดทำแผนการตลาดร่วมกันระหว่างประเทศสมาชิกในอนุภาคลุ่มแม่น้ำโขง สร้างจุดหมายการเดินทางท่องเที่ยวใหม่ ๆ เพื่อเชื่อมโยงเส้นทางการท่องเที่ยวเข้าด้วยกัน ไม่มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวด้านแนวปฏิบัติการเข้ามาเป็นผู้บริหารจัดการและจัดระบบรถให้บริการนำเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยว

เพื่อจัดระบบระเบียบการให้บริการกับนักท่องเที่ยว เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อชุมชนและ
 ยุติธรรมกับนักท่องเที่ยวมากที่สุด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

สมมติฐานที่ 3.48 ค่าที่ได้จากการทดสอบสมมติฐานด้วย Chi-square มีค่าเท่ากับ 115.054
 มีค่า Sig. เท่ากับ 0.000 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 จึงปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) หมายความว่า ความคิดเห็น
 ของนักท่องเที่ยวด้านการส่งเสริมการตลาดการท่องเที่ยว โดยการจัดทำแผนการตลาดร่วมกัน
 ระหว่างประเทศสมาชิกในอนุภาคลุ่มแม่น้ำโขง สร้างจุดหมายการเดินทางท่องเที่ยวใหม่ๆ เพื่อ
 เชื่อมโยงเส้นทางการท่องเที่ยวเข้าด้วยกัน มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวด้าน
 แนวปฏิบัติการขยายเวลาการจัดงานประเพณีสำคัญ ๆ ที่มีนักท่องเที่ยวมาร่วมกิจกรรมเป็นจำนวน
 มาก เช่น ประเพณีวันออกพรรษา ไหลเรือไฟ เพื่อให้เกิดการใช้จ่ายในกิจกรรมการท่องเที่ยวมากขึ้น
 เป็นประโยชน์แหล่งท่องเที่ยวโดยตรง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

สมมติฐานที่ 3.49 ค่าที่ได้จากการทดสอบสมมติฐานด้วย Chi-square มีค่าเท่ากับ 211.242
 มีค่า Sig. เท่ากับ 0.000 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 จึงปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) หมายความว่า ความคิดเห็น
 ของนักท่องเที่ยวด้านการส่งเสริมการตลาดการท่องเที่ยว โดยการจัดทำแผนการตลาดร่วมกัน
 ระหว่างประเทศสมาชิกในอนุภาคลุ่มแม่น้ำโขง สร้างจุดหมายการเดินทางท่องเที่ยวใหม่ๆ เพื่อ
 เชื่อมโยงเส้นทางการท่องเที่ยวเข้าด้วยกัน มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวด้าน
 แนวปฏิบัติการอนุมัติให้นักท่องเที่ยวสามารถใช้บัตรประจำตัวประชาชนหรือใบขับขี่แทน
 Passport ในการลงเรือได้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

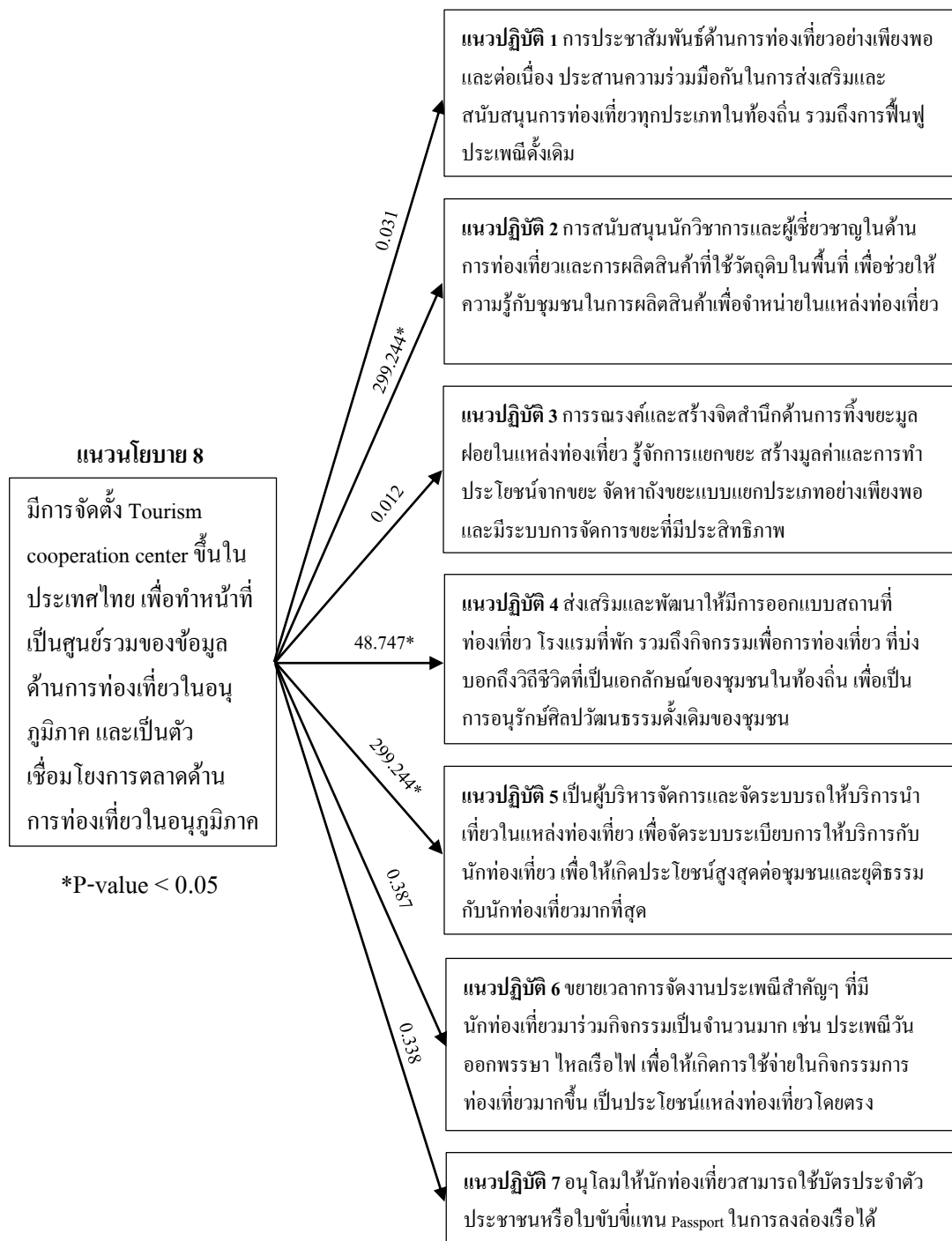
จากผลการทดสอบสมมติฐานในภาพที่ 4-8 พบว่า ค่า Pearson chi-square_{Model} เท่ากับ
 380.340 และ Sig_{Model} เท่ากับ 0.000 แสดงว่า สามารถปฏิเสธสมมติฐานหลัก H_0 หมายความว่า มี
 แนวทางปฏิบัติอย่างน้อย 1 แนวทาง มีความสอดคล้องกับแนวนโยบายที่ 1 และสามารถเรียงลำดับ
 ของความสอดคล้องจากมากไปน้อยได้ดังนี้

ตารางที่ 4-77 ลำดับของความสอดคล้องจากมากไปน้อยจากผลการทดสอบสมมติฐาน

อันดับที่	ผลการทดสอบสมมติฐาน		แนวปฏิบัติ
	Pearson chi-square	Sig.	
3	377.468*	0.000	แนวปฏิบัติ 6 ขยายเวลาการจัดงานประเพณีสำคัญ ๆ ที่มีนักท่องเที่ยวมาร่วมกิจกรรมเป็นจำนวนมาก เพื่อให้เกิดการใช้จ่ายในกิจกรรมการท่องเที่ยวมากขึ้น

ตารางที่ 4-77 (ต่อ)

อันดับ ที่	ผลการทดสอบสมมติฐาน		แนวปฏิบัติ
	Pearson chi-square	Sig.	
7	211.242*	0.000	แนวปฏิบัติ 3 การรณรงค์และสร้างจิตสำนึกด้านการทิ้งขยะมูลฝอยในแหล่งท่องเที่ยว รู้จักการแยกขยะ สร้างมูลค่าและการทำงานประโยชน์จากขยะ จัดหาถังขยะแบบแยกประเภทอย่างเพียงพอ และมีระบบการจัดการขยะที่มีประสิทธิภาพ
6	115.054*	0.000	แนวปฏิบัติ 2 การสนับสนุนนักวิชาการและผู้เชี่ยวชาญในด้านการท่องเที่ยวและการผลิตสินค้าที่ไว้วัตถุดิบในพื้นที่ เพื่อช่วยให้ความรู้กับชุมชนในการผลิตสินค้าเพื่อจำหน่ายในแหล่งท่องเที่ยว
4	0.895	0.344	แนวปฏิบัติ 5 เป็นผู้บริหารจัดการและจัดระบบรถให้บริการนำเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยว เพื่อจัดระบบระเบียบการให้บริการกับนักท่องเที่ยว เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อชุมชนและยุติธรรมกับนักท่องเที่ยวมากที่สุด
1	0.865	0.352	แนวปฏิบัติ 7 การอนุโลมให้นักท่องเที่ยวสามารถใช้บัตรประจำตัวประชาชนหรือใบขับขี่แทน Passport ในการลงล่องเรือได้
2	0.865	0.352	แนวปฏิบัติ 1 การประชาสัมพันธ์ด้านการท่องเที่ยวอย่างเพียงพอและต่อเนื่อง ประสานความร่วมมือกันในการส่งเสริมและสนับสนุนการท่องเที่ยวทุกประเภทในท้องถิ่น รวมถึงการฟื้นฟูประเพณีดั้งเดิม
5	0.215	0.643	แนวปฏิบัติ 4 ส่งเสริมและพัฒนาให้มีการออกแบบสถานที่ท่องเที่ยว โรงแรมที่พัก รวมถึงกิจกรรมเพื่อการท่องเที่ยว ที่บ่งบอกถึงวิถีชีวิตที่เป็นเอกลักษณ์ของชุมชนในท้องถิ่น เพื่อเป็นการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมดั้งเดิมของชุมชน

Pearson chi-square = 56.455, Sig_{Model} = 0.000

ภาพที่ 4-9 สรุปความสัมพันธ์ระหว่างนโยบาย 8 และแนวปฏิบัติ 1-7

ตารางที่ 4-78 ผลการทดสอบสมมติฐานที่ 3.50-3.56

สมมติฐาน	สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson chi-square)	Asymp. sig. (2-sided)
3.50 แนวนโยบาย 8 มีความสัมพันธ์กับแนวปฏิบัติ 1 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05	0.031	0.861
3.51 แนวนโยบาย 8 มีความสัมพันธ์กับแนวปฏิบัติ 2 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05	299.244*	0.000
3.52 แนวนโยบาย 8 มีความสัมพันธ์กับแนวปฏิบัติ 3 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05	0.012	0.914
3.53 แนวนโยบาย 8 มีความสัมพันธ์กับแนวปฏิบัติ 4 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05	48.747*	0.000
3.54 แนวนโยบาย 8 มีความสัมพันธ์กับแนวปฏิบัติ 5 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05	299.244*	0.000
3.55 แนวนโยบาย 8 มีความสัมพันธ์กับแนวปฏิบัติ 6 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05	0.387	0.534
3.56 แนวนโยบาย 8 มีความสัมพันธ์กับแนวปฏิบัติ 7 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05	0.338	0.561

*P-value < 0.05

จากตารางที่ 4-78 พบว่า

สมมติฐานที่ 3.50 ค่าที่ได้จากการทดสอบสมมติฐานด้วย Chi-square มีค่าเท่ากับ 0.031 มีค่า Sig. เท่ากับ 0.861 ซึ่งมากกว่า 0.05 จึงไม่สามารถปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) หมายความว่าความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวด้านการจัดตั้ง Tourism cooperation center ขึ้นในประเทศไทย เพื่อทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางของข้อมูลด้านการท่องเที่ยวในอนุภูมิภาค และเป็นตัวเชื่อมโยงการตลาดด้านการท่องเที่ยวในอนุภูมิภาค ไม่มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวด้านแนวปฏิบัติการประชาสัมพันธ์ด้านการท่องเที่ยวอย่างเพียงพอและต่อเนื่อง ประสานความร่วมมือกันในการส่งเสริมและสนับสนุนการท่องเที่ยวทุกประเภทในท้องถิ่น รวมถึงการฟื้นฟูประเพณีดั้งเดิมให้กลับมาเป็นกิจกรรมเพื่อการท่องเที่ยวอีกครั้ง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

สมมติฐานที่ 3.51 ค่าที่ได้จากการทดสอบสมมติฐานด้วย Chi-square มีค่าเท่ากับ 299.244 มีค่า Sig. เท่ากับ 0.000 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 จึงปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) หมายความว่า ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวด้านการจัดตั้ง Tourism cooperation center ขึ้นในประเทศไทย เพื่อทำหน้าที่เป็นศูนย์รวมของข้อมูลด้านการท่องเที่ยวในอนุภูมิภาค และเป็นตัวเชื่อมโยงการตลาดด้านการท่องเที่ยวในอนุภูมิภาค มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวด้านแนวปฏิบัติการสนับสนุน นักวิชาการและผู้เชี่ยวชาญในด้านการท่องเที่ยวและการผลิตสินค้าที่ใช้วัตถุดิบในพื้นที่ เพื่อช่วยให้ความรู้กับชุมชนในการผลิตสินค้าเพื่อจำหน่ายในแหล่งท่องเที่ยว อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

สมมติฐานที่ 3.52 ค่าที่ได้จากการทดสอบสมมติฐานด้วย Chi-square มีค่าเท่ากับ 0.012 มีค่า Sig. เท่ากับ 0.914 ซึ่งมากกว่า 0.05 จึงไม่สามารถปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) หมายความว่า ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวด้านการจัดตั้ง Tourism cooperation center ขึ้นในประเทศไทย เพื่อทำหน้าที่เป็นศูนย์รวมของข้อมูลด้านการท่องเที่ยวในอนุภูมิภาค และเป็นตัวเชื่อมโยงการตลาดด้านการท่องเที่ยวในอนุภูมิภาค มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวด้านแนวปฏิบัติการรณรงค์และสร้างจิตสำนึกด้านการทิ้งขยะมูลฝอยในแหล่งท่องเที่ยว รู้จักการแยกขยะ สร้างมูลค่า และการทำประโยชน์จากขยะ จัดหาถังขยะแบบแยกประเภทอย่างเพียงพอ และมีระบบการจัดการขยะที่มีประสิทธิภาพ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

สมมติฐานที่ 3.53 ค่าที่ได้จากการทดสอบสมมติฐานด้วย Chi-square มีค่าเท่ากับ 48.747 มีค่า Sig. เท่ากับ 0.000 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 จึงปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) หมายความว่า ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวด้านการจัดตั้ง Tourism cooperation center ขึ้นในประเทศไทย เพื่อทำหน้าที่เป็นศูนย์รวมของข้อมูลด้านการท่องเที่ยวในอนุภูมิภาค และเป็นตัวเชื่อมโยงการตลาดด้านการท่องเที่ยวในอนุภูมิภาค มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวด้านแนวปฏิบัติการส่งเสริมและพัฒนาให้มีการออกแบบสถานที่ท่องเที่ยว โรงแรมที่พัก รวมถึงกิจกรรมเพื่อการท่องเที่ยว ที่บ่งบอกถึงวิถีชีวิตที่เป็นเอกลักษณ์ของชุมชนในท้องถิ่น เพื่อเป็นการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมดั้งเดิมของชุมชน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

สมมติฐานที่ 3.54 ค่าที่ได้จากการทดสอบสมมติฐานด้วย Chi-square มีค่าเท่ากับ 299.244 มีค่า Sig. เท่ากับ 0.000 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 จึงปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) หมายความว่า ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวด้านการจัดตั้ง Tourism cooperation center ขึ้นในประเทศไทย เพื่อทำหน้าที่เป็นศูนย์รวมของข้อมูลด้านการท่องเที่ยวในอนุภูมิภาค และเป็นตัวเชื่อมโยงการตลาดด้านการท่องเที่ยวในอนุภูมิภาค มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวด้านแนวปฏิบัติการเข้ามาเป็นผู้บริหารจัดการและจัดระบบรถให้บริการนำเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยว เพื่อจัดระบบระเบียบการ

ให้บริการกับนักท่องเที่ยว เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อชุมชนและอุตสาหกรรมกับนักท่องเที่ยวมากที่สุด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

สมมติฐานที่ 3.55 ค่าที่ได้จากการทดสอบสมมติฐานด้วย Chi-square มีค่าเท่ากับ 0.387 มีค่า Sig. เท่ากับ 0.534 ซึ่งมากกว่า 0.05 จึงไม่สามารถปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) หมายความว่าความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวด้านการจัดตั้ง Tourism cooperation center ขึ้นในประเทศไทย เพื่อทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางของข้อมูลด้านการท่องเที่ยวในอนุภูมิภาค และเป็นตัวเชื่อมโยงการตลาดด้านการท่องเที่ยวในอนุภูมิภาค ไม่มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวด้านแนวปฏิบัติการขยายเวลาการจัดงานประเพณีสำคัญ ๆ ที่มีนักท่องเที่ยวมาร่วมกิจกรรมเป็นจำนวนมาก เช่น ประเพณีวันออกพรรษา ไหลเรือไฟ เพื่อให้เกิดการใช้ง่ายในกิจกรรมการท่องเที่ยวมากขึ้น เป็นประโยชน์แหล่งท่องเที่ยวโดยตรง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

สมมติฐานที่ 3.56 ค่าที่ได้จากการทดสอบสมมติฐานด้วย Chi-square มีค่าเท่ากับ 0.338 มีค่า Sig. เท่ากับ 0.561 ซึ่งมากกว่า 0.05 จึงไม่สามารถปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) หมายความว่าความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวด้านการจัดตั้ง Tourism cooperation center ขึ้นในประเทศไทย เพื่อทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางของข้อมูลด้านการท่องเที่ยวในอนุภูมิภาค และเป็นตัวเชื่อมโยงการตลาดด้านการท่องเที่ยวในอนุภูมิภาค ไม่มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวด้านแนวปฏิบัติการอนุโลมให้นักท่องเที่ยวสามารถใช้บัตรประจำตัวประชาชนหรือใบขับขี่แทน Passport ในการลงล่องเรือได้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

จากผลการทดสอบสมมติฐานในภาพที่ 4-9 พบว่า ค่า Pearson chi-square_{Model} เท่ากับ 56.455 และ Sig._{Model} เท่ากับ 0.000 แสดงว่า สามารถปฏิเสธสมมติฐานหลัก H_0 หมายความว่า มีแนวทางปฏิบัติอย่างน้อย 1 แนวทาง มีความสอดคล้องกับแนวนโยบายที่ 1 และสามารถเรียงลำดับของความสอดคล้องจากมากไปน้อยได้ดังนี้

ตารางที่ 4-79 ลำดับของความสอดคล้องจากมากไปน้อยจากผลการทดสอบสมมติฐาน

อันดับ ที่	ผลการทดสอบสมมติฐาน		แนวปฏิบัติ
	Pearson chi-square	Sig.	
1	299.244*	0.000	แนวปฏิบัติ 2 ควรให้การสนับสนุนนักวิชาการและผู้เชี่ยวชาญในด้านการท่องเที่ยวและการผลิตสินค้าที่ใช้วัตถุดิบในพื้นที่ เพื่อช่วยให้ความรู้กับชุมชนในการผลิตสินค้าเพื่อจำหน่ายในแหล่งท่องเที่ยว

ตารางที่ 4-79 (ต่อ)

อันดับ ที่	ผลการทดสอบสมมติฐาน		แนวปฏิบัติ
	Pearson chi-square	Sig.	
2	299.244*	0.000	แนวปฏิบัติ 5 ควรเข้ามาเป็นผู้บริหารจัดการและจัดระบบ รถให้บริการนำเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยว เพื่อจัดระบบ ระเบียบการให้บริการกับนักท่องเที่ยว เพื่อให้เกิด ประโยชน์สูงสุดต่อชุมชนและยุติธรรมกับนักท่องเที่ยว มากที่สุด
3	48.749*	0.000	แนวปฏิบัติ 4 ควรส่งเสริมและพัฒนาให้มีการออกแบบ สถานที่ท่องเที่ยว โรงแรมที่พัก รวมถึงกิจกรรมเพื่อการ ท่องเที่ยว ที่บ่งบอกถึงวิถีชีวิตที่เป็นเอกลักษณ์ของชุมชน ในท้องถิ่น เพื่อเป็นการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมดั้งเดิมของ ชุมชน
4	0.387	0.534	แนวปฏิบัติ 6 ควรขยายเวลาการจัดงานประเพณีสำคัญ ๆ ที่มีนักท่องเที่ยวมาร่วมกิจกรรมเป็นจำนวนมาก เพื่อให้ เกิดการใช้จ่ายในกิจกรรมการท่องเที่ยวมากขึ้น เป็น ประโยชน์แหล่งท่องเที่ยวโดยตรง
5	0.338	0.561	แนวปฏิบัติ 7 การอนุโลมให้นักท่องเที่ยวสามารถใช้บัตร ประจำตัวประชาชนหรือใบขับขี่แทน Passport ในการลง ล่องเรือได้
6	0.031	0.861	แนวปฏิบัติ 1 การประชาสัมพันธ์ด้านการท่องเที่ยวอย่าง เพียงพอและต่อเนื่อง ประสานความร่วมมือกันในการ ส่งเสริมและสนับสนุนการท่องเที่ยวทุกประเภทใน ท้องถิ่น รวมถึงการฟื้นฟูประเพณีดั้งเดิม
7	0.012	0.914	แนวปฏิบัติ 3 ควรมีการณรงค์และสร้างจิตสำนึกด้านการ ทิ้งขยะมูลฝอยในแหล่งท่องเที่ยว รู้จักการแยกขยะ สร้าง มูลค่าจากขยะ และมีระบบการจัดการขยะที่มี ประสิทธิภาพ

จากผลการทดสอบสมมติฐานเพื่อหาความสัมพันธ์ของนโยบายและแนวปฏิบัติการ
ท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงทั้ง 8 โมงเดล ข้างต้น ผู้วิจัยสามารถสรุปความสัมพันธ์ในรูปแบบเมทริกซ์ได้
ดังตารางที่ 4-80

ตารางที่ 4-80 สรุปความสัมพันธ์ของแนวนโยบายและแนวปฏิบัติการท่องเที่ยว

	ปฏิบัติ 1	ปฏิบัติ 2	ปฏิบัติ 3	ปฏิบัติ 4	ปฏิบัติ 5	ปฏิบัติ 6	ปฏิบัติ 7	รวม
นโยบาย 1		✓	✓		✓	✓	✓	5
นโยบาย 2	✓		✓				✓	3
นโยบาย 3	✓	✓	✓					3
นโยบาย 4		✓			✓			2
นโยบาย 5		✓	✓	✓	✓	✓	✓	6
นโยบาย 6	✓	✓	✓	✓		✓	✓	6
นโยบาย 7		✓	✓			✓	✓	3
นโยบาย 8		✓		✓	✓			3
รวม	3	6	6	3	4	4	5	

จากตารางที่ 4-79 พบว่า สามารถสรุปความสัมพันธ์ของแนวนโยบายและแนว
ปฏิบัติการท่องเที่ยวในแม่น้ำโขง ได้ดังนี้

1. แนวนโยบาย

1.1 แนวนโยบายที่ 1 มีความสอดคล้องกับแนวปฏิบัติที่ 2, 3, 5, 6 และ 7 แต่ไม่
สอดคล้องกับแนวปฏิบัติที่ 1 และ 4

1.2 แนวนโยบายที่ 2 มีความสอดคล้องกับแนวปฏิบัติที่ 1, 3 และ 7 แต่ไม่สอดคล้อง
กับแนวปฏิบัติที่ 2, 4, 5 และ 6

1.3 แนวนโยบายที่ 3 มีความสอดคล้องกับแนวปฏิบัติที่ 1, 2 และ 3 แต่ไม่สอดคล้อง
กับแนวปฏิบัติที่ 4, 5, 6 และ 7

1.4 แนวนโยบายที่ 4 มีความสอดคล้องกับแนวปฏิบัติที่ 2 และ 5 แต่ไม่สอดคล้องกับ
แนวปฏิบัติที่ 1, 3, 4, 6 และ 7

1.5 แผนนโยบายที่ 5 มีความสอดคล้องกับแนวปฏิบัติที่ 2, 3, 4, 5, 6 และ 7 แต่ไม่สอดคล้องกับแนวปฏิบัติที่ 1

1.6 แผนนโยบายที่ 6 มีความสอดคล้องกับแนวปฏิบัติที่ 1, 2, 3, 4, 6 และ 7 แต่ไม่สอดคล้องกับแนวปฏิบัติที่ 5

1.7 แผนนโยบายที่ 7 มีความสอดคล้องกับแนวปฏิบัติที่ 2, 3, 6 และ 7 แต่ไม่สอดคล้องกับแนวปฏิบัติที่ 1, 4 และ 5

1.8 แผนนโยบายที่ 8 มีความสอดคล้องกับแนวปฏิบัติที่ 2, 4 และ 5 แต่ไม่สอดคล้องกับแนวปฏิบัติที่ 1, 3, 6 และ 7

2. แนวปฏิบัติ

2.1 แนวปฏิบัติที่ 1 มีความสอดคล้องกับแผนนโยบายที่ 2, 3, และ 6 แต่ไม่สอดคล้องกับแผนนโยบายที่ 1, 4, 5, 7, และ 8

2.2 แนวปฏิบัติที่ 2 มีความสอดคล้องกับแผนนโยบายที่ 1, 3, 4, 5, 6, 7 และ 8 แต่ไม่สอดคล้องกับแผนนโยบายที่ 2

2.3 แนวปฏิบัติที่ 3 มีความสอดคล้องกับแผนนโยบายที่ 1, 2, 3, 5, 6 และ 7 แต่ไม่สอดคล้องกับแผนนโยบายที่ 4 และ 8

2.4 แนวปฏิบัติที่ 4 มีความสอดคล้องกับแผนนโยบายที่ 5, 6 และ 8 แต่ไม่สอดคล้องกับแผนนโยบายที่ 1, 2, 3, 4, และ 7

2.5 แนวปฏิบัติที่ 5 มีความสอดคล้องกับแผนนโยบายที่ 1, 4, 5 และ 8 แต่ไม่สอดคล้องกับแผนนโยบายที่ 2, 3, 6 และ 7

2.6 แนวปฏิบัติที่ 6 มีความสอดคล้องกับแผนนโยบายที่ 1, 5, 6 และ 7 แต่ไม่สอดคล้องกับแผนนโยบายที่ 2, 3, 4 และ 8

2.7 แนวปฏิบัติที่ 7 มีความสอดคล้องกับแผนนโยบายที่ 1, 2, 5, 6 และ 7 แต่ไม่สอดคล้องกับแผนนโยบายที่ 3, 4 และ 8

บทที่ 5

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาแนวทางการส่งเสริมนโยบายและแนวทางปฏิบัติการท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงของประเทศไทย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อหาแนวทางการส่งเสริมนโยบายและแนวทางปฏิบัติการท่องเที่ยวในฝั่งแม่น้ำโขงของประเทศไทย ซึ่งผู้วิจัยใช้รูปแบบการวิจัยแบบประสาณวิธี ทั้งเชิงคุณภาพ (Qualitative) และเชิงปริมาณ (Quantitative) ใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งจากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) จากผู้ให้ข้อมูลหลัก และการเก็บข้อมูลจากแบบสอบถามความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งผู้วิจัยได้ทำการสรุปผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยไว้ดังนี้

สรุปผลการวิจัย

วัตถุประสงค์การวิจัย เพื่อศึกษาแนวทางการส่งเสริมนโยบายและแนวทางปฏิบัติการท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงของประเทศไทย

จากการทบทวนวรรณกรรมและแนวนโยบาย แผนงาน กลยุทธ์และความร่วมมือในโครงการต่าง ๆ ด้านการท่องเที่ยวทั้งในประเทศและระหว่างประเทศในบทที่ 2 รวมถึงผลการวิจัยที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึกจากการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ให้ข้อมูลหลัก จำนวน 34 คน และการเก็บแบบสอบถาม 400 ชุด ผู้วิจัยสามารถเปรียบเทียบแนวนโยบาย แผนงาน กลยุทธ์และความร่วมมือในโครงการต่าง ๆ ทั้งในประเทศและระหว่างประเทศด้านการส่งเสริมการท่องเที่ยวที่มีอยู่เดิมในปัจจุบันและสิ่งที่ผู้วิจัยค้นพบว่ามีประเด็นใดบ้างที่มีความสอดคล้องกันและบางประเด็นได้บ้างที่ผู้วิจัยค้นพบใหม่ ซึ่งผลจากการเปรียบเทียบแนวนโยบายที่มีอยู่เดิมและสิ่งที่ผู้วิจัยค้นพบในบทที่ 4 ผู้วิจัยสามารถสรุปแนวทางการส่งเสริมทั้งนโยบายและแนวปฏิบัติในด้านต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

แนวทางการส่งเสริมนโยบาย

1. ภาครัฐจะต้องสนับสนุนและพัฒนาการเดินทางทางน้ำให้มากขึ้น ทั้งเรื่องของเรือบริการ อุปกรณ์ความปลอดภัยและท่าเทียบเรือที่ได้มาตรฐาน เพื่อสร้างความสะดวกสบายและความเชื่อมั่นให้กับนักท่องเที่ยว (ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวในแม่น้ำโขง เห็นด้วยร้อยละ 94.80)
2. ภาครัฐจะต้องให้การส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตร เพื่อสนับสนุนให้เกษตรกรสามารถที่จะผลิตสินค้าเกษตรเพื่อการท่องเที่ยวและเป็นอาชีพเลี้ยงคนในชุมชนได้อย่างยั่งยืน (ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวในแม่น้ำโขง เห็นด้วยร้อยละ 94.30)

3. ภาครัฐจะต้องสนับสนุนนักวิชาการด้านการผลิตสินค้าและบริการ เพื่อถ่ายทอดความรู้ให้กับชุมชนในการผลิตสินค้าและบริการที่มีคุณภาพเพื่อจำหน่ายให้กับนักท่องเที่ยว ซึ่งจะช่วยให้ชุมชนมีรายได้และเกิดการกระจายรายได้จากการท่องเที่ยวอย่างแท้จริง (ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวในแม่น้ำโขง เห็นด้วยร้อยละ 88.50)

4. ภาครัฐจะต้องสนับสนุนให้ชุมชนและประชาชนในพื้นที่ ช่วยทำหน้าที่เป็นกระบอกเสียง ในการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญ นอกเหนือไปจากการการประชาสัมพันธ์จากส่วนกลาง (ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวในแม่น้ำโขง เห็นด้วยร้อยละ 98.00)

5. ภาครัฐจะต้องสนับสนุนและส่งเสริมอัตลักษณ์หรือลักษณะพิเศษของแหล่งท่องเที่ยว เพื่อใช้เป็นจุดขายและใช้เป็นที่ดึงดูดนักท่องเที่ยวที่ต้องการหรือแสวงหาแหล่งท่องเที่ยวที่มีความโดดเด่นและแตกต่าง (ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวในแม่น้ำโขง เห็นด้วยร้อยละ 87.50)

6. ภาครัฐจะต้องได้รับการฝึกอบรมให้ความรู้ และสร้างความเข้าใจให้กับผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยว เกี่ยวกับการให้บริการนักท่องเที่ยวอย่างมีมาตรฐานและคุณภาพ เป็นที่ยอมรับ รวมถึงการเพิ่มคุณค่าให้กับบริการทั้งที่มีอยู่เดิม และสร้างสรรค์บริการใหม่ ๆ ที่สามารถดึงดูดความสนใจของนักท่องเที่ยวได้ (ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวในแม่น้ำโขง เห็นด้วยร้อยละ 90.00)

7. หน่วยงานภาครัฐ จะต้องมีการให้ชุมชนในแหล่งท่องเที่ยว ดูแลรักษา สภาพแวดล้อมและความสะอาดอยู่เสมอ มีการจัดการขยะมูลฝอยและการกำจัดที่มีประสิทธิภาพ ตลอดเวลา (ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวในแม่น้ำโขง เห็นด้วยร้อยละ 99.50)

แนวทางการส่งเสริมการปฏิบัติการท่องเที่ยวในแม่น้ำโขง

1. ผู้นำชุมชน ผู้ประกอบการและประชาชนที่ให้บริการเรือนำเที่ยวในแม่น้ำโขง จะต้องสนับสนุนให้มีการรวมกลุ่มกันเพื่อจัดตั้งวิสาหกิจชุมชน และมีการบริหารจัดการอย่างเป็นระบบ โปร่งใส และตรวจสอบได้ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อชุมชนอย่างแท้จริง (ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวในแม่น้ำโขง เห็นด้วยร้อยละ 97.80)

2. หน่วยงานท้องถิ่นจะต้องส่งเสริมและพัฒนารูปแบบการให้บริการของชุมชนและผู้ประกอบการที่ดี มีคุณภาพ สร้างบรรยากาศไมตรีต่อนักท่องเที่ยว เพื่อสร้างความประทับใจและความไว้วางใจกับนักท่องเที่ยว (ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวในแม่น้ำโขง เห็นด้วยร้อยละ 88.00)

3. ผู้ประกอบการและประชาชนที่ให้บริการเรือนำเที่ยวในแม่น้ำโขง จะต้องให้ความสำคัญกับการดูแลสภาพของเรือบริการให้อยู่ในสภาพที่ดี สวยงามและมีอุปกรณ์ด้านความปลอดภัยอย่างเพียงพอ เพื่อเพิ่มความเชื่อมั่นให้กับนักท่องเที่ยวที่มาล่องเรือ (ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวในแม่น้ำโขง เห็นด้วยร้อยละ 87.80)

4. ผู้ประกอบการให้บริการเรือนำเที่ยวจะต้องมีการศึกษาล่องน้ำและเส้นทางล่องเรือเพื่อทำการปรับปรุงเส้นทางเดินเรือใหม่ ๆ สร้างความดึงดูดใจให้กับนักท่องเที่ยว (ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวในแม่น้ำโขง เห็นด้วยร้อยละ 94.00)

5. ททท.และผู้ปกครองท้องถิ่นจะต้องเน้นการประชาสัมพันธ์เฉพาะการท่องเที่ยวที่เกี่ยวข้องกับแม่น้ำโขง โดยเฉพาะ เพื่อให้นักท่องเที่ยวเห็นความแตกต่างจากแหล่งท่องเที่ยวประเภทอื่นอย่างชัดเจน ซึ่งจะช่วยให้นักท่องเที่ยวมีข้อมูลในการตัดสินใจเพื่อเลือกเดินทางท่องเที่ยวอย่างเพียงพอ (ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวในแม่น้ำโขง เห็นด้วยร้อยละ 99.30)

6. หน่วยงานท้องถิ่นที่ดูแลแหล่งท่องเที่ยว จะต้องรณรงค์และเอาใจจริงเอาใจกับการบริหารจัดการขยะในแหล่งท่องเที่ยว โดยทุกภาคส่วนทั้งผู้ปกครองท้องถิ่นและชาวบ้าน รวมถึงผู้ประกอบการ จะต้องร่วมมือกันและมีการจัดการที่เป็นรูปธรรม เกิดประสิทธิผลอย่างแท้จริง (ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวในแม่น้ำโขง เห็นด้วยร้อยละ 77.30)

7. ผู้ประกอบการจะต้องเน้นการสร้างภาพลักษณ์ให้กับที่พัก โรงแรม สถาปัตยกรรมต่าง ๆ ให้มีความกลมกลืนกับสถานที่ท่องเที่ยวในแหล่งแหล่งชุมชน รวมถึงกิจกรรมการท่องเที่ยวเฉพาะพื้นที่ที่มีความโดดเด่น เป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัว (ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวในแม่น้ำโขง เห็นด้วยร้อยละ 99.50)

8. หน่วยงานท้องถิ่น ผู้ประกอบการและชุมชน จะต้องร่วมมือกันการกำกับดูแลบริการนำเที่ยวในรูปแบบต่าง ๆ โดยเฉพาะ รถและเรือนำเที่ยว มีการจัดระบบระเบียบ และการแบ่งปันผลประโยชน์ร่วมกันอย่างโปร่งใสและเป็นธรรม โดยผ่านความร่วมมือกันระหว่างผู้ปกครองท้องถิ่น ผู้ประกอบการและประชาชนในพื้นที่ (ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวในแม่น้ำโขง เห็นด้วยร้อยละ 99.30)

สรุปผลการทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐานที่ 1 (H_1) ปัจจัยส่วนบุคคลของนักท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงมีความสัมพันธ์กับแนวทางการส่งเสริมนโยบายการท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงของประเทศไทย 7 แนวทาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

ตารางที่ 5-1 สรุปผลการทดสอบสมมติฐานที่ 1 (H_1)

สมมติฐาน	ผลการทดสอบสมมติฐาน
1.1 เพศของนักท่องเที่ยวในแม่น้ำโขง มีความสัมพันธ์กับแนวนโยบาย 1 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05	ปฏิเสธสมมติฐาน H_0
1.2 เพศของนักท่องเที่ยวในแม่น้ำโขง มีความสัมพันธ์กับแนวนโยบาย 2 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05	ปฏิเสธสมมติฐาน H_0
1.3 เพศของนักท่องเที่ยวในแม่น้ำโขง มีความสัมพันธ์กับแนวนโยบาย 3 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05	ไม่สามารถปฏิเสธสมมติฐาน H_0
1.4 เพศของนักท่องเที่ยวในแม่น้ำโขง มีความสัมพันธ์กับแนวนโยบาย 4 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05	ไม่สามารถปฏิเสธสมมติฐาน H_0
1.5 เพศของนักท่องเที่ยวในแม่น้ำโขง มีความสัมพันธ์กับแนวนโยบาย 5 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05	ปฏิเสธสมมติฐาน H_0
1.6 เพศของนักท่องเที่ยวในแม่น้ำโขง มีความสัมพันธ์กับแนวนโยบาย 6 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05	ไม่สามารถปฏิเสธสมมติฐาน H_0
1.7 เพศของนักท่องเที่ยวในแม่น้ำโขง มีความสัมพันธ์กับแนวนโยบาย 7 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05	ไม่สามารถปฏิเสธสมมติฐาน H_0
1.8 เพศของนักท่องเที่ยวในแม่น้ำโขง มีความสัมพันธ์กับแนวนโยบาย 8 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05	ไม่สามารถปฏิเสธสมมติฐาน H_0
1.9 อายุของนักท่องเที่ยวในแม่น้ำโขง มีความสัมพันธ์กับแนวนโยบาย 1 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05	ปฏิเสธสมมติฐาน H_0
1.10 อายุของนักท่องเที่ยวในแม่น้ำโขง มีความสัมพันธ์กับแนวนโยบาย 2 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05	ปฏิเสธสมมติฐาน H_0

ตารางที่ 5-1 (ต่อ)

สมมติฐาน	ผลการทดสอบสมมติฐาน
1.11 อายุของนักท่องเที่ยวในแม่น้ำโขง มีความสัมพันธ์กับ แวน โยบาย 3 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05	ปฏิเสธสมมติฐาน H_0
1.12 อายุของนักท่องเที่ยวในแม่น้ำโขง มีความสัมพันธ์กับ แวน โยบาย 4 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05	ไม่สามารถปฏิเสธสมมติฐาน H_0
1.13 อายุของนักท่องเที่ยวในแม่น้ำโขง มีความสัมพันธ์กับ แวน โยบาย 5 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05	ปฏิเสธสมมติฐาน H_0
1.4 อายุของนักท่องเที่ยวในแม่น้ำโขง มีความสัมพันธ์กับ แวน โยบาย 6 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05	ปฏิเสธสมมติฐาน H_0
1.15 อายุของนักท่องเที่ยวในแม่น้ำโขง มีความสัมพันธ์กับ แวน โยบาย 7 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05	ปฏิเสธสมมติฐาน H_0
1.16 อายุของนักท่องเที่ยวในแม่น้ำโขง มีความสัมพันธ์กับ แวน โยบาย 8 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05	ไม่สามารถปฏิเสธสมมติฐาน H_0
1.17 ระดับการศึกษาของนักท่องเที่ยวในแม่น้ำโขง มี ความสัมพันธ์กับแวน โยบาย 1 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05	ปฏิเสธสมมติฐาน H_0
1.18 ระดับการศึกษาของนักท่องเที่ยวในแม่น้ำโขง มี ความสัมพันธ์กับแวน โยบาย 2 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05	ปฏิเสธสมมติฐาน H_0
1.19 ระดับการศึกษาของนักท่องเที่ยวในแม่น้ำโขง มี ความสัมพันธ์กับแวน โยบาย 3 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05	ไม่สามารถปฏิเสธสมมติฐาน H_0
1.20 ระดับการศึกษาของนักท่องเที่ยวในแม่น้ำโขง มี ความสัมพันธ์กับแวน โยบาย 4 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05	ไม่สามารถปฏิเสธสมมติฐาน H_0

ตารางที่ 5-1 (ต่อ)

สมมติฐาน	ผลการทดสอบสมมติฐาน
1.21 ระดับการศึกษาของนักท่องเที่ยวในแม่น้ำโขง มีความสัมพันธ์กับแนวโน้มนโยบาย 5 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05	ปฏิเสธสมมติฐาน H_0
1.22 ระดับการศึกษาของนักท่องเที่ยวในแม่น้ำโขง มีความสัมพันธ์กับแนวโน้มนโยบาย 6 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05	ไม่สามารถปฏิเสธสมมติฐาน H_0
1.23 ระดับการศึกษาของนักท่องเที่ยวในแม่น้ำโขง มีความสัมพันธ์กับแนวโน้มนโยบาย 7 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05	ปฏิเสธสมมติฐาน H_0
1.24 ระดับการศึกษาของนักท่องเที่ยวในแม่น้ำโขง มีความสัมพันธ์กับแนวโน้มนโยบาย 8 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05	ปฏิเสธสมมติฐาน H_0
1.25 สถานภาพของนักท่องเที่ยวในแม่น้ำโขง มีความสัมพันธ์กับแนวโน้มนโยบาย 1 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05	ปฏิเสธสมมติฐาน H_0
1.26 สถานภาพของนักท่องเที่ยวในแม่น้ำโขง มีความสัมพันธ์กับแนวโน้มนโยบาย 2 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05	ปฏิเสธสมมติฐาน H_0
1.27 สถานภาพของนักท่องเที่ยวในแม่น้ำโขง มีความสัมพันธ์กับแนวโน้มนโยบาย 3 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05	ไม่สามารถปฏิเสธสมมติฐาน H_0
1.28 สถานภาพของนักท่องเที่ยวในแม่น้ำโขง มีความสัมพันธ์กับแนวโน้มนโยบาย 4 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05	ไม่สามารถปฏิเสธสมมติฐาน H_0
1.29 สถานภาพของนักท่องเที่ยวในแม่น้ำโขง มีความสัมพันธ์กับแนวโน้มนโยบาย 5 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05	ปฏิเสธสมมติฐาน H_0
1.30 สถานภาพของนักท่องเที่ยวในแม่น้ำโขง มีความสัมพันธ์กับแนวโน้มนโยบาย 6 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05	ไม่สามารถปฏิเสธสมมติฐาน H_0

ตารางที่ 5-1 (ต่อ)

สมมติฐาน	ผลการทดสอบสมมติฐาน
1.44 ภูมิลำเนาของนักท่องเที่ยวในแม่น้ำโขง มีความสัมพันธ์กับแนวนโยบาย 4 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05	ไม่สามารถปฏิเสธสมมติฐาน H_0
1.45 ภูมิลำเนาของนักท่องเที่ยวในแม่น้ำโขง มีความสัมพันธ์กับแนวนโยบาย 5 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05	ปฏิเสธสมมติฐาน H_0
1.46 ภูมิลำเนาของนักท่องเที่ยวในแม่น้ำโขง มีความสัมพันธ์กับแนวนโยบาย 6 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05	ปฏิเสธสมมติฐาน H_0
1.47 ภูมิลำเนาของนักท่องเที่ยวในแม่น้ำโขง มีความสัมพันธ์กับแนวนโยบาย 7 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05	ปฏิเสธสมมติฐาน H_0
1.48 ภูมิลำเนาของนักท่องเที่ยวในแม่น้ำโขง มีความสัมพันธ์กับแนวนโยบาย 8 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05	ไม่สามารถปฏิเสธสมมติฐาน H_0
1.49 รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของนักท่องเที่ยวในแม่น้ำโขง มีความสัมพันธ์กับแนวนโยบาย 1 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05	ปฏิเสธสมมติฐาน H_0
1.50 รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของนักท่องเที่ยวในแม่น้ำโขง มีความสัมพันธ์กับแนวนโยบาย 2 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05	ปฏิเสธสมมติฐาน H_0
1.51 รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของนักท่องเที่ยวในแม่น้ำโขง มีความสัมพันธ์กับแนวนโยบาย 3 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05	ไม่สามารถปฏิเสธสมมติฐาน H_0
1.52 รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของนักท่องเที่ยวในแม่น้ำโขง มีความสัมพันธ์กับแนวนโยบาย 4 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05	ไม่สามารถปฏิเสธสมมติฐาน H_0
1.53 รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของนักท่องเที่ยวในแม่น้ำโขง มีความสัมพันธ์กับแนวนโยบาย 5 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05	ปฏิเสธสมมติฐาน H_0

ตารางที่ 5-1 (ต่อ)

สมมติฐาน	ผลการทดสอบสมมติฐาน
1.54 รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของนักท่องเที่ยวในแม่น้ำโขง มีความสัมพันธ์กับแนวโน้มโยบาย 6 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05	ไม่สามารถปฏิเสธสมมติฐาน H_0
1.55 รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของนักท่องเที่ยวในแม่น้ำโขง มีความสัมพันธ์กับแนวโน้มโยบาย 7 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05	ปฏิเสธสมมติฐาน H_0
1.56 รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของนักท่องเที่ยวในแม่น้ำโขง มีความสัมพันธ์กับแนวโน้มโยบาย 8 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05	ไม่สามารถปฏิเสธสมมติฐาน H_0
1.57 รูปแบบการเดินทางท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวในแม่น้ำโขง มีความสัมพันธ์กับแนวโน้มโยบาย 1 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05	ปฏิเสธสมมติฐาน H_0
1.58 รูปแบบการเดินทางท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวในแม่น้ำโขง มีความสัมพันธ์กับแนวโน้มโยบาย 2 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05	ปฏิเสธสมมติฐาน H_0
1.59 รูปแบบการเดินทางท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวในแม่น้ำโขง มีความสัมพันธ์กับแนวโน้มโยบาย 3 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05	ไม่สามารถปฏิเสธสมมติฐาน H_0
1.60 รูปแบบการเดินทางท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวในแม่น้ำโขง มีความสัมพันธ์กับแนวโน้มโยบาย 4 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05	ไม่สามารถปฏิเสธสมมติฐาน H_0
1.61 รูปแบบการเดินทางท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวในแม่น้ำโขง มีความสัมพันธ์กับแนวโน้มโยบาย 5 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05	ปฏิเสธสมมติฐาน H_0
1.62 รูปแบบการเดินทางท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวในแม่น้ำโขง มีความสัมพันธ์กับแนวโน้มโยบาย 6 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05	ไม่สามารถปฏิเสธสมมติฐาน H_0

ตารางที่ 5-1 (ต่อ)

สมมติฐาน	ผลการทดสอบสมมติฐาน
1.72 จำนวนวันที่เดินทางท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวในแม่น้ำโขง มีความสัมพันธ์กับแนวนโยบาย 8 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05	ไม่สามารถปฏิเสธสมมติฐาน H_0
1.73 ค่าใช้จ่ายเพื่อการท่องเที่ยวต่อวันของนักท่องเที่ยวในแม่น้ำโขง มีความสัมพันธ์กับแนวนโยบาย 1 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05	ปฏิเสธสมมติฐาน H_0
1.74 ค่าใช้จ่ายเพื่อการท่องเที่ยวต่อวันของนักท่องเที่ยวในแม่น้ำโขง มีความสัมพันธ์กับแนวนโยบาย 2 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05	ปฏิเสธสมมติฐาน H_0
1.75 ค่าใช้จ่ายเพื่อการท่องเที่ยวต่อวันของนักท่องเที่ยวในแม่น้ำโขง มีความสัมพันธ์กับแนวนโยบาย 3 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05	ไม่สามารถปฏิเสธสมมติฐาน H_0
1.76 ค่าใช้จ่ายเพื่อการท่องเที่ยวต่อวันของนักท่องเที่ยวในแม่น้ำโขง มีความสัมพันธ์กับแนวนโยบาย 4 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05	ไม่สามารถปฏิเสธสมมติฐาน H_0
1.77 ค่าใช้จ่ายเพื่อการท่องเที่ยวต่อวันของนักท่องเที่ยวในแม่น้ำโขง มีความสัมพันธ์กับแนวนโยบาย 5 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05	ปฏิเสธสมมติฐาน H_0
1.78 ค่าใช้จ่ายเพื่อการท่องเที่ยวต่อวันของนักท่องเที่ยวในแม่น้ำโขง มีความสัมพันธ์กับแนวนโยบาย 6 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05	ไม่สามารถปฏิเสธสมมติฐาน H_0
1.79 ค่าใช้จ่ายเพื่อการท่องเที่ยวต่อวันของนักท่องเที่ยวในแม่น้ำโขง มีความสัมพันธ์กับแนวนโยบาย 7 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05	ปฏิเสธสมมติฐาน H_0

ตารางที่ 5-1 (ต่อ)

สมมติฐาน	ผลการทดสอบสมมติฐาน
1.80 ค่าใช้จ่ายเพื่อการท่องเที่ยวต่อวันของนักท่องเที่ยวในแม่น้ำโขง มีความสัมพันธ์กับแนวนโยบาย 8 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05	ไม่สามารถปฏิเสธสมมติฐาน H_0

สมมติฐานที่ 2 (H_2) ปัจจัยส่วนบุคคลของนักท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงมีความสัมพันธ์กับแนวทางการส่งเสริมการปฏิบัติการท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงของประเทศไทย 8 แนวทาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

ตารางที่ 5-2 สรุปผลการทดสอบสมมติฐานที่ 2 (H_2)

สมมติฐาน	สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson Chi-Square)
2.1 เพศของนักท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงมีความสัมพันธ์กับแนวปฏิบัติ 1 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05	ไม่สามารถปฏิเสธสมมติฐาน H_0
2.2 เพศของนักท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงมีความสัมพันธ์กับแนวปฏิบัติ 2 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05	ไม่สามารถปฏิเสธสมมติฐาน H_0
2.3 เพศของนักท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงมีความสัมพันธ์กับแนวปฏิบัติ 3 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05	ไม่สามารถปฏิเสธสมมติฐาน H_0
2.4 เพศของนักท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงมีความสัมพันธ์กับแนวปฏิบัติ 4 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05	ไม่สามารถปฏิเสธสมมติฐาน H_0
2.5 เพศของนักท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงมีความสัมพันธ์กับแนวปฏิบัติ 5 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05	ไม่สามารถปฏิเสธสมมติฐาน H_0
2.6 เพศของนักท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงมีความสัมพันธ์กับแนวปฏิบัติ 6 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05	ปฏิเสธสมมติฐาน H_0
2.7 เพศของนักท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงมีความสัมพันธ์กับแนวปฏิบัติ 7 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05	ปฏิเสธสมมติฐาน H_0

ตารางที่ 5-2 (ต่อ)

สมมติฐาน	ผลการทดสอบสมมติฐาน
2.52 รูปแบบการเดินทางท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงมีความสัมพันธ์กับแนวปฏิบัติ 3 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05	ปฏิเสธสมมติฐาน H_0
2.53 รูปแบบการเดินทางท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงมีความสัมพันธ์กับแนวปฏิบัติ 4 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05	ไม่สามารถปฏิเสธสมมติฐาน H_0
2.54 รูปแบบการเดินทางท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงมีความสัมพันธ์กับแนวปฏิบัติ 5 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05	ไม่สามารถปฏิเสธสมมติฐาน H_0
2.55 รูปแบบการเดินทางท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงมีความสัมพันธ์กับแนวปฏิบัติ 6 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05	ปฏิเสธสมมติฐาน H_0
2.56 รูปแบบการเดินทางท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงมีความสัมพันธ์กับแนวปฏิบัติ 7 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05	ปฏิเสธสมมติฐาน H_0
2.57 จำนวนวันที่เดินทางท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงมีความสัมพันธ์กับแนวปฏิบัติ 1 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05	ไม่สามารถปฏิเสธสมมติฐาน H_0
2.58 จำนวนวันที่เดินทางท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงมีความสัมพันธ์กับแนวปฏิบัติ 2 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05	ไม่สามารถปฏิเสธสมมติฐาน H_0
2.59 จำนวนวันที่เดินทางท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงมีความสัมพันธ์กับแนวปฏิบัติ 3 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05	ปฏิเสธสมมติฐาน H_0

ตารางที่ 5-2 (ต่อ)

สมมติฐาน	ผลการทดสอบสมมติฐาน
2.60 จำนวนวันที่เดินทางท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงมีความสัมพันธ์กับแนวปฏิบัติ 4 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05	ไม่สามารถปฏิเสธสมมติฐาน H_0
2.61 จำนวนวันที่เดินทางท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงมีความสัมพันธ์กับแนวปฏิบัติ 5 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05	ไม่สามารถปฏิเสธสมมติฐาน H_0
2.62 จำนวนวันที่เดินทางท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงมีความสัมพันธ์กับแนวปฏิบัติ 6 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05	ปฏิเสธสมมติฐาน H_0
2.63 จำนวนวันที่เดินทางท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงมีความสัมพันธ์กับแนวปฏิบัติ 7 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05	ปฏิเสธสมมติฐาน H_0
2.64 ค่าใช้จ่ายเพื่อการท่องเที่ยวต่อวันของนักท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงมีความสัมพันธ์กับแนวปฏิบัติ 1 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05	ไม่สามารถปฏิเสธสมมติฐาน H_0
2.65 ค่าใช้จ่ายเพื่อการท่องเที่ยวต่อวันของนักท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงมีความสัมพันธ์กับแนวปฏิบัติ 2 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05	ไม่สามารถปฏิเสธสมมติฐาน H_0
2.66 ค่าใช้จ่ายเพื่อการท่องเที่ยวต่อวันของนักท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงมีความสัมพันธ์กับแนวปฏิบัติ 3 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05	ปฏิเสธสมมติฐาน H_0
2.67 ค่าใช้จ่ายเพื่อการท่องเที่ยวต่อวันของนักท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงมีความสัมพันธ์กับแนวปฏิบัติ 4 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05	ไม่สามารถปฏิเสธสมมติฐาน H_0

ตารางที่ 5-2 (ต่อ)

สมมติฐาน	ผลการทดสอบสมมติฐาน
2.68 ค่าใช้จ่ายเพื่อการท่องเที่ยวต่อวันของนักท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงมีความสัมพันธ์กับแนวปฏิบัติ 5 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05	ไม่สามารถปฏิเสธสมมติฐาน H_0
2.69 ค่าใช้จ่ายเพื่อการท่องเที่ยวต่อวันของนักท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงมีความสัมพันธ์กับแนวปฏิบัติ 6 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05	ปฏิเสธสมมติฐาน H_0
2.70 ค่าใช้จ่ายเพื่อการท่องเที่ยวต่อวันของนักท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงมีความสัมพันธ์กับแนวปฏิบัติ 7 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05	ปฏิเสธสมมติฐาน H_0

สมมติฐานที่ 3 (H_3) แนวทางการส่งเสริมนโยบายการท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงของประเทศไทย 8 แนวทาง มีความสัมพันธ์กับแนวทางการส่งเสริมการปฏิบัติการท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงของประเทศไทย 7 แนวทาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

ตารางที่ 5-3 สรุปผลการทดสอบสมมติฐานที่ 3 (H_3)

สมมติฐาน	ผลการทดสอบสมมติฐาน
3.1 แนวนโยบาย 1 มีความสัมพันธ์กับแนวปฏิบัติ 1 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05	ไม่สามารถปฏิเสธสมมติฐาน H_0
3.2 แนวนโยบาย 1 มีความสัมพันธ์กับแนวปฏิบัติ 2 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05	ปฏิเสธสมมติฐาน H_0
3.3 แนวนโยบาย 1 มีความสัมพันธ์กับแนวปฏิบัติ 3 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05	ปฏิเสธสมมติฐาน H_0
3.4 แนวนโยบาย 1 มีความสัมพันธ์กับแนวปฏิบัติ 4 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05	ไม่สามารถปฏิเสธสมมติฐาน H_0

ตารางที่ 5-3 (ต่อ)

สมมติฐาน	ผลการทดสอบสมมติฐาน
3.5 แนวนโยบาย 1 มีความสัมพันธ์ กับแนวปฏิบัติ 5 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05	ปฏิเสธสมมติฐาน H_0
3.6 แนวนโยบาย 1 มีความสัมพันธ์ กับแนวปฏิบัติ 6 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05	ปฏิเสธสมมติฐาน H_0
3.7 แนวนโยบาย 1 มีความสัมพันธ์ กับแนวปฏิบัติ 7 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05	ปฏิเสธสมมติฐาน H_0
3.8 แนวนโยบาย 2 มีความสัมพันธ์ กับแนวปฏิบัติ 1 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05	ปฏิเสธสมมติฐาน H_0
3.9 แนวนโยบาย 2 มีความสัมพันธ์ กับแนวปฏิบัติ 2 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05	ไม่สามารถปฏิเสธสมมติฐาน H_0
3.10 แนวนโยบาย 2 มีความสัมพันธ์ กับแนวปฏิบัติ 3 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05	ปฏิเสธสมมติฐาน H_0
3.11 แนวนโยบาย 2 มีความสัมพันธ์ กับแนวปฏิบัติ 4 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05	ไม่สามารถปฏิเสธสมมติฐาน H_0
3.12 แนวนโยบาย 2 มีความสัมพันธ์ กับแนวปฏิบัติ 5 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05	ไม่สามารถปฏิเสธสมมติฐาน H_0
3.13 แนวนโยบาย 2 มีความสัมพันธ์ กับแนวปฏิบัติ 6 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05	ไม่สามารถปฏิเสธสมมติฐาน H_0
3.14 แนวนโยบาย 2 มีความสัมพันธ์ กับแนวปฏิบัติ 7 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05	ปฏิเสธสมมติฐาน H_0
3.15 แนวนโยบาย 3 มีความสัมพันธ์ กับแนวปฏิบัติ 1 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05	ปฏิเสธสมมติฐาน H_0
3.16 แนวนโยบาย 3 มีความสัมพันธ์ กับแนวปฏิบัติ 2 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05	ปฏิเสธสมมติฐาน H_0

ตารางที่ 5-3 (ต่อ)

สมมติฐาน	ผลการทดสอบสมมติฐาน
3.29 แนวนโยบาย 5 มีความสัมพันธ์ กับแนวปฏิบัติ 1 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05	ไม่สามารถปฏิเสธสมมติฐาน H_0
3.30 แนวนโยบาย 5 มีความสัมพันธ์ กับแนวปฏิบัติ 2 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05	ปฏิเสธสมมติฐาน H_0
3.31 แนวนโยบาย 5 มีความสัมพันธ์ กับแนวปฏิบัติ 3 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05	ปฏิเสธสมมติฐาน H_0
3.32 แนวนโยบาย 5 มีความสัมพันธ์ กับแนวปฏิบัติ 4 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05	ปฏิเสธสมมติฐาน H_0
3.33 แนวนโยบาย 5 มีความสัมพันธ์ กับแนวปฏิบัติ 5 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05	ปฏิเสธสมมติฐาน H_0
3.34 แนวนโยบาย 5 มีความสัมพันธ์ กับแนวปฏิบัติ 6 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05	ปฏิเสธสมมติฐาน H_0
3.35 แนวนโยบาย 5 มีความสัมพันธ์ กับแนวปฏิบัติ 7 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05	ปฏิเสธสมมติฐาน H_0
3.36 แนวนโยบาย 6 มีความสัมพันธ์ กับแนวปฏิบัติ 1 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05	ปฏิเสธสมมติฐาน H_0
3.37 แนวนโยบาย 6 มีความสัมพันธ์ กับแนวปฏิบัติ 2 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05	ปฏิเสธสมมติฐาน H_0
3.38 แนวนโยบาย 6 มีความสัมพันธ์ กับแนวปฏิบัติ 3 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05	ปฏิเสธสมมติฐาน H_0
3.39 แนวนโยบาย 6 มีความสัมพันธ์ กับแนวปฏิบัติ 4 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05	ปฏิเสธสมมติฐาน H_0
3.40 แนวนโยบาย 6 มีความสัมพันธ์ กับแนวปฏิบัติ 5 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05	ไม่สามารถปฏิเสธสมมติฐาน H_0

ตารางที่ 5-3 (ต่อ)

สมมติฐาน	ผลการทดสอบสมมติฐาน
3.41 แนวนโยบาย 6 มีความสัมพันธ์ กับแนวปฏิบัติ 6 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05	ปฏิเสธสมมติฐาน H_0
3.42 แนวนโยบาย 6 มีความสัมพันธ์ กับแนวปฏิบัติ 7 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05	ปฏิเสธสมมติฐาน H_0
3.43 แนวนโยบาย 7 มีความสัมพันธ์ กับแนวปฏิบัติ 1 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05	ไม่สามารถปฏิเสธสมมติฐาน H_0
3.44 แนวนโยบาย 7 มีความสัมพันธ์ กับแนวปฏิบัติ 2 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05	ไม่สามารถปฏิเสธสมมติฐาน H_0
3.45 แนวนโยบาย 7 มีความสัมพันธ์ กับแนวปฏิบัติ 3 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05	ปฏิเสธสมมติฐาน H_0
3.46 แนวนโยบาย 7 มีความสัมพันธ์ กับแนวปฏิบัติ 4 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05	ไม่สามารถปฏิเสธสมมติฐาน H_0
3.47 แนวนโยบาย 7 มีความสัมพันธ์ กับแนวปฏิบัติ 5 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05	ไม่สามารถปฏิเสธสมมติฐาน H_0
3.48 แนวนโยบาย 7 มีความสัมพันธ์ กับแนวปฏิบัติ 6 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05	ปฏิเสธสมมติฐาน H_0
3.49 แนวนโยบาย 7 มีความสัมพันธ์ กับแนวปฏิบัติ 7 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05	ปฏิเสธสมมติฐาน H_0
3.50 แนวนโยบาย 8 มีความสัมพันธ์ กับแนวปฏิบัติ 1 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05	ไม่สามารถปฏิเสธสมมติฐาน H_0
3.51 แนวนโยบาย 8 มีความสัมพันธ์ กับแนวปฏิบัติ 2 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05	ปฏิเสธสมมติฐาน H_0
3.52 แนวนโยบาย 8 มีความสัมพันธ์ กับแนวปฏิบัติ 3 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05	ไม่สามารถปฏิเสธสมมติฐาน H_0

ตารางที่ 5-3 (ต่อ)

สมมติฐาน	ผลการทดสอบสมมติฐาน
3.53 แนวนโยบาย 8 มีความสัมพันธ์กับแนวปฏิบัติ 4 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05	ปฏิเสธสมมติฐาน H_0
3.54 แนวนโยบาย 8 มีความสัมพันธ์กับแนวปฏิบัติ 5 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05	ปฏิเสธสมมติฐาน H_0
3.55 แนวนโยบาย 8 มีความสัมพันธ์กับแนวปฏิบัติ 6 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05	ไม่สามารถปฏิเสธสมมติฐาน H_0
3.56 แนวนโยบาย 8 มีความสัมพันธ์กับแนวปฏิบัติ 7 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05	ไม่สามารถปฏิเสธสมมติฐาน H_0

อภิปรายผลการวิจัย

1. แนวทางการส่งเสริมนโยบายการท่องเที่ยวในแม่น้ำโขง

1.1 ภาครัฐจะต้องสนับสนุนและพัฒนาการเดินทางทางน้ำให้มากขึ้น ทั้งเรื่องของเรือบริการ อุปกรณ์ความปลอดภัยและท่าเทียบเรือที่ได้มาตรฐาน เพื่อสร้างความสะดวกสบายและความเชื่อมั่นให้กับนักท่องเที่ยว สอดคล้องกับความคิดเห็นของสมาคมไทยธุรกิจการท่องเที่ยว (2558) ที่กล่าวว่า ปัญหาการจัดการ โครงสร้างสาธารณูปโภคพื้นฐาน เกิดการแย่งการใช้ทรัพยากรระหว่างนักท่องเที่ยวกับคนท้องถิ่นหรือประชาชนในชุมชน การสนับสนุนงบประมาณและการจัดสร้างระบบสาธารณูปโภคและสิ่งอำนวยความสะดวก จึงมีความจำเป็นและมีความสำคัญต่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว ในขณะที่ กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา (2550) ก็แสดงความคิดเห็นที่สอดคล้องกันว่า การท่องเที่ยวยังมีส่วนสำคัญในการพัฒนาระบบโครงสร้างพื้นฐานของการคมนาคมขนส่ง รวมไปถึงการค้าและการลงทุน เมื่อประเทศประสบภาวะวิกฤตทางเศรษฐกิจ การท่องเที่ยวมีบทบาทสำคัญในการสร้างรายได้ให้กับประเทศสามารถช่วยให้เศรษฐกิจฟื้นตัวได้ในเวลาที่รวดเร็วกว่าภาคผลิตและบริการอื่น ๆ เช่นเดียวกันกับ มิ่งสรรพ ขาวสะอาด และคณะ (2551) มีความเห็นคล้ายกันว่า การท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงของไทยยังต้องการการพัฒนาและปรับปรุงหลายด้าน นอกจากปรับปรุงสิ่งแวดล้อมแล้ว จะต้องปรับปรุงร่องน้ำสำหรับการเดินเรือในแม่น้ำโขง เพื่อให้เรือที่มีน้ำหนักมากผ่านได้ การก่อสร้างท่าเรือ และสิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยวอย่างเพียงพอ เช่นเดียวกับ Mill and Morrison (1985) ที่มองว่า แหล่งท่องเที่ยวที่ดีต้องประกอบด้วย

สิ่งดึงดูดใจ (Attractions) มีความสวยงาม น่าประทับใจ มีสิ่งอำนวยความสะดวก (Facilities) อย่างเพียงพอ เช่นเดียวกับความเห็นของ Zhang et al. (2009) ที่มองว่า สิ่งอำนวยความสะดวกในการบริการต่าง ๆ เป็นสิ่งที่นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ต้องการจะต้องเพียงพอและตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวได้อย่างเหมาะสม

1.2 ภาครัฐจะต้องให้การส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตร เพื่อสนับสนุนให้เกษตรกรสามารถที่จะผลิตสินค้าเกษตรเพื่อการท่องเที่ยวและเป็นอาชีพเลี้ยงคนในชุมชนได้อย่างยั่งยืน สอดคล้องกับความเห็นจาก สถาบันพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม เครือข่ายมหาวิทยาลัยขอนแก่น (2552) ที่กล่าวว่า ปัจจุบัน การดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐด้านการสนับสนุนด้านส่งเสริมและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงยังไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร เนื่องจากภาครัฐยังคงประสบกับปัญหาและอุปสรรคหลายประการ ได้แก่ ปัญหากรอบการทำงาน ด้านกฎระเบียบและการบังคับใช้กฎหมาย ซึ่งปัจจุบันประเทศไทยยังมีกฎระเบียบหลายประการที่ไม่เอื้อต่อการพัฒนาธุรกิจด้านการท่องเที่ยวในแม่น้ำโขง หน่วยงานภาครัฐไม่สามารถบังคับใช้กฎหมายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับ เทิดชาย ช่วยบำรุง (2557) นายกสมาคม นักวิชาการการท่องเที่ยว (ประเทศไทย) ที่กล่าวว่า การจัดการฐานทรัพยากร และผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยว (Supply) ที่ขาดประสิทธิภาพ เนื่องจากอำนาจในการพัฒนาและจัดการ Supply กระจายไปยังหน่วยงานต่าง ๆ มากมาย อาทิ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) กระทรวง และหน่วยงานต่าง ๆ ส่งผลให้การจัดการอุปทานทางการท่องเที่ยวไร้ทิศทาง ไม่มีเอกภาพ รวมทั้งเกิดการกระจายตัวของอำนาจในการบริหารจัดการ ซึ่งสวนทางกับนโยบายการพัฒนาและการตลาดของหน่วยงานทางการท่องเที่ยวหลัก สะท้อนภาพของการพัฒนาและการจัดการที่ขาดองค์รวม (Holistic) และขาดการบูรณาการ (Integration) สอดคล้องกับ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (2556) ที่กล่าวไว้ว่า รูปแบบการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบใหม่และการสร้างกลยุทธ์เพื่อการแข่งขันด้านการท่องเที่ยว จะต้องพัฒนาคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวให้สามารถรองรับการขยายตัวของนักท่องเที่ยวไทยและต่างประเทศ โดยการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงกลุ่มพื้นที่ พร้อมทั้งสนับสนุนการพัฒนา กิจกรรมการท่องเที่ยวรูปแบบใหม่ที่สอดคล้องกับศักยภาพเชิงวัฒนธรรมและทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่ในพื้นที่และไม่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม โดยคำนึงถึงขีดความสามารถของพื้นที่ในการรองรับนักท่องเที่ยว เช่น การท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างถูกวิธี การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมและประเพณี การท่องเที่ยวเชิงเกษตร กิจกรรมการท่องเที่ยวเพื่อการกีฬา สุขภาพ และสวนสนุก

1.3 ภาครัฐจะต้องสนับสนุนนักวิชาการด้านการผลิตสินค้าและบริการ เพื่อถ่ายทอดความรู้ให้กับชุมชนในการผลิตสินค้าและบริการที่มีคุณภาพเพื่อจำหน่ายให้กับนักท่องเที่ยว ซึ่งจะช่วยให้ชุมชนมีรายได้และเกิดการกระจายรายได้จากการท่องเที่ยวอย่างแท้จริง

สอดคล้องกับความเห็นจาก สถาบันพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม เครือข่าย มหาวิทยาลัยขอนแก่น (2552) ที่กล่าวว่า ในภาพรวมบุคลากรและผู้เชี่ยวชาญด้านการท่องเที่ยว ของ ไทยยังมีความขาดแคลนทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพ โดยเฉพาะ ปัญหาขาดแคลนแรงงานด้านการท่องเที่ยว ซึ่งสาเหตุสำคัญของปัญหาขาดแคลนแรงงานด้านการท่องเที่ยว ดังกล่าวได้แก่ การที่คนไทยส่วนมากไม่สนใจงานในธุรกิจบริการท่องเที่ยวเนื่องจากเห็นว่าเป็นงานที่ไม่ได้ใช้ความรู้ความชำนาญมาก ปัญหาด้านศักยภาพและทักษะด้านภาษา และปัญหาด้านทัศนคติของแรงงานไทย ในขณะที่ Wheelen and Hunger (2002) ได้ให้ความเห็นไว้คล้ายกันว่า บุคลากรเป็นทรัพยากรมนุษย์ที่มีความสำคัญต่อการพัฒนา การวางแผนทรัพยากรมนุษย์ เป็นกระบวนการวิเคราะห์ความต้องการทรัพยากรมนุษย์ในอนาคต โดยการตัดสินใจเกี่ยวกับบุคลากรนั้นควรมีการวิเคราะห์ที่อยู่บนพื้นฐานของกลยุทธ์องค์กร ที่เป็นสิ่งกำหนดทิศทางที่องค์กรจะดำเนิน ไปให้ถึง ซึ่งจะเป็นผลให้กระบวนการกำหนดคุณลักษณะ และการคัดเลือกและจัดวางบุคลากร ได้อย่างเหมาะสมยิ่งขึ้น

1.4 ภาครัฐจะต้องสนับสนุนให้ชุมชนและประชาชนในพื้นที่ ช่วยทำหน้าที่เป็นกระบอกเสียง ในการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญ นอกเหนือไปจากการการประชาสัมพันธ์จากส่วนกลาง สอดคล้องกับสมาคมไทยธุรกิจการท่องเที่ยว (2558) ที่กล่าวว่า ปัจจุบัน ปัญหาด้านข้อมูลและการประชาสัมพันธ์ เรื่องการขาดข้อมูลพื้นฐานที่จำเป็นและการประชาสัมพันธ์ของภาครัฐที่มีประสิทธิภาพ ถือเป็นอุปสรรคสำคัญของประเทศไทยในการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับการท่องเที่ยว ซึ่งข้อมูลในที่นี้ได้แก่ ข้อมูลพื้นฐานทั่วไปเกี่ยวกับอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว ควรมีรายละเอียดมากเพียงพอที่สำคัญและเป็นข้อมูลใหม่ที่เป็นประโยชน์ต่อผู้ประกอบการในแม่น้ำโขงของไทย ซึ่งเป็นข้อมูลพื้นฐานทั่วไปที่ใช้ประกอบในการวางแผนการดำเนินงานทางธุรกิจ การพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยว สอดคล้องกับการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (2556) ที่กล่าวไว้ว่า รูปแบบการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบใหม่และการสร้างกลยุทธ์เพื่อการแข่งขันด้านการท่องเที่ยว จะต้องให้บริการข้อมูลข่าวสารที่ทันสมัยและเพียงพอแก่นักท่องเที่ยว

1.5 ภาครัฐจะต้องสนับสนุนและส่งเสริมอัตลักษณ์หรือลักษณะพิเศษของแหล่งท่องเที่ยว เพื่อใช้เป็นจุดขายและใช้เป็นที่ดึงดูดนักท่องเที่ยวที่ต้องการหรือแสวงหาแหล่งท่องเที่ยวที่มีความโดดเด่นและแตกต่าง สอดคล้องกับ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (2556) ที่กล่าวไว้ว่า พัฒนาการท่องเที่ยวและการสร้างกลยุทธ์เพื่อการแข่งขัน จะต้องส่งเสริมบทบาทชุมชนและองค์กรชุมชนในท้องถิ่น มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวอย่างครบวงจร ทั้งการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว การบำรุงรักษา และการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกด้านการท่องเที่ยว โดย รมรณรงค์สร้างจิตสำนึกและเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจที่ถูกต้องแก่ชุมชนและท้องถิ่นในการ

พัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน รวมทั้งสนับสนุนให้มีการพัฒนาสินค้าหัตถกรรมพื้นบ้านและบริการในท้องถิ่น ที่เชื่อมโยงกับธุรกิจการท่องเที่ยว ในขณะที่พยอม ธรรมบุตร (2549) ได้แสดงความเห็นที่คล้ายกันไว้ว่า บทบาทการมีส่วนร่วมของชุมชนจะสามารถยกระดับและพัฒนาการท่องเที่ยวได้ ซึ่งผู้ที่มีส่วนร่วมทุกคนจะมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยว 4 ระดับ ดังนี้ 1) การมีส่วนร่วมระดับการตัดสินใจ 2) การมีส่วนร่วมระดับการวางแผน การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการด้านการพัฒนาการท่องเที่ยว และ 3) การมีส่วนร่วมในการประเมินผลการพัฒนาการท่องเที่ยวในชุมชน ซึ่งการมีส่วนร่วมของชุมชนในทั้ง 4 ระดับ ดังกล่าว จะทำให้ชุมชนสามารถพึ่งพาตนเองและจะเป็นศูนย์กลางของการพัฒนาและสร้างความเป็นเจ้าของ (Ownership) ของธุรกิจชุมชน ซึ่งจะนำไปสู่การเป็นชุมชนที่เข้มแข็งได้ สอดคล้องกับ United Nation (1992) ในการประชุม Earth summit ที่ประเทศบราซิล ที่มีความเห็นตรงกันว่า การจะพัฒนาการท่องเที่ยวให้มีความยั่งยืนนั้น จะต้องพัฒนาคน โดยการมีส่วนร่วมของประชาชนที่มาจากรากหญ้า ซึ่งจะนำไปสู่การกระจายรายได้ที่เหมาะสมในท้องถิ่น

1.6 ภาครัฐจะต้องจะต้องได้รับการฝึกอบรมให้ความรู้ และสร้างความเข้าใจให้กับผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยว เกี่ยวกับการให้บริการนักท่องเที่ยวอย่างมีมาตรฐานและคุณภาพเป็นที่ยอมรับ รวมถึงการเพิ่มคุณค่าให้กับบริการทั้งที่มีอยู่เดิม และสร้างสรรค์บริการใหม่ ๆ ที่สามารถดึงดูดความสนใจของนักท่องเที่ยวได้ ซึ่งสอดคล้องกับกับ เทิดชาย ช่วยบำรุง (2557) นายคสมาคมนักวิชาการการท่องเที่ยว (ประเทศไทย) ได้กล่าว รัฐบาลไทยได้ให้ความสำคัญกับแนวคิดเศรษฐกิจเชิงสร้างสรรค์ ที่หันมามองทุนปัญญา ทุนมนุษย์ในการยกระดับสู่การพัฒนาเศรษฐกิจ ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ในขณะที่ มิ่งสรรพ ขาวสะอาด และคณะ (2551) มีความเห็นคล้ายกันว่า การท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงของไทยยังต้องการการพัฒนาและปรับปรุงบุคลากรในธุรกิจท่องเที่ยวให้มีศักยภาพมากขึ้น จะต้องมีการฝึกภาษาอังกฤษแก่ภาคธุรกิจ การพัฒนา การบริการทางการท่องเที่ยวในด้านอื่น ๆ สอดคล้องกับ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (2556) ที่กล่าวไว้ว่า รูปแบบการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบใหม่และการสร้างกลยุทธ์เพื่อการแข่งขันด้านการท่องเที่ยว จะต้องพัฒนาบุคลากรทางการท่องเที่ยวให้มีคุณภาพและปริมาณสอดคล้องกับกิจกรรมการท่องเที่ยวแต่ละประเภท

1.7 หน่วยงานภาครัฐ จะต้องมีการทำให้ชุมชนในแหล่งท่องเที่ยว ดูแลรักษา สภาพแวดล้อมและความสะอาดอยู่เสมอ มีการจัดการขยะมูลฝอยและการกำจัดที่มีประสิทธิภาพตลอดเวลา สอดคล้องกับ สมาคมไทยธุรกิจการท่องเที่ยว (2558) ที่กล่าวว่า ปัจจุบัน ปัญหาความเสื่อมโทรมของแหล่งท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงเกิดจากสาเหตุหลายประการ อาทิเช่น การพัฒนาและการส่งเสริมการท่องเที่ยวที่เกินศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวที่จะสามารถรองรับได้ตามธรรมชาติ

ขาดการวางแผนการจัดการด้านสิ่งแวดล้อมในเชิงอนุรักษ์ การกำหนดเขตและจำกัดการใช้ประโยชน์ที่ดินอย่างเหมาะสม ประกอบกับพฤติกรรมที่ขาดจิตสำนึกทั้งของผู้ประกอบการบางกลุ่ม และนักท่องเที่ยวเอง ปัญหาด้านความปลอดภัยรวมไปถึงปัญหาความมั่นคงในชีวิตและทรัพย์สิน สอดคล้องกับความเห็นของ เทิดชาย ช่วยบำรุง (2557) นายกสมาคมนักวิชาการการท่องเที่ยว (ประเทศไทย) ที่กล่าวว่า การท่องเที่ยวของไทยในภาพรวมยังมีปัญหาด้านการกำกับดูแล โดยเฉพาะการบังคับใช้กฎหมายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว ทั้ง 1) การรุกล้ำพื้นที่อุทยานและพื้นที่สาธารณะของผู้ประกอบการ โรงแรมและธุรกิจบริการการท่องเที่ยว 2) การพิจารณาให้ใบอนุญาตสถานประกอบการท่องเที่ยวและโรงแรมที่ไม่มีมาตรการป้องกันมลพิษและผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม 3) การกำกับดูแลธุรกิจทัวร์และบริการการท่องเที่ยวที่ดำเนินธุรกิจเกินกว่าขอบเขตธุรกิจที่ได้รับใบอนุญาต 4) การติดตามและดำเนินคดีกับธุรกิจที่เอาเปรียบหรือหลอกลวงผู้บริโภคคือนักท่องเที่ยวทั้งธุรกิจรถแท็กซี่ ธุรกิจ กลางคืน และธุรกิจจำหน่ายของที่ระลึก ในขณะที่มีงसरพร ชาวสะอาด และคณะ (2551) มีความเห็นคล้ายกันว่า การท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงของไทยยังต้องการการพัฒนาและปรับปรุงเรื่องความปลอดภัยให้มีมาตรฐาน และมีความพร้อมที่จะรองรับการขยายตัวอย่างสูงของจำนวนนักท่องเที่ยวในอนาคตได้ สอดคล้องกับ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (2556) ที่กล่าวไว้ว่า รูปแบบการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบใหม่และการสร้างกลยุทธ์เพื่อการแข่งขันด้านการท่องเที่ยว จะต้องปรับปรุงคุณภาพด้านการบริการและผลิตภัณฑ์ที่เกี่ยวข้องเนื่องกับการท่องเที่ยวทั้งทางตรงและทางอ้อมให้ได้มาตรฐานและเพียงพอ โดยให้ความสำคัญต่อการเพิ่มและยกระดับมาตรฐานด้านความปลอดภัยของนักท่องเที่ยว การแก้ไขปัญหาการหลอกลวงเอาเปรียบนักท่องเที่ยง

2. แนวทางปฏิบัติการท่องเที่ยวในแม่น้ำโขง

2.1 ผู้นำชุมชน ผู้ประกอบการและประชาชนที่ให้บริการเรือนำเที่ยวในแม่น้ำโขง จะต้องสนับสนุนให้มีการรวมกลุ่มกันเพื่อจัดตั้งวิสาหกิจชุมชน และมีการบริหารจัดการอย่างเป็นระบบ โปร่งใส และตรวจสอบได้ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อชุมชนอย่างแท้จริง สอดคล้องกับความเห็นจาก สถาบันพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม เครือข่ายมหาวิทยาลัยขอนแก่น (2552) ที่กล่าวว่า ปัจจุบัน ปัญหาผู้ประกอบการ SMEs ด้านการท่องเที่ยวของประเทศไทย ถึงแม้ว่าโดยรวมแล้ว SMEs ด้านการท่องเที่ยวของประเทศไทย จะมีความสามารถในการแข่งขันในระดับท้องถิ่นหรือในประเทศ แต่ยังคงขาดความสามารถในการแข่งขันในระดับสากล ทั้งนี้เนื่องด้วยสาเหตุหลายประการ อาทิเช่น ข้อจำกัดในการรับรู้ข่าวสารข้อมูล ขาดความรู้ที่จำเป็นในการดำเนินธุรกิจและการแข่งขันในระดับสากล ความรู้ความเชี่ยวชาญและทักษะด้านการบริหารจัดการ ด้านการตลาด ด้านความรู้ด้านภาษาต่างประเทศ ขาดความรู้และทักษะด้านเทคโนโลยีการสื่อสารและสารสนเทศ

(ICT) โดยเฉพาะการสร้างพื้นฐานเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ซึ่งจะช่วยในการประชาสัมพันธ์และการตลาดของธุรกิจไทยเพื่อให้สามารถแข่งขันกับบริษัทต่างชาติได้ ด้านนวัตกรรมและความคิดสร้างสรรค์ในการออกผลิตภัณฑ์ สินค้าและบริการ ขาดทรัพยากรและเงินทุนที่จำเป็นในการพัฒนาธุรกิจบริการการท่องเที่ยว และขาดเครือข่ายการพัฒนา SMEs ด้านการท่องเที่ยว ซึ่งในปัจจุบันจากการสร้างเครือข่ายธุรกิจบริการท่องเที่ยวขนาดกลางและเล็กจะช่วยส่งเสริมให้ธุรกิจบริการการท่องเที่ยวกว้างไกลและเกิดการเรียนรู้อย่างกว้างขวาง ในขณะที่ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2554) ได้กล่าวสอดคล้องกันว่า จะต้องมีการพัฒนาสมรรถนะและขีดความสามารถการแข่งขันในระดับวิสาหกิจและหน่วยผลิตพื้นฐาน โดยการปรับโครงสร้างของภาคการบริการ บนพื้นฐานการใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน ให้ความสำคัญกับการเพิ่มผลผลิต และการสร้างมูลค่าเพิ่มของสินค้า ที่มุ่งเน้นการพัฒนาในเชิงคุณภาพควบคู่ไปกับการกระจายผลประโยชน์อย่างทั่วถึง

2.2 หน่วยงานท้องถิ่นจะต้องส่งเสริมและพัฒนารูปแบบการให้บริการของชุมชนและผู้ประกอบการที่ดี มีคุณภาพ สร้างอรรถาธิบายโมเดลต่อนักท่องเที่ยว เพื่อสร้างความประทับใจและความไว้วางใจแก่นักท่องเที่ยว สอดคล้องกับแนวคิดของ Mill (1990) ที่เน้นด้านการสร้างความพึงพอใจจากการท่องเที่ยวเป็นหลัก โดยกล่าวว่าการท่องเที่ยวที่ดี คือ การจัดกิจกรรมทั้งหมดที่เกี่ยวข้องกับการสร้างความประทับใจ การบริการและการสร้างความพึงพอใจแก่นักท่องเที่ยว เช่นเดียวกับ Pond (1993) ที่มองว่า การให้บริการการท่องเที่ยวเป็นกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการจัดบริการและการอำนวยความสะดวกเพื่อให้เกิดความสบายในการเดินทางแก่นักท่องเที่ยว ซึ่งตรงกับแนวคิดของ McIntosh and Goeldner (1984) ที่มองว่า การท่องเที่ยวเป็นปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักท่องเที่ยวกับธุรกิจบริการต่าง ๆ ซึ่งเกี่ยวข้องกับกิจกรรมหรือสร้างความพึงพอใจแก่นักท่องเที่ยว สอดคล้องกับ Coltman (1989) ที่กล่าวว่า การท่องเที่ยวเป็นความสัมพันธ์ซึ่งเกิดขึ้นจากความเกี่ยวข้องซึ่งกันและกันระหว่างนักท่องเที่ยว ผู้จัดการด้านการท่องเที่ยว หน่วยงานของรัฐบาลในท้องถิ่น และประชาชนในแหล่งท่องเที่ยว ซึ่งการให้บริการที่ดีจะช่วยสร้างความพึงพอใจให้นักท่องเที่ยวได้ เช่นเดียวกับความคิดเห็นของ Mill and Morrison (1985) ที่กล่าวว่า ผู้ให้บริการในแหล่งท่องเที่ยว จะต้องให้การต้อนรับอย่างมีมิตรไมตรี (Hospitality) ต่อนักท่องเที่ยวเสมอ

2.3 ผู้ประกอบการและประชาชนที่ให้บริการเรือนำเที่ยวในแม่น้ำโขง จะต้องให้ความสำคัญกับการดูแลสภาพของเรือบริการให้อยู่ในสภาพที่ดี สวยงามและมีอุปกรณ์ด้านความปลอดภัยอย่างเพียงพอ เพื่อเพิ่มความเชื่อมั่นให้กับนักท่องเที่ยวที่มาลงเรือ สอดคล้องกับนโยบายกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา (2550) ที่กล่าวว่า แผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติ ฉบับที่ 11 พ.ศ. 2555-2559 ที่มีวัตถุประสงค์เพื่อฟื้นฟูและกระตุ้นภาคการท่องเที่ยวให้ขยายตัวและเกิดความยั่งยืน

เพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวของประเทศไทยให้มีความพร้อมทั้งด้านคุณภาพและการแข่งขัน ทำให้เกิดการสร้างรายได้และกระจายรายได้ควบคู่ไปกับการพัฒนาที่ยั่งยืน ในขณะที่การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (2556) มีความเห็นคล้ายกันว่า รูปแบบการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบใหม่และการสร้างกลยุทธ์เพื่อการแข่งขันด้านการท่องเที่ยว จะต้องปรับปรุงคุณภาพด้านการบริการและผลิตภัณฑ์ที่เกี่ยวข้องเนื่องกับการท่องเที่ยวทั้งทางตรงและทางอ้อมให้ได้มาตรฐานและเพียงพอ โดยให้ความสำคัญต่อการเพิ่มและกวดขันมาตรฐานด้านความปลอดภัยของนักท่องเที่ยว สอดคล้องกับ มิ่งสรรพ ขาวสะอาด และคณะ (2551) ที่กล่าวไว้ว่า การท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงของไทยยังต้องการการพัฒนาและปรับปรุงเรื่องความปลอดภัยให้มีมาตรฐาน และมีความพร้อมที่จะรองรับการขยายตัวอย่างสูงของจำนวนนักท่องเที่ยวในอนาคตได้

2.4 ผู้ประกอบการให้บริการเรือนำเที่ยวจะต้องมีการศึกษาล่องน้ำและเส้นทางการล่องเรือเพื่อทำการปรับปรุงเส้นทางการเดินเรือใหม่ ๆ สร้างความดึงดูดใจให้กับนักท่องเที่ยว สอดคล้องกับ ผกาศมาส เวียร์ร่า (2557) ที่กล่าวว่า นักท่องเที่ยวที่นิยมการท่องเที่ยวทางธรรมชาติ มักจะต้องการเข้ามาสัมผัสความบริสุทธิ์ของน้ำโขงตลอดเส้นทางที่มีการเปิดเดินเรือ และระหว่างทางยังได้เห็นถึงวิถีชีวิตของชนเผ่าต่าง ๆ ที่อยู่ริมฝั่งน้ำโขงของไทย, พม่า, สปป.ลาว และจีน การค้นพบเส้นทางการเดินเรือเพื่อการท่องเที่ยวใหม่ ๆ ก็จะช่วยดึงดูดนักท่องเที่ยวได้มากขึ้นด้วยเช่นกัน สอดคล้องกับ มิ่งสรรพ ขาวสะอาด และคณะ (2551) ที่กล่าวไว้ว่า การท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงของไทยยังต้องการการพัฒนาและปรับปรุงหลายด้าน นอกจากปรับปรุงสิ่งแวดล้อมแล้ว จะต้องปรับปรุงร่องน้ำและเส้นทางใหม่ ๆ สำหรับการเดินเรือในแม่น้ำโขง เพื่อให้เรือที่มีน้ำหนักมากผ่านได้ จะช่วยให้เรือที่มีขนาดใหญ่ มีผู้โดยสารมาก ๆ สามารถผ่านได้ ซึ่งจะช่วยเพิ่มจำนวนนักท่องเที่ยวให้มากขึ้น สอดคล้องกับ Mill and Morrison (1985) ที่กล่าวว่า แหล่งท่องเที่ยวที่ดีจะต้องประกอบด้วย สิ่งดึงดูดใจในด้านความสวยงาม หลากหลายและมีการปรับปรุงอยู่เสมอ เส้นทางการเดินเรือเพื่อการท่องเที่ยว ก็สามารถทำให้เกิดความดึงดูดใจแก่นักท่องเที่ยวได้ ดังนั้น การปรับปรุงเส้นทางการเดินเรือเพื่อการท่องเที่ยวจึงเป็นสิ่งที่จะช่วยพัฒนาการท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงได้

2.5 ททท.และผู้ปกครองท้องถิ่นจะต้องเน้นการประชาสัมพันธ์เฉพาะการท่องเที่ยวที่เกี่ยวข้องกับแม่น้ำโขงโดยเฉพาะ เพื่อให้นักท่องเที่ยวเห็นความแตกต่างจากแหล่งท่องเที่ยวประเภทอื่นอย่างชัดเจน ซึ่งจะช่วยให้นักท่องเที่ยวมีข้อมูลในการตัดสินใจเพื่อเลือกเดินทางท่องเที่ยวอย่างเพียงพอ สอดคล้องกับ สถาบันพัฒนาการท่องเที่ยวเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม (2554) ที่กล่าวว่า การท่องเที่ยวเปลี่ยนแปลงเป็นการต้องอยู่บนพื้นฐานของชุมชน คือ ให้ชุมชนมีส่วนร่วมประสานความร่วมมือกันในการส่งเสริมและสนับสนุนการท่องเที่ยว ให้ชุมชนมีอำนาจในการ

จัดการแหล่งท่องเที่ยวด้วยตนเอง และมีความรู้สึกเป็นเจ้าของ หวงแหนแหล่งท่องเที่ยวที่ตนนั้น ในขณะที่ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (2556) ได้ให้ความเห็นที่สอดคล้องกันว่า การพัฒนาการท่องเที่ยว และสร้างกลยุทธ์เพื่อการแข่งขัน แหล่งท่องเที่ยวจำเป็นจะต้องให้บริการข้อมูลข่าวสารที่ทันสมัย และเพียงพอแก่นักท่องเที่ยว ซึ่งสอดคล้องกับสมาคมไทยธุรกิจการท่องเที่ยว (2558) ที่กล่าวว่า อุปสรรคสำคัญของประเทศไทยในการพัฒนาการท่องเที่ยว คือ ปัญหาด้านข้อมูลและการประชาสัมพันธ์ การขาดข้อมูลพื้นฐานที่จำเป็นและการประชาสัมพันธ์ของภาครัฐ ทำให้การพัฒนาการท่องเที่ยวขาดประสิทธิภาพ ดังนั้นการจะพัฒนาการท่องเที่ยว จึงมีความจำเป็นที่จะต้องมีการพัฒนาด้านข้อมูลข่าวสารและการประชาสัมพันธ์ควบคู่กัน

2.6 หน่วยงานท้องถิ่นที่ดูแลแหล่งท่องเที่ยว จะต้องรณรงค์และเอาใจจริงเอาใจกับการบริหารจัดการขยะในแหล่งท่องเที่ยว โดยทุกภาคส่วนทั้งผู้ประกอบการท้องถิ่นและชาวบ้าน รวมถึงผู้ประกอบการ จะต้องร่วมมือกันและมีการจัดการที่เป็นรูปธรรม เกิดประสิทธิผลอย่างแท้จริง สอดคล้องกับความเห็นของ เทิดชาย ช่วยบำรุง (2557) นายกสมาคมนักวิชาการการท่องเที่ยว (ประเทศไทย) ที่กล่าวว่า การท่องเที่ยวของไทยในภาพรวมยังมีปัญหาด้านการกำกับดูแลแหล่งท่องเที่ยว สถานประกอบการท่องเที่ยวและโรงแรมที่ไม่มีมาตรการป้องกันมลพิษและผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมอย่างเพียงพอ ในขณะที่ สมาคมไทยธุรกิจการท่องเที่ยว (2558) ก็มีความเห็นคล้ายกัน คือ ปัจจุบัน ปัญหาความเสื่อมโทรมของแหล่งท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงเกิดจากสาเหตุหลายประการ เช่น การพัฒนาและการส่งเสริมการท่องเที่ยวที่เกินศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวที่จะสามารถรองรับได้ตามธรรมชาติ ขาดการวางแผนการจัดการด้านสิ่งแวดล้อมในเชิงอนุรักษ์ ประกอบกับพฤติกรรมที่ขาดจิตสำนึกด้านสิ่งแวดล้อมทั้งของผู้ประกอบการบางกลุ่มและนักท่องเที่ยวเอง

2.7 ผู้ประกอบการจะต้องเน้นการสร้างภาพลักษณ์ให้กับที่พัก โรงแรม สถาปัตยกรรมต่าง ๆ ให้มีความกลมกลืนกับสถานที่ท่องเที่ยวในแหล่งแหล่งชุมชน รวมถึงกิจกรรมการท่องเที่ยว เฉพาะพื้นที่ที่มีความโดดเด่น เป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัว สอดคล้องกับความเห็นของ Zhang et al. (2009) ที่มองว่า การจัดสถานที่พักเพื่ออำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยวที่มีเอกลักษณ์เฉพาะเป็นสิ่งสำคัญ ในแหล่งท่องเที่ยวจำเป็นต้องมีที่พักในบริเวณใกล้เคียง ซึ่งการให้บริการด้านที่พักอาจแตกต่างกันไปตามวัตถุประสงค์ของผู้ประกอบการ รสนิยมของผู้บริโภคและสภาพแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยว ในขณะที่ Daniella (2005) ก็ได้กล่าวไว้สอดคล้องกันว่า การออกแบบโรงแรมให้ทันสมัยและเป็นเอกลักษณ์ เป็นส่วนหนึ่งของการบริหารจัดการท่องเที่ยวด้านความสะดวกสบาย และการพักอาศัยเพื่อการท่องเที่ยวที่สามารถสร้างความประทับใจให้กับนักท่องเที่ยว และเป็นจุดขายด้านการท่องเที่ยวที่สามารถช่วยสร้างมูลค่าเพิ่มด้านรายได้ทางการท่องเที่ยว และการพัฒนาทางการท่องเที่ยวของประเทศอิสลาเอลด้วย ในขณะที่สมาคมไทยธุรกิจการท่องเที่ยว (2558)

กล่าวว่า การประสานงานของหน่วยงานของรัฐที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงยังเป็นปัญหาสำคัญของการท่องเที่ยวไทยในปัจจุบัน รวมถึงการประสานงานและร่วมมือกันระหว่างภาครัฐกับภาคเอกชนที่ยังมีอย่างจำกัด ทำให้การส่งเสริมและพัฒนาในแหล่งท่องเที่ยวทำได้ไม่ดีพอ เช่นเดียวกับความคิดเห็นของ Mill and Morrison (1985) ที่กล่าวว่า ที่พัก ร้านอาหาร ร้านขายของที่ระลึกที่ดี จะช่วยสร้างความประทับใจให้กับนักท่องเที่ยวได้

2.8 หน่วยงานท้องถิ่น ผู้ประกอบการและชุมชน จะต้องร่วมมือกันการกำกับดูแลบริการนำเที่ยวในรูปแบบต่าง ๆ โดยเฉพาะ รถและเรือนำเที่ยว มีการจัดระบบระเบียบ และการแบ่งปันผลประโยชน์ร่วมกันอย่างโปร่งใสและเป็นธรรม โดยผ่านความร่วมมือกันระหว่างผู้ประกอบการท้องถิ่น ผู้ประกอบการและประชาชนในพื้นที่ สอดคล้องกับ พยอม ธรรมบุตร (2549) ที่ได้แสดงความเห็นไว้ว่า บทบาทการมีส่วนร่วมของชุมชนจะสามารถยกระดับและพัฒนากการท่องเที่ยวได้ ซึ่งการมีส่วนร่วมในการดูแลของชุมชนใน จะทำให้ชุมชนสามารถพึ่งพาตนเองและจะเป็นศูนย์กลางของการพัฒนาและสร้างความเป็นเจ้าของ ของธุรกิจชุมชน ซึ่งจะนำไปสู่การเป็นชุมชนที่เข้มแข็งได้ เช่นเดียวกับความคิดเห็นจาก กับ United Nation (1992) ก็มีความเห็นตรงกันว่า การจะพัฒนากการท่องเที่ยวให้มีความยั่งยืนนั้น จะต้องพัฒนาคน โดยการมีส่วนร่วมของประชาชนที่มาจากรากหญ้า ซึ่งจะนำไปสู่การกระจายรายได้ที่เหมาะสมในท้องถิ่น สอดคล้องกับ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (2556) ที่กล่าวไว้ว่า จะต้องส่งเสริมบทบาทชุมชนและองค์กรชุมชนในท้องถิ่น มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวอย่างครบวงจร ทั้งการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว การบำรุงรักษา และการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกด้านการท่องเที่ยว รวมทั้งสนับสนุนให้มีการพัฒนาสินค้าหัตถกรรมพื้นบ้านและบริการในท้องถิ่น ที่เชื่อมโยงกับธุรกิจการท่องเที่ยว

ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

เชิงนโยบาย

1. ด้านสิ่งดึงดูดใจ (Attractions) จากการลงพื้นที่สำรวจเส้นทางท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงใน 3 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดนครพนม จังหวัดเลย และจังหวัดเชียงราย พบว่า ปัจจุบันบริบทเชิงวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียม ประเพณีในแหล่งท่องเที่ยวในแม่น้ำโขง เป็นแบบวิถีชุมชนท้องถิ่นโบราณ มีรูปแบบวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ที่สืบทอดมาอย่างยาวนาน รวมถึงมีแหล่งท่องเที่ยวทั้งเชิงวัฒนธรรม เชิงนิเวศน์ และเชิงเกษตรอย่างมากมาย กระจายตัวตลอดพื้นที่ดิริมแม่น้ำโขงทั้ง 3 จังหวัด ดังนั้น ภาครัฐควรให้การสนับสนุนและส่งเสริมนโยบายด้านการท่องเที่ยวทั้งเชิงวัฒนธรรม เชิงนิเวศน์ และเชิงเกษตร โดยจะต้องมีการขับเคลื่อนเพื่อการนำเสนอศิลปวัฒนธรรม

ดั้งเดิมในท้องถิ่นที่มีเอกลักษณ์เฉพาะตัวให้เป็นที่รู้จักแก่นักท่องเที่ยวอย่างจริงจังมากขึ้น ซึ่งศิลปวัฒนธรรมดั้งเดิมในท้องถิ่นตามแหล่งท่องเที่ยวในแม่น้ำโขง ถือได้ว่าเป็นสิ่งดึงดูด (Attractions) นักท่องเที่ยวคุณภาพจากทั้งยุโรปและอเมริกา รวมถึงในกลุ่มประเทศที่มีนักท่องเที่ยวที่มีศักยภาพสูง ซึ่งนักท่องเที่ยวศักยภาพสูงเหล่านี้ จะช่วยสร้างรายได้ให้กับชุมชนในแหล่งท่องเที่ยวอย่างสูง รวมถึงนักท่องเที่ยวกลุ่มนี้ค่อนข้างมีความรับผิดชอบต่อทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยวสูง จึงทำให้สามารถค่อนข้างแน่ใจได้ว่า นักท่องเที่ยวกลุ่มนี้จะไม่กระทำการใด ๆ ที่ส่งผลกระทบต่อแหล่งท่องเที่ยวที่ได้เดินทางไปเยี่ยมชม ทั้งในด้านวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม

2. ด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว (Accessibility) จากการลงพื้นที่สำรวจเส้นทางท่องเที่ยวในแม่น้ำโขง ผู้วิจัยพบว่า มีแหล่งท่องเที่ยวบางแห่ง ยังไม่เป็นที่รู้จักของนักท่องเที่ยว เช่น น้ำตกตาดโพธิ์และน้ำตกตาดขาม อำเภอบ้านแพง จังหวัด นครพนม ที่มีความสวยงามตามธรรมชาติ น้ำใส ไหลเย็นให้ได้เล่นตลอดทั้งปี และคงความสมบูรณ์เชิงนิเวศน์ไว้อย่างครบถ้วน แต่ไม่เป็นที่รู้จักของนักท่องเที่ยวโดยทั่วไป รวมถึงเส้นทางที่จะเข้าไปยังแหล่งท่องเที่ยว นั้น ยังไม่มีความสะดวกสบายเท่าที่ควร ค่อนข้างลำบากสำหรับผู้สูงอายุและเด็กน้อย เพราะมีบางช่วงที่ต้องเดินเท้าเข้าไป ซึ่งอาจทำให้นักท่องเที่ยวบางกลุ่มเลือกที่จะไม่เดินทางเข้าไปท่องเที่ยวอันเนื่องมาจากสาเหตุดังกล่าวนี้ได้ เช่นเดียวกับ น้ำตกตาดแก้ว อำเภอปากชม จังหวัดเลย และน้ำตกทรายทอง อำเภอเวียงแก่น จังหวัดเชียงราย ดังนั้น การพัฒนาระบบโครงสร้างพื้นฐาน ถนนหนทาง รวมไปถึงระบบขนส่งสาธารณะทั้งที่ดำเนินการโดยรัฐหรือเอกชน รวมถึงชาวบ้าน จึงเป็นสิ่งที่ภาครัฐจะต้องให้ความสำคัญและจะต้องมีการจัดทำนโยบายการสนับสนุนและพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเพื่อการเข้าถึงพื้นที่ในแหล่งท่องเที่ยวอย่างทั่วถึง เพื่อให้นักท่องเที่ยวทุกประเภท มีความสะดวกสบายในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวได้

3. ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก (Amenities) จากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 ซึ่งมุ่งเน้นในเรื่องการพัฒนาคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวรวมถึงสิ่งอำนวยความสะดวก สินค้าและบริการด้านการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ซึ่งจากการลงพื้นที่สำรวจเส้นทางท่องเที่ยวในแม่น้ำโขง ผู้วิจัยพบว่า ในแหล่งท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงส่วนใหญ่ยังขาดมีสิ่งอำนวยความสะดวกและระบบสาธารณูปโภคที่ไม่เพียงพอและส่วนใหญ่ไม่ถูกสุขลักษณะ โดยเฉพาะห้องน้ำสาธารณะที่ให้บริการฟรีแก่นักท่องเที่ยวโดยหน่วยงานของรัฐมีไม่เพียงพอและขาดการดูแลความสะอาดแตกต่างจากห้องน้ำที่ให้บริการโดยเอกชน ซึ่งนักท่องเที่ยวต้องเสียค่าบริการ ดังนั้น เพื่อเป็นการทำแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 เรื่องการพัฒนาคุณภาพสิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยว หน่วยงานภาครัฐควรรีความสำคัญกับการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกที่

จำเป็นสำหรับนักท่องเที่ยว เพื่อตอบสนองความต้องการและสร้างความพึงพอใจให้กับนักท่องเที่ยว และเพื่อให้นักท่องเที่ยวเดินทางกลับมาท่องเที่ยวซ้ำในครั้งต่อไป

4. ด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว (Activities) ปัจจุบัน หน่วยงานปกครองท้องถิ่น ได้นำนโยบายด้านการท่องเที่ยวไปปฏิบัติตามยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศในแผนพัฒนาเศรษฐกิจ ๑ ฉบับที่ 12 มาใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติเพื่อการบริหารจัดการ แต่ในบางประเด็น ท้องถิ่นเองก็ยังไม่สามารถดำเนินตามแนวนโยบายได้ทั้งหมด ซึ่งเกิดจากข้อจำกัดในการบริหารจัดการหลายด้าน เช่น การขาดงบประมาณด้านการสนับสนุนกิจกรรมการท่องเที่ยวและขาดบุคลากรหรือผู้เชี่ยวชาญด้านการท่องเที่ยว จึงอาจทำให้ไม่สามารถดำเนินกิจกรรมด้านการท่องเที่ยวได้อย่างเต็มที่ ซึ่งจากการลงพื้นที่สำรวจเส้นทางท่องเที่ยวในแม่น้ำโขง ผู้วิจัยพบว่า กิจกรรมเชิงวัฒนธรรมบางอย่าง เช่น ประเพณีสาธิตลอยเคราะห์ที่เชียงคาน จังหวัดเลย เป็นกิจกรรมเชิงวัฒนธรรมดั้งเดิมที่นับวันจะเลือนหายไป เด็ก ๆ และนักท่องเที่ยวรุ่นใหม่ ๆ ไม่รู้จักและไม่ได้ให้ความสำคัญกับวัฒนธรรมดั้งเดิมนี้ ซึ่งอีกไม่นานก็จะเลือนหายไปตามกาลเวลา ดังนั้น หน่วยงานภาครัฐ จะต้องมีการนโยบายและมีการขับเคลื่อนอย่างจริงจังในการส่งเสริมกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่สำคัญในแหล่งท่องเที่ยวอย่างเพียงพอและต่อเนื่อง โดยหน่วยงานท้องถิ่นจะต้องรับผิดชอบในการเป็นผู้จัดกิจกรรมเชิงวัฒนธรรมที่สำคัญเป็นประจำทุกปี เพื่อให้เด็กและนักท่องเที่ยวรุ่นใหม่ ๆ ได้เรียนรู้และช่วยสืบสานศิลปวัฒนธรรมอันดีงามให้คงอยู่ต่อไป

5. ด้านที่พักแรมเพื่อรองรับนักท่องเที่ยว (Accommodation) จากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 ซึ่งมุ่งเน้นในเรื่องการพัฒนาคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวรวมถึงสิ่งอำนวยความสะดวก สินค้าและบริการด้านการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ซึ่งจากการลงพื้นที่สำรวจเส้นทางท่องเที่ยวในแม่น้ำโขง ผู้วิจัยพบว่า ปัจจุบันรูปแบบการบริหารจัดการพื้นที่และการจัดสรรทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมเพื่อการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงนั้น เป็นหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ปกครองผู้บริหารท้องถิ่นแต่เพียงฝ่ายเดียวเป็นส่วนใหญ่ ประชาชนในท้องถิ่นและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียตัวจริง รวมถึงผู้ให้บริการที่พักโรงแรม ยังไม่มีส่วนในการบริหารจัดการเท่าที่ควร ที่สำคัญ ที่พักโรงแรมส่วนใหญ่ในแหล่งท่องเที่ยวที่ห่างไกลนอกเมือง อย่างเช่น ใน อำเภอเชียงแสน ที่มีแหล่งท่องเที่ยวทั้งทางบกและทางน้ำหลายแห่ง มีกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมและเชิงธรรมชาติมากมาย ที่สามารถจัดโปรแกรมการท่องเที่ยวได้ 2-3 วัน นักท่องเที่ยวจำเป็นต้องค้างแรมในพื้นที่ ซึ่งจากการสำรวจโรงแรมที่พักในเขต อำเภอเชียงแสน พบว่า ในตัวเทศบาลตำบลเวียงเชียงแสน มีที่พักโรงแรมมากมายหลายราคา เพียงพอกับจำนวนนักท่องเที่ยว แต่ปัญหาที่พบก็คือ ปัญหาด้านการบริการที่มีคุณภาพ ซึ่งโรงแรมส่วนใหญ่จะบริหารแบบครอบครัว มาตรฐานการจัดการด้านบริการโรงแรม จึงเป็นสิ่งที่โรงแรมส่วนใหญ่ยังทำไม่ได้ ซึ่งอาจจะส่งผลต่อความพึงพอใจของ

นักท่องเที่ยวได้ ดังนั้น หน่วยงานภาครัฐจะต้องให้ความสำคัญและมีมาตรการควบคุมและตรวจสอบคุณภาพของโรงแรมที่พักในแหล่งท่องเที่ยวและการบริการให้มีคุณภาพ เป็นไปตามมาตรฐานและเป็นไปตามข้อกำหนดของการดำเนินธุรกิจที่พักโรงแรมอย่างเท่าเทียมกัน

เชิงปฏิบัติการ

1. สิ่งดึงดูดใจ (Attractions) จากยุทธศาสตร์ที่ 1 ด้านการท่องเที่ยว เรื่องการพัฒนาคุณภาพแหล่งท่องเที่ยว สินค้าและบริการด้านการท่องเที่ยว ซึ่งจากการลงพื้นที่สำรวจเส้นทางท่องเที่ยวในแม่น้ำโขง ผู้วิจัยพบว่า สิ่งดึงดูดใจ (Attractions) ทั้งในเชิงวัฒนธรรมและธรรมชาติต่าง ๆ ในแหล่งท่องเที่ยวหลายแห่ง ขาดการจัดการด้านสิ่งแวดล้อมและขยะมูลฝอยที่มีประสิทธิภาพอย่างเพียงพอ ทำให้ของเสียและขยะมูลฝอยเหล่านั้นสร้างความสกปรกและบดบังความสวยงามในแหล่งท่องเที่ยวเหล่านั้นด้วย เช่น ภายหลังการจัดงานประเพณีประจำปีแห่เทียนเข้าพรรษา ไฟที่เทศบาลตำบลธาตุพนม จะมีของเสียและขยะมูลฝอยจำนวนมาก ร่วงหล่นลงไปแม่น้ำโขงและกระจายตามแนวริมตลิ่งตลอดแนวพื้นที่จัดงาน รวมถึงในบริเวณท่องเที่ยวอื่น ๆ ที่มีการจำหน่ายอาหารและเครื่องดื่ม ซึ่งหากนักท่องเที่ยวขาดจิตสำนึกในการช่วยกันดูแลสิ่งแวดล้อมและทิ้งขยะอย่างไม่รับผิดชอบ ก็จะทำให้ความสวยงามในแหล่งท่องเที่ยวเหล่านั้น ถูกบดบังและกลายเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ไม่ดึงดูดใจนักท่องเที่ยวอีกต่อไป ดังนั้น หน่วยงานที่ดูแลด้านการท่องเที่ยวในพื้นที่ ควรมีการออกมาตรการดูแลด้านความสะอาดในแหล่งท่องเที่ยวอย่างเข้มงวดและมีการรณรงค์เพื่อสร้างจิตสำนึกรับผิดชอบต่อด้านการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมและทิ้งขยะมูลฝอยในแหล่งท่องเที่ยว ให้ทุกคนรู้จักการแยกขยะ สร้างมูลค่าและการทำประโยชน์จากขยะ จัดหาถังขยะแบบแยกประเภทอย่างเพียงพอ รวมถึงจะต้องจัดทำระบบการจัดการขยะที่มีประสิทธิภาพ ถูกวิธีและไม่เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม

2. การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว (Accessibility) จากการลงพื้นที่สำรวจเส้นทางท่องเที่ยวในแม่น้ำโขง ผู้วิจัยพบว่า มีนักท่องเที่ยวจำนวนมากที่ไม่สามารถเข้าไปแหล่งท่องเที่ยวหรือทำกิจกรรมการท่องเที่ยว เช่น การล่องเรือในแม่น้ำโขงได้ เพราะไม่ได้นำหนังสือเดินทาง (Passport) ติดตัวมาด้วย จึงไม่สามารถที่จะเข้าพื้นที่หรือร่วมทำกิจกรรมท่องเที่ยวบางแห่งได้ ทำให้นักท่องเที่ยวต่างชาติบางคน ซึ่งส่วนใหญ่เป็นนักท่องเที่ยวที่มีศักยภาพเสียโอกาสในการท่องเที่ยวและอาจเกิดความไม่พอใจได้ ในส่วนของผู้ประกอบการและแหล่งท่องเที่ยวก็จะเสียโอกาสด้านรายได้จากการให้บริการ ดังนั้น หน่วยงานท้องถิ่นที่ดูแลแหล่งท่องเที่ยวควรมีการพิจารณาผ่อนปรนให้นักท่องเที่ยวต่างชาติสามารถใช้บัตรประจำตัวชนิดอื่น เช่น บัตรประจำตัวประชาชน หรือ ใบขับขี่รถยนต์ที่มีชื่อและรูปถ่ายที่ตรงกันกับนักท่องเที่ยว เพื่อแสดงตนในการเข้าเยี่ยมชมและร่วมกิจกรรมการท่องเที่ยวได้ ซึ่งจะช่วยเพิ่มโอกาสการมีส่วนร่วมในกิจกรรมท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวกับ

นักท่องเที่ยวต่างชาติได้มากขึ้น รวมถึงหน่วยงานด้านการท่องเที่ยวในท้องถิ่น ควรเข้ามามีส่วนร่วมกับชุมชนในการเป็นผู้บริหารจัดการและจัดระบบรถให้บริการนำเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวในแม่น้ำโขง เพื่อจัดระบบระเบียบการให้บริการกับนักท่องเที่ยว ซึ่งการบริหารจัดการที่ดีและเป็นระบบจะประโยชน์กับชุมชนในแหล่งท่องเที่ยวและเกิดคุณธรรมกับนักท่องเที่ยวมากขึ้น

3. สิ่งอำนวยความสะดวก (Amenities) จากการลงพื้นที่สำรวจเส้นทางท่องเที่ยวในแม่น้ำโขง ผู้วิจัยพบว่า ใโป้ะเทียบเรือนำเที่ยวในแม่น้ำโขงหลายแห่งไม่ได้มาตรฐานด้านความปลอดภัยและไม่เพียงพอกับจุดจอดเพื่อขึ้นฝั่งไปท่องเที่ยวตามริมแม่น้ำโขง เช่น ใโป้ะจอดเรือที่บ้านแจมป้องกันอำเภอเวียงแก่น ที่มีวิสาหกิจชุมชนบ้านแจมป้องกันดูแลและให้บริการเรือท่องเที่ยว ซึ่งจากข้อมูลการสัมภาษณ์ผู้ให้บริการเรือ จำนวน 7 ท่าน พบว่า ปัญหาที่สำคัญของการให้บริการเรือนำเที่ยวในแม่น้ำโขงคือ ใโป้ะหรือท่าเทียบเรือไม่เพียงพอ และที่มีอยู่ในปัจจุบันก็มีอุปกรณ์ด้านความปลอดภัยไม่เพียงพอ ไม่ได้มาตรฐานเท่าที่ควร ดังนั้น รัฐบาลและกรมเจ้าท่า ควรให้ความช่วยเหลือและสนับสนุนการสร้างใโป้ะหรือท่าเทียบเรือที่ดี มีมาตรฐานตามแหล่งท่องเที่ยวริมแม่น้ำโขง รวมไปถึงการสนับสนุนด้านอุปกรณ์ความปลอดภัยที่ทันสมัยและได้มาตรฐานสากล เพื่อความสะดวกปลอดภัยกับนักท่องเที่ยว ซึ่งจะช่วยให้นักท่องเที่ยวมีความมั่นใจในการใช้บริการล่องเรือในแม่น้ำโขงมากขึ้น

4. กิจกรรมการท่องเที่ยว (Activities) จากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 ปี พ.ศ. 2560-2564 ว่าด้วยเรื่องของการส่งเสริมการท่องเที่ยวให้เป็นที่รู้จักและรับรู้แก่นักท่องเที่ยวอย่างกว้างขวาง หน่วยงานด้านการท่องเที่ยวในท้องถิ่นและททท. ควรมีการประชาสัมพันธ์ด้านการท่องเที่ยวอย่างเพียงพอและต่อเนื่อง ประสานความร่วมมือกันในการส่งเสริมและสนับสนุนการท่องเที่ยวทุกประเภทในท้องถิ่น รวมถึงจัดทำแผนการฟื้นฟูประเพณีและกิจกรรมท่องเที่ยวดั้งเดิมให้กลับมาเป็นกิจกรรมเพื่อการท่องเที่ยวที่สำคัญอีกครั้ง และจากการลงพื้นที่เก็บข้อมูลเชิงลึกในพื้นที่ท่องเที่ยวในแม่น้ำโขง ผู้วิจัยพบว่า มีกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่จัดขึ้นเป็นประจำทุกปีและมีจำนวนนักท่องเที่ยวจำนวนมากเดินทางไปร่วมกิจกรรม เช่น งานประเพณีเข้าพรรษาไหลเรือไฟ ที่เทศบาลตำบลธาตุพนม ที่สามารถสร้างรายได้ให้ชุมชนเป็นจำนวนมากในแต่ละปี แต่ปัญหาก็คือ ระยะเวลาในการจัดงานนั้นสั้นเกินไป ทำให้นักท่องเที่ยวบางส่วนเดินทางมาร่วมกิจกรรมไม่ทันเวลา หรือบางส่วนที่เดินทางมาแล้วแต่ไม่สามารถที่จะเข้าไปในพื้นที่ได้เพราะมีนักท่องเที่ยวจำนวนมาก ที่พักโรงแรมและพื้นที่ให้บริการด้านการท่องเที่ยว อาจจะไม่เพียงพอ จึงอาจจะทำให้ไม่สามารถเข้าไปร่วมกิจกรรมได้ ดังนั้น หน่วยงานท้องถิ่นที่ดูแลการจัดกิจกรรมเพื่อการท่องเที่ยว ควรพิจารณาขยายเวลาการจัดงานประเพณีสำคัญ ๆ ที่มีนักท่องเที่ยวมาร่วมกิจกรรมเป็นจำนวนมาก เพื่อให้นักท่องเที่ยวสามารถเดินทางมาร่วมงานได้

หลายวัน ซึ่งจะส่งผลให้เกิดการใช้ภายในกิจกรรมการท่องเที่ยวมากขึ้น เป็นประโยชน์ต่อพ่อค้าแม่ค้าในแหล่งท่องเที่ยวโดยตรง

5. ที่พักแรมเพื่อรองรับนักท่องเที่ยว (Accommodation) จากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 ด้านการพัฒนาคุณภาพด้านการท่องเที่ยวและบริการ ในส่วนของที่พักและโรงแรมที่ใ้รองรับนักท่องเที่ยว จากการลงสำรวจพื้นที่ของผู้วิจัยพบว่า ในแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมดั้งเดิม เช่น ที่อำเภอเชียงคาน มีถนนคนเดินและหมู่บ้านโบราณร้อยปีที่มีเอกลักษณ์และกลิ่นอายแห่งวัฒนธรรมท้องถิ่นริมโขง ที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียงมากของเชียงคาน และจากการสัมภาษณ์เชิงลึกเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ดูแลพื้นที่ พบว่า ทางหน่วยงานท้องถิ่นในอำเภอเชียงคาน ได้มีนโยบายให้ประชาชนและผู้ประกอบการธุรกิจในเชียงคาน หากจะมีการก่อสร้างสิ่งปลูกสร้างใด ๆ ในพื้นที่เชียงคาน จะต้องออกแบบสถาปัตยกรรมให้มีความกลมกลืนและสอดคล้องกับบริบทเชิงวัฒนธรรมในพื้นที่ และความสูงของสิ่งปลูกสร้างริมแม่น้ำโขงจะต้องสูงไม่เกิน 4 ชั้น และไม่บังคับวิวทิวทัศน์ตลอดแนวแม่น้ำโขง ด้วยเหตุนี้ เมื่อนักท่องเที่ยวเดินทางไปยังเชียงคาน นักท่องเที่ยวก็จะได้พบกับพื้นที่เชิงวัฒนธรรมที่มีอัตลักษณ์เฉพาะตัว สวยงามตามแบบท้องถิ่น โบราณ เหมาะกับนักท่องเที่ยวที่ชอบวัฒนธรรมดั้งเดิมและวิถีชุมชน โบราณ ดังนั้น หน่วยงานด้านการท่องเที่ยวในท้องถิ่น ประชาชนและผู้ประกอบการในพื้นที่ท่องเที่ยว ควรให้ความสำคัญกับการสร้างภาพลักษณ์ให้กับที่พัก โรงแรม สถาปัตยกรรมต่าง ๆ ให้มีความกลมกลืนกับสถานที่ท่องเที่ยวในแหล่งชุมชน รวมถึงกิจกรรมการท่องเที่ยวเฉพาะพื้นที่ที่มีความโดดเด่น เป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัว

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

เพื่อให้การวิจัยเกี่ยวกับแนวทางการส่งเสริมนโยบายและแนวทางปฏิบัติการท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงของประเทศไทย ได้มีการศึกษาและพัฒนาอย่างต่อเนื่องและเป็นประโยชน์แก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงของประเทศไทย รวมถึงผู้ที่มีความสนใจที่จะศึกษาเพื่อต่อยอดความรู้เพิ่มเติม ผู้วิจัยจึงขอเสนอแนะเพื่อการวิจัยในครั้งต่อไป ดังนี้

1. ควรศึกษาวิจัยเกี่ยวกับแนวทางการส่งเสริมนโยบายและแนวทางปฏิบัติการท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงของประเทศไทยของจังหวัดอื่น ๆ ที่มีแหล่งท่องเที่ยวอยู่ติดริมแม่น้ำโขงและได้รับประโยชน์จากการท่องเที่ยวในแม่น้ำโขง เพื่อศึกษาหาข้อแตกต่างและข้อมูลเพิ่มเติมที่อาจจะช่วยในการดำเนินนโยบายด้านการท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงสามารถที่จะประสบผลสำเร็จและมีประสิทธิภาพมากขึ้น ซึ่งจะช่วยให้เกิดประโยชน์กับชุมชนในพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวอย่างแท้จริง

2. นอกจากจะศึกษาด้านแนวทางการส่งเสริมนโยบายและแนวทางปฏิบัติการท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงของประเทศไทยแล้ว ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมและปัจจัยที่มีผลต่อการเลือก

หรือตัดสินใจเลือกเดินทางไปท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวตามแม่น้ำโขง เพราะการตัดสินใจของนักท่องเที่ยวในเรื่องการเลือกสถานที่ท่องเที่ยวที่นั่นนั้น เหตุผลส่วนหนึ่งมาจากความต้องการและพฤติกรรมของนักท่องเที่ยว ที่ต้องการจะสัมผัสกับธรรมชาติที่ไม่ได้ผ่านการปรุงแต่งไปจากเดิมเสียจนทำให้เอกลักษณ์ รวมถึงวิถีชีวิต ขนบธรรมเนียมประเพณีของแหล่งท่องเที่ยวเหล่านั้นสูญหายไป ดังนั้นข้อมูลด้านพฤติกรรมและปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกหรือตัดสินใจในการเลือกเดินทางไปท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวตามแม่น้ำโขง จะช่วยให้การออกแบบแนวทางการส่งเสริมนโยบายและแนวทางการปฏิบัติการท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงของประเทศไทย สามารถทำได้อย่างเหมาะสมมากขึ้น ตรงตามความต้องการและสามารถที่จะนำไปใช้เพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงของไทยได้อย่างแท้จริง

3. ผู้ที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงทั้งทางด้านนโยบายและปฏิบัติการ ควรนำข้อค้นพบที่ได้จากการศึกษาวิจัยครั้งนี้ไปประยุกต์ใช้ในการส่งเสริมนโยบายและแนวทางการปฏิบัติการท่องเที่ยวของประเทศไทยในรูปแบบอื่น ๆ โดยปรับเปลี่ยนรูปแบบให้เหมาะสมกับบริบทของลักษณะการท่องเที่ยวในแบบนั้น ๆ เช่น การท่องเที่ยวเชิงเกษตร การท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติและนิเวศน์วิทยา รวมถึงการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในแหล่งโบราณสถานในที่ต่าง ๆ รวมถึงการส่งเสริมและให้ความรู้ความเข้าใจในเรื่องการอนุรักษ์ทรัพยากรในแหล่งท่องเที่ยว แก่ผู้ที่เกี่ยวข้องและมีส่วนร่วมในชุมชนที่เป็นแหล่งท่องเที่ยว เพื่อให้ทุกคนได้ตระหนักถึงประโยชน์และผลดีของการรักษาแหล่งท่องเที่ยวร่วมกัน เพื่อให้ส่งเสริมและสนับสนุนให้เกิดการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน

บรรณานุกรม

- กรมควบคุมมลพิษ. (2555). *แผนจัดการคุณภาพอากาศ พ.ศ. 2555-2559*. กรุงเทพฯ: กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม.
- กรมอนามัย. (2550). *การมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีผลต่อการพัฒนาทางเศรษฐกิจ*. กรุงเทพฯ: กระทรวงสาธารณสุข.
- กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. (2550). *คู่มือเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนสำนักพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว*. กรุงเทพฯ: ศรีเมืองการพิมพ์.
- กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. (2557). *สถิตินักท่องเที่ยว*. กรุงเทพฯ: กรมการกงสุล.
- กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. (2558). *ข้อมูลด้านการท่องเที่ยว*. กรุงเทพฯ: คณะกรรมการนโยบายการท่องเที่ยวแห่งชาติ.
- กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. (2559). *ข้อมูลด้านการท่องเที่ยว*. กรุงเทพฯ: คณะกรรมการนโยบายการท่องเที่ยวแห่งชาติ.
- กระทรวงการต่างประเทศ. (2557). *กรอบความร่วมมือ: โครงการพัฒนาความร่วมมือทางเศรษฐกิจในอนุภูมิภาคแม่น้ำโขง Greater Mekong sub region (GMS)*. เข้าถึงได้จาก <http://www.mfa.go.th/main/th/world/7/19897>
- กระทรวงวัฒนธรรม. (2555). *อนุสัญญาามรดกโลก*. เข้าถึงได้จาก <http://www.thaiwhic.go.th/convention.aspx>
- กองส่งเสริมการมีงานทำ. (2558). *โครงการสร้างเครือข่ายการแนะแนวอาชีพ กิจกรรมอาสาสมัครเครือข่ายการแนะแนวอาชีพ*. กรุงเทพฯ: กองส่งเสริมการมีงานทำ.
- กัลยา วานิชย์บัญชา. (2546). *การวิเคราะห์สถิติขั้นสูงด้วย SPSS for Windows* (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: ธรรมสาร.
- การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. (2550). *รายงานสถานการณ์ท่องเที่ยวภายในประเทศไทยปี 2550*. กรุงเทพฯ: กองสถิติและวิจัย การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย.
- การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. (2554). *แผนพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย*. เข้าถึงได้จาก http://thai.tourismThailand.org/tourismThailand_index/th/
- การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. (2555). *รายงานสถานการณ์ท่องเที่ยวภายในประเทศไทยปี 2554*. กรุงเทพฯ: กองสถิติและวิจัย การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย.

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. (2556). รายงานสรุปฉบับผู้บริหาร โครงการศึกษาดูงานการท่องเที่ยว กลุ่มประเทศอาเซียน ปี 2556. กรุงเทพฯ: กองสถิติและวิจัย การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย.

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย จังหวัดเชียงราย. (2559). แหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญในจังหวัดเชียงราย. เข้าถึงได้จาก <https://thai.tourismThailand.org/เกี่ยวกับประเทศไทย/ปลายทาง/เชียงราย>

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย จังหวัดอุบลราชธานี. (2559). แหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญในจังหวัดอุบลราชธานี. เข้าถึงได้จาก <https://thai.tourismThailand.org/เกี่ยวกับประเทศไทย/ปลายทาง/อุบลราชธานี>

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย จังหวัดเลย. (2559). แหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญในจังหวัดเลย. เข้าถึงได้ <https://thai.tourismThailand.org/เกี่ยวกับประเทศไทย/ปลายทาง/เลย>

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย จังหวัดมุกดาหาร. (2559). แหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญในจังหวัดมุกดาหาร. เข้าถึงได้จาก <https://thai.tourismThailand.org/เกี่ยวกับประเทศไทย/ปลายทาง/มุกดาหาร>

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย จังหวัดหนองคาย. (2559). แหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญในจังหวัดหนองคาย. เข้าถึงได้จาก <https://thai.tourismThailand.org/เกี่ยวกับประเทศไทย/ปลายทาง/หนองคาย>

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย จังหวัดนครพนม. (2559). แหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญในจังหวัดนครพนม. เข้าถึงได้จาก <https://thai.tourismThailand.org/เกี่ยวกับประเทศไทย/ปลายทาง/นครพนม>

ไกรฤกษ์ ปิ่นแก้ว. (2556). แหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม: การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ: ภาควิชาการจัดการธุรกิจระหว่างประเทศ คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.

คณะกรรมการพัฒนาการท่องเที่ยวประจำเขตพัฒนาการท่องเที่ยววิถีชีวิตลุ่มน้ำโขง. (2560). แผนปฏิบัติการพัฒนาการท่องเที่ยวภายในเขตพัฒนาการท่องเที่ยววิถีชีวิตลุ่มน้ำโขง พ.ศ. 2560-2564. เข้าถึงได้จาก http://www.mots.go.th/ewt_dl_link.php?nid=8379

คณะกรรมการแม่โขง. (2553). ความเป็นมาแม่โขง มรดกจากครั้งศตวรรษ. เข้าถึงได้จาก <http://www.mfa.go.th/main/th/issues/42463-คณะกรรมการแม่โขง.html>

- จตุพล ชูจันทร์. (2553). *การพัฒนากลยุทธ์ในการบริหารจัดการเพื่อการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน โดยใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมในตำบลบ้านใต้ อำเภอเกาะพะงัน จังหวัดสุราษฎร์ธานี*. วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต, สาขาวิชายุทธศาสตร์การพัฒนา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร.
- จินตวีร์ เกษมสุข. (2554). *การสื่อสารกับการเปลี่ยนแปลงของสังคม*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- จวีร์รัตน์ คงตระกูล. (2556, กรกฎาคม-กันยายน). โอกาสทางการตลาดท่องเที่ยวไทยบนความท้าทายกับการก้าวสู่ AEC. *นิตยสาร TAT Review Magazine*, 3, 35-40.
- ฉลองศรี พิมลสมพงศ์. (2546). *การวางแผนและพัฒนาตลาดการท่องเที่ยว* (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ชมพูนุท โมราชาติ. (2551). *การจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านชะชอม หมู่ที่ 7 ตำบลนาโพธิ์กลาง อำเภอโขงเจียม จังหวัดอุบลราชธานี*. อุบลราชธานี: สำนักวิจัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- ชวัลนุช อุทยาน. (2551). *พฤติกรรมนักท่องเที่ยว*. เข้าถึงได้จาก <https://touristbehaviour.wordpress.com/1/>
- เดชา ศิริสุวรรณ. (2550). *ผลกระทบการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ*. ม.ป.ท..
- นราวดี บัวขวัญ. (2556). *รูปแบบการจัดการตลาดน้ำเพื่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม: กรณีศึกษาตลาดน้ำคลองแห อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา*. วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต, สาขาวิชาการจัดการสิ่งแวดล้อม, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- นิตา ชัชกุล. (2550). *อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นันทพร ศรีวิไล. (2556, กรกฎาคม-ธันวาคม). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกมาท่องเที่ยวจังหวัดนครพนม. *วารสารวิทยาลัยบัณฑิตศึกษากิจการ มหาวิทยาลัยขอนแก่น*, 6(2), 91-106.
- บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา. (2555). *พฤติกรรมนักท่องเที่ยว*. นนทบุรี: เฟิร์นข้าหลวง พรีเมียมคิง แอนด์ พับลิชชิง.
- ประพันธ์พงศ์ ชิมพงษ์. (2551). *อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว*. ปทุมธานี: มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ในพระบรมราชูปถัมภ์.
- เทิดชาย ช่วยบำรุง. (2557, ตุลาคม-ธันวาคม). *แนวทางการปฏิรูปการท่องเที่ยวไทย*. *Tatreviewmagazine*, 4, 10-15.

- ไทยโฮเทลบิซิเนส. (2560). *CLMV เร่งเครื่องท่องเที่ยวดันเศรษฐกิจก้าวหน้า*. เข้าถึงได้จาก <https://www.thaihotelbusiness.com/Uncategorized/clmv-เร่งเครื่อง-ท่องเที่ยว-ดันเศรษฐกิจ/>
- ผกายมาศ เวียร์รา. (2557). *ทุนไทยเดินทางเพิ่มเรือไทยในน้ำโขง ตั้งเป้าต่อให้ได้ 5 ลำรับท่องเที่ยวเออีซี*. เข้าถึงได้จาก <http://www.manager.co.th/local/viewnews.aspx?NewsID=9570000136152>
- พยอม ธรรมบุตร. (2549). *เอกสารประกอบการเรียนการสอนเรื่องหลักการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์*. กรุงเทพฯ: สถาบันพัฒนาการท่องเที่ยวเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ไพฑูรย์ พงสะบุตร. (2552). *การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ. สารานุกรมไทยสำหรับเยาวชน ฉบับเสริมการเรียนรู้*, 5(5), 20-25.
- ไพฑูรย์ มนต์พานทอง. (2559). *การท่องเที่ยวเรือสำราญกับความท้าทายของประเทศไทย*. เข้าถึงได้จาก <http://www.tatreviewmagazine.com/web/menu-read-tat/menu-2015/menu-42015/682>
- ภราดร หิมมุดีน. (2560). *จากวิกฤติสู่โอกาส: แร่งงานภาคธุรกิจท่องเที่ยวใน CLMV*. เข้าถึงได้จาก <https://www.scbeic.com/th/detail/product/3591>
- มิ่งสรรพ ขาวสอาด, อัครพงศ์ อ้นทอง, นรินทร์ พันธุ์เขียว, สกาวเดือน ลิเลือน, ไพรัช บุรณ์รุ่งโรจน์ และนิमित นิมิตรเกียรติไกล. (2549). *การพัฒนาการอุตสาหกรรมท่องเที่ยวเชิงบูรณาการที่ยั่งยืนในอนุภูมิภาคุ่มแม่น้ำโขง: ปีที่ 2*. เชียงใหม่: สถาบันวิจัยสังคม มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- มิ่งสรรพ ขาวสอาด, อัครพงศ์ อ้นทอง, นรินทร์ พันธุ์เขียว, สกาวเดือน ลิเลือน, ไพรัช บุรณ์รุ่งโรจน์ และนิमित นิมิตรเกียรติไกล. (2551). *การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงบูรณาการที่ยั่งยืนในกลุ่มแม่น้ำโขง 3: การเปรียบเทียบเชิงโลจิสติกส์*. เชียงใหม่: สถาบันวิจัยสังคม มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- มีทาวีทัวร์. (2561). *ข้อมูลทัวร์ฝรั่งเศส แหล่งท่องเที่ยวฝรั่งเศส ซูปป์ปารีส รู้ก่อนไปฝรั่งเศส ทัวร์ฝรั่งเศส*. เข้าถึงได้จาก <http://www.meetawee.com/home/travel-info/europe-info/france-info.html?layout=default>
- วิรัช วิรัชนิภาวรรณ. (2548). *การบริหารจัดการและการบริหารการพัฒนาขององค์กรตามรัฐธรรมนูญและหน่วยงานของรัฐ*. กรุงเทพฯ: นิติธรรม.

- วีระ โรจน์พจนรัตน์. (2559). *มว.วช. มอบนโยบาย ปี 60 หนุ่่งงานวัฒนธรรมขับเคลื่อนสู่ประเทศไทย 4.0*. กรุงเทพฯ: กระทรวงวัฒนธรรม.
- ศรีัญญา เลิศมนไพโรจน์. (2550). *การศึกษาความต้องการของผู้ประกอบธุรกิจนำเที่ยวเนื้อหาวิชาอุตสาหกรรมท่องเที่ยว*. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาวิทยาศาสตร์การกีฬา, บัณฑิตวิทยาลัย, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศิริชัย พงษ์วิชัย. (2552). *การวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วยคอมพิวเตอร์ เน้นสำหรับงานวิจัย (พิมพ์ครั้งที่ 20)*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศุภลักษณ์ อัครางกูร. (2548). *พฤติกรรมนักท่องเที่ยว (พิมพ์ครั้งที่ 2)*. ขอนแก่น: คลังนานาวิทยา.
- ศูนย์การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม. (2558). *การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม*. ขอนแก่น: ฝ่ายศิลปวัฒนธรรม สำนักวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- สถาบันพัฒนาการท่องเที่ยวเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม. (2554). *กลยุทธ์การประเมินผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมและการท่องเที่ยว*. กรุงเทพฯ: สถาบันพัฒนาการท่องเที่ยวเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สถาบันพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม เครือข่ายมหาวิทยาลัยขอนแก่น. (2552). *สถาบันพัฒนา SMEs ภาคอีสานเดินเครื่องวางแผนเร่งด่วนฟื้นฟู SMEs ที่ประสบปัญหา*. เข้าถึงได้จาก <http://home.kku.ac.th/uac/sme/interview.html>
- สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย. (2554). *การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ*. เข้าถึงได้จาก <http://kanchanapisek.or.th/kp6/BOOK27/chapter3/t27-3-11.htm>
- สมชาติ อุ่อ้น. (2552). *การท่องเที่ยวเชิงนิเวศและการวางแผน*. นครปฐม: ภาควิชาภูมิศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สมลักษณ์ ไชยเสริฐ. (2549). *การพัฒนารูปแบบการมีส่วนร่วมของประชาชนในคณะกรรมการตรวจสอบติดตามการบริหารงานตำรวจนครบาล*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต.
- สมาคมไทยธุรกิจการท่องเที่ยว. (2558). *ประเด็นปัญหาด้านการท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงของประเทศไทย*. เข้าถึงได้จาก http://ttaa.fxs-dev.net/wp-content/uploads/2016/04/TTAA_Newsletter.pdf
- สิริยุพา เลิศกาญจนานพร. (2554). *การจัดการโซ่อุปทาน และการประเมินประสิทธิภาพห่วงโซ่อุปทาน*. เข้าถึงได้จาก http://www.tpir53.blogspot.com/2010/12/blog-post_08.html

- สุกัญญา เจริญศรี. (2552). การรับรู้และแนวโน้มนิยมพฤติกรรมการท่องเที่ยวใน 6 จังหวัดภาคใต้ฝั่ง
อันดามันหลังได้รับผลกระทบจากเหตุการณ์ธรณีพิบัติ (Tsunami) ของนักท่องเที่ยวชาว
ไทยในเขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการจัดการ,
บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สุชน อินทเสมอ. (2554). ยุทธศาสตร์การพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์:
กรณีศึกษาตำบลปากน้ำปราณ. วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต, สาขาวิชายุทธศาสตร์
การพัฒนา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร.
- สุภาวดี รัตนมาศ. (2554). การพัฒนารูปแบบบ้านพักอาศัยในเชิงภูมิอากาศ-ชีวภาพ เพื่อลดการใช้
เครื่องปรับอากาศ. กรุงเทพฯ: สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.
- สุวรรณฤทธิ วงศ์ชะอุ่ม. (2553). ทวนวัฒนธรรมของชาวท่าคา อำเภอมัทพวา จังหวัดสมุทรสงคราม
กับการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน. กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัย
ราชภัฏสวนสุนันทา.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2554). แผนพัฒนาเศรษฐกิจและ
สังคมแห่งชาติฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555-2559). กรุงเทพฯ: สำนักนายกรัฐมนตรี.
- สำนักงานคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ. (2554). ประกาศคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ
ฉบับที่ 41 (พ.ศ. 2554) เรื่อง หลักเกณฑ์ และวิธีการในการแต่งตั้งคณะกรรมการ
ผู้ชำนาญการพิจารณารายงานผลกระทบสิ่งแวดล้อมเบื้องต้นและรายงานการวิเคราะห์
ผลกระทบสิ่งแวดล้อมในเขตพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อม. เข้าถึงได้จาก
<http://www.onep.go.th/?p=14344>
- สำนักงานปลัดกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. (2559). รายงานภาวะเศรษฐกิจการท่องเที่ยว ฉบับที่ 6
ตุลาคม-ธันวาคม ภายใต้โครงการจัดทำรายงานภาวะเศรษฐกิจการท่องเที่ยวราย
ไตรมาส. กรุงเทพฯ: เอ็กเซลเลนซ์ บิซิเนส แมเนจเม้นท์.
- สำนักงานราชบัณฑิตยสภา. (2560). พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน. เข้าถึงได้จาก
<http://www.royin.go.th/dictionary/index.php>
- สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2555). รายงานสถิติประชากรและสังคม. เข้าถึงได้จาก
www.nso.go.th/sites/2014
- สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2560). จำนวนนักท่องเที่ยวแยกตามประเภทจังหวัด. เข้าถึงได้จาก
<http://statbbi.nso.go.th/staticreport/page/sector/th/17.aspx>

- สำนักนายกรัฐมนตรี. (2560). *แผนยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวโดยชุมชนอย่างยั่งยืน พ.ศ. 2559-2563 (CBT Thailand)*. เข้าถึงได้จาก <http://www.dasta.or.th/th/aboutus/item/3343-หลักเกณฑ์การรับรองแหล่งท่องเที่ยวโดยชุมชน>
- สันติชัย เอื้อองประสิทธิ์. (2551). *สาระสำคัญของความร่วมมือของบุคลากร*. กรุงเทพฯ: สามเจริญพาณิชย์.
- อดิศร เสมแย้ม. (2547). *การค้าชายแดนไทยกับอนุภูมิภาคลุ่มน้ำโขง*. กรุงเทพฯ: สถาบันเอเชียศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- โอเชียนสไมล์ทัวร์. (2561). *ข้อมูลท่องเที่ยวประเทศตุรกี*. เข้าถึงได้จาก <http://www.oceansmile.com/Turkey/Bosphorus.shtml>
- Angsana, B. (1996). *Tourism planning concept for Ko Samui, Thailand: A sustainable environment development approach*. Texas: A and M University.
- Anderson, J. E. (1970). *Public policy making*. New York: Longman.
- Anderson, J. E. (1975). *Public policy making*. New York: Holt, Winson & Rinehart.
- Amanda, K. C. (2006). *The role of small tourism in UBAN tourism development: A case study of indianapolis*. n.p.
- ASEAN Tourism Association. (2015). *ASEAN tourism forum 2015*. Nay Pyi Taw: The Organizing Committee of the ASEAN Tourism Forum.
- Aswin, S. (2010). Psychology of happiness and tourism. In F. Columbus (Ed.), *Psychology of happiness*. New York: The Nova.
- Batten, T. R. (1959). *Community and their development*. London: Oxford University Press.
- Beech, J., & Chadwick, S. (2006). *The context of tourism: The business of tourism management*. London: Pearson Education Limited.
- Beers, T. C., Wilhelm, R. D., Stephen P., & Mattson, C. J. (1996). A catalog of candidate field horizontal-branch and A-type stars II. *Astrophysical Journal Supplement Series*, 103, 433-466.
- Berkley, G. E. (1975). *The craft of public administration*. Boston: Allyn and Bacon.
- Boo, E. (1991). Ecotourism a tool for conservation. In J. A. Kusler (Ed.), *Ecotourism and resource conservation: Second international symposium: Ecotourism and resource conservation II, (Miami Beach, Florida), November 27th to December 2nd 1990* (pp. 517-519). Madison, Wisconsin: Omni.

- Brookfield, S. D. (1987). *Developing critical thinkers: Challenging adults to explore alternative ways of thinking and acting*. San Francisco: Jossey-Bass.
- Burns, M. E., & Ralph, P. L. (1955). *World civilizations from ancient to contemporary*. New York: W.W. Norton and Co.
- Buckley, R. C. (1995). Where tourism and ecology meet. In S. Hiranburana, V. Stithyudhakara, & P. Dhamabutra (Ed.), *Proceeding ecotourism, concept design and strategy* (pp. 1-14). Bangkok: Srinakharinwirot University Press.
- Buhalis, D. (1998). Strategic use of information technologies in the tourism industry. *Tourism Management, 19*(5), 409-421.
- Buhalis, D., & Law, R. (2008). Progress in information technology and tourism management: 20 years on and 10 years after the Internet-the state of tourism research. *Tourism Management, 29*, 609-623.
- Caldwell, L. K. (1970). *Environment: A challenge to modern society*. New York: Doubleday.
- Catherin, J. B. (1991). *Sustainable tourism in remote Australia: Strategies for physical planning and infrastructure*. Doctoral dissertation, Design Program, Graduate School of Design, Harvard University.
- Census and Economic Information Center. (2013). *World trend database*. Bangkok: National Institute of Development Administration (NIDA).
- Ceballos, L. H. (1991). Tourism, eco-tourism and protected areas. In J. A. Kusler (Ed.), *Eco-tourism and resource conservation* (p. 1). n.p.
- Chang, H., & Chen, S. (2009). Consumer perception of interface quality, security, and loyalty in electronic commerce. *Information and Management, 46*(7), 411-417.
- Chang, Y. N., & Campo-Flores, F. (1980). *Business policy and strategy: Text and cases*. Santa Monica: Goodyear.
- Christopher, M. (1998). *Logistics: The strategic issues*. London: Chapman and Hall.
- Cohen, E. (1979). A phenomenology of tourist experience. *Sociology, 13*, 179-201.
- Cohen, J. M., & Uphoff, N. T. (1977). Rural participation: Concepts and measures for project design, implementation and evaluation. In *Rural development monograph no. 2 the rural development committee center for international studies*, Cornell University, January (pp. 317-323). Ithaca, New York: Cornell University.

- Collier, S., & Harraway, D. (1997). *Principle of tourism*. Auckland: Longman Paul.
- Coltman, M. M. (1989). *Tourism marketing*. New York: Van Nostrand Reinhold.
- Commonwealth Department of Tourism. (1994). *National ecotourism strategy*. Canberra: The Australian Government Publishing Service (AGPS).
- Considine, M. (1994). *Public policy: A critical approach*. South Melbourne, Australia: MacMillan.
- Cooper, C., & Boniface, B. (2005). *Worldwide destinations: The geography of travel and tourism* (4th ed.). London: Elsevier Butterworth-Heinemann.
- Cooper, C., Fletcher, J., Fyall, A., Gilbert, D., & Wanhill, S. (2008). *Tourism: Principles and practice* (4th ed.). Harlow: Pearson Education.
- Cooper, M. C., Douglas, M. L., & Janus, D. P. (1997). Supply chain management: More than a new name for logistics. *The International Journal of Logistics Management*, 8(1), 1-14.
- Council of Logistics Management. (1998). *Oak brook*. IL: Council of Logistics Management.
- Creighton, J. L. (2005). *The public participation handbook: Making better decisions through citizen involvement*. San Francisco: Jossey Bass.
- Daniella, M. O. S. (2005). *Hotel design in zionist palestine: Modernism, tourism and nationalism: 1917-1948*. n.p.
- Davidson, R. (1995). *Tourism marketing*. New York: Van Nostrans Reinhold.
- Dennis, A. R., & Shabbir, C. G. (1983). *Decentralization and development: Policy implementation in developing countries*. Beverly Hills: Sage.
- Dowling, R. K. (1995). Regional ecotourism development plans: Theory and practice. In *Paper presented in the regional symposium of the geography of sustainable tourism: In Australia, New Zealand, South West Pacific and South-East Asia, Canberra, Australia, September*. Red Hill: The Ecotourism Association of Australia.
- Dowling, R. K. (2011). Geotourism's global growth. *Geoheritage*, 3, 1-13.
- Dunsire, A. (1990). Implementation theory and bureaucracy. In T. Younis (Ed.), *Implementation in public policy*. Aldershot: Dartmouth.
- Dye, T. R. (1992). *Understanding public policy*. Englewood Cliffs, NJ: Prentice Hall.

- Easton, D. (1953). *David Easton's political theory*. Retrieved from https://isistatic.org/journal-archive/pr/01_01/miller.pdf
- Eber, S. (1992). *Beyond the green horizon: A discussion paper on principles for sustainable tourism*. London: WWF and Tourism Concern.
- Engel, J. F., Blackwell, R. D., & Miniard, P. W. (1995). *Consumer behavior* (International Edition 4th). Worth, Texas: Dryden.
- Ekman, P., & Davidson, R. J. (1994). *The nature of emotion: Fundamental questions*. New York: Oxford University Press.
- Ellram, L. M. (1991). Supply chain management: The industrial organization perspective. *International Journal of Physical Distribution and Logistics Management*, 21(1), 13-22.
- Erwin, W. (1976). *Participation management: Concept theory and implementation*. Atlanta: Georgia State University.
- Eulau, H., & Prewitt, K. (1973). *Labyrinths of democracy*. Indianapolis: Bobbs-Merrill.
- Eugene, B. (1980). *The implementation game: What happens after a bill becomes a law?* (3rd ed.). Cambridge, Massachusetts: The MIT.
- Fairchild, D. G., Hayward, J. N., Stuart, M. D., & Deemer, J. A. (1964). A stereotaxic platform for micro-electrode studies in chronic animals. *Electroenceph Clin Neurophysiol*, 16, 522-524.
- Felici, G. S. (2010). *Activist tourism: Perceptions on ecotourism and sustainability in Costa Rica*. Doctoral dissertation, Humanities with a Concentration in Social and Cultural Anthropology, Institute of Integral Studies.
- Fenell, D. A. (1999). *Ecotourism and introduction*. London: Routledge.
- Fodness, D., & Murray, B. (1997). Tourist information search. *Annals of Tourism Research*, 24(3), 503-523.
- Friedrich, C. J. (1963). *Education manpower and economic growth: Strategies of human resource development*. New York: McGraw-Hill Book.
- Fridgen, J. D. (1991). *Dimensions of tourism*. Washington DC: Educational Institute of the American Hotel and Motel Association.
- Gee, C. Y., & Choy, J. L. (1989). *The travel industry*. New York: Van Nostrand.

- Gerald, F., & Robert, S. (1980). *Life beyond earth*. New York: Morrow Quill Paperbacks.
- Grant, G. F. (1979). *Development administration: Concepts, goals, methods*. Madison: The University of Wisconsin.
- Greenwood, W. T. (1965). *Management and organizational behavior: An interdisciplinary approach*. Ohio: South Western.
- Heclo, H. H. (1972). Review article: Policy analysis. *British Journal of Political Science*, 2(1), 83-108.
- Hadgis, N. J. (2006). *Cultural influences on leadership style: Tourism industry leadership in Nizhny Novgorod, Russia*. n.p.
- Hamalainen, T. J. (2003). *National competitiveness and economy growth: The changing determinants of economic performance in the world economy*. Cheltenham, UK and Northampton, MA: Edward Elgar.
- Handfield, R. B., & Nichols, E. L. (1999). *Introduction to supply chain management*. New Jersey: Prentice-Hall.
- Harris, N. (2003). *The return of cosmopolitan capital: Globalization, the state and war*. London: IB Taurus.
- Holloway, J. C. (1983). *The business of tourism*. Plymouth: Macdonald and Evans.
- Hoogvelt, M. M. A. (1978). *The sociology of developing societies*. Macmillan: University of Michigan.
- Horn, V. C. E., & Donald, S. V. M. (1976). The implementation of intergovernmental policy. In O. J. Charles & R. D. Thomas (Eds.), *Public policy making in a federal system*. California: Sage.
- Houlihan, J. B. (1988). International supply chains: A new approach. *Management Decision*, 26(3), 13-19.
- Irving, S. (1963). *Development administration: Concepts and problems*. New York: Syracuse University Press.
- Ismail, R. (2008). *Development of a normative model for cultural tourism on the Cape Flat*. Doctoral dissertation, Cape Peninsula University of Technology.
- Ivanovic, M. (2008). *Cultural tourism*. Cape Town, South Africa: Juta and Company.
- Jacob, C. E. (1966). *Policy and bureaucracy*. New York: Princeton.

- Jeffrey, L. P., & Aaron, B. W. (1973). *Implementation*. Berkeley: University of California Press.
- Jones, T., & Riley, D. W. (1985). Using inventory for competitive advantage through supply chain management. *International Journal of Physical Distribution and Materials Management*, 15(5), 16-26.
- Jufeng, X. U., & Xinhui, R. (2014). Tourism resources and tourist attraction: Analysis on their meaning, relation and applicability. *Tourism Tribune/ Lvyou Xuekan*, 29(7), 115-125.
- Kasperson, R. E., & Breitbank, M. (1974). *Participation, decentralization and advocacy*. Washington DC: Association of American Geographers.
- Kindleberger, C. P. (1969). *American business abroad: Six lecture on direct investment*. New Haven: Yale University Press.
- Knezevich, S. J. (1969). *Administration of public education* (2nd ed.). New York: Harper and Row.
- Kotter, J. P. (1996). *Leading change*. Boston: Harvard Business School Press.
- Lascurain, H. C. (1991). Tourism, ecotourism and protected areas. *Park*, 2(3), 31-35.
- Lasswell, H. D., & Kaplan, A. (1950). *Power and societies*. New Haven: Yale University Press.
- Lee, L. H., & Billington, C. (1995). The evolution of supply chain management models and practice at Hewlett-Packard. *Interfaces*, 25(2), 42-63.
- Likert, R. (1961). *New patterns of management*. New York: McGraw-Hill.
- Lisk, F. (1985). *Popular participation in planning for basic needs*. Great Britain: Black More.
- Londe, B. J. L., & Masters, J. M. (1994). Emerging logistics strategies: Blueprints for the next century. *International Journal of Physical Distribution and Logistics Management*, 24(7), 35-47.
- Lovelock, C. H. (1980). *Towards a classification of services*. Chicago, IL: American Marketing Association.
- Loudon, D., & Bitta, A. (1988). *Consumer ehavior: Concepts and applications* (3rd ed.). New York: McGraw Hill.
- Lundberg, D. E. (1985). *The tourist business*. New York: Van Nostrand Reinhold.

- Lyttleton, C. (1999). Changing the rules: Shifting bounds of adolescent sexuality in northeast Thailand. In P. A. C. Jackson & M. Nerida (Eds.), *Genders and sexualities in modern*. Bangkok: Silkworm Books.
- March, R., & Wilkinson, I. (2009). Conceptual tools for evaluating tourism partnerships. *Tourism Management, 30*, 455-462.
- Mazmanian, D. A., & Sabatier, P. A. (1989). *Implementation and public policy: With a new postscript*. New York: University Press of America.
- McIntosh, R. W., & Goeldner, C. R. (1984). *Tourism: Principle, practices, philosophies* (5th ed.). New York: John Wiley and Sons.
- McColl, D. J., Silva, A., Foley, M., Kun, J. F. J., Favaloro, J. M., & Thompson, J. K. (1994). Molecular variation in a novel polymorphic antigen associated with plasmodium falciparum merozoites. *Mol Biochem Parasitol, 68*, 53-67.
- McNichols, T. J. (1977). *Policy making and executive action*. New York: McGraw-Hill.
- Melanie, K. S. (2003). *Issues in cultural tourism studies*. London: Routledge.
- Mentzer, J. T. (2001). *Supply chain management*. Thousand Oaks, California: Sage.
- Meyer, B., & Milewski, D. (2009). *Strategie rozwoju turystyki w regionie*. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN.
- Mill, R. C. (1990). *Tourism: The international business*. New Jersey: Prentice-Hall.
- Mills, J., & Law, R. (2004). *Handbook of consumer behavior, tourism and the Internet*. New York: Harworth Hospitality.
- Mill, R., & Morrison, A. (1985). *The tourism system*. New Jersey: Prentice-Hall.
- Monczka, R., Robert, T., & Robert, H. (1998). *Purchasing and supply chain management*. Cincinnati, OH: South-Western College.
- Morrison, A. M., Jing, S., O'Leary, J. T., & Lipping, A. C. (2001). Predicting usage of the internet for travel bookings: An exploratory study. *Information Technology and Tourism, 4*(1), 15-30.
- Mountjoy, R., & O'Tool, L. (1979). Toward a theory of policy implementation: An organizational perspective. *Public Administration Review, 39*(5), 465-476.
- Navarro, D. (2015). Tourist resources and tourist attractions: Conceptualization, classification and assessment. *Cuadernos de Turismo, 35*, 481-484.

- Neto, F. (2003). *A new approach to sustainable tourism development: Moving beyond environmental protection*. New York: Department of Economic and Social Affairs.
- Newstrom, J. W., & Davis, K. (1993). *Organizational behavior: Human behavior at work*. New York: McGraw-Hill.
- Oakley, P., & Marsden, D. (1991). Future issues and perspectives in the evaluation of social development. *Community Development Journal*, 26(4), 315-328.
- O'Connor, P. (1999). *Electronic information distribution in tourism and hospitality*. Oxford: CAB International.
- O'Connor, P., & Frew, A. (2001). Expert perceptions on the future on hotel electronic distribution channels. In P. J. Sheldon, K. W. Wober & D. R. Fesenmaier (Eds.), *Information and communication technologies in tourism 2001* (pp. 285-293). New York: Springer Wien.
- Owen, R. W., Giacosa, A., Hull, W. E., Haubner, R., Spiegelhalder, B., & Bartsch, H. (2000). The antioxidant/anticancer potential of phenolic compounds isolated from olive oil. *European Journal of Cancer*, 36(10), 1235-1247.
- Panasiuk, A. (2011). *Ekonomika turystyki i rekreacji*. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWNUNEP.
- Peleggi, M. (1996). National heritage and global tourism in Thailand. *Annals of Tourism Research*, 23(2), 432-448.
- Perreault, W. D., Dorden, D. K., & Dorden, W. R. (1979). A psychological classification of vacation life-styles. *Journal of Leisure Research*, 9, 208-224.
- Peter, P. J., & Olson, J. C. (1990). *Consumer behavior and marketing strategy* (2nd ed.). Chicago: R. R. Donnelley.
- Pike, S. D. (2008). *Destination marketing: An integrated marketing communication approach*. Burlington: Butterworth-Heinmann.
- Pizan, A., & Mansfeld, Y. (1999). *Consumer behavior in travel and tourism*. Oxford: The Haworth.
- Plog, S. C. (1977). Why destination areas rise and fall in popularity? In E. Kelly (Ed.), *Domestic and international tourism*. Wellesley, MA: Institute of Certified Travel Agents.

- Pond, K. L. (1993). *The professional guide: Dynamics of tour guiding*. New Jersey: Prentice-Hall.
- Porter, M. E. (1988). *Competitive strategy: Techniques for analyzing industries and competitors*. New York: Free.
- Porter, M. E. (1998). *Competitive strategy: Techniques for Analyzing Industries and competitors*. Illinois: The Free.
- Prewitt, K., & Verba, S. (1983). *An introduction to American government* (4th ed.). New York: Harper and Row.
- Putti, J. M. (1987). Work values and organizational commitment: A study in the Asian context. *Human Relations*, 4(2), 275-288.
- Reeder, W. W. (1963). *Some aspects of the informal social participation of farm families*. New Jersey: Prentice-Hall.
- Richards, G. (1996). *Cultural tourism in Europe*. Wallingford: CAB International.
- Richards, G. (2007). *Cultural tourism: Global and local perspectives*. Binghamton: The Haworth.
- Richardson, J. (1993). *Ecotourism and nature based holidays*. Sydney: Australian Print Group.
- Rogers, A., & Slinn, J. (1993). *Tourism: Management of facilities*. Singapore: Longman Group UK.
- Sambotin D., Sambotin, A., Patrascoiu, M., Coroian, A., & Merce, I. I. (2011). Ecotourism-a model of sustainable development of tourism means. *Scientific Papers Journal, University of Agricultural Sciences and Veterinary Medicine of Banat Timisoara, Series I, Agricultural Management*, 13(4), 224.
- Schiffman, L. G., & Kanuk, L. L. (1994). *Consumer behavior* (5th ed.). Englewood Cliffs, NJ: Prentice-Hall.
- Scott, C., & Westbrook, R. (1991). New strategic tools for supply chain management. *International Journal of Physical Distribution and Logistics*, 21(1), 23-33.
- Shabbir, C. G., & Dennis, A. R. (1983). *Implementing decentralization policies: An introduction*. Beverly Hills, CA: Sage.
- Sharkansky, I. (1970). *Public policy in political science*. Chicago: Markham.

- Sigala, M. (2008). Web 2.0, social marketing strategies and distribution channels for city destinations: Enhancing the participatory role of travelers and exploiting them collective intelligence. In M. Gascó-Hernández & T. T. Coronas (Eds.), *Information communication technologies and city marketing: Digital opportunities for cities around the world*. Hershey, PA: Information Science.
- Shiju, L., & Lanlan, H. (2005). The development of country tourism in national minority district and the construction of harmonious society. In *Proceedings of 2005 international conference on management science and engineering* (pp. 231-238). Retrieved from <http://www.seiofbluemountain.com/en/search/index.php?act=all&num=0-646-45290-8>
- Smith, R. A. (1990). *Beach resort: A model of development evolution (resort)*. Cambridge, MA: Harvard University.
- Smith, M. K. (2009). *Issues in cultural tourism studies* (2nd ed.). New York: Routledge.
- Solomon, M. R. (1996). *Consumer behavior* (3rd ed.). Englewood Cliff, NJ: Prentice-Hall.
- Stavrianos, L. S. (1998). *A global history from prehistory to the 21st century* (7th ed.). Englewood Cliff, NJ: Prentice-Hall.
- Stecklein, J. E. (1989). *Policy research: Nature and approach*. Bangkok: The Association of Research.
- Stevens, C. G. (1989). Integrating supply chain. *International Journal of Physical Distribution and Logistics Management*, 19(5), 3-8.
- Stiefel, M., & Pearse, A. (1979). *Inquiry into participation: A research approach*. Geneva: UNRISD.
- Stock, J. R., & Lambert, D. M. (2010). *Strategic logistics management*. New York: McGraw-Hill.
- Swarbrooke, J., & Horner, S. (2007). *Consumer behavior in tourism* (2nd ed.). Oxford: Butterworth-Heinemann.
- Tapper, R. (2004). *The new iranian cinema: Politics, representation and identity*. New York: IB Tauris.
- The Ecotourism Society. (1991). *The ecotourism society's definition: The ecotourism society newsletter*. Canberra: Australian Government Publishing Service.

- Towill, D. R., Naim, M. M., & Wikner, J. (1992). Industrial dynamics simulation models in the design of supply chains. *International Journal of Physical Distribution and Logistics Management*, 22(5), 3-13.
- The International Center for Competitive Excellence. (2012). *Sustainable operations and supply chain management*. Retrieved from <https://www.coursehero.com/file/p3fd9n4/International-Center-for-Competitive-Excellence-Coggin-College-of-Business-at/>
- Thomas, D., & Griffin, P. (1996). Coordinated supply chain management. *European Journal on Operational Research*, 94, 1-15.
- Trienekens, J. H. (1999). *Management of processes in chains: A research framework*. Doctoral dissertation, The Netherlands Wageningen University.
- United Nation. (1981). Management theory and total quality: Improving research and practice through theory development. *Academy of Management Review*, 19, 392-418.
- United Nation. (1992). Earth summit: Convention on biological diversity. In *United nations conference on environmental and development, Rio de Janeiro, Brazil. 3-14 June* (pp. 14-17). n.p.
- UNESCO. (2006). *Tourism, culture and sustainable development*. Retrieved from <http://unesdoc.unesco.org/images/0014/001475/147578E.pdf>.
- UNESCO. (2015). *Tentative lists: Thailand*. Retrieved from <http://whc.unesco.org/en/tentativelists/state=th>
- UNCTAD. (2007). *Trade analysis and information system*. Retrieved from <http://www.unctad.org/en/Pages/DTL/TTL/Legal/Maritime-Security.aspx>
- UNEP. (2005). *Forging links between protected areas and the tourism sector: How tourism can benefit conservation*. Paris: United Nations Environment Programme.
- UNEP and UNWTO. (2005). Making tourism more sustainable-A guide for policy makers. In *Sustainable development of tourism* (pp. 11-12). Madrid: UNWTO.
- United Nations World Tourism Organization. (2014). *UNWTO Tourism highlights, 2014 edition*. Madrid: UNWTO.
- United Nations World Tourism Organization. (2016). *UNWTO Tourism highlights, 2016 edition*. Madrid: UNWTO.
- Wallbank, T. W. (1981). *Civilization: Past and present*. Glenview, IL: Scott Foresman.

- Walters, A. A. (1978). *Microeconomic theory*. New York: McGraw-Hill.
- Wheelen, T. L., & Hunger, J. D. (2002). *Strategic management and business policy*. Upper Saddle River, NJ: Prentice-Hall
- Werthner, H., & Ricci, F. (2002). Case based querying for travel planning recommendation. *Inform Technol Tourism*, 4(3), 215-226.
- Werthner, H., & Ricci, F. (2004). E-commerce and tourism. *Communications of the ACM*, 47(12), 101-105.
- Westvlaams, E. (1986). Toeristische gedragingen en attitudes van de belgen in 1985, reeks, Vakantieonderzoeken, Brussels. *Journal of Travel Research*, 27(2), 19-32.
- Western, D. (1993). Defining ecotourism. In K. Lindbergh and D. E. Hawkins (Eds.), *Ecotourism: A guide for planners and managers* (pp. 7-11). North Bennington Vermont: The Ecotourism Society.
- WHO and UNICEF. (1978). *Report of the international conference on primary health care*. n.p.
- William, E. (1976). *Participation management: Concept theory and implementation*. Atlanta: Georgia State University.
- William, R. (1980). Implications from the disequilibrium of majority rule for the study of institutions. *American Political Science Review*, 774(2). 432-446.
- Williams, T. M. (1982). The portrayal of aggression on North American television. *Journal of Applied Social Psychology*, 44(62), 25-32.
- Williams, W. (1971). *Social policy research and analysis: The experience in the federal social agencies*. New York: American Elsevier.
- World Economic Forum. (2012). *Singapore financial development index 2012*. Retrieved from <http://www3.weforum.org/maintenance/public.htm>
- World Economic Forum. (2016). *The global competitiveness report 2015-2016*. Retrieved from http://www3.weforum.org/docs/gcr/2015-2016/Global_Competitiveness_Report_2015-2016.pdf
- World Economic Forum. (2017). *World economic forum annual meeting 2017*. Retrieved from <https://www.weforum.org/events/world-economic-forum-annual-meeting-2016>

- World Tourism Organization. (1963). *Intergovernmental tourism conference: The United Nations conference on international travel and tourism*. Rome: UNWTO.
- World Tourism Organization. (1997). *Tourism 2020 vision*. Madrid: WTO.
- World Tourism Organization. (2002). *Ecotourism market study series (Germany, Italy, France, United Kingdom, Spain, USA, Canada)*. Madrid: WTO.
- World Tourism Organization. (2004). *WTO technical cooperation service 2004*. Retrieved from http://cf.cdn.unwto.org/sites/all/files/pdf/wto_technical_cooperation_service_2004.pdf
- Ximba, E. Z. (2009). *Cultural and heritage tourism development and promotion in the Ndwedwe municipal area: Perceived policy and practice*. Doctoral dissertation, University of Zululand.
- Xinyue, H. (2007). *Integrated tourism service supply chain management system based on SOA: The index of science and engineering*. Retrieved from <http://www.seiofbluemountain.com/upload/product/201001/1264392050gkprsnra.pdf>.
- Xiuli, T., & Zhong, Q. (2005). The application of extension theory in tourism resources development. In *Proceedings of 2005 international conference on management science and engineering* (pp. 3-17). Retrieved from <http://www.seiofbluemountain.com/en/search/index.php?act=all&num=0-646-45290-8>
- Yamane, T. (1973). *Statistics: An introductory analysis* (3rd ed.). New York: Harper and Row.
- Zhang, X., Song, H., & Huang, G. Q. (2009). Tourism supply chain management: A new research agenda. *Tourism Management*, 30, 345-358.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

ตารางผลการทดสอบ ค่า Cronbach's Alpha ของตัวแปร 30 ชุด

ตารางผลการทดสอบ ค่า Cronbach's Alpha ของตัวแปร 30 ชุด

ปัจจัยที่ใช้ทดสอบ	ค่า Cronbach's Alpha
ประโยชน์ของการท่องเที่ยวด้านเศรษฐกิจ	0.854
1. สร้างงานและสร้างรายได้ให้คนชุมชน	0.814
2. กระตุ้นเศรษฐกิจ เกิดการไหลเวียนของเงินในชุมชน	0.801
3. ช่วยให้มีการลงทุนและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวมากขึ้น	0.829
ผลกระทบของการท่องเที่ยวต่อสังคมเชิงบวก	0.854
4. ส่งเสริมและกระตุ้นให้ประชาชนและชุมชนมีจิตสำนึก ในการอนุรักษ์ ศิลปะ วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมพื้นบ้าน	0.870
5. พัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน ความปลอดภัยและสุขอนามัย ในชุมชน	0.836
6. ส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ของชุมชน ไปสู่คนภายนอกเพื่อให้เกิด ความเข้าใจและการรับรู้ที่ถูกต้อง ตรงกัน	0.870
7. เกิดการรวมกลุ่มเพื่อเสริมสร้างความแข็งแกร่งให้กับชุมชนมีการบริหารจัดการ การท่องเที่ยวร่วมกัน เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ พบปะสังสรรค์กัน มากขึ้น	0.819
8. ทำให้มีการปรับเปลี่ยนการประกอบอาชีพ จากอาชีพเกษตรกรรมมา เป็นการผลิตสินค้าและบริการเพื่อการท่องเที่ยวมากขึ้น	0.835
ผลกระทบของการท่องเที่ยวต่อสังคมเชิงลบ	0.866
9. ทำให้ชุมชนเกิดความวุ่นวายและไม่สงบเรียบง่ายเหมือนเดิม เกิดความ เสี่ยงและอันตรายในการใช้ชีวิตมากขึ้น	0.823
10. ทำให้ชุมชนปรับเปลี่ยนการสื่อสารระหว่างกันจากวิถีชีวิตชุมชน ดั้งเดิมเป็นวิถีชีวิตเชิงธุรกิจมากขึ้น	0.880
11. ทำให้เกิดปัญหาและการระบาดของยาเสพติดในชุมชนมากขึ้น	0.833
12. ทำให้เกิดการย้ายถิ่นฐานของผู้เช่า ผู้แก่จากชุมชนดั้งเดิม เพื่อหนี ความวุ่นวาย	0.860
13. ทำให้ความสัมพันธ์ภายในครอบครัวและชุมชนเกิดความเห็นห่างกัน มากขึ้น	0.844
14. ทำให้เกิดมลภาวะในด้าน สิ่งแวดล้อม ปัญหาขยะมูลฝอย และมลพิษ ทางเสียง	0.850

ตารางผลการทดสอบ ค่า Cronbach's Alpha ของตัวแปร 30 ชุด (ต่อ)

ปัจจัยที่ใช้ทดสอบ	ค่า Cronbach's Alpha
ความเปลี่ยนแปลงทางด้านศิลปวัฒนธรรม	0.866
15. การท่องเที่ยว ไม่ได้ทำให้วัฒนธรรมและประเพณีดั้งเดิมเปลี่ยนแปลงจากเดิม	0.866
16. ทำให้เกิดการถ่ายทอดแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมของคนในชุมชนกับนักท่องเที่ยว	0.833
17. ทำให้การจัดกิจกรรมทางวัฒนธรรมมีขนาดใหญ่ขึ้นและมีระยะเวลายาวนานขึ้น	0.863
การส่งเสริมและสนับสนุนการท่องเที่ยวจากภาครัฐ	0.868
18. สนับสนุนนโยบายและงบประมาณเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างเพียงพอ	0.862
19. ส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมและเชิงนิเวศน์ อย่างเพียงพอ	0.867
20. สนับสนุนบุคลากรและผู้เชี่ยวชาญด้านการท่องเที่ยวและด้านการผลิตสินค้าและบริการเพื่อการท่องเที่ยวในรูปแบบต่าง ๆ อย่างเพียงพอ	0.853
21. สนับสนุนและส่งเสริมการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวและจัดทำข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวอย่างเพียงพอ	0.855
22. ส่งเสริมให้เกิดความร่วมมือระหว่างรัฐ เอกชนและชุมชน ในการพัฒนาภาพลักษณ์ของแหล่งท่องเที่ยวและชุมชนอย่างเพียงพอ	0.851
23. สนับสนุนด้านการฝึกอบรมให้ความรู้และแนวทางปฏิบัติด้านการส่งเสริมการท่องเที่ยวให้กับผู้ประกอบการและประชาชนอย่างเพียงพอ	0.850
24. ส่งเสริมและพัฒนาให้แหล่งท่องเที่ยวมีความสะอาด เป็นระเบียบเรียบร้อยปลอดภัยต่อชีวิตและทรัพย์สิน มีมาตรการการรักษาความปลอดภัยที่มีประสิทธิภาพและทั่วถึง	0.877

ตารางผลการทดสอบ ค่า Cronbach's Alpha ของตัวแปร 30 ชุด (ต่อ)

ปัจจัยที่ใช้ทดสอบ	ค่า Cronbach's Alpha
การส่งเสริมและสนับสนุนการท่องเที่ยวจากภาคเอกชน	0.868
25. ส่งเสริมให้มีการรวมตัวกันของผู้ให้บริการเรือนำเที่ยว ในการจัดตั้งวิสาหกิจชุมชน รวมถึงธุรกิจ SMEs เพื่อการท่องเที่ยวในชุมชน	0.848
26. ให้การบริการกับนักท่องเที่ยวเป็นอย่างดี มีน้ำใจไมตรี รวมถึงการช่วยประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญในพื้นที่ อย่างเพียงพอ	0.840
27. มีการปรับปรุงสภาพของเรือให้บริการนำเที่ยวอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้มีความปลอดภัย สวยงามและน่าใช้งาน โดยเฉพาะอุปกรณ์เพื่อความปลอดภัย มีการตรวจสภาพและขอใบอนุญาตเดินเรือกับกรมเจ้าท่าเป็นประจำทุกปี	0.867
28. มีการปรับปรุงเส้นทางการเดินทางเรืออยู่เป็นประจำ เพื่อให้ให้นักท่องเที่ยวสามารถรับชมแหล่งท่องเที่ยวสำคัญตามเส้นทางท่องเที่ยวได้อย่างครบถ้วน	0.840
ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย	0.846
29. ควรมีนโยบายและการจัดสรรงบประมาณ เพื่อส่งเสริมให้มีการพัฒนากิจกรรมท่องเที่ยว แหล่งท่องเที่ยว รวมถึงการปรับปรุงผังเมือง การจัดทำโครงสร้างพื้นฐาน ถนน หนทางและสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ	0.841
30. ควรมีนโยบายด้านส่งเสริมและพัฒนาระบบให้บริการสาธารณะและระบบสาธารณูปโภคตามแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญ ให้มีความสะดวกสบาย และเพียงพอสำหรับนักท่องเที่ยวที่เดินทางไปยังแหล่งท่องเที่ยวนั้น ๆ	0.833
31. ควรมีการส่งเสริมนโยบายในการพัฒนาการท่องเที่ยวทุกรูปแบบ เพื่อให้เกิดการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน โดยจะต้องให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการและดูแลพื้นที่ของตนเอง	0.844

ตารางผลการทดสอบ ค่า Cronbach's Alpha ของตัวแปร 30 ชุด (ต่อ)

ปัจจัยที่ใช้ทดสอบ	ค่า Cronbach's Alpha
32. ควรมีการผ่อนปรนกฎหมายและข้อกำหนดระหว่างประเทศให้นักท่องเที่ยวเรือท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงสามารถจอดและลงไปท่องเที่ยวได้ทั้งฝั่งไทยและฝั่ง สปป. ลาว รวมถึงนักท่องเที่ยวชาวจีนที่นำรถผ่านแดนเข้ามาเป็นการาวานด้วย	0.845
33. ควรมีการผลักดันและสนับสนุนเส้นทางท่องเที่ยวตามแม่น้ำโขงในเชิงยุทธศาสตร์ โดยมีการจัดทำแผนเส้นทางท่องเที่ยวและกิจกรรมการท่องเที่ยวให้มีการกระจายตัวตามเส้นทางที่มีศักยภาพ	0.829
34. ควรให้ความช่วยเหลือและสนับสนุนการสร้างโป๊ะหรือท่าเทียบเรือที่ดี มีมาตรฐาน รวมไปถึงอุปกรณ์ความปลอดภัยที่ทันสมัยและได้มาตรฐานสากล เพื่อความสะดวกปลอดภัยกับนักท่องเที่ยว	0.836
35. ควรมีการส่งเสริมการตลาดการท่องเที่ยว โดยการจัดทำแผนการตลาดร่วมกันระหว่างประเทศสมาชิกในอนุภาคลุ่มแม่น้ำโขง สร้างจุดหมายการเดินทางท่องเที่ยวใหม่ ๆ เพื่อเชื่อมโยงเส้นทางท่องเที่ยวเข้าด้วยกัน	0.836
36. ควรมีการจัดตั้ง Tourism cooperation center ขึ้นในประเทศไทย เพื่อทำหน้าที่เป็นศูนย์รวมของข้อมูลด้านการท่องเที่ยวในอนุภูมิภาค และเป็นตัวเชื่อมโยงการตลาดด้านการท่องเที่ยวในอนุภูมิภาค	0.829
ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ	0.846
37. ควรมีการประชาสัมพันธ์ด้านการท่องเที่ยวอย่างเพียงพอและต่อเนื่อง ประสานความร่วมมือกันในการส่งเสริมและสนับสนุนการท่องเที่ยวทุกประเภทในท้องถิ่น รวมถึงการฟื้นฟูประเพณีดั้งเดิมให้กลับมาเป็นกิจกรรมเพื่อการท่องเที่ยวอีกครั้ง	0.841
38. ควรให้การสนับสนุนนักวิชาการและผู้เชี่ยวชาญในด้านการการท่องเที่ยวและการผลิตสินค้าที่ไว้วัตถุดิบในพื้นที่ เพื่อช่วยให้ความรู้กับชุมชนในการผลิตสินค้าเพื่อจำหน่ายในแหล่งท่องเที่ยว	0.841

ตารางผลการทดสอบ ค่า Cronbach's Alpha ของตัวแปร 30 ชุด (ต่อ)

ปัจจัยที่ใช้ทดสอบ	ค่า Cronbach's Alpha
39. ควรมีการรณรงค์และสร้างจิตสำนึกด้านการทิ้งขยะมูลฝอยในแหล่งท่องเที่ยว รู้จักการแยกขยะ สร้างมูลค่าและการทำประโยชน์จากขยะ จัดหาถังขยะแบบแยกประเภทอย่างเพียงพอ และมีระบบการจัดการขยะที่มีประสิทธิภาพ	0.834
40. ควรส่งเสริมและพัฒนาให้มีการการออกแบบสถานที่ท่องเที่ยว โรงแรมที่พัก รวมถึงกิจกรรมเพื่อการท่องเที่ยว ที่บ่งบอกถึงวิถีชีวิตที่เป็นเอกลักษณ์ของชุมชนในท้องถิ่น เพื่อเป็นการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมดั้งเดิมของชุมชน	0.838
41. ควรเข้ามาเป็นผู้บริหารจัดการและจัดระบบรถให้บริการนำเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยว เพื่อจัดระบบระเบียบการให้บริการกับนักท่องเที่ยว เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อชุมชนและยุติธรรมกับนักท่องเที่ยวมากที่สุด	0.834
42. ควรขยายเวลาการจัดงานประเพณีสำคัญ ๆ ที่มีนักท่องเที่ยวมาร่วมกิจกรรมเป็นจำนวนมาก เช่น ประเพณีวันออกพรรษา ไหลเรือไฟ เพื่อให้เกิดการใช้จ่ายในกิจกรรมการท่องเที่ยวมากขึ้น เป็นประโยชน์แหล่งท่องเที่ยวโดยตรง	0.841
43. ควรมีการอนุโลมให้นักท่องเที่ยวสามารถใช้บัตรประจำตัวประชาชนหรือใบขับขี่แทน Passport ในการลงถ่องเรือได้	0.827

ภาคผนวก ข

ตัวอย่างแบบสัมภาษณ์เชิงลึกและแบบสอบถาม

วิทยาลัยพาณิชยศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

Graduate School of Commerce Burapha University

169 ถนนลงหาดบางแสน ตำบลแสนสุข อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี

เรื่อง แนวทางการส่งเสริมนโยบายและแนวทางปฏิบัติการท่องเที่ยวในแม่น้ำโขง
ของประเทศไทย

แบบสัมภาษณ์ผู้บริหารหน่วยงานภาครัฐ ผู้นำชุมชนและนักการเมืองท้องถิ่น

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

1. ชื่อ-นามสกุล.....
2. การศึกษา.....
3. ตำแหน่งปัจจุบัน/ หน่วยงาน.....
4. ประสบการณ์ในตำแหน่งปัจจุบัน..... ปี
5. สถานที่ทำงาน..... เบอร์โทรศัพท์.....
6. หน้าที่ที่ท่านรับผิดชอบเกี่ยวกับการบริหารแหล่งท่องเที่ยวมีอะไรบ้าง.....

ส่วนที่ 2 เส้นทางท่องเที่ยวในแม่น้ำโขง

1. เส้นทางท่องเที่ยวตามแม่น้ำโขงที่ใช้การเดินทางทางบก มีกี่เส้นทาง จากที่ใดไปที่ใด และมีแหล่งท่องเที่ยวอะไรที่สำคัญในเส้นทางนั้น ๆ
2. เส้นทางท่องเที่ยวตามแม่น้ำโขงที่ใช้การเดินทางทางน้ำ มีกี่เส้นทาง จากที่ใดไปที่ใด และมีแหล่งท่องเที่ยวอะไรที่สำคัญในเส้นทางนั้น ๆ

ส่วนที่ 3 กิจกรรมระหว่างการเดินทางท่องเที่ยวในแม่น้ำโขง

1. กิจกรรมที่มีอยู่เดิม

1.1 ในระหว่างเส้นทางท่องเที่ยวทางบกในแม่น้ำโขง มีกิจกรรมใดบ้างตามแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญตลอดเส้นทางท่องเที่ยวทางบกในปัจจุบัน

1.2 ในระหว่างเส้นทางท่องเที่ยวทางน้ำในแม่น้ำโขง มีกิจกรรมใดบ้างตามแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญตลอดเส้นทางท่องเที่ยวทางน้ำในปัจจุบัน

2. กิจกรรมที่ต้องการพัฒนาหรือเพิ่มเติมให้มีขึ้น

2.1 ในระหว่างเส้นทางการท่องเที่ยวทางบกในแม่น้ำโขง มีกิจกรรมใดบ้างตามแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญตลอดเส้นทางท่องเที่ยวทางบก ที่ต้องการจะพัฒนาหรือมีกิจกรรมใดที่ต้องการให้เพิ่มเติมเข้ามา เพราะเหตุใด

2.2 ในระหว่างเส้นทางการท่องเที่ยวทางน้ำในแม่น้ำโขง มีกิจกรรมใดบ้างตามแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญตลอดเส้นทางท่องเที่ยวทางน้ำ ที่ต้องการจะพัฒนาหรือมีกิจกรรมใดที่ต้องการให้เพิ่มเติมเข้ามา เพราะเหตุใด

ส่วนที่ 4 ค่าใช้จ่ายที่เกิดจากการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว

1. นักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวในแม่น้ำโขงส่วนใหญ่มีค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับอะไรบ้าง
2. ค่าใช้จ่ายที่เกิดจากนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวในแม่น้ำโขง มีความสำคัญและเกี่ยวข้องกับอาชีพใดบ้างในแหล่งท่องเที่ยวเหล่านั้น

ส่วนที่ 5 ประโยชน์ของการท่องเที่ยวต่อชุมชน

1. ท่านคิดว่าการท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงมีประโยชน์และส่งผลต่อเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม ของชุมชนในแหล่งท่องเที่ยวอย่างไร
2. ในฐานะตัวแทนภาครัฐ ท่านคิดว่าจะช่วยส่งเสริมและสนับสนุนการท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงเพื่อให้เกิดการพัฒนาของชุมชนทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม ได้อย่างไร

ส่วนที่ 6 เส้นทางท่องเที่ยวที่เหมาะสมในการทดลอง

1. ให้ท่านช่วยเลือกเส้นทางการท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงที่ท่านคิดว่าเป็นเส้นทางที่มีศักยภาพด้านการท่องเที่ยวมากที่สุด และเป็นเส้นทางที่เหมาะสมสำหรับผู้วิจัยได้ทำการสำรวจและทดลองเดินทางท่องเที่ยวในพื้นที่จริง ซึ่งจะเป็นประโยชน์มากที่สุดต่อการทำงานวิจัยครั้งนี้

ส่วนที่ 7 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเพื่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในแม่น้ำโขง

วันที่สัมภาษณ์.....

เวลา.....น.

สถานที่สัมภาษณ์.....

วิทยาลัยพาณิชยศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
Graduate School of Commerce Burapha University

แบบสอบถาม

เรื่อง แนวทางการส่งเสริมนโยบายและแนวทางปฏิบัติการท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงของประเทศไทย

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

1. เพศ

- ชาย หญิง

2. อายุ

- ต่ำกว่า 25 ปี 26-30 ปี 31-35 ปี 36-40 ปี 41 ปีขึ้นไป

3. ระดับการศึกษา

- ม.ปลายหรือต่ำกว่า อนุปริญญา ปริญญาตรี สูงกว่าปริญญาตรี

4. สถานภาพ

- โสด แต่งงาน แต่งงานมีบุตร-ธิดา แต่งงานไม่มีบุตร-ธิดา

5. อาชีพ

- ข้าราชการ/ รัฐวิสาหกิจ พนักงานเอกชน เจ้าของกิจการ ว่างาน อื่น ๆ

6. ภูมิลำเนา

- เหนือ ใต้ ตะวันออก ตะวันตก ตะวันออกเฉียงเหนือ ชาวต่างชาติ

7. รายได้เฉลี่ยต่อเดือน

- ต่ำกว่า 10,000 บ. 10,000-30,000 บ. 30,001-50,000 บ. เกิน 50,000 บ.

8. รูปแบบการเดินทางท่องเที่ยว

- Backpack/ ผจญภัย เซิงนิเวศน์/ ธรรมชาติ เซิงวัฒนธรรม เซิงเกษตร อื่น ๆ

9. จำนวนวันที่เดินทางท่องเที่ยว

- ไม่เกิน 3 วัน 4-7 วัน 8-11 วัน 12-15 วัน มากกว่า 15 วัน

10. ประมาณการค่าใช้จ่ายเพื่อการท่องเที่ยวต่อวัน

- ไม่เกิน 1,000 บ. 1,001-3,000 บ. 3,001-5,000 บ. มากกว่า 5,000 บ.

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับเส้นทางและแหล่งท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงที่มีศักยภาพ

คำชี้แจง: โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน

2.1 ให้ท่านเลือกสถานที่ท่องเที่ยวที่ท่านประทับใจหรือที่ท่านอยากไปเยี่ยมชมมากที่สุด 5 อันดับแรก

- ล่องเรือสำราญในแม่น้ำโขง
- สามเหลี่ยมทองคำ อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย
- พระธาตุประจำวันเกิดทั้ง 7 วัน นครพนม
- พระธาตุพนม ตำบลธาตุพนม อำเภอธาตุพนม
- ภูทอก บ้านเชียงคาน ตำบลเชียงคาน
- ถนนคนเดินที่บ้านโบราณ 100 ปี เชียงคาน
- สะพานมิตรภาพไทย-ลาว แห่งที่ 3 อำเภอเมืองนครพนม
- พิพิธภัณฑ์โฮจิมินห์ บ้านนาจอก ตำบลหนองญาติ อำเภอเมืองนครพนม
- Landmark องค์พระศรีสัตตนาคราช เทศบาลเมืองนครพนม
- ศูนย์วัฒนธรรมไทดำบ้านนาป่าหนาด บ้านนาป่าหนาด ตำบลเขาแก้ว
- ศูนย์วัฒนธรรมผิย่น้ำบ้านนาข้าว บ้านนาข้าว ตำบลนาข้าว
- ภูชี้ฟ้า ตำบลปอ
- ภูชี้ดาว ตำบลปอ
- ภูชี้เดือน ตำบลปอ
- ดอยผาตั้ง บ้านผาตั้ง ตำบลปอ
- แก่งผาได บ้านห้วยลึก ตำบลม่วงยาย
- อื่น ๆ โปรดระบุ

.....

.....

.....

.....

ส่วนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับกิจกรรมในแหล่งท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงที่มีศักยภาพ

คำชี้แจง: โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน

3.1 ให้ท่านเลือกกิจกรรมท่องเที่ยวที่ท่านประทับใจหรือที่ท่านอยากทำกิจกรรมมากที่สุด 5 อันดับแรก

- กิจกรรมการล่องเรือชมทิวทัศน์ สองฝั่งโขง ไทย-ลาว ล่องแก่งคุดคู้ แก่งผาได
 - กิจกรรมไหว้พระธาตุพนม ที่ ตำบลธาตุพนม อำเภอธาตุพนม
 - กิจกรรมปั่นจักรยานชมทิวทัศน์ริมฝั่งโขง เพื่อสุขภาพและทัศนียภาพ
 - กิจกรรมไหว้พระธาตุประจำวันเกิด 7 วัน ที่นครพนม ประกอบด้วย
 - กิจกรรมการเดินทางข้ามสะพานมิตรภาพไทย-ลาว แห่งที่ 3
 - กิจกรรมงานบุญวันออกพรรษา ไหลเรือไฟ แข่งเรือยาวประจำปี
 - กิจกรรมการขึ้นภูชมทะเลหมอก ที่ภูชี้ฟ้า ภูชี้ดาว ภูชี้เดือน ภูทอก ดอยผาตั้ง
 - กิจกรรมการสักการะองค์พระศรีสัตตนาคราช ณ Landmark ริมโขง เทศบาลเมืองนครพนม
 - กิจกรรมการเยี่ยมชม โบราณสถานใน อำเภอเชียงแสน
 - กิจกรรมท่องเที่ยวสามเหลี่ยมทองคำ ไทย-ลาว-เมียนมา
 - กิจกรรมบนถนนคนเดินเทศบาลเมืองนครพนมและเมืองโบราณร้อยปีเชียงคาน
 - กิจกรรมมหาสงกรานต์สองฝั่งโขง ไทย-ลาว
 - กิจกรรมประเพณีผาสาทลอยเคราะห์ เทศบาลเชียงคาน
 - กิจกรรมประเพณีบวงสรวงเจ้าพ่อปลาน้ำจืดริมโขง อำเภอเชียงของ
 - อื่น ๆ โปรดระบุ.....
-
-

ส่วนที่ 5 แบบสอบถามเกี่ยวกับประโยชน์และผลกระทบของการท่องเที่ยวต่อเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม ต่อชุมชนในแหล่งท่องเที่ยว

คำชี้แจง: โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องที่ตรงกับข้อมูลของท่านเพียงช่องเดียว

ท่านเห็นด้วยหรือไม่	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย
ประโยชน์ของการท่องเที่ยวด้านเศรษฐกิจ		
5.1 สร้างงานและสร้างรายได้ให้คนชุมชน		
5.2 กระตุ้นเศรษฐกิจ เกิดการไหลเวียนของเงินในชุมชน		
5.3 การท่องเที่ยวช่วยให้มีการลงทุนและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวมากขึ้น		
ผลกระทบของการท่องเที่ยวเชิงบวกต่อสังคม		
5.4 ส่งเสริมและกระตุ้นให้ประชาชนและชุมชนมีจิตสำนึก ในการอนุรักษ์ศิลปะ วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมพื้นบ้าน		
5.5 พัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน ความปลอดภัยและสุขอนามัย ในชุมชน		
5.6 ส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ของชุมชนไปสู่คนภายนอกเพื่อให้เกิดความเข้าใจและการรับรู้ที่ถูกต้อง ตรงกัน		
5.7 เกิดการรวมกลุ่มเพื่อเสริมสร้างความแข็งแกร่งให้กับชุมชนมีการบริหารจัดการการท่องเที่ยวร่วมกัน เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ พบปะสังสรรค์กันมากขึ้น		
5.8 ทำให้มีการปรับเปลี่ยนการประกอบอาชีพ จากอาชีพเกษตรกรรมมาเป็นการผลิตสินค้าและบริการเพื่อการท่องเที่ยวมากขึ้น		
ผลกระทบของการท่องเที่ยวเชิงลบต่อสังคม		
5.9 ทำให้ชุมชนเกิดความวุ่นวายและไม่สงบเรียบง่ายเหมือนเดิม เกิดความเสียดายและอันตรายในการใช้ชีวิตมากขึ้น		
5.10 ทำให้ชุมชนปรับเปลี่ยนการสื่อสารระหว่างกันจากวิถีชีวิตชุมชนดั้งเดิมเป็นวิถีชีวิตเชิงธุรกิจมากขึ้น		
5.11 ทำให้เกิดปัญหาและการระบาคของยาเสพติดในชุมชนมากขึ้น		
5.12 ทำให้เกิดการย้ายถิ่นฐานของผู้เช่า ผู้แก่จากชุมชนดั้งเดิม เพื่อหนีความวุ่นวาย		

ท่านเห็นด้วยหรือไม่	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย
5.13 ทำให้ความสัมพันธ์ภายในครอบครัวและชุมชนเกิดความเห็นห่างกันมากขึ้น		
5.14 ทำให้เกิดมลภาวะในด้าน สิ่งแวดล้อม ปัญหาขยะมูลฝอย และมลพิษทางเสียง		
ความเปลี่ยนแปลงทางด้านศิลปวัฒนธรรม		
5.15 การท่องเที่ยว ไม่ได้ทำให้วัฒนธรรมและประเพณีดั้งเดิมเปลี่ยนแปลงจากเดิม		
5.16 ทำให้เกิดการถ่ายทอดแลกเปลี่ยน วัฒนธรรมของคนในชุมชนกับนักท่องเที่ยว		
5.17 ทำให้การจัดกิจกรรมทางวัฒนธรรมมีขนาดใหญ่ขึ้นและมีระยะเวลา ยาวนานขึ้น		

ส่วนที่ 6 การส่งเสริมและสนับสนุนการท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงของภาครัฐและเอกชนในปัจจุบัน

คำชี้แจง: โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องที่ตรงกับข้อมูลของท่านเพียงช่องเดียว

ท่านเห็นด้วยหรือไม่	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย
การส่งเสริมและสนับสนุนการท่องเที่ยวจากภาครัฐ		
6.1 สนับสนุน นโยบายและงบประมาณเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างเพียงพอ		
6.2 ส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมและเชิงนิเวศน์ อย่างเพียงพอ		
6.3 สนับสนุนบุคลากรและผู้เชี่ยวชาญด้านการท่องเที่ยวและด้านการผลิตสินค้าและบริการเพื่อการท่องเที่ยวในรูปแบบต่าง ๆ อย่างเพียงพอ		
6.4 สนับสนุนและส่งเสริมการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวและจัดทำข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวอย่างเพียงพอ		
6.5 ส่งเสริมให้เกิดความร่วมมือระหว่างรัฐ เอกชนและชุมชน ในการพัฒนาภาพลักษณ์ของแหล่งท่องเที่ยวและชุมชนอย่างเพียงพอ		

ท่านเห็นด้วยหรือไม่	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย
6.6 สนับสนุนด้านการฝึกอบรมให้ความรู้และแนวทางปฏิบัติด้านการส่งเสริมการท่องเที่ยวให้กับผู้ประกอบการและประชาชนอย่างเพียงพอ		
6.7 ส่งเสริมและพัฒนาให้แหล่งท่องเที่ยวมีความสะอาด เป็นระเบียบ เรียบร้อยปลอดภัยต่อชีวิตและทรัพย์สิน มีมาตรการการรักษาความปลอดภัยที่มีประสิทธิภาพและทั่วถึง		
การส่งเสริมและสนับสนุนการท่องเที่ยวจากภาคเอกชน		
6.8 ส่งเสริมให้มีการรวมตัวกันของผู้ให้บริการเรือนำเที่ยว ในการจัดตั้งวิสาหกิจชุมชน รวมถึงธุรกิจ SMEs เพื่อการท่องเที่ยวในชุมชน		
6.9 ให้การบริการกับนักท่องเที่ยวเป็นอย่างดี มีน้ำใจไมตรี รวมถึงการช่วยประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญในพื้นที่ อย่างเพียงพอ		
6.10 มีการปรับปรุงสภาพของเรือให้บริการนำเที่ยวอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้มีความปลอดภัย สวยงามและน่าใช้งาน โดยเฉพาะอุปกรณ์เพื่อความปลอดภัย มีการตรวจสภาพและขอใบอนุญาตเดินเรือกับกรมเจ้าท่าเป็นประจำทุกปี		
6.11 มีการปรับปรุงเส้นทางเดินเรืออยู่เป็นประจำ เพื่อให้นักท่องเที่ยวสามารถรับชมแหล่งท่องเที่ยวสำคัญตามเส้นทางท่องเที่ยวได้อย่างครบถ้วน		

ส่วนที่ 7 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อเสนอแนะเพื่อการส่งเสริมนโยบายและแนวทางปฏิบัติการท่องเที่ยวในฝั่งแม่น้ำโขงของประเทศไทย

คำชี้แจง: โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องที่ตรงกับข้อมูลของท่านเพียงช่องเดียว

ท่านเห็นด้วยหรือไม่	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย
ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย		
7.1 ควรมีนโยบายและการจัดสรรงบประมาณ เพื่อส่งเสริมให้มีการพัฒนา กิจกรรมท่องเที่ยว แหล่งท่องเที่ยว รวมถึงการปรับปรุงผังเมือง การจัดทำโครงสร้างพื้นฐาน ถนน หนทางและสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ		

ท่านเห็นด้วยหรือไม่	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย
7.2 ควรมีนโยบายด้านส่งเสริมและพัฒนาระบบให้บริการสาธารณะและระบบสาธารณูปโภคตามแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญ ให้มีความสะดวกสบายและเพียงพอสำหรับนักท่องเที่ยวที่เดินทางไปยังแหล่งท่องเที่ยวนั้น ๆ		
7.3 ควรมีการส่งเสริมนโยบายในการพัฒนาการท่องเที่ยวทุกรูปแบบ เพื่อให้เกิดการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน โดยจะต้องให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการและดูแลพื้นที่ของตนเอง		
7.4 ควรมีการผ่อนปรนกฎหมายและข้อกำหนดระหว่างประเทศให้นักท่องเที่ยวเรือท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงสามารถจอดและลงไปท่องเที่ยวได้ทั้งฝั่งไทยและฝั่ง สปป.ลาว รวมถึงนักท่องเที่ยวชาวจีนที่นำรถผ่านแดนเข้ามาเป็นการรวมด้วย		
7.5 ควรมีการผลักดันและสนับสนุนเส้นทางท่องเที่ยวตามแม่น้ำโขงในเชิงยุทธศาสตร์ โดยมีการจัดทำแผนเส้นทางท่องเที่ยวและกิจกรรมการท่องเที่ยวให้มีการกระจายตัวตามเส้นทางที่มีศักยภาพ		
7.6 ควรให้ความช่วยเหลือและสนับสนุนการสร้างโป๊ะหรือท่าเทียบเรือที่ดี มีมาตรฐาน รวมไปถึงอุปกรณ์ความปลอดภัยที่ทันสมัยและได้มาตรฐานสากล เพื่อความสะดวกปลอดภัยกับนักท่องเที่ยว		
7.7 ควรมีการส่งเสริมการตลาดการท่องเที่ยว โดยการจัดทำแผนการตลาดร่วมกันระหว่างประเทศสมาชิกในอนุภาคลุ่มแม่น้ำโขง สร้างจุดหมายการเดินทางท่องเที่ยวใหม่ๆ เพื่อเชื่อมโยงเส้นทางท่องเที่ยวเข้าด้วยกัน		
7.8 ควรมีการจัดตั้ง Tourism cooperation center ขึ้นในประเทศไทย เพื่อทำหน้าที่เป็นศูนย์รวมของข้อมูลด้านการท่องเที่ยวในอนุภูมิภาค และเป็นตัวเชื่อมโยงการตลาดด้านการท่องเที่ยวในอนุภูมิภาค		
7.9 ควรมีการประชาสัมพันธ์ด้านการท่องเที่ยวอย่างเพียงพอและต่อเนื่อง ประสานความร่วมมือกันในการส่งเสริมและสนับสนุนการท่องเที่ยวทุกประเภทในท้องถิ่น รวมถึงการฟื้นฟูประเพณีดั้งเดิมให้กลับมาเป็นกิจกรรมเพื่อการท่องเที่ยวอีกครั้ง		
7.10 ควรให้การสนับสนุนนักวิชาการและผู้เชี่ยวชาญในด้านการการท่องเที่ยวและการผลิตสินค้าที่ไว้วัตถุดิบในพื้นที่ เพื่อช่วยให้ความรู้กับชุมชนในการผลิตสินค้าเพื่อจำหน่ายในแหล่งท่องเที่ยว		

ท่านเห็นด้วยหรือไม่	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย
ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ		
7.11 ควรมีการรณรงค์และสร้างจิตสำนึกด้านการทิ้งขยะมูลฝอยในแหล่งท่องเที่ยว รู้จักการแยกขยะ สร้างมูลค่าและการทำประโยชน์จากขยะ จัดหาถังขยะแบบแยกประเภทอย่างเพียงพอ และมีระบบการจัดการขยะที่มีประสิทธิภาพ		
7.12 ควรส่งเสริมและพัฒนาให้มีการการออกแบบสถานที่ท่องเที่ยว โรงแรมที่พัก รวมถึงกิจกรรมเพื่อการท่องเที่ยว ที่บ่งบอกถึงวิถีชีวิตที่เป็นเอกลักษณ์ของชุมชนในท้องถิ่น เพื่อเป็นการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมดั้งเดิมของชุมชน		
7.13 ควรเข้ามาเป็นผู้บริหารจัดการและจัดระบบรถให้บริการนำเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยว เพื่อจัดระบบระเบียบการให้บริการกับนักท่องเที่ยว เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อชุมชนและยุติธรรมกับนักท่องเที่ยวมากที่สุด		
7.14 ควรขยายเวลาการจัดงานประเพณีสำคัญ ๆ ที่มีนักท่องเที่ยวมาร่วมกิจกรรมเป็นจำนวนมาก เช่น ประเพณีวันออกพรรษา ไหลเรือไฟ เพื่อให้เกิดการใช้จ่ายในกิจกรรมการท่องเที่ยวมากขึ้น เป็นประโยชน์แหล่งท่องเที่ยวโดยตรง		
7.15 ควรมีการอนุโลมให้นักท่องเที่ยวสามารถใช้บัตรประจำตัวประชาชนหรือใบขับขี่แทน Passport ในการลงล่องเรือได้		

ส่วนที่ 8 ข้อเสนอแนะอื่น ๆ

.....

.....

.....

ผู้วิจัยขอขอบคุณทุกท่านเป็นอย่างสูง

ภาคผนวก ค

ตัวอย่างจดหมายขอสัมภาษณ์เพื่อเก็บข้อมูลหลัก

ที่ ศธ ๖๒๒๓/ว.๐๓๕๑

วิทยาลัยพณิชยศาสตร์
มหาวิทยาลัยบูรพา
อ. เมือง จ.ชลบุรี ๒๐๑๓๑

๒๙ มกราคม ๒๕๖๐

เรื่อง ขออนุญาตเข้าร่วมสัมมนาเพื่อประกอบการทำดัชนีพันธ

เรียน สิบเอกเชษฐา ขาวประเสริฐ
นายอำเภอปากชม จ.เลย

สิ่งที่ส่งมาด้วย : ข้อคำถามสำหรับการสัมมนา จำนวน ๑ ชุด

ตามที่ นายวิสันต์ ลมไธสง รหัสประจำตัวนิสิต ๕๖๘๗๐๐๔๘ นิสิตหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการสาธารณะ รุ่นที่ ๓ ได้จัดทำดัชนีพันธในหัวข้อ “แนวทางการส่งเสริมนโยบายและแนวทางปฏิบัติการท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงของประเทศไทย” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุชนนี เมธิโยธิน เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาดัชนีพันธ ซึ่งนิสิตมีความจำเป็นที่จะขออนุญาตเข้าร่วมสัมมนาท่าน เพื่อประกอบการทำดัชนีพันธ

ในการนี้วิทยาลัยพณิชยศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา จึงขออนุญาตจากท่านอนุญาตให้นายวิสันต์ ลมไธสง เข้าร่วมสัมมนาท่าน เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลมาประกอบการทำดัชนีพันธ ตามกำหนดวัน เวลา และสถานที่ที่ท่านสะดวก และขอได้โปรดแจ้งนิสิตให้ทราบกำหนดการเข้าร่วมสัมมนา หมายเลขโทรศัพท์ ๐๘-๓๗๖๗-๑๑๓๑ หรือ wison_lom@hotmail.com

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุญาต จักขอบพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุชนนี เมธิโยธิน)

รองคณบดีฝ่ายวิจัย ปฏิบัติการแทน

คณบดีวิทยาลัยพณิชยศาสตร์

ฝ่ายวิชาการ วิทยาลัยพณิชยศาสตร์
โทร. ๐ - ๓๘๓๙ - ๔๙๐๐ ต่อ ๑๖๖
โทรสาร ๐ - ๓๘๓๙ - ๔๙๐๐ ต่อ ๑๑๒

ภาคผนวก ง

ตัวอย่างภาพถ่ายผู้ให้ข้อมูลหลักและการลงพื้นที่สำรวจเส้นทางท่องเที่ยว

ตัวอย่างภาพถ่ายผู้ให้การสัมภาษณ์เชิงลึก ตัวแทนภาครัฐ

ส.ต.อ.ธรณินทร์ โคตสา
ปลัด อบต.อาจสามารถ

น.ส.สุรรัตน์ สิชมภู
ปลัด อบต.เมืองนครพนม

นายวาฤทธิ์ กุลบุตร
ปลัดเทศบาล ต.ธาตุพนม

นายเลิศชาย หวังตระกูลดี
ผอ.ททท. เชียงราย

นายเกียรติพงษ์ คชวงษ์
รอง ผอ.ททท. เลย

ส.อ.เชษฐา ขาวประเสริฐ
นายอำเภอปากชม

นายพินิจ แก้วจิตคงทอง
นายอำเภอเชียงแสน

ตัวอย่างภาพถ่ายผู้ให้การสัมภาษณ์เชิงลึก ตัวแทนผู้ประกอบการเดินเรือ

นายสิทธิศักดิ์ วัชรเสรีชัย
เรือแม่โขงพาราไดซ์ครุซ

นายสนั่น นาวาสุนทร
เรือนาวากาบแก้วและนาวาหงษ์เหนือ

นายเสกสรร ประเสริฐกุล
เรือนาวานาวาปฏิพี

นายพิมพ์เมือง อินตา
เรือโชคคำโขง 3 และ 25

นายสุพจน์ ตันทอง
เรือนาวาเสกสรร

นายณรงค์ชัย เถาว์สี
เรือเทศบาลเมืองนครพนม

สุทัศน์ กาแก้ว เรือนาวานัฐพงษ์ 1
สาวาท อิน๊ะวิชัย เรือนาวานัฐพงษ์ 2

ตัวอย่างภาพถ่ายการสำรวจเส้นทางท่อกึ่งเรือในแม่น้ำโขง ระหว่างวันที่ 6-12 และ 20-26
กุมภาพันธ์ และ 27 พฤษภาคม-4 มิถุนายน พ.ศ. 2560

บรรยากาศก่อนขึ้นเรือเทศบาลเมืองนครพนม

บรรยากาศบนเรือเทศบาลเมืองนครพนม

ป้ายแสดงเวลาเดินเรือท่อกึ่งเรือในแม่น้ำโขง

เส้นทางเดินเรือท่อกึ่งเรือแม่โขงพาราไดซ์ครุฑ

เรือแม่โขงพาราไดซ์ครุฑเทียบท่าร่อนักท่องเที่ยว

เรือเทศบาลเมืองนครพนมเทียบท่าร่อนักท่องเที่ยว

ท่าเทียบเรือที่เชียงแสน

ท่าจอดเรือกลางแม่น้ำที่แก่งคุดคู้

การสำรวจเส้นทางการท่องเที่ยวในแม่น้ำโขง ระหว่างวันที่ 6-12 และ 20-26 กุมภาพันธ์
และ 27 พฤษภาคม-4 มิถุนายน พ.ศ. 2560

บรรยากาศท่าเทียบเรือท่องเที่ยวที่เชียงของ

บรรยากาศริมโขงที่เชียงคาน

บรรยากาศท่าเทียบเรือท่องเที่ยวที่เชียงของ

บรรยากาศท่าเทียบที่ปากชม

บรรยากาศท่าเทียบเรือบ้านแจมป่อง

บรรยากาศริมโขงที่เวียงแก่น

บรรยากาศท่าเทียบเรือคกไฟ

บรรยากาศท่าเทียบเวียงเชียงแสน

การสำรวจเส้นทางการท่องเที่ยวในแม่น้ำโขง ระหว่างวันที่ 6-12 และ 20-26 กุมภาพันธ์
และ 27 พฤษภาคม-4 มิถุนายน พ.ศ. 2560

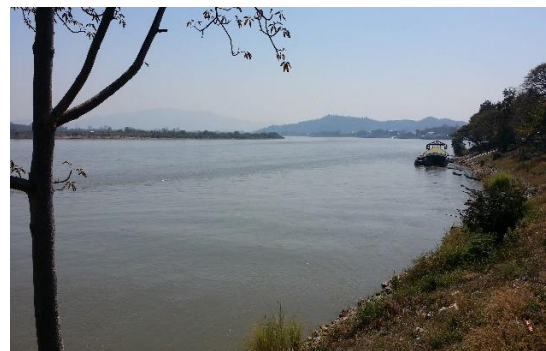
บรรยากาศองค์พญาสัตตนาคราชขามคำคีน

บรรยากาศริมโขงที่เทศบาลธาตุพนม

บรรยากาศแหล่งท่องเที่ยวแก่งคุดคู้

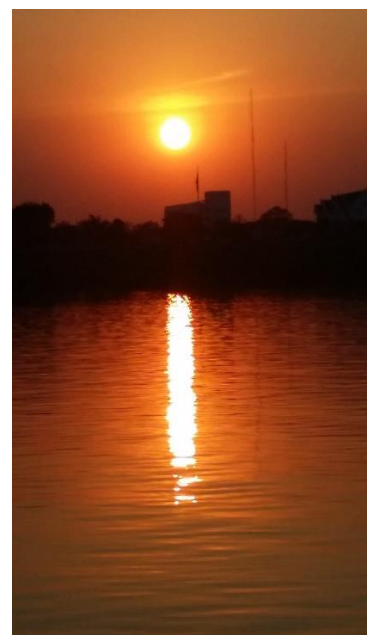
บรรยากาศริมโขงที่ อ. ท่าลี่

บรรยากาศแหล่งท่องเที่ยว
บริเวณสามเหลี่ยมทองคำ

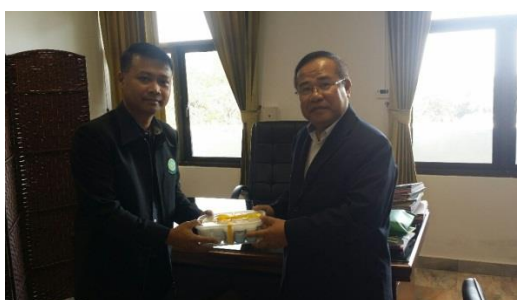

ผู้วิจัยและผู้ช่วยล่องเรือสำรวจ
เส้นทางท่องเที่ยวในแม่น้ำโขง

ภาพถ่ายบรรยากาศพระอาทิตย์
ตกน้ำกลางแม่โขงจากบนเรือ

ภาพถ่ายการสำรวจเส้นทางรถท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงอื่น ๆ ของผู้วิจัย

หมายเหตุ: ผู้วิจัยได้ทำการลงพื้นที่เก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณ โดยใช้แบบสอบถามความคิดเห็นนักท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงในทั้งสามจังหวัดอีกครั้ง ในระหว่างวันที่ 27 พฤษภาคม-4 มิถุนายน พ.ศ. 2560 จำนวน 400 ชุด